

זה השער ליי צדיקים יבואו בו

ספר

שערי אורה

אשר חיבר החכם בחכמת הקבלה המקובל האלהי ברריר **יוסף** גינסליי"א
נ"ע והעיד עליו איש אלקים נורא הארז"ל, שהספר הזה הוא
מפתח גדול ומאיר עינים באספקלריא המאירה בחכמת הקבלה, ועד עתה
היה כחזון סתום אינו מוכן על בוריו, עד שקם הרב הגדול נורע בשערים
שמו סוהר"ר **מתתיה** דאלקרט ז"ל הוא הוציא לאור תעלומתו ע"י ביאור
רחב ומסולא אשר עשה לחיבור הנ"ל, ועל ידו תמלא כל הארץ בינה דע"ה
והשכל בספר הנ"ל, כי הוא מנלה כל מצפון, ותועלתו גלויה לעינים.
כשמש בחצי השמים:

ואלה חסידי על הראשונים ענינוסף מראה חקוק משמשים המובאים בספר הזה:
וגם נרשם הסוד על פי ה"כ במקומו הראוי

הזכא לבית הדפוס ע"י ר' מרדכי קאלניבערג ב"י, ברחוב גאלעווקי בחצר פיינקנר גתור. 24.

ווארשא

שנת תרמ"ג לפ"ק

בדפוס האחים השותפים בה"ג מוה' שמואל ב"ר חיים ארגעלבראנד ז"ל.

הסכמת

מורנו ורבנו הגאון המפורסם בקשית כמוהר"ר אברהם ברודא נתן אב"ד ור"מ בק"ק פראנקפורט דמיין

זאת לפנים בישראל היה הספר היקר ערך **שערי אורה** הפותח כיון בתורה להבאים ליכנס בלימוד חכמת הקבלה, דברים שבספר יתיימן. ועתה מרוב הימים לא נמצא מהם רק אחד בעיר ושנים במשפחה שקיים בקיומם, וגם הראשונים עלו כולו קמשובים, ועתה העיר ה' רוח טהרה להאלוף התורני כהר"ר **בנימין** בן המקובל כהר"ר **אליה**, ז"ל כנ"ל, להויל זהב מכוסו להוור ולהרפסו, והוא גברא כהאי פחדא יתיב, פן איש אחר תחלתו נחלה בנימין ישיבת ויסוג גבולו, עוד פעם לרפסו, ובדבר שהצטער והתעסק בו יהיה נתפס, ככן בקש פני מורנו ורבנו הגאון המפורסם אב"ד ור"מ דקהלתנו כמוהר"ר **אברהם** ברודא נר"ו ליתן לו הרמנותו ותוקף גזירתו, לכל יגרום שום אדם בין ע"י יהודי או אינו יהודי בהפסדתו, שוב שנית בהרפתתו. וכאשר שידוע ומפורסם שמענו מורנו ורבנו נר"ו את עצמו במשך זמן רב ליתן הסכמתו על הדפסת ספרים משמעים הכמוסים עמו, וכו"ש על ספרי הקבלה, אך באשר שהספר הזה נחמד ויקר מאוד וגם מפורסם שהאיש האלקי הקדוש האר"י ז"ל ציוה על לימוד ספר הקדוש **שערי אורה** הנ"ל, בכך פקודת הגאון אב"ד נר"ו על אנחנו ח"מ ויצא עתה מגדרו ליתן כתבב רשום ואמת שהרשות בידי להרפסו ולהמליץ בעדו לסייעו כסיוע שיש בו ממש במנה יפה, בשכר זה יהיה המסייע מבורך משמים. שיוכל לגמור ספר הקדוש הזה בקרב ימים, וגם גורו בגזירות דרבנן לכל ידיפסו שום אדם אחר בעולם, ספר שערי אורה הנ"ל משך חמשה עשר שנה בלתי גרור המרפסו הלו ה"ה האלוף כהר"ר בנימין וכו"כ, וכל יעזר איש לפרוץ גדר דרבנן ולהשומעים יונעם ותבא עליהם ברכת טוב, כ"ד הכותב וחותר בפקודת הגאון אב"ד נר"ו, יצא מתחת ידינו יום ה' ז' **מבית שנת תע"ה** לפ"ק.

הקטן **שמעון** בן לא"ה כהר"ר **בישה** וצל"ה צערפשט סופר ונאמן בק"ק ווראנקפורט דמיין
אנכי תלמידו הקטן **מאיר** בן לא"ה כהר"ר **אליעזר** ש"ף כ"ץ ז"ל נאמן דמתא ק"ק ווראנקפורט דמיין

הקדמה

אמר מתתיהו בן מוהר"ר **שלמה** דלאקורט' הנה המחבר הנודע בשמו רבינו יוסף גיקטיל"א קרא בשם ספרו הזה **שערי אורה** מפני שמתחיל דבריו מהשערים שבהם נכנסין ועולין להתקדש באור העליון. וכל הקורא בו יראה נזרם פן תחילה וחס יתחיל בלבו להאמין בתארים שנתנים לו בגישמות, כי ליה האמין בגישמות א שנינו כופר בעיקר וכל החושב איזה פירוד בספירות קוצץ בגישות אלא כולם אור וך ובהיר ויחדש ואינם אלא אצילות וכוותו (של א"ס) ומדותיו לפעול ולהנהיג בהם עולמו ואין להרהר מהם בלב אלא כשלשבת הקשורה בגחלת כמו שאבאר בהמשך. ומפני כי כוונת המחבר הזה להעיר התלמידים המתחילים בעיון זאת החכמה ומדרך תלמוד להתחיל בדרך נקל ועיון גס ואח"כ להחזיק מעט מעט אל דרך שלילת הדברים החומריים ולדקדק עממם בפנימיות העניינים על כן לא חש זה המחבר מלדבר בזה הספר בספירות דרך משל ע"י הגשמות ולפעמים קורא לזה את ולזה את וכן וכת זכר ונקיבה דלה ועשרה (כמו שהוא בזהר ראשית קמ"ח בסופו) וכיוצא בהם לשבר את אוזן המתחילים בלימוד ולדבר עמם בדרך משל, ולא חכיר דבר מענין אצילות ודקות עניינים (פי' היאך האציל א"ס ביה ע"ס וסוד אביע כמו שהוא כמגיד ובפתיחה יח ובפרט בזהר בכמה מקומות ובאשר ספרי קבלה) רק סמך על הספירה הבאים אחריה בלימוד אשר ימלא די מחסוריו ויעמלו התלמידים על דקות ופנימיות העניינים והוא כיון לעשות לה דרך הקדמה בבואם שמות הספירות למיניהם איש על דגלו במעמו ובמדרשו אשר יקל בהם להבין להמעינים בשאר הספרים אשר קצרו בביאוריהם ודברו בענייניהם דרך העלמה ורמז. ועם כל זה הגה נעל בשערים בהענין אל הערות ועניינים דקים. על כן אנכי הצעיר התלמידים המלקט עצמם פתיחת שערים אמרתי להזהיר על הדברים האלה במקומן בלתי יפול הנפול מהם ולעשות מעקב סביבו אבאר ואגלה דרך רמז מקום מתחילן כמגלה טעם ומכסה טפחים כדי שלא לצאת מכוונתו וכדי שיהיה לפני לזכרון לעת זקנתו מה שקבלתי בו בבחורתי מפי סופרים ומפי ספרים בחיותי נודד למרחקים למדינת איטליא בשנת יובילי ש"ו למדתי כי ריאתי השכחה גוברת ובפרט הדרך הממעטת וממארת ולא לחבר מחברת כוונתי איש כלל מהכנתי באלה ונפלאות מנני וגדולות לא בקשתי רק האמת רשמתי כפי אשר קבלתי מאומרו וכפי אשר בספרים מצאתי ולקטתי ולא מלבי וסכרתי עשיתי ובלולי וישמחו כי חבירי אשר בגילי מקבלים תועלת מתועלת. והעור מהש"י אבקש להאיר עיני בתורתו ואל יקל בהם אתי מישוגי ויהיה עם פי ולבי כל הימים. ומפני כי המחבר לא דבר כלל מהאצילות ריאתי לרשום מעט מספר הספירות ואצילות לפי דעת רוב המקובלים, (כלל גדול) ראשית כל דבר האל יתברך הוא ראשון לכל קדמון לכל ונשגב על כל שהוא בקרא עילות העילות וקדם שנבאר העולם היו כל הדברים כמסים ונחסרים אתו ולא נודע מה שהיה בכוון כמו שאר"ל קודם שנבאר העולם לא היה אלא הוא ושמו בלבד כי יחסו העשר ספירות כולם בשם היצנים כמו שיתבאר עוד. ואמר שלא היה נודע אלא הוא ושמו בפשיטתו ולא בהוראתו כי היו המדות כולם כמסות וגזוזות באין סוג בהתורות הפשוט (ועיון פתחתי יח ושעשע לו ופרסם ומעין ההכמה) עד שעלה במחשבתו לברוא עולם בברואים כיצור וידעו דבריו ופעולותיו ונתגלה לכל אחד בפי עצם כחו להשיג ולראות פרסום אמתותו וזה ג"ה על ידי הספירות שהם עצם כבודו ומדותיו אשר בהם פעל ועשה כי הכרת הש"י ע"י מדותיו כדרך שהנשמה על דרך משל נראית וניכרת אמתתה ע"י כחותיה ופעולותיה באיברי גופה. ואל תחשוב כי זה היה התחדשות בו ושנינו רצון אצלו ועניינים חלקים כי אלו הספירות הם כחותיה כמציאו בנפועל תמיד רק שהיו כמסים ואחזרים עמו לאחר וזה הם תוארי פעולותיו ומדותיו אשר נתגלו אח"כ ולא היו התחדשות בריאה כי אם התגלות אמתות הדבר הנעלם שהתגלה לנבראים ע"י מדרגות מדרגות כי השגתו בפשיטות נמנעת כי הישכל לא ישיג הדברים כי אם בתוארים עצמים או מקריים או ע"י פעולות כן היתה גילוי יתברך ע"י פעולותיו ויחסם בתוארים

הקדמה

במקורות אחרים אף יצאו מקומם הנשמה אשר משלשלו באמצעות איבריו הגוף ולפי האמת אין אמצעי לה רק מקום הגלות כחה ותחלת הפעולות כח הנשמה הוא במחשבתו ומכח המחשבה תשוב להיות הכח"ה ומשכלת, ואחר מבני"ה הנאות מהבחינה נאות והדברים האלה מיוחסים אל המוח ונקראים (נשמה) ביהוד. עוד יצא מן הלב כח המרגיש ומתנועע כל האברים לפעולות ברוח חיים, ואחר מקורו לשוב ולרע ולממוצע פעמים יעורר לחנן ולחס"ה איש חסד ופעמים כאשר יראה מעשה רע הגה יעורר לעורר ולכעור ע"ש באפולתהנס באכריות, ובאשר יראה מעשה טוב ימושך רצון ונחת רוח מן המוח דרך חוש השרדה לרח"ם ולהטיב במשפט וצדקה ונקראים הכחות האלה ביהוד (רוח). עוד יצא מן הכבד כח הזן והמגדיל, ואחר המחאות ונקרא הכח הזה (נפש) והוא נוטה אל הדברים הנגזמים ומקיי"ם הגוף מדת ומן האפשרי. עוד נתבונן בכח הקש"ר כל הדברים האלה ומנהיג אותם כראוי והוא המוח והטבע אשר בכל איש ואיש לפי הרכבתו, וידוע הוא שישן כל הפעולות האלה כי אם מכח הנשמה ודברים בה והם הם כחותיה הנשפעים ומתגלים ממנה ואף כי נקרא לזה רוח ולזה נפש הגה הוא בבחינת התקרבות אל הפעולות אבל היא הנשמה לעולם בלתי מתחלקת ונפרדת רק עצם אחד ונעלם ובלתי ידוע מהותו אצלנו כש נאמר שהוא כחה על כל הפעולות האלה כי טבע המקור ראוי שימצא כמצב ממנו בו כחיפץ ויתגלו הפעולות ע"י האמצעים הנזכרים כן נזכר לציד דרך המשל האצילות או התפשטות או זוהר או ניצוץ תקראוהו כמו שחוצה שנתגלה לברואי מאמיותו מהותו והוא כח האלהות מיוחד ומתואר באמצעים, אל שיצא לפועל בהדרגה מאצילות לאצילות בבחינת הכרואים אף כי היה כולו בבלתי מן ובלתי חלוקה. ועל כן קיימו וקבלו המבוקלים וסדרו לנו סדר האצילות וקראוהו ספירות על שם הזכות והבהירות מלשון לבנת הספיר. וכמו שהדבר הספירי יתראו בו הציונות כך הספירות הם דפוס וצורות כל הנמצאים והם כלתי תוספת בהם כמו שהתראות הדברים בדבר הספירי הוא מבלי תוספת בו. והחכם רבי עזריאל אמר כי הספירות הם כח שות לכל דבר ומתורות כהתראות הדברים ההפכים בדבר הספירי בשוה וכן ההוויות העלמות בעמקי האין מתגלים בהם ונפעלות על ידיהם ואינם תוספת וריבוי בלתי העולות כתוארים שלנו כמו שכל הדברים מתגלים ונפעלים בדבר הספירי לעין הוראה בו ואינם תוספת וריבוי בו. ולאחר הותר לתארו יתברך סדרות אלו ואמרו כי כאשר רצה הש"י לפרסם אצילותו ולברוא עולם התנוצץ ממנו כח מאור"ה על הכרואים ויחסותו למחשבה כאשר יחשוב הבנאי על דרך משל על בניינו ומחשכם ומתבונן על בניינו בעת התחלתו וקראו לו כח. עליון כי הוא מבחיר הכל ואז נתגלה עוקץ הו"ד משה העצם ואותו האור התנוצץ (פעם נקרא כתר) לתר"ץ ניצוצי אור כמניין כתר ולא נפסק מן הכתר עד שהתנוצץ (ועיין עוד שם הויטב סדר האצילות במהמור דף י"ב וריש מעיין ההכמה) ממנו בהדרגה ניצוץ החכמה ונתגלה עובי הו"ד ומתנוצץ גם כן לל"ב ניצוצות קראם ל"ב תיבות כמבוא ל"ב הפסוק בה ניצוץ מאמוריו הזה עד שהתנוצץ ונאצל מחכמה גם כן בהדרגה ניצוץ קראוהו הבינה מתפוצץ לל"ב ניצוצות קראום "ב שיעי בינה ונתגלה את הו"ה א"ן ומבחינת התנוצץ ונאצל כח קראוהו הסד בע"ב ניצוצות לע"ב ושרים קראום ע"ב שמות קדש הירועים היוצאים מפסוק ויסע ויבא ויט וכן מהסדר הפסד במ"ב ניצוצות קראום עליהם שם כן בשי' הירוע היוצא מדרשית עד ב' ושהו ומכח ההפא"ת מתנוצץ לל"ב ניצוצות קראום ע"ב ונפשי אילן ואלו ככללים בשני גוונים לזבן ואומר דור פרצופים שם ע"ב וכלכלו כל הו"ה"י כי השם כנגדלו ל"ב ענפיו ע"ב כמו שתאמר כי אי אפשר ל"ב ענפים לפחות מכל אחד ו' קצוות ו' פעמים (ו' פעמים ע"ב) מעלה ומטה ימין ושמאל פנים ואחור הוי ע"ב וכנגדם שם של י"ב היוצא מפסוק ו' מלך י' מלך י' ימולך בחילוף קצוותיהם יצא כי הוא יוצא מפרק"ה אל אותיות שם אה"ה ויהי"ה ואב"י ונתגלה אז הו"ה"י מהשם ומהתפארת יצא הנצ"ח ומהנצח יצא ההו"ד ומההו"ד היסוד"י, ואחר יצא כח הקושר כל הכחות ומנהיג הכל קראוהו המלכות ונתגלה הה"א אחרונה מהשם ונתנו להם ציור כח למעלה ולמטה ממנו לימין והחכמה ולשמאל הבינה ולמטה מהם מימין החסד ולשמאל הפחד להורות להדין והחסד על המוב והתפארת למטה מהם באמצע מבריע קצת אל הימין שהוא בדרמית יותר ולמטה מהתפארת אל הימין נצח ואל השמאל הוד ויסוד למטה מהם באמצע מבריע ג"כ ונוטה קצת אל השמאל ולמטה מהיסוד המלכות נוטה אל השמאל יותר (ועיין בפרדים בשער דרש עיירת) וקה שציריו ימין כנגד ימינו של אדם וכן שמאלו זהו ע"ד וראית את אחוריו ופני אל יראו והכן. והא דלך ציורן על סדר השתלשלותם והסתעפותם כדמיון אילן בענפיו וסעיפיו וזהו שקראו אילן הקבלה ושעם ההדרגה הזאת הוא בבחינת המקבילים שמה הירוע להם כי הדבר הגופני חסר מהמבדל הגבדל הממונה על המוב שלם באופן מה על הממונה בה הרע על כל אמרו כי הבינה כדמות צורה אל הפועל על הצד החסד כי החכמה והבינה באדם הוא פועל יותר רוחני וכן הפועל בתסד כדמות צורה אל הפועל בדין והפועל בהיותו קרובים ככללים הוא כדמות צורה לכולם כי זה נמשך מצד השווי הגמור על כל אמרו כי התפארת כדמות צורה לאחריה אמנם הפועל בהיות בלתי משתנות שהוא הנצח כדמות צורה לפועל כגלגלים שהוא ההוד והפועל כגלגלים כדמות צורה לפועל כנפשות ובהיות שהוא היסוד והם כולם כדמות צורה לכל הקושר מנהיג ומסירה בגשמות הפרטים לכל צייה בהדרגות אלו ויכניסם בלשון משפיע ומקבל (סוד נפש רוח נשמה על ע"ב שורה יוד) וגם קראום ל' עליונים כש נשמה לאחרות וה' אמצעים קראום רוח והתהוונים נפש המלכות כח מנהיג הכל כפי הפעולות שראה ממנו ת"י וע"ד שהמשלנו בגשמה והכמו שאמרנו כי ישנו השכליים כח הפשיטות כי אם על דרך הצורה הגשמית והחומר וכבר הזכרנו גם כן כי כולם אחד באהות וגמורה מלשות יוצאים מאותו י"ב ונשמיים בדוקים כלהבת קשורה בגלגל וע"כ נקראו אצילות מלכות אצל כי הם אצלו ואין כאן פירוד כלל לא מאציות יתברך ולא מו"ד לזו כי הוא פועל בדרותיו כאומן ככליו וכנשמה באיברי גופה ואם הוא מתלבש בהם ונשמה להם ופועל על ידם איך יתחלק אחר שהוא נבדל ופשוט בתכלית הפשיטות יתברך לזו וגם ג"כ מאמיתת שיטתו ובהויותו ממש ולא דבר נגרא גשמי רק אור נצח ונפלא אלהות עמוק אין מקום בליעור כחם ששמונו כי זה חסדל אל חובר אל למתהילים כיינן ועדיין נבאר בספר מנרכת מלכותם שיהיה אחר זה בסדר הלימוד כל הדברים בביאור יותר עמוק ודק. ושעם מספר עשר אל פחות ולא יותר והנשטרכו לאצילותם כי הפעולות עצמו בלי מציעותם לא יתבטלו הדברים מעולם משליכותם כי לא יצא ממונה מהותו הפועל הסד מהשלמותו הכל יתבאר שם באכריות השם יראנו נפלאות מתורתו אמן :

שאלת

ממני אחי ידיד נפשי להאיר לפניך נתיב בענין שמותיו של הקב"ה יתברך ויתברך להפיק בהם רצונך ולהניע בהם למהו חפצך ולפי שראיתי כוונתך ישרה וטובה יותר משאלתך הוצרכתי להודיעך איזה דרך יתלך אור ומה הוא הדרך שהש"י חפץ או אינו חפץ. וכשתגיע לידיעת דבר זה או תקרא וי"י יענה ותהיה מן הקרובים אליו ותאהב אותו בכל נפשך ותתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך :

הלא

ירעת אם לא שמעת אלהי עולם וי"י מפניו יחילו עליונים ותחתונים מפחדו. תרעש הארץ ולפני ועמו מי יעמוד. ומי יקום בחרון אפו. הן בקדושו לא יאמין ושמים לא זכו בעיניו אף כי נתעב ונאלח איש שותה כמים עולה. והיאך ישתמש ילוד אשה בשמותיו הקדושים ויעשה מהם גרון לחתוך בו. ומי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות בן לשלוח יד בכתר מלכות ולהשתמש בו. (א) והנה אמרו רז"ל כל ההוגה את וי"י באותיותיו אין לו חלק לעולם הבא. והנה קדוש עליון ר' חנינא בן תרדיון שלא היה הוגה את וי"י דרך חול ודרך תשמיש וזולתי דרך כבוד כדי ללמוד ולהבין דרכי וי"י יתברך ועם כל זה נענש אנו העניים והחסרים ק"ו. הלא תראה מה שכתב וי"י יתברך בתורתו (שמות כ) לא תשא את שם וי"י אלהיך לשוא. ואע"פ שבא להזהיר על שבועת שקר הוציא הדבר בלשון שיש משמעות שלא תשא את שמו על שפתיך לבטלה שהיה יכול לומר לא תשבע בשם וי"י אלהיך לשקר אבל כשכתב לא תשא וגו' ש"מ תרתי. ומשה רבינו ע"ה כשעלה למרום למד ממלאכי השרת כוד הזכרת וי"י יתברך והזהיר את ישראל על זה ואמר (דברים לב) כי שם וי"י אקרא הבו גודל לאלהינו. ואם מלאכי מעלה מזהירים בהזכרת וי"י יתברך על אחת כמה וכמה רמה ותולעה וכ"ש המתפתה בדעתו להשתמש בכתר קונו ק"ו שאין בזמן הזה בקיאות בהזכרת וי"י ובשמושיו על דרך הפעולה (ר"ל קבלת מעשיות שיוכל לסגול עלמנו ע"י שמות הקדושים ולירופים) וזהו חיסור גדול כמוצא בספר חסידים חמס קבלת הסוד דומה לו חין חסס מוכל לשמש בו רק מסוכל לידע גדולת הס"י ב"ה כמ"ס) וא"כ לא יעלה ביד המזכירו רק אבוד עולמו ומעלה חרס בידו ועל כיוצא בו אמרו רז"ל כל שלא חס על כבוד קונו (ב) ראוי לו שלא בא לעולם :

ועתה

בני שמע בקולי ותהייתה אוניך קשובות לעצתי בני אם יפתוך חטאים אל תאבה. אם יאמרו לכה אתנו ונמסור בידך שמות והזכרות שתוכל להשתמש בהם בני אל תלך בדרך אתם מנע רגלך מנתיבתם כי אותם השמות והשמושם כלם מיני רשת ומכמורת לצורך בהם הנפשות וללכת לאבדן. ואם באמת היו ביד החכמים הראשונים שמות הקדושים מקובלים מפי הנביאים כנון שם של ע"ב. שם של מ"ב. ושם של י"ב. ושאר שמות הקדש חרבה. והיו יכולים לחדש בהם אותות ומופתים בעולם. לא היו משתמשים בהם לצרכם רק בעת הנזירה לפי שעה או על צד קידוש השם כנון ר"ם שהציל אותה מקובה של זוגות. ואמר לאותו הכותי השומר בכל שעה שתראה עצמך בצער אמור אלהי מאיר ענני ואתה ניצול. ואע"פ שאמר כך לאותו הכותי בשעה שנצרך ר"מ וראה עצמו בסכנה לא נשתמש

(א) והנה אמרו על ההנהגה את הסם באותיותיו חין לו חלק לע"ב והסעם כי כל אות מורה על סכירה מיוחדת כאשר יסבאל לפניס בספר והנה ההנהגה באותיותיו כמסריד הממונה ואינו דומה לכהן גדול ביה"כ שהיה יודע לקוין דרך אליהם והספעתן ככלל ונפרסם וכלל ומריק ברכה על כל בצי עולם כמבואר לקמן שער ה' : (ב) ראוי לו שלא בא לעולם. כי עיקר בריאת אדם לא היה אלא לשמש את קונו לכבודו ולעבדו לירא את שמו ולא שיסתמש סוד בקונו רק עיקר לימודו יסיה כדי שידע ויכיר את בוראו ויבטח גדולתו ומדמ כונו כי אז יגדל ויאהב ויחבב אתו ויבקר ויכסוף וימקוק ללכה אחר מדותיו ולהסגר בד' אליו וכדי שידע לקוין במסילותיו עד שיכיר מסילותיו אותו יתברך ויכסוף וימקוק ללכה אחר מדותיו ולהסגר בד' אליו וכדי שידע לקוין במסילותיו עד שיכיר מסילותיו מזהה ומקובל לפניו כמו שיסבאל בסמוך ועם כל זאת לא יאח שמוותו הקדושים על שפסיו בלימודו רק כנימוס

נשתמש בשם אלא ברה לו כדאיתא בפ"ק דע"ז או בענין חוני המעגל או בענין רבא עם שבור מלכא כדאיתא בפרק סדר תעניות או בענין דוד כשכרה שיתין וקפא תחומא ובעא למשטמא לעלמא כדאיתא פרק החליל ובסנהדרין :

וגדר האמת ומסורת הברית כי הרוצה להשיג חפציו בענין שמותיו של הקב"ה הוא שישתדל אדם בכל כחו בתורה להשיג כוונת כל שם ושם (א) מאותן שמות הקדש הנזכרים בתורה כגון. אחיה כ"ע. יה מ'. יהוה ב'. ארני ע'. אל חסד. אלוה ס'. אלהים פ'. שדי יסוד. צבאות ל"ס. (מס שטמאל פה רק ט') שמות הקדושים דע כי נלח וסוד שמיסס נקראו (נבואות) וידע אדם ויבין כי כל שם ושם מאלו השמות כולם הם כדמיון מפתחות לכל דבר ודבר שאדם צריך לכל צד וענין בעולם. וכשיתבונן באלו השמות ימצא כל התורה והמצוות תלוי בהם. וכשידע כוונת כל שם ושם מאלו השמות יכיר וידע גדולת מי שאמר והיה העולם ויפחד ויירא מלפניו וישתוקק ויכסוף ויתאוה להדבק בו מתוך ידיעת שמותיו יתברך ואז יהיה קרוב ליי ותהיה תפלתו מקובלת ועל זה נאמר (הפס' 65) אשגבכו כי ידע שמי יקראני ואענהו לא אמר הכתוב אשגבכו כי יזכור שמי אלא כי ידע שמי הידיעה היא העיקר. ואח"כ יקראני ואענהו. כלומר כשיצטרך לדבר ויתכוון באותו השם שאותו הדבר שהוא צריך תלוי בו אז אענהו. הלא תראה כי בעת הצרה הזכיר (ב) יעקב אל שדי ואמר (נבואות מנ) אל שדי יתן לכם רחמים. ודניאל כשהתפלל אל המקדש אמר (דניאל ט) והאר

פניך

דרך כבוד ויראה ללמוד דרך קצרה והעלמה כי ברוב דברים לא יחדל פסע : (א) מאותן שמות הקדש הנזכרים בתורה. כי אלו השמות הם שמות הנכבדים מהאל יתברך שמות מעשר ספירות שהזכרנו בהקדמה וכל שאר השמות שבחורש שבחין מכה לירוף ואותיות אלו השמות בלתי נקראים הכ"ב אותיות חלפא ביחא כולם נדבקים בשם המפורש בן ד' אותיות ולפי שיש לעשר מדות אלו בחינות רבות מלד השמות יתקשר ופעולתם ומלד הכחות המשתלשלות מהם למטה רבו השמות והכינויים עד שכל התורה מלאה משמות וכינויין ולכל שם וכינוי יש לו הוראה וסגולה בפני עצמו וכחם גדול בכל הנמצאות ברצון האל יתברך הפועל ע"י שמם לדון ומסד לרחמים כי הוא פעולה של מעלה וב"ה של הקב"ה וע"י יתוה האל יתברך מלאכי העולם האמתי לפעול בתחתונים והא"ס הטמור המוכן לכך ויודע סוד הזכרות אלו השמות לפי סדר ממשלםס ומנויים ויודע אותן אלויות יהיה לו כח לפעול בהם ברצונו ויעמר להפלתו ויעשה לו אורות ומופתים ברנע (ענין ההשבעות) כי כולם עומדים היכולות היכולות ולכל אחד יש לו ג"כ מלאכים מיוחדים בעולם המלאכים אשר בהיות האדם הראוי לכך משביע המלאך בשם הממונה עליו לעשות פעולה מיוחדת חיוק יתפשט רוחניות ושפט המדות למטה בעולם המלאכים ויתלבש הרוחניות ההיא בצורת האותיות מהשמות הם והכינויים והשבעות שזכור ותיק ימלא שאלתו וזהו חלק המעשה מתכמת הקבלה כי מתכנתו ולשוננו אינו כשאר מתכנתו בלשונות כי האותיות יש להם חיות ורוחניות והם דברים אצילים מתחו יתברך וז"ש ברכי חנינא בן חזריון שזהו רוחא גויי נשק ואותיות פורחות ומהפלה אלו אומרים ודבריו חיים וקיימים ולכן כל האותיות והספירות נפסקו התורה ג"כ יש להם אורחות וסגולות ובהזכרתן התחברות הרכבות ופעלו כדמיון סמני הרפואות ובעונותיו מלא חין חזון נפרץ נתמטע זכרם מני ארץ והמעט שנמצא חין אלו רשאים בו כמו שנבאר : (ב) הזכיר יעקב ע"ה אל שדי. מובאר לפנים בשער ב' בביאור אל שדי ואינו ר"ל שיכין לאותו השם בלבד חלל יבקש מאלה הש"י בחיבור כל הספירות שיהן לו זכר מלכות המדה אשר בחוכה אותו הדבר אשר הוא לרץ במובאר לפניו בשער ד' בביאור ענין שאלת בנים ושם מובאר ענין מה. ובתשובה ר"י בר ששת אמר כי פסע שאל לחכם אחד בתלמוד וקבלה וחסיד גדול האף המקובלים המנוונים בצרכה חתם לספירה ידועה וצרכה חתם לספירה אחרת ובי שם אלהות בספירות להתפלל אליהן והשיב חלילה שהיה התפלה כי אם (לא"ם ב"ה וב"ש וקיימים ולכן כל האותיות והספירות) אבל הדבר הזה כמי שיש לו ריב ושואל מן המלך שיעשה לו דין יבקש ממנו שיזוה אל היושב על המשפט שידין לו לא שיזוה אל הסוכן הממונה על האחרות כי תהיה שאלתו בטעות לכן אם ישאל מן המלך שיהן לו מתן לא יאמר שיזוה אל השופט אלא שיזוה אל הסוכן וכן אם ישאל יין יבקש שיזוה אל שר המשקים ולתת אל שר האופים כן הוא בענין התפילה שהיא לעולם לנשם יתברך (פי' א"ם מ"ה) חלל שיכין המחשבה להמשיך השפע אל הספירה המתחמקת לאותו דבר שהוא מבקש עליו כמו שתאמר בצרכה על הגדושים יכיון לספירה הנקראת חסד שהיא מדת רחמים ובצרכה המינין יכיון לצרכה שהוא מדת הדין וכן בשאר הצרכות כיוול בכן וביאר לי החכם המסיד מכוונת הספירות

פניך על מקדשך השמים למען אדני. ואע"פ שדרשו רז"ל בברכות למען אברהם שקראך אדון (א) עדיין צריכין אנו למודעי. והנה כשהתפללה שיתן לה יי זרע אנשים מה כתיב יי צבאות אם ראה תראה בעני אמתך ואע"פ שדרשו בו בברכות מה שדרשו עדיין יש עיקר ושרש פנימי לדבר ולא לדרשא קאתינא אלא לעיקרא דמלתא קאתינא. ואחר שכן הוא צריכין אנו למסור בידך עיקר ושרש להשען עליו:

דע כי כל שמותיו הקדושים הנזכרים בתורה כולם תלויים (ב) בשם בן ד' אותיות שהוא יהוה. ואם תאמר (ג) והלא שם אהי"ה הוא העיקר והמקור. דע כי שם בן ד' אותיות הוא בדמיון גוף האילן ושם אהי"ה הוא עיקר האילן הוה (ד) וממנו ישתרשו שרשים ויתפשטו ענפים לכל צד וצד ושאר כל שמות הקדש כולם בדמיון ענפים וסננים נמשכים מגוף האילן וכל אחד מן הענפים עושה פרי למינהו. ומלבד שמות הקדש הידועים שאסור למוחקן. יש כמה כנויים אחרים תלויים בכל שם ושם כגון שתאמר כנויו של יהוה מי הם "נורא". "נושא עון". "עובר על פשע". כנויו של א"ל מי הם כגון "גדול". "רחום". "הגון". כנויו של אלהים מי הם כגון "אדיר". "שופ"ט". רי"ן. ולכל אחד מאלו הכנויים יש כנויו אחרים תלויים בכל כנוי וכנוי מאלו והם שאר כל מלות התורה. עד שנמצא כל התורה כולה נארגת על הכנויו והכנויו על השמות והשמות הקדושים כולם תלויים על שם יהוה וכולם מתאחדים בו נמצאת כל התורה כולה נארגת על שם יהוה. ולפיכך נקראת תורת יי תמימה. נמצאת למד כשתבין כוונת שמות הקדש למשפחותיהם ותשיג הכנויים המיוחדים לכל אחד מהם או תראה שהכל תלוי בשמו הגדול יתברך ותכסוף ותשתוקק להדבק בו ותירא ותפחד ממנו ואז תבין יראת יי ודעת אלהים תמצא. ותכנס בכלל אותם שנאמר בהם אשנבחו כי ידע שמי ואז תבין כמה הוא עונש המזכיר שם שמים לבטלה. כ"ש ההונה את השם באותיותיו. ק"ו המשתמש בו. וקודם שאתחיל בכוונת החבור יש לי להקדים לפניך הקדמה אחת והיא זאת:

כלל גדול דע כי אמתת עצם הכוונת יתברך איננה מושגת לזולתו ואין בכל המוני מעלה יודע מקומו כ"ש עצם אמתתו הלא תראה מלאכי מעלה מה הם אומרים (יחזקאל ה) ברוך כבוד

המקובלים והנה טוב מאלד חסנם מי מכנים אותנו בכל זה הרי טוב להסתכל סתם להש"י בכוונה והוא יודע באיזה דרך יטלים המבוקש כמאמר הכתוב גול על יי דרך ובטח עליו והוא יעשה עכ"ל אבל א"ל כי עיקר התפלה היא במקום קרבן וסודו היה לעורר הכחות ולקרבן והנה השם יתברך נקח כח ביד אדם ובחרו היוצא בוחר ומעורר עליו כפי רצונו כענין הנרמז בספוק ואל יטלה מן הארץ כמבואר בנאקפיו ובפסוקיו שם ואלת היתה גם כוונתו יתברך להאילן אילנות ומרכבה דוגמת אדם ואבריו כלל אל המולד כדי שיזכה ויעורר בבחינתו אל הטוב לו כאשר אמר בסמוך לפנים ולכן הראשונים שהיו יודעין כניסת השערים וסוד האורחות היו מכונים בחפיתן כסדר הנזכר כדי לעורר הכחות והמדות בדרך השתכללות ודברי הרב אמת לאישים יודעים לשלול ולכוין בשם כמו בדוריו זה שאין לנו קבלה בדורה ממקובל חכם רק בדמיון ביאור מלותיהם וכמעט הספרים אשר איתנו היו נעולים וסחומים ברמזים וחדות טוב לנו להסתכל אליהם יתברך סתם והוא יענו צרכו רחמיו וחסדיו: (א) עדיין צריכין אנו למודעי כ'. ש"ע"ה האמת נכה בית המקדש שהוא כחם והיכל לשם הנכבד הנקרא אדני שהוא ג"כ מקדש והיכל לשם יי"ד כלקמן בכינוי בית המקדש: ולא לדרשא וכו'. והכתיבו ז"ל לא ראו לגלותו והוויאו לדרשא בעלמא: (ב) בשם בן ד' אותיות כמבואר בתחלת שער חמישי: (ג) והלא שם אהי"ה הוא העיקר. פ' כי הוא שם הכתר שמתנו גלגלו כולם אצל שם בן ד' הוא שם ההפארת: (ד) וממנו ישמרו. ר"ל משם הסוד"ה שהוא כנקודה צענולה של הקוים היואלים אל עגול המקיף ממנה נמשכים. וכל זה הענין מבואר היטב בריש שער ה' באריכות אמר נמאלת אמר כי הוא שם יהוה לבדו הוא עיקר ואע"פ ששם אהי"ה הוא המקור הכל דבר אחד הוא וכמו שפירשתי הוא מבואר שם ע"ס, אף כי נזכר לומר כי ממנו שז אל שם אהי"ה וענפים ר"ל ענפי השמים ששם מכווסים למטה בארץ הם שאר כל מלות התורה כי כולם רומזים לאיזה שם או כינוי או מדה מן המדות שהם הספירות והעד מהכל שמוציא מורה שמוציא כמה שמות מכהה שרשיות בחילופי אותיות ונרשפות עד אשר יפעלו ע"י פעולות גוראות וכן חמלא אף בשמושי סהלים בכמה שמות וכנוייהם ובכך נחמזרו כמה ספרים בשמות יולאים מפסוקי תורה ונביאים כמו ספר הפליאה ושמואל רבא וזוטא וספר ריזאל:

ממקומו (א) בכל מקום שהוא. ואם עליונים כך תחתונים על אחת כמה וכמה א"כ כל אותם העניינים שאנו קורים בתורה כנון י"ד ורגל 'און' יעין ושאר כל כיוצא בהם מה הוא. דע והאמן כי כל אותם העניינים אע"פ שהם מורים ומעידים על גדולתו ואמתתו אין כל בריה יכולה לדעת ולהתבונן מהות אותו הדבר הנקרא יד ורגל ואון וכיוצא בהם ואנו עשויים בצלם ודמות אל יעלה בדעתך כי עין בצורת עין שמש או יד בצורת יד שמש (ב) אבל הוא ענינים פנימיים ופנימים לפנימיים באמתת מציאות י"י יתברך אשר מהם המקור והשפע יוצא לכל הנמצאים בנזירת הש"י אבל אין מהות יד כמהות יד ולא תבניתם שזה כמו שאמר (יבשה מ) ואל מי תדמינו ואשוח. ודע והבן שאין בינו ובינינו דמיון מצד העצם והתבנית אלא כוונת צורות האברים שבנו שהם עשויים בדמיון סימנים עניינים סתומים עליונים שאין הדעת יכולה לדעתם אלא בדמיון זכרון כמו שכותב ראובן בן יעקב שהרי אין אלו האותיות ואין זו הצורה עצמה של ראובן בן יעקב צורתו ותבניתו ומהותו אלא זכרון שזה ראובן בן יעקב הכתוב הוא סימן כנגד אותו עצם ותבנית הידוע הנקרא ראובן בן יעקב (ג) ולפי ש"י יתברך רצה לזכותנו ברא בגוף האדם כמה אברים נסתרים ונגלים בדמיון סימן למעשה מרכבת ואילו יוכה אדם למחר אבר מאבריו יהיה אותו אבר בדמיון כסא לאותו דבר עליון הפנימי הנקרא בשם זה אם עין עין אם יד יד וכן לכל השאר כיצד כנון

(א) בכל מקום שהוא. כי השפעתו בכל מקום ואין לו מקום מיוחד כי מלכותו בכל משלה: (ב) אבל הם עניינים פנימיים. ר"ל הפער ספירות וסוד כל המרכבות ולקמן בשער ה' מבוחר יותר: (ג) ולפי שהש"י רצה לזכותנו וכו'. דעת הרב ז"ל כמו שכבר ביארנו במערכות אלהות במערכת הקטעם ובמערכת אדם כי רצה השם יתברך לבנות העולם אשר עיקרו מן האדם היותו נוגע על מהגון בצחירתו שלו יהיה מעניין עולם השכלי ויהיה כדמות ענין בנה ועומד בצחירתו בעצמותו להוילך דמותו אל הפועל כעניין עולם השכלי ואל מקום אשר יפנה שמה רוחו ללכת שם יצא דמותו לפורר עליו מן למעלה גם לטובה או לרעה לא שיהיה זה שינוי לפניו ח"ו רק הוא שופע הטוב תמיד במדותיו והאדם הוא הממשיך עלמו ומהפך בהם כמו שנתבאר במערכת אחדות ולכן האליל מחלו הש"י אליהו במדותיו אברים דוגמת אדם ובהשפלותו אשר ברא האדם דוגמתם בכל אלל הנזכר עד שנתפסלו גילוי עשר מדותיו נמלא שלם הכל למעלה ולמטה עד האדם שבו נשלם הכל דוגמת המיאל ואל המקום אשר ימשך הכל יתהלך צורת המיאל לעומתו וכל זה עשה אלוקים כדי לזכותנו ואל זה כיון באומר בללמנו כדמותנו כי כמו שהשם פועל ורופם במדותיו בעולמו כן נשמת האדם רוסמת ופועלת באברים כי הללם הדימות האמר על הנשמות וכחותיה אשר נמן בללם הש"י כח להחיותו עליונים שאם משך אדם האברים המדומים דוגמת עליונים שהוא בפועל הטוב והאמת תמיד יוסיף צרכה ושפע בעולם העליון ובתחתון ונעשה אותו הפועל כפועל העליון והאבר אשר בו פועל כדמיון חבור וסעד לדוגמתו למעלה כי אז ההשתלשלות אחד כבתחלת הבריאה והמיאל אחר הלל ומכלל הן אחת שומע לאו שאם ממשיכים היפך האמת בדרך לא טוב הנה מריעים לעולם ומתקלקל השורה כולה והרי הוא כפונם ומקלקל במדות ואברים של מעלה שהרי הוא מוליכס בדרך לא נכחו עליהם ומעוררים עליו אחר רגזו ולרע ירצו כפי צחירתו היפך הכוונה הראשונה אשר כיון בהם כי יגברו כחות הדין אשר יאלו חומרי האלילות כפי אשר יתבאר עוד במקומה עוד מזה בספר האמונות לרש"י ז"ל ידוע וזכור הוא לבני אמונתנו הקדושה שם בן ע"ב שהוא רי"ו אותיות ונקרא שם המפורסם והאותיות אלה רומזים לחכמות פנימיות נכללים בסוד השם הגדלם בן הוה כל הוה ובאותיותיו הקדושים יאלו. בהם הנאמרים לפעול הפניות וכאשר נלפסו להם ל"ב מציבות חמשה שהוא הלב עולה רמ"ח והנה צדמ"ח סוד הכללים ובהם נכללו המרכבות הפנימיות והחזיונות והנה שיעור קומה לאות ולסימן חלילה לאל מללם ותמונה אלה הם סוד הידיעות השלילות מכל השגה ורעיון ומכל ציור במחשבות בני אדם ולכן לשאר החכמות מלייכות והוא סוד נעשה אדם בללמנו כדמותו והנה היושב על כסא הוא כמראה אדם חסני כללות הידיעות וחזיון אחת על אחת. והנה מהסבה רחפונה פשוטה נאללו הידיעות האלו וסוד השם הקדוש בן ע"ב וכאשר עלה במחשבה הטהורה לברוא את האדם בללם חכמתו כמראה אדם מלמעלה כללו צדמ"ח אברים סוד שמו להעיד עליו כי צורתו שהוא נפשו בכה כולל נשתרגו ממנו רמ"ח איברים והם כלל אדם ונפשו חיוניים ופנימים והם רמ"ח וסימנים לפרקי המרכבה הקדושים ב"ד של הקב"ה והכוונה מחלו להיות נפש האדם השלם כללה מעלת העולם ולזה כולל כל הידיעות ולכן נקרא עול קטן וצדמ"ח הקדושות והספורות הפנימיות נכללו בכל אדם וכל אדם הוא השמות דרכו וכלל בכלל החיבור האחד החיוני הנקרא אדם בליעל עכ"ל נראה שדעתו כמו שפירשתי ויאלה נ"כ בן ע"ב אמרו שיש ג"ע וגיכנס ארלי ושמיימי והוא האמת כי כמו שנתאל אדם לפסה ודוגמתו למעלה כן נמלא שכרו ועונשו מורגש

כגון שנוהר ונשמר אדם אחד במראה עיניו שלא יביט ולא יסתכל בדבר ערוה ולא בשאר כל דבר של גנאי אלא בכל דבר שהוא קדושת יי' ועבודתו אז אותה עין נעשית כמו כסא לאותו דבר הנקרא למעלה עין וכן חיד ותרנל ושאר כל האברים. ועל זה אמרו חז"ל האבות הם המרכבה ולא אמרו כל אחד מהאבות הוא המרכבה אלא האבות. כיצד אברהם אבינו ע"ה לקח במהרה צד ימין (א) וירש ימין של מעלה שהוא מדת ההסד ועל זה נאמר (בראשית יב) ויסע אברהם הלך ונסוע הגנבה. יצחק לקח במהרה מדת צד שמאל שהוא הפחד ועל זה נאמר (ס"ב) וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. ויעקב לקח במהרה צד קו האמצעי וע"ז נאמר (ס"ג) ויעקב איש תם יושב אוהלים בין אהל אברהם ובין אהל יצחק נמצאו שלשת האבות כסא למרכבה, ועל דרך זה הושב הדבר על בוריו (ב) ויוצר על סכונו :

ועתה יש לנו להאיר ענין בענין תלוי על זה. דע כי המדות הם תלויות באברים כיצד מדת העין היא הראות. מדת האוזן היא השמע. מדת היד היא המשוש. מדת הרגל היא ההליכה. והנה המדות נמשכות אחר האברים. ולפי שהזכירו חז"ל כלפי מעלה לשון מדות יש לנו לדון ענין המדות כמו שיש לך לדון ענין און ויד ורגל שאמרנו וכמו שאין ערך בינינו בענין האברים כך אין ערך בינינו לענין המדות ולפי שאנו צריכים להשתמש בחבור זה בלשון המדות השמר לך ושמור נפשך מאד פן תכשל ותאמר שיש ליי' יתברך מדה מוגבלת או משוערה שאין הדבר כך אבל כמו שאין (ג) לענין עין ואוזן שיעור וגבול ודמיון כך הוא הדין במדות. והנה רז"ל קראו לשמותיו הקדושים מדות כדגרסינן פרק קמא דר"ה אמר רב יהודה ברית כרותה לשלש עשרה מדות שאינן חוזרות ריקם שנאמר (שמות נד) הנה אנכי כורת ברית ושלש עשרה מדות הם יי' אל רחום והנון ארך אפים וגו'. והכלל שיש לך להאמין בזה שאין דמיון בין מדות יי' יתברך ובין מדותינו וזולתי בדרך הזכרת סימן בשם לבד וע"ז ארז"ל בכ"מ בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם. ואחר שמסרנו בידך מפתח הקדמה זו יש לנו להכנס בביאור כל שם ושם משמות הקודש הכתובים בתורה ולהאיר ענין בכ"מ שתמצא כתוב שם אחד מהם וכדי שתבין ותשכיל מקור מים חיים שהוא נובע מכל שמותיו יתברך וכשתשיג דבר זה אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל :

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך

יסוד ה' הכמה (יעיקר הקבלה (יהוס) אמונת ה' יתברך האמן (אסיס) אם דרך נבוחה ידרכו (אדני) מהשבותיך אז תלך לבטח דרכך ורגלך לא תגוף. השם הראשון משמות הקודש הוא

מורגש למטה ומוטבל למעלה דוגמתו והם האדם חסא ולא עשה עבודתו כמו שהיה הכולנה צבירתו מקבל עונשו כזמו שעה וזהו אמרם כי הקב"ה מורגש הנשמה אל כדנה ודן את הגוף כי מזה היות דקות הנשמה צנוף שהוא כולו פועל ארצי ידועים יחד בעונם ניהם ארצי ובהיות הנשמה עולה שכלית ותכולת אברים דוגמתם למעלה מקבלת עונם בהיותם נעדרת ממקומה והיה יכולה לחזור אל מקום שמתנה חוצה כינוי זה לניהם שמימי כלומר מוטבל וה"ה לב"ע כי בהיותם הדברים רצויים אלל הש"י נעשים בהמלעות האברים שם ארצי מקבלים שכל בהמלעות הכוחות הידועות והגוף ימלא מנוח בנ"ע ארצי עס היות הנשמה חוצרת אל מקומה וזה ונקיים אל האלקים אשר נתנה : (א) וירש ימין כו'. לפנים בשער ז' מבואר יותר כיצד היות לקיחתם ונשמעות הפסוקים ויסע אברהם הלך ונסוע הגנבה פי' שהיה הולך ונסוע תלמדה למעלה עד לנגבה שהוא הסוד הנקרא דרום כלומר דר רום שהוא הראשון לו' ספירות הבנין והפוסק פניו אל מורה ימין לדרום והמורה הוא התפארת אשר אליו פונים כל הפנים כאשר יתבאר עוד בעז"ה ועז"ה דוד ע"ה נאם יי' אלדתי שם לימני : (ב) ויוצר על מכוני. פי' שעד יעקב לא חזקך הפנס והצוהמא שהפיל הנשם באלם הראשון אשר שחטא כמבואר לקמן בשער ה' במלה דעת : (ג) לענין עין וגו'. ר"ל עין של מעלה :

השער הראשון יסוד ה' הכמה (יעיקר הקבלה אמונת ה' יתברך כו'. בראש דבריו רמז לג' שמות הקדושים שם עיקרי

שער א

(א) הוא השם הנקרא **אֲדָנִי** (מדת מלכות) אמר שלמה המלך ע"ה שמור רגלך כאשר תלך. אל בית האלהים הודיענו בפסוק זה שצריך האדם לבדוק עצמו ולהזהר כשרוצה להתפלל לפני י"י יתברך ולראות ולהבין אם יש לו מקטריגים ומעכבים לקבל תפלתו. ויש לו לסקל המסילה ולחרים מכשול מדרכיו. משל לאדם ההולך לחצר המלך להפיק שאלה שהוא צריך להודו ולדעת אם יש בדרך פגע או סכנה. ומלבד זה יש לו להתבונן כמה שערים יש בבית המלך זה לפני מזה ולהכיר אותם השוערים הממונים לשמור השערים ולחיותו אהוב אצל כולם ולדעת אם יש בהם איש שונאו שישלים עמו. ומלבד כל זה ראוי לו לדעת ולהתבונן בבגדים שהוא לבוש אם הוא ראוי להכנס בהם בחצר המלך כמו שאמר כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק. ומלבד כל זה ראוי לו לבדוק בעצמו אם הוא הגון לדבר לפני המלך והשרים והסגנים אשר לפניו. ואם יש בהם מי שיערער על בקשתו וכמו כן אם יודמן לו שיתעכב בהיכל המלך שעה או שתיים אם יכול לסבול. וד"ל הוצרכו להעיר אותנו ואמרו כלל גדול מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא ואם במלכות בשר ודם יש לו להזהר בכל אלו הדברים שאמרנו כ"ש בהיות האדם נכנס להקביל פני מלך מלכי המלכים הקב"ה יתברך ויתברך שיש לו לאדם להבין ולדעת כי מן הארץ ועד הרקיע אין שם מקום פנוי (ב) אלא הכל מלא גדודים והמונים מהם טהורים בעלי חסד ורחמים ויש למטה מהם כמה בריות טמאות מוזיקים ומקטריגים וכולם עומדים ופורחים באוויר ואין מן הארץ ועד הרקיע מקום פנוי אלא הכל מלא המונים. מהם לשלום מהם למלחמה. מהם לטובה ומהם לרעה. מהם לחיים ומהם למות וע"ז מיוסד שיר של פגעים (תהלים ס"ה) יושב בסתר עליון. כי הוא יציל. באברתו. לא תירא. מדבר באופל יהלוך. כי מלאכיו. וכל אלו המחנות בין הארץ ובין השמים דוגמת ההולך בדרך במקום סכנה. כך תפלתו של אדם עוברת בין אלו הכתות ועולה עד לרקיע. אם יש בו זכות לא יפגעו לסטים בתפלתו. ואם אין בו זכות כמה פגעים ומשחיתים פוגעים בדרך. ולפי זה הדרך תקן דוד המלך ע"ה הזמירות כדי לפנות דרך לתפלות לעבור כי כל אותן הכתות הן כמו ענן מעכבין לעלות התפלה וע"ז נאמר (איכה ג) סכותה בענן לך מעבור תפלה. וכשבא דוד ע"ה והתקין זמירות בהיות האדם מסדר אותן הזמירות אזי

מסתלקין

עיקרי המספיעים להלך בדרך נכונה ובלבד ואמין בשלמה האמונה רמזה בנ"ח אילנותיו כדרך הורדסם הספס כי סם בן ד' מקבל שפט משם אהיה ומספיע בשם אדני ומסם נספס לל: (א) השם הראשון הוא השם הנקרא אדני. כי הוא מורה ממעלה ושלטנות מל' אלוהים והמדה האחרונה אשר בזה השם נקראת נגדה לראש פינה להנכיח ולהשניח בעולם הסחתון לכך נקרא ג"כ בשם מלכות כאשר עוד וקרא אותו סם הראשון כי הוא הראשון הקרוב אלינו מלמטה למעלה: (ב) אלא הכל מלא גדודים. כל לפנים מזה בהריוכ בסוף שער ב' ומלאכיו כי אלו הגדודים שגין השמים והאלך כולם נרשמים ונכבדו מנפולת אדם וכחותיו בו כפי המעשה אשר יעשה הן טוב הן רע ויולא מכחו ורמוזו דבר דומי טוב או רע והוא לא ירגיש וידע לנכות חומרו אשר נסבע בו וזהו סוד במחמסם העושה מזה אלה קנה לו פרקליט אחד והעוזר עבירה אלה קנה לו קטיגור אחד כי מכחו ודוהו הכווה בעשייתו הפכו ירשים ויולא בריה טובה רוחנית מלאך מליץ יושר וכן בהפך בעשייתו העבירה וקוהו מל' קוהו שמים וארץ והוא אמרם ז"ל כל העושה מזה שאלוה מזה עולה ואומרת לפני הקב"ה פלוני עשיתי וכן בעבירה זאת היחה כוונת נהן הנביא בלומרו לדוד גם י"י העביר חטאך ולא חמות ולא אמר מהל או סלה חטאך אלא רמו ללוהו המקטרג שנכבד מחטאנו העבירו הפס מלפניו שלא יבא לקטג עוד וזהו ג"כ בסוד האמור בקן כל בשר בא לפני ולא אמר קן כל בשר הגיע רמו בזה כי הנוול ממעשיהם הרעים הנקרא קן כל בשר לפי שמביא כל בשר לקטו וסופו בא לפני ואמר שמלחם הארץ חמל לכן הניי מוכרח להשמיחם מן הארץ כי הש"י אע"פ שרואה ויודע אחרות בוצע בנע מחריך אף ומרחם להם עד בא המקטרג וסופו שאין להשיב בדבריו. ובספר הזוהר אמרו ואל הנפש אשר עשו בחרן נפש ממש כי כל אותן הכנים שהיו עקרים כל הטיפות שהיו להן הזדק לא היו לבטלה כי נכבדו מכן רוחות ונשמות טהורות וע"ז זה אמרו בזה"ל (פיר' אדם הראשון) להפיק זה כל אותן ק"ל שנים שהיה אדם מופף הוליד מידיו ורוחין ומכאן טעם נכון למשמעין עם נשמותיהן מעוברות או מניקות וקטנות כי לא יהיה זרעם לבטלה אם כוונתם טובה ויבנה עמ"ז שביארנו הוא ואמרנו בכלן צהמונים אלה שמהם לרעה ומהם לטובה ודבר אפשר ונכון הוא כמו שביארנו למעלה כי האדם נעשה דוגמתם עליונים ומעוברים

מסתלקין (א) והולכין להם אותם המשהותים והמקלקלים והמעכבים ונקראו זמירות מלשון מזמר (ישיב יח) וזרת הזוללים במזמורת וע"ז אמר הכתוב (תהלים קיט) זמרות היו לי חקיק בבית מגורי כלומר באותם המקומות שהייתי מתירא מהן בדרך והיה לי פחד ומגור באותן הזמירות פזרתים והכרתים. ולפ"ז הדרך נאמר (יחזקאל לה) כרן יחד כוכבי בקר וגו'. וענין רנה הם הזמירות הנאמרים בבקר ואזי יתפזרו ויתרועעו: (ב) כל בעלי הדין הקשה הנקראים בני אלהים ולשון יריעו מלשון (ישיב נד) רועה התרועעה הארץ. ולפיכך צריך אדם לכונן עצמו בשעת תפלה ולכונן מחשבותיו כראוי בענין שלא תתעכב תפלתו ולא תשוב ריקם בקשתו וע"ז אמרו לעולם ימוד אדם עצמו אם יכול להתפלל יתפלל ואם לאו אל יתפלל. פי' אם יכול לכונן בתפלתו באיזה שר (אפשר שצריך להיות בזה שם לו בזה שמו) שהוא צריך בתפלתו יתפלל ואם לאו אל יתפלל :

ואחר שהודענוך זה כי עיקר האמונה ויסוד היחוד הוא להבין שמושי (פס מלאכי כ"א) כתוב על קלף וז' יס לנו לחזור ולסודיעך כי עיקר האמונה ויסוד היסוד הוא להבין ולדעם כל שמוטו (סקולוס) כי כל שמותיו הקדושים הנזכרים בתורה כלם כלולים בשם בן ד' אותיות שהוא יהוה יתברך והוא נקרא גוף האילן ושאר כל השמות מהם שרש ומהם ענפים ומהם אוצרות וגנונים וכל אחד מהם יש לו פעולה מיוחדת מחבירו. משל לאוצר שיש בו כמה חדרים כל חדר מהם מיוחד לדבר בפני עצמו. בחדר זה אבנים טובות ומרגליות ובחדר זה כסף ובחדר זה זהב ובחדר זה מיני מאכל ובחדר זה מיני משקה ובחדר זה מיני מלבוש. וכשהארץ צריך למיני מאכל ואינו יודע אותו החדר שהמונות בתוכו אפשר שימות ברעב והחדרים מלאים כל טוב. ולא מפני שמנעו ממנו בקשתו אלא שאינו יודע באיזה חדר הוא הדבר שהוא צריך. וע"ז זה בעצמו השגת שמותיו הקדושים יתברך יש שמות ממונים על התפלה והרחמים והמליחות. ומהם על הדמעה. ומהם על הפנעים ועל הצרות. ומהם על המוונות והפרנסה. ומהם על הגבורה. ומהם על החסד. (ג) ומהם על החן (כ"א) ומס על החיים ומס על הרפואה ומס על שאלת צדק ומס על הכסד ועל הדין) ואם אינו יודע להתכוין בתפלתו באותו שם שהוא מפתח למה שהוא צריך מי גרם לו שלא יפיק רצונו מכלותו ומיעוץ השגתו וע"ז נאמר (משלי יט) אולת אדם תסלק דרכו ועל י"י יועץ לבו כי י"י יתברך ידי פתוחות לכל אבל הסכלות שאין אדם יודע באיזה אוצר הוא הדבר שצריך חוזר ריקם וחושב בדעתו מהשבה רעה שהשם מנע ממנו הפצו ורצונו ואינו כן אלא מכלותו שאינו יודע באיזה אוצר הוא אותו דבר שהוא צריך מינעו ממנו (ד) וע"ז נאמר (יחזקאל ה) הטאתים מנעו הטוב מכם ולפיכך צריך אדם להתשוטט (כ"א) למנוע בדרכי התורה

ומעורר רועם למטה ע"ד סימן כמו שה"י פועל ורועם למעלה וה"א חס כהני הדון והרהמים ממש הלא נזכר ג"כ למעלה כי האדם מעורר עליהם כפי מעשיו ופעולותיו בזהיריו ורואה והבט ע"כ בזה שלמר ספר הזכר ומציא ברגעיו פ' בראשית דף י"א בענין לילין ושאר רוחין ושידין דבשידן דבני נשא חטאי שאלין בעלמא וכד השכחן הני נשא ניימין נטלין מיייהו חילוצתא וחילידי מיייהו ובפרשת ואחמקן דף קל"ד ע"ד חמך ציוריו כהאדם עוסק בחוריו נכר מלאך אחד מליץ בעדו ואם מנכל פיו נכרל בסבדו מקטרג וכן בפרשת עקב בשבט אל חפן אל קש"י העם הזה: (א) והולכים להם אחים המשחיתים והמעכבים וכו'. כי צומרות מספרים כבוד אל בענין עשרה הללוים הרומזים לעשר ספירות ובהללו אל כדקדו חוזר וכוללם ובראש חמס אל אלהים חלוי וס כ' ד' כמבואר לקמן בשער ה' ואחרים כיוצא בהם ע"כ הטמאים צורמים ונכרתים מפני הטמאים: (ב) כל בעלי הדין הקשה הנקראים בני אלקים. כי הם מקבלים כח ממדת הפחד הנקרא אלהים ועוד בני מל' בנין וירמוזו כי נבנו ויולדו חלו ממדת פחד יחזק כאשר יתבאר לקמן בכינוי בחר שבע בע"ה חסו כוד יליפת שמו מילת: (ג) ומהם על החן. וכן ע"ז חז"ל הרואה להחכים ידרים כי הדורס הוא החסד מקבל מן החכמה והרואה להעביר ילפין כי הפזון הוא הפחד ומשם הזכר אדום כדאמר מאפון זהב ויהא וכדאמר בני היו ומוזני לחו כזכוחא חילא חלא במזל כמו שיבאר בשער ו' וכן הרבה כיוצא באלה: (ד) וע"ז נאמר וטמאחכים מנעו הטוב מכם. כי הסכלות הוא החסד כאשר נמנע בעסק החסד המחליטת פתי ומורה הדרכים

התורה ולדעת כונת שמות הקדש בענין שיהיה בקי בהם ובשמותיהם. וכשיצטרך לבקש לפני יי' יתברך שאלה ובקשה יכוין (א) באותו השם הממונה על שאלתו ולא די לו שיפיק כל הפצו אלא שיהיה אהוב למעלה ונחמד למטה (ב) ונמצא נוחל העוה"ז והעוה"ב :

ואחר שמסרנו בידך עקרים הללו להיותם כדמיון יסוד ועיקר למה שאנו עתידים לפרש יש לנו להבנם בביאור שמותיו יתברך הכתובים בתורה כל אחד כפי הכוונה בע"ה :

דע כי השם הראשון שהוא קרוב לכל הנבראים ובו נכנסים לפני המלך יהוה יתברך ואין דרך בעולם לראות פני המלך יתברך (ג) אלא על ידי שם זה הוא השם הנקרא **אדני** כיצד

דע כי השם המיוחד יהוה יתברך הוא המורה על מציאות בוראנו יתברך והכל תלוי בו אבל תחלת השערים והמפתחות שבו נכנסים לשם יתברך הוא השם הנקרא אדני והוא סוף כל מעלות של ה' יתברך מלמעלה למטה ועד שם אדני הוא יסוד היחוד האמתי השלם כמו

שעדיין נפרש בע"ה. (ד) ומשם ולמטה הוא עולם הפירוד (ה) והסוד ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן (ג'ה'כ'ט' ג) (ועיין בהמגיד דף י"א י"ב מסודו) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים (ו) ואילו

הם ד' מחנות שכינה שהם תחת אדני יתברך שהוא סוף כל מעלות של יהוה השם מלמעלה למטה. והשם הזה הנקרא אדני הוא בדמיון אוצר ובית נגזים לכל מיני שפע ומיני אצילות כל

ההוויות הנמשכות מאת יהוה ית' בדרך כל הצנורות עד שנמצא שלש שמות מכוונים זה כנגד זה. (מ') אדני למטה. (ת') יהוה באמצע. (כ') אהיה למעלה. ומשם אהיה יתאצלו כל מיני שפע האצילות מן המקור הנקרא אין סוף בדרך המעלות עד שייגיעו לשם יהוה יתברך

ומשם יהוה ילכו כל הצנורות וההמשכות לשם אדני ושם אדני הוא אוצר שבו כל מכסיכי המלך והוא הפרנס הגדול על כל הנבראים כולם והוא הון ומפרנס לכל בכח יהוה שבקרבנו על פיו יצאו ועל פיו יבאו כל הבאים להדבק בשם יהוה ית'. ואין דרך וצד ועניין להדבק בשם

יהוה אלא על ידי אדני ולפיכך זה השם הוא בית אוצר השם המיוחד (ז) והוא ההיכל שבו שוכן יהוה. וכן נקרא תמיד בתורה יהוה בכנוי אדני כלומר כל מבקש יהוה ימצאנו בשם אדני. ולפי שהדבר כך צריך אתה לדעת כי ה' יתברך יש לו נ"ד שמות מרובעים בצירוף יהוה

יתברך והם עולים לחשבון רי"ו אותיות ואילו נ"ד שמות הם סוד המשכת כח בכל הנמצאים שבעולם

הדרכים וההצטרפות שבהם עולם לידעת המדרים והאולרות : (א) בזהו השם הממונה על שאלתו. כמו שפירש לעיל וכמבואר לקמן בשער ד' בביאור ענין שאלת נים : (ב) נמצא נוחל העוה"ז והעוה"ב. כי בשמרו מאות וחמשים ושמונה

בתורה הש' תמיד הכה הוא מייחד הספירות וכולל (ז) וזו וממלאם שפע וזכרה ממקור העליון והכל בזהו ושלום וכל העולמות מתחברין הם כן הגורם הזה מן הראוי שיהבדק ויהיה אהוב למעלה ולמטה : (ג) אלל ע"י שם זה. כי הוא

הפתח הראשון וגם אין לכוונם בלעדו כדלמד בזה"ש יבא' ה'ה'ן שלא יקלץ בנטיעות ויפגוש ביחוד כאשר יהבאר עוד בע"ה : (ד) ומשם ולמטה הוא עולם הפירוד. כגד ביארתי בהקדמתי כי אלו העשר ספירות הם אצילות מלך הש"י ודבוקות

בשלהם בנהלת ונקשרות זו בזו וזו עד האחרונות מהם שהיא המלכות הנזכר כאן בשם אדני וממנה ולמטה נקרא עולם הנבריה והוא עולם הנפירים. כי אפילו המלאכים נפרדים זה מזה (הוא עולם הדיצירה) כ"ש עולם הגלגלים

וכ"ש עולם השכל (הוא עולם העשייה) : (ה) והסוד ונהר יוצא מעדן ל"ל הבינה יוצא מהסתמיה והשקפות כל בענין הקשר בן יושר למלכות הנקרא ע"ש כולם בן ומבואר לקמן בשער ט' (ו) ואלו הם ד' מחנות שכינה

וסימן ארנמ"ן והא' וכו' שם אוריאל נוריהל אחד והוא הם ראש עשרה כחות מלאכים שנתמלכו אחר האצילות (הבריאה) מלך הספירות מלכות ונתפשטו מניצן המלכות ולא כדרך אצילות העליון כי נתפדרה החבילה מאז ולא

נשאר דבוקים ודבוקים באצילות העליון ובאמצעותה עומדות ד' החיות אשר הם ראשי עשרה מניעים-הגלגלים אשר בשמלגלות נשאלתו ונבראו י"ב העשרה גלגלים וכל מה שבחוקן עד סבוב הארץ ובקרב אלו הממונה הם השפע

היכולת דבריהם לשפע ספירות שזכרו בפירי היכולת ד' ישמעאל וזוהר יש היכל להיכל ומרכבה למרכבה כאשר נחבאר בספר מערכת באריות בשער המרכבה ושם אמן את דודי לך בביאור ענין באריות ומלאכי כי ארנמ"ן סימן על רוכב ורכב והא' סימן לאהיה"ה : (ז) והוא ההיכל שבו שוכן יהוה. הי"ב צ"ל אדני והסוד וה' ההיכל קדשו הש"ס מפניו

שבעולם בהיות ההיות והם בדמיון נשמה (א) אצל יר' אותיות שהם בויע ויבא ויט, ובתוך אלו נ"ד שמות נכללים כל הדברים שבעולם ואלו הן המספיקים צורך כל הנבראים על ידי אדני ואם כן נמצא שם אדני באותיותיו מורות על ממשלתו ועניינו. כיצד א' שבו הוא סוד אהיה שהוא למעלה. י' שבו הוא סוד יהוה שהוא שוכן בו. ד'נ' הוא סוד נ"ד שמות ההיות שהם סוד כל מיני שפע ואצילות וקיום כל הנבראים שבעולם. נמצאת למד כי כל הממשלה והשלטנות הוא ביד אדני ולפיכך הוא מורה לשון אדנות שזה השם הוא אדון כל הארץ בכה יהוה השוכן בו. ולפי שאין לכל נברא בעולם דרך להכנס לשם יתברך אלא על ידו וכל שאלה ותחנונים ובקשה אינם נכנסים אלא על ידי אדני הוצרכו לקבוע בראש כל התפלות אדני שפתי תפתח (ב) כי פסוק זה כתוב אלף דל'ת נון יו"ד וזהו העיקר. ועל ידי שם זה נכנסות התפלות לפני יהוה יתברך. ולפי שיהוה יתברך משפיע כל מיני שפע ואצילות בשם אדני ובו כל גנוי המלך וכל מיני עשרו ואליו יבאו ובו יתכנסו ויגנוזו ומשם יתפשטו למלאות צורך כל הבריות והוא כדמיון בריכה שהנהל נמשך לתוכה ומן הברכה מספיקים מים להשקות את הגן ולשתות ולשאר הצרכים. מכנים בתורה שם אדני בכניו **ברכה** (אדני במו"ק ברכה דרשות רש"ס ע"ה) כי הברכה מלשון בריכה וזהו השם שבו בירך יעקב אבינו ע"ה את בניו שירש אותו מיצחק אבינו ויצחק מאברהם וה' ית' מסר שם זה לאברהם אבינו ע"ה לפתוח שערי אדני ולתת כל מה שצריך לו ולשאר כל בני העולם ומסר בידו ברכה זו וזהו סוד (בראשית יב) ואברכה ואגדלה שמך והיה ברכה לא אמר והיה מבורך אלא והיה ברכה הרי הברכה מסורה בידך קח כפי רצונך ולא לך לבדך אני נותן לך רשות

כל הארץ ה"ם בני' אדני ג"כ : (א) אלו יר' אותיות שהם בויע ויבא ויט. פי' שאלו הכל' שמות הם ע"ב שמות משולשין שולשין מאלו ה' פסוקים בדבר זה מכל פסוק אות ה' כזה וה' יל' כי הו' ראשון הוא וי"ו של ויבט ואלו שני הוא ה"ה של פסוק ויבט מתיבה אחרונה שהיא הלילה ואלו בלתי הוא וי"ו של ויט וכן כולם ע"ה הדרך והטעם שמשפיעין הפסוק האמצעי ומתחילין מסופו לפי שיש בו דין וקצת בו ולא קצת זה אל כל הלילה כלומר אין לקצת אותיות הפסוק הזה אל זה כל הלילה שהוא ה"ל ואח"כ ל"ה מפני שהיו דנין מלאכי מאזים ומלאכי ישראל ונהססו מזה הדיון שבהם והכריעו בין הלה ובין הלה ודברה טובה על ישראל ופורענות על מאזים כי בראו ה' דרכי אים גם אויביו יפלים עמו לכך הפך כי נהפך לדבר טוב על ישראל. ואיך אלו השמות של רי"ו אותיות עולים להצבון רי"ו אותיות היואלים מצורף ל"ד שם מרובעים מצורף שם הו"ה הם בזה הדרך חתלה נלפך י"ב ירופים משם יהוה ואח"כ י"ב ירופים בכלל אות היו"ד שהוא יה"ו ואח"כ י"ב ירופים בכלל אות הו"ה שהוא וי"הו ל"ו שמות ואח"כ ו' שמות מכלל ב' אותיות ממנו שהוא יהי"ה ושם משם והו"ה ושם משם יו"ה הרי בין הכל נ"ד ויותר מזה א"ה והטעם שפושטין כל האותיות לפי שזה השם כולל כל השמות והספיקות באותיותיו כמבורך בראש עשר ה' וכל אחת מהספיקות כוללה מכולל לכן ראוי ללפך זה השם בכל אותיותיו ולכלול כל האותיות בדבר שה"ה כפולה וכן שהרי כולם כלולים מ"הלל ובספר משין החכמה המיוחס למרע"ה אמר כי נמצאו נ"ד שמות כל ה' מד' אותיות הקדושות המיוחדות והם ענפי השם העליון וכל שם משונה בנקודתו מחזירו ובהם נמצאו כל העולמות וכל הפעולות וכנגדן משולשין ע"ב שמות בויע ויבא ויט שהם כלים מהם והם רי"ו אותיות ושם ל"ב נחיצות עולים רמ"ה : (ב) כי פסוק זה כתוב באלף דל'ת נון יו"ד יל' אדני במילואו בגי' חרע"ו ופי' הפסוק כך הוא ביותו בזה השם אדני הוא השם להראות לכל הנכנסים לקבל שפע מאת השם יתברך ומזה המלכות אשר עליה שם זה היא הפוגעת ראשונה למבקשים לכך הנו אומרים ששפתם שפתינו להניד תהלה ואח"כ להחפלי כי לא די במהבחה לבד כי עוד לנו לריבין להוציא במעשה מן הכה אל הפועל כדי שבתאות פועל נעורר גם בעליונים להוציא בקשתינו מן הכה אל הפועל וירד השפע המצוי למצו לנו ומפני זה אין חדש יוצא ידי חובתנו בתפלה עד שיחתוך הדברים בשפתינו וישמיט לאלונו כי (עקיפת) ז"ל עקיפת שפתינו הוא מעשה וכבר האריך בזה בעל הספר הרקאנטי בפרשת וירא ועוד מלאחי אומרים בפסוק ואד יעלה יין הארץ כי באותו הכל היוצא מפי האדני בין בתורה בין בתפלה שהוא כולל מנ' דברים משם היוצא מן הלב ואח"כ היוצא מן הריאה ומים מן העינים מהדבק בהכל העליון שהוא המלכות הנקראת כן שהיא הפ"ה והל"ב וכולה מנ' מדות אה"ב והיא מהרהר ומחשבות ע"ה אותו הכל ועולה למעלה ראש לקבל מלמעלה ולהוריד למטה כענין האידים העולים מן הארץ מההשפכים לענן ומסר באויר ועל הארץ יריקו כי מלא מין את מינו ויטעו והבן, ומפני שהיא המולידה כל העינים מן הכה אל הפועל לכך בקשתינו תחלה

נפשי

תחלה בתוליה שפתינו לנעול כי (ע) הוא הסועל הנריר קודם כי בהולאסה אוחו לא נחשבו שבפתינו ובינו יגיד הלה . לשוננו הדבר דק ועד"ה ופי יגיד ההלךך ואז פי ימשך מהתחלה העליונה שהוא הדינה שפע ורזון ומנ' עליונות . בתלמעות כולם : (א) חינו מוטל הלא על ידך . כי צו בזכותו ומשרה השכינה בישראל וממנו מתבדרין גם כל האומות כי שריה נחמיה צו בהצרכה וביניהם ויהיה ויצרכו כך מל' הצריך הנקרא בתלמוד והעיקר כי מההבד שהוא להצרכה הצרכה נשפעה ובספר הזהר יצ"ק יחוד ברכ"ה קדושה"ה דה בניהול דלוייה ברכה קדושה בריך הוא מימינה וליה , קדישא שמתללה וליה יחודא בתלמעותא כי הכל בא דרך קו התלמעי ומיוחד בצרכה והיינו צריך וצרכה וצריך הוא יעקב איש הם שהוא כוד התפארה הכללי ימין ושמאל ואמנע אשרי היודע להבד וליחד צריך בצרכה וקדושה הוא כוד יתכן שנעקד ומתקדם לעולה צהר המזריה ולכן היה חסור בכעניתי כי הוא קדוש : (ב) וזו היא הצרכה שפסד . כי הוא אלוהיות ברכה : (ג) הלא לכל שבע ושבע חלקו הראוי לו מצריכה זו . לקמן בשער ה' בדרך כצניו דעת מוצלח ויהר כי כפי הצרכה והשפעה הבא למלכות מיו"ב ליונותה התפארת כן צריך זה לכל שבע ושבע בתלמוד מתולדות הליגורות הראוי ונכון לוחות שבע : (ד) ומשה רבינו ע"ה בצרכה זו צריך ישראל קודם שנכנסו לדרך . כי הארץ נרמזה במלכות שהוא הארץ העליונה ע"כ הולרנו להתבדרך זה קודם שיכנסו לארץ התחמונה . כד"ה צאחא יבא אהרן כי נקראת זאת כדלקמן : (ה) והסוד ברכת י"י הוא העשיר כד"ה מלפון זהב יתסה ומשמאלה עובר וכבוד ולא יוסף ענב עמה כי כשהיא בצריכה הוא כשהספירות כולם בהשפעה זו מן וכלולות זו מן בתחדות שלימה ובפעולות חסד ורחמים וליה אין לו הפסק כי כל דבר שבא מזה היסוד אין לו הפסק : (ו) צריכות שמתמללות מן הצריכה הגדולה הנקרא חדני כי הוא ג"כ מקבלת מאה בדרות כי כל אחת מן הספירות כלולה מכולן הרי כל אחת עשרה וכולן צאחא בתחדות בצריכה זו הרי ק' בצרכה בקברה ומ"ה כולן מיוחדים לאחד עלי פיבוד וזה נרמז ג"כ בכוד היר"ק בכ"ה שהוא בני' א"י בתמלולא

נפשי את יי' (א) תלה הברכות בנפש בסוד שלש המערכות העליונות והנפש צריכה לברך בכל יום מאה ברכות שהיא כנגד ישראל ומן הברכות המאה יגיעו עשרה שהם המעשר לרוח שהיא כנגד לוי ומן העשרה של רוח לוי יתן אחת לנשמה שהיא כנגד כהן, וא"כ נמצאת למד שאם לא תברך נפשו של אדם ק' ברכות בכל יום לא תגיע לנשמה ברכה אחת מאחר שאין מגיע לרוח עשר ברכות שזהו סוד הלויים שלוקחין מעשר מישראל וחוזרין ונותנין לכהן אחד מעשרה ממה שנמלו וזהו כוד פרשת מעשר לויים וכהנים הכתובה בתורה ולפיכך אמר (במדבר יט) ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנהלתכם והרמותם ממנו תרומת יי' מעשר מן המעשר וסוד מעשר מן המעשר הוא סוד אי"ק שאם אין ק' אין י' ואם אין י' אין א' ולפיכך צריך האדם להיות זריז לברך מאה ברכות (ב) ואם ח"ו יחסר אחת פגם, ואלו ק' ברכות הם בדמיון מאת אדני כסף שבהן שפע אדני מתפשט לכל צד למאה ברכות. ולפעמים נקרא שם אדני בתורה בכנוי **באר** והטעם כי הוא באר מים חיים שבו יתכנסו כל מיני שפע ואצילות של מעלה כמו שאמרנו ועל זה נאמר (סו"ד) מעיין נמים באר מים חיים ונוהלים מן לבנון ובעוד שישראל צדיקים ומברכין מאה ברכות בכל יום כהוגן הבאר הזאת מתמלאת ממים חיים משפע אצילות עליונה ואז כולן עשירים מלאים כל טוב שואבין מים חיים כפי צרכם. ולפעמים נקרא ג"כ **באר שבע** לפי שנמשכין עליה שבעה נהלים דרך יסוד עולם (ג) משבע (זסח) מעלות עליונות. (ד) וכנגד באר זאת יש באר אחרת מבהוין עם שאר כמה בארות מלאות נהשים ועקרבים ונקראין בארות נכריות ועליהם אמר (פס"ו) כי שוחה עמוקה פי זונה ובאר צרה נכריה. וכל אותם שהם רשעים גמורים אין להם זכות לשאוב מ**באר שבע** ונופלים בבאר צרה נכריה אותם הנמשכים אחר עבירות קשות. ואל זה רמז אדני כשהמאז ישראל במדה זו אמר הנביא (ירמיה נ) כי שנים רעות עשה עמי אותי ועזבו מק"ר מים היי"ם לחצוב להם בארות נשברים אשר לא

במילואה חלף: (א) תלה הברכות בנפש בסוד שלש המערכות העליונות. פי' למעלה ולמטה והמלע וימין ושמאל והמלע והטה הכין לימין והלוי בשמאל וישראל למטה במזרח לפניו בשער ה' וז"ל שכרי הרוח במחלתי כמבואר בכמה מקומות ולקמן בזהדי בשער ח' כזה וברוח כל מקום ההפארת וכו' ע"ש ויכול לפרש כי כל אף חש לרמוז רק בשלש מערכות שהם מלמעלה למטה שמזכיר כמה פעמים בזה השער לכך הולך לרמוז הישראל כנגד הנפש הנרומ למטה שהוא המלע הכולל ושמות אלו ר"ל נפש רוח ונשמה כבר מבואר למעלה בהקדמת פירושי ומלחמי עוד בספר כסף חמים הכתבה היא ההפארת אשר מות הנוף העולה אשר י"ב חמש ולינה יורדת וברוח הוא רוח חיים המשמש להנשמה להביאה לכל האיברים וזהו הרוח חינו עולה למעלה (ועיין עוד בשפע של כוד מאה ברכות) אך נשאר למטה עם הנוף המת בקברו עד חתיים המהים ופעמים בט המעלה ושומע העמידה מהחרי הפקדון ומשכר לנוף גדלמה במדרגה וכהיה דכר מי שמתו וזהו רוח מלשם מלגוס חורי דמות אלדס בדיקולא שניה זו ובעתפסו (ובן הוא בורר הרבועה) וכענין מהנחל בקל"ט פ' ירא וזהו רוח מתהלה ג"כ אלדס דמות שהיה בחיילה ולפעמים בהקין כמו שהוגד ממנה בני אדם שראו המהים כאשר בחייהם ונפש הוא נפש הטבעית אשר ממנה כל הן ושאר הכחות הנשמיים וזהו רוח ונשמה שפחה בלפיו: (ב) ואם ח"ו יחסר מהם פגם. כי כל ברכה וברכה יש לה מקור ומעיין שמהו נשפעת וגאלת והאלדס למטה הוא המעורר למעלה כאשר פי' בהקדמה וה"כ כאשר יחסר מהם הרי הוא מחסר ברכה למעלה ומקלקל בצינונות ופוגמה כי לא חיוקן האלדס לעמודים לפרוס עליהם האהל ואין השכינה שורה על דבר פגום ומאל כל הגומר בכל יום ק' ברכות כללו פורס אהל מועד ומוקשו על ק' אלדס ומחסר דין מיני ברכות: (ג) מ' מעלות עליונות. כי הכללה עליונות נמיס אלחד ברכות המוקחות עם הבינה: (ד) וכנגד זה בלר מצהין יש בלר אחרת עם שחר כמה בארות. אלו הם סיני הדין וקליפותיו וסם כחות הילא כאשר עלו בחיילה מהשכחו י"ח לבירו את העולם דין ומשכנת הש' לא השב לחור וילאו וסועמדו אחרי האצילות הקדוש ללרוב ממי יעורר עליהם האדם תלמסו ויהפוך דמותו כענין שפירס למעלה בהקדמת הספר ואז ילא מן הכח ה' הפועל לפעול כפי הדין בעולם כענין שפירסו בציאורי לקנג"י (בסוד ויבולוך ויבית ועיין בשפע. מל שער ו' דף נ"ט עמוד ד' ע"ש) בפרשת ואלה המלכים אשר מלכו בלרן אלוס לפני מלך מלך לבני יכרל כי זה לעומת זה עשה האלהים

לא יכילו הים, כלומר באר צרה אין לה קרקע כי כולה שברים שברים ואין מים מתקיימים בה אלא מלאה נחשים ועקרבים. ואל זה רמז דוד (תהלים סט) ואל תאמר עלי באר פיה. ולפעמים נקרא שם אדניי בכנוי ים והמעם כי כל מיני הבריונות והשפע והאצילות (א) נמשכים אליו כדמיון הנחלים. וזהו סוד (קהל א) כל הנחלים הולכים אל הים. ולשון ים הוא הקרקע המחזיק את המים כאמרו ובמים לים מכסים. ואומר ולמקוה המים קרא ימים. הרי בית קבול המים נקרא ים ומתוך זה הים נבראו כמה מלאכים ומחנות וכמה מינים משונים אשר שרצו המים אשר בתוכו וכולן. מרכבות ומחנות עליונות. (ב) ועו' רמז (תהלים קד) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות. (ג) ובתוך הים הוזה כמה ספינות וכמה שיטות וכמה דגלים פרושים על ראש התורן של הספינות וכמה מיני גלים ומיני

צבוד הסמורה והחלוק ופנים ואחור זהות ראונו להעמיד אדם שהוא עיקר העולם צבירתו אל מי מסלודים יפנה וכאשר יצטרף אחרת הם יצטרפו אותו כפי כחם ע"ד הכל למאח פותחין לו עד שיפוצו לגמרי מהסבוב וההיים ויפול צבוד כרה לו כמחזור במערכת העסם וכעניין שאמרו יורד ומססין עולה ומקטרג נוסף רשום ונופל נשמה כי למקל ונוטע שאלו לרדות העולם כי מלכותא דרקיטא כעין מלכותא דלשערא ומלך צ"ו ים לו שריו ופקדויו הטובים ומיליו יוסר ויש לו ג"כ שפטים ושופרים קפיטורין לו וקונסטרין כן יתעורר כסדרן מלמעלה מהשערה האדם למטה ולא שיהיה שניו מלפניו יתבצר כאשר פירשתי למעלה והם הם ילדו זה לעומת זה במדריגות עשרה ובשבע סיכות וארבע מחנות וחילות ימין ושמאל דוגמת חילות הקדש כקוף. כפי אדם ונקראו כפי המקובלים ד' קליפות ועולות ועשרה עומאות הראשונה לבן הארצי והאחרונה לילית וזו היא שאמר הרב וכנגד בשר זה ים מבחון בשר אחרת ובספר טעמי מלות לקנה אחר דעו וראו כי ים בשר אחרת מבחון כי על זה הסיקף ים הסיקף אחרת כנגדו מבחון כי שמאל ומיניעור ויליות כנגד תפארת יסוד ומלכות הנקרא בשר פנימית ויליות נקרא בשר זרה נכריה וחיליות ויש עמה כמה צורות מלאות נכריה עקרבים ונחשים מרכבת הלילות והיא זרה נכריה אינה ארוכת בקיום העולם והרשעים נופלים בה שואה הבאר אשר כרו לעצמם עכ"ל. ובספר החמונה לרש"ם האריך מאוד בביאור שמותם והשתלשלותם ופעולתם ואמר שהם עומדים למטה מזד היכל המלכות לשמאל ומקבלים כח ממנו בזמן חצוצרת הדין בעולם שמתה הפחד משפטם עליה וכפי השם המתקצר למעלה אומרו היתתה לו מתקנת למטה מהרבת וכוללת אחרות כי השתלשלות יורד עד למטה ולכל שר וכה למעלה חלקן למטה וכמו שהם מרדעת ורצועה למעלה כן האומות שבע ומקל למטה כעניין שנאמר הוי אהרן שבע אפי וגו' עכ"ל. ומעתה אין לתמוה על רוב עובדי זהלחתם בעולם הזה וקף הם יפעלו פעולות נוראות וסגולות בכל עבודתם כגלגלים ומומיהם חין דבר כי כחם ומחשבתם על המעלה עוד ידו נטויה בהשעורנות האיש אשר נשכר עשהו ועוד עליו מוסיפין מעל עד ימלא סאתם וישקוף וירא ה' ממעל ושים שכל והבן במקרה ומאלו הדללו לקטר למלכת השמים חסדו כל מלכת כחיד חסד כי המירו הגבירה בשפחה וקראוהו בשמה מסריות ומימים קדמונים עשו לה כוונים ללמים וחממים והורידו רוהיט ועד דא אולט ולא ספקה עוד יוטו ויחגו לה נכביו ומסכד תמורדים וסבבו צבוק הסופרים ויהגודדו כמשפטם כי לילית וללה וילנה כלה בתמרות עשן וכלם מחושים ומאחים להסקות המים הזדונים והמרים אשר עליה וכן עיקר עבודתה כעבודתה עוד יסבו נלכתם ובפ"ק דע"י הביאו הוה שפטיק אחר צנח והיא הוה ראשונה שאר"ל קודם שנתנה לו, הוה נדוונה לו לילית כי הקליפה מראה תחלה שפולתה כי בן האדם למטה נשכר להשעור תחלה על הרעה ממה שיחשורר אל הוה כי ילך לב האדם רע מנעוריו וחוה מל' חויה וצנה הוה שדא"ל המשמש לפני המלך הגדול שששים והוה אחד מילדי שירה ושידים שהזכיר קרלם וצמים וזדונים ובהם ישים מוחלת כי המחשבה מועלת רבת הנזקים ולא מועלת חזת האמונה הרעה ורמזה בתורה כפסוק לא יהיה לך אשר שמה כנגדו לא תנאף והבן כי לא תמנהל אמונה שלא נרמזה בחורה הלל שתשובתה נלזה בעניין לא תנאף שרומז על האשה הנאחפת והולידה בן פריץ השם יגדור פרלות ישראל בזמן ויציור רוח הטומאה מן הארץ ועוד לקמן בשער ב' כענין טוב הארצתי בעניין אלו הכחות המעלות ובסוף הספר נלעף לך עניין כחוח אחד לחתם בשמותם לחולדותם כאשר העליתי מספר האמונות לרש"ם ושאר ספרים: (א) נמשכים אליו כדמיון הנחלים, פי' שנקרא ע"ש שנקבלת מכל השפירות ולכן מי הים מלווים ע"ש שנקבלת ג"כ ממה שבהם וזהו סוד כל הנחלים הולכים אל הים ומאמר והים חיינו מלא כי מה שנקבל משפיע לעולם וממנו חפץ לקבל שפע יותר: (ב) ועל זה רמז זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר וגו'. כי הכל רמז על קבלתו כל מיני שפע מכחות שגליו והשפעתו על כל אחד למטה כפי כחו הראוי לו לזה רב ולזה מעט וזה רמז חיות קטנות עם גדולות: (ג) ובתוך הים הוזה כמה ספינות וכמה שיטות וכמה גלים ומיני גלים וזמני שאלו מחגלגלים בחוכו. כבר העירומך בהקדמה כי כל דבר ים לו דוגמתה למעלה והנה כמו ששם ספינות למטה בים מוליכין סחורה ממקום למקום כן בים של מעלה

ומיני שאון מתגלגלים בתוכו ועליו נאמר (ס) שם אניות יהלכון. ובקצה ים זה יש מקום אחד הנקרא ים סוף והוא קרוב לגבול תחומי הארץ הידועה במדת אדני. ומן המקום הזה ירד הדין על מצרים ונטבעו בים סוף של מטה, וזהו סוד (א) (שמות יז) כי יי נלחם להם במצרים. וחכמי הפנימיות מיהסים לפעמים למדה זאת הנקרא אדני ים **החכמה** לפי שכל מיני חכמה ואצילות הנמשכין מן החכמה העליונה כולן נופלים בתוכו וממנו שואבים כל חכמי לב חכמה. והמדה הזאת נתנה יי יתברך לשלמה (ב) וזהו (מלכים ב) ויי נתן חכמה לשלמה. וכשנכנס בים החכמה היה בו כח לדעת ולהבין כל סדרי המערכות עליונות ותחתונות ולא נכחד מסנו כל דבר. ובכח שם אדני ישב על כסא יי ומלך על העליונים והתחתונים לפי שחכמת אלהים בקרבו לעשות משפט. ולפעמים נקרא שם אדני בכנוי **כר** והטעם לפי שלא יחסר כל בו שהרי כל מיני השפע והאצילות וכל מיני הברכות והקיום כולן נכנסים בתוכו ונקרא כל לפי שהכל בו וכל מיני צורך שיצטרך דבר בעולם אין לבקש אלהות אחרת ולא ממקום אחר כי הכל כלול בתוך שם זה וממקום זה יפיק כל שואל רצונו כל אחד ואחד כפי הפצו ורצונו (ג) בהיותו קורא אותו באמת. ועוד כי **יסוד** המדה שהיא למעלה משם זה נקראת כל על עקרים (ד) שעדיין נבאר אותם בע"ה. והמדה הזאת הנקראת כל נתנה יי במתנה לאברהם כמו שהודענוך שהרי היא יסוד הברכה והברכה, ואל זה רמז באמרו (בראשית כד) ויי ברכ את אברהם בכל ומאברהם ליצחק באמרו (ס) ואוכל מכל במרם תבא ואברכהו ומיצחק ליעקב באמרו (ס) כי חנני אלהים וכי יש לי כל פי' אמר יעקב לעשו שמא יעלה בדעתך שאני חסר על מה שאני נותן לך תדע שהרי כל מפתחות הברכה העליונה כולם מסורות בידי והרי היא כלולה מן הכל (ה) וזהו וכי יש לי כל ולפיכך איני חסר על מה שאני נותן לך כלום. ולפעמים נקרא שם אדני בכנוי **אבן** לפי שהוא היסוד לכל הבניינים אשר בעולם וכל הנמצאים שבעולם הם עליה סמוכים ואליה צריכין. ונקראת **אבן הראשה** אשר ממנה יצאו כל הסוגי מעלה ומטה במעשה בראשית. ונקראת **אבן ספיר** (ו) לפי שהיא מקבלת כל הנוונים משאר כל מעלות שעליה ופועלת בנבראים דבר והפכו (ז) פעמים לטובה פעמים לרעה להחיות ולחמית להכות ולרפא להוריש ולהעשיר וכיוצא בהם (ח) ורמז לדבר (דברים לב) ראו עתה כי אני

מעלה כחום רבות ממונים להוליך השפע ממקום למקום אל מקום אשר שמה הרוח ללכת כל אחד כפי כחו ופקודתו אשר נמנה עליו ויש בו ג"כ המוני חילוקי ממונים על הדין מתגלים והומים נגד בני חכם. ומלחא (ספינה) כי הנפשות כהם זכור וטובות כמות אל הים הזה לשב למקום מחצתן והולכין שם חבורות חבורות בלחיות וס' ח' חיות כמספר בני ישראל כנגד י"ב לילות והחיתין כמה וכמה חיות אחרות לאין מספר קטנות עם גדולות ואז כשיש חיות פתח למקטריגים לקטרם באין לסרוף הספירות והומים בגליהם לנגדם ונפש הנדיק מתדיינת לנגדם ונוצחת אותם והנלל מהם והדברים עתיקים הש' יאר עינינו במאור תורתו: (א) כי יי נלחם להם במלכים. פי' במיזר ים: (ב) וזהו יי נתן חכמה לשלמה. וע"ז נקראת ג"כ חכמת שלמה כי לו נתנה ונקראת חכמה אחרונה מכלל דלויכ חכמה עליונה וס' ספירת החכמה הנקראת חכמת אלהים ובספר הזוהר קראוה ג"כ ים מחלה משום דלויכ ים עילאה שהיא הכונה שהיא הים הגדול דמינה נפקין כמעט ימים ונקראת ג"כ ים האחרון שהיא האחרונה: (ג) בהיותו קורא אורח בלחמה. פי' ביהוד ובחבור כל הספירות כמו שפרט למעלה בעקדמת הספר: (ד) שעדיין נבאר אותם בע"ה. בשער ב': (ה) וזהו וכי לי כל. עולה בג' חמשים שערי בינה כי כל הדברים מ' שערי בינה ילאו כמבואר לפנינו בשער ב': (ו) לפי שהיא מקבלת כל הנוונים. כמו הספיר שמקבל כל הנוונים ממחיתו לפי שאין לו מראה מיוחד אלא זכריות ומה שהזכיר גוויין בספירות הוא ע"ד הדמיון בכוחותיהם ובפעולותיהם המתנהגות בהם כמו שיחסו הלכות ומימיות לבה החסד והאדמוניות ואשור לפחד שהוא כח הדין ולתפלתם שהוא מעורב מלכות החסד ולדמיוניות הדין ויחסו לו ידקוק הכולל שניהם ולמלכות יחסו הספירית ותכליות שאינו גוון וסוף כח לכל גוון כי כל גוון מתהווה בו וכל גוון שמים בו מרחוק ורחוק לך חלולתו: (ז) פעמים לטובה ופעמים לרעה. היינו כשהעולם בדין מדת פחד משפעת בה שאז תאיר פנים אל פני כמות 'הדין' כשבמלחם כמו שפרטנו למעלה: (ח) ורמז לדבר ראו עתה כי אני הוא וגו'. כי

אני אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואחיה מהצתי ואני ארפא. ועוד לפי שהמדה הזאת שואבת כח הספירות ומושבת אליה כל מיני האצילות והברכות ואחר שמושבת מן הברכות מלמעלה חוזרת ונותנת פרנסה ומוזון לשאר כל הנמצאים תחתיה איש כפי הראוי. ועליה נאמר (א) אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה. שהרי אברהם יצחק ויעקב נטלו חלקם למעלה ממנה בספירות עליונות אשר עליה עד שבא דוד והחזיק בה ולקחה למדתו והוא שאמר היתה לראש פנה לפי שאליה פונים כל הפנים אשר בכל הנמצאות עליונים ותחתונים בין אותן המעלות שלמעלה ממנה בין אותן המעלות שלמטה ממנה. שלמעלה ממנה פונים אליה להמשיך לה כחם והשפעתם וטובתם וברכותם. ושלמטה הימנה פונים אליה לבקש ממנה פרנסתם ומוזונתם וקיומם. וזהו סוד לראש פנה (ב) והסוד (פיוג לה) או מי ירה אכן פנתה. וזו היא המפרנסת את ישראל וסימניך משם רועה אכן ישראל. והאבן הזאת (ג) תשוקתה וחפצה ומנמתה אל אבן אחרת עליונה למעלה הימנה ובמנה יבאו לה כל מיני האצילות ושתים אבנים טובות הם לישראל. וסימניך (שמים כה) ולקחת את שתי (ד) אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל. (ה) והסוד (גדליה טו) אדני יהוה מה תתן לי (ו) שכינה מושבת מלמעלה למטה ונמשכת מלמטה למעלה. (ז) וכנגד אבן זאת יש אבן אחרת (ח) ונקראת **אבן גדולה** (או אכן משכים ועיין דף י"ב ע"ה) וכשהיא עומדת על פי הבאר ישראל משועבדים תחתיה עד בא אשר לו המשפט וסימניך (גדליה טז) ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר (ט) והסוד פרשת (כ) ויעקב. נסע סכותה ופרשת (זכריה יד) חנה יום בא לי. ומדת שם אדני נקרא לפעמים בכנוי **בית המקדש** לפי שהוא הבית (י) שהשם המיוחד שוכן בתוכו ולפי שהשם קירש הר המוריה (כ) והיה חלקו של אדני

נבנה

זאת המדה נקראת לפעמים חני כאשר יתבאר במקומו ואמר הזכרו כי אני כנגד הטוב ואני כנגד הרע כי קבלתי מכל הספירות הנקרא הוא בל נסחר לגבי ידידי שמדבר בעדו ולכן אני ממית וממון כחם מה"ד סע כשאין חסם עושן ראונו של מקום ואני ארפא ואחיה כחם הסוד ורחמים כאשר תעשו ראונו של מקום ותחזירו למוטב ואני מידי מויל כ"ה תעשו הטוב והישר תקבלו הטובה ואם הסיפק הסיף: (א) אכן מאסו הבונים וכו'. פי' האבות שהיו בזוי המרכבה: (ב) והסוד או מי ירה אכן פנתה. מלת מי רומז לבניה כי הוא במספר שפירה ואמר כי הוא ירה האבן הזאת שפירה פירה אחרת והסוד שפירה עלילה שפירה תחלה: (ג) השוקתה וחפלה ומנמתה אל אבן אחרת. ר"ל הבניה נקראת ג"כ אבן לפי שהיא יסוד לבניין שלמעלה ועליה כל השפע סמוכים: (ד) אבני שוהם. ולקמן במחלת שער ה' מבואר יותר: (ה) והסוד אדני יהוה מה תתן. כלומר אלו השני אבנים הם סוד אדני י"י כי השם בל"ד רמז למלכות והשם ב"יה נקודת אלהים רומז לבניה: (ו) והמלכות מוסתכל כל מיני שפע הנפשעים ממנה מלמעלה למטה ומנמתה ג"כ למטה למעלה אל הבניה ומסתררת ונכנסת בהן שפין ישראל עושן ראונו של מקום וחיו אמרו חח"כ וכשהיא עומדת ע"פ הבאר ישראל משועבדים תחתיה וכו': (ז) וכנגד אבן זאת יש אבן אחרת. פי' אבן אחרת שהזכיר ר"ל הבניה שעומדת כנגדה: (ח) ונקראת אבן גדולה. ע"ש והאבן גדולה ע"פ הבאר ר"ל ונסתם פיה באבן צורה ואז ישראל בגלות עד בא אשר לו המשפט הוא יעקב ויגל יעקב האבן מעל פי הבאר ר"ל שנמשכה השכינה למעלה לגלות ולחזירה מן הבניה: (ט) ואמר והסוד ויעקב נסע סכותה כה"ה הוא סוכת דוד הנופלת ואז היה יום בא לה' וגו' ויהי ה' למלך על כל הברך ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד מספר טעמי מלות לקחה נסע אומר בזה לשון והאבן אחרת נקראת אבן גדולה וכו' ומלחתי בספר שהיה ונקראת אבן משכ"ה וכו' ונקראת ג"כ אבן חיונה שנכחד המלכות במהות כי אז נבלעו העדו ישראל משועבדים תחת האמונות בעמ"י עד בא אשר לו המשפט והבאולה ובספר הזוהר ח"ה אבן אבן חיה סלע ואית סלע חיה אבן דלחיו אבן רשמי ד"ה ועלה אחרת ואבנה די מחל ללמח הות לטור רב ואית אבן דלחיו אבן משכים דלית חתן נביעו דמיא ולא דבר חלל סלע אחרת דמתקריא קליפות וכו'. ובמקום אחר מספר הזוהר ואבן גדולה ע"פ הבאר דא היא דינא קשיא דקיימא עלה דהסוד באר מספרת אחרת ליקח לה ונאספו שמה כל העדרים חילין. איוון ו' כחרין דמלכא דמתכנסין כולו מרישא דמלכא ומריקון בה וכד מתחברין כולו כחדא לארקא בה כתיב וגללו את האבן מע"פ הבאר מנגדרין להסיה דינא קשיא ומעברין לה מינה והסקו את האבן מריקון ברכאין מהסיה באר לעילא והסיה לבתר והסיה את האבן על פי הבאר למקומה סב ההוא דינא לאמריה בנין דליטריך ליה לבסמא ולתקנא עמלא וכן: (י) שהשם המיוחד שוכן בתוכו. פירוש סקרא מקדש סקודם

נבנה בו בה"מ וסימניך (שמות יו) מקדש אדני כוננו יריך, וזה השם היה שוכן בתוכו וכל צורות הבית ולשכותיו והיכליו וגנזיו ואולמיו כולם היו בצורת סוד אדני כענין שאמרנו (א) בסוד צורת אברים שבאדם וכשחטאו ישראל ונסתלקה השכינה נחרב הבית וכשבא דניאל והתפלל לפני יי' יתברך כדי לבנות בה"מ נתכוון אצל מדה זו ואמר (דניאל י) והאר פניך על מקדשך השמים למען אדני"י באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד כלומר בנה בה"מ שהוא הכסא וההיכל לשם אדני"י, ומה שדרשו ז"ל במסכת ברכות למען אדני למענך מיבעי ליה אלא למען אב שקראך אדון אמת ויציב, כי המדה הזאת היתה שומרת לאברהם ולוחמת מלחמותיו (ב) בסוד (בראשית יד) ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם ובסוד (יבשה טז) מי העיר ממזרה צדק יקראוהו להגלו (ג) כמו שנבאר במלת צדק בע"ה, ולפעמים נקראת מדה זו **שכינה** והיא היתה שוכנת עם ישראל תמיד משעת עשיית המשכן באמרו (שמות כז) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וצריך אתה לדעת עיקר גדול דע בתחילת בריאת העולם עיקר שכינה בתחתונים היתה שהרי מערכת כל הנבראים על סדר המעלות היו עליונים (ד) כנגד עליונים תחתונים כנגד תחתונים ולפיכך היתה שכינה שרויה בתחתונים ובחיות השכינה למטה נמצאו שמים וארץ אחדים וזהו לשון (בראשית ז) ויבולו השמים והארץ וכל צבאם שנשתכללו אלו מאלו ונתמלאו אלו מאלו והיו הצנורות והמקורות פועלים בשלמותם ונמשכים מלמעלה למטה נמצא יי' יתברך ממלא מלמעלה למטה וסימניך (יבשה טו) השמים כסאי והארץ הדרום רגלי נמצא שיי' יתברך היה שריו במצוה עושה בין העליונים ובין התחתונים, בא אדם הראשון והוא נתקלקל השורות ונשתברו הצנורות (ה) ונפסקו הבריות ונסתלקה שכינה ונתפרדה החכילה, באו אברהם יצחק ויעקב ע"ה התחילו להמשיכה למטה (ו) ותקנו לה ג' כסאות והמשיכוה קצת המשיכה ועשו

הקודש: (ב) והיה חלקו של אדני, פי' כי בצורות נעל ח"י לחלקו וסר המורה הוא האמנע של ח"י כאשר יבאר בשער ה': (א) בסוד זורה אברים שבאדם, כאשר יבאר כל הענין בצריכות כענין שבסמוך צע"ה: (ב) בסוד ויחלק עליהם לילה, פי' שמונח למטה הנקרא לילה מפני שהיא הטובה בזמן בגלות והיא נחלקת בקבלת חזית דין והיה חסד: (ג) כמו שנבאר במלת דק, ושם נפרס: (ד) כנגד עליונים תחתונים כנגד תחתונים, כי ג' המערכות שהיו למעלה מהם הם אלהים וזיכר אליו חכמה וצנייה, ושם בן ד' אלוהים עם חסד ופחד, ושם אדני עם הנחלים יש כנגדם שש עולמות עולם העליון שהוא עולם המלאכים ועולם החיכון שהוא עולם הגלגלים ועולם התחתון שהוא עולם היסודות (וכדי שיתבין סודו עיין במגיד דף י"ב ובנשיבת ישכרי הלוי ובפתחי י"ה ובשפע מל דף כ"ג סוף עמוד ד' ודף כ"ד סוף עמוד ג') וכשנאמרו כל הדברים שזרדה השכינה למטה אז נשתכללו ונמלאו כולם שמים וארץ וכל צבאם בתחתונים אחד כי כל הדברים ילאו מכחות עליונות שהתפלגות אחד כל כח לכהו והיה הכל לאחד אחוז בדבריו ונתקן קמיוס ומונעיס הסוד האשר בו עולם יבנה ועל כל כבוד מונה (אפשר צ"ל הופחה) ואז שמים וארץ עליונים ג"כ היו לאחדים כי עוד יחדיו יהיו ממים צננין ציט עולמים: (ה) ונפסקו הבריות ונסתלקה, כי פגומם מתבטלם בהיך האמת לעורר דבר ולא בטוב כפי כוונת מחילת הנביאה גם השפעת הטוב בהסתלקו ונאספה למעלה והגבורה שופעת על המלכה (וסודו מכוואר ביש שבר בסוד הטיל בה זוחבא) גדון קשה ונתגברו ממנה כחות השמאליות ונמלא אח"כ התבילה הראשונה מתפזרת מפני התעוררת הרע כפי שפי' למעלה בהקדמת הספר ולא שהעליונים הם צריכין להתחונים לקבלת השפעתם אלא שהם אינם מורידים השפעתם אלא על דבר יד למטה מתדמה במדתם כאשר יבאר בסמוך שאז יורדה השפעתם ומתבטלת עליו ואז לא יהיה למטה מתדמים הנה המקטריגים הולכים ומתגברים ומונעיס הסוד הנמור מהם ומסלקים השומר וגזלים השפע הדיוי לדון בהם עם הטוב הנשאר אשר ייטיבו בהם לאומתם כי ההשפעה לעולם יורדה ואינה נפסקה לגמרי והיורד מצפנים הוא ע"ד הטוב ואין רע יורד מן השמים העליונים כאשר יבאר בשער ז' בכניו טוב רק האורבים הם עומדים לארצו ולחטוף ומציפין להם ומוזן לדונתתם ומרביים לאשר גרמו להסיר ללם ושומרים מעליהם ולכן נראה כאלו קצרה ידו מהשופע עם רבות הטובה אשר בקרבנו והכן כי הדברים עמוקים ועמוקים ובהר לך נהלה בכל מקום אשר יציאו לך לשונות מורים על הסודן או פנס בכתוב עליונים ח"י כי אינו כך רק השב דבר אל דבר ופי' מפורשים במקום אחד אל פי' במקום אחד ותכין את כולם, יהי שם ה' מבורך לעולם יאיר עינינו במאור מורונו בהבוא ונעלה: (ו) ותקנו לה

ועשו נופותיהם בסאות לשכינה אבל לא נמשכה השכינה בארץ לדירת קבע אלא לדירת עראי והיתה יושבת על נביהם והסוד (נבאית י) ויעל אלהים מעל אברהם ר"ל מעל אברהם ממש וביעקב (כ"ג) ויעל מעליו אלהים ועל זה אמרו האבות (א) הם המרכבה. נמצא השכינה בימיהם פורחת באויר ולא מצאה מנוח לכף רגלה בארץ כאשר בתחלת הבריאה. בא משה רבינו ע"ה וכל ישראל עמו ועשו משכן וכלים ותקנו קלוקל הצינורות וסדרו את השורות והתקינו את הבריכות והמשיכו מים חיים מבית השואבה והחזירו השכינה לשכון בתחתונים באהל אבל לא בקרקע כאשר בתחלת הבריאה וסוד זה הוא (שמוס כ) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ונמצאת השכינה כאכסנאי הולך ממקום למקום. ולזה אמר ושכנתי בתוכם ולא אמר ושכנתי למטה אלא בתוכם בדמיון אכסנאי כלומר בכל מקום שילכו ישראל אלך עמכם ואשכון בתוכם אבל לא במקום קבוע וזהו סוד (נבאית י) ויהי בנסוע הארץ וגו'. ועל דרך זה הסוד נצטער דוד וביקש לקבוע מקום לשכינה למטה במקום קבוע וזהו סוד (הכלים ק"ג) אשר נשבע ל"י נדר לאביר יעקב אם אבא באהל ביתי וגו' אם אתן שנת לעיני עד אמצא מקום ל"י משכנות לאביר יעקב. ובתיב (כ"ג) כי בחר י"י בציון אוה למושב לו זאת מנחתו עדי עד. ולפי שביקש דוד לקבוע מקום למנוחת השכינה ואמר (כ"ג) קומה י"י למנוחתך אתה וארון עוזך ישרו מחשבותיו לפני השכינה ושלח ואמר לו י"י יתברך ביד נתן הנביא (שמואל ב') לך ואמרת אל עבדי אל דוד כה אמר י"י האתה תבנה לי בית לשבתי כי לא ישבתי בבית למיום העלותי את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה ואהיה מתהלך באהל ובמשכן בכל אשר התהלכתי בכל בני ישראל הדבר דברתי את אחד שבטי ישראל וגו' למה לא בניתם לי בית ארזים תו'. ובמקום אחר כתיב (דברי הימים ב') רק אתה לא תבנה הבית כי בנך היוצא מחלצ'ך הוא יבנה הבית לשמי וגו' מה עשה דוד המלך הבין כסף וזהב ונחשת וכרז עצים ואבני שוהם ומלאים ואבני פזר ודקמה וכל אבן יקרה ואבני שחם לרוב וסדר כל מערכת והמקדש וכל ביתו וגנזיו ועליותיו וחדריו העזרות והאולם וההיכלות ושאר כל תבנית הבית והצרותיו ולשכותיו הכל קיבל ברוח הקודש וצורת כל מקום ומקום ושיעור הכסף והזהב ואבנים טובות ושאר כל הדברים הצריכים לו במשקל במדה ובמסורה הכל כפי סדרי המערכת וצורך השכינה כמו שכתוב (כ"ג) ויתן דוד ללמד בנא את תבנית האולם ואת בתיו וגנזיו ועליותיו וחדריו הפנימים ובית הכפורת ותבנית כל אשר היה ברוח עמו להצרות בית י"י ולכל הלשכות סביב לאוצרות בית האלהים ולאוצרות הקדשים ולמחלקות הכהנים והלויים ולכל מלאכת עבודת בית י"י ולכל כלי עבודת בית י"י לזהב במשקל לזהב לכל כלי עבודה ועבודה לכל כלי הכסף במשקל לכל כלי עבודה ועבודה ומשקל למנורות הזהב ונרותיהם וזהב במשקל מנורה ומנורה ונרותיה ולמנורות הכסף במשקל למנורה ונרותיה כעבודת מנורה ומנורה ואת הזהב משקל לשלחנות המערכת לשלחן ושלחן וכסף לשלחנות הכסף והמולנות והמזרקות והקשות וזה מזהר ולכפורי הזהב במשקל לכפור וכפור ולכפורי הכסף במשקל לכפור וכפור ולמזבח הקטורת וזה מזווק במשקל ולתבנית המרכבה הכרובים וזה לפורשים וסוככים על ארון ברית י"י הכל בכתב מיד י"י עלי השכיל כל מלאכות התבנית הרי לך כי דוד ע"ה סדר כל צורת בית המקדש ומשקל כל דבר ודבר על פי י"י יתברך (ב) והכל תבנית המרכבה עליונה כסא ומעון לשכינה.

אח"כ

לה בלש כסאות. וזהו סוד השמים כסאי והלחן הדוס וגו' שם חסד וחסד ותפלה כי בנ' תחנות נקראו שחקים : (א) האצות הם המרכבה. שם מרכבת סיניא ממש : (ב) והכל תבנית המרכבה עליונה כסא ומעון לשכינה. כי כל צינור וכליו היו בזהב כחוט כחוטות שלמעלה כדמיון סימנים כמו שהזכיר למעלה צימני אינכים וכענין שפי' שם כי כולם נעמו כדמיה עליון כדי לזכותו להמשיך בהם שפע עליון כפיצותו אולם כן הענין כלל הדברים שצטעלו נבנא

אח"כ בא שלמה ובנה את הבית וכבר כל המערכות והעצרות כפי שסדר לו דוד אביו ע"ה . ואז ירדה שכינה למטה ושכנה בבית עולמים . והיו שכתוב (מל"ב א) אז אמר שלמה וי' אמר לשכון בערפל בנה בניתי בית זכור לך מבין לשבתך עולמים . וכתוב (יד"ב ו') ועתה וי' אלהי ישראל יאמן דברך אשר דברת לעבדך לדוד כי האמנתי ישב אלהים את האדם על הארץ הנה שמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה אשר בניתי וגו' ועתה קומה וי' אלהים לנוחך אתה וארון עזך וגו' וי' אלהים אל תשב פני משיחך וזכרה לחסדי דוד עבדך ובכלות שלמה להתפלל והאש ירדה מן השמים ותאכל העולה והזבחים (א) וכבוד וי' מלא את הבית. נמצאת השכינה הזאת למנוחתה בארץ בבית עולמים ואז חזרו הצנורות והמשכות כולם להריק ברכה בבית המקדש והיינו דכתיב (מל"ב קל) ככל הרמון שיורד על הר"י עינך כי שם צוה וי' את הברכה היום עד העולם וכתוב (ז"ב) מציון מכלל יופי אלהים הופיע . ומבית המקדש היו כל הצנורות נמשכות לכל הארצות כולן לשבעים משפחות כנגד שבעים שרים . ומירושלים היו נוטלין פרס כמו דכתיב (נחמ"ב יב) ונברכו בך כל משפחות האדמה . ולפי שהיה שלמה יודע דרך המשכת השפע מירושלים לכל המקומות אמר (ז"ב) עשיתי לי נגות ופרדסים ונטעתי בהם עין כל פרי . וכי אפשר במקום אחד שיצמחו בו כל מיני אילנות שבעולם אלא היה יודע שלמה איזה ניד נמשך לכוש גטע בו פלפלין וכן לכל צד וצד והיינו דכתיב (מל"ב ז) מציון מכלל יופי אלהים הופיע . מציון משתרתו של עולם . וא"כ נמצאת השכינה משלחת הברכה כפי השיעור הראוי לכל הארצות מבית המקדש :

ועתה יש לנו להודיעך כי השכינה מיוחדת לישראל לבד והיינו דכתיב (זמ"ב כב) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וכתוב (ז"ב ט) אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם . וכתוב (ויק"א י) ונתתי משכני בתוכם . והכור כבר הודענוך כי זה הוא היכל ששם יהו"ה יתברך שוכן בתוכו וי"י יתברך אמר לישראל קחו לכם משבני שאני שוכן בו ולא אפרד מכם לעולם ואע"פ שאתם מקבלים טובאה אין שכינתי נבדלת מכם והיינו דכתיב (ויק"א י) השוכן אתם בתוך טומאותם . וכשנתן וי"י יתברך לישראל המתנה הזאת ושרתה שכינה ביניהם נמצאו כל אוצרות השם יתברך וגזיו והדריו וכל מיני שפע וכל אצילות ברכה נמצאים ביד ישראל . ומכר ביד ישראל מפתחות כל אוצר ואוצר לפתוח ולקבל כל שפע וברכה

נבראו בדמות כחות עליונות כי לכל דבר כחו למעלה ונעשה אותו דבר למטה וימחק עליו שפע וברכה כמחו של מעלה ובהיפך השכו בזה הכוחות אשר לעומתם כי היו כזכרה חלה חלל על דבר יש למטה נחמן ונעשה בדומתו כי כזכרית עולם ברא ה"י כל הדברים יש מאין אמנם אחר בריאת עולם הנה כל הדברים על חסותה אופן הכחות שנבראו בששם ימי בראשית ומאז והלאה אין פעולה ויולדת בעולם שלא היתה גזירה ועומדת בכוחות עליונות אשר נאלו אז ויאלו לפועל יש מים למטה בדומתו ומורידו עליו ולפיכך זה הוחמו ה"י כל המזג שהם ג"כ תלויות בחלקי המרכבה ובדומתה חיברי האדם כי ההי"ל מלות יש בהן כמ"ה מלות לה הפשה כענין שס"ה גידין שז"ס ורמ"ה מלות עשה כנגד רמ"ה חיברים כדי שבעשיתן כזוגותו יהיה דמיון ורבו לכוחות העליונות ומיד יתברך העולם כולו בשבילו וכו"ס בעלמנו ובהיפך ההיפך מאלו הוא כחילו פנים ומחצר כח שלמעלה להיווה עמוד בזהו ונאסף ממי הדעה מללאת לפועל ובדרך הזה זה הוחמו ג"כ לעשות ההקדש בכל הקווי וטעוין בדמיון משכן וכלם שלמעלה להיווה השפע הקדוש ושפע משם אל מוכו ויטכון הכבוד בו לא יעלה מעליו והם השכל למח אסרה המורה נוסח אדם יעשה ג"כ דוגמתו בקדש ויכבדו כדי למשך עליו מלמעלה השובתך כי שזרת האדם יש יותר כחה מן ימים חלו לנו בזההו הרע ויבא להכשים בצורה עולם כי הדמיון פועל ומשורר והבטן מקטרגו מה שאין לחוש כך במקדש וכלו כי הם דמיון ורמון מרעיון, ה"י יעלנו משניות ירחנו נפלאות מחורבנו ובמקום ציור אדם הוא האדם בעלמו באיבריו גופו ונשמתו יכול לפהרה ולקדשה עד יסול עליו רוח ממרום וממקום קדוש יקדש לעולם : (א) וכבוד כ' מלא את הבית. השכינה נקראת כבוד השם ע"ס קבלתה מל"ב נתיבות חכמה כדלמל כבוד הכהנים יתחלו כבוד בני' ל"ב היו ומשעם זה נקראת ג"כ לב : (ב) ככל הרמון שיורד על הר"י און כו' . מנולר לקמן בשער ז' בנתיב הר : וחלוקה

וברכה מאת השכינה, וזהו שנאמר (ס) ונתתי משכני בתוכם והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלהים, וכאילו השכינה משכנו ומשכנו של הקב"ה יתברך ביד ישראל, ובשחמאן ישראל לפני ונחרב הבית הרי זה המשכון שלו ממשכנו ביד ישראל (א) ומוליכו עמהם בגלות, והסוד (ב) (פסוקים) אלה פקודי המשכן משכן העדות והיינו דאמרינן חביבין ישראל שבכל מקום שגלו שכינה עמהם גלו למצרים שכינה עמהם שנאמר (סמאל 6 ב) הנגלה נגלית אל בית אביך בהיותם במצרים וכתוב (בראשית כו) אנכי ארד עמך מצרימה, גלו לבבל שכינה עמהם (ג) שנאמר (ישעיה מג) למענכם שלחתי בבבל, גלו לעולם שכינה עמהם שנאמר (ירמיה מט) ושמתו כסאי בעולם, גלו לאדום שכינה עמהם שנאמר (ישעיה סג) מי זה בא מאדום וגו', וכשהו חזרין שכינה עמהם שנאמר (דברים ל) ושב יי אלהיך את שבותך ורחמך והשיב לא נאמר אלא ושב, ואומר (שיר ד) אתי מלבנון בל"ה ר"ם אומר משל למלך שאמר לעבדו אם תבקשני הריני אצל בני שנאמר (ויקרא יו) השוכן אתם בתוך טומאתם (כס טו) בטמאם את משכני אשר בתוכם ואומר (נמדרס ס) ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם ואומר (נמדרס נס) ולא תטמא את הארץ אשר אתם יושבים בה וגו' כי אני יי שוכן בתוך בני ישראל, ונקראת מדה זו **אהל מועד** ככל התורה כולה, וכלל הדבר כי זהו בית יהו"ה ובו שוכן, והיינו דכתיב (ויקרא 6) ויקרא אל משה וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר, כל מי שמדבר עמו על ידי אהל זה מדבר עמו אבל מרע"ה נכנס בתוך האהל (ד) ומדבר עם יהו"ה פנים אל פנים שנאמר (נמדרס ז) ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו ותרגום אהל משכנא הוא סוד שכינה, וענין מועד מלשון בית הועד וזימון כלומר שהשם מזומן תמיד בו והוא בית הועד שלו והיינו דכתיב (שמות כס) ונועדתי לך שם, ולפעמים נקראת מדה זו **צדק** ולפי שהשכינה היתה תמיד בירושלים כשנבחר בית עולמים אמר (ישעיה 6) מלאתי משפט צדק ילון בה, וענין צדק צריך אתה לדעת כי המדה הזאת נקראת בית דין של מטה (ה) שמקבלת שפע מבית דין של מעלה שהוא מדת הגבורה והפחד הנקרא אלהים, ולפעמים נקראת מדה זו **אלהים** כשהיא מתמלאת ושואבת ממדת הגבורה והפחד ואז היא עושה דין ומשפט בעולם אם לחרב אם לשלום, אם לרעב אם לשובע, אם למות אם לחיים, אם לחלי אם לבריאות, וכן בשאר כל הדינים שבעולם ממדה זו נמשכין כששואבת מסדת הגבורה והפחד וזו היא המדה הלוהמת מלחמות יי, (ו) ושישים גבורים סביב לה כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה להשמיד להרוג ולאבד ולהחרוב הארצות ולעקור המלכויות ולנקום נקמות, וביד המדה הזאת שנקראת צדק מסורים במה מחנות וכמה חיילות הנקראים אנשי המלחמה בעלי רמחים וקשתות וחצים וחרבות ואבני בלסטראות ללחום ולעקור ולהשמיד, והמדה הזאת הלכה עם אברהם אבינו ע"ה

(א) ומוליכו עמהם בגלות, ר"ל כי הכל נמשך אחר הממשיך ומשורר בהתשלמות כלל אחר המילל כאשר פירשתי כמה פסוקים והפסוקים כל ישראל וכלל נחלוקן ולכן היא נמשכת אחר הדקיקים גם בגלות: (ב) והסוד אלה פקודי המשכן וכו', סי' שהוא משכון ועדות ביד ישראל: (ג) שנאמר למענכם שלחתי, א"ת שלחתי אלא שולחתי: (ד) ומדבר עם יי פנים אל פנים, ככלן רמז הבדל נבואת משה משאר נביאים כי אף שהיה הדבור בא לכולם כלמנעו המלכות בשם משה היה משג במפלאת ומכין הדברים מתוך המלכות ומה שהיו שאר נביאים משיגים במלכות היה הוא משג במפלאת כי היה כהבדל בן היותו ונאמנו לשאר פגדי המלך היראים לגשת כחור היותו עד מקום שאל המלך להסחכל בו בדברו ואזו סוד שנאמר בלזכרם והוא יושב סתם האהל שלא נכנס לתוכה וצמח נאמר מאהל מועד כי נכנס לאלה וממנו יאכל כלם עקליריה הממירה זהו בכל דיוק נאמן הוא וכן יבואר לקמן בשער ג' ובשער ה' כדנוי מורה שכתב: (ה) שמקבלת שפע מנ"ד של מעלה, כלומר לכן נקראת צדק שהיא מדקדק דיוק: (ו) ושישים גבורים סביב לה כו', סי' ששים כוחות נשפים מכהם סביב לה שש קאוות הבנין המריקים במלכות שכל אחד כלול מפשרה והיא השפיעה החיכום המעמדם ומתרגמם אותם וקראום גבורים לפי שאז מקבלים ממדת הגבורה והם מנגידי ישראל ר"ל כוחות קדושים

ע"ה במלחמת המלכים והיא השמידה אותם מלפניו ונצח המלחמה (א) דכתיב (יבטי' מה) מי העיר ממזרח צד"ק יקראוהו לרגלו יתן לפניו גוים ומלכים ירד יתן כעפר חרבו כקש נדף קשתו. ולפעמים נקראת (ב) **חרב נוקמת נקם ברית** וזו היא המדה שהיתה תמיד שוכנת בירושלים מיסרת את ישראל תמיד כמו הדיין הקבוע לדין. וכשהיתה מיסרת אותם היתה גובה מהם חובותיהם ופשיעיהם וחטאתם עד שהיו כולם צדיקים. ולפיכך אמרו שנקראת צדק על שהיא גובה מהם פשיעיהם ומצדקת אותם. וזהו שאמר (ס' ג) ובל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נשוא עון ופי' הפסוק הזה אל יאמרו האנשים השוכנים בירושלים למה אנו חולים תמיד ביסורין לפי שהמדה הזאת ב"ד צדק שוכנת שם תמיד והיא רוצה לזכותם ולגבות מהם חובותם מכל פשיעיהם וחטאתם כדי שיהיו צדיקים ומזומנים לחיי העולם הבא וזהו פי' ובל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נשוא עון. כיוצא בדבר (ש"ס ג) רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם את כל עונותיכם. ולפי שהמדה הזאת הנקראת צדק היתה תמיד בירושלים ופוסקת הדינין לא לן אדם בירושלים ועון בידו לפי שגובה בכל יום חובות אותו היום כדי שלא יתרבו חובות על אנשי ירושלים. והיינו דכתיב (יבטי' ה) צד"ק ילון בה. ולפי שהמדה הזאת היא בית שער להכנס לשם יתברך והיא המבחנת בין הצדיקים והרשעים ואינה נותנת לרשעים רשות להכנס שער דוד שמה כשהיה בשלום עמה ועל ידה היה נכנס להקביל פני י"י יתברך והיינו דכתיב (תהי' י) אני בצדק אחזה פניך. ולפעמים שואבת המדה הזו ממדות החסד והרחמים ומתמלאת רחמים על ישראל והיא עושה הדין מצד החסד והרחמים. ואותו הדין נקרא משפט והוא מעורב בחסד וברחמים ולפיכך אמר (יבטי' ה) מלאתי משפט צד"ק ילון בה. וכתיב (תהי' ט) צד"ק ומשפט מכון כסאך. ועל זה אמר (יבטי' י) יכרני י"י אך כמשפט אל באפך פן תמעטני. וזו היא המיוחדת לב"ד של ארץ ישראל דכתיב (תהי' ט) והוא ישפוט תבל בצדק. ושאר האומות רדונים בב"ד של מעלה הנקרא מישרים דכתיב (ס' ג) ידין לאומים במישרים ופי' שאותן בתי דינין שדינין את אומות העולם אין דינין בחסד ורחמים אלא מדה במדה אין שם סליחות עון ופשע אלא מדה במדה ממש. אבל מדת צד"ק מיוחדת לב"ד של ישראל שנאמר (דני' י) שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך ושפטו את העם משפט צדק וכתיב צד"ק צד"ק תרדוף צדק עליון (בינה) וצדק תחתון (מלכות) כסוד אדני' יהו"ה וסמוך לו למען תהיה כנגד צד"ק עליון וירשת את הארץ כנגד צד"ק תחתון. ולפי שהמדה הזאת הנקראת צד"ק מקבלת מב"ד של מעלה ודנה את ישראל נקרא **אדני** וכיקש משה ע"ה אותה לב"ד לישראל ואמר (כמות ג') אם נא מצאתי הן בעיניך אדני' ילך נא אדני בקרבנו כי עם קשה עורף הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו. אבל שאר

האומות

קדושת פסוקו שיר הכירים לרצונו סעדיה נאמן ועוד זה לפניו בשער ג' ובסוף שער ו' וזהו סוד ששים אדני החצר סביב למשכן וששים עיר חבל לרגלם ולחזק האדנים היו כל נחשבת לרצון על קיבולה מן הדין ומ"ס כי היא השביעית הסיכונה כו' סיכום השביעית כמו נקודה סוף קלוותיה שהיא מקיימה כל הקלוות כי חין מילואות לקלוות שנופים העגולה בלתי המרכז וכן היו לאלו ששים נצורים שסובבים חומה צענולה וזה שמה קלוותיה כנגד ו' קלוות פלגיונות : (א) דכתיב מי העיר ממזרח כו'. פי' מי העיר הצדקס בכה האור היוצא ממזרח עליון הנשפט תחילה בחסד וזו דרך שקראו לרגלו ללכת אחריו כי יתן לפניו גוים בעלי מלחמות והמזרח פליון הוא בכתר שהוא כנגד התפארת שהוא המצח ולא שפופה לומר כי החסד במזרח שכי' הרב מורם לפניו בשער ו' בכניו פליון כי הפחד הוא פליון אשר משמאל ומחסד הוא סימון ובספר הזוהר ויאמר אלוקים יחי אור לקבל דברא דחסד דליבו לימיוצא דהא מתפאן נפיק הנורא לכולי עלמא ברוח דיוס היינו הא דלמר חסד אל כל היום ר"ל לתפארת הנקרא יוס ולקבל לתפארת הצדקס אחרי כהני חולקת ובנין כך כתיב ככל יוס אחד וככל אחד הים הצדקס וכתיב בוס מי העיר מדה דרך ברוח דלור דנפיק ממזרח : (ב) הרב נוקמה נקם ברית. פי' כי היא הנוקמת מן המקללים ומפרידים בין הנבית והעמדת הרומאים למלכות וישראל

עברו

האומות דינן בב'ד של מעלה ונפרעין מהם על ידי מלאך או שר ואין שר ומלאך יכול למחול ולשנות כמו שכתוב (ע"ג) הנה אנכי שולח מלאך לפניך וגו' השמר מפניו אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם. אבל במדת צד"ק שהיא אדני והוא בית דין של ישראל מה כתיב (ע"ד) לאדניי אלהינו הרחמים והסליחות כי מרדנו בו וכתיב (ע"ה) אדניי "שמעה אדניי" "סלחה אדניי" "הקשיבה ועשה אל תאחר. ופי' דע כי מצות לא תעשה שאדם עומד עליהם לדין להפרע ולהגקם ממנו הם שס"ה כמנין ימות השנה שאדם יכול לעבור בהם שהם גם כן שס"ה הנה שבכל יום ויום אדם עומד לדין על מעשיו אבל מדת אדניי מרחמת ובה נקבל סליחה לכל עון ולכל חטאת. ולפיכך תמצא בפסוק ג' פעמים אדניי (א) וסמך להם שס"ה כנגד מצות לא תעשה. וכשהמדה הזאת רוצה להזור דין על ישראל מתמלאת חסד ורחמים וכמה פעמים מהפכת מדת הדין למדת רחמים כמו שכתוב (הושע יא) איך אתנך אפרים אמננך ישראל איך אתנך כאדמה אשימך כצבאים נהפך עלי לבי יחד נכמרו נחומי. ולפי שלא היו ישראל רוצים להזור בתשובה ואי אפשר שלא לגמור את הדין היתה מדה זו מצמזמרת. אבל מ"מ אע"פ שב"ד זה הנקרא צד"ק דן את ישראל דן אותם כמו האב לבן ומיסר אותם ברחמים כמו שכתוב כי את אשר יאהב יי יוכיח. ולפי שהמדה הזאת היא בב'ד של ישראל והיא הנוקמת נקמתם נקראת בכל התורה **אני** וכמה פעמים היא מזוהרת את ישראל שלא יחטאו ושייראו לעמוד לדין לפני לפי שאי אפשר (ב) שלא לגמור את הדין וע"ז נאמר בכל מקום (ויקרא יט) ויראת מאלהיך אני וי' כלומר יש לך לירא ולפחד מן הדין שלי ואע"פ שהוא דין מעורב ברחמים. ועל יסוד זה נאמר (ע"ה) ואם תלכו עמי בקרי והלכתי אף אני עמכם בקרי (ב) ויסרתי אתכם אף אני. ומה שאמר שבע על חטאתיכם לפי שזאת המדה **באר שבע** נקראת ויש בה בארות מלאות פח"ד ונכור"ה ודין והם בארות יצחק דכתיב (בראשית יט) ויעל משם בא"ר שביע. ויצחק הוא המושך למדת אדניי הדינים שהם בשבעה נהלים מהם בדין ומהם ברחמים. והיינו דכתיב (זכריה יג) אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא. ולפי שהמדה הזאת נוקמת נקמתן של ישראל ולוחמת מלחמותם (ג) היא עשתה מכת בכורות במצרים והוציאה ישראל בכה צד"ק העליון (ד) שעליה נקראת **יובר** וכשעשתה מכת בכורות לא בא עמה לא מלאך ולא שר ולא דבר אחר והיינו דכתיב (שמות יג) ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכתי כל בכור בארץ מצרים מאדם

עצו הק הפכו צד"ק : (א) וסמך להם שס"ה. כי ה"ם "שמעה סלחה" "הקשיבה הם שס"ה : (ב) שלל לגמור את הדין. כלומר הזכור ממני כי אני מקבלת ג"כ מהמ"ד ולידיי אני לדון וכן הם תשמוני לי אני חסן לכם צדקה כי אני מקבלת ג"כ מהחסד והרחמים כמו שפירש למעלה בכנוי אכן ספיר : (ג) ויכתיב להם אף אני. כלומר לא די שמי לדון את הדין ע"י שליחי כמו בסנהדרין ע"י מלאך הלא אף אני ידיי היתה צדק ובמדרש רז"ל אני אשר בניתי אני הורם ואשר נכפתי אני נוהם : (ד) היא עשתה מכת בכורות במצרים. כי הבכורות לקו מפני שהמלכים נקראו בכור כי הכר שלהם הוא המעולה מכל שרי מעלה עד שנטל חלקו במזלות ראש הבכורה שהוא טלס גדלקון בכנוי כה וקר הכפחור וירעשו הסוכים לפיכך נלקו ע"י מפני שהיה הבכור מעולה כד"ל וגם אני בכור חסדני וישראל בנה בכורה ועל שמה נקראת גם היא ישראל כד"ל חיה החת יש צדקיע הנצחה להפסדת וישראל שמה חיה ע"ש כי היא חס כל חי וישראל מלה מורכבת יבר אל כלומר כח המישר את הצדקות ומישרן ועוד שהיא מלחמת כל הבעלי דיונים ומקטרגים כד"ל כי צד"ק שמה הם אלהים ועם אלהים ולכן היא היחה העוברת במצרים להגקם מהכר שלו הנקראת ע"ש שמיור לארץ עליונה. ולא מלאך כי הוא היה הגדול מכל שרי מעלה כמו שהמרנו לך היחה מכתן בזה לילה כי אז היה חוקפו של דין כדאמר ויהי צה"י הלילה וי' הכה הוא וצ"ד, והמרנו הני ולא השליח דע כי השליח הזה הוא מעטקון נכדל ויש לו כח ודין לייכר המקטרגים ואע"פ כן לא כללו לעכוש כשפים מעטם שצירטנו, והמרנו אני ולא אחר כי לחוקף הדין שצבתי הלילה גם כל כמות הדין והפומחה הנקראים אלהים אחרים ספו חמו כולם וגזכרפו מאד הגדולה כי נמטו אז שפט הרחמים והחסד ממנה לע' שרים עליונים על כל הכחות הדין והפומחה וכל אלו אני מדוקדקים ממלת עברתי והכתי ואעשה ואני : (א) שעליה נקראת יובר. ע"ש הנאולה והמירות כי אליה יצולו כל הפעולות בדרך : חני

מאדם ועד בהמה ובכל אלחי מצרים אעשה שפטים אני יי'. ודרשו רבותינו ז"ל ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך והכתי כל בכור אני ולא שרף ובכל אלחי מצרים אעשה שפטים אני ולא השליח אני יי' אני הוא ולא אחר. ולפיכך מזכיר את ישראל ואומר במדה זו נאלתי אתכם במידה זו אני דן אתכם והיינו דכתיב (ויקרא יט) אני יי' אלחיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. והזר ואמר בסוף הפסוק אני יי' אלחיכם. הלא תראה פסוק זה ראשו וסופו (א) אני יי' אחד לרחמים ואחד לדין. ולפי שהמדה הזאת היא מושלת על כל הנבראים בעולם. והוא הפרנס הגדול שכל היצורים צריכים לו נקראת בתורה בלשון **מלכות** לפי שכל ענייני המלך יי' וכל מעשיו כולן נעשין ע"י מדה זו והיינו דכתיב (שנח"ט ה) כי ליני המלוכה ומושל בונים. וענין מלוכה ואדנות כולם מורים ממשלת ושלטנות אלא ששם אדני שהוא שם האדנות הוא מורה ומעיד על דרך קבלת השפעה והכה משם אהיה יהוה יתברך ולשון מלכות הוא דרך ממשלה ככה הרין היוצא ככה שם אדני כי באותיות רי"ו (ב) שהם בתוך ד"ג שמות ההויה בשם אדני דין ידיו עמו. ולפי שהמדה הזאת היא נוקמת נקם ברי"ת ולא גמר שאול מצותה מאסה בו ונמסרה לדוד ונקרא **מלכות בית דוד** והיא היתה הולכת תמיד עם דוד ועושה מלחמותיו ומנצחת אויביו. וע"ז אמר (פסלים יח) ארדפה אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם. ואכלם ואמהצם ולא יקומון. (ג) ובמדה הזאת היה דבוק של דוד וממנה ירש המלכות. ובה היה מתהנן ומשתמח באומרו (כס ל) אליך יי' אקרא ואל אדני אתחנן. ובה היה לוחם עם אויביו באמרו (כז לה) העירה והקיצה למשפטי אלחי ואדני לריבוי (כח) ראיתה יי' אל תהרש אדני אל תרהק ממני. ואליה היתה תשוקתו באמרו (פסלים יח) אדני נגדך כל תאותי וכתיב (כז) כי לך יי' הוחלתי אתה תענה אדני אלחי (כז ט) ועתה מה קייתי אדני תוהלתי לך היא. ובכל עת צרותיו במדה הזאת היה מתדבק בה באמרו (כז טו) ביום צרתי אדני דרשתי וכתיב (כז טו) הנני אדני כי אליך אקרא כל היום. ולפי שהמדה הזאת היא בגלות עם ישראל אנו אומרים ומלכות בית דוד משיחך במהרה תחזירנה למקומה. ולפעמים נקראת המדה הזאת **נשר** והטעם כי לפעמים היא עשירה מלאה כל טוב בהיות ישראל צדיקים מושכים אליה מכל המעלות העליונות כמה מיני שפע ואצילות וברכה וחסד ורחמים מכל הספירות שעליה ובהיות ישראל נסוגים מדרגת יי' (ד) אז המדה הזאת חסרה ודלה ושפלה והיא כעלה גובלת עליה ובגנה אשר מים אין לה. ואז היא כאילן שנושיר פירותיו. ואז ישראל דלים ושפלים בזוים שלולים לחרפה ולקלם. שהרי בשאין המדה הזאת יונקת מלמעלה אינה יכולה להניק את ישראל ונקראת נש"ר מלשון אילן שמשיר את פירותיו. והסוד הזה הנני מעירך עליו. כבר הודעתך כי עיקר שכונה בארץ וסימניך (ובש"ס סו) והארץ הדרום רגלי ובשחשכונה מקבלת שפע מברכות של מעלה נקראת **מקוה המים** וכשאינה מקבלת ברכות נקראת **יבשה** וסימניך (בב"ש"ט ה) ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים. וכשהמדה הזאת היא יבשה וחסרה אז ישראל הם ברעב ובצמא ובעירום ובחוסר

(א) חני יי' אחד לרחמים. כי חני מתפקד לחון שכוף הכתר פנים המאורות צדקתם גדולים: (ב) שהם בתוך ד"ג שמות ההויה. מנזל הכל בחריפות למעלה בציפור שם חני: (ג) ובמדה הזאת היה דבוק של דוד. כי ידע כי בני יצחק רחמים הם וכן ירחמו על אויביהם לכן החזיק בזה המדה לדון ולמשול עליהם וללחום עמה במורדים: (ד) אז המדה הזאת חסרה ודלה ושפלה. כנר (כלל גדול ועיין בשפע טז) הסהרדין והעיריניך באלו השמות שלל חנין שיש במדותיו ויתברך שם חסדן ח"ו רק לר"ך לפתח שהיה דלה ורקנית מחלותו השפעת שדרכה לקבל מכל מזד ענמה אין לומר עלה דלה וכן בכל מקום שאומר ביוזא בזה לשונות אלו חלילה לי הכל ע"ד שצדקתי למעלה בשלוק השכינה שחן השפעה הולכת כפי כוונה מחילת הכריזה, ובסוף מערכת הפסע צדקתי כל זה ג"כ בחריפות בציפור מתקרב

ובחוסר כל והם נשורים ממנה שהרי ישראל הם כמו העליון והיא כמו נוף האילן. והמדה הזאת פעמים עשירה ופעמים חסרה פעמים מלאה פעמים רקנית. וזהו סוד (דברים לב) כנשר יעיר קנו על גוזליו ורחף. וכשישראל הזורים בתשובה מחדשים אותה כנשר כאשר בתחלה כשמתקנות הצנורות ומשפיעין אליה הברכות ומתמלאת על כל גדותיה אזי היא מתחדשת ומתעשרת. וע"ז נאמר (הכלים ק) המושביע בטוב עדיך תתחדש כנשר געורייכי. (א) והמדה הזאת הנקראת נשר יש לה כמה נשרים בעלי כמה כנפים ונקראת נשרי המרכבה וכולן מנינות על ישראל ופורשין כנפיהם על ישראל ומצילין אותם מכמה צרות. והנשר הזאת עם כל שאר מחנותיה הנקראים נשרי המרכבה הגנו על ישראל במצרים והוציאו אותם מתחת סבלותם. והסוד (ששם ט) אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים. וכל אלו המחנות הנקראים נשרי המרכבה מעלתם ומלואם בעלות ישראל בתורה ובמצוות וירידתם וחסרונם בהתרחק ישראל מן התורה ומן המצוות. ולפי שהמדה הזאת צריכה להיותה נקשרת עם המעלות שעליה כדי שיבאו לה מיני שפע וברכה מהם נתן השם לישראל כח לקשור אותה עם המעלות שעליה וזהו סוד שנקראת **תפלה של יד** (ב) ועל זה נאמר (דברים ד) וקשרתם לאות על ירך והיו למוטפות בין עיניך והקורא בשחר ק"ש בלא תפילין (ג) כאילו מעיד עדות שקר בעצמו ואין לו דרך להכנס תפלתו שהרי תפלה תלויה בתפילה כלומר תפלה הפה תלויה בתפילה של יד ותפילת היד פותחת השערים בשחר להכנס כל תפלות אותו היום לפני ה' יתברך ולפיכך צריך תפילין בק"ש של שחרית. והתקינו לקרא ק"ש ואח"כ להתפלל לפי

מקורב אל השכל: (א) והמדה הזאת הנקראה נשר יש לה כמה נשרים. מלאים כמו כן בר יעקב ז"ל כי מהמלכות נאלצו שלש השנים שהם ג' עמודים לכסא המנושא בארבע מהות שכינה שם המלך מלכות ע"ש מדת המלכות ענמה וסם הצני עטוריהל ע"ש העסרה הגדולה בדמיון הזהב הנמשל למה"ד שם השלישי נשריאל ע"ש האלימות רגזות ומייסרת גמיה כשאינם מתנהגים ע"ד הישר כנגד צדיקה שבשמים וכשהם מכריעות קף זכות ע"ד התשובה אז מרחמת על צדיקה כנשר יעיר קנו על גוזליו ורחף וזהו א"ס הדברים שמהם ומתקפקת על דודה עכ"ל ונראה כי לזה כיוון הרב המהרש"ל הנקראה כי תהם חלו ג"כ כוחות ומלאכים אחרים בעלי שם כנפיים ועליהם נאמר שמכיון באשיות ר"ל בצעלי שם וסם החיילים והשערים ומגוינים על ישראל כנפיהם ומייסרין העו"ג ואף כנפת ישראל חומרת לישראל קוראין כי מדה רחמנית ומדה רחמנית לישראל ורגזות לעו"ג, ואעיקר עוד על שאלה כבר שאלה למה הסדמו חלו המדות לעופות וחיות טמאות והשיב החכם המקובל ר' יוסף אלקשטיל בזהות כי מדת החסד היא רחמים וחיותות נצרה דוגמתו בהשתלשלות למטה עד שבכחו נצרה הכבש ובהיות הכבש נדדף מהאריה החילון בסוד השיב אחר ימיו מפני איוב ע"כ נחלש כח הכבש בתלוצת קדוש וטהור בדמות אריה במרכבה וזהו המקשרינים יראים וצורחים ממנו בסוד אריה שאל מי לא יירא וזהו סוד האריה קדוש וטהור שהיה רובץ על גבי המוצב ואוכל הקרבנות וכן בענין הכבש בזהות כנפת דומה ליונה בעליהם כנפיהם הליך את ידיו למוטתה אליו ואז היא רחמים חין לה מדה כיונה ממש שחין לה מרה וישראל היא נדדפה מהקן והשנה החילונים על כן נחלשה כנסת ישראל ביידיהם בלגוש קדוש וטהור בדמות נשר וזהו כל המקשרינים כולם יראים ממנו ונפרדים מבניה מפחד חיילותיה שאל הנשרים הנזכרים: (ב) וע"ז נאמר וקשרתם לאות על ירך והיו וגו'. פי' י"ד כ"ה או ירך ה' כי היא היד הגדולה: (ג) כאילו מעיד עדות שקר בעצמו. כי ק"ש הוא מורה סוד היחוד בפה ובכונות הלב שהוא מייחד הכלה עם החסן וכל שושביו באומרו יי אלקינו יי אחד כמבואר בסוף ספר המערכה וברקנטי במקומו וצריך להיות מעשה עם הכוונה שהיא הנחת הפילין וקשורים על ידו שרומז ג"כ לקישור הזה וחבורו ואם אינו עושה מעשה היו כאילו מעיד עדות שקר שהרי אומר בפי מן שאלן מורה עליו מעשיו כי הוא אומר וקשרתם לאות על ירך שהוא היסוד שנקרא א"ס על עשרת שהיא היד כהה ע"ש קבלה מהיד כהה השתלשלת שעליה ולכן צריך ליהדה ולקשרה עם שאר המעלות כדי שתתקנה מימי החסד והרחמים והוא אינו עושה כן הרי הוא אומר בפה ואינו מעיד במעשיו מראה כאילו אומר דבר והוא עושה אינו מאמין בו וא"כ לא תהא גם תפלתו דרך ליוכנס ולא יענה שהרי סוד התפלה שבה גם כן יחוד וחבור והמשכה מלמעלה אל נפחלי אלקים נפתחתי וחלה על המעשה הקדוש הפותח שער כענין שביארו בספוק אדני שפתי תפתח בתחלת השער שאר תפלתו נכנסת ומקובלת בלעון ואם חין תפלה של יד מתקנת החילה ממנו לא תפתח שער לתפלתו וע"כ התקינו לקרא ק"ש תחלה בזהות הפילין ואחר כך להתפלל מלכד בשמות וי"ט שאר המלך בהיכל קדשו באתון ומי ואין לך יחיד

לפי שהתפילה של יד בק"ש פותחת שערי התפלה ולפיכך ק"ש קודמת לתפלה. ובשבתות ובימים טובים אין צריך תפילין שהרי ענינים אחרים גדולים יש באותן הימים והשערים כולם פתוחים משל למה הדבר דומה כשיש המלך אין צריך לחותמו ולפיכך יצאו שבתות וימים טובים שהן בעצמן אור"ת ואין צריך וקשרתם לאור"ת. (א) והלשון שהוא סימן למדה זו בתורה נביאים וכתובים הוא לשון **כה** והמדה הזאת לפי שהיא הפותחת לכל המעלות (ב) היא סוד רוח הקדש וממנה נכנסים הנביאים לעולם הנבואה ומשתמשין בה הנביאים הרבה וזהו שאומרים הנביאים במקומות הרבה בכינוי שכינה כה אמר יהו"ה. והמדה הזאת כמו שהודענוך אברהם אבינו ע"ה התחיל להחזירה למטה והוא התחיל לקרא בשם אדנ"י באמרו (בראשית טו) אדנ"י יהו"ה מה נתן לי והשיב יהו"ה יתברך כי בכל מערכות הכוכבים ושאר כל צבאות עולם עליונים ותחתונים אין לו זרע וזולתי בכה המדה הנקרא כ"ה שהיא שער התפלה ובה יפיק כל שואל שאלתו לשנות כה המולות והיא המהפכת מדת הדין לרחמים ומביאה תחת מות חיים. תחת חולי רפואה. תחת עקרות זרע. לפי שהכל תלוי בה והיא פת"ח עינים. ולפי שהכל תלוי במדה הזאת הנקראת כ"ה אמר לו יהו"ה יתברך לאברהם (כ) כ"ה יהיה זרעך. כלומר מן המדה הזאת תכנס למקור כל המקורות ומעיין כל התולדות עד המקום הנקרא **כ"ה** (ג) מול כל המולות שממנו נזילים מים חיים לכל המולות ובכך יהיה לך זרע. וזהו המול שאפילו ספר תורה שבהיכל תלוי בו ולא כמחשבת החושבים כי על מול הכוכבים אומרים (ד) ומה שארז"ל בפ' מי שהחשיך כמה ענינים נוראים ונפלאים כלולין בהן. ולפי שהמדה הזאת ירש אותה אברהם אבינו באמרו (כ) והיה ברכה. ובסוף ויהו"ה כרך את אברהם בכל. הוצרך השם יתברך למסור ביד ישראל המפתחות לפתוח הפריכה הזאת (ה) ומסר ביד הכהנים מפתחות עליונים להמשיך הברכות והשפע והאצילות מכל המעלות והספירות העליונות לבריכה זו הנקראת כה וצוה ברכת כהנים (נמסר ו) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כ"ה תברכו את בני ישראל. וכשהמדה הזאת מתברכת ומתמלאת אזי יבא השפע והאצילות לישראל וסימנוך ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם. ועל סוד ברכת כהנים במדת כ"ה אמר דוד עליו השלום (תהלים קמב) יודוך יי כל מעשיך וחסידיך יברכוכ"ה מלא בה"א (ו) כלומר יברכו כ"ה. וזו היא תפלה

לחיבור ההוא שהם עננים אור וסוד לא ביאר תפילה של ראש והניח הדבר למחברים אחרים כי פשוט הוא כי רומז לקישור התפילה שנקרא ראש דברך אמת עם המעלות שעליה הנרמזים צד' בחים שבה ופרשיותיהם כי (ועיין בהזרה תרומה) פרשת קדש לי כל כבוד לחכמה ופרשת ויהי כי יביאך לבינה שבה הגבולות והסירות. ופרשת שמע שבה ואלהבת רומז אהבת חסד ופרשת ויהי אם שמוע שבה ויהי אף לפנה סוד הקצ"ה מניה תפילין כי הקצ"ה רומז ואלהבת בכל מקום והנה לתפילה של יד כל הד' פרשיות צריה אחד לרמז כי כולם באים כאחד בציה המלכות וסם הימוד שלה ובספר המערכת בספר האדם האריך בזה: (א) והלשון שהוא סימן למדה הזאת בתורה הוא לשון כ"ה. כנגד כ"ה אורחות שפסוק שמע ישראל יי' אלקינו וגו' שהיא סוד היהוד בקבלת מלכות במים וכן בפסוק בשמליו כ"ד אורחות ועם כלל הפסוק כ"ה מורה ג"כ על מלכות בהתאחדות כולם בו: (ב) היא סוד רוח הקודש. כי נקראת כן בהיותה מקבלת מהסוד שהוא רוח הנשגל מהתפלה ועל זה אמר דוד ורוח קדשך אל תקח ממני: (ג) מול כל המולות. לפנים בשער צ' מבואר יוחר ציחור עיני שחילת בנים ובשער ו' ג"כ ציטוי צ"ד של מעלה: (ד) ומ"ם רז"ל וכו'. רז"ל שררה בשפועו שמדברים במול הכוכבים: (ה) ומסר ביד הכהנים מפתחות עליונים כו'. כבר ציחורו ציטוי ברכה כי עיקר הברכה הימין ע"כ הברכה זריכה לבא ע"י הכהנים שהם מלא המסד שהוא הימין ובספר הזוהר ברכה מסערה דימינא הה"ד דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל וגו' וכדי שיהיה ברכה כלולה מהכל צריך הכהן ליטול ידיו מהלוי שהוא סוד הקדושה והלוי משרת לכהן כדי שתתגבר החסד על הדין וזהו הטעם ג"כ לנפילתו במים וזכר הפלוג לקרות לפניה מלוח הברכה כדי שיהיה כלולה ג"כ בסוד הימוד בתפלה ותהיה אה"כ הברכה בסוד ברכה קדושה ימוד וכו' כל שהוא סוד כהן לוי ישראל ימין ושמאל ואלמנע וזוהי כה תברכו פי' למדת כה תברכו וזמה תברכו אותם בברכה כהנים יצרכך כו' ואז גם אחס תתברכו וזה סוד ושמו אה שמי המיוחד לי בברכות על בני ישראל ואז אני אברכם כי המתגבר מצדך: (ו) כלומר יברכו כה. ופי' וחסידיך הכהנים הנמשכים

תפילה של יד שאמרנו. ועליה אמר בתורה (שמות יד) והיו לאות על ירכ'ה מלא כח"א, ומה שאנו קושרים תפילה של יד בשמאל לפי (א) שממדת שמאל שהיא מדת הפחד והנבוכה נמשך הכח למדת כ"ה. ולפי שמדת כ"ה היתה עושה מלחמותיו של דוד ע"ה אמר (תהלים יח) כי בכ"ה ארוין גדוד לא אמר כך אלא בכ"ה מלא שבכה מדה זו הכה דוד ודרף את כל אויביו. וזו היא שעשתה מלחמותו של אברהם עליו השלום במלכים כמו שפירשנו במדת צד"ק, והמדה הזאת היא המחדשת אותות ומופתים בעולם ועשתה במצרים עשר מכות. וצריך אני להאיר ענין בטעם זה דע שכבר אמרו שארץ מצרים שנייה לא"י ושר של מצרים מגדולי שרי האומות הוא עד שנמל חלקו הנבוכה ראש המזלות והוא מלה. וצומח בניסן שהוא ראש החדשים והוא בדמיון בכור ל"ב מזלות כאמרו (שמות יב) החדש הזה לכם ראש חדשים. ולפי שפרעה היה אדוק ודבוק בשר שלו ולא היה לו חלק בשם יהו"ה יתברך לפי שהשר שלו מיוחד לו הוצרך הש"י לשלוח לו ביד משה רבינו ע"ה שיודיעהו שיש בעולם אדון ומושל על כל השרים ועל כל צבאות עולם והוא יהו"ה יתברך. ושישראל הם חלקו ונחלתו ושהוא מתרח בו לשלוח אותם לפי שישראל אינם חלק מול או כוכב אלא חלק יהו"ה יתברך. ואמר למשה שאין דרך ליכנס לידיעת שם יהו"ה יתברך אלא אם פותח לו השער הראשון שהוא כ"ה. ומתוכו יתגלה שם יהו"ה יתברך כי הוא היכלו וביתו וזהו אמרו (יג) ויאמר אלהים אל משה אחי"ה אשר אחי"ה ויאמר כ"ה תאמר לבני ישראל אחי"ה שלחני אליכם. וכפל דבר זה פעם שנית ואמר (יד) ויאמר אלהים אל משה כ"ה תאמר אל בני ישראל יהוה אלהי אבותיכם וגו'. זה שמי לעלם וזה זכרי לדור דור. מהו זה שמי וזה זכרי אע"פ שיש במקום הזה כמה עקרים וכמה סודות. העיקר האחד הוא זה שמי יהו"ה ולפיכך לעלם חסר וי"ו כלומר צריך אתה להעלים שם יהו"ה בקריאתו שאסור להזכירו באותיותיו רק במקדש כדאמרין במקדש ככתבו ובמדינה בכניו וזה זכרי הוא שם אדני"ו שהוא היכלו של יהו"ה והוא כניו לקריאתו כלומר בכל מקום שאתם מוצאים שם יהו"ה בתורה הזכירו אותו בכניו אדני". וזהו שאחז"ל לא כשאני נכתב אני נקרא אלא אני נכתב יהו"ה ואני נקרא אדני". והנה כשכתב בכאן לשון כ"ה בשני מקראות שבחם אחי"ה יהו"ה הודיע כי כ"ה הוא הפתח להם להכנס לשניהם כמו שהודיענו כמה שכבר פירשנו שהן ג' שמות אחיה למעלה (כ"ע) יהו"ה באמצע (ת) אדני למטה (ב") ולפיכך הזכרת שם יהו"ה נקראת בשם אדני שהוא היכלו ולפיכך כתב בשני הפסוקים שבחן אחי"ה יהו"ה לשון כ"ה. וכשהלך משה אצל פרעה בשליחות הש"י התחיל במלת כ"ה לפי שהוא הפתח להכנס לשם יהו"ה יתברך. וזהו שכתוב (סג) ואחר באו משה ואהרן ויאמרו אל פרעה כ"ה אמר יהו"ה אלהי ישראל שלח את עמי וגו' והשיב פרעה מי יהו"ה אשר אשמע בקולו לא ידעתי את יהו"ה אמר לו מרע"ה אם אינך יודע שם יהו"ה דע כי הפתח הראשון שנכנסין לידיעתו היא המדה הנקראת כ"ה ובה נבראו שמים וארץ והיא המחדשת אותות מכות גדולות לכל הפושעים והמורדים בו וזהו סוד שאמר לו (שמות י) והנה לא שמעת עד כ"ה אמר י"י בזאת תדע כי אני יהו"ה הנה אנכי מכ"ה במטה אשר בירי. וכל מכה ומכה באה ממדת כ"ה והיתה של חמש מכות באמת (ב) כי כן הדין. וזו היא בעצמה שעשתה מכות בכירות כי אלהי מצרים כמו בכור הוא. לשאר כל השרים והך הכפתור וירעשו הסיפים. ולפיכך כשחטא אדם בעבירות הרבה מן התורה מדת כ"ה מזומנת לחכותו ולהלקותו

מלך המלך יברכו זה מדת כה: (א) שהיא מדת הנבוכה והפחד נמשך הכח למדת כה. ולכן יקשרו אותם בזרוע כי הזרוע כמו למדת נבוכה והיד רומז ג"כ כי היא נקראת יד כהה כמבואר לקמן במקומה בשער ו' ועליה נקרא זה המדה ג"כ יד כה שיעקר קנלסה מיד כהה: (ב) כי כן הדין. פי' נקרא ה"ל חמורס ויד הכס: כעל

ולהלקוהו ולהנגם ממנו על העבירות שעשה. וצוה השם יתברך להלקותו כב"ד שלנו. (א) על מספר ר"ז עבירות על כל אחת ואחת מלקות ארבעים כדי שלא יבאו ישראל לידי מלקות כ"ה שהרי הוא חזק ואמין יותר ממלקות שלנו. ולפי שידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו (ב) כשהיא מלקה החוטאים היא מלקה ע"י שור וחמור. ולפיכך ראויה להיות רצועת הלוקים בלולה משור וחמור. וכשהמדה הזאת שואבת ממדת הגבורה והפחד ומתמלאת מחן אזי היא מהרבת מדינות ומשלחת מכות לכל בני העולם. ולפיכך צוה השם את ישראל ואמר הזהרו במדת כ"ה פן תמלא אף וחימה ממדת הפחד והגבורה. ואתם צריכין למשוך אליה רחמים. וברכות פן תחריב העולם וזהו סוד (במדבר ז) כ"ה תברכו את בני ישראל. כלומר המשיכו אליה הברכות והחסד והרחמים כדי שתברכו אותם. והזהרו מן ההיפך שהרי המלקות שלה קשה הוא ולפיכך (דברים כה) ארבעים יכנו לא יוסף. מאי לא יוסף. כלומר אם יקבל החוטא מלקות ארבעים (ג) לא יבא לידי מלקות של מדת כ"ה שיש בה כמה תוספות על מלקות שלם פן יוסיף להכותו על אלה כלומר ואם לא יקבל מלקות ארבעים בעה"ז יבא לידי מלקות הבא מכ"ה רבה וזהו מאמר חז"ל אל תקרי מכה רבה אלא מכ"ה רבה. וסימנך ר"ב' הוא רמז ר"ז מלקות שבתורה. (ד) וגם דרשו חז"ל ארבעים יכנו לא יוסף (ה) ארבעים חסר אחת והכל תלוי בכתוב. והנה כשבא מרע"ה לחודיע מכת בכורות רמז כי היא במדת כ"ה ואמר (שמות יא) כ"ה אמר יהוה כהצות חלילה אני יוצא בתוך מצרים ומת כל בכור וגו'. וזהו שאחז"ל (סג) ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך אני ולא שרף וגו'. (ו) והמדה הזאת נקראת במעשה בראשית **עין הדעת** ובה הטא אדם הראשון ונסתלקה לפי שהיא מקבלת

(א) על מספר מאתים ושבע עבירות. וסימן מכה רב"ה כדלקמן. צמחן ואף כי יש סמ"ה לאוין הנשחטים הם לאוין שאין בהן מעשה והנחמין לאחרת מינה ב"ד והנתיקין לעשה שאין לוקין עליהם: (ב) כשהיא מלקה החוטאים היא מלקה ע"י שור וחמור. פי' מדת הפחד ומדת החסד כי השור הוא מהשמאל כגון גורם וחמור אחריות רחם חמורו של אברהם אבינו ויחבשו אברהם את החמור וכשהיא מייסרת היא מייסרת ברחמים כלם את בנייה וע"כ נדעוה הלוקה היא מרצועות שור וחמור וכלותיה רמז להסד דין ורחמים או ירמוז להמור נוער שהוא אחד מכתות הדין הימני שם בהם נד ימין ושמאל כמו שפירשתי למעלה בסיני בחר לוימיני קורין חסד לגבי השמאלית: (ג) לא יבא לידי מלקות של מדת כ"ה כי כמו שהסוד גורם מניעת רגלי המרכבה שהם עיקר הבנין שכל אחד יכול למעשה צרכות לתוך המדה הזאת כך היא חנקוס ממנו מדה כנגד מדה להלקותו מתוך ד' קליפות שהם כנגד אלו הכחות הטומאות שהבזיר כחם על ידה עד שהם הם יהיו צעוכיו וילקוהו בארבעים כחות הדין שבהם שהם ג"כ כלולים כל אחד מעשרה את ז' לעומת זה וזהו אומרו ג"כ שיש בה כמה תוספות על מלקות שלם וכו': (ד) וגם דרשו חז"ל. כלומר אע"פ שדרז"ל בעניין אחר הכל תלוי בכמות כי התורה נחמה לדרוש בכמה פנים: (ה) מ' חסר אחת. והסוד כי מספרם ל"ט בפיכך ע"ל שפיעה הקב"ה להחיות כי המים כי ההלקה ונקלה ניוול מהכרת הנפש והפחד הוא להיות כחמור. וע"ל מלאכי כי בהיות שזאת ההנהגה הנקראת לה' הרמוזה לה' חסרונה כי שם מקבלת מכל השפירות שעליה נרמז בשם של יהו' ולכן מכה הפושעים בה על ידיהם ג"כ שהוא ג"פ אחד במנין ל"ט שהוא מניין ג' אחריות אלו במלואם יו"ד ה"א וז"ל ולכן הוא צריך ג"כ ב"ד של ג' אחד מונה ואחד קורא ואחד לוקה כנגד ג' אחריות יהו' וזהו סוד שנתקללו אדם וחוה והנחם והסלך ל"ט קללות כי חטאו ביה"ו ונלקו ביה"ו ובמספר הזהר וחילין דסרחין בה' מקין קב"ה למחלה לון ביו"ד ה"א וז"ל דליוון הרבצין חסר אחת ובה"י שמה מחיה הקב"ה י' מתשני לחדס וי' לחוס וי' לנחם וע' לפרעא בנין דכל סרחא בנחם ה' ובנין דא' כי עשה זאת: (ו) והמדה הזאת נקראת עין הדעת ובה חטא אדם הראשון ונסתלקה וכו'. כבר ביארתי לך בהקדמותי ובהקדמת הספר כי הש"י נלה לנלוה יחודו ומדת טובו צנבראם וברא עולם למטה דוגמת שלמעלה וברא האדם דוגמת כל העולמים עליונים ותחתונים לכך נקרא עולם הקטן ונחשלוס בריאתו נלם גלוי אמתה כה ה'זרה העליונה ויסודה בתכונת איבריו המהדמים לעליונים ע"כ שכבר נתבאר ובהיות שכונת בריאתו היה כדי שחורק מלכותו יתברך ע"כ נברא העולם בשמיות ורוחניות כחומר נפש כנגד עולם העליון ועולם התחתון יהיה בריאה ממונע וסרסור ביניהם עומד בבחירתו ורצון עצמו אל מי מלדדים יפנה רוחו להמשיך ולעורר בין העליונים ותחתונים כמו שפירשתי בהקדמת הספר ועל פיו ילאו ועל פיו יבאו עליו ועל דומיהו בדרך שיבחר ללכת ויליכוהו אם לטוב יפשעו עליו מוב לו ולחמרים וע"י יתכנינו עליונים ותחתונים

מקבלת (א) כל הגוונים כמו שהודענוך והיא פועלת בתחתונים כפי אותו הכח הנמשך אליה מן המעלות שלמעלה הימנה אם חיים אם מות אם טוב אם רע. לפיכך אמרה תורה (בראשית ג) ועץ הדעת טוב ורע (ב) אם טוב למה רע ואם רע למה טוב אלא נקראת עץ הדעת (ג) וליודעים נעלמות שם יהוה יתברך הוא (סוד הדעת מבואר בספר קדוש שפע טל שער ו' ע"ס) הדעת והמדה הזאת היא עץ של יהוה הנקרא דע"ת שהיא היכלו וביתו ובה משלה שרשים ובה ברכה ואצילות ומשם יביא יהוה לע"ץ הדעת כל טוב על ידי מדת צדק הנקראת טוב. ואם ח"ו יפסקו הצנורות הבאים ע"י צדק אזי מושכת ממדת הדין הקשה. (ד) ומצד שמאל יש דברים שבהן מתחדשות ר"ע בעולם. וזהו טוב ורע. (ו) ואדם הראשון חטא במחשבה ונענש מיתה וטימוך (דנסיס ל) ראה נתתי היום את החיים ואת המו"ב את המו"ת ואת הר"ע ובתיב (ו) והמה באדם עברו ברי"ת (ו) וכי איזו ברית נכרת לאדם הראשון

כי יבחר להסדמות לעליון ולהפך נורמו והמונח להיותו כולו רוחנית ומלאכים ואם יבחר ברע להפך שעמו להסדמות לתחתון ולהיות כולו חומרית וגשמי יפול למסואות ואף חלק רוחנית יתהפך בעפר לדראון עולם ואוי לרשע ולשכנו כדי שמשך עליו מלאכי מות להמשיל כחות רעוה וקללה צבולם אשר עשה חללים זה לעומת זה הרע כנגד הטוב כדי לדון בו הרשעים וקראום המקובלים קליפות ופמרים ויש קראום מותרות שהם לאדם העליון כשער ופמרים הגדלים לאדם מותרות מחכלו הרע שאינו מחסך לרס ובשר וכסנים לכסף ויש המשולים כחבן לבר שעלו במחשבה לפני אולך כחות הטירה כדמיון הקדמות הקש לדגן והפסולת לאוכל וכבר הזכרתי עניינים למעלה ציינוי בחר שבע וכפל הדברים בהם יתרון. ונחזור לענינו בכוונת הביאור כי אחר שהש"י ברא את האדם ישר והשליטו בכוונתו ובמחירתו להמשיך מן העליונים בהשרתו כרצונו כדי לזכרוהו היותו בג"ע שהוא מקום ממוון כנגד מקום קדוש העליון ובו יצויי הדברים העליונים כדי שיחלמד באותן היוצרים להבין ולהורות לבחור בחיים ובטוב ולזכור מן המות והרע ועם זה הזכירו על בחירת הטוב ולבלתי אכול מעץ הדעת הטוב והרע. בלבדו רק ביחוד הכל כמ"ס מכל עץ הגן אכול תאכלו שרמז לו לבלתי קצץ בנטיעות והספידו זה העץ הרומז למדת המלכות משאר חילנות אשר בגן הרומזים לשאר המדות בפרט בעץ החיים אשר בתוך הגן הרומז למ"ת אשר בו הדבקות ביחוד ואדם ביקר כל ילין נתפחה לאשמו והנחש הנשפעת מכחות החיונות אשר הזכרנו וחסא במדה היא עד שנסתלקה ממנו והניחה אותו לרגלים הנורדות מות שהם חלו הכחות שהזכרנו שהם למטה ממנה לרד שמאלה והיתה האזהרה על כל המדות שלא יפריד אחד מהם מחבירתה אכן פרט את זה כי היא נוטה לשעוה בה ולחשוב מאחר שנחנה לראש פניה ולהיותה מנהגת העולם ע"י שאינה מכלל המדות ה"פ שלפניה רק היא כוללתם בקבלהה כח כולם ונפרדת מהם והיתה ראש לשעולים ר"ל מדריגות השכלים בגדלים שמתחתיה וכן השכל העשירי התחלת עולם הגלגלים ותבין זה

מגדר מספר העשרה ב"ב ליו"ר בג' מדרגות המספר העשירי עשרה כזה
שכיו"ד טווח האחדים וכוללת התחלה העשירי וכן הק' למאות (י) עיון
בש"ט בדרך ח"ק כ"כ (ובין סודו) לכך הזכיר הכ"ע על דא לבלתי יתבאר
המשיג בשכלים שהם עשר והי' מהם מן הנבראים כי חינון כן רק
העשירי קדש מן האחדים הנחללים וזהו שיחזקאל הנביא לא הזכיר רק
ט' מדרגות ולא עשרה כי השכלים הנבדלים חיים חלל ט' בפרט ועשרה

כלל כי השכינה עומה להורות כי השגחתו על בראויו חסד היא מכלל יהוד כח נאלץ באצילותם כענין אשר ראית במספרים שהיו במדרגות האחדים והעשירות חיים חלל חשע דוק ותבין כמה שיבאר והולך כי זה היה טעות האדם וחטאו: (א) כל הגוונים כמו שהודענוך. למעלה ציינוי אבן ספיר: (ב) חס טוב. פי' שפרי הם ג' הפכים צנושא אחד: (ג) וליודעים נעלמות שם יהוה יתברך הוא הדעת. פי' שבו עיקר הידיעה כי בו חללים כולם כמבואר לפניו כשער ה': (ד) ומלך שמאל יש דברים שבהן מתחדשות רע בעולם. היינו הכחות החיונות שהזכרנו שאינם הם מקבלים כח ממנה ועושים שליחותה כפי כחם אשר התמנו בתחילה: (ה) ואדם הראשון. המשיך בזיות עורכתו מאותו הזד לבדו והגביר אותן הכחות והם היו עשוכיו להביא מיתה כענין שפירשתי בסמוך למעלה וזהו אמרו ראה נתתי לפניך היום וגו' כי זה לעומת זה עשה: (ו) וכי איזו ברית נכרת עם אדם"ר חלל בצרית חסא. ר"ל היסוד הנקרא ברית כדלקמן בשער ג' שלא חיצור לעטרה בהשפעתו תמיד אליה דרך קו האמצעי אשר בדרך זה כל הטוב הנמור כפי כוונת התלות הנביאה ועיקר שיחוף הרחמים דין כמבואר במערכת הטעם (והוא הפך מערכת אלהים) והוא ל"ב כן ידמה רק כי המלכות לראש פניה להגייג בתחתונים אחר שקיבלה כבר השפע העליונים ושבו חין לעליונים

הראשון אלא בברית חטא . והמדה הזאת היא נוקמת נקם ברי"ת והיא נפרעת על כל עובר במקצת העריות הכתובות בתורה (א) כמו שעדיין נעוררך עליו בע"ה . והנה בהיות המדה הזאת שואבת ברכות עליונות (ב) ומיני שפע ואצילות מע"ן החיים (ז ס' ז') ע"י המדה הנקראת אל חי (ג) נקראת **ארץ החיים** (ד) והמתים הנקברים בארץ ישראל המיוחדת לה יחיו תחילה . וכל עושה טוב ושומר תורה ומצות ונדבק במדה הזאת ע"י טהרת האיברים כמו שהודענוך בהקדמה נקרא חי גם אחרי מותו . וסימניך (שמואל ב כג) ובניהו בן יהוידע בן איש חי (ה) כתיב חי וקרי חיל ושניהם אדוקים זה בזה . והנה כל הדבק במדה זו זוכה לחיי עד . וסימניך (דניס ד) ואתם הדבקים ב"י אלהיכם חיים כולם היום . ומה שדרשו ח"ל בפסחים וכי אפשר לו לאדם להדבק בשכינה וכי הכל אמת ולמדריש כאו . אמנם מה שאמר הש"י (ס' ו) את י"י אלהיך תירא ואותו תעבוד ובשמו תשבע ואומר (דניס י) אותו תעבוד ובו תדבק . ואומר (דניס ז) ואתם הדבקים ב"י אלהיכם וגו' . דע והאמן (ו) כי יש ענין בסוד צורת טהרת האיברים שאפשר לאדם להדבק בשכינה אם היא א"ש אוכלת היא האש שבה מתעדרנים ומתפנקים הדבקים בה בנשמה הטהורה הנקראת נר י"י וממנה הרליקו נר הנשמה ובה דבוקה ואליה תשוקתה (ז) כמו שעדיין נבאר בע"ה . והמדה הזאת נקראת לפעמים **ספר החיים** והמעם לפי שהוא האוצר שבו נמשכין החיים מחיים עליונים הנקראים חיי העולם הבא על ידי א"ל חי והוא כדמיון ספר שבו כותבין . כך המדה הזאת בה מצטיירין כל הצורות למיניהן אם למות אם לחיים כדכתיב (דניס ל) אני אמות ואחיה וכתיב (יחזקאל ד) כל הכתוב לחיים בירושלים שהרי גם היא נקראת ירושלים על מדה ידועה . (ח) ובעזרת ה' במדת א"ל חי נפרש כל הדברים על סדר הכוונה פירוש מבוואר . והמדה הזאת היא מסויימת בתורה במלה מיוחדת להודיע שעל ידיה ישראל מקבלים כל טוב וכל שפע

לעלויים עסק בתחומים והיא רשות בפני עצמה עליהם והיכוד לעלויים ואין לו השגחה בתחומים הכי שהסידר הסגסמה מן העלויים לקצן והפסידו בין הנביות והפסידות העומד העשרה דגיה ע"כ פנעה זו והסתמחה לפניו דגיה וזכו אר"ל אדם הראשון מוסף צעלהו היה כי הפסידו גרם הסתלקות השפע הטוב ובהסתלקותו נגביר מה"ד הקשה עליו בעולם וכה הערלה והקליפה והסתבקות בעשרה שהיא המלכות ע"ד שביארנו בשם שכינה וזכו ענין הקליפה והפסידו והפסד שחמרו המקובלים בכל מקום כי רוב הטועים בדרך טעו הסעה שביארנו וליכרו ממדריגות המספר בחלפא ביחא וסלקו השפע הטוב בהשעוררת הרע להם ולחארים ופעם עושה הדורות בחטא האדם הראשון הוא להיותו עיקר והפסד לכל הבאים אחריו וקף כי ידוע כי ברוב כל ענין הולך אחר שורשו ומעשה אבות יעשו בנים ואין איש אשר יעשה טוב ולא יחטא כמבואר במערכת הטעם : (א) כמו שעדיין נעוררך עליו בע"ה . היינו בשער ב' בכינוי בריח שאומר שם כי כל פרשיות העריות במקום הזה סליחות : (ב) ומיני שפע ואצילות מען החיים . פ"י והסתמחה שהוא עץ של הבניה הנקרא חיים כמו שיחבאר במקומה בשער ה' : (ג) נקראת ארץ החיים . פ"י ארץ וזית קבול שפע היורד מחיים העלויים : (ד) והמתים הנקברים בא"י המיוחדת לה יחיו תחלה . כי לכל ע' שרים אומתו ואלו המיוחד לו ולמדה המלכות נתן ישראל לחלקה וא"י נתיחדה לה כדלקמן בכינוי א"י ובשער ה' בביאור הכינויים ולכך נמיה יחיו תחלה ואחר כך מתי ח"ל כי השפע יורד לא"י תחלה ואח"כ נקפצט ממנה לכל האצילות כדאמר הנוחן מער על פני ארץ ואחר וטולח מים על פני חולות כאשר יתבאר לקמן בשער ה' בכינוי עולם הבא : (ה) כתיב חי וקרי חיל . פירוש לרמוז כי כל מי שדבק בחיים יזכה לחיים של מעלה אשר ממנה יהיה לעולם וזכו אמרו ושניהם אדוקים זה בזה ויכמוזו ג"כ כי דבקוה ביסוד הנקרא חיים שהוא כוד כל מיני חיים האדוקים במדה המלכות הנקראת חיל כדאמר יהי שלום בחילך כמבואר בברכות פ' בלק (דף קט"ו ע"ב) : (ו) כי יש ענין בסוד צורת טהרת האיברים שאפשר לו לאדם להדבק בשכינה . היינו כענין שביארתי למעלה בהקדמת הספר כי שכינה ע"מנו יתעלה ממדריגות למדריגות עד שהדבק נפשו ומחלפם בשכינה ומתעלה לעולם החיים כמו שנתבאר ג"כ במערכת הטעם בחנוך ואלוהו ושאר אנשי ג"ע : (ז) כמו שעדיין נבאר בע"ה . היינו בתחלת שער ח' : (ח) ובעזרת ה' במדת א"ל חי נפרש כל הדברים . כי שם ביאר כי היסוד נקרא א"ל והמלכות ירושלים נקראת ירושלים על מדה ידועה ואם כן כל הכתוב לחיים בירושלים הודק על שוכן ה' בירושלים וזכו אמרו כאן שהיא נקראת ירושלים על מדה ידועה ואם כן כל הכתוב לחיים בירושלים הודק על ירושלים

שפע וכל ברכה. והיא המכנסת את ישראל ואת שלוהיהן לפני יהו"ה יתברך (א) ונקראת בלשון **זאת** ולפי שישראל ירשו המדה הזאת ונתיהודה להם הם חלק יהו"ה יתברך ונחלתו. והיא שוכנת ביניהם תמיד. ועמה יפיקו כל שאלותם. וכשישראל צריכים להכנס לפני יי יתברך היא נכנסת עמם (ב) ומעמידה אותם לפניו. הלא תראה כי כהן גדול ביום הכפורים שהוא יום מיוחד בשנה להכנס לפני לפנים להפיק לישראל מחילה וסליחה וכפרה וברכה ומזונות לכל השנה אינו רשאי להכנס אלא במדה זאת. והוא סוד (ויקרא י) בזאת יבא אהרן אל הקדש אינו רשאי להכנס כי אם על ידי זאת ואפילו מרע"ה בתחלה לא נכנס לאהל מועד לדבר עם יהו"ה אלא על ידי זאת. והסוד (ס"ה) ויקרא אל משה (ג) וידבר יהו"ה אליו מי הוא הקורא אל משה אל"ף ועירא דויקרא ואה"כ וידבר יהו"ה אליו. ומאיוה מקום מדבר אליו מאה"ל מועד וכבר הודענו כי זה הוא האהל שהוא בית ועד לשם יתברך שוכן תמיד. והמדה הזאת היא שעומדת ומנינה על ישראל בעת צרתם ועליה נאמר (ס"ה) אם תחנה עלי מוחה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוסה. והיא היושבת עם ישראל בנלות ומנחמת לבם ועליה נאמר (ס"ה) זאת נחמתי בעיני. (ד) והיא הקושרת קומת המרכבה ועליה נאמר (ס"ה) זאת קומתך דמתה לתמר. ובה זכו ישראל לתורה שבכתב על ידי תורה שבעל פה ועליה נאמר (במדבר יט) זאת התורה אדם כי ימות באהל. ועל ידיה אנו נכנסים לביאור תורה שבכתב לפי שמדת זאת היא סוד התורה שבעל פה. ועל ידיה זכו ישראל לנחול את הארץ לפי שהיא המדה השוכנת בארץ ועל זה נאמר (ס"ה) זאת הארץ אשר תפול לכם בנחלה. והיא המוכנה הגדולה שממנה אנו נכנסים לחיי העולם הבא ועליה נאמר (יחזקאל נד) זאת נחלת עבדי יי. ועל ידיה מקבלים ישראל כל הטובות והברכות. ועליה נאמר (בראשית מט) וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם. אלמלא זאת ברכה מאין. ומרע"ה על ידיה גמר ובירך את ישראל שנאמר (דברים ג) וזאת הברכה אשר ברך משה ונ' את בני ישראל. והיא המדה המיוחדת למלכות אשר לה זכה יהודה שנאמר (ס"ה) וזאת ליהודה ויאמר ונ'. והשם יתברך מזוהר את ישראל ומזוהר אותם להיות שומרים המדה הזאת ולהתנהג עמה בטוהרה ועליה נאמר (ס"ה) ולא יראה בך ערות דבר ושב מאהרץ ואומר (ס"ה) לו הכמ'ו ישכיל'ו זאת יבינ'ו לאהרית'ם. ופירוש הפסוק לו ימשיכו למדה זאת ממקור

ירושלים העליונה דהרי אין כל הדמים ונכנסים צירופים של משה בצדק הם חיים וקיימים : (א) ונקראת זאת. ע"ש היסוד הנקרא זה ח'ל'י כמבואר במקומו בשער ב' כננו כל וזה שמות המהגדים : (ב) ומעמידה אותם לפניו. כי הוא כלול. מכל פ' המעלות שהיו מתעלות בהם וזה כי הוא הכל וכל זה לכן אין ליכנס לקחת השפעה וקיום בלעדה והרואה ליכנס בלעדה נראה כמגדיל עליה ומשימה מחסיו לכל הוא תשימו מחסיו ומורידנו לבאר שחת מדה כנגד מדה : (ג) וידבר יי אליו מי הוא הקורא אל משה אל"ף ועירא. פי' שרומז למלכות ואל' גדולה רומזת לבאר עליו וכן בכל ח"ב ועירא ורבה הרבה רומזת בנ' עליונות כנון ב' דבראשית והעירא רומזת למלכות כנון ה' דבהנכרם והאומות ציוניות לו קלוות : (ד) והיא הנקראת קומת וכו'. ס"ה הקושרת קומת המרכבה וכוון הוא כי הוא רומז יסוד שיעור קומה שנזכר בפסוקי היכלות דר' יבמעל שרומז עניינו על ז' מדות מהמסד ולמטה הנקראים ז' ימי הבניין כדלמד עולם הסד יבנה כי מהבניה יבמעל אין לרמוז צורות בניין ולא בשום שיעור ומדה לכה השפעה כי הם נעלמים משני השגת השכל ואף כי כולם רוחניות מ"מ חלו ה' פועלים בתחתונים יותר וקרויים יותר לשכל אדם לדמות בהם וללמד בכלם חוכן ההנהגה ושיעור השפעתם ע"ד הדמיון והרמז מההכונים ויש שחלקו גם מזה ואחרו כי אין זה השיעור רק על היסוד בהעור עם העברה שנקרא כל וכל לפון מדה הוא כמו וכל בשלים עבר הארץ ויש מהמקובלים שהריוקו יותר ואחרו השיעור הזה על העברה לבדה עם הכותבים היולדים ממנה הנקראת יכולת המלכות ולפי דעה זה יהיה נוסחה הפנים עיקר האומר והיא הנקראת קומת המרכבה וכו'. ולבאר עניין זה ואלו הדעות אין כהן מקומו ובספר המערכה בשער ההריוס וגם ברכקטי פרשה נח הרהבתי בו הביאור צעני העיר

(א) במקור החכמה שכל מו"ב ע"י צדיק יסוד עולם אז ימצאו הן ושכל טוב ויאכלו מפרי צדיק כי מו"ב יבינו לאחריתם ימשכו רהובות הנח"ד ממקור הבינה למדת זאת הנקראת אחרית הימים (בראשית ט"ט) האספו ואנידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (ירמיה נ"ב) ויש תקוה לאחריתך נאם יי'. ובכל מקום שתמצא בתורה לשון אמירה כגון **וַיֹּאמֶר** יי' ולשון לאמר ולשון אמר"ת הכל הוא לשון המדה הזאת, והנני מפרש. דע כי כל דבור בכל התורה הוא מדת הגבורה (ב) והוא מעסקי תורה שבכתב. והסוד תורה שבכתב מפי הגבורה שמענוה; ולשון אמירה היא מדת המלכות והיא מעסקי תורה שבעל פה. ולפי שתורה שבכתב ותורה שבעל פה שתיהן צריכות זו לזו ואין זו מתקיימת אלא עם זו הוצרך השם לרמוז בתורה בכל מקום כי שתיהן צריכות זו לזו וזהו וידבר יי' אל משה לאמר וידבר בתחלת הפסוק סוד התורה שבכתב לאמר סוף הפסוק סוד תורה שבעל פה (ג) ושתי הלשונויות לשון דבור ולשון אמירה בהן תבנה ותכונן כל התורה. וסימניך (כפ"ת ל') כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה ברתי אתך ברית. הרי ברית כרותה על תורה שבכתב כשהיא נדרשת על ידי תורה שבעל פה באמרו כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה ברתי אתך ברית:

והנני מוסר לך כלל, לוחות הברית בארון עומדות וסימניך (דברים י) ושמתם בארון ותורה שבכתב ע"י תורה שבעל פה נדרשת לפי שהיכל תורה שבכתב היא תורה שבעל פה. וסימניך אדני היכל לשם יהוה, ושתי התורות מתרבות בשני עפרים תאמי צבייה. והמפריד ביניהן עליו נאמר (מש"י) ונגנן מפריד אלוף ודומה כמי שאין לו אלוה כלל. (ד) ולפיכך בכל מקום שהזכיר בתורה וידבר יהוה אל משה לאמר רמו לתורה שבכתב ותורה שבעל פה ואומר (ה) (ס"ה) ישקני מנשיקות פי ה' (ע"ס). וכשחמאו ישראל בתורה שבכתב ותורה שבעל פה התהיל הנביא מקנתרן ואמר (ישעיה ס) כי מאסו את תורת ה' צבאות זו תורה שבכתב ואת אמר"ת קדוש ישראל נאצו זו תורה שבעל פה. והסימן הכולל לשון דבור לגבורה ולשון אמירה למלכות (שפ"ה ו) וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני יהוה.

כלומר

הסוד והמגדל שבו חשי דור הפלגה ועיין שם: (א) ממקור ההכמה שכל טוב. מדת יסוד נקראת שכל טוב כמבואר במקומו בשער ב' וזה פ"י על יסודו זה שמשך שפע החכמה דרך יסוד שהוא דרך קו האמצעי שהוא התפארת למדת זאת שכן ההמשכה הראויה מלד פנים ולא מן הצדדים כאשר פירשתי למעלה וכן הוא בסוף השער שהסוד הוא היסוד הנכון להוריד השפע כולם בלחמשינו שאז ימלא הממשיך מן ושלל טוב בהמשכתו זאת כי הוא מעורב בדממים יחידים ובמלת מן רומז לתפארת שנקרא מן וזה שחזר ואמר ע"י צדיק יסוד עולם הוא כמו פירוש למידתו כאלו אמר דהיינו ע"י צדיק יסוד עולם וכן בלחמשינו ימשכו רהובות הנח"ד ממקור הבינה מלוחות המעשה והנה הם גם כן כמו פירוש לרהובות הנח"ד כי הנה נקראת כמבואר במקומו בשער ח': (ב) וסוד מעסקי חורה שבכתב. כי מפי הגבורה נאמרה ומלדה נחמה צימיו כד"ל מימינו אש דת למו פ"י כי היא מדת אש דת למו שנתן מימינו שהוא התפארת שנוטה אל הימין ובכחיו פירש ויאמר מל' אימרה וכמו שאמר בעצ' אמרתו זו פורפירה שלו כלומר שפת המעיל ועוד כתוב עופה מעיל שחם לובשו ללד שחמל כי העופה בלד שחמל הוא וזהו שכתב עופה אור כשלמה וזהו מה"ד אלל וידבר מל' דבורה כמו שהדבורה כוללת מתיקות ועקירה מן חורה שבכתב כוללת רחמים ודין לפי שהחורה שבעל פה נאלצת ממנה עכ"ל: (ג) ושתי הלשונויות דבור ואמירה בהם חסנה ותכונן כל החורה. כי הם סוד היסוד הנמור להתייחד חורה שבכתב עם תורה שבעל פה שהם סוד דיבור ואמירה כי אין כח חורה שבעל פה אלא מתוך חורה שבכתב ואין חורה שבכתב מתבארת כי אש ע"י חורה שבעל פה וע"כ חייבין ללמוד שתייהן כי הלומד אחת בלבד הנה הוא מפריד אלוף ועליו אלו"ל כל בית שאין שומעין בו דברי חורה בלילה אש חוללתו וכבר ידעת סוד לילה ע"י: (ד) ולפיכך. כמו שהתפארת שהיא חורה שבכתב היא כלולה מחדש וחדש מן לשון וידבר שהוא לשון כולל רומז ג"כ אליה וזהו וידבר ה' ותמלאכו ג"כ לפעמים אלא מה"ד כמו וידבר אלהים את כל הדברים האלה שהיו מפי הגבורה וכן וידבר אלהים אל משה הן מתארכו יותר אלל שם ה' כי התפארת אחר מדת הגבורה נאמכת: (ה) וסימן ישקני מנשיקות פיהו. כלומר פי ה' דאס לא מן היה לו לומר מנשיקות פיו:

שער א

כלומר בכל מקום שאתה מוצא בתורה (א) וידבר הוא אלהים מדת הנבונה (ב) ובכל מקום שאתה מוצא ויאמר הוא אני וי' שהיא מדת המלכות ותורה שבע"פ. ואחר שהודענוך הענין בענין מלת ויאמר התבונן תמיד כי המדה הזאת נקראת תמיד **תורה שבעל פה** והמעט כי תורת יהוה שהוא תורה שבכתב בתוך מדה זו שוכנת ותורה שבעל פה היא כמו אה"ל ואר"ן לתורה שבכתב. ולפיכך על פי התורה שבעל פה (ג) יתבארו כל הסודות והסתרים והעמקים הנעלמים בתורה שבכתב ועל זה נאמר (דברים י"ו) כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין וגו'. כלומר כי יפלא ממך בעמקי תורה שבכתב מה כתיב ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך וגו'. ואומר (ס"ד) לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. ויש לך להבין מה שביארנו בסמוך בענין תורה שבעל פה במלת ויאמר ובמלת זא"ת ולסדר הכל בפיך. ויש לי להעמידך על יסוד דק. **דע** שאין לתורה שבעל פה שפע ואצילות וזלתי מאת תורה שבכתב. ואין דרך להכנס לתורה שבכתב אלא ע"י תורה שבעל פה. והסוד הוא כמו שאין לשם אדני שפע ברכה אלא מאת שם יהוה יתברך כך אין דרך להכנס לידיעת שם יהוה אלא ע"י אדני והרי הכל מבוואר. ולפיכך תורה שבכתב ותורה שבעל פה שתייהן צריכות זו לזו ומתאחדות זו עם זו. (ד) וסימניך (זכריה י"ד) יהוה אחד ושמו אחד ר"ל יהוה אדני בקריאת אחד :

ואחר שעוררנוך על אלו העקרין והיסודות הנכללות במדה זו הנקראת אדני יש לנו להתווסף הענין ביסוד מוסד בכלל גדול ויהיה שמור בידך. והוא שתדע כי המדה הזאת לפי שהיא מקבלת כחות המעלות העליונות (ה) אשר עליהן מתהפכת לכמה גוונים לה להיות ולהמית להעלות ולהוריד להכות ולרפא. והכל כפי כח הנמשך לה מן המעלות שעליה וכפי כח מה שהיא מקבלת כך היא פועלת בנבראים כולם. והכל על פי הדין הישר במשפט אמת אין שם עולה ולא שכחה ולא משא פנים. (ו) ולפי שהמדה הזאת היא מתמלאת שפע מאותן המעלות שעליה נקראת לפעמים בשם אותה המעלה שממנה מתמלאת לאותו הזמן : **כיצד** כבר ידעת כי השם הידוע למדת הנבונה והפחד הוא הנקרא אלהים והוא ב"ד של טעלה (ז) ובו כל הנבראים כולם נדונים לימין ושמאל (ח) על פי קו האמצעי והכל באמת ובישר. וכשמדת הנבונה נקרת דין על התחתונים להשמיד להרוג ולאבד אז מדת אדני שהוא האוצר לכל הדברים היורדים מלמעלה מתמלאת מאותו דין שגזר אלהים. ואז פועלת ונומרת אותו הדין שגזר אלהים על התחתונים ונקראת גם היא אלהים באותו שעה על שם מדת

(א) וידבר הוא אלהים מדת הנבונה. שממנו המורה כי התפארת אחר הפחד סמוכה כמו שפי' בספר תורה דין ומשפט מתבטלת : (ב) ובכל מקום שחמאל ויאמר הוא אני יהוה"ש שהיא מדת המלכות. והכל כולו אדני יתן אומר המבשרות לב"ד רב : (ג) יתבארו לך כל הסודות והסתרים והעמקים הנעלמים בתורה שבכתב. ואם היינו כותבין אותה ג"כ היה נראה שם קו ותכלית לרמזי המורה כי המורה שבכתב אין בה רק רמזים ורמזי פקקים מכלל כל הסכמות ואם בלאו לנארה חין קו ותכלית לה כדכתיב לכל חכמה ראיה קו רחבה מלכותך מהלך ע"כ נבארו בארויה על פה ונקראו תורה שבעל פה : (ד) וסימניך יהוה אחד ושמו אחד. ר"ל השם של שם ה' שהוא נקרא בכל מקום אדני כי כל המבקש שם ה' ימלאהו בשם אדני והוא מתחבר אחר כמו וגם נקראת ש"ס מפתוח נעשה לנו ש"ס שהוא צמ"ק עדי עם המלה שהיא נקראת כן כמו שאמר בסמוך : (ה) אשר עליהם מתהפכת לכמה גוונים. כמו שנבאר למעלה בכינוי חנן ספיר : (ו) ולפי שהמדה הזאת מתמלאת שפע מהמעלות שעליה נקראת לפעמים בשם אותה המעלה. וה"ה למדות אחרות שנקראו ע"פ המדה שאוצרים ממנו כמו שהזכיר לפנים בשער ו' בכינוי מה"ד קשה ועל המדה הזאת אמר בספר הזוהר מלכות איתקריאת יס מספרא דהכד פירוש שהיא מקבלת מימי ההסד ואיתקריאת אש מספרא דגבורה ואיתקריאת רוח מספרא דתפארת ואיתקריאת ארץ דאיהי מקבלת כלל : (ז) כל הנבראים כולם נדונים לימין ולשמאל. כלומר לזכות או לחובה : (ח) ע"פ קו האמצעי והכל באמת ובישר. כי הקו האמצעי נקרא על זה משפט אמת כמבואר במקומו בשער ה' בכינוי

מדת הגבורה שנזרה הדין על אותן הנדונים . וכאילו השליה נקרא בשם המשלחו . ולפי דרך זה נקראת המדה הזאת לפעמים יהו"ה ולפעמים אדני' . לפעמים אלהים (א) ולפעמים שד"י הכל כפי אותה המדה המשפעת בה כחה וענינה . אם רחמים אם חיפך רחמים , והנה בהיות המדה הזאת מתמלאת מן המקור שלפניה נקראת שדי כלומר שיש די ושלמות ומלוי . וכשהיא נקראת שד"י אזי (ב) יברחו מפניה כל מיני משחית וכל מיני מויקין . והסוד (פ"ס נ"א) יושב בסתר עליון בצל שד"י יתלונן , בשיר של פגעים . ולפי שהמדה הזאת היא השער להכנס לשם יהו"ה קבעו שד"י במזוזה מבחוץ כנגד פרשת והיה אם שמוע (ג) וסימנך יהו"ה שד"י בצריך , וצריכים אנו להודיעך כי המדה הזאת מתלבשת בג' מיני אש בהיותה נקראת ג' שמות שדי אלהים אדני והכל בכח שם יהו"ה יתברך שהוא הנושא הכל והפועל הכל כשנקראת שדי מתלבשת מראה אש שחורה אוכלת ואז יברחו מפניה כל מיני מויקין ורוחות רעות ופוחתין ורועדין כמה חיילות והמונים מאותן הנבראות הטמאות ואין בהן כח לעמוד אלא כולן מתפוררין ובאין להם במחילות עפר . וכשנקראת אלהים מתלבשת גוון אש אדומה מראה אש אוכלת ושורפת ומכלה לעשות דין בחזקה למעלה ולמטה נוסרת הדין בצדיקים וברשעים . וממנה לוקחים רשות כל בעלי דינים וכל שלוחי מעלה השלוחים לעשות דין בגבראים , והמדה הזאת עומדת להמית ולהחיות להכות ולרפא להשפיל ולהרים בכח שם יהו"ה יתברך אשר בקרבו . וכשנקראת אדני מתלבשת גוון אש ירוקה אשר ממנה יראים ונבהלים כל הברואים ואז עומדת על כסא המלכות וכל המוני מעלה ומטה רגזו וחלו מפניה . והיא מתנהגת בטכסיסי המלכות הנהגת אדון ושליט , רוכבת ומושלת על כל המרכבה ושולטת על הכל בשם של (ד) בן מ"ב ועליה נאמר (פ"ס ח) יהוה אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים , וכשמסרנו בידך אלו המפתחות המדה הנקראת אדני' יש לנו לרמוז לך כי כמו שהן ג' שמות בקשר היחוד האמתי בסוד אדני' יהו"ה אהיה כך מג' קשרים הללו נמשכו באדם נפש רוח ונשמה (ה) וצריך האדם לקשור הנפש (ט) ברוח (ס) והרוח בנשמה (ב) והנשמה באדני' . והסוד (שמואל א' כ"ט) והיתה נפש אדני' צרורה בצרור החיים את יהו"ה אלהיך . ולפי שזה השם הנקרא אדני' היא המדה האחרונה מלמעלה למטה והראשונה מלמטה למעלה (ו) הוא סוד ה' אחרונה של יהו"ה יתברך והוא אדני' מתאחד עם ט' מעלות שעליו . ולפיכך צריך כל אדם להשתדל בכל כחו להתאחו ולהתרבק בשם יהו"ה יתברך . והדבוק הוא ע"י אדני' כמו שאמר (דניס י) ובו תרבק . והשם למען רחמיו וחסדיו יורנו הדרך להרבק בו ויסייענו לעשות רצונו בעה"ז כדי שנוכח לחיי העולם הבא אמן ;

ובראש כל העקרים שמסרנו בידך יש לנו למסור בידך קבלה כי בכל מקום שתמצא לדיל שמזכירין **כנסת ישראל** היא זאת המדה הנקראת אדני' ונקראת שכינה ושאר כל השמות שאמרנו (ז) והיא המחזקת בה כל קהל ישראל ובה מרכנסים ומתקבצים , ועל

בנינו חמם : (א) ולפעמים שדי . כי נקראת שדי צהיט מתמלאת מהמקור שעליה סודו כיסוד הנקרא גם הוא אל שדי כדלקמן בשער ג' בשם אל שדי ונקראת אלכיס כשהתפארת יהוה לה להשלים שליטה בנצור ונקראת ה' כשהשם שליטות בעלה ונקרא אלכ"י שהוא השם המיוחד לה כמו שנתבאר במקומו : (ב) יצרתו מפניה כל מיני משחית ומזיקים . כי שדי מלשון שודד שהוא משדד מערכתם וכוחם : (ג) וסימנך יהוה שדי בנריך . דרו"ל אל חיקרי בנריך אלף בנריך ויהי מבכמים ושדי מבחון ומלח ויהי הוא שם אלף אחד מי"ג שמות הסודיים : (ד) בן מ"ב . שהוא השם לכל מיני כוחות דין היוצא מאש היצירה כמו שיתבאר בסמוך והם הם הנצורים והאדירים ושל שם נקראת היא אדיר ועליה נאמר ה' אדונינו מה אדיר שמך וכבר ידעת כי עיקר קבלתה מן הנצורים : (ה) ולריך האדם לקשור הנפש ברוח וכו' כינולא בזה לשון בנינו ברכס : (ו) הוא סוד ה' אחרונה של יהו"ה . שהיא ג"כ האחרונה בישרות השם והראשונה ביהיטוב : (ז) והיא המחזקת בה כל קהל ישראל ובה מתכנסים ומתקבצים . כדמיון העבר הפתחם צהיט רבו כדי להספיקם

ועל ידיה נבדלו ישראל מן האומות כמו שאמר (ויקרא כו) ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי . והסוד (סג לג) בהנהל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצ"ב גבולות עמים למספר בני ישראל כי חלק ה' עמו . ולפי דרך זה נקראת **ארץ ישראל** לפי שארץ ישראל (א) נתחלקה לגבולותיה לי"ב שבטים . (ב) ולפי שאנו עתידים לפרש ענינים הללו להלן בע"ה אין אנו רוצים להאריך בהן במקום זה . (ג) וגם המדה הזאת נקראת בשיר השירים **כלה** ואין אנו עכשיו בביאור המעם הזה . גם שאר שמות הרבה שנקראת (ד) המדה הזאת אין אנו עכשיו בביאורם ובע"ה עדיין נעורר עליהם . והנני מוסר בדרך עיקר גדול . **דע** כי זה השם הנקרא אדני הוא ההיכל הגדול שאליו יבאו כל מיני שפע ואצילות מראש הכתר הנקרא אהיה . דרך התפארת הנקרא יהוה (ה) ובו יתחברו כל הנחלים הנמשכים מן י"ג מעלות הכתר . (ו) ומן ל"ב נתיבות חכמה . (ז) ומן חמשים שערי בינה . (ח) ומן ע"ב גשרים הבאים ממים של חס"ד הגדולה . (ט) ומן מ"ב מיני אש להבה הבאים מן הגבורה . (י) ומן ע' צנורות הבאים דרך קו האמצעי . וכל אלו המעלות והנתיבות והשערים והגשרים ומיני האש והצנורות כולן מתגלגלין

ממנו והטעם המפורסם לרוב המקובלים שבה מתכנס כל שפע ישראל סגה היורד מ"ב צינורותיו אשר הם מכת יצ"ב שמות הויה"ו : (א) נתחלקה לגבולותיה לי"ב שבטים . כבוד י"ב צנורות הנמשכים אליה מהתפארת : (ב) ולפי שאנו עתידים לפרש ענינים הללו להלן . ר"ל בשער חמישי יתבאר כל זה הענין עם הפסוק שהביא בהנהל עליון גוים וגו' : (ג) וגם המדה הזאת נקראת בשיר השירים כלה . שהיא כלולה מן הכל שהיא ההיכל ואלוהי יבאו כל מיני שפע . ובשערי נדק אומר והמדה הזאת נקראת בשיר השירים כלה וסוד כלה כשתתרחק ממנה הרע והסודו כל הקליפות היא שלימה במילואה אין בה פסל כל ואין יחסר בה שום דבר מן הכלה שהיא אצל הכל וקודקוד אהל כל ויבאה לו כל מיני שפע ואצילות וברכה מראש הכתר נקראת כל"ה משלש כל שיש בה כל מיני שפע וקיום ואצילות ברכה וחיים וזוהר מיד בן נעול אחרות כלה כלומר שלא יכנסו לה כחות הסומאם ואז היא מתקשטת בכל מיני תכשיטין הבאים אליה מכל השפע הספקלריאות כחקן יכון פאר וכללה חסד כל"ה כשהחקן יכון פאר ממנו אזי היא הכלה חסד כל"ה וליפיקר שום אשם בה' לא יחסר לה עוצמה ולאחרי' לא יחסר עוד שוממה . התבונן עוד בחס"ד בלני אחרות כלל לגני ממנו ולסיפוק ומשום חסן על כלה ישם עליה אלהיה ואם ח"ו סמאמה בעצירות אזי מתגששת ממקומה והכר לה' מלאה דם . הש"י למשן רחמינו יעלנו מעוננו זה , והנני רומז כשהקליפות יעלואו לחסן וכללה מחסדת כחופסה ואין זכר חסד בעית אזי כל מיני העולות והקליפות מבחזן וכביז ופרשת כנפיה על אחרת כי גזאל חסד וסימניך בגולה חסד לו וציונל יאלה יוצל הוא שנת החמשים שנה זה סוד כל ההמשכות ומיני השפע הבאים ליסוד' עולם הנקרא כל' וכשמסתאחד עם מלכו"ת שהיא סוד ה' אזי נקראת כלה יהוה אחד יתבדך כמו וזכרו לעד : (ד) המדה הזאת אין אנו עכשיו ציבורים . ואני אבאר לה שם אחד מפני שמתממשין בו בכל ספרי המקובלים והיא עטרה כי היא עטרה והכשית לעולם והעולם מעטור ומסובב ממנה משלשן לעטר שוקי ירושלים בפירות ועליה נאמר בעטרה שעררה לו אמו ויחיה עטרה תפארת ביד ה' : (ה) ובו יתבדחו כל הנחלים הנמשכים מ"ג מעלות הכתר . פירוש ה' ה"ג מדות הרהמים העליונים היוצאים מ"ב צינורות שם אריה עם הנקודה אשר יתבאר לפנים בראש שער ה' : (ו) לי"ב נתיבות חכמה . הם כ"ב חסותיו ועשר הקדוהות עם החפסים הגלולים בחכמה שבהם נגדל העולם בבה העשר ספירות כאשר יתבאר לפנים בשער ו' : (ז) חמשים שערי בינה . הם כח כללות ז' הספירות שחתתיה שכל אחד כלולה מכולם והם מ"ס ועמה חמשים כללי שערי בינה בכל מה שנגדל העולם כמבואר לפנים בשער ז' : (ח) ע"ב גשרים . הם ע"ב מיני שפע וכחות מתפשטים מחימי החסד כמנין חסד וקדוהו גשרים ע"ב המים כדרך שקראו למר"ך מיני מאורות המתפשטים מאור הכתר כמנין כח"ר חר"ך עמודי אורה ולאלו הע"ב כחות נחמו הע"ב שמות היוצאים מוי"ב . ויבא ויט : (ט) מ"ב מיני אש להבה . הם מיני כחות דין היוצאים מאש הגבורה ועליהם סוד שם בן מ"ב היוצא מפסוקו בלשית עד ובה : (י) ע' צינורות . הם ע' כחות מתפשטים מהתפארת יוצאים מכללות החסד והחסד שם ל"ה מזו ול"ה מזו והוא המכריע ומתשפס יחד עד שיכנסו אחד לגבול חברו ויהיו ע' והוא הנשיא על גביהן בשני גוויי הדי ע"ב ואלו הם מליצי יושר על ישראל העומדים מצפנים כנגד ע' שרי עו"ג העומדים מבחזן לעומתם שוללים כח מהם ואלו הם הנקרא בפרש הבהיר ע' קומות וע' כהנים המצוירים לקמן בשער ו' ועליהם נאמר סוד שבעים שמות יש לו להקב"ה וכנגדן שבעים שמות למתקנן שיראם לכהותיו המשתלשלים ממנו גם כן שששים כשם רבם ונתבארו כולם באלפא ביתא הארוך דר' עקיבא ובמידת שיר השירים כי ריבוי השמות מורים על ריבוי הפעולות והכחות השופעות ממנו י"ת אשר אנו מכירים אותם בהם מלבד מה שורה שם העולם על עולם היוויה אשר לא חושב לזולתו

מתגלגליו ובאין דרך נצ"ה והו"ד. ומתחברים יחד במדת א"ל ה"י הנקרא יסוד. ומשם באר"ה כלומר ממדת יסוד כולן נכנסים בבריכה עליונה הנקרא אדנ"י. ואל תאמר כי כל אלו הנזכרים באין תמיד כאחד. כי בהיות השם על מלאו (א) ונקרא יהו"ה אחד כל אלו המעלות הנזכרות נמשכות בחפ"ן אח"ד ורצון אח"ד ונמצא שם אדנ"י מתברך מכולם. וכפי שפע מלוי שם אדנ"י מתשע הספירות שעליו כך יהיה כל העולם מתברך משם אדנ"י ואז כל היצורים למיניהם מלאים כל טוב וכל שפע מן הבריכה. ולפעמים היו החסדים ממעטים צינורות הדין ומרבים צינורות החסד והרחמים. ופעמים בני אדם חוטאים ממעטים צינורות החסד והרחמים ומרבים צינורות הדין (ב) ואז ימשכו כמה ענינים קשים לשם אדנ"י יתברך ואז העולם כולו בצער ובחסרון וכל מיני נגע ומחלה. ופעמים מסתמין כל צינורות העליונות ונמשכות מצינורות החיצונות כוחות רעות הנקראים מים רעים ואז כל המקומות בצער. ואז הוא חרבן ארצות ועקירת מלכויות וגליות קשות ורעות. סוף דבר **דע** כי השם הנקרא אדנ"י כפי הדבר הנמשך אליו בין מוכפנים בין מבחיין כך נקרא שמו אם לטוב אם לרע. אם להיים אם למות. אם לנגע אם לענג. והוא סוד עין הדעת טוב ורע. אם ההמשכה מצד החסד נקרא טוב. ואם ההמשכה מצד הדין יש צד שנקרא טוב ואע"פ שהוא מצד הדין אם הוא מצד הדין של מחנות הפנימיים. (ג) והוא סוד והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי. ואם הוא מצד הדין מכחות החיצונות זו היא רע"ה חול"ה והוא ענין רע. והבן זה מאוד כי בשעה ששם אדנ"י מושך מצד החסד נקרא טוב. וגם כשהוא מושך מצד הדין מן הפנימיים נקרא ג"כ טוב (ד) והוא סוד ברוך דיין האמת. והוא שתקנו על הרוני ביתר הטוב והמטיב. אבל אם הדין בא מצד הכחות החיצונות שחוי' לשורה זהו ענין ר"ע. (ה) וכשהמדה הזאת מתלבשת ברוח ה' ותחנונים אזי כל העולם כולו מתפרנס בחסד וברחמים והוא סוד (זיאל ט) לאדנ"י אלהינו הרחמים והסליחות, ושבור זה העיקר הגדול ותבין ממנו כי כפי השפע הנמשך לשם אדנ"י כך מכנים שמו יתברך. והשם ברחמיו והסדיו יאיר עינינו במאור השנתו :

אלו השמות המפורשים בשער זה.

אדנ"י. באר. באר שבע. יס. יס החכמה. כל. אכן. אכן הראשם. אכן ספיר. גן. היכל. ארון. בית המקדש. שכינה. אהל מועד. לך. אלהים. חרב נוקמת נקם ברים. אהי. מלכות בית דוד. מקום מים. יבשה. תפילה של יד. כה. פתח עינים. עץ הדעת. ארץ החיים. ספר החיים. ירושלים. זאת. אחרית. ויאמר. תורה שבע"פ. שדי. ה' הארונה של שם. כנסת ישראל. א"י. כלס. רחל. ברכס. נשר. בת שבע. מנחם. בת. אשה. תרועה. שמיטה. שכינה תהלה. נון כפופה :

לזולתו. וע"כ זה השם כולל כולם : (א) ונקרא ידו"ד אחד. כמבואר לפניך בשער ה' : (ב) ואז ימשכו כמה ענינים קשים לשם אדנ"י. כי אז מדה הנבוכה שופעת דין קשה על העפרה בדך הצינורות השמאליות ולא בדך הפנימיות דרך קו האמצעי באלמנות היסוד ומתגברים כחות הדין הצינוריות העומדים מלמעט וממשיכים אל המלכות לשלול שפע וכן ממנו לעשות לפי דיוט בעולם וכן הוא בכל מקום שאומר "כיוצא באלו הדברים (כלל) וחלילה שיכנס או ישפע טמא בטהור ורע בטוב כאשר עוד יסבאר מזה בשער הסמוך בעו"ה בכינוי לך ובכינוי טוב : (ג) והוא סוד והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי. פ"י מושפע מחסד ודרך הפלאת הנקרא טוב רואי כדלקמן בתחילת שער ג' : (ד) והוא סוד ברוך דיין האמת. כי אז הדין זה בדך הספירת הנקרא אמת : (ה) וכשהמדה הזאת מתלבשת ברוח ה'. (ול"ג ע"כ ה"ח שלו חס"ד נל"ח כוודע) פירוש מהתפארת שנקרא הן הגדול על שם החנינה שבו : וכלל

(אלו שמות המלכות מבוארים בשער ב')

אלהים חיים . עת . חן . אימא סתאס . שמור . לילס . בית גמיו . תפלה . המלך הגואל . ארץ חמדס . ארץ מוכס . חכמת שלמה . מלוס . חקס . בר סמוריס . גפן . עני . אור סחייס . דר . מדת הדין סרפס . ב"ד שלמסס . ה' סחרונס . יס סתאס . בת . שבת . גן . סדסס . מוכס . כפור . חכמס סתאס . לבס . פרס אדומס . יס סחרון . כבוד . לב . חיל . אלף זעירא . עטרת עולס . כבוד . עת . ר"ס . חסידס . בת קול . חוטמא דז"א

שער ב

צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבא ואראה פני אלהים

השם השני משמות הקודש על דרך המעלות (פי' יכוד) הוא הנקרא **אל חי** ומעם הנקרא אל חי לפי שהוא סוף מ' המעלות הנקראות מ' אספקלריאות והוא

המושך מכל הספירות מדת החסד והחיים למדת אדנ"י כמו שהודיענוך. ולפי שמושך ממדת החסד נקרא א"ל. ולפי שמושך ממדת החיים נקרא ח"י. וכשיתחבר ביהוד החסד והחיים נקרא א"ל ח"י. וכשהוא ממשיך הכה הזה במדת אדנ"י נקראת גם היא ארץ החיים כלומר הארץ שבה מתקבצים החיים העליונים. ומכאן שם זה מושך שם אדנ"י החיים בכל הנבראים אשר בעולם למיניהם במלאכים ובכל צבא השמים וכוונתם וכל צבא הארץ וצאצאיה. וזהו סוד ^(בנאסיה 6) תוצא הארץ נפ"ש ח"יה למינה כי הפסוק הזה כולל בדרך החכמה העליונה נפש כל מתנועע וכל רומש באדמה נפש כל מיני דגים ועופות וחיות ובהמות וחנפש הבהמית אשר באדם (א) ובכלל זה ג"כ הנפש העליונה אשר באדם הנקראת נשמה. ולפיכך דרשו בפסוק זה (ב) תוצא הארץ נפש היה למינה זו נפשו של משיח. ומה נפלאו דבריהם ומה עצמו ראשיהם. ומנין לנו לכלול בפסוק זה נפש כל בעלי חיים וכל רומש באדמה ונפש דגים ועופות וחיות ובהמות ונפשות האדם ואפילו נפש המלאכים וכל צבא השמים והבוכבים ואפילו נפש של משיח. תדע לך שהכל נכלל בפסוק זה בדבור אחד שאמר וזהו סוד למינה. מאי למינה כלומר נפש כל מין ומין מבעלי חיים כל אחד לפי מינו אם עליון עליון. אם אמצעי אמצעי. ואם תחתון תחתון. ואפילו נפש של משיח. והכל נכלל במלת למינה שאמר. ואל יתפסו בעלי הפלוסופיא עלי לומר שאין נפש למלאך שאין לך נברא בעולם שאין לו נפש חיים למינה והכל כפי הראוי וכפי החומר כך היא הנפש. אם עליון עליון. ואם תחתון תחתון. וכל הנפשות העליונים והתחתונים נמשכו להם משם אדנ"י הנקרא ארץ חיים בכה א"ל ח"י יתברך אשר הוא משיפיע בשם אדנ"י כה החיים ממקור החיים באמצעות עין החיים. ולפי שתמצא כי כל בעלי חיים אשר בעולם מקבלין חיים מא"ל ח"י על ירי אדנ"י לפיכך אנו שואלין בראש השנה וזכרנו להי"ם ולמי אנו מתכוונים לאל חי ומנן. ועל דרך זה התבונן כי הרוצה להשיג חיי עולם ידבק במדת אל חי (ג) וימשיך לאדני בתפלתו א"ל ח"י. ועל ענין זה היה חושק ומתאוה דוד ע"ה ואמר צמאה נפשי לאלהים לא"ל ח"י. ובהיות המדה הזאת הנקראת

שער השני (א) ובכלל זה ג"כ הנפש העליונה אשר באדם הנקראת נשמה. וקראת עליונה לבני רוח ונפש הספציות ושלשת נקראו נפש: (ב) חוץ הארץ נפש חיה למינה זו נפשו של משיח. כלומר עד נפש סחרונה שגנוף והיינו כמ"ד אף נפשו של משיח מן הישנות והכן: (ג) וימשיך לאדני. ר"ל בהמשך כל הספירות כמנהג לקמן בשער

הנקראת א"ל חי נקשרת עם אדנ"י או יפיק ישראל כל צרכם ושאלתם וינצחו כל אויביהם ואיש לא יעמוד לפניהם. ועל זה רמז יהושע ע"ה ואמר (יחזק' ג) בואת תדעון כי אל ח"י בקרבכם והורש יוריש מפניכם את הכנעני וגו'. ולפי שאנו צריכין לקשור קשר הספירות והמעלות במדת אדנ"י אנו אומרים בברכה הסמוכה לפסוק דומה (א) הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים. וכל הרוצה לבקש חיים טובים יתכוין למדת א"ל ח"י. ובהיות האדם נדבק בשם אדנ"י בטוהרה או הוא נדבק בא"ל ח"י ועל זה נאמר (יחזק' ד) ואתם הדבקים ב"י אלהיכם חיים כלכם היום. ולפעמים נקראת מדה זו אלה"ם חיים באומרו (יחזק' י) הוא אלהים חיים ומלך עולם. (ב) והסוד בהיות א"ל ח"י מריק חיים בבריכת אדנ"י הנקרא אלה"ם וכשממלא אותה חיים נקראת כל אחת משתייהן אלה"ם חיים ואז בדרך הצינורות יתמלא חיים כל בעלי חיים. ומרע"ה כשעלה למרום המשיך מדת א"ל ח"י לאדנ"י באומרו (נמנדי יז) ועתה יגדל נא כח אדנ"י מאי כח אדנ"י הוא סוד החיים הנמשכים אליה מא"ל ח"י. מה כתיב בתריה (ס) סלחתי כדברך ואולם ח"י אני זהו סוד שהמשיך חיים מא"ל ח"י למדת אני ואלמלא כן מתו כולם לפי שעה. ולפיכך המתין להם בחיים עד שעשו פירות ופירי פירות ואח"כ נפרע מהם. והמשכיל דבר זה יבין כמה הוא כח המשכת מדת א"ל ח"י באדנ"י. ומה שאמר הכתוב אלה"ם חיים גם מדת אדנ"י נקראת אלה"ם חיים והטעם לפי שאינו נותן חיים בלתי על פי הדין ואין שם משוא פנים ולפיכך הזכיר אלה"ם חיים שהוא מדת הדין עם חיים. ולפיכך אנו מוכיחים בראש השנה שהוא יום הדין שתי אלה המדות אלה"ם חיים וא"ל ח"י ומגן בברכה ראשונה כמו שאנו אומרים זכרנו לחיים אל מלך חפץ בחיים כתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים א"ל ח"י ומגן הלא תראה שתי אלו המדות נכללות בברכה זו: ואחר שהודענך עיקר זה דע כי מדת אל חי נקראת לפעמים **אל שדי** והטעם לפי שממנו נמשך הכח והשלמות והשפע והאצילות בשם הנקרא אדנ"י עד שיאמר די. ולפיכך ארז"ל במסכת הניגה שדי שבו אמר לעולמו די. ואע"פ שמשמע כמו שאמרו שם שהיה העולם מרחיב עצמו והולך עד שאמר לו די העיקר הפנימי הוא כי במדת א"ל שדי הוא נותן מזון לכל בריה ובריה ומשלח ברכותיו לאדנ"י עד שיכלו שפתותיהם מלומר די. וכשמת אדנ"י מתמלא מכה א"ל שדי אז (ג) גם היא נקראת על שמו שדי וא"ל שדי כמו שכבר הודעתיו. וכל הברכות והטובות הנשפעות באדנ"י למלאות צורך כל בריה ע"י אל שדי הם כאמרו (נחשית כח) ואל שדי יברך אותך ויפרך וגו'. גם המדה הזאת היא האומרת די לכל צרה שלא תבא על האדם ולפיכך התפלל יעקב אבינו ע"ה באל שדי. ולפעמים נקראת מדה זו **מקור מים חיים** (ד) והטעם לפי שהמים האלה נובעין מעדן העליון מן המקור הנקרא אין סוף (ל"ל סוכנו כ"ע) אשר מאותו המקור החיים נמשכים לכל חי ונקרא מקור מים חיים. ולפי שיש מים אחרים רעים ונקראים מים מתים והם המים העכורים הבאים מתמצית מים הודונים שהן בארות נכריות שיש בהן כמה מיני מים הרעים ומהם יצאו מי המרים המאריים ולפיכך הוצרך יי' יתברך להתרעם על כל ישראל ואמר (יחזק' ג) כי שתיים רעות עשה עמי (ה) אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות בארות נשברים אשר לא יכילו

בשער ג' וכמו שפירש לעיל בהקדמה: (א) הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים. פ"ל אל חי שהוא מיוחד וממנה שני העולמים שסם הכינה הנקרא עולם הכח כמנואר במקומו בשער ח' והמלכות נקראת ג"כ עולם ע"ש שמהנהג עולם הזה: (ב) בהיות אל חי מריק חיים בבריכת אדנ"י הנקרא אלה"ם. ע"ש קבלת משה"ל של מעלה והיה פ"ל אלה"ם שם שהוא חיים על אלה"ם: (ג) גם היא נקראת על שמו שדי ואל שדי כמו שהודעתיו. בסוף השער הראשון: (ד) והטעם לפי שהמים האלה נובעין מעדן. ל"ל מהמחמה עליונה הנקראת עדן מקור בלשון ערבי שם הוא מקור לכל שחממה והיא נובעת מהמקור העליון הנקרא אין סוף: (ה) אותי עזבו מקור מים חיים וגו'. גם זה ל"ל

יכילו המים וכתוב (כ"ו) כל עוזבך יבושו וגו' כי עזבו מקור מים חיים את יי'. והמעם היותו נקרא מקור מים חיים מכמה פנים האחד שהמקור הזה יוצא מעדן העליון ובו יחיו כל בעלי חיים ובהיותם שותים מן המים האלה לא ירעבו ולא יצמאו ותמיד יהיו חיים וקיימים לעולם. השני כי כמו שהחי מתנועע לכאן ולכאן ועושה פעולות כך המים הללו מתנועעים והולכין תמיד להשקות נחלות שדות וברבים ופרדסים וליטול מהם בני אדם לכל צרכיהם ופועלים כל הפעולות בהיותם מתנועעים ממקום למקום. השלישי כי המבקש את החיים האמתיים לפני יי' אלו המים יודיעוהו מקומו והוא בהיות האדם הולך על שפת הנחל הזה ולא יפרד משפתי הנחל יודיעוהו המקום שממנו נמשך ויוליכוהו עד המקור שממנו יוצאין החיים. (א) וסימן (נמדד כ') וממתנה נחליאל ומנחליאל כמות. ולפי דרך זה צריך האדם להתכונן מה שאמר יתבדך בתורה (דברים ל"א) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע לפי שהרבוב כמות אל ח"י ימצא חיים וטוב והמתרחק מאל ח"י ימצא מוות ורע שהרי אלו כנגד אלו נערבות כל המערכות, וסימן גם את זה לעומת זה עשה האלהים. והמדה הזאת נקרא יסוד כלומר כמו שהבית נשען על היסודות כך מדת אדני נשענת על מדת יסוד. (ב) לפי שאין למדת אדני שפע וקיום וולתי על מדת יסוד הנקרא אל ח"י. ובנמרא דחגיגה אמרו העולם על מה הוא עומד על עמוד אחד שהוא צדיק שנאמר וצדיק יסוד עולם. ומה שאנו צריכין לעוררך עליו הוא שאין כל היסודות שוין כי יש יסוד שהוא למעלה ובניינו למטה ויש יסוד שהוא באמצע בניינו ויש יסוד שהוא למטה ובניינו למעלה. (ג) וסימן עולם עליון עולם תיכון עולם תחתון, וסימן בתוך סימן עליון עליון תיכון תיכון תחתון תחתון, והסוד חול"ם שור"ק (פי' מלאפ"ס) חיר"ק וכבר רמזו רז"ל בא וראה שלא כמדת חקב"ה מדת בשר ודם בשר ודם הוא למטה ומשאו למעלה אבל חקב"ה אינו כן אלא הוא למעלה ומשאו למטה הימנו שנאמר (ישעיה נ"ב) כה אמר יי' רם וגשא. ולפי ענין זה יש לך להתכונן כי מדת אל ח"י הנקרא יסוד הוא למעלה ואדני הנקרא בנינו היא למטה הימנו. וזהו הסוד המופלא בהיות אדני משתוקק ונכסף להתעלות בעלוי אל ח"י (ד) ומתאוה לעלות אליו תמיד. ואל תתמה שהרי יש דוגמא בעולם הזה הלא תראה האבן השואבת מושכת אליה והיא למעלה ומה שהיא נושאת למטה ממנה. וגם יסוד האש ויסוד הרוח ויסוד המים שלשתן

בשער ח' בנינו בשר שבע ושם פי' העניין בחריכות: (א) וסימן וממתנה נחליאל ומנחליאל כמות. פי' וממתנה שהוא העפרה שנתנה לתחתונים היותה מנהיגם ומשפיעם. נחליאל חל היסוד הנקרא כן ע"ש הנחלים שלמעלה ממנו. כמות אל המקור העליון שהוא גבוה מעל גבוה למעלה: (ב) לפי שאין למדת אדני שפע וקיום וולתי על מדה יסוד הנקרא אל ח"י. ועליו נאמר כי כל בשמים ונאמר כי כל בנימקריא יסוד שהוא הממוקד בין השמים והארץ שהנ"ל התפארת והמלכות ומחצית שמיים וזו לה שפע וקיום: (ג) וסימן עולם עליון כו'. פי' עולם השכל. עולם הגלגלים. עולם היסודות. וכבר ידעת כי הנקודות כמו נשמה לכ"ז אותיות כי הם המניעים אותם על כן החולם שהוא תמיד למעלה רומז לעולם העליון שהוא יסודו למעלה קולו של יו"ד, והשורק הוא באמצע בין נקודת חולם והיורק והוא באמצע האות כן הוא יסוד עולם האמצעי בין המלכיים ובין האדם והוא באמצע הגלגלים שאין לך גלגל בדורי לעולם שימלט מנקודה אמצעית כי הנקודה האמצעית היא יסוד כל הענין כי עין הענין הוא ועת הענין יסודו וכוונתו ושמחתו. והיורק שהוא למטה רמז ליסוד עולם התחתון שהוא הארץ והענין וכל היורק נשען עליה. מספ"ר גימ"ט חנו"י. ובשערי דרך מבואר יותר חז"ל יש יסוד שהוא למעלה ובניינו למטה כגון עולם הנפרדים המשתוקקים תמיד לעלות וליראות כני הש"י שהוא יסוד שלהם המעמידם. ויש יסוד באמצע הענין יסודות ובניינים בשמים לפי שהשמים עגולים וכל גלגל יסודו באמצעיתו וע"י אמצעיותו כובד והולך. ויש יסוד שהוא למטה ובניינו למעלה כגון בנייני עולם השפל הארצי וסימן הנקודות חצין כי האותיות גופות ונקודותיהם כשמות להם קיומם ויכודם והכן: (ד) ומתאוה לעלות אליו תמיד. פי' כי חף בהפסקה והאירה לטעמי הדין בעולם ככה מה"ד הקשה המעשית בה כלל נראה לה לך כי משתוקק תמיד לשאוב אל בעלה הראשון ולהאיר פניה לפועל הרחמים: שלשתן

(א) שלשתן עדים נאמנים על אלו הדברים, והמדה הזאת נקראת **צדיק** בכל התורה כולה. ולפי שנקרא יסוד ונושא כל הדברים אשר תחתיו בכל הנמצאות נקרא צדיק יסוד עולם. וענין שנקרא צדיק הוא סוד השפע שמשפיע כל טוב וברכה (ב) ונותן במדת אדני. כענין שנאמר (הסגס ו) וצדיק חונן ונותן. וצריך אני לעורר על ענין גדול וגביר **דע** כי שלשה שמות הם צדי"ק צד"ק וצדק"ה, ומדת אל ח"י נקראת צדיק. (ג) ומדת אדני נקראת צד"ק ובהיות צדיק משפיע ברכתו כצדק אותו השפע והאצילות נקרא צדקה. נמצאו שלשה שמות הללו מתאחדים כאחד, צדיק לתת, צדק לקבל, צדקה הוא סוד המהנה והדבוק והחבור. ולפי סוד זה נאמר (מגל ו) זכר צדיק לברכה. ועתה יש לי להאיר פניך בעיקר גדול דע כי בהיות צדי"ק משפיע ברכתו וטובתו על צד"ק נקראת אר"ץ החיים והיא מטיבה לכל הנבראים, ואם הם ושלום יפסקו צנורות זה הצדיק ולא יבאו אל מדת צד"ק (ד) אז היא מתמלאת מאותן הצנורות הנקראות מות, והיא ממיתה ועושה כל מיני מגפה והשחתה בעולם. ובהיות הצדי"ק מתחבר עם צד"ק (פ') עס עני הגון כי גס מדם ע' נקלחת עניי) ונותן לו מתנה מברכותיו אז באותו החבור הנקרא צדק"ה מביא למדת צדק (ע) חיים תחת מות, וזהו סוד וצדקה תציל ממות. בא וראה כמה היא סגולת הצדק"ה כי כמו שהאדם עושה צדק"ה כך ממשיך מדת צדי"ק במדת צד"ק ומביא חיים אל העולם ומציל אותם מן המות, ואם את העולם הוא מציל מן המות כל שכן את עצמו, ולא תאמר ממיתה משונה אלא אפילו ממיתה עצמה, ובשעה שצדי"ק נפרד מצד"ק ונשארת מדת צדק (פ') משפט הסני שהוא לאורך הנצחיים) ריקנית אז תקום לחמית ולהשחית לעקור ולשרש ומביאה על הבריות כמה מיני מיתות, מהם מיתה טבעית, ומהם מיתת מגפה, ומהם מיתה משונה, ושאר כמה מיתות, ולפי דרך זה יש לך להתבונן כי הרוצה לירש ארץ החיים צריך להדבק במדת צדי"ק כי כל הדבק במדת צדי"ק נקרא צדיק על שמו ונחל ארץ החיים וע' נאמר (נשיב כ) ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ. וכבר ידעת מה שדרשו בו חז"ל כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ, ועתה יש לנו לעורר על עיקר גדול שהוא יסוד ושרש להיות אדם יודע כמה הוא גדול כל עובר עבירה, הנה הודענוך בספר זה כי בהיות מדת אדני מתמלאת מן המקור העליון הנקרא אל ח"י וצדי"ק היא מתברכת ועומדת במלואה והיא מספקת צורך כל הנבראים ונמצא כל העולם כולו עומד במלואו ובשמחה ובכל מיני מעדנים ותענוגים, ולפעמים מסתלק אל ח"י במדת אדני ואז היא נשארת יבשה ריקנית וחסרה כל טוב, ולפיכך צריך אני להודיעך היאך דבר זה איפשר להיות, דע כי מדת אל ח"י הנקראת צדי"ק עומדת לחסות ולראות ולהשקיף על בני אדם ובראותה בני אדם שהם עוסקים בתורה ובמצוות וחס חפצים למהר עצמם ולהתנהג במהרה ונקיות אזי מו"ת צדי"ק מתפשטת ומהרחת ובתמלאת מכל מיני שפע ואצילות מלמעלה להריק על מדת אדני כדי לתת שכר טוב לאותם המחויבים

(א) שלשתן הם עדים נאמנים, שהם עולה למעלה וסודו ממוצא והמים יורדים: (ב) ונותן למדת אדני. כענין שנאמר וצדיק חונן ונותן: (ג) ומדת אדני נקלחת דק, פי' כי כאשר נקלחת דק הוא מפני כי אז הוא מזדקק דינה ואז הדין נמצא בעולם להדיק בני עולם בעל כרחם חמס בזיות הדיק למטה מחקן מעשיו ומיישרם בגמילות חסד ונחמים דקדק מעבור הדיק העליון להשפיע מכם הנחמים והחס"ד דקדק וצרכ"ה בלדק ומתחבר כל העולמות ומהחבר דקדק וזהו נדק"ה ונחמים בעולם ומזדקק נעשה דקדק: (ד) אז הוא מתמלאת מאותן הצנורות הנקראות מות, כ"ל כהם נטפלים אליה לקבל שפע הבא מן הפחד כדלקמן בסמוך כענין טוב ולא יכנסו בה ממש ח"ו כי מי יתן ענף צהור אלף מפני שהוא מאויר פניה חלופה כפי דינה והם טובים בליטות הדין להמית כמו שפירשתי בשער ח' כענין בשר שצדק הדי הוא כאלו נכנסו עס לקבל כה וליפול רשות כענין נוטל רשות ונוטל שמה ונצמחמה להם רשות ובה לרון ולהיות הכי הוא כאלו הוא ממיתה ועושה כל מיני מגפה והשחתה: ויש

המחזיקים בתורה ובמצות ומטהרים עצמם ונמצא כל העולם מתברך ע"י אותם הצדיקים . ונס מדת אדנ"י מתברכת על ידיהם והיו סוד זכ"ר צדיק לברכה . ואם ח"ו בני אדם מטמאים עצמן ומתרחקין מן התורה ומן המצות ועושין רשע ועול וחמס אוי מדת צדיק עומדת להביט ולהסתכל ולהשקוף במעשיהן וכראותה בני אדם שמטמאים עצמן מואסים בתורה ובמצות ועושים עול וחמס אוי מדת צדיק מתאספת ומתכנסת ומסתלק למעלה למעלה ואז יפסקו כל הצינורות וההמשכות (א) ונשארת מדת אדנ"י כארץ יבשה ריקנית וחסרה מכל טוב . והיו סוד כי מפני הרעה נאסף הצדיק . (ב) ושלמה ע"ה צווח ואמר (הקל"ז) יש צדיק אוכד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו . והסוד הזה כולו רמוז בפסוק (הקל"ח) י"י משמים השקוף על בני אדם לראות היש משכיל דורש את אלהים הכל סר יחדיו נאלחו אין עושה טוב אין גם אחד . הלא תראה היאך רמוז הפסוק אין עושה טוב כי כח יש ביד התחתונים לבנות כמה עניינים למעלה או להרוס ולהשחית (ג) והסוד (ס"ט) עת לעשות ליי"י הפרו תורתך . (ד) וכתוב (יט"ז כו) או יחזק במעויו יעשה שלום לי שלום יעשה לי . (ה) והמבין זה הסוד יבין כמה כחו של אדם לבנות ולהרוס . ועתה בא וראה כמה הוא כחן של צדיקים המחזיקים בתורה ובמצות שיש להם כח לחבר כל הספירות ולהטיל שלום בעליונים ובתחתונים בהיות האדם הישר והטהור מחבר מדת צדיק למדת צדיק ואז נקרא יהו"ה אחד . ונמצא מטיל שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה . נמצאו שמים וארץ אחרים ע"י אדם זה אשרי חלקו ואשרי יולדתו . (ו) ועליו נאמר (מנ"ג) ישמה אביך ואמך וגו' ואומר (הקל"ח) ישמה י"י במעשיו . ואם ח"ו נמצא אדם רשע וטמא ובלעיל הורש מהשכות און גרלים ממהרות לרוץ לרעה מאוס בטוב ובהור ברע מאוס בתורה ובמצות בהיות מדת צדיק עומדת להביט במעשיו הרעים אוי המדה הנקראת צדיק מתקבצת ומתאספת למעלה ונמצא אדנ"י נשאר לבדו יבש וחסר מכל טובותיו של צדיק ומי גרם זה רשעו של אותו רשע ועליו נאמר (מנ"י) וגרנן מפריד אלוף . נמצא מחריב העולם ומקלקל סדר כל הנבראים . וע"ז הוזהרו חז"ל במסכת קידושין פ"ק ואמרו לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו זכאי וכו' ר"א בר"ש אומר לפי שהעולם נדון אחר רובו עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו וכל העולם כולו לזכות . ועל דרך זה יש לך להתבונן מה שאמרו רז"ל העולם על מה הוא עומד על עמוד אחד שהוא צדיק שנאמר וצדיק יסוד עולם . ודע כי המדה הזאת נקראת בכל התורה **טוב** וסימן (שש"ג) אמרו צדיק כי טוב . ועתה יש לנו לעורר על הדבר . דע כי כל ההמשכות היורדות מלמעלה מאת כל הספירות העליונות כולם פועלות על דרך הטוב והשלמות ואפילו ירד דין לעולם במדת הפחד והגבורה (ז) אם בא הדבר ע"י צדיק הכל בא על דרך הטוב הנמוך

(ועיין בשיטת דף כ"ז בסוד הטיל בה זיהמא ובפרסם הקדוש) : (א) ונשתלח מדת אלני כאלן יבשה וריקנית חסרה מכל טוב . כי אין שפע בדרכה כאלף בלתי למעלה בשער ה' זכיונו נשר רק ממה"ד הקשה ולריב להשפיע לפועלו רע שלוחי הדין ומתהפך על ידם השפע והטוב היוצא לרע כאשר יתבאר בסמוך : (ב) יש לדיק אובד בלדקו . כמו הדיק אבד שדקתו ונשפעתו נאבדת והרשעים או מאריכים צרתם כי עבד ימלך ושפחה תירם גזירתה : (ג) והסוד עת לעשות ליי"י כו' . פי' השכינה הנקראת עת צריך לעשותה בחיבור לה' אחר שכבר הפרידה במה שהפירו חובות ועבדו חוק ונקרחה עת מפני כי היא משתנית לפי העמים עת רגון ועת רעה כמו שיתבאר לבנים זכיונו כל : (ד) וכתיב או יחזק במעויו . ר"ל ההורה וגם העטרה נקרא עוז כדאמר וימן עוז למלכו : (ה) והמבין זה הסוד יבין כמה כחו של אדם לבנות ולהרוס . ואין זה הדם כי עיקר הכריזה על האדם הועמדה להיותו מתנהג בחיבורו לעורר ולהפך בלבונו אל אשר יהיה שם רוחו ללכת שמה הכוח ללכת והאופנים והכחות ישתאו לעומתו כענין שיתלתי למעלה בשער ה' בלתיכוח : (ו) ועליו נאמר ישמה אביך ואמך ונתנן יולדתך . ודעו רז"ל אביך זה הקב"ה ואמך זו כנסת ישראל דהיינו יסוד ומלכות : (ז) אם בא הדבר ע"י צדיק הכל בא על דרך הטוב הנמוך . פי' ולכן נקרא טוב כי הוא המצוי

הנמזר ואין רעה פועלת בדבר לעולם כי אם לטובת אותו הנפגם לפי שהדבר בא לו ע"י הצדיק והכל לטובה וזהו סוד מה שאמרו ז"ל אין דבר רע יורד מן השמים, וא"כ מה זה שאמר הכתוב (מכ"ה ב) כי ירד רע מאת יי' (א) דע כי יש הו"ן למחיצות (פ') בעשיים ונקראים בגלגלטי ובפרסם מדולין) הספירות נגעים הנקראים רע והם (ב) הו"ן לספירות סביב ולפעמים נטפלים למדת אדנ"י ויורדים לעולם (ג) וזהו סוד כי ירד מאת יי' ולא מי"י, ועל דרך זה נאמר במעשה בראשית (ב' ראשית ב) וירא אלהים כי טוב ובסוף נאמר והנה טוב מאוד ואמרו בבראשית רבה והנה טוב זה יצר טוב מאד וכו' מאד זה המות כי אפילו המות כשבא ע"י מדת צדיק נקרא המות חיים וטוב וזהו סוד שאמר שהצדיקים אפילו במיתתן קרויים חיים וע"ז נאמר (ס"ג ב) ועין הדעת טוב ורע כשמת אדנ"י הנקראת עין הדעת שואבת ממת טוב כל מעשיה נקראים טוב וכל חיים וכל מות הבאים לעולם הכל טוב, ועל דרך זה אמר נחום איש גז' בל נגע ובכל מחלה הבאים עליו גם זן לטובה, ור"ע ע"ה היה אומר תמיד כל דעבד מן שמיא לטב עבד כהוא מעשה דברכות דפ' הרוואה, אבל אם ח"ו יפסקו צינורות צדי"ק מלבא ממת צד"ק הנקרא עין הדעת אז"י מדת צדק מושבת אליה מן הדברים (ד) החיצונים הנקראים רעה חולה כמה מיני משתות וכמה מיני פורעניות ומשלחת לכל בני העולם כפי חיוב משפטיה ואז יתחדשו בעולם כל נגע וכל מכה וזהו עין הדעת טוב ורע וזה לעומת זה הם עומדים, אבל מה שאתה צריך שתבונן בענין משה רבינו ע"ה שאמר בו (שמות ג) ותרא אותו כי טוב הוא שהיה דבק במדה זו, ולפיכך נתמלא כל הבית כולו אורה, וצריך אתה להתבונן בכרבת הטוב והמטיב שתקנוה ביבנה על הרוני ביתר הטוב שלא הסריחו והמטיב שנתנו לקבורה, ודע והאמן כי מדת צדיק עומדת תמיד להפיק רצון כל שואל ולרדם בחיות האדם מתכוין לתקן ולהיטיב דרכיו ועליו נאמר (ה'ס"ה קמ"ה) טוב יי' לכל ורחמיו על כל מעשיו והוא המורה דרך להטאים בתשובה ועליו נאמר (ס"ה ק"ה) טוב וישר ה' על כן יורה המאים בדרך ופירושו כך מביא יסורים ונגעים ומחלות על בני אדם הכל לטובתם כדי שיזהורו

המטיב למכות מהם שחש מהטוב העליון באמצעות התפארת ואז יהיה הכל לטובה בעולם כי חף חס יצא חוץ חולי ופגע הוא לטובה כאשר יתבאר בסמוך שהוא כדי לעוררם לחזור בתשובה: (א) דע שיש הו"ן למחיצות הספירות האלוטות נגעים הנקראים רע, הם שלוחי הדין וכחות העומתה ציארתי למעלה בשער ח' שהם נעפלים למדת אדנ"י לקבל מהם וגבורתה כמו שפירשתי בסמוך ואז השפע הטוב היורד תמיד ע"י מחסרם לרעה למקבלים שהרחיקו עצמם ממנה ובתוכם דרע כהעשירותם כענין ציארתי למעלה בהקדמת הספר, וחומרם שהם הו"ן (ב) לספירות סביב, לאו דוקא שהם סביב כולם רק הם סביב היסוד והעטרה לבד ואף דחוק ממנה קליפות סביב האילן ואינם קליפות הדנוקים רק דמיון ענין וערפל סביבו למשך מבידיל להוציאם ולטובים הם נפזרים ברחוק ממנה ללד שמהלך, ואף בשמים שרים שלהם היומר חפזים ועליונים מהם כנראה מול הרב ז"ל לקחן בשער ה' שאמר ונעשה עינים לכל הכרים וגם אפילו לכותם העומתה החיצונות אמרו שלא יעלו למעלה מזרועות עולם והוא כוד רחיצת הידים עד פרק הזרוע, וגם זאת לא אמרו חלל לענין קבלת השפע שלפעמים נשפעים בכיון חלול הספירות ממם בדרך ההשתלשלות ואורחות עקלקלות כעין ליטורות שבורות שמשפטים ללדדן ולא דרך קו האנושי אבל מכל מקום הכל הולך דרך הים הגדול ומשם יורד חוזה ההכפלה להם והרי הוא כחילו עלו למעלה שם ולא שיהיו נחמין ודנוקים שם חלילה אבל משלשם ספירות עליונות מעולם לא יקבלו שפע כי שפעם יורד תמיד על כוונת תחילת הצריחה ולא יטעו בלכתם, ושמעתי מיש מקובלים חכמים אמרו כי אפילו מן המלכות עמלה לא יקבלו רק מן היכול משעשע היכולות שכנגד המלכות וכן באחרם צברים המקבלים מההסד והפחד חומרים שר"ל מחותם היכולות שהם כנגד ההסד והפחד שהם היכל אהבה ויכול הזכות שהם היושבים ראשונה לקבל השפעת ההסד והפחד מהמלכות והרי הוא כחילו קבלו מההסד והפחד עמלם ולא שיעלו אליהם למעלה ח"ו וכו' אלו הכחות כי סודו סודו עמל קראו למו חוץ לשלש מחנות ואף מן היכולות הקדושות האלה ירחיקו כי מה לשמא חס ההסד, והנה כוונתו לקרב הדבר אל הכלל וצריך היודע ועד, וענין היכולות פ"י צינורות רחב צפי' המערכת בשער המרכבה: (ג) וזהו סוד כי ירד מאת ה', כי ירלה בו מלח הנטפל לה': (ד) החלוצים, פ"י צבא מה"י הקשה השופע ויורד עליהם הוא מושבת אליה קדברים החלוצים ומגברת כחם לעשות

שיחזרו בתשובה ונמצאים כל אותם היסודים והנגעים טוב גמור שהם סבה שיחזרו האדם בתשובה ויוכה לטוב העליון ולחיי העולם הבא והוא פירוש של פסוק טוב וישר יי' על כן. יורה הטאים בדרך. ודע והבן כי מדת אדנ"י שנקראת לפעמים אלהים כשנבאה לברוא (ליל שקלי על טולס הכריאס) כל הנבראים במדת טוב נסתכל ונתיעץ והיה בורא כל הנבראים ומצייר כל הצורות כאמרו בכל מעשה בראשית (בראשית 6) וירא אלהים כי טוב כלומר במדת טוב נסתכל ונתיעץ אלהים וברא העולם והוא העיקר והאמת ואלמלא מדת טוב אין אדנ"י הנקרא אלהים במעשה בראשית יכול להשלים ספוק כל הנבראים וצרכיהם. ולפי שנחתמו כל מעשה בראשית במדה זו הנקראת טוב כתיב (כ) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. (א) ולפעמים נקראת מדה זו **ישכר טוב** לפי שמן המדה הזאת יכנס אדם לאספקלריא המאירה ובמדת אל ח"י ישכיל אדם דרך להכנס ולדעת ולהתבונן ולהתחכם באמתת יי' יתברך ומדה זו הנקראת שכל טוב עומדת עם האדם בהיותו מקיים התורה והמצוות וסימן (סגסס קה) ראשית חכמה יראת יי' שכל טוב לכל עושיהם. והסוד הגדול (מגנ"י) משכיל על דבר ימצא טוב. ולפי שהיה דוד ע"ה דבק במדה זו היה אומר לדוד משכיל וכל לשון משכיל במקום הזה תלוי. (ב) והיודע סוד החן ידע שכל טו"ב יתן ח"ן. ודע כי יש הפרש בין משכיל ובין מביץ. כי סוד מכין הוא מהמשכת מקור הבינה. (ג) והמשכיל הוא מהמשכת הטוב תחלה וסוף. והנה המדה הזאת נקראת בכל התורה כולה **שלום** והטעם כבר הודענוך בהיות ישראל צדיקים וטובים אזי מדת אדנ"י במילוי ובשלימות ובכל מיני שפע וברכה ואם ח"ו יצאו ישראל מחפץ הש"י אזי מדת רחמים הנקראים יהו"ה מסתלקת מהיכל אדנ"י (ד) ואז נשארת ריקנית ושפלה. ובהיות צדיק מתעורר בעולם לשוב בתשובה או לתקן הקלקול אזי המדה הזאת הנקראת שלום מליין טוב בין יהו"ה ובין אדנ"י והוא המשיל שלום ביניהם ומקרב אותם לשכון ביחד בלי פירוד וקצוץ בעולם ונמצא יהו"ה אחד באותה שעה. ודע והאמן שא"א לבא ברכה לעולם זולתי ע"י המדה הזאת הנקראת שלום וע"ז נאמר (סגסס כז) יי' יברך את עמו בשלום. ואמרו ז"ל אין לך כלי מחזיק ברכה אלא שלום. ודע כי לפי שהשלום הוא סוף תשע אספקלריאות עליונות והוא המריק ברכה בשם אדנ"י לפיכך נקבע בסוף ברכת כהנים ובסוף ברכה אחרונה של תפלה והטעם כי על פיו יצאו ועל פיו יבאו כל הבאים להדבק באור העליון הנקראת חיי העולם הבא. ויש לי לעוררך על הסוד הפנימי דע כי אמרו ז"ל כשעלה משה למרום אמר לו (ה) הקב"ה משה אין שלום בעירך (ו) אמר כלום יש עבד שנותן שלום לרבו (ז) א"ל היה לך לסייעני באותה שעה (ח) פתה משה רבינו ע"ה ואמר (מגדרי יד) ועתה יגדל נא כה אדנ"י מה כתיב בתריה סלחתי

לעשום כפי דינך להרע ולהצד ולהשחית ולא שהיה תקבל מהם כחשך פי' פעמים: (א) ולפעמים נקראת המדה הזאת של טוב לפי שכן המדה הזאת יכנס אדם לאספקלריא המאירה. פי' שהוא המפארת הנקרא ג"כ טוב ששכל טוב יכנס להשכילה ולהשיגה כדאמר משכיל על דבר ימצא טוב: (ב) והיודע סוד החן וכו'. שהוא חלוי במלכות שנקראת חן ססס והמפארת נקרא חן הגדול על שם נגדי פאר שמתלבשת ובה החנינה ועל שם זה נקראו המקובלים בעלי חן והיכוד נוטל חן מהמפארת ונותן במלכות: (ג) והמשכיל מהמשכת הטוב תחילה וסוף. פי' כי מכין סוד ההחלת ההמשכה שהוא מהבינה ושכל סוף ההמשכה שהוא מהסוד: (ד) ואז נשארת חסירה וריקנית. פי' ענין הריקנות הזה בשער ח' בכונין נשר: (ה) הקב"ה למשה חן שלום בעירך. כלומר חן מדה שלום דנוקה בעירך שהיא המלכות שהיא משה עבד חמון לה' (והיא היטה רבו כידוע למקובלים. וע"כ השיב משה (ז) כלום יש עבד שנותן שלום לרבו. כלום יש כה ביד אדם להטוב או להרע ח"ו לעליונים שיטעק להחזירם ולהשמידם בשלום: (ז) ואמר ליה הקב"ה אשכח היה לך לעזורני. כלומר אף שאינם מריעים ומטיבים להם מ"מ הכה נסונה ביד האדם לעזור ולעורר בהם ולעשות דמיון במשעו למשה כדי שיטעורר למעלה כמו שביארכי פעמים: (ח) מיד פתה משה ואמר ועתה יגדל נא כה כה'. פירוש

מלחתי כדברך (א) ואולם חי אני כלומר החייתיני בדברך. והסוד הזה כי המדה הנקראת שלום מריק חיים במדת אדני' בהתהברם כאחד וגדול כח השלום שאפילו העליונים צריכים לו דכתיב עושה שלום במרומיו. וכשהאדם מחזיק בתורה ובמצות כביכול כאילו מטיל שלום בפמליא של מעלה והסוד (ישעי' מ) או יחזק במעויו יעשה שלום לי יעשה לי. ודע כי המדה הזאת נקראת **זכרון** ובמקום הזה נזכרים כל בני העולם לכל מעשיהם לטוב ולמוטב וכפי הזכרון הבא מן המקום הזה כך הדין נגמר על כל בני העולם. ולפיכך נקרא יום ר"ה זכרון. (ב) והסוד ר"ה הוא סוד אדני'. ויום הזכרון הוא סוד אל תי'. לפי שאנו עומדים בר"ה לדין וכל מעשינו באים לחשבון ולזכרון לפני אדני' וזהו סוד שאנו אומרים זכרנו לחיים אל מלך הפין בחיים כתבנו בספר החיים וכו' אל חי ומנן. והמדה הזאת זוכרת כל הנשכחות לפיכך אנו חותמים בר"ה זוכר הברית לפי שהוא סוד הזכרון וסוד הברית אנו חותמים בשני אלו העניינים זוכר הברית. ולפי היות דוד ע"ה רוצה להתחבר ולהדבק במדה הזאת היה אומר (תהי' לה) מזמור לדוד להזכיר (ג) וזהו סוד אזכרתה של מנחה וסוד מנחת זכרון מזכרת עון שהחטא של אשה סוטה במקום זה תלוי להפרע כי מנחת קנאות היא (ד) ובמקום זה היא הקנאה וסימן (ישעי' ט) קנאת יי' צבאות. ופקדונות הרי הן כזכרונות אלא שהפקדונות ע"י אדני' והזכרונות ע"י אל ה'. ולפי ששתי אלה המדות שהם אל ח' ואדני' בהתאחדם זו בזו אזי כל העולם כולו בשלמות (ה) נתן יי' יתברך לישראל יום השבת כנגד שתי מדות הללו זכור ליום כנגד אל ח' ושמור ללילה כנגד אדני'. ולפיכך נאמר בעשרת הדברות זכור ושמור. ודע והאמן קבלה אמתית כי מעיין כל הברכות הבאות למדת אדני' לברך את ישראל הוא המקום הזה הנקרא זכרון (ו) והסוד (זמור כ) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך (ז) וכתיב (יחזק' י) זכר צדיק לברכה (ח) והסוד הגנוז (תהי' קט') יי' זכרנו יברך. וכנגד המדה הזאת נתן יי' יתברך לישראל סוד **השבת** ויש לי להודיעך כיצד. דע כי שלשת הספירות העליונות שהם כת"ר חכמ"ה ובינ"ה מתאחדות למעלה ובהיות הספירות נקשרות אלו באלו מתאחדת בינה עם שש ספירות שתחתיה עד ספירה זו הנקראת אל ח' ונקראת שבת. ועל עיקר זה היתה בריאת העולם ששת ימים וביום

שיגדל ויטריה השפע הגד מהשפעת הנקרא כח אל המלכות הנקראת דהני בלמענות השלום. וזהו סוד (א) ואולם חי חזי וגו' : (ב) והסוד ר"ה הוא סוד אדני'. שהוא הראשונה ושניה צני' ספירה ונ"ל ספירה הראשונה ממסה למעלה : (ג) וזהו סוד אזכרתה של מנחה. כי כל המנחות באות לזכות מה"ד והקומץ העולה לזכות מהם נקראת אזכרתה כי בה זכר בעליה במדק זכרון וזכרון לזכות מהם הוא כי הקרבן הזה הוא לה' לרחמים שמן הרוממים להמנחת השפע הטוב. ובספר הרקניני מנחת זכרון מנחת קנאות הוא כי המנחת קנאות : (ד) ובמקום אס הוא נקיע ע"כ קראת מנחת זכרון כדאמר ה' זכרנו ואס לאו הוא לה לדין וזהו מנחת קנאות : (ה) ובמקום הזה היא הנקראת. פי' שגון אלה הוא המספיד חלוק והסוד ונ"ל גורם לשכינה שחמלק לכן במקום הזה הקנאה צילוי עריות ומה שאומר וסימן קנאה ה' צבאות רמז לילה והוד כי גם קנה העריות בהם סליות כמו שאומר לפניו בשער זה ובשער ג' אמר ובמקום הזה הוא סוד הקנאה שר"ל בלילה וסוד וזהו אמר וסימן קנאה ה' צבאות שהזכיר קנאה חלל צבאות כי אלו המדות נ"ל הו"ד יסוד נקראת צבאות : (ה) נתן ה' יתברך יום שבת לישראל כנגד שתי מדות הללו. פי' כדי לחברם שיהיה היום של שבת כנגד זכור שהוא מדת יום והלילה כנגד שמור שהוא מדת לילה כמו שפירש בשער ח' ביומוי בה"מ ולשון הבהיר זכור לזכר ושמור ללילה זכור ליום ושמור ללילה : (ו) והסוד בכל המקום אשר אזכיר את שמי וגו'. פי' המלכות שהיא שם של ה' כמו שפירש בשער ח' ביומוי תורה שבעל פה : (ז) זכר לדין לברכה. כבר ידעת שהיא נקראת ברכה כזכר שם והלדין זכר אותה. ומה שאמר (ח) והסוד הגנוז ה' זכרנו יברך. פי' ידוע מדלל אמר יי' זכרנו יברך. שיהיה פירושו הזכיר שגו יברך משמעו ה' שהוא אלו וזהו יברך אותנו ושמענו נ"ל ה' הזכיר שגו. יברך אותנו ויורה כענין שאמרו בספר הבהיר זכור לזכר ושמור ללילה וידעת יי' הוא הזכר שבו הזכרונות לשון נופל על הלשון ומי היא הנקבה שהיא המלכה שבה הפקדונות

(א) וביום השביעי שב"ת, והנה השבת הוא כנגד ספירת יסוד שהיא ספירת א"ל חי, ולפיכך נקרא יום השבת מקור הברכות והקדושות כאמרו (נחלש"ט כ) ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שב"ת נמצא יום השבת מקור כל הברכות והמשכת הקדושה למטה, ודע כי האדם השומר שבת כהלכה נעשה אותו אדם כמו כסא למרכבה לשם יתברך ולפיכך נקרא השבת מנוחה, וכתוב (תהלים קלג) זאת מנוחתי עדי עד כאילו י"י יתברך נח על בני אדם ושוכן עליו כמלך על כסאו, וסימן (שמות ג) וינה ביום השביעי הוא בעצמו נ"ח, נמצא כל שומר את השבת כהלכה כאילו מקיים את התורה כולה, ואמר הנביא (ישעיה נ) אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע, ודע והאמן (וכן הוא בזכר כהרבה מקומות) כי המשמש מטהו מלילי שבת ללילי שבת זוכה לבנים צדיקים כי השבת היא מדת צדי"ק ראויין לחיי העולם הבא כי שבת היא סוד א"ל חי (ב) ועליו נאמר (תהלים ס) אשר פריו יתן בעתו, ולפיכך אמר הנביא (ישעיה נ) כי כה אמר י"י לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ובהרו באשר הפצתי ומחזיקים בבריתי, וכי הסריסים הם המשובחים בישראל והסריסים לבדם הם שומרים השבת, אלא פי' הפסוק כן הוא איתם הצדיקים שכל ששת ימי החול אינם משמשים ממותיהם אלא הם כדמיון סריסים ובלילי שבתות משמשים ממותיהם (ג) כי לשון ישמרו לשון אשה הוא כד"א (שופטים יג) מכל אשר אמרתי אל האשה תשמר, וסימן זכור ליום ושומר ללילה, ובשעושים כך מה בתיב (סס) והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי, הר קדשי זה אל חי, בית תפלתי זהו סוד אדנ"י, (ד) והלשון ממש מוכיח על שתי מדות זכור ושומר, ואם ח"ו אדם מחלל את השבת כאילו כפר בעיקר לפי שהשבת הוא עיקר האילן מלמטה למעלה ולפיכך נקראת מדה זו יסוד עולם כי הוא הנושא עליו כחות אדני והוא עיקר העקרים ועיקר ידיעת השם יתברך לשער הסמוך לכל הנבראים והוא סוד עיקר אות וא"ו התחתון (ה) כדמיון יסוד מטה למעלה, ולפי שהשבת הוא סוד המשכת הכה מהספירות העליונות בשם אדני והוא סוד התאחדות כל הספירות כי א"ל חי נח בשם אדני בסוד וינה ביום השביעי בסוד ויכל אלהים ביום השביעי ארז"ל אמר הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני רוצה ליתנה לישראל לך והודיעם הלא תראה כי השבת יושבת בבית גנזי יתברך וכבר ידעת כי בית גנזי הוא אדנ"י, ולפיכך כל שומר שבת כהלכה מקרב ב' השמות הללו ומיחרם זה בזה ובהתקרב אלו שני השמות נמצאו כל הספירות בולן בתאחדות והוא סוד מנוחה שהוא נח תוך אדנ"י (ו) כאמרו (זוהר נ) נחה רוח אליהו על אלישע, ואומר (שמות כ) וינה

הספירות והשמירה כענין שנאמר מכל אשר אמרתי אל האשה השמ"ר שורה תשמר ג"כ לקבץ הנסתר והזכר הוא המלך ה' נבואה הספירה והיסוד (בסוד כל מה שצריך ליעק"ב ארבע לוח"ק) כי ענייניהם אחד ושמותם בזה בכל מקום והזכירה ברחמים כדאמר זכור אזכרו עוד על כן הו' מני לו רחם ארחמו נאם י"י: (א) וביום השביעי שבת, מפני שהיסוד שהוא השביעי שבת ונה אז במלכות בחיבור ודיבור אחד ופניהם שבתו ממלכתם, ובמפתחים אמרו המקובלים שתיים שבת אחד ליומו ואחד ללילו: (ב) ועליו נאמר אשר פריו יתן בעתו, פירוש בעת"ו נעם ו' נשמההנב"ט ע"ס הו' ויסוד הוא סוף הו"ו וכבר פירש מלך עם כניויו זדיק: (ג) כי לשון ישמרו לשון אדם, ופירוש הפסוק כמו ואבני שמר את הדבר שמדרכים ע"מם וממחיתים מע"ם לע"ם: (ד) והלשון ממש מוכיח על שתי מדות זכור ושומר, פירוש לשון הר קדשי ובית תפלתי מורה ממש על מדות זכור ושומר כי התפלה במלכות: (ה) כדמיון יסוד מלמטה למעלה, פירוש לגבי כחות היסודות מלמטה לאדני אשר הוא מהויקס סתמה הוא כדמיון יסוד מלמטה למעלה, אבל לגבי אדני אשר הוא מקבל ממנו והוא יסודו וקיומו נקרא יסוד שהוא למעלה ובנינו למטה כמו שביאר למעלה כניויו יסוד: (ו) כדאמר נהר רוח אליהו על אלישע, ראהו שלבון מנוחה דבר רוחני: ילפיך

וינה ביום השביעי ולפיכך (א) נאמר זכור ושמו"ר. (ב) ולפי שהנשמות על ידי א"ל ה"י פורחות משם אדני הוצרך לומר כי נפש יתירה נתוספת בו באדם בשבת ונימלה במוצאי שבת בסוד (ס נ) וביום השביעי שבת וינפש. (ג) ומי שיש לו עינים יראה הדבר מפורש. נמצאת השבת קושרת ספירה אחרונה שהיא אדני עם כל הספירות העליונות ולפיכך נקרא השבת יום השביעי שהיא ספירה שביעית מכינה ולמטה. ונמצאת בינה קושרת שתי ספירות שעליה עם שש ספירות שתחתיה והיא ג"כ שביעית ממטה למעלה נמצאת אומר כי אל ה"י הוא סוד השביעית בעולם הזה וכינה היא סוד השביעית בעולם הבא. (ד) ובכינה נקשרות כל הנאות וכל מיני חירות. וצריך אני לעורר על עיקר גדול. דע כי בהתאחד מדת אל ה"י במדת אדני אוי מדת אדני יושבת על כסא המלכות ומושלת על כל הנבראים. וכשא"ל ה"י נבדל ומסתלק ממנה אוי מדת אדני שנקרא שכינה הולכת בגלות (ה) תחת שאר ממשלות וכחות נכריות. והסוד (פסל ז) ושפחה כי תירש גבירתה. לפיכך אמרו צריך לסמוך גאולה לתפלה כי סוד גאולה אל ה"י וכוד תפלה אדני ובהיותם שניהם סמוכים זה לזה אוי הכל ביחוד בשלמות ובברכה (ו) וסימן (פסל קמ) סומך ה' לכל הנפלים. ואומר (עמס ה) (ז) נפלה לא תוסף קום. ולפיכך צריכים ישראל להתכוין בכל יום כוונה גדולה לסמוך גאולה לתפלה כדי שיתחברו ויתאחדו שני שמות הללו וכשמוניע אדם בברכת אמת ויצוץ לגאל ישראל צריך להתכוין בלבו סוד גאולה זו מה היא והיאך סומך אותה לתפלה כשמתחיל אדני שפתי תפתח בי ככאן הוא העיקר הגדול. ואותו חכם שהיה משתבח שפעם אחד סמך גאולה לתפלה אל יעלה בדעתך כי שאר הדינים היה מופסיק ומספר בין גאולה לתפלה והיה עובר עבירה חלילה חלילה לה' אלהינו וחלילה לחסידיו ועבדיו הקדושים מעשות כדבר הזה אלא סוד סמיכות גאולה לתפלה שהיה מתכוין בברכת אמת ויצוץ להמשיך כל הצנורות וליחד כל הספירות עד שתגיע המשכות כל הצינורות אצל חתימת גא"ל ישראל. וכשתתחיל אדני שפתי תפתח נח כח א"ל ה"י במדת אדני ונתאחדו הספירות ע"י חכם זה. וזהו דבר גדול שצריך מחשבת נכונה להמשיך כל הצינורות ולסדר כל הספירות עד שיגיעם כולם למדת אל ה"י ויריקו כולם במדת אדני. ולפי שדבר גדול כזה אין ביד האדם להתכוין בו ולעשותו בכל יום הוצרך לומר פעם אחת סמך גאולה לתפלה. לפי שהסמיכה הזאת בדבור ובמעשה היתה שהיה יורע לבוין אל הבחות ולהמשיך השפע דרך הצינורות עד שהגיעם כולם לגאל ה"י ומשם הריק בשם אדני. וזהו סוד סמיכת גאולה לתפלה. וסימן (פסל קי) סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר. ולפי שסוד

גאולה

(א) ולפיכך נאמר זכור ושמו"ר. פירוש זכור נח בשמור סודי שיהיה בשבת נאמר: (ב) ולפי שהנשמות פורחות על ידי אל ה"י. פירוש פורחות ממקום מהלכתן שהוא הנייה כדלמך נשמה שדי תצוץ על ידי אל ה"י ונבחר לעולם ממך שם אדני: (ג) ומי שיש לו עינים יראה הדבר מפורש. כי אין רגוץ שיהיה לו שתי נפשות ממש רק שחל בשמור שבת מתדבק ומתעלה באותה מדה שהיא השבת ונקראת נפש על שם פריחתה משם ומחוסף בשפע ממנה. וזהו אמרו לח"ל ולמולאי שבת הוצר וניפלת ממנו ש"ל כל כשח יחסר ויוליא עמנו מדיניות השבת יחסר מזה השפע. (ד) ובכינה נקשרות כל הנאות וכל מיני חירות. כי יוכל א"ל וסוף הדברים לשוב שמה ויבחנו כולם ממלכתם ולאחך גאולה יתן ובמקומו יתבאר עוד בע"ה בשער ה' (ה) ומשתעבדת חתם שלר הממשלות. פלריס להאיר פניה אליהם (והוא סוד גלות השכינה) שלר חפלה וכוונתה כי היא חפלה ומשתוקקת ביחוד הטוב ועדיבוקו כפי כוונה חפלה הבריה ולא תבגורם הדין כללך פירשנו פעמים: (ו) וסימן סומך ה' לכל הנפלים. פירוש ד"ק ודק: (ז) נפלה לא תוסף קום. פירוש כמו שדרשו רבותינו ז"ל לא תוסף קום מעמנה על ידי בני אדם כמו שפשו בניס לראשון ובניס שני אלל הק"ה בעמנו ובכבודו מקימה לעמוד לבא כמו שנאמר חקים את סוכה דוד הנפולס ותהיה הגאולה קיימת לדור דורים כי מעשה ידיו לא ירסו בני אדם. וזהו שנאמר בונה ירושלים ה' נדמו ישראל ויכנס כי בניס לראשון ושני נאמר חס ה' לא יכנה בית שח עמלו בוניו בו. שהוא יתבדך בעמנו יתשוק המלכה אליו וינה אל ביתה:

חמרו

נאולה ותפלה הוא סוד אל ח' אדנ"י והוא סוד זכור ושמור (א) אמרו ז"ל אילו שמרו ישראל שבת אחת כהלכה מיר ננאלין וזהו טעם ברור שיהיו סומכים כל ישראל זכור אצל שמור שזהו סוד סומך נאולה לתפלה. ואם תאמר מדוע לא ננאלו ישראל אותו היום שסמך אותו החכם נאולה לתפלה. דע כי אדם אחד אינו יכול לסמוך אלא כפי שיעור אדם אבל אם כל ישראל היו סומכין כפי שיעור כל השלמות והמלוי המספיק להתחבר ולהתאחד נאולה בתפלה אז היו ננאלין כולן. וסוד סמך נאולה לתפלה בסוד אל ח' אדנ"י הוא סוד (כג) הנואל משחת הייכי המעטרבי חסד ורחמים המושביע בטוב עדיך תתחדש כנשר געורייכי. ואחר שעוררנוך על העיקר הגדול הזה. דע כי ה' יתברך ויתברך כשרצה לנאול את ישראל ממצרים חבר מדת אל ח' הנקרא נאולה למדת אדנ"י הנקרא תפלה והסוד (שמוס ב) ויאנחו בני ישראל מן העבודה ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה וכתוב (כג) וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים (ג) והסוד הגדול (כג ו) וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבדים אותם ואזכור את בריתי. ואחר שידעת זה דע כי לפעמים נקרא בלשון **גואל** והטעם דע כי בהתחבר אל ח' עם אדנ"י שהוא סוד הנאולה ותפלה דרי אדנ"י מתמלא משפע הנאולה וגם מדת אדנ"י פועלת נאולה בשליחות אל ח' ומצלת את הצדיקים וגואלת אותם מכל פגע ומחלה ומכל מיני משהית ופורעניות ונקראת באותה השעה **המלאך הגואל** ולפי שמדת אדנ"י הנקראת שכינ"ה היה הולכת עם יעקב בשליחות אל ח' כאמרו (גנאסיה כה) אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה ושכתי בשלום אל בית אבי והיה יהוה לי לאלהים. והיתה המדה הזאת הולכת עם יעקב לנאול אותו מכל מיני משהית אמר יעקב (כס מה) המלאך הגואל אותי מכל רע. והטעם שקרא למדה זו מלאך לפי שאינה פועלת נאולה אלא בשליחות אל ח' שהרי היא עצמה צריכה נאולה כאמרם ז"ל (ד) גלו למצרים שכינה עמהם ולפיכך כשאדנ"י פועל נאולה הוא בשליחות אל ח' ולכן נקרא המלאך הגואל כלומר נקרא בשם המשלחו. וביאור העיקר הזה (ה) דע כי מדת היוכל למעלה היא שביעית היא עליונה והיא סוד הנאולה השלמה והחירות ומן היוכל שהיא סוד הנאולה השלמה מקבלת מדת אל ח' שפע הנאולה וסביא נאולה לעולם כמו שמקבל מן היוכל כה ההיים ונקרא על זה אל ח' (ו) ודע כי בכה ספירת היוכל שנמשכת באל חי ננאלו ישראל ויצאו ממצרים שנאמר (שמוס יג) והמושבים עלו בני ישראל מארץ מצרים אל תקרי והמושבים אלא והמושבים וכן הוא אומר יובל היא שנת (ז) החמשים שנה וכתוב (י"א כג) נאולה תהיה לו וביובל יצא וכתוב ובכל ארץ אהוזתכם נאולה תתנו לארץ (ח) והכלל הגדול הוא שבתוב בשנת היוכל הזאת תשובו איש אל אחוזתו. ודע כי מן היוכל מושך אל חי הנאולה וגואל את הצדיקים בשעה שהוא סומך לאדנ"י. במצא היוכל שביעית עליונה והשבת שהוא סוד אל חי שביעית תחתונה ואנו סופרים ליובל

שבע

(א) אמרו ד"ל אילו שמרו ישראל שבת אחת כו'. ויש להקטות מזהאמר אחד לרבותינו ז"ל שאמרו כפי שכתוב וי"ל כי הכל תלך אל מקום אחד ולדבר אחד נכתובו ומה שאמרו שפי שכתוב רמזו לשפי המדות זכור ושמור כשדבור אחד נאמרו ושפיהם יחד וקראים שבת אחת כמו שפירשתי בסמוך (ב) וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים מל' ידיעה וחבור כמו וידע אדם את אשתו (ג) והסוד הגדול וגם אני שמעתי וגו' ולאכור אגו' צדיק. כלומר חסמוך נאולה לשלמה יסוד לעשרה להוסיף. ממזרים כי אני בשמי הגדול שמעתי נאקתם כן פירש הרמב"ן ז"ל והעשרה נקראת גם כן צדיק כדלקמן בכינוי צדיק (ד) גלו למצרים שכינה עמהם. מבורר לעיל בשער ח' (ה) דע כי מדת היוכל. הוא הכינה שנקראת כן כלומר יתברך בחקומו בשער ח' (ו) ודע כי בכה ספירת היוכל שמשכת באל חי ננאלו ישראל. לקמן בשער ח' מבורר בצריכות יותר (ז) החמשים. כנגד החמשים שערי ציון וימי עולם ששם חמשים חלף שנה שש ישוב הכל איש אל אחוזתו כמו שאמר בסמוך (ח) והכלל הגדול הוא שכתוב בשנת היוכל כו'. ברומי לזה שש ישובו כל הדברים לכמיסותן כמו שאפרש בצריכות בתחילת שער ח' בלומרו כל ימי חיך

אלו

שבע שבתות שנים ולשבת ששת ימים וביום השביעי שבת : וא"ת היובל היא תחלת השמינית
 כאמרו שנת החמשים . דע כי בע"ה בענין זה נרמזו לך עקרים גדולים (א) בהגיענו לביאור שם
 יהו"ה יתברך שהוא סוד היובל וסוד בינה ושם אתן את דודי לך . ועתה דע והאמן כי השבת
 היא מעיין כל הטובה וסקור כל האצילות לשם אדני' ולישראל הדבקים במדה הזאת. ומן השבת
 אדם נכנס להי העולם הבא שהוא סוד היובל כמו שהודענוך . והעולם הבא נקראת שבת
 הגדול שהיא שביעית עליונה. ואל ח"ו הוא סוד השבת שהיא שביעית של מטה ומן העולם
 הבא מושבת השבת כל האצילות והטוב הגדול והחיים והנאולה . ואם כן פקח עיניך וראה
 היאך תשמור השבת אם אתה חפץ לזכות לחיים ולנאולה ולהכנס להי העולם הבא . והנה
 השבת שלנו בדמיון בית שער להכנס למרקלין הגדולים להי העולם הבא הנקרא שבת הגדול
 והתקן עצמך בפרוודור כדי שתכנס למרקלין . וכשתבין דבר זה אז (יבשי נח) וקראת לשבת
 עונ'ג זו היא שבת שלנו ולקדוש י"י מכובד זו שבת עליונה שנקראת יובל . ולפיכך דרשו
 רז"ל ולקדוש י"י מכובד זה יהו"ה . ודע והאמן כי הכפורים כולם מן היובל הם יוצאים ומשם
 הסליחה נמשכת לשם אדני' ואז נאמר (דניאל ז) כי לי"י אלהינו הרחמים והסליחות יאומר אדני'
 שמעה אדני' סלחה אדני' הקשיבה. ובע"ה במקומו נבאר לך הטעם שנקראת מדת יובל שביעית
 ושמינית . נמצאת אומר כי כל אדם השומר שבת כהלכה אז מתאחד בשביעית התחתונה
 הנקראת שב"ת ומשם זוכה לשביעית העליונה הנקראת עולם הבא . ואם ח"ו אדם מחלל
 את השבת חרי הוא רחוק מן החיים ומחלליה מות יומת שהרי נסגר לפניו הפתח מלהכנס
 להי העולם הבא . ולפיכך אמרו רז"ל בענין (ב) שבת אע"ג דאיהי עבידא לאנגלוי מתן
 שכרה לא עבידא לאנגלוי לפי ששכר העולם הבא גנוז הוא וטובו עין לא ראתה אלהים
 זולתך יעשה למחכה לו וכתוב (תהלים נב) מה רב טובך אשר צפנת ליראך פעלת לחוסים כך
 ולפי עיקר זה יש לך לדעת שאע"פ שהשבת גלויה לפנינו מתן שכרה אינו גלוי אלא חתום
 וסתום הוא ואפילו אחד מהנביאים לא נתנבא עליו מה הוא לפי שהוא הטוב הגדול והאור
 הגנוז מששת ימי בראשית שאין כל בריה יכולה להסתכל בו זולתי י"י יתברך . וצריך אתה
 להיות זריו בקיום שלש סעודות בשבת שהם סוד קשר היחוד וסוד קשר השבת הגדול ביום
 השבת שאנו עושים ובהיות אדם מקיים שלש סעודות בשבת הרי הוא כאילו מיוחד י"י יתברך
 (ג) בסוד י"י אחד ושמו אחד כלומר בשלש (ספירות) ושבע (ספירות) וזו היא ראוי להנצל
 משלש פורעניות . ושלש סעודות הללו אחד כנגד אדני' שמתאחדת ביום השבת וזהו סוד
 התאחדות השבע . שנית כנגד יהו"ה . שלישית כנגד בינה הקשורה בסוד אהי"ה וזהו סוד
 התאחדות השלש וסוד וקראת לשבת ענ'ג וסוד עונ'ג הוא סוד נח"ד יוצא מעדן להשקות
 את הגן כי זהו סוד היחוד האמתי השלם (ד) בסוד עדן נח"ד גן . וכל המקיים שלש סעודות
 בשבת כאילו מיוחד עשר הספירות ביחוד שלם בסוד אדני' יהו"ה אהי"ה וכולן מתאחדות
 על ידי אל חי למעלה ולמטה . למעלה נקשר בבינה שהוא סוד קשר אהי"ה שהרי הבינה
 נקשרת באהי"ה בסוד שלש ספירות . למטה נקשר באדני' שהוא סוד קשר שבע ספירות
 תחתונות . נמצאת השבת קושרת כל הספירות למעלה ולמטה ולפיכך השבת זכ"ר ושמו"ר .

ועתה

אלו ימי חיינו ע"ס : (א) בהגיענו לביאור שם יהו"ה יתברך. בשער ח' : (ב) שבת אע"ג דלויס עבידא לגלוי . פירוש
 כי המדה שהשבת נרמז בה יש בה צלם לדעת בה ולהבין סודה אבל המדה שבה נתלה ממנו שכרה נעלמה מכל חי
 והוא האור הגנוז וסתום שאף משה רבינו ע"ה לא השיגו בחייו והוא שער החמשים שנעלם ממנו : (ג) בסוד יהו"ה אחד .
 ש"י סוד' ב' אומות הראשונות עם ה' ושמו אחד הוא הו' עם ה' אחרונה : (ד) בסוד עדן נח"ד גן . כ"ס ענ'ג וירמון עתה
 לבינה תפארת ומלכות ועדן הוא סוד ה' עליונות קשורות בבינה והמלכות שהוא ה' הנהגה והנהגה בבינה
 הרי

זעתה דע והתבונן כיצד תשמור את השבת וכיצד תתנהג בענין שמירה ממלאכה ודבור וענין מנוחה ועונג וכבוד. ואשריך בהיותך שומר שבת שתקרא אכסנאי לעשר ספירות. ולפעמים נקראת מדת אל ח' בתורה **ברית**. ודע והבן כי כל לשון ברית שבא בתורה הוא לשלש מיני ענינים נחלק במשמעותו והכל הוא אחד בהבור. ואותן ח' מיני ענינים נחלקים לג' שמות אלו שהם אדני, אל ח', בינה. (א) וברית בינה הוא ברית הפה וברית הלשון וברית השפתים שנאמר על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית. וברית אל ח' הוא הנקרא ברית שלום שנאמר (מלכים ב' כ"ד) הנני נותן לו את בריתי שלום (ב) וברית שבת וברית הקשת וי' יתברך נתן לנו ברית מילה לזכותינו לאל ח'. וברית אדני הוא כנגד ברית התורה שהיא נקשרת בין ברית אל ח' ובין ברית אדני, ובהיות אדני נקשר באל ח' ובבינה אזי גם הוא נקרא בלשון ברית ע"ש שניהם (ג) והסוד ברית הלשון וברית המעור וזהו סוד ברית מילה בפריעה מה שאמרו רז"ל מל ולא פרע כאילו לא מל כלומר שחפריעה הוא סוד אדני וכשלא פרע (ד) הרי הוא חסר הספירה הראשונה שבה יכנס לחיוב יהו"ה יתברך. כי מאדני יכנס לאל ח' ומן אל ח' לשם יהו"ה יתברך ואחרי שלא פרע אפילו לשם אל ח' לא יכנס כי חסר חפריעה שהיא שם אדני. ואחרי שהודענוך זה דע כי י' יתברך רצה להשלים לאברהם אבינו עליו השלום ככל הספירות ואמר לו (בראשית י"ז) התהלך לפני והיה תמים ולמען תהיה נאחו במרכבה שלי אני נותן רושם בבשרך ונקרא ברית בשר כאמרו (ס"ט) ואתנה בריתי ביני ובינך וכתוב (ע"ה) והיתה בריתי בבשרכם (ה) לברית **עולם**. בריתי בבשרכם זו ברית בשר לברית עולם זו ברית הלשון שהוא סוד התורה שנמשכה מן הבינה בסוד ספירת חמשים יום כנגד ספירת חמשים של יובל ואלמלא שקבלו ישראל ברית בשר לעולם לא זכו לקבל תורה שהיא ברית הלשון. וזהו שאמרו בספר יצירה כשבא אברהם אבינו והביט וחקר והבין וחקק וחשב ועלמה בידו נגלה אליו אדון העולם וקראוהו אהבו וברת לו ברית בין עשר אצבעות ידיו וזהו ברית הלשון ובין עשר אצבעות רגליו וזהו ברית מילה. וא"ת פריעה לא נתנה לאברהם אבינו, אותה המדה מכש שלו היתה והיא מדת אדני שהוא היה ראשון שקרא זה השם, נמצאת למד כי שלש מיני ברית הם, האחד ברית הלשון שהוא ברית הפה שהוא ברית התורה שהוא ברית עולם שהוא ברית הבינה, והב' שהוא ברית מילה שהוא ברית בשר שהוא ברית הקש"ת שהוא ברית שבת. ובתוך שתי בריתות אלו נאחות ברית אדני שהוא ברית תורה שבעל פה שהוא ברית הפריעה ולפי דבר זה נאמר (שמות י"ד) על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית שזו היא ברית תורה שבכתב ותורה שבע"פ. ושלוש בריתות אלו ברית ראשונה בינה יהו"ה. אחרונה מלכות אדני. ברית אמצע שבת אל ח' נמצאת ברית שבת קושרת בין אדני ובין יהוה. ואלמלא ברית מילה שהיא ברית שבת לא זכינו לתורה שבכתב ולא לתורה שבעל פה שהם סוד יהו"ה אדני. ודע כי שם אל ח' הנקרא ברית הוא בית

שער

הרי כולן מלווהים ומיוחדים זו בזו: (א) וברית בינה הוא ברית הפה וברית הלשון וברית השפתים. פי' כי כל אלו הבריתות כולן מקום שזכרו הם רומזים לבינה ובהם היא נקראת כי היא ראש עליון ובה הפה והלשון וגם ברית סודה זה נקשרת כדלמדין על פי הדברים האלה וגו' כי היא כה הספירה אשר העשרה בה נקשרת שם הברית שבתם ושבעל פה: (ב) וברית שבת וברית הקשת. כי בה הזכרון נאמר בקשת ורמזהיה לזכור ברית עולם וזוהי האות כדלקמן זכינו אות זכרית אל ח' כי היסוד והספירה עניינם ושמותם אחד: (ג) והסוד ברית הלשון וברית המעור. כלומר שם ברית הלשון וברית אחרון והוא מלשון סכר יצירה כח לו ברית בין עשר אצבעות ידיו וסוף ברית הלשון ובין אצבעות רגליו והוא ברית המעור מלשון מעור קשקש: (ד) הרי הוא חסר הספירה הראשונה. שהרי לא פרע ומסה השער הראשון ולא גילה העסרה שהיא נסתרת חמת הערלה והבן: (ה) לברית עולם. רמז לבינה שהיא עולמו של יובל כלומר ועצדו לעולם והתורה שהיא להחמשים יום לזיוהם ממזרים כנגד חמשים של יובל והכלל כנגד חמשים שפרי

שער להכנס למדת התפארת שהיא סוד תורה שבכתב הנאצלת מאת הכינה בסוד חמשים יום כמו שביארנו, ואילו לא יכנס אדם בשער זה שהוא ברית מנין ישיג התורה שהיא לפניו למעלה, ולפי שברית מילה הוא סוד אל חי והוא סוד שבת קבעו ד"ל בברכת מילה אל חי חלקנו צורנו צוה להציל ידידות זרע קודש שארנו משחת למען בריתו אשר שם בבשרנו בא"י בורת הברית, הלא תראה כי שם אל חי קבעו בברכת ברית מילה ועל זה נאמר (דברים ד) ואתם הדבקים ב"י אלהיכם חיים כולכם היום, (א) ודע כי ברית מילה הוא סוד שבת בסוד מילה ופריעה בסוד זכור את יום השבת ושמו"ר זכור ליום ושמוד ללילה כנגד אל ח"י אדנ"י, ולפי שברית מילה כוללת ברית שתי ספירות הללו אמר הכתוב (ויחסי נג) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי וסוד חוקות הם אל ח"י אדנ"י (ב) בסוד חק וחקיה וסימן (ויקרא יט) את הקותי תשמודו וסוד חקוטי הם אל ח"י אדנ"י, ודע כי הברית הנקרא יומם ולילה הוא סוד מילה ופריעה זכור ושמו"ר אל ח"י אדנ"י תורה שבכתב ותורה שבעל פה שהם סוד חקות שמים וארץ זה כנגד זה וזהו סוד (ספ"ט יא) ובתורתו יחנה יומם ולילה יומם הוא תורה שבכתב וסוד אל ח"י וסוד זכור וסוד מילה ולילה הוא סוד תורה שבעל פה סוד אדנ"י סוד שמור סוד פריעה, ולפיכך אין התורה מסורה אלא למי שקיבל ברית בשר ומתוך ברית בשר יכנס אדם לברית הלשון שהוא קריאת התורה, וצריך אני להאיר ענין היאך חתם י"י יתברך שמו הגדול יהו"ה יתברך באברהם אבינו ובזרעו אותם שקבלו את התורה, כיצד אמר בספר יצירה ברת לו ברית בעשר אצבעות ידיו וזה הוא ברית לשון וחותם י"ה בסוד י' עשר אצבעות ה' חמש מקורות בלשון התורה בסוד אחה"ע בומ"ף ניב"ק דמלג"ת זסשר"ן, אחה"ע בגרון, בומ"ף בשפתים, ניב"ק בחיך, דמלג"ת בלשון, זסשר"ן בשיניים, נמצא חותם י"ה ברית הלשון שהוא ברית הפה, וברת לו ברית בין עשר אצבעות רגליו וזהו ברית מילה וחותם ו"ה חצי השם בסוד עשר אצבעות וברית מילה שהוא אחד הרי י"א וחשבון י"א כנגד ו"ה, ועוד סוד ו"ה ן תורה שבכתב ן תורה שבעל פה, והכל תלוי בברית מילה (ג) שהוא השרש התחתון של אות ו' וה' היא סוד התורה שבעל פה שהיא סוד הפריעה ולפיכך אין התורה מסורה לבתי לפי שהוא ערל וזהו שאמרו בברכת המזון צריך שיקדים ברית לתורה באומרו שהנחת לאבותינו וכו' ועל בריתך שהתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדנו, וזהו שאמר (ספ"ט קמז) מניד דבריו ליעקב למי שהוא מהול כיעקב ע"ה, וכוותי שהוא ערל שעסק בתורה היה חייב מיתה, ולפי שברית מילה ופריעה הוא סוד השבת בזכור ושמוד לפיכך המילה דוחה את השבת, והיא ביום השמיני שהיא סוד אדנ"י שהיא סוד הפריעה הנעשית אחר המילה, (ד) והסוד אדנ"י יהו"ה, נמצאת למד שברית מילה דוחה את השבת שהיא היא המדה עצמה, ועתה התבונן בכ"מ שתמצא לשון ברית לאיזה צד נזכרה אם לברית לשון אם לברית בשר או לפריעה, ואחר שעוררנוך על העיקרים האלו יש לך לשמוד עצמך ולהזהר מאד לכל תהיה מאותם המטמאים אות ברית קודש שהרי (ה) כל הפרשיות הכתובות בענין העריות בכל התורה באלו שתי ספירות תלויות באל ח"י ובאדנ"י וקצת מהם בשתי ספירות הדבקות עמהם הנקראות

זינה כאשר יתבאר במקומו בשער ח' : (א) ודע כי ברית מילה הוא סוד שבת, לפניו בשער ה' דעם ולא מעין ברית מילה פי' כמו שהשגח כולל שתי המדות יסוד ומלכות כן ברית מילה כוללת שתי ספירות בסוד מילה ופריעה : (ב) בסוד חק וסוד חק, היסוד נקרא חק והספירה חק משמות המהגדים וחקים שם כולל לשניים כמו חוקותי וכן הולך ומזכיר משמות המהגדים יותר : (ג) שהוא השורש התחתון של אות ו', שהוא היסוד שהוא מן הו"ה, שגרמו בקצת קטמחון שני כדלקמן בכוני שסמך : (ד) והסוד אדנ"י יהו"ה, שמה אדנ"י היא שמינית למדת הזינה הנרמזת ביהו"ה : (ה) כל הפרשיות הכתובות בענין העריות באלו ב' ספירות תלויות, תמצא זה מבורר היטב בספר מאירע מיינס ורקנטי

הנקראות אלהים צבאות יהו"ה צבאות . ובע"ה עדיין ניתן לך דרך שתבין כמה מעלות טובות וכמה עניינים נוראים נקשרין במלת ברית וכן תבין מה הוא דין המנלה עריות או המקשה עצמו לדעת או האוחז באמה ומשתיין . וכמה עניינים כתובים וחתומים תבין עדיין בעז"ה מתוך אלו הדברים שרמזנו ככאן . ולפעמים נקראת בתורה כלשון **אות** לפי שבמדה זו תלויים האותות והמופתים בסוד אל הי בהתחברו לשם אדניי אזי מתחדשים אותות ומופתים בעולם . וכשנכנסך גאולה לתפלה כיציאת מצרים נתחדשו כמה אותות וכמה ניסים ונפלאות בסוד (שמות ג) וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים ובסוד ואזכור את בריתי . ועתה יש לנו להודיעך כי השבת שהיא מדת אל הי נקרא אות כאומרו (סג נא) ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם . וברית מילה נקרא ג"כ אות כאומרו (בראשית יו) ונמלתם את בשר ערלתכם והיתה לאות ברית ביני וביניכם . והסוד הזה רמזו אותו בכרכת ברית מילה בא"י אשר קידש ידיו מבטן וחק בשארו שם וצאצאיו חתם באות ברית קדש על כן בשכר זו אל ח"י חלקנו צורנו צוה להציל ידידות זרע קדש שארנו משחת למען בריתו אשר שם בבשרנו בא"י כורת הברית . והקשת נקרא אות כאמרו (סג ט) את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ וכבר הודענוך (א) כי ברית הקשת הוא ברית אל ח"י . ולפיכך דע כי בכל מקום שתמצא בתורה אות סוד אל ח"י שהוא סוד זכרון שמוכיר אדניי לכל בני עולם ואות ברית שבת וברית מילה היא מיוחדת בינו ובין כל בשר אשר על הארץ . ודע כי לפעמים נכלל אדניי במלת אות כבר ידעת שיום השבת נקרא אות והרי השבת כלולה בזכור ושמוד וברית מילה נקראת אות והרי היא כלולה במילה ופריעה , וסוד פירוש מלת אות על דרך הפשט הוא כי (ב) סוד יו"ד קטנה הידועה לבעלי הכמה שהוא הקצה התחתון של וא"י נקראת אות קטנה ונקראת אות ברית קודש . ועתה דע והבן כל הדברים הללו וכתבם על לוח לבך ואל יליוו מעיניך . ודע כי על יסוד הספירה הזאת נתיסדה בתורה לשון **שבועה** והנני מפרש דע כי כל שבועה שאדם נשבע תלויה במדה זאת הנקראת אל ח"י . (ג) והטעם לפי שכל לשון שבועה היא מלשון שבעה וסוד הענין הוא מה שאמר אברהם אבינו לאבימלך (סג נב) כי את שבע כבשות תקח מידי בעבור תחיה לי לעדה כי הפרתי את הבאר הזאת על כן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם . הלא תראה ג' לשונות שהזכיר במקום הזה כל אחד מהן לשון נופל על הלשון אמר בתחלה כי את שבע כבשות תקח מידי לעדה על הבאר . ואמר אחריו ע"כ קרא למקום ההוא באר שבע ושם נשבעו , כל אלו ג' לשונות נתאחדו ופירוש הדבר הרי ג' לשונות שבע כבשות , באר שבע , ושם נשבעו , כל אלו ג' לשונות נתאחדו באותה השבועה . ולפיכך אמר על כן קרא למקום ההוא באר שבע מאי על כן כלומר על טעם שבע כבשות והשבועה כי על שני טעמים קרא אורו באר שבע על שבע כבשות והשבועה . ובמקום אחר כתיב (סג ט) ויקרא אותה שבועה על כן שם העיר באר שבע הלא תראה כי על שם שבעה קרא שם העיר באר שבע ולא הזכיר בבאן שבועה (ד) והסוד העיקר תלוי בסוד

ורקאנטי פרשט אחריו מות : (א) כי ברית הקשם הוא ברית אל ח"י . סוד בוד הזכרון ולכן נאמר בקשם וכלימים לזכור וגו' שמוכיר אדניי לכל בני עולם כי הקשם עלמו בגוויו רומז לעשרת והזכרון שבו ליסוד : (ב) סוד ו' קטנה הידועה לבעלי החכמים שהוא הקצה התחתון של ו' . שרומז ליסוד כמו שציירנו בסמוך והוא סוד ו' קטנה המחוברת לחסלה של יד : (ג) והטעם לפי שכל לשון שבועה היא מלשון שבעה . ולכן בכל מקום נכתב שבועה בחסרון וא"י **שָׁבַעַה** כי סוד עניינה ותלוייה בכל שבע הספירות ומדת אל ח"י היא השביעית מהם הכוללת את כולם ע"כ עיקר השבועה צוהח המדה ג"כ תלויה וסוד מה שצבא וסודך בסוף הענין משבט הכהנים : (ה) והסוד העיקר תלוי בסוד שבעה . פירוש כי עיקר השבועה תלוי בשבעה ובין שמוכיר ככתוב שבעה לא הולך להזכיר שבעה ועוד כי הזכיר ג"כ ככתוב בלך

בסוד שבעה ומקום הבאר תלוי בשבועה. ועכשיו יש לנו לברר דע כי (הדבר) כל הנשבע הוא נשבע בסוד שבע הספירות שהם סוד שבעת ימי עולם והכל תלוי במדת אל חי שהוא השבת שהוא יום השביעי וכל שבועה תלויה בשביעי. והסוד וביום השביעי שבת וינפש. (א) ולפיכך הנשבע נשבע בנפש ונשבע בהיים כשהוא אומר נשבע בשם יי והסוד (שמואל א כ) חי יי וחי נפשך כי סוד חי נפשך הוא סוד אל חי שממנו נמשכים החיים וכל הנפשות הפורחות מארץ אדני כאמרו תוצא הארץ נפש חיה למינה והוא סוד השבת שהוא יום השביעי שממנו נמשכים חיי הנפש כאמרו (שמות נא) (ב) וביום השביעי שבת וינפש הרי חיי הנפש תלויים בשביעי שהוא סוד השבועה. וכל הכופר בשבועתו כאלו כופר באל חי וכו' ספירות שהם סוד שבעת ימי עולם. ואם ברב פשעו וכחשו כפר בשביעיות מאין לו חיים ומוכה שהרי לא נברא העולם אלא ע"י אלו שבע ספירות ובהן מתקיימים כל הגבראים ז' ימים בסוד ז' ספירות בסוד שבועה. ואם ח"ו ישקר אדם בשבועתו הרי הוא נעקר מאלו שבע ספירות שהם סוד קיומו ונמצא נעקר מן העולם. נמצאת למד כי השבועה היא באל חי שהוא סוד השביעי שהוא סוד השבת שהוא סוד חי נפש שהוא סוד שבת וינפש. ולפי שהשבועה היא באל חי אומר בענין (דניאל יג) וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם הלא תראה השבועה שהיא בחי העולם שהוא אל חי. ובשאר מקומות חי יי אשר עמדתי לפניו. חי יי וחי נפשך אם אעזוב. חי נפשך אדני. (ג) ולפיכך אמרו רז"ל שבועה כנשבע במלך לפיכך אין נשבעין לבטל את התורה או אחת ממצותיה ואם ישבע לוקה ומקיים את המצוה (ד) שאין שבועה חלה לבטל דברי תורה שהרי הם סוד שבעה קולות יצאו משבע ספירות במתן תורה. ואין אדם נשבע לבטל דברי תורה. (ה) וכל שבועה בי"י וכל נדר לי"י. וסוד נדר לי"י עדיין נפרש אותו במקומו בע"ה כי הנדר הוא סוד השבת הגדול שהוא סוד השביעיות העליונה. ואם תמצא כתוב (מלכים קג) אשר נשבע לה' ולא אמר נשבע בי"י פי' הפסוק כן הוא שרוד המלך ע"ה נשבע לעשות דבר זה לי"י כלומי שלא ישקוט ויגוה עד אשר ימצא מקום מנוחה לשכינה לבנות בו בה"מ. נמצאת אומר כי כל הכופר בשבועתו נעשים לו שבעת ימי בראשית שהם סוד כל ימי העולם כמו אויבים ומבקשי רעתו שהרי כשכפר בשבועה כפר בשבעה וכשכפר בשבעת ימי בראשית נמצא כל יום ויום משבעת הימים אצל

שהוא העשר הנקראת כן שהיא תלויה בשבועה שהוא היסוד חכלית השבועה וכללותה ונמצא גם העשרה נכללת בסוד השבועה כי היא פנימית לבנין: (א) ולפיכך הנשבע נשבע בנפש ונשבע בחיים. כי שיהיה יכולים צדקת אל חי כמו שכתב והולך: (ב) וביום השביעי שבת וינפש. כי הדבר בזה המדה היא המורה ומעלה נפשו במדינת ארצה בין בחייו בין לאחר מותו כמו שפרש למעלה בכינוי שבת: (ג) ולפיכך אמרו רז"ל הנשבע כנשבע במלך. כי היסוד נקרא מלך על שם התפארת שהוא המלך של המלכה שהיא העשרה והוא עיקר השבועה ומלכו וכבר ידעם כי היסוד והתפארת עיינים ושמות אחד הם: (ד) שאין שבועה חלה לבטל את המצוה. כי כל דברי החסד והמדות נעשו בסוד שבעה קולות שיצאו משבע הספירות ולכן אין אדם נשבע לבטל דברי תורה כי הם עצמם בסוד השבועה ואין דבר מבטל חל על שבועה כי אין דבר מבטל את עצמו חלל ע"י דבר שחולל לו וגבוה ממנו וזהו הטעם שהנדר חל על דבר מזה דבר הרשות שהנדר עולה למקום גבוה מעל השבועה כמו שכתב והולך: (ה) וכל שבועה בה' וכל נדר לה'. ככה רואה לבאר ההבדל שהוא בין שבועה לנדר ואומר כי השבועה בה' פירו' צ"ה הספירות שהם נכללות בשם בן ד' אותיות כמבואר בסוף הענין אבל הנדר עולה למעלה מזה השם שהוא צדיקה וזהו אומרו ועדיין נפרש סוד נדר לה' במקומו בע"ה ש"ל בשער ח' בביאור שם צדיקה שם כי הנדר בה תלוי וכן לקמן בשער ג' ולכן אמר הכתוב היום כי ידור נדר לה' ולא בה' כמו שאמר בכל מקום ימנעך שבועה בה' כי הלא"ה מורה לנדר שהוא לו לה' לא בו ולפי שכל השבועה שהן למטה מהצדיקה נקראות שבע הענין והם בנין כלול לאחד ואין להבין במה שהוא למטה ממנו א"כ נריך לפרשו במה שהוא למעלה ממנו שהוא הצדיקה שאינו מכלל הענין רק כהו ויסודו מפורק לזה כי

אצלו כאויב וכל יום ויום מקלל לזה הכופר (א) ולפיכך כל (יטעם ס) הנשבע בארץ ישבע באלהי אמן ויש לו להזהר מאמונת אלהי אמן. ועונש השבועה כבר גלו אותה במסכת שבועות כאמרם ו"ל דברים שאין האש מכלה אותן שבועת שקר מכלה אותן (ב) ומעם זה מעם ברור בדרך היצירה כיצד הרי בטבע האש היא שורפת כל מיני עצים וכנדים ושאר כיוצא בהם ומכלה אותם אבל האבנים והעפר אין האש מכלה אותם שאין האש מכלה את העפר שאפילו ישרפו האבנים חוזרות עפר ואין כלות. אבל שבועת שקר מכלה האבנים והעפר והמעם כי כל הנבראים כולן לא נבראו ואין להם קיום אלא בשבע ספירות הנקראות שבעת ימים. ובאותן ספירות תלויים שמים וארץ וכל צבאותם וגם האש והמים והרוח והעפר והרים וגבעות וימים ונהרות וכל מיני צמחים וכל בעלי חיים למיניהם וכל בני אדם. ולפיכך כשאדם כופר בשבועה הרי הוא ככופר בשבע הספירות שחיו וקיומו ואשתו ובניו וממונו וכל מה שיש לו תלויים בהם וכשכופר באלו שבע ספירות שהם סוד השבועה הרי אלו שבע ספירות מכלות נופו חיוו וממונו קרקע ומטלטלין לפי שהכל תלוי בהם מאחר שבהם נבראו כל היצורים, והם היו כמו האומן העושה את המלאכה שהוא יכול להרוס ולהשחית המלאכה שעשה כן הכופר בשבועה כופר באומן שעשה את העולם וכשכופר באומן שעשה את העולם יכול האומן להחריב את ביתו ואותו ואת כל אשר יש לו אפילו העפר והאבנים לפי שהאומן שעשה את האבנים יכול למחות זכרם מן העולם. וסוד האומן הוא סוד אמן ולפיכך העונה אמן כנשבע. וזהו סוד (ס) ישבע באלהי אמן כלומר הנשבע באומן שברא העולם נשבע וזהו סוד שדרשו בפסוק (משי ח) ואחיה אצלו אמן אל תקרי אמן אלא אמן ולפיכך ארז"ל שענין שבועה ואמן אחד הוא בעת שמשיבין אותו. (ג) ובע"ה עוד נבאר לך סוד מלת אמן על דרך המשכת השפע בדרך היצירות. ולפי שהשבועה היא כלל שבע ספירות שהיו האומן לכל הנבראים אמר דברים שאין האש מכלה אותם שבועת שקר מכלה אותם. והמעם שהשבועה היא האומן שברא את האש ואת האבנים ואת העפר ואת כל היצורים ולפיכך אין האש יכולה לאבד ולכלות את האבנים ואת העפר לפי שהעפר אחד מן היסודות הוא כמו האש ושניהם נבראים אבל השבועה שהיא סוד האומן והבורא היא יכולה לכלות האש והאבנים ואת שאר כל היצורים לפי שהכל ביד האומן שעשה היצורים כולם יתברך ויתברך. וזהו שאמר (תהלים קג) לפניך הארץ יסדת ומעשה ידך שמים המה יאבדו ואתה תעמוד וכולם כנגד יבלו כלבוש תחליפם ויחלופו. וזהו סוד שאמר דברים שאין אש ומים מכלין אותם שבועת שוא מכלה אותם לפי שהשבועה היא האומן והכל תלוי ביד האומן כאמרו ישבע באלהי אמן וכאמרו ואחיה אצלו אמן וארז"ל אל תקרי אמן אלא אומן. והסוד הגדול הזה כבר ידעת כי סוד שבועה היא סוד אל ח"י והיא סוד **כי מו"ב** ולפיכך אמרו בכל הנבראים שנעשו במעשה בראשית (בראשית ה) וירא אלהים כי טוב וסימן ואחיה אצלו אמן וסוד ואחיה ו' הדבקה עם אחיה היא סוד שש ספירות והאחרונה מן השש היא סוד כי מו"ב ולפיכך כל הפעולות שעשה אלהים שהוא אדני"י במעשה בראשית על כל פעולה ופעולה נתייען בבי טוב. ביום הראשון מה כתיב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב ביום השני לא נאמר

בו

כמו זאת המלה סתומה מעלין בקודש בפירושם ואין מורידין : (א) ולפיכך כל הנשבע באלו שבע באלהי אמן. כי באלהי שהוא האומן אשר בנה העולם שם כל ז' ספירות האלו וסם השורש האמונה ואתה וסם חסן השורש משנינו ומגדלו כאשר יתבאר הכל בסמוך : (ב) ומעם זה ברור בדרך היצירה. פי' הסעם שאמר דברים שאין האש מכלה אותם הוא סעם ברור בדרך הטבע הנוצר שם דברים בעולם שאין האש מכלה אותם כגון אבנים כמו שזכרנו והולך : (ג) ובע"ה עוד נבאר לך סוד מלת אמן ע"ד המשכת השפע. פי' כי אמן הוא סוד המשכת השפע מכל הספירות

כמבואר

בו כי טוב לפי שהוא סוד ההבדל והפירוד כאמרו (ע) יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים ובכ"מ שיש בו חילוק ופירוד אין טוב מצוי בו כי אין טוב בא אלא להביא שלום ולחבר כל הדברים. ולפיכך כשמסתלק ונפרד ונבדל כי טוב שהוא סוד אל ה"י ממדת אדנ"י (א) אזי העולם כולו חרב ואין טוב מצוי בעולם שנאמר (שם ט) כי מפני הרעה נאסף הצדיק ואמר (ע) אמרו צדיק כי טוב. ולפיכך כשהצדיק נמצא בעולם אז מטיל שלום בין שני חולקים נמצא הצדיק מכריע. וזהו סוד שני כתובים המכחישים זה את זה עד שיבא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם. והסוד נצח ימ"ן הוד שמא"ל כי טוב צדי"ק הוא כתוב שלישי מכריע ביניהם. ולפיכך לא נאמר ביום השני כי טוב אבל נאמר ביום השלישי שתי פעמים כי טוב (ב) והטעם כי טוב ראשון כנגד אל חי כי טוב שני כנגד אדנ"י שהוא סוד אדנ"י הארץ וסימניך (ע) אמרו צדי"ק כי טוב. ואומר בברכת המזון ארץ חמדה טוב"ה. והסוד הזה כי אלהים כולל בכל מעשה בראשית כי טוב בכל דבר ודבר שהוא סוד האומן. ובהבדל הדברים לא נמצא טוב אלא בשעת חיבורן. הלא תראה כשהיה אדם הראשון לבדו נפרד בלי חבור בת זוגו מה כתיב בו (בראשית ג) כי לא טוב היות האדם לבדו וכשתחבר אצל אשתו מה כתיב ביה (שם י) מצא אשה מצא טוב כלומר מצא אותו הטוב שהיה אבד ממנו ואם באדם ואשה כך כ"ש בשאר המעלות העליונות כי בשעת חבור נמצא כי טוב ובשעת הפירוד לא נמצא כי טוב. ועל דרך זה דע כי שלש הספירות שהם נצ"ח והו"ד וטו"ב מתאחדות תמיד נצ"ח והו"ד זה לעומת זה וטוב הוא הכתוב השלישי שהוא מכריע ביניהם. ולפי סוד זה תמצא כי טוב"ב הוא שורש תחתון של וא"ו שהוא קו האמצעי והוא שלישי. (ג) כיצד ו' הוא סוד שש ספירות שלש למעלה ושלש למטה. שלש למעלה בדרך זה הגדולה לצד ימין והגבוהה לצד שמאל והתפארת שלישי מכריע ביניהם. ושלש למטה מן הוא"ו ולמטה בדרך זה הנצ"ח לצד ימין וההוד לצד שמאל טוב שלישי מכריע ביניהם. ולפיכך תמצא ענין טוב שהוא שוכן על גבי אדנ"י שהוא הספירה האחרונה מעשרת הספירות (ד) ונקרא **ההר המזוב** ובזמן ששוכן טו"ב תוך אדנ"י נקרא אדנ"י **ארץ מזבה** על שם טו"ב השוכן בתוכו וזהו סוד (דברים ה) וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. וזהו סוד (ע) לא תחסר כל בה. וכתוב (תהלים נד) ודורשי י"י לא יחסרו כל טוב. ולפי שאדנ"י נתלבש בלבוש הגבוהה במדת אלהים ופעל כל מעשה בראשית תמיד היה אלהים מתייעץ ומסתכל במעשה בראשית בכי טוב וזהו שאמר בכל דבר ודבר וירא אלהים כי טוב. (ה) ולפי עיקר זה התבונן סוד (שם ח) ואהיה אצלו אמן שהוא סוד **האמן והאימן והאמן** וזהו סוד טו"ב וסוד השבועה לפיכך כל השבועיות כולן **האמן והאימן והאמן** קשורות בשביעי שהוא כלל השבועה שהוא סוד השבועה. ודע והאמן שאין לשום בריה בעולם קיום זולתי באחד יתברך מאלו ו' ספירות. וכשארם משקר בשבועה הרי נעקר מכל שבע ספירות ולא נשאר לו בשמים ובארץ שורש וזהו שאמרו בנשבע לשקר (זכריה ה) ולנה בתוך ביתו וכלתו

את

כמבואר לקמן בשער ג': (א) אזי כל העולם כולו חרב ואין טוב מצוי בעולם. שהרי גבי הבדל שהוא לתקון העולם וליתונן לין כתיב בו כי טוב, ההבדל שהוא לעירובו של עולם לא כל"ש שאין טוב מצוי בו: (ב) והטעם כי טוב ראשון כנגד אל חי כי טוב שני נגד אל"י שהוא סוד אל"י הארץ. כי בו ניום השלישי נתגלתה היבשה ונקראת בשם ארץ כדכתיב יקום הים והיבשה יקרא ליבשה ארץ ולכן נקרא ג"כ ארץ טובה: (ג) כיצד ו' הוא סוד ו' ספירות שלש למעלה ושלש למטה. כי היא מתפשטת לכל דבר ביוזמה כמו שיבאר לקמן בשער ה': (ד) ונקרא הסוד הטוב. מפני שהוא חמדי גבוה מלול על מדת אל"י: (ה) ולפי עיקר זה התבונן סוד ואהיה אצלו אמן שהוא סוד **האמן והאימן והאמן**. כי ה' ספירות העדויות עם אהיה כמו שפירש במדון הם סוד אהיה האמונה והם אומן

את עציו ואת אבניו שהכל נעקר שורש וענף. ועתה בני שמעה זאת (א) והתבונן כמה הוא חומר השבועה וענושה כי אפילו הוצאת שם שמים מן הפה לבטלה אע"פ שאינו נשבע גענש עליו כ"ש הנשבע לשקר. י"י יצילנו מעונש זה וישלח לנו סליחה וכפרה על כל מה שעברנו על ככה. ולפי שענין השבועה הוא סוד שבע הספירות מעשר ספירות הכלולות בשמו יתברך נאמר בתורה (דברים י) ובשמו תשבע כי בשמו תלוי הכל (ב) (ישעיה סד) וכל הנשבע בארץ ישבע באלהי אמן (ג) ולפיכך אמרו ז"ל שבועה כנשבע במלך עצמו. וסוד השבועה כלולה מן השבעה כמו שכתוב (משלי ט) חצבה עמודיה שבעה. וכתוב (נחמיה כו) ויקרא אותה שבעה על כן שם העיר באר שבע. וכתוב (ס"ה) על כן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם. (ד) והמדה הזאת נקראת בתורה בלשון **חוק**. ועתה יש לי להאיר ענין בדבר זה. דע כי ה' יתברך ויתברך חקק כל היצורים ותלה גבולם ושיעורם בשמו הגדול ונתן קץ וגבול לכל הנבראים שבעולם. ולכל הנבראים עליונים ותחתונים יש קץ וגבול ולשמו הגדול אין לו קץ וגבול באמרו (איוב כה) קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר אבן אפל וצלמות. ואומר (מלכים קט) לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד. ופירוש הפסוק הזה כן הוא. כל דבר ודבר מכל הנבראים יש לו גבול ותכלית אבל אותה המדה הנקראת מצוה שהיא סוד ספירה עשירית משמו הגדול והיא הראשונה ממטה למעלה והאחרונה מלמעלה למטה ונקראת **מצוה** אין לה גבול כי רחבה היא מאד והיא המקפת בכל הנבראים (ה) ונותנת להם שיעור. והטעם שנקראת מצוה כי כל עניני ה' יתברך געשית על ידה ועל פי מצותה מתנהגים כל הנבראים שבעולם. וזהו סוד התורה והמצוה התורה זו תורה שבכתב והמצוה זו תורה שבעל פה. כי תורה שבכתב יש לנו להתנהג בה על צווי אדני הנקרא מצוה הנקראת תורה שבעל פה. ולפיכך אמר הכתוב לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד. ודע והבן כי כל החקיקות הנזכרות בספר יצירה שחקק ה' יתברך במעשה בראשית כולן חקקו ע"י אל חי אדני ובשני אלו השמות נתן קץ וגבול לכל הנבראים ושיעור ידוע שלא יצאו חוץ לגבול ולא ישנו את תפקידם. וכל זה נכלל במלת חק וחקיה אל ה"י אדני שבהם נחקקו ונגבולו כל הנבראים לכל יצאו חוץ לגבולם. וזהו הסוד הרמוז במזמור (ס"ח קמ"ה) הללו את ה' מן השמים כשהזכיר כל הנבראים עליונים ותחתונים יהללו את שם י"י כי הוא צוה ונבראו ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור. ואומר (יחזקאל ג) חקות שמים וארץ. ובברכת הלבנה אמרו חז"ל אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם חק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם. ואומר (יחזקאל לה) נתן שמש לאור יומם חקת ירח וכוכבים לאור לילה. כלומר גבול היום וגבול הלילה בסוד מדת יו"ם ומדת לילה. ואומר (ס"ה) האותי לא תיראו נאם י"י אם מפני לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים חק עולם ולא יעברנהו. ואומר (מלכים קד) גבול שמת כל יעבורון כל ישובון לכסות הארץ. הרי בכל מקום שתמצא לשון חוק הוא ענין גבול כל הדברים ושיעורם. וכן (נחמיה יז) ואכלו את חוקם אשר נתן להם פרעה וכן (משלי י) המריפני להם חקי. ולפי שנחקקו כל הנבראים למיניהם וגבוליהם ע"י שתי ספירות הללו הוצרך ה' יתברך ויתברך לשים אותם בתורה בסימנים ידועים בלשון חק ובלשון חקיה ובכל מקום שאמרה מוצא לשון חק

לזמן העולם ולזמנו ומגדלו בהשגחתו עליו : (א) והתבונן כמה הוא חומר השבועה וענושה. ועוד אמרנו לפנינו מחומר השבועה וענושה דעשר ה' : (ב) וכל הנשבע בלשון יסע באלהי אמן. כי אמן הוא כלל הז' ספירות כמו שכתבתי : (ג) ולפיכך אמרו ז"ל שבועה כנשבע במלך עצמו. שהוא הספירה שהוא עיקר השבע ומלכם : (ד) והמדה הזאת נקראת בלשון חק. כי היא משימה חוק וגבול לכל הנבראים ע"י המלכות שיתנהג לפיה להנהיג את העולם עד קץ וגבול כמו שכתבתי והולך ולכן נקרא גם היא חק : (ה) ונזכרה להם שיעור. כי המוקף נגבול מהמקיף

חק הוא מרת אל ח"י ולפיכך הוא מכריע בינתים שהוא הכתוב השלישי. וזהו שאמרו בספר יצירה ולשון חק מכריע בינתים כי הלשון היא באמצע כל איברי הגוף ולפיכך נקראת ח"ק ומרת אל ח"י נקראת ח"ק וזהו סוד (סוד סוד) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו כי ח"ק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב. וכבר הודעתוך שהוא יום הזכרון בסוד זכרנו לחיים ולפיכך כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב. דע כי המשפט הוא סוד תפארת וסוד יעקב וסוד ו' שבשם וחק הוא הקצה התחתון של ו' שהוא סוד המשפט שהוא סוד יעקב. וכבר זכרנו למעלה שהקצה של הוא"ו נקרא יו"ד קטנה. ולפיכך אמר כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב ובתיב שם שם לו חק ומשפט ומתוך חק שהוא אל ח"י שהוא יום הזכרון אדם נכנס למשפט ביום זה. ולפיכך דע שתמצא בתורה מצות הרבה שיש בהן סימן חק ומצות הרבה שיש בהן סימן חק. ובסוד הדבר כך הוא כל מקום שתמצא במצות לשון חק סימן הוא שאותה המצוה דבקה באל ח"י שהוא סוד ח"ק כאמרו בפסח מצרים (סוד יג) ושמרת את הדבר הזה לחק לך ולבניך. וכן בכל מקום שתמצא ח"ק יוצא במרת אל ח"י ובברכת ברית מילה שהיא סוד מרת אל ח"י ברוך אתה יי אשר קידש ידיו מבטן וח"ק בשארו שם וצאצאיו חתם באות ברית קודש. ובכל מקום שנמצא חק"ה הוא סימן שאותה מצוה דבקה בשם אדני' כגון (ס"ג) ושמרת את החק הזה למעודה מימים ימימה (במדבר יג) זאת הק' התורה וכן כל כיוצא בזה. נמצאת למד כי לשון חק וחקת סימן אל ח"י ואדני' הם מרת יום ומרת לילה הם זכור ושמור וכל כיוצא בענינים אלו. ועתה יש לך לדעת כי בכל מקום שתמצא בתורה חקים הם סימן ח"ק כאמרו חק"ם ומשפטים צדיקים. ובכל מקום שתמצא חקות הם סימן חק"ה כאמרו (ויקרא יג) אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו. אבל מכל מקום כשמוכיר לשון חקים בלשון רבים אל חי ואדני נכללים בהם וכן כשמוכיר חקות שתי מדות אלו נכללות. וא"כ מה הפרש יש בין חקים וחקות. דע כי חקים הם סוד אל ח"י בראשונה ובכלל שלו אדני מלמעלה למטה וחקות הם סוד אדני' בראשונה ובכלל שלו אל ח"י מלמטה למעלה. והתבונן בעיקר הגדול הזה. ואחר שהודענוך זה יש לנו להודיעך הטעם שקרא קצת המצות חקים או חקות. כבר הודענוך כי לשון חק הוא סוד חקיקת הדברים ושיעורם וגבולם ושאינן יכולים לעלות חוץ לגבולם. וכן כל המצות הנקראות חקים או חקות מצותיהם סתומות ונעלמות מאד והוציאה אותם התורה בלשון חק לומר לנו שנקיים אותן ולא נהרהר אחריהן מה טעם נתנו לנו ונשמור חק גבול ההרהור והמחשבה בהם ולא נצא חוץ לגבולי המחשבה וההרהור ולפיכך נקראו חקים וחקות וכבר גלו דבר זה חז"ל בתלמוד ואמרו את חקותי תשמרו דברים שהיצר מקטרג עליהם ואומות העולם משיבים. ואלו הן אכילת חזיר. ולבישת שעמנו. וחליצת יבמה. והרבעת כלאים. ושור הנסקל. ועגלה ערופה. וצפורי מצורע. ושמא תאמר מעשה תהו הן ת"ל אני יי חקתייה ואין לך רשות להרהר בהם וזהו סוד (ויקרא יג) את משפטי תעשו ואת חקותי תשמרו ללכת בהם אני יי. ולפיכך בכל מקום שתמצא בתורה לשון ח"ק או חק"ה הוא סוד שאתה ראוי לקבל ולקיים ואין לך רשות להרהר על אותה המצוה ולצאת חוץ לגבול השגתך. ולפי שטעם המצות הנקראות חקים עמוק הם בחקיקה וזהו סוד (ס"ג) את חקותי תשמרו כמו שתמצא בפסח מצרים (במ"ג) ולקחתם אגודת אזוב ומביתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף ואמר בו (ס"ג) ושמרתם את הדבר הזה לח"ק לך ולבניך. וכן לענין כלאים ושעמנו נאמר בו (ויקרא יג) את חקותי תשמרו בהמתך לא תרכיע כלאים שדך לא תזרע כלאים ובגד כלאים שעמנו לא וגו'. וכן בשעיר המשתלח (ס"ג) והיתה לכם לחקת עולם וכן בפרה אדומה זאת חקת התורה. ועתה התבונן כי בהיות לשון ח"ק חקיקת כל הדברים בשמו

בשמו הגדול ועמקם נתן גבול לדעתו של אדם במצות העמוקות הנקראות חקים ואמר לנו לקיים אותם ושלא נהרהר אחריהם ולא נצא חוץ לגבול ההשגה ואמר עד פה תבא להרהר ולא תוסיף כמו שאמר לגלי חיים עד פה תבא ולא תוסיף וכן הוא דין האמונה והרהור המחשבה על המצות הנקראות חקים, ולפי שענין סוד ברית מילה הוא מהדברים הנסתרים והנעלמים בסוד אל ה"י שהוא סוד ח"ק קבעו בברכת ברית בא"י אמ"ה אשר קידש ידיד מבין וח"ק בשארו שם וצאצאיו חתם באות ברית, והסוד הפנימי (שמות טו) שם שם לו ח"ק ומשפט ושם נסחו, ולפי דרך זה התכונן בכל מקום שתמצא בתורה לשון ח"ק שהוא סוד אל ה"י והקה הוא סוד אדנ"י, ועתה פקח עיניך וראה כתרים נעלמים נלוים לעין ואדם צריך להתכונן בהן בכל מקום שהוא מסתכל בהם בכל התורה, ולפעמים נקראת המדה הזאת בתורה בלשון **ה"ר** וצריך אני לעורר על זה, דע כי מילת ה"ר היא רומזת בתורה ענינים רבים, וצריך אתה לדעת בהיותך מוצא לשון ה"ר או הרי"ם לאיזה צד הכוונה נוטה, (א) דע כי המדה הזאת הנקראת אל ה"י נקראת בתורה **ה"ר ציון** ומדת אדנ"י **ה"ר המוריה**, והר עשו היא המדה המקטרגת את ישראל (פי' הוא ס"מ' וכן זוגו כי נס חס זס לעומת זס וגו') והנני מאיר עיניך בטעם זה, דע כי הר ציון בכל מקום היא מדת יסוד' והוא סוד אל ה"י לפי שהר ציון הוא המקום אשר משם היתה המדה ראשונה לבריאת עולם כאמרו (תהלים נ) מציון מכלל יופי אלהים הופיע, וא"ת והלא אדנ"י הוא בית שער הראשון הסמוך לגבראים דע שאילו לא יגיע אצילות שפע הר ציון שהוא אל ה"י בהר המוריה שהיא ירושלים הנקרא אדנ"י (ב) לא יוכל אדנ"י לעשות דבר, וכבר הודענוך כי כל הפעולות שפועל אדנ"י בהיותו נשפע ממדת אל ה"י כן הענין בהר ציון הוא סוד אל ה"י והר המוריה הוא סוד אדנ"י שהוא סוד ירושלים ואין הקב"ה משפיע טובו ושוכן בירושלים אלא ע"י ציון' כמו שכתוב (שם קלח) ברוך ה' מציון שוכן ירושלים ופי' הפסוק מעם ציון' ועל ידי ציון הוא שוכן בירושלים (ע') ואין ברכה באה לעולם אלא ע"י ציון כשהוא מריק ברכותיו (ג) בירושלים כאמור (תהלים קלג) במל' חרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה י"י את הברכה היום עד העולם, והררי ציון הם נצ"ח והו"ד ומשם שמן הטוב נמשך על ציון ומשם יורד לירושלים ע', והסוד שנים כרובים עצי שמן שעשה שלמה **בדביר**, (ד) ומהררים אלו נהצבו הררי נחושת בסוד (דברים ה) ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצוב נחושת בסוד מדת הדין האדומה בסוד (ה) זכיהו (ו) וההרים דורי נחשת, ולפיכך דע כי הר ציון הוא סוד אל ה"י והר המוריה הוא סוד בית המקדש וירושלים בכלל, והר עשו הוא הצד המקטרג מצד שמאל מבחינ', (ז) והסוד (שמות יו) מלחמה לי"י בעמלק מדור דור, וזהו המעכב בבנין הר ציון ובבנין המזבח בהר המוריה עד שייגיע

זמן

מהמקור וא"כ יש לו גבול וסיעור : (א) דע כי המדה הזאת הנקראת אל ה"י נקראת בתורה הר ציון, כי הוא המצויין ומורה דרך עד החיים בתוך הגן וכן המלכות נקראת הר המוריה כי היא מורה דיעה ופסח עינים : (ב) לא יוכל אדנ"י לעשות דבר, כי המלה אליותו היא עם המפארת בד"י כלופים וכמוס : ואלה נשתלשל למטה להיות לראש פינת עולם הנבראים להנהיגם בכח היסוד שהם סוף האצילות המשפיע בו כמבואר בשער המערכת במערכת העצם וזהו אמרו שאילו לא יגיע שפע הר ציון למדת אדנ"י לא יוכל אדנ"י לעשות דבר כי הוא אז בכמיסותו וחביונו מתקדם : (ג) בירושלים כאמור ככל חרמון, שפע היסוד מכהר עליון נקרה על כי ככל הוא לישראל וחרמון הוא הר גבוה בא"י שממנו הגל יורד על הררי ציון : (ד) ומהררים אלו נהצבו הררי נחשת, כי משם יצאו כחות חילוניות והועמדו משמאל למטה כמו ספירם בשער א' ולעיל בכינוי טוב : (ה) וההרים הרי נחשת, שהנחשת הוא אדום ורומן לדון וגם הוא מל' נחש : (ו) והסוד מלחמה מצד שמאל, כי עמלק בטע' ע' מדת הדין הקשה שהיא כמו של עשו ועמלק ובעבה בא ונחש ולכן אמר מרע"ה כאשר הויה השמאלית מזורעו עולם על כס י"ה על המלכות אז מלחמה מ' לה' בעמלק מן היסוד והמלכות הנרמזים בדור דור ותמחה זכרו נלחם על א' וימלא שם י"ה והפארתו

ממלכות

זמן פורענותו של אדום לקבל הנקמה ממנו ואימתי בזמן שילבשו בנדי נקם הדר"י ציון (א) שהם יהוה צבאות אלהים צבאות וייתשבו על הר ציון. ואלו הן הנקראין מושיעים אלו הם יהוה אלהים צבאות והסוד (ענדים ה) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו מושיעים אלו הם יהוה אלהים צבאות בהר ציון זהו אל חי לשפוט את הר עשו זהו עמלק בנו של עשו שיש ל"י בו מלחמה והוא המקטרג כנגד הר ציון והוא סמאל שרו של עשו (ב) ששלח יד בכרית שלומים מה כתיב בתריה (ס) והיתה ל"י המלוכה שהיא סוד המלכות שהיא סוד הר המוריה שהיא סוד ירושלים שהיא סוד אדני. ודע כי תחת ממשלת אדני שהיא סוד ירושלים והשכינה והמלכות יש ארבע מתנות נושאות כסא אדני ונקראים הרי אררט. (ג) והם נושאי כסא מרכבתו ועל זה נאמר (יפס"ה ג) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית י"י (שכ"ס) בראש ההרים בראש ארבע מחנות. והוא סוד (יפס"ה יח) כל יושבי תבל ושוכני ארץ כנשוש סוד נ"ס הרים תראו וגו' שיעמוד גם אדני שהוא סוד (ד) המזבח שעשה משה רבינו ע"ה על מלחמתו של עמלק ויעמוד הגם על ראש ההרים הידועים (ה) ארבע חיות של ארבע מחנות. ודע עוד יש כמה הרים אחרים ומהם גבנונים ומהם הרי נשף ושאר כמה הרים חיצונים וכולם מקיפין סביב לר הר המוריה בסוד אדני. (ו) והוא סוד (ז"ו ו) ששים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות אין מספר אחת היא יונתי תמתי. (ז) וע"ז נאמר (מל"ג קכ"ה) ירושלים הרים סביב לה וי"י סביב לעמו. ודע כי מן ההרים שסביבות ירושלים סאותרן שנקראים הרי נשף וכיוצא בהן כשישראל יוצאין חוץ לר ציון מתנגפין רגליהם על הרי נשף לפי שאין להם לישראל קיום ועמידה וזולתי בהר ציון ובהר המוריה. ולפי עיקר זה אמר י"י יתברך לישראל שנתן לעשו את הר שיעיר לרשת אותו. והטעם כי הר שיעיר הוא טמא ובו שוכנים השעירים אשר הם זונים אחריהם (יפס"ה ל"ד) ושעיר על רעהו יקרא. שעיר הן עשו אחי איש שעיר וכנגדן שעיר המשתלח וכנגדן (יק"ד י"ו) ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים. ותדע כי

מלכותו שלו והענין כולו כי מה' שלמעלה שהיד בו למחות דרך הקנה ת' תלפית עם ע' מה"ד הכסה דקאנטי ומ"ע. בספר רבינו בחיי כי יד על כס יי כי עמלק שלח ידו על כס יי כלומר על ו"ה שהם כסא ליו"ד ה"א כסא ג' ראשונה ובעבור כן מלחמה לה' בעמלק מדור דור ונקראו אלו המדות דור דור כי הם דירת השם המיוחד והם הדברים בינינו כענין השוכן אחס בחור עומאותם אבל עיקר השם על העטרה נאמר וסיומן דור הולך ודור בא כאשר יחלף לפנים בתחלת שער פ' : (א) שהם יהו"ה אלהים נבואות. כי שם התלפנות הקנה והנקמה כמו שיתבאר לפנים בשער שלטי בבואר שם חלקים נבואות : (ב) ששלח יד בכרית שלומים. כענין דרך נחש עליו ז"ל ע' כי להם שלחו יד לחטוף ולגנוב שפט היורד. מהיכוד למלכות על ישראל כי אותו למסר העיריהו במחשבתו ובמעשה ויהיה כדבר במדרש יונת ב' על הנחשלים אחריו קוללים בריחות של חותם של הים העין קוללים לעומתם והיו משליכין אותם למעלה ואומר על זה בחרת בזהוהו זו פול מה שבהרם : (ג) והם נושאים כסא מרכבתו. כסא חל"י הם הד' חיות שראה יחזקאל פני אריה אל הימין ופני שור מהסמאל וגו' והוא מרכבה המלכות כי היא מרכבה למרכבה וכסא לכסא כמבואר בספר המערכה בשער המרכבה. ובפירושו המרכבה לר' יוסף גיקטיליה כתוב כי תלפנות אלו הד' חיות עומדות ארבע מהנות שבינה מהנה אוריאל לגד המה העומדת למזרח ודפאל לגד החיה של מערב כו' וכן הוא בקראנטי פרק במדבר : (ד) סוד המזבח שעשה משה. פי' שקרא שמו ה' כפי לרמז זה : (ה) חיות של ארבע מהנות. אלו הד' חיות הם מלאכים עליונים קדושים והם ההוינים מאוד לפני הקב"ה וכוזרו הקדש מעטל כסא ובתלפנותן עומדות ד' מהנות השכינה כאשר פירשתי מפי' המרכבה והעל בשער ה' ביחתי השתלשלות כולו : (ו) והוא סוד ששים המלכות. ששים מלכות וששים גבורים הכל אחד ולמעלה פירשתי בשער ה' זה לעומת זה עשה חלקים חילוניות כנגד פנימיות ואלו הם השמונים פילגשים כי ששים כנגד ששים ועשרים פילגשים בין אלו עשו וזני קטורה ונשיא ישמעאל הם שמונים. ועלמות הם המדינות והעיריות. אחת היא יונתי כנסת ישראל מפי' שר השירים לרבינו סעדיה גאון : (ז) ועל זה נאמר ירושלים הרים סביב לה. כי היא למטה בזווגת מעלה כי כל הדברים משתלשלים בדומה כאשר נחבאר פעמים ועיקר קיום ועמידה ישראל באלו ההרים הפנימיים וסוד ומלכות וכאשר יולדים חוץ לשורתם הנה הם מתנגפים באלו ההרים החילונים הנקראים הרי נשף וכיוצא בהם והם גם

כי עשו לקח בחלקו מן השעירים השפלים הקרובים לארץ כענין שאמר (כנאסית לו) אלה הם בני שעיר החורי ויבשי הארץ ולפיכך נאמר בעשו וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו והוא הענין שאמר (עובדיה ה) הנה קטן נתתיך בנוים בזוי אתה מאד , והטעם כי שאר הגוים יש להם שרים עליונים כענין שנאמר (דניאל י) והנה שר יון בא ושר מלכות פרס וכן לשבעים אומות ובישמעאל שנים עשר נשיאים לאומותם (א) אבל עשו חלקו ונחלתו השעירים שהם השפלים שבכל הנבראים , ולפיכך נקרא שעיר , ואומר (יהושע כד) ואתן לעשו את הר שעיר לרשת אותו ומה שאמר באדום (עובדיה ה) אם תגביה כנשר לפי שיש לו שר הנקרא סמאל והוא נותן הכח בשעירים והנפש לגלגל מאדים (ב) אבל אינו מכלל השרים השבעים הקיימים לעולם על עמדם , ולפיכך אמר הכתוב (במות יו) מלחמה ליכי בעמלק מדור דור וסוד ד"ר ד"ר הוא סוד י"י זכרך לדור ודור (ג) וזה זכרי לד"ר ד"ר , והוא השטן המקטרג למעלה כנגד ישראל והוא סמאל הרשע ובבא עת הגאולה מה כתיב על סמאל הרשע אם תגביה כנשר ובין כוכבים שים קנך משם אורידך נאם י"י , וכיצד יורידוהו בעלות מושיעים שהם יהוה אלילים צבאות על הר ציון שהוא סוד אל ח"י לשפוט את הר עשו שהוא הר שעיר ויפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה באדמה ואז (יעקב לו) כי רותה בשמים חרבי ואח"כ הנה על אדום תרד , ובהיות זה מה כתיב (סע סג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו' אני מדבר בצדקה רב להושיע בסוד (עובדיה ה) ועלו מושיעים בהר ציון , ולפי דרך זה אמרו כי הר ציון נקרא הר י"י בהתחבר ה"ר ציון וה"ר המוריה (ע') בסוד (כנאסית כג) ויקרא אברהם שם המקום ההוא י"י יראה אשר יאמר היום בהר י"י יראה ומעמד הר המוריה ע"י אצילות הר ציון (ד) בשפע הברכה היה ולפיכך אמר כי נשבעתי נאם י"י כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשבת את בנך את יחידך כי ברך אברכה והרבה ארבה את זרעך וגו' , ולפיכך כל מקום שתמצא (ה) מי יעלה בהר י"י הוא סוד ציון בחבור ירושלים , הר בית ה' הוא סוד הר המוריה וירושלים בחבור , ולפעמים נקראת המדה הזאת ציון (ו) וענין ציון וירושלים הם סוד אל ח"י אדני זכור ושמור ומתוך ציון שהוא סוף תשע ספירות שוכן השם בירושלים (ע') שהיא סוד הספירה העשירית למטה כאמרו ברוך י"י מציון שוכן ירושלים ואמר כטל חרמון שיורד על החר"ר ציון ומשם הברכה נמשכת לירושלים ולכל העולם , וכבר הודענוך כי אל ח"י הוא סוף מ' ספירות מלמעלה למטה והוא המריק ברכה באדני , וכן בהיות הצדיקים נמצאים בעולם (ז) אזי י"י יתברך ויתברך מאציל ברכותיו למטה ועל ידי מי על ידי ציון וכן הוא אומר מציון מכלל יופי אלילים הופיע , ואם ח"ו עושין ישראל שלא כהוגן מה כתיב (יעקב יז) כי מפני הרעה נאסף הצדיק והצדיק הוא מדת הדין וכן הוא אומר (משלי י) וצדיק יסוד עולם ואומר מציון מכלל יופי אלילים הופיע (ח) ובשנאספת מדת צדיק אז נחרב הר ציון מה כתיב בהסתלק אל ח"י מהר ציון

כן השרע מחנות ולרצע חיות שלהם כי הכל זה לעומת זה עשה האלילים כמו שביארתי פעמים : (א) אבל עשו חלקו ונחלתו השעירים שהם השפלים , כי כן כחות עשו הן הכחות היוהר החסונים ככחות החיוניות : (ב) אבל אינו מכלל ע' שרים הקיימים לעולם על עמדם , כי ה"ע שרים יושעו ממדרגתם אבל לא יאדו מן העולם לעמיד לבד כאשר יחביר לקמן בשער ה' משא"כ בסמאל כי הוא וסיעתו היו נשחטים כנדיים ונחלים כענין שנאמר בלע המות לנח : (ג) וזה זכרי לדור דור , וכבר פירשתי למעלה כי הרמז בו ליסוד ומלכות שהם דירת השם ודרים עמנו ושם הזכרון : (ד) בשפע הברכה היה , כי משם הברכה וחיים עד העולם כמו שיתבאר בסמוך : (ה) מי יעלה בהר ה' הוא סוד חבור ציון בירושלים , פי' סוד חבור ציון וירושלים של מעלה וזה בית ה' הוא סוד חבור ירושלים של מעלה שהוא הר המוריה בירושלים של מטה : (ו) וענין ציון וירושלים , פי' ציון וירושלים של מטה הם בדומה לציון וירושלים של מעלה שהם אל ח"י ואדני : (ז) אז ה' יתברך מאציל ברכותיו למטה , כי הדיק החסון מעורר דיק העליון : (ח) ובשנאספת מדת צדיק נחרכה הר ציון , כי אז ירושלים של מעלה אינו שוכן בירושלים של מטה גם כן וזהו טעם לכתיבת

ציון אז כתיב (א"ה כ) על הר ציון ששמש שועלים הלכו בו מי הם השועלים שהלכו בו שאר כחות של מומאה הנקראים שועלים קטנים מחבלים כרמים מי הם כרמים כרם י"י צבאות . אבל לעתיד לבא מה כתיב ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה ל"י המלוכה ואז יתחברו ירושלים וציון כאחד כי ירושלים היא עיר המלוכה וזהו והיתה ל"י המלוכה וזהו סוד (זכ"ס ט) גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלים . ובשוב הספירות לתקונן מה כתיב (יט"ט כז) ובאו האובדים בארץ אשור והנדהים בארץ מצרים והשתחוו ל"י בהר הקדש בירושלים בהר הקדש זה הר ציון בירושלים היא עיר המלוכה . והסוד רמזו רז"ל מי הם האובדים באומרו הצדיק אבד ומה אבד אבד את הצד"ק ולפיכך ובאו האובדים צדי"ק אבד לצד"ק (ע') וצד"ק אבד לצדי"ק וזהו ובאו האובדים ולא אמר האובדים . צדיק וצדק הם הנקראים הר הקדש בירושלים . ולפי עיקר זה קבעו בתפלה המחזיר שכינתו לציון והסוד ברוך המחזיר אברה לבעליה . ואחר שעוררנוך על העיקרים דע כי המדה הזאת על היותה מדה לאבות ועמה נכנסו שלשתן לקבל כל אחד ואחד חלקו במרכבת ובמדה הזאת נכללין כל מיני שפע ואצילות הבאים מכל ט' ספירות נקראת ג"כ בלשון **כל** והטעם לפי שהמדה הזאת מושכת מכל הספירות העליונות כל ההמשכות כולם למיניהם ומביאה אותם בתוך השם הנקרא אדני"י . ולפי שהכל תלוי במדה זו נקראת כ"ל . וגם לפעמים נקראת המדה העשירית שהיא אדני"י בלשון כ"ל על שם המדה הזאת ועל סוד זה נאמר (יט"ט מד) אנכי י"י עושה כל נוסה שמים לבדי וגו' שהרי בכח המדה הזאת נבראו שמים וארץ וכל צבאות מעלה ומטה והסוד (נ"ה ט"ז) ויכלו השמים וגו' ויכלו לשון כל . והסוד הגדול השבת הוא סוד כל וכולל שתי המדות בסוד זכור ושמור . וזהו סוד ויכלו השמים והארץ (ס') ויכל אלהים ביום השביעי . ושלשת האבות ירשו מדה זו שהיא כ"ל בסוד זכור ושמור . אברהם כתיב ביה (ס"ג מד) וי"י כרך את אברהם בכ"ל . יצחק כתיב ביה (נ"ה ט"ז) ואוכל מכל . יעקב כתיב ביה (ס"ג נ"ג) כי חנני אלהים וכי יש לי כ"ל . ועל זה אמר דוד ע"ה (ת"ל קיט) על כן כל פקודי כל ישרתי . ולפי שהמדה הזאת היא שביעית (א) עד ספירת בינה כמו שאמרנו (ב) ולספירת בינה יש חמשים שערים ומאותם חמשים שערי בינה יונק א"ל ח"י על כן נקראת בלשון כל כי משם נמשכים הכל ולפיכך כ"ל בנימטריא חמשים כי כל הדברים הנמצאים בנבראים מחמשים שערי בינה יצאו וסימן כל הנבראים הוא כל . והסוד הגדול (נ"ה ט"ז) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טו"ב מאד וכבר הודענוך כי המדה הזאת נקראת כ"ל . ויש לי לעוררך על סוד פנימי דק . דע כי בהתחבר מדת זכ"ר ושמו"ר אזי כל העולם במלוי ובשלמות . והסוד (ק"ה נ) את הכל עשה יפה בעתו . כי מדת זכור נקראת בסוד כל ומדת שמור נקראת ע"ת וכשזכור ושמור מתאחדות כאחד בסוד כ"ל ובסוד ע"ת אז אומר את הכל עשה יפה בעתו והסוד בעת ו' . ודע כי יש עתים למוכה ועתים לרעה . כבר גלה שלמה ע"ה הסוד ואמר עת ללדת . ויש כמו כן עת רצון ועת רעה כמו

לכתיבת ירושלים חסר יו"ד כל זמן הגלות שאין עשה השכינה שהיא העשירית שם עד שתתמלא פנימיה כל לבנה במהרה כימינו חסר : (א) עד ספירת בינה . כמו שזכרנו לשל זכינו שנה : (ב) ולספירת בינה יש חמשים שערים . הם הם נ' שערי בינה שנגדו צבואם כאלו חמשה ספירות המהצבים שער בינה אחד בהולדותם וכחם וצבירותם המהמחים שער אחד וצבירותם העופות שער אחד וצבירותם שער אחד ודגים שער אחד ויעלה זה עד צבירות הנפש סיהבון מכות הנפש ומשם לגלגלים וצבירותם כי בכל אחד מהם שער המה וצבירותם ומהותם וכמו שלא כהמחנה של חבירו ומספרם מקובל להם חמשים שהם משה רבינו ע"ה חוץ ממחנה ולאפשר שיכיה השער הזה צדיעות הצורה יתבדק שלא נמסר לשום נבדא ולא סתהכל באמנם נבדאו כי על הרוב נבדא ועל השער האחד לא נבדא מפני הרמב"ן . ונכללו כולם צבירה כידוע כי היא הכח כל הסבב שתחתיה צבירה נעשה ונמחר צביון העולם וכל אחד כלולה מכולם

כמו שדרשו רז"ל בפרק חלק והנני מגלה לך הסוד. דע כי מדת אדני נקראת ע"ת וכשהיא מחוברת לצדי"ק הנקרא מ"ב אזי היא עת טובה שהרי טוב מתחבר עם עת. ואם ה"ו טוב נפרד מעת הרי מתחבר עם עת ענין אחר שיושב חוץ לספירות ונקרא רע. וזהו עין הדעת טוב ורע וכבר פירשנו זה בענין עין הדעת טוב ורע שהיא מדת אדני הנקרא במדה זו. והכל כפי הדין הישר ומשפט האמת וכבר נלה שלמה ע"ה ענין זה בסוף קהלת ואמר (ס"ג) כי את כל מעשה האלהים יבא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע. ולפי דרך זה אחול חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. וזהו סוד אמרו (ויקרא י"ו) דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש מאי בכל עת כלומר בכל עת שהיא עת רעה שהדברים הנקראים רע מחוברים לעת או שמא אותה העת היא באותם העתים החיצוניים הנקראים עתות מומאה כי כמה עתים חיצוניים יש מחוץ לפרגוד וכל אחד מהם מזומנת לפורענות. וגם הם בכלל ואל יבא בכל עת אל הקדש. ובאיוז עת ראוי לו לבא (ס"ד) בזאת יבא אהרן אל הקדש במדה הנקראת זא"ת לפי שמדת זה אלי שהוא טוב מחובר לה והוא טוב ועל שמו נקראת זא"ת וכבר הודענו כי על ידי שם אדני היא נקראת עת רצון והיא עתו של אדני שהוא צדק שהוא טוב הנמשך מצדי"ק ולפי שעל ידיה מקבלים כל היצורים פרנסה ומזון לפיכך נאמר (תהלים קמ"ה) עיני כל אליך ישובו (א) ואתה נותן לחם את אכלם בעתו בסוד את הכל עשה יפה בעתו. והיודע לחבר מדת זכור אצל שמור עליו נאמר (ס"ו) אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת כלומר המקרב מדת שמור אצל משפט אזי הוא משפיע הברכות בכל הדברים שבעולם בין בספירות הפנימיות בין בדברים החיצוניים שהם חוץ לספירות כי כשהספירות הפנימיות נשפעות ונסדרות אזי כל הדברים שבעולם מקבלים כח שפע ואצילות. וזהו סוד עושה צדקה בכל עת כי היאך אפשר לו לאדם לעשות צדקה בכל עת ועת מכל עתות היום אלא סוד הדבר כך הוא כשהאדם מחבר מדת שמור אצל משפט אזי הוא עושה צדקה בכל הדברים שבעולם ואפילו בדברים החיצוניות כ"ש בפנימיות שכלל הכל נקרא כ"ל ע"ת והמבין סוד הפסוק שנאמר (ישעיה ס"ה) עושה שלום ובורע רע יבין סוד עין הדעת טוב ורע וסוד עת טובה ועת רעה. כי מה ענין שלום אצל רע שאמר עושה שלום ובורא רע כי שלום הוא אצל המלחמה וטוב אצל רע אלא ענין שלום שאמר אצל רע זה ידוע הוא למשיגי האמת כי מדה הנקרא שלום טוב. ולפיכך אמר עושה שלום ובורע רע כי הרע הוא חוץ למחיצת המקום הנקרא טוב שהוא סוד כ"ל. ולפי שנחתמו מעשה בראשית בחותם הנקרא טוב לפיכך כתיב (בראשית ח') וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. והמדה הזאת לפעמים נקראת **אביר יעקב** (ב) והטעם כי מבינ"ה יאבר ג"ן החכמה (ג) בסוד שבת קמן ושבת גדול והטעם שנקראת אביר יעקב ולא אביר אברהם ולא אביר יצחק לפי שזאת המדה תלויה במדת יעקב שהרי יעקב קן האמצעי בתווך וא"ו של השם יתברך. וסוד וא"ו של שם מיוחדת ליעקב בסוד תפארת ובה נאחזות מדות אברהם ויצחק אברהם לימין ויצחק לשמאל ויעקב קן האמצעי וסימן (ס"ז) ויעקב איש תם יושב אהלים. (ד) וסוד איש תם בסוד תיובת של לולב שהוא סוד קן האמצעי של לולב. יושב אהלים הם שתי אהלים אהל

הרי ז"פ ז' שהם מ"ט נכללו בה והיא ע"מה שער ה' וכבר פירשנו זה בענין עין הדעת בשער א': (א) ולמה נותן להם את הכלים צה"ו. רמזו צה"ו הסוד צה"ו כלומר צומח הבורח כמו שנחזק: (ב) והטעם כי מבינ"ה יאבר ג"ן. ע"ה הכניסנו יאבר קן ופי' כי מבינ"ה הציג היסוד מחדש ומאב"ר כ"ף ה"ן שהיא המלכות כמבואר בסמוך יותר: (ג) בסוד שבת קמן. כלומר השמיטה שורש וטיקרה היא היוכל ככרמו בסמוך ועל יוכל יטל שרשיו ולכך אמר כ"ן בסוד שבת קמן ושבת גדול כי ה"ה צה"ה ה"ה וקטן מקבל מהגדול ובעצור שהוא למטה מהשפלה וקטל כלמאעומו נקרא

אהל אברהם ואהל יצחק כי הם שני צדי הלולב . ולפי שמד יעקב הוא קו האמצעי והוא סוד וא"ו אנו אומרים אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ו' נוספת ביעקב . וכן האל הגדול הגבור והנורא והסוד הגדול (ויקרא ט) וזכרתי את בריתי יעקוב מלא עם וא"ו . וברית יעקב הוא סוד אביר יעקב . ולפעמים (א) נקראת אביר ישראל בסוד סתום וחתום (יטעם א) לכן נאם הארון י"י צבאות אביר ישראל . (ב) ויש לך לדעת מי הוא הנקרא ארון בסוד י"י צבאות אביר ישראל . כבר ידעת כי הג' ספירות תחתונות (ג) נאחזות בשרש ו' התחתון והם נצ"ח הו"ד יסוד' ושלשתן נקראות צבאות בכלל ולשתמצא נצח לימין והוד לשמאל ויסוד באמצע שהוא אל ח"י שהוא אביר ישראל תמצא אביר ישראל מכריע בין נצח ובין הוד וכן הוא אומר (יטעם ג) הנה (ד) ארון הברית ארון כל הארץ (ה) הארון נקרא ההיכל ששוכן בו על שמו יחיה . ולפיכך אביר יעקב אביר ישראל ולא אביר אברהם ואביר יצחק . (ו) והוא מן דוד העושה המלחמות גדולות והוא ארון כל הארץ . ודע כי מכת אביר יעקב יתחדש אבר הנשר הידוע בסוד (איוס נט) אבר"ה חסידה ונוצה והסוד (סס) המבינתך יאבר נין יפרוש כנפיו לתימן שהוא סוד מדת חס"ד חסיד"ה חסדי דוד הנאמנים ובהתחבר בינה לאביר יעקב אזי יאבר נין (ז) יפרוש כנפיו לתימן כי הבינה מדה שביעית היא לאביר יעקב (ח) ועל יובל ישלח שרשיו ובהתחבר אביר יעקב למדה הנקראת נשר (ט) אזי היא מתחדשת ומתמלאת כל טוב ועליה נאמר אברה חסידה ונוצה וע"ו נאמר (תהלים קד) המשביע בטוב עדיך תתחדש כנשר געורייכי . והמדה הזאת נקראת **חסד תחתון** וצריך אותה לדעת כיצד . דע כי שלשת מיני חסד הם . האחד חס"ד עליון הבא מן המקור העליון שאין בו תערובת דין וזולתי חסד ורחמים ונקראים חסדים טובים והסוד (יטעם יד) וחסדי מאתך לא ימוש . וע"ו נאמר (תהלים כח) כי המלך בוסח ב"י ובחסד עליון כל ימוש . והב' הוא חסד עולם והוא חסד אברהם שנאמר (משה י) תתן אמת ליעקב חסד לאברהם ולפי שפחד יצחק שהוא סוד מדת הדין מתערבת עם חסד אברהם ולפעמים מעכבת את החסד מצד הדין כאומרו (י) (תנחום ג) ושם חביון עוזו (יא) ואומר (שמות טו) ימינך י"י תרעץ אויב אין חסד אברהם חסד פשוט אלא מעורב עם דין כי לפעמים מתגברת מדת הגבורה ומסתתרת בתוכה חס"ד אברהם . ולפיכך חסד אברהם נקרא חסד עולם כי לפעמים הוא מתעלם בסוד ב' מדות שבהם מתגלה העולם

נקרא אביר יעקב כמו שמבאר והלך : (א) ונקרא גם אביר ישראל מטעם זה רק הפרש זה יש בדבר כי לפעמים הוא מכריע ועומד בשוה בין נצח והוד ולפעמים עומד למעט מהם וזה נקרא אביר יעקב חכן כשם הוא מתגלה עליהם פעמים ועולם למעלה נקרא אביר ישראל לשון פירוש כמו בהשפלות ההפארת שזה נקרא גם כן ישראל סג' וזה הענין מתגלה בבחי' אומר שהיכוד עומד למעלה ומכריע בין שלם לשלם בין ג' דלעיל חסד פחד חפארת וזין ג' דמלרע נצח הוד מלכות ועיין שם וזהו שאתר בסוד חסוד וסתום והוא סוד ח"ס כבוד תיומת של לולב כי סם מלשון תיומת הלולב שהחיק צד' המדות ונכנס בלמעט כדלקמן בשער ו' : (ב) ויש לך לדעת מי הוא הנקרא ארון . ס' כשאדון סמוך לה' נצלות ר"ל ההפארת או ירצה בו היסוד והוא ח"ס כי על הרוב צד"מ שזוכר ההפארת בספרים כאלו הוא מזכר עם היסוד כי הם צאים על דרך אחד כמו שפירשתי פעמים : (ג) ארון הברית ארון כל הארץ . יורה ע"ו כי פירשו ארון' של הברית שהוא ארון' כל הארץ והארון הוא ההיכל של סם ה' : (ד) נאחזות בשרש הו"ל כמבואר למעלה בזיווי שנועה : (ה) הארון נקרא ההיכל . פירוש ומפני השם ארון אשר הוא גם ההפארת נקרא ההיכל אשר הוא שוכן בו ג"כ אדני' על שמו ובס"ל מלאכי והארון הוא ההיכל ששוכן בו ה' : (ו) והוא מן דוד . ס' המנן של דוד שהיה המלכות הנקראה יד צנימטריה דוד וגם הוא חסדו ע"ש השפעתו בו ולכן נקרא גם כן חסדי דוד כמו שזכרנו בסמוך : (ז) יפרוש כנפיו לתימן . פירוש המלכות מעלת נוצה ופירוש כנפיו לתימן מדת אברהם שהיא בתו פורשת כנפיה אליו מידי אביר יעקב : (ח) ועל יובל ישלח שרשיו . פירוש שרשיו הו"ל ישלח על היובל לקבל ולשלוט משם כי שניהם בשביעית זו מזו : (ט) לא הוא מתחדש . ס' מתחדשת ההשפעה כשם המתחדש נוצה והוא כפורחת עתה נצח משביע בטוב עדיה : (י) ושם חביון עוזו . זה מבואר היטב למינס בשער ו' ושער ט' : (יא) ואומר ימין

העולם בסוד גלוי ונעלם, (א) בסוד מעלה ומטה ימין ושמאל פנים ואחור ולפיכך חסד עולם יש בו דין ורחמים, השלישי נקרא חסדי דוד הנאמנים והם חסדי אל ח"י הבאים מכת חסדים טובים וחסד אברהם, ונקראים חסדי דוד בהגיעם אצל מדתו, וכשנמשכים אלו החסדים הבאים דרך עיר דוד היא ציון ונקראים חסדי דוד בהגיעם לשם אדני נקראת אדני בלשון חסידה וסימן (איו"ט) אבר"ה חסיד"ה ונוצה, ולפי שהיה דוד המלך ע"ה שואב חסדים העליונים מלמעלה הנקראים חסדים טובים וחסדים ראשונים אמר הכתוב (תס"ט ט) איה חסדיך הראשונים אדני (ב) נשבעת לדוד באמונתך, והיה מכנה דוד לעצמו על זה ואמר (תס"ט ט) שמרה נפשי כי חסיד אני, ולפי שהמושכת התולדות בצאצאי אדם מן המדה של דוד אמר הכתוב (ט"ט ט) אמרתי עולם חס"ד יבנה, ולפי שלפעמים מסתלקת ונאספת למעלה למעלה המדה הנקראת חסדי דוד באומרו (י"ט ט) כי מפני הרעה נאסף הצדיק לפיכך אמר הכתוב (תס"ט יב) הושיעה י"י כי גמר חס"ד כי פסו אמונים מבני אדם בסוד חסדי דוד הנאמנים, והיודע סוד חסדי דוד ידע סוד (ט"ט ט) חודו ל"י כי טוב כי לעולם חסדו ראש וסוף ואמצע, ויבין כמה ענינים עמוקים נרמזים בתורה, ואחר שעוררנוך על אלו העיקרים הגדולים יש לנו להודיעך כי המדה הנקראת אל ח"י היא כדמיון מצרף ומבחוץ לקבל התפלות מיד אדני ובהיכל זה (פ') לבנת הספיר בעולם הכריאה כאלל מיסוד ומלכות ועיין בזה פקודי ונפרדם שער ההיכלות ובפתי י"ה) עומדים כמה שומרים וכמה חיילות לבחון ולצרף כל התפלות הנכנסות בהיכל אדני, ובהיכל זה בודקים התפלות וצעקה ותחנונים וכשהיחיד מתפלל נכנסה תפלתו דרך היכל אדני ובודקים אותה במקום הזה, ואם היא ראויה להכנס דרך מרת אל ח"י אז שומרי הפתחים מקבלים אותה תפלה ומכניסין אותה עד הגיעה לפני יהו"ה יתברך ואם ח"ו התפלה שאדם מתפלל אינה הגונה קורין לאותה תפלה מלמעלה תפלה פסול"ה, וקורין כל דברי אותה תפלה פסילים, והכרוז קורא אל תכנס אותה תפלה לפני יהו"ה יתברך, והקול מברין (י"ט ט) אני י"י הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן (ד) ותהלתי לפסילים, ומיד מוציאו אותה תפלה בנייה ודוחין אותה לחוץ ואינה נכנסת ונגעלים השערים בפניה וזהו שאמר (תס"ט ק) פנה אל תפלת הערע"ר כי במקום זה פונים ובודקים כל תפלה שאדם יחיד מתפלל ומערערים עליה, וא"ת נמצאו רוב התפלות שמתפלל היחיד נפסדות ונאבדות כי אחת מני אלף לא יוכל להתכוין בתפלת יחיד בענין שתהא ראויה להתקבל, דע שאין הדבר כן אלא כל אותן התפלות הפסולות הנקראות פסילים כשדוחין אותן לחוץ ואינן נכנסות, י"י יתברך נתן להם מקום להכנס בו (ה) שהשם יתברך ברא רקיע ומסר עליו ממונים ושומרים וכל אותן התפלות הפסולות הגדחות מכניסין אותן באותו רקיע ועומדות שם, ואם חזר זה היחיד שהתפלל

תפלות

ה' הרעץ אויב, פ' שהאויב תרעץ אותם שמעבדין את החסד כמו שאמר: (א) בסוד מעלה ומטה ימין ושמאל פנים ואחור, כל זה מבואר היטב לפנים בשער ה' שאלו הם סיבה עירוב הדין מה שהוא למטה אז יש לו אחוריים שמהלכי עיין שם והכלל כי לעולם החסד הוא בעולם יותר והדין בגלוי שהם אחוריים שהם פונים ונראים מטה הם דין והפנים הפונים למעלה הם רחמים כמו שיבאר שם: (ב) נשבעת לדוד באמונתך, כלומר בתפלות הנאמנים מן המדה של דוד כי משם זרעם של ישראל בא וזה ספר תולדות אדם כמו שיבאר בשער ג': (ג) חודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, כי חודו לה' ירמזו לחסד עליון שהוא על ה', וכי טוב ירמזו לתחתון, וכי לעולם לאמנני שהוא חסד עולם, וחסדו שב לבולם כי כולם חסדים הם ומעשה הסימן שאמר ראש וסוף ואמצע מוכן: (ד) ותהלתי לפסילים, כי כל שאינו נכנס להסתמם כראוי בספירת המלכות בעת תפלתו אי אפשר לו ליכנס לרום העולות שהיא ספירת הדינה הנקראת חסדה כדלקמן בשער ח' כי לישרים נאה חסדה ולא לפסילים: (ה) שהשם יתברך ברא רקיע אחד, אותו הרקיע הוא סגולתו כי הוא פונה אל חסדו שנו"י וד"ל בין העכו"ם פונה ומקבל תפלתו ושומרם עד שיקראו מהם כח"ר לקונו ועליו נאמר ג"כ פנ"ה אל תפלת הערע"ר ואולי כי הוא המים אחת שאמרו חכמינו ז"ל שהיא בריקיע וישראל שמה על שם קבולו

תפלות פסולות שעומדות בזה הרקיע החיצון ועמד והתפלל תפלה אחת בכוונה גדולה ותפלתו זו הגונה ושלמה אז אותה התפלה הכשרה מסתלקת והולכת ונכנסת באותו היכל החיצון שהתפלות הפסולות שהתפלל מקודם עומדות שם ומוציאה משם כל אותן התפלות הפסולות שהתפלל ועולות כולן עם אותה התפלה הכשרה שהתפלל וכולן נכנסות עמה באגודה אחת לפני הש"י ונמצא שלא יפול דבר אחד מכל התפלות שהיחיד מתפלל, ואם לא חזר האדם בתשובה ולא התפלל תפלה בכוונה כהונן כל אותן התפלות הפסולות מוציאין אותן אל מחוץ למחנה למקום טמא בהיות אותו האדם נמשך אחר הטומאה ואז נועלים לפניו שערי תשובה, ובהיכל זה הנקראת סדת אל ח"י יש מקום אחד שיש בו שערים הנקראים שערי דמעה וי"י יתברך הוא בעצמו פותח אותם השערים שלש פעמים בכל יום והם שערים נכונים לבעלי תשובה כשהם חוזרים ומתנחמים על מעשיהם הרעים וכשאותו בעל תשובה מתפלל ובוכה ומוריד דמעות בתפלתו נכנסת תפלתו ובכיותו לפניו בשערי דמעה, וזהו שאמרו ר"ל אע"פ ששערי תפלה נגעלו שערי דמעה לא נגעלו שנאמר (פסלים י) שימה דמעתי בנאדך הלא בספרתך, והרמז תפלת חזקיהו שנאמר בה (ישעיה נח) ויבך חזקיהו כבי גדול ואמר י"י יתברך שמעתי את תפלתך ראיתי את דמעתי, ואע"פ שיש הפרש בענין דמעה בזמן שבית המקדש קיים לזמן הרבנו מ"מ שערי דמעה פתוחים תמיד, וכבר אמר הנביא (יחזקאל ב) שובו עדי בכל לבבכם ובצום ובבכי ובמספד, ולפיכך כשאדם רוצה שתתקבל תפלתו יתכוין בה וישפוך דמעה ואין תפלתו חוזרת ריקם, וכן נאמר בענין חנה (שמואל ב) והיא מרת נפש ותתפלל על י"י ובכה תבכה תדע לך שאותה הצדיקת כל שערי היכלות היתה יודעת וכל מעשיה היו בכוונה ידועה להכנס לחדרי מרכבה מה כתיב בתריה (עז) ותדור נדר ותאמר י"י צבאות אם ראה תראה בעני אמתך וזכרתני ולא תשכח את אמתך, (א) ותדור נדר הגיעה עד הבינה שהיא מושבת הבנים מן הכתר, וי"י צבאות במקום תולדות כל הנבראים נכנסה ונתכוונה, ובהיכל זה יש מקום אחד שבו נכנסות התפלות של אותם היחידים שהקדימו תפלותיהם לתפלת הצבור, וכל אותם המשכימים באותו היכל כשמשלימים ציבור תפלותיהן ממונה ידוע נכנס באותו מקום ולוקח משם כל אותן התפלות הקודמות לתפלת הציבור ומעלה אותן עם תפלת הציבור לפני י"י יתברך, וכל הענינים האלו שאמרנו הם בתפלות היחידים אבל בתפלת הציבור אין כל ממונה וכל שוער יכול לעכב אלא כשהציבור מתפללים תפלתם נכנסת ומתקבלת על כל פנים וזהו סוד (פסלים קג) פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם את תפלתו לא נאמר אלא את תפלתם, ופירוש הפסוק פנה אל תפלת הערער כלומר כשהיחיד מתפלל בודקין את תפלתו אם היא ראויה להתקבל וכמה מערערים יש עליה, אבל כשהציבור מתפללין לא בזה את תפלתם אע"פ שאין תפלתם כל כך הגונה מקבלים אותה מלמעלה, וזהו שאמרו ז"ל מנין שאין הקב"ה מואם בתפלתם של רבים שנאמר (איוב י) הן אל כביר ולא ימאס, ואמרו ר"ל לעולם ישתתף אדם עצמו עם הציבור ואמרו ר"ל אימתי עת רצון בזמן שהציבור מתפללים ואומר (דברים ז) כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כיו"י אלהינו בכל קראנו אליו, ועתה דע והתכוונן כי שתי היכלות אלו שהאחד נקרא אדנ"י והשני נקרא אל ח"י בהם עולות ונבדקות כל תפלות שישאיראל מתפללים, וסוד תפלת ציבור הוא סוד אדנ"י שהוא סוד כנסת ישראל ולפיכך אינה נדחת, וכל אלו הדברים שאמרנו בתפלת יהיד ותפלת ציבור בהיות ישראל על אדמתם וכ"ש בירושלים וכ"ש בבר"מ.

אבל

קבלתו משהלל סבה: (ד) וסוד נדר הגיע עד הבינה, כי הוא מקום הנדר כדלקמן בשער ג' ונקראת כן כי נס

דריס

אבל כשישראל בחוצה לארץ כמה מערערים וכמה מקטרינים עומדים אצל תפלות הציבור כ"ש אצל תפלות היחידים שהרי כשישראל הם בח"ל הרי הם ברשות שרי האומות ואין דרך לעלות תפלתם שאין שערי שמים אלא בא"י. וכן הוא אומר ביעקב (בראשית כח) מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים. וא"כ בחוצה לארץ הכל מתום אצל השמים. ועוד שאותן שרי האומות אין מסייעים לישראל כלום וכן הוא אומר (דניאל י) ואין אחד מתחזק עמי על אלה כי אם מיכאל שרכם. וכ"ש כי סמאל שר אדום עומד ומקטרג תמיד על ישראל ומערער עליהם לאבד זכויותיהם וכל המקטרגים על ישראל בארץ האומות כולם עומדים (א) בין הארץ ובין השמים כדמיון כותל ומחיצה להפסיק בין ישראל לאביהם שבשמים והם הנקראים ענן המפסיק וע"ז נאמר (איוב א) סכותה בענן לך מעבור תפלה. וכן הוא אומר בסראות יחזקאל בגולה (יחזקאל ח) וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת וגו' ומתוכה כעין החשמל. המבין פסוק זה יבין. (ב) כמה מחיצות מעכבות בגלות ואפילו בארץ ישראל כתיב (ישעיה נט) כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם. וכל זה בארץ כ"ש בחוצה לארץ וא"כ מה יהיה על תפלות של ישראל בחוצה לארץ. דע שהתפלות שהן חוצה לארץ אין להם דרך לעלות לפני י"י יתברך וזלתי כשישראל משלחים אותם מחוצה לארץ נגד ירושלים וכשמגיעות לירושלים משם הם מסתלקות ועולות למעלה וזהו שאמר דניאל כשהתפלל בגולה (דניאל ו) וכיון פתיחן לה בעלייתה נגד ירושלים וזמנין תלתה כיומא הוא ברך על ברכויה ומצא ומודא קדם אלהה. וכל זה אמר שלמה בפירוש כשנבנה בית המקדש והיה מתפלל על ישראל ואמר (מלכים ב ח) כי יחטאו לך כי אין אדם אשר לא יחטא ואנפת במ ונתתם לפני אויב ושכום שוביכם אל ארץ האויב רחוקה או קרובה. והשיבו אל לבם בארץ אשר נשבו שם ושבו והתחננו אליך וגו' והתפללו אליך דרך ארצם אשר נתת לאבותם העיר אשר בחרת והבית אשר בנית לשמך. ושמעת השמים מבין שבתך את תפלתם ואת תהנתם ועשית משפטם וגו'. ועתה דע וראה. איך גלה שלמה המלך ע"ה שאין תפלת חוצה לארץ עולה למעלה באותו המקום שמתפללים עד שהיא עולה לארץ ישראל ומשם לירושלים ומשם לבית המקדש ואז היא עולה למעלה. ולפיכך כל ישראל שהם בגלות הם בסביבות ירושלים בארבע כנפות הארץ וירושלים עומדת באמצע. לפיכך כל אותם שהם בגלות לצד מזרח יתפללו לנגד מערב נגד ירושלים. וכן אותם- שהם בצפון יתפללו לנגד דרום. נמצאו כל ישראל שהם מתפללים בארץ גלותם משלחים תפלותיהם לירושלים ולבית המקדש. ומשם התפלות עולות לפני י"י יתברך. ועתה יש לנו להודיעך מה בין תפלת חוצה לארץ לתפלת ארץ ישראל. דע כי תפלת ארץ ישראל דומה למי שהוא צריך לדבר עם המלך וביתו קרוב למלך ואין שמן ואין פנע רע ולא משהית בדרך. ותפלת חוצה לארץ דומה למי שצריך לדבר עם המלך וביתו רחוק מאד מן המלך ויש בדרך כמה ליסמים וכמה פנעים רעים וכמה חיות רעות. עתה ראה כמה אדם צריך ליוהר כדי שימלט מנזק הדרך ואחר הטורח והשמירה יתכוין שתהא תפלתו ראויה להתקבל כמו שאמרנו. ועל דרך זה דע כי כמה מעכבין ומקטריגין יש לתפלות ישראל כשהן הולכות לירושלים ע"י הכחות הטמאות של עובדי כוכבים. ולפיכך יש לך להתבונן כמה אנו חייבים לטהר עצמנו ולהתכוין בתפלותינו בהיותנו מתפללין בחוצה לארץ כדי שנהיה ראויים להתקבל לפני י"י יתברך

ד"ס חמשים שערי בינה הנזכרים למעלה ונדר כמו נ' דר : (א) בין הארץ ובין השמים. גם מזה לעיל בלתיכונן נשער נ' וס' שירשמו : (ב) כמה מחיצות מעכבות בגלות. ולקמן נשער ה' יתבאר כולו בלתיכונן בלתיכונן שם המיוחד : הנקראת

יתברך. ואחר שעוררנו על העקרים האלו הדקים שהם כדמיון רמזים. יש לנו להודיע כי סוד אל ה' הוא סוד מקום בדיקת התפלות והבקשות וכשהתפלה היתה כהונן ונדבקה באל ה' אזי השם הנקרא אדני' שהוא סוד התפלה מתקרב עם אל ה' ואז מתאחדות כל הספירות ע"י התפלה. וכשמתדבקת התפלה באל ה' הרי היא נכנסת בכל החדרים עד שתעלה למקום הבינה. ומן הבינה מתדבקת בהכמה (א) הנקראת רצון. ולפיכך אנו אומרים בראש התפלה אדני' שפתי תפתח שהוא השער להכנס ובסוף התפלה אנו אומרים יהי לרצון אמרי פי לפי שהרצון הוא סוד (נ"ל סוף) המעלות ממטה למעלה והוא סוד יו"ד של שם המיוחד הנקרא רצון ומן הרצון שהוא י' עולה בקוצו של יוד העליון (ב) ומתדבקת בכתר עליון הנקרא אין סוף. נמצאת למד כי התפלה מחזרת על שם הגדול יתברך שהרי בתחלת התפלה אנו אומרים אדני' שפתי שהוא סוד ה' אחרונה של שם והיא למטה מכל הספירות של שם יתברך ובסוף התפלה אנו אומרים יהי לרצון אמרי פי שהוא סוד אות יו"ד של שם שהוא סוף כל המעלות ממטה למעלה הרי שם חתום בתפלה תחילה וסוף שם י"ה שהוא חצי י"י יתברך וחציו ככולו. ולפי שהתפלות עולות עד הכתר התקינו במוסף כתר יתנו לך י"י אלהינו. כלומר כל התפלות של יוצר שהתפללו ישראל עולות עד הכתר. ולפיכך אנו אומרים כתר יתנו לך בתפלת מוסף ולא בתפלת יוצר כי בתפלת יוצר עדיין לא הגיעו התפלות עד הכתר אבל בתפלת מוסף כבר הגיעו התפלות עד הכתר כי כבר נשלמו תפלות יוצר ועלו לכת"ר. וא"כ מתוך עיקרים הללו שעוררנו עליהם יש לך להתבונן כי בחיות האדם מתבונן בתפלתו נמצא מיוחד את ה' באותה תפלה ומתחיל באות ה' אחרונה של שם עד שהוא מיוחד כל הספירות ומגיע עד אות יו"ד שהוא אות ראשונה של שם עד שנמצאת התפלה דבקה בכתר עליון. א"כ יש לך להבין כי התפלה נקראת עבודה כדרך שאמרנו. וזהו סוד שאמרו אי זו היא עבודה שכלב הוי אומר זו תפלה. ולפי דרך זה התבונן כי התפלות עומדות במקום הקרבנות. וכבר ידעת כי סוד הקרבנות הוא סוד קירוב הספירות וסדר המעלות ותיקון הציגרות (ג) ולפיכך נקראים קרבן מלשון קירוב. א"כ התפלה עומדת במקום הקרבנות אלא שהקרבנות מקרבין המעלות ע"י המעשה ותפלות ע"י דבור וחמוד (יחזקאל) ונשלמה פרים שפתינו וזהו שארז"ל תפלות כנגד תמידין ומוספין תקנום. ואחר שעוררנו על העקרים הללו בשם הנקרא אל ה' יש לנו עכשיו להכנס לביאור שאר שמותיו של י"י יתברך על דרך המעלות, והשם יורנו דרך האמת אמן ואמן סלה:

אלו הן השמות המכונין על אל הי כסדר.

אל חי. אלהים חיים. אל שדי. מקור מים חיים. יסוד. צדיק. טוב. שכל טוב. שלום. זכרון. זכור. הר הקדש. גאולה. שביעית. תחתונה. קצה התחתון של ואו. זה. שבת. ברית. אות שבועה. ההר הטוב. חוק. הר ציון. כל. אביר ישראל. אדון. חסדי דוד הנאמנים. חי העולמים. (ד) מליין תחתון. אביר יעקב. חסד תחתון. ברית הקשת. יוד קטנה. מילה. מלכות בית דוד. בן. שברים. דר. יוד תחתונה.

(א) הנקראת רצון. כמבואר לקמן במקומו בשער פ' כל הענין: (ב) ומתדבקה בכזה העליון הנקרא אין סוף. עיון לקמן בשער ה' בביאור סוד אות ראשון כל שם שש פירשתי למה קורא לכהר עליון אין סוף: (ג) ולפיכך נקרא קרבן מלשון קירוב. וכן הספלה לשון חיבור ודיבוק כמו נפחתי אלהים נפחתי: (ד) מליין תחתון. בשער ה' ובשער ח':

י"י אלהים צבאות שמעה תפילתי האזינה אלהי יעקב סלה . גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחתיך יהיה צבאות מלכי ואלהי :

שני שמות הקודש שהם שלושי ורביעי על דרך המעלות הם הנקראים . אלהים צבאות . יהוה צבאות . ושניהם נכללים לפעמים כאחד כאמרו (פסלס ז') יהו"ה

אלהים צבאות שמעה תפילתי . ולפעמים נזכרים כל אחד בפני עצמו כאמרו (ס"ג) אלהים צבאות השיבנו והאר פניך ונושעה וכאמרו (ס"ו) יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה . והוצרכנו להביא אלו השני שמות בשער אחד אע"פ ששאר השמות הבאנום כל אחד מיוחד בשער שלו . לפי ששני אלו השמות צריכים בביאורם זה לזה . וכשאנו מפרשים האחד גם השני צריך ביאור עמו הוצרכנו לבארם כאחד שהרי שניהם מתאחדים זה בזה . ושני אלו השמות הנקראים אלהים צבאות י"י צבאות שניהם נכונים להריק בדרך הצינורות כל המשכות שפע הספירות העליונות ולהביאם במדת אל ח"י . ושניהם פועלים לפי הדין הישר בכל צבאות העולם . האחד פועל מצד החסד והשני פועל מצד הדין . ושניהם מושכים דין וחסד ורחמים במדת אל ח"י . ויש לנו להודיעך כי מדת י"י צבאות היא המושכת חסד עליון וחסד אברהם שהוא חסד עולם במדת אל ח"י . ומדת אלהים צבאות מושכת כח הנבונה והדין והפחד והעונש במדת אל ח"י . ולפיכך מדת אל ח"י כוללת הכל נקראת כל שהכל בה . וכל הספירות משפיעות כח חסד ודין ורחמים ע"י יהו"ה אלהים צבאות (א) וזהו סוד (יטע"ס מז) אנכי י"י עושה כל שהכל יצא מן המדה הנקראת כ"ל כאמרו (נחשית ח) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה מו"ב ביאור . ואומר (פסלס ק"ט) על כן כל פקודי כל ישרתי . ואומר (נחשית כז) וי"י ברך את אברהם בכל . וכבר הודענוך כי מדת אל ח"י נקראת כל שהכל בה . וכשהיא משפעת שפע אצילות במדת אדנ"י נקראת גם מדת אדנ"י כלשון כ"ל כי היא כלולה מן הכ"ל . (ב) מטעם (נחשית כז) כי שמי בקרבו . וכשמדת אדנ"י כלולה מן הכ"ל אזי גם היא משפעת ברכותיה בכל הנבראים למיניהם . ולפיכך נקרא כלל כל הנבראים גם כן בשם כ"ל . על שם מדת אדנ"י המפרנסת כל נברא ונברא כפי מינה . ועתה יש לך לשמור כלל זה בכל מקום שאתה מוצא לשון כל שהוא מורה שלשה ענינים לפעמים מורה לשון כ"ל מדת אל ח"י . ולפעמים מורה מדת אדנ"י . ולפעמים מורה על כלל הנבראים כולם . והטעם כמו שעתה הודענוך כי מכת כל יוצא הכל . וא"כ תתבונן כמה שנאמר באברהם וי"י ברך את אברהם בכל . וביצחק (נחשית לו) ואוכל מכל . וביעקב (ס"ג ג') וכי יש לי כל . כי שלשתן במדה הכלולה מן הכל נתברכו . נמצאת למד כי כל הברכות והטובות באות למדת אל ח"י ע"י יהוה אלהים צבאות ולפיכך אל ח"י כלול בכל הדברים כולם חסד ודין ורחמים משלש רגלים . ולפי שהיה המלך ע"ה נתלבש במדת אל ח"י (ג) והוא סוד הרגל הרביעי מרגלי המרכבה היה כלול בהסד ודין ורחמים משלש רגלים ועליו נאמר (נחשית לו) והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי . אדמוני הוא סיד המשכת הדין הנקרא איש אדומה . עם יפה עינים זהו סוד חסד אברהם שהוא סוד עין החסד והוא היה עינו של עולם . וטוב רואי תפארת יעקב שהטוב תלוי בו וא"ת

(א) וזהו סוד אנכי ה' עושה כל . הסבוק הזה כלול כי התפארת עשה חסד כל שהוא היסוד וגם כי היסוד עשה המלכות שתקראת ג"כ כל ענין באמר למעלה בשער ד' בדיוק כל וגם כי המלכות עשה כל הדברים למטה שתקרא ג"כ כל על פניה כמו באבאר והלך ומטעם זה באמר כי כל הנצחות נפגשים ביסוד תתן להם היסוד נדמו ג"כ בשפירם צמח לבנות וכמוכר לקמן בשער ה' : (ב) מטעם כי שמי בקרבו . פי' שמי המיוחד לי בקרב המלך הנחל וכבר ידעת כי המלכות היא המלך היה : (ג) והוא סוד הרגל הרביעי שמרכבה . פי' ולא אחד מה' רגלים שהזכיר

וא"ת הרי כתיב בעשו ויצא הראשון אדמוני, באדמוני של עשו אין בו תערובת טוב ולא יופי אלא אדמוני כולו כאדרת שער אבל כדור כתיב אדמוני עם יפה עינים. נמצאת למד כי עשו הרשע ירש החרב ושפית הדם ודוד ע"ה ירש מדת המלכות על מתכונתה לעשות חסד ורחמים ומשפט וצדקה ולעשות דין ולהרוג על פי הדין. והוא סוד שנאמר בעשו (נחלשית כ) ויצא הראשון אדמוני כולו כאדרת שער וכדור נאמר והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי ותמצא דוד כלול מן הדין ומן הרחמים תמצא בכתוב כדור (שמואל ב ה) ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו משפט מצד הדין והוא אדמוני, צדקה מצד החסד והרחמים עם יפה עינים וטוב רואי. ולפיכך כשהיה דוד מתלבש במדת אדמוני היה נלחם מלחמות י"י באויביו י"י ולא תשוב חרבו ריקם וכשהיה מתלבש יפה עינים היה מפרנס ישראל ועושה עמהם כמה חסדים בעין יפה וכן הוא אומר (שם כ) טוב עין הוא יברך כי נתן מלחמו לדל. וכשהיה מתלבש טוב רואי היה יורד לעמקי תורה והיה רואה ומסתכל במסתרים ונכסף למעום מעמיה והיה אומר (שם כ) טוב לי תורת פיו מאלפי זהב וכסף והיה נכסף ומתאוה ואומר (שם) נל עיני ואביטת נפלאות מתורתך והיה מקיים התורה במדת טוב רואי. ובמדה הזאת היה יורד לסתרי תורה. ולפי ששלשה מדות הללו נתחברו במדת אל חי שהם חסד ודין ורחמים ונאחז דוד בשלשתן נעשה גם הוא רגל רביעי לכסא נושא השלשה. ולפיכך אמרה תורה (שם כ) שלש רגלים תחוג לי בשנה כנגד אברהם ויצחק ויעקב. והרגל הרביעי הוא חג העצרת כמו שאמר (נחלשית כ) ביום השמיני עצרת תהיה לכם. ואח"ל בסוף סוכה שמיני חג העצרת לענין פז"ר קש"ב, ואמרו שהוא רגל בפני עצמו, ואם הם רק שלש רגלים היאך שמיני עצרת רגל בפני עצמו והרי הם ד' רגלים. אלא רגל בפני עצמו באמת שהוא כנגד מן דוד והוא סוד רגל רביעית לכסא מרכבה. והסוד כמו שאמרה תורה שלש רגלים תחוג לי בשנה. ואמרה ג' פעמים. וכשנולד יהודה שהוא סוד מן דוד שהוא כסוד הרגל הד' שהוא סוד הכן הרביעי מה אמרה לאה (נחלשית כ) הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה ותעמיד מלדת. הפעם בודאי שהוא סוד פעם רביעית רגל רביעית אודה שהוא דוד שרות לאל בהודאות ותשבחות, ותעמוד מלדת ע"כ הוא עמידת הספירות מכאן ואילך הפירוד. ובהתחבר זכור ושומר (א) מלכות בית דוד לדוד אזי ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד (פי' מסס ואילך נקרא עולם הפירוד ועיין בסמניד) והיה לד' ראשים, ודע כי שתי מדות הללו הנקראות יהו"ה אלהים צבאות מהם נמשכין כל צבאות העולם עליונים ותחתונים למיניהם ומהם נמשכין כל מלחמות העולם. ובמקום זה הוא סוד הקנאה והוא סוד (יבש"ט ו) קנאת י"י צבאות תעשה זאת ואומר (יחל"ג) ויקנא יהו"ה לארצו. ובמקום זה יונקים הנביאים נבואתם כאמרו כה אמר י"י צבאות. ודע כי מעלת משה רע"ה היתה על כל הנביאים כולם ומשה רבינו לא נשתמש במלת יהו"ה צבאות לפי שמעלתו היא דבקה ביהו"ה וא"צ להסתכל במראות הצובאות לפיכך נאמר כי משה רע"ה נסתכל באספקלריא מצוחצחת שנאמר (נחלשית י) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת יהו"ה יביט. ושאר הנביאים נסתכלו באספקלריא שאינה מצוחצחת הה"ד (יבש"ט י) וכיד הנביאים אדמה. ואמר (נחלשית כ) אם יהיה נביאם יהו"ה במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו. וענין במראה אליו אתודע הוא סוד מראות הצובאות. ולפיכך מראות הנביאים הן בשם יהו"ה צבאות ולפיכך מזכירין הנביאים תמיד יהוה צבאות שהוא

מקום

שהזכיר כי הם כמו הג' חבות מסס חסד ופחד ומספרה והוא רומז לעשרה רגל בפני עצמו ניתן ללש פה"ה כי הוא אחד עמסס בגלילות ונקרא ג"כ מן דוד ע"ס היסוד המשפיע ומחזק בו: (א) מלכות בית דוד. פי' היסוד נקרא מלכות בית דוד ע"ס השפעתו כדור מסס המלכות כענין פסירם בקריחתו מן דוד ומסדי דוד לעיל בשער ב' בכינוי

שער ג ד

מקום יניקתם והוא סוד (שם ל) מראות הצבאות (א) אשר צבאו פתח אהל מועד, נמצאת למד כי ג' מעלות הם (ב) תורה נביאים וכתובים כנגד מקור ונחל וכריכה, מרע"ה נאחו במקור שהוא סוד מים זכים אין בהם צד עכירות ולפיכך נבואתו מצוחצחת, הנביאים נאחו בעקרי הנחל למטה ולפיכך נבואתם מעורבת בדמיונות כמו שהנחל מעורב ממיני עפר, (ג) ושאר דברים הכתובים נאחזים בכריכה שהם מים מקובצים ואינן מצוחצחים כל כך, ואחר שהודיענו עיקרים הללו על דרך כללי בשני שמות הללו יש לנו להכנס בביאור כל אחד ואחד משניהם כפי סיוע עליון עלינו לכתוב בסדר זה בע"ה והוא יורנו דרך האמת והנבואה: (פי' הו"ד) השם הנקרא **אלהים צבאות** הוא סוד המדה המושכת כל מיני דין וגבורה מצד שמאל ושואבת מן חבינה ומן

הפחד ולוחמת מלחמות י"י צבאות מעלה ומטה וזהו שכתוב (שם כז) ביום ההוא יפקוד י"י על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה, וצריך אני להודיעך עיקר הדבר כבר הודעתוך כי השם הנקרא אדנ"י הוא המושל על כל המוני מעלה ומטה והוא הפרנס הגדול (פי' על הכנפאים ר"ל מעולם הכריסא ואלוף) בנבראים וכידו כל נגזי המלך וכל גבורי המלחמה וכל כלי המלחמה רכבי אש וסוסי אש כלי זיון רמחים וחריבות וקשתות חצים ואבני בלסטראות ושאר כל כלי המלחמה (ד) וששים גבורים סביב לשם זה כולם אחווי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו וכולם מקבלין כח וגבורה מצד הפחד והסוד (שי"ג) איש חרבו על ירכו מפחד, וכבר הודיענוך כי השם הנקרא אדנ"י שהוא מדת המלכות והוא מושל על כל הנבראים והוא מחיה וממית מוריש ומעשיר משפיל ומרום מוחין ורופא וכל אלה הדברים אשר שם אדנ"י פועל בכל הנבראים, כולם הם כפי השפע הבא אליו מן המעלות העליונות ע"י אל ח"י אם למוכה אם לרעה, אם לחיים אם למות, אם לשלום אם למלחמה, אם לשובע אם לרעב, ועתה יש לנו להודיעך כי בחיות שם אדנ"י לובש בגדי מלחמה ומזדיין ללחום בשמים ובארץ מתלבש כלי מלחמה מגבורי הפחד, וע"י מי הוא מתלבש כלי מלחמה ע"י אלהים צבאות שהוא מושך למדת אל ח"י מדת אדמוני, חקור ותמצא בשם אדמוני רמזו אדנ"י ור"ל משם נמשך הגבורה והמלחמה לשם אדנ"י, והסוד הזה (השם ס) הלא אתה אלהים ונחתנו ולא תצא אלהים בצבאותינו התבונן בפסוק זה ותמצא אלהים צבאות בענין המלחמה ופי' הפסוק כך הוא למה אלהים ונחתנו שהוא סוד מדת המלכות והמלחמה למה ונחתנו ולא תלבש בגדי נקם ומלחמה מיהיה אלהים צבאות שהם צבאות שלנו כי לנו הם ולחם אנו ואין לאומה אחרת ע"ג חלק ביה"ה אלהים צבאות כי אם לישראל וכן הוא אומר (דברים י) כי אל קנא י"י אלהיך בקרבך בקרבך ולא בעם אחר ואומר (שם לו) קנאת י"י צבאות תעשה זאת, ולפיכך אמר ולא תצא בצבאותינו כלומר באותן שני שמות הנקראים יהו"ה אלהים צבאות שהם צבאותינו, וענין המלחמות הוא בדרך זה דע כי כשהשם יתברך רוצה לעקור אומה או להשפילה אינו משפיל או עוקר האומה עד שמשפיל חשר שלה תחלה שהרי ארז"ל אין אומה נופלת אא"כ נופל שרף תחלה שנאמר (שם כז) ביום ההוא יפקוד י"י על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה, ודע והאמן כי כשדרש פרעה אחרי ישראל על הים ונאמר עליו ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים כי המלחמה היתה למעלה ולמטה והמלחמה היתה הזוקה בשמים

כדינו חסד מחתון: (א) אשר לבאו פתח אהל מועד, ר"ל המלכות שהיא הפתח הראשון ואלו מועד כדלעיל בפער ח' ועוד יתבאר הענין לקמן: (ב) תורה נביאים וכתובים כנגד מקור ונחל וצריכה, המקור האמור כלן הוא הספלאים שהוא המקור לה' מתנותיו ונחל ר"ל עיקרי הנחל למטה שהם נלח הזו יסוד: (ג) ושאר דברים הכתובים, ר"ל הכתובים נאמרו ביום הקודש דסינו על ידי המלכות הנקראת צריכה: (ד) וששים גבורים סביב לה, מתואר לעיל בפער ח'.

בשמים, והסוד ויקח שש מאות רכב בחור ואח"כ וכל רכב מצרים (א) שהרי שר של מצרים נתחבר עם סמאל ונתוספו לו שש מאות רכב בחור מלבד רכב מצרים, שאם לא תאמר כן מאי דכתיב ויקח שש מאות רכב בחור ואח"כ וכל רכב מצרים וכי כולם לא היו רכב מצרים, אלא שש מאות רכב בחור מלבד רכב מצרים ולפיכך הוצרך לומר וכל רכב מצרים, והמלחמה היתה למעלה והוצרך אדני' ללבוש שלשת מיני מלבושים, לבוש מלכות והיא תפארת נאון יעקב, ולבוש החסד מצד אברהם להציל את ישראל, ולבוש מלחמה מצד יצחק הגבורה להלחם עם מחנה מצרים למעלה וכשנתלבשה באותן שלשת מלבושים בסוד (ב) ויס'ע ויב'א ויט' שהם סוד ג' מלבושים שאמרנו עשתה מלחמה במצרים של מעלה ונצחה אותם, וזהו סוד (שמות יד) ויסר את אפ"ן מרכבותיו וינהגהו בכבדות ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי יי נלחם להם במצרים וזהו שאמרה תורה (ע) יי ילחם לכם ואתם תחרישון ואומר וירא ישראל את הים הגדולה אשר עשה יהוה במצרים, ומה שהזכיר יהוה במלחמת מצרים ואיננו מזכיר אדני' בפירוש כבר הודענוך כי (ג) כל השמות כלולים בשם יהוה וכל שם ושם ידוע מהו מלאכתו וכשהוא אומר יהוה נלחם להם במצרים ידוע כי הוא סוד ה' אחרונה של שם יהוה והיא הלוחמת מלחמות יהוה ונקראת אדני', וכל אלו המלחמות מנצה אותם אדני' בכח יהוה אלהים צבאות שנתלבש בהן בכח ג' מרכבות הידועות בסוד ויס'ע ויב'א ויט', ולפי דרך זה התבונן כי השם הנקרא אלהים צבאות הוא המשפיע כח בשם אדני' ללחום מלחמות יהוה והסוד (הסלס) אלהים צבאות שוב נא הכט משמים וראה ופקוד נפן זאת שוב נא כמו שכתוב שובה יי רבבות שוב להשפיע כח בשם אדני' הנקרא נפן זאת ועי' מי אתה פוקד נפן זאת עי' הפקיד שהוא אל חי ולפי דרך זה נאמר אלהים השיבנו והאר פניך ונושעה, ונקראת מדה זו **קוֹדֶר** בפסוק זה שנאמר לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצה וההוד והסוד שנקרא הו"ד הוא בחיותו מתלבש (ד) במדת הגבורה והבת להשפיל האויבים ולנצח מלחמות ולהציל אוהבי יי, והסוד (הסלס) והודי נהפך עלי למשחית ולא עצרתי כ"ה, ולפי שזה הוא מקום נצוח המלחמות ועשיית הנסים והנפלאות אצל מקום זה נאמרות ההודאות וכל מיני הודאות שאמר דוד ע"ה בספר תהלות אצל שתי מדות הללו סמוכות, וההודאות על הנסים והנפלאות במקום זה קבועות בסוד (הסלס קו) יודו לי יי חסדו ונפלאותיו לבני אדם, ובסוד ד' צריכין להודות כגון חולה שנתרפא וחבוש שיצא מכית האסורים ופורשי ימים והולכי מדברות (ה) וממקום זה נומל לחייבים טובות, כי בשתי מדות הללו יש מקומות שבהן מלאכים ממונים לקרוע גזר דינו של אדם אם נגזרה עליו מיתה או שאר עונשין וזהו סוד שאמרנו חכמים ז"ל קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה כי שבעים שנים שהם (ו) עומדים בבית דין העליון ואחד מכריע ואותו

ב' : (א) שהרי שר של מצרים נתחבר עם סמאל, כי סמאל כחותיו דוגמא התפארת כמו שביארנו בשער ה' וכמו שהתפארת בלמען ו' קצותיו כן הוא בלמען ו' קצותיו העלמים ולכן חיליו אשר סביבו שש מאות וחס ג"כ כנגד גבורים שסביב למלכות : (ב) בסוד ויסע ויבא ויט, פי' שמהם יולא שם ע"כ שהוא במדת החסד והספוק הראשון כנגד החסד והשני כנגד מדת הדין, שהזכר בו הלילה והשליש כנגד התפארת שבו הזכר הלילה ישראל ומפלס המלכים דין ורחמים ובהם השם מתלבש המלכות ודן בו ולחום מלחמות השם בלוחמות ירי' שהם בחור וד' שמות שנקצבו וכמבואר בשער ה' בדיני מלכות : (ג) כל השמות כלולים בשם יהוה"ה, בשער ה' ועוד יתבאר שחלת שער ה' ואח"כ הכי הוא כאלו אמר אדני' ילחם לכם כי זהו מלאכתו ונקרא יהוה"ה על שם משלחו כמו שאמר בסוף שער ה' : (ד) במדת הגבורה וסבת, והסוד סוד מורה על הנוגים האדומים הדיפים שמקבל מהגבורה : (ה) וממקום זה נומל לחייבים טובות, כי היה בכח לגמור הדין וגומלו טוב לצלתי גמור לו כפעלו על כן צריך להודות לו על הטובה : (ו) שעומדים בב"ד העליון, פי' עומדים בהיכל הזכות שהוא היכל הפחד מו' היכלות שהם למטה (פי' בעולם הנריאם) עומדים לו' הספירות ששם עומדים השרים והמלאכים על כל ספירה וספירה ואלו שבהיכל הפחד נקראים ב"ד העליון והספיק

שער ג ד

ואותו פסק דין שחותמין שם עדיין יש לו רפואה במקום זה ולפיכך ד' צריכין להודות כי זהו מקום ההודאות ובכאן הוא סוד גמילות חסדים ולפיכך אנו אומרים הנומל לחייבים טובות , וסוד כריעה ומודים אצל מקומות הללו קבועים (א) וסימן (יטעם מה) כי לי תכרע כל ברך , וסוד מודים דרבנן במקום זה הוא קבוע כי יהו"ה אלהים צבאות הם סוד מדת תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם וסודו ליורעים הן כי (ב) הם המרבים שלום , וכן הוא אומר (ויקרא ס) כי זרע השלום הגפן תתן , פריה והארץ תתן את יבולה והשמים יתנו טלם , וכבר ידעת כי מ"ל חרמון יורד על הררי ציון (ג) שהם נצח וחדו , ולפי שהם מקום ההודאות והם סוד כי לי תכרע כל ברך אהו"ל צריך לכרוע במודים , וכל ברכה הבאה לעולם ע"י אלו באה ולפיכך מי שאינו כורע במודים שדרו נעשת נחש לאחר שבעים שנה , וסוד שבעים שנה הם שבעים שרים העומדים בשורת העגולה , והנחש מבחין עומד כאורב נגד נצח וחדו , וכל מי שאינו נזהר עם ת"ח או עם נצ"ח והר"ד ראוי להכישו נחש וזהו שאמרו כל העובר על דברי חכמים חייב מיתה וראוי להכישו נחש , ולפיכך דע כי כשמתלבש השם הנקרא אדנ"י לבוש הוד נוצח כל מלחמות ישראל ונפרע לנו מצרינו ומשלם נמול לכל אויבי נפשינו ולפיכך צריכים אנו להודות למי שנתלבש לבוש הוד ונצח מלחמה והסוד הוד והדר לבשת , וזהו אל ההודאות אדון הנפלאות , ולפיכך התבונן בכל מקום שתמצא לשון הודאה שהוא כנגד מקום זה , ודע כי כנגד הסדר הזאת עשה שלמה בבה"מ (ד) העמוד השני וקרא שמו **בועז** כי שני עמודים היו יכ"ן ובעז" , והסוד (יז"ה) שוקיו עמודי שש מיוסדים על אדני פז , שוקיו אלו הן נצ"ח והר"ד שהם סוד י"י אלהים צבאות והם עמודי הספירות וכנגדם עשה שלמה עמודים שנים יכ"ן ובעז" , ומה שאמר עמודי שש כבר ידעת כי קו האמצעי הוא סוד התפארת שהוא סוד ו' של שם המיוחד , ואלו שני העמודים הם בתחתית ו' של שם כי אות ו' הוא סוד שש וסובל ששה שמות גדול"ה גבור"ה תפארת"ה נצ"ח הר"ד יסוד , ולפיכך אמר שוקיו שהם נצ"ח והר"ד עמודי שש שהם עמודי ו' ועל מי הם עומדים על יסוד ויסוד יושב על הכסא הנקרא אדנ"י נמצא הסוד מפורש , מיוסדים הוא רמז ליסוד , על אדנ"י פז זהו שם אדנ"י , נמצא ו' ספירות תחתונות קשורות בפסוק זה , שוקיו עמודי שש הרי כאן ה' ספירות גדול"ה גבור"ה תפארת"ה נצ"ח והר"ד , מיוסדים ספירה ששית שהיא יסוד , על אדני פז (ה) זו היא מדה שביעית להם שהיא אדני , ואחר שעוררנוך על הסוד הגדול הזה דע כי מן המקום הזה שהוא גדולה גבורה תפארת נצח והוד ויסוד שהוא סוד שוקיו עמודי שש מכאן נבראו השורפים השנים הנקראים בעלי שש כנפים , ונקראים שורפים שהם שורפים לכל אותם האנשים לכוון קונם כשהם מסתכלים במעשה מרכבה ועוסקים בסוד השמ"ל , והם השורפים לכל אותם המשתמשים בשמות הכתר , ואלו הן המקורות והמעניות שמהם נמשכו שתא סדרי משנה עד שמגיעים למדת אדנ"י הנקרא תורה שבעל פה , ולפי שאלו שני העמודים הם עמודי שש הם סוד שתי הלוחות המהברים בין תורה שבכתב שהיא בשתי הלוחות לתורה שבעל פה שהיא שתא סדרי , וסימן שוקיו שהם שתיים , עמודי שש הם מעמידים שתא סדרי משנה , הרי לך שתי הלוחות ושתא סדרי משנה באין כאחד ושתייהן קשורים זה בזה , וכל העוסק בתורה שבכתב ותורה שבעל פה הרי זה מחבר את האהל להיות אחד ומייחד את השם יתברך

והפסק דין שחותמין שם עדיין יש לו רפואה צ"ד צבא"ל המיוחד לספירת הוד כאשר ימצא עוד לקמן בכנינו :
 (א) וסימן כי לי תכרע כל ברך , כי אלו הן נקראים שוקים וזכרים : (ב) כי הם המרצים השלום , פירוש היסוד שנקרא שלום שהוא נכפף מכס : (ג) שהם נצח וחדו , מנוחל למעלה כשער ב' כנפיו כר : (ד) העמוד השני הנקרא בועז , כי בו פז וחתונות נמשך ממדת הדין מלמעלה : (ה) זו היא מדה ז' שהיא אדני , כי פז בני' הלוים ע"ס המלה : ויסוד

יתברך (א) והסוד יכין ובעז' . ודע כי המדה הזאת הנקראת בעוז מקבלת עוז מן הגבורה ומעוז מן הכינה והוא הנותן עוז ותעצומות לעם . ומן המקום הזה נמשכין כל מיני כח ואצילות וגבורה מצד הדין והפחד ובכח זה יושבת המדה הנקראת אדני' כבוד מלכות . ועתה בין ודע בכל מקום שאתה מוצא לשון ההודאות או מודים שאתה צריך להוציא משפטים לאור . ודע כי שתי מדות האלו שהם נצ"ח והו"ד שהם י"י אלהים צבאות נקראים **שחקים** ואלו הן שני היכולות המכונים מוון לצדיקים (ב) ונקראו שחקים וזהו שארז"ל שחקים שבהם מוהנים מן לצדיקים . ותדע לך בבירור כי בסוד שחקים נמשך המן והמל וסימן וברדת המל על המחנה לילה הדין המן עליו . (ג) וכבר ידעת כי מל חרמון יורד על הררי ציון . ולמי הוא מוהן לצדיקים שהם צדי"ק וצד"ק ובכלל צדיק וצדק מקבלים כח ופרנסה וחיים כל הצדיקים הנקראים על שם . ובזמן שישראל הם צדיקים כאילו הם מסייעים את השם והמרכבה העליונה הסודרת עליהם ורוכב שמים בעזרתן של ישראל שנאמר (ד) (דברים ג) רוכב שמים בעזרך ובנאות שחקים ואז מה' זכו מתן שכרן מתקן להם נצח והורד לעשות עמחם כמה טובות וכמה נסים ונפלאות בשם י"י אלהים צבאות שנאמר ובנאות שחקים . ופירוש הפסוק כך הוא שהשם יתברך רוכב שמים בעזרך מהו שכר כשהוא מתנאה על ידך מתקן שחקים להוריד לך כל ברכות נגז' עליונים כאמרו (ישעיה טז) הרעיפו שמים ממעל ושחקים יולו צד"ק תפתח ארץ ויפרו ישע . וכן הוא אומר (איוב לו) אשר יולו שחקים ירעפו עלי אדם רב . ואומר (תהלים עח) ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח . וסוד הכולל כל אלו הענינים הוא מקרא דכתיב הרעיפו שמים ממעל ושחקים יולו צד"ק . תפתח ארץ ויפרו ישע וצדיקה תצמיח יחד אני י"י בראתיו . ופי' הפסוק כך הוא הרעיפו שמים ממעל התקינו שמים הנקראים אש ומים הנקראים גדולה גבורה הנקראים אל אלהים . התקינו שמים אלו להמשיך שפע האצילות ממעל כלומר מן שלש ספירות של מעלה מהם וכשהיו השמים מקבלים שפע אצילות משלש ספירות שעליהן אזי ישפיעו מובתם על ג' ספירות שתחתיהן שהם נצ"ח והו"ד יסוד . ומשם תתברך הבריכה הנקראת אדני' הנקרא צד"ק . וזהו סוד שאמר ושחקים יולו צדק . נמצאת למד כי סוד שמים הוא סוד גדולה וגבורה ורקיע אמצעי תפארת . בסוד שחקים נצ"ח והו"ד ורקיע האמצעי יסוד . מכאן ואילך תפתח ארץ ויפרו ישע . נמצאת למד אל אלהים נקראים שמים . ושני שמות שתחתיהם שהם נצח והוד נקראו שחקים ושמים למעלה ושחקים למטה מהם . ולפי סוד שני שמות הללו שהן אל אלהים (ג' ג') שנקראים שמים ויהיה (ס') ביניהם שסוד שלשתם אל אלהים יהו"ה נקרא השם היושב בשמים ואומר (דברים ג) רוכב שמים בעזרך ואומר (תהלים קט) השמים שמים לה' ועז' נאמר (תהלים א ה) ואתה תשמע השמים מכון שבתך . וכן הוא אומר (נחמיה כה) ויעקב איש תם יושב אהלים (ה) ואומר יהי רקיע בתוך

(א) והסוד יכין ובעז' . פי' כי הם לשון הכנה ותיקון הדבר בהיבדור ועוזו וגם רמז למורה שצבא שיהא הכנה למורה שבעל פה הנקראת עוז על שם ויתן עוז למלכו : (ב) ונקראו שחקים . על שם שמכונים ושחקים מוון ומן לצדיקים ועז' סוד לצדיקים יסוד ומלכות הנקרא צדיק ולדק שהם מושפעים מהם מהמדות עליונות ואח"כ הם מורידין מוון לכל ונפרט לצדיקים המחקני' משפיעים ומהנצבים הצדיקים העליונים : (ג) וכבר ידעת כי מל חרמון . ר"ל מפעם הכתר נקרא מל חרמון כי כשל הוא לישראל ויורד על הררי ציון כמו שנתבאר בפער ב' ומשם ירד ג"כ המן כמו שיתבאר לקמן בסוף שער ה' ובפער א' כינוי הוא : (ד) רוכב שמים בעזרך . פי' בעזר של ישראל למטה רוכב שמים למעלה ר"ל בהשפיעותם והמכנסם כמו שנתבאר פעמים וזמנים הם המחד והספחד כמו שיתבאר בסוף : (ה) ואומר יהי רקיע בתוך המים וגו' . פי' התפארת שהוא בלמעל המים ויש בכלל סוד מים עליונים ומים תחתונים אל' למעלה וי' למטה שהם חכמה עליונה וחכמה תחתה ורקיע בלמעל או בסוד הו"ה ה' ראשונה וה' אחרונה ו' אמצעי

המים ויהי מבדיל בין מים למים. ולפי דרך זה תתבונן בכל מקום שתמצא שמים שהוא סוד שני השמות שהם גדולה וגבורה שהם אל אלהים ששניהם נקראו שמים. ויהיה הוא באמצע שניהם והוא רקיע בתוך המים. ובכל מקום שאתה מוצא שחקים שהוא סוד שני השמות שהם נצ"ח והוד שהם ה' אלהים צבאות. וא"ל ה' הוא באמצע שניהם והוא הכתוב השלישי המכריע ביניהם. ומן השמים יורד השפע אל השחקים ומן השחקים לאל ה' ומאל חיי לאדני. וסוד כל זה (יפיעה מה) הרעיון שמים ממעל ושחקים יולו צדק וכן הוא אומר (פסלס טח) ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח ופירוש הפסוק כך הוא ויצו שחקים מן המקום שהוא למעלה מהם ומהו הוא השמים שנאמר ודלתי שמים פתח. ודע כי שני שמות אלו שהם יהו"ה אלהים צבאות שהם נצח והוד נקראים **עצם השמים** ועליהם נאמה (שמות כד) וכעצם השמים לטוהר לפי שעצומם (א) הוא בא מן המקום הנקרא שמים והוא בסוד ידוע כתוב ליודעים חן (ב) והם עצם השמים ממש ומהם מקבלים כח כל העצמות למיניהם ועצם היום הזה מהם מקבל כח. והסוד (פסלס טז) כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. וזהו המקום שממנו יבא כח החיים למתי ישראל ע"י אל ה'. וכן הוא אומר (יפיעה טז) ועצמותיך יחליץ כלומר יזיין מלשון (כמדכר ג) נתנו נעבור חלוצים ואומר כל חלוצי צבא ואומר (ש לז) שנים עשר אלף חלוצי צבא ממקום יהו"ה צבאות הם חלוצי צבא ועצמותיך יחליץ. (ג) ודע כי יש עצם אחד בשדרתו של אדם ונקרא לו"ו שהוא עצמו של אדם והוא עיקרו ושרשו וממנו עיקר תולדתו של אדם בלב ובנפח ובכבוד ומקום הזרע והעצם הזה הוא מסולת וממבחר טיפת הזרע והוא עיקר עמידת כל עצמותיו של אדם וכשמת האדם ונתפרקו אבריו ונרקבו עצמותיו אותו העצם אינו נפסד ואינו נמוח. אילו יבנוסוהו באש אינו נשרף. ברחים אינו נטחן. בפטיש אינו מתפוצץ. והוא העצם הקיים לעולמי עולמים הוא המקבל כח התענוג והעדנים אחר מיתתו של צדיק שנאמר ועצמותיך יחליץ והוא המקבל עונשים ברשעים ועליו נאמר (יחזקאל ג) ותחי עונותם על עצמותם. והעצם הזה שרשו ועיקרו מעצם השמים הוא ומשם מקבל כח קיום ועמידת כל גוף האדם. ודע כי סוד הכריעה באדם הוא בסוד העצמות. ולפיכך חזרנו לרמוז עד שיתפרקו כל חליות שבשדרה שצריך לכוונן במודים. וכבר ידעת כי מודים הוא בנצח והוד. ולפי שהקנאה הוא באה מעצם השמים בכל מקום שנזכר בתורה לשון קנאה כאומרו (דברים ו) כי אל קנא י"י אלהיך בקרבך במקום הזה רומז והסוד (יפיעה לו) קנאת י"י צבאות תעשה זאת לפיכך נאמר (משלי יז) ורקב עצמות קנאה ולפי שהקנאה תלויה במקום זה נאמר במנחת סוטה (כמדכר ט) מנחת קנאות היא מנחת זכרון מזכרת עון. והיודעים סוד קנאה וסוד זכרון יודעים (ד) כי הקנאה והזכרון סמוכות לעד לעולם. ודע כי שני שמות הללו שהם נצח והוד הם מקום יניקת הנביאים ומן המקום הזה שואבים הנביאים כל מיני הנביאות כל אחד מהם

כפי

באמצע. ומה שהזכרתי יו"ד למטה היא יו"ד של שם אלהי כדומה אל המלכות שהיא נקראת בשם י"ה של אותו שם אל הם יו"ד קטנה של יסוד המנוחית למעלה בשער ז' בכתובי אות : (א) הוא בא מן המקום הנקרא שמים. שהוא החסד והפחד שהם אש ומים : (ב) וגם הם עצם השמים ממש. כי הם הפועלים כל הפעולות של השמים : (ג) ודע כי יש עצם ה' בשדרה של אדם ונקרא לו. ועליו נאמר וזולת לו שם העיר לראשונה וכבר ידעת כי האדם נמשל לעיר קטנה ואמר שבאדם בתחילת יצירתו זה העצם לו לראשונה מתהווה וסופו מוכית על תהילתו והוא העיקר מ"ה חליות השדרה כחשפר ח"י כי ממנו תולדות חיים מעיר ירושלים של מעלה ואחיות ועלמות מלול לו"ו שהם מ"ד ח"ו ח"ן יהיו אחיות ואד"ס ח"ן שהוא עיקר הויות האדם ואם מחליף אות הא' לע' בחיותות חשפ"ה יהיה עמוד עני כי ממנו יתחדש רקימת האדם לעמוד לחיות המהים והוא מקימו מעפר דל זה העצם שנחלדל מכל האצרים שהוא עמו בקבר והסוד כולו כמו שציבירו בשער ה' בכתובי שכינה כי כל פעולה וזכרה ההוא בעולם מששת ימי בראשית והלאה אינה אלא על דבר יש לכך נשאר זה העצם להוריד עליו על חסיה כחומר בראשית פ' חרומה : (ד) כי הקנאה והזכרון

כפי כחו וכפי השגתו מלבד משה רבינו ע"ה שעלה לקבל תורה ממעל למקום זה כי נבואתו במראה ולא בחזיונות, ולפיכך תמצא הנביאים רומזים בנבואתם כה אמר יי' צבאות אבל בנבואת משה רבינו ע"ה אינו מזכיר יי' צבאות לפי שנבואתו עלתה למעלה ממקום זה, ותמצא הנביאים רומזים בנבואתם ד' ספירות תחתונות שהם אדני' אל תי' יי' צבאות אלהים צבאות וכולן נכללות (א) בסוד כה אמר יי' צבאות, ומה שאתה צריך לדעת ולהאמין כי נבואת כל הנביאים בין נבואת משה רבינו ע"ה בין נבואת שאר כל הנביאים היתה מאת שם יהוה יתברך לא שתאמר שנבואת משה רבינו ע"ה ע"י יהוה יתברך ונבואת שאר כל הנביאים ע"י מלאך אל תאמן זה, וא"כ מה הפרש יש בין נבואת משה רבינו ע"ה לנבואת שאר כל הנביאים ע"ה דע כי נבואת משה רבינו ע"ה נתאחדה בתפארת' שהיא אספקלריאה מאירה ומשם נתדבק בספירות עליונות, ושאר כל הנביאים לא נתאחדו בתפארת שהוא סוד יהוה אלא ע"י אמצעות הספירות התחתונות שם אדני' ואל תי' ויהוה אלהים צבאות, ולא השיגו הנביאים דבוק יהוה אלא באמצעות מלכות' ויסוד' נצח' והוד', והוה סוד כה אמר יי' צבאות, ומה שתמצא הנביאים מדברים עם יהוה ע"י אמצעות ודאי כמו שאמרנו אינו כי אם באמצעות הד' ספירות תחתונות, וכבר ידעת כי הספירה האחרונה הנקראת אדני' נקראת אספקלריאה שאינה מצוחצחת ומתוכה ראו הנביאים ע"י דמיון ולכך נאמר (יחזקאל) וכיד הנביאים אדמה, והוה סוד אמרם תמיד כה אמר יי' צבאות, והסוד הוא שאמר (שמות לה) במראות הצובאות אשר צבאו פתח אהל מועד, ואהל מועד הוא סוד אדני', ומשה רבינו ע"ה נכנס באהל מועד ומדבר עם יהוה שהיא אספקלריאה מצוחצחת פנים בפנים, ושאר הנביאים מדברים עם יהוה ע"י אדני' שהיא אספקלריאה שאינה מצוחצחת, והוה סוד (כ"ו) וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי יהוה לא נודעתי להם, כלומר לא נתגליתי אליהם בשם יהוה שיראו אותי באספקלריאה מצוחצחת אלא באל שדי, וכבר ידעת כי שדי הוא סוד אדני' כמו שהודענוך כבר בסוף שער ראשון, נמצאת למד כי הנבואה של כל הנביאים היתה בדבוק ובדבור יהוה יתברך ואין נבואה ע"י מלאך אלא כל הנביאים ע"י יהוה יתברך, ותחפרש בין נבואת משה רבינו לנבואת שאר הנביאים היא שנבואת משה רבינו ע"י יהוה יתברך בלי אמצעות ארבע ספירות תחתונות, ושאר כל הנביאים ע"י אמצעות ד' ספירות תחתונות, וא"ת הרי מצינו נבואות הרבה ע"י מלאך כמו שכתוב באברהם (בראשית כג) ויקרא אליו מלאך יי' מן השמים ובנבואת זכריה (זכריה ד) ויען המלאך הדובר בי וגו' שנראה כי זה הנבואה היתה ע"י מלאך, אל תבהל ברוחק במקומות הללו וכיוצא בהם כי עוד תשמע בהם דברי אלהים חיים, ובשאר מקומות הרבה בשאר הנביאים אל תתפתה בדעתך בדבר שאין הנבואה אלא בשם יהוה יתברך ובויקרא רבה אמרו ויקרא אל משה לא כאברהם באברהם כתיב ויקרא מלאך יי' אל אברהם שנית מן השמים המלאך קורא והדבור מדבר ברם הכא אמר הקב"ה אני הוא הקורא ואני הוא המדבר, ופי' הדבר כל הנביאים בולן צריכין לתקן עצמם ולהתכוין לנבואה קודם שתשרה הנבואה עליהם בין ע"י עצמם בין ע"י מלאך אבל מרע"ה אינו צריך להכין עצמו לנבואה שהרי הוא מוכן ועומד תמיד שנאמר (מנצח ט) עמדו ואשמעה מה יצוה יי' לכם, ואומר (מנצח י) ובכא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו, וא"כ התכוון ודע והאמן כי נבואת כל הנביאים היא בנצח והוד ומהם יונקין, ואם תראה בתורה מלאך מדבר עם נביא כמראה הנבואה או עם אדם אחר יש לך להבין ולדעת כי יש ענין דבר אחר צריך פירוש כי תדע לך שהרי המלאך דבר עם

והזכרון סמוכים לעד לעולם, וכבר פי' זה למעלה בשער ג' בכוונת זכרון : (א) בסוד כה אמר יי' צבאות, כי גם

עם הגר שפחת שרי שנאמר (בראשית יו) וימצאה מלאך י"י על עין המים וגו' ויאמר לה מלאך י"י וכל אותו הענין של הגר. ותדע לך שלא היתה הגר נביאה, וכן בענין מנוח (בראשית ג) ויאמר מלאך ה' אל מנוח אם תעצבני לא אוכל בלחמך. וחלא תראה שאפילו מנוח לא היה מבין שהמלאך מדבר עמו כי עם הארץ היה. והעד כשראה מנוח את מלאך י"י עולה בלהב המזבח נתירא ואמר לאשתו (סס) מות נמות כי אלהים ראינו, ואל יעלה בדעתך (א) שמנוח או אשתו היו נביאים שהרי אינן בכלל הנבואה. (ב) אבל לענין ראיית המלאכים לזכי עינים יש בו סוד מופלא שהרי שלשה מלאכים נראו לאברהם אבינו בדמות אנשים שנאמר (בראשית יח) וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו, וכשבאו השנים הנשואים מהם אצל לזם נראו לו בדמות מלאכים שנאמר (סס ט) ויבאו שני המלאכים סדומה בערב ולזם יושב בשער סדום וירא לזם ויקם לקראתם, ואל יעלה בדעתך כי לזם היה נביא, אבל בדברים הללו יש כמה ענינים וכמה סודות נסתרות צריכים בינה גדולה. וענין דניאל שאינו נביא היה מדבר עם המלאך בענין שנאמר בו (דניאל ט) והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון בתחלה מועף ביעף, ודברים אלו עדיין תשמע בהם דברי אלהים חיים בע"ה. ולפי דרך זה התבונן כי הנביאים יונקים מנצח והוד שהם סוד ה' אלהים צבאות כמו שהודיענוך כבר, ולפיכך דע כי לפי שהם המראות שבהן היו נביאים מסתכלין תמצא כי בעת הנבואה היה גוף הנביאים נרתעו נפחדו ונודעו ועצמותיהם נבהלות עד שמתחפזין בענין שהיו בראשונה שנשמתן מודרכת ואז רואים במראה הנבואה מה שהם רואים, ועל זה נאמר (מדרש יב) כמראה אליו אתודע, ולפעמים ע"י חלום וכפי רוב המחיצות ירכו המשלים והחידות בהם וזהו אמרו בחלום אדבר בו, ואומר (ירמיה כג) הנביא אשר אתו חלום יספר חלום ואשר דברי אתו ידבר דברי אמת, אבל מרע"ה בלי אמצעות נצח והוד היה מתנבא שהיה נכנס לפני ולפנים ולפיכך (מדרש יב) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ולפיכך לא הזכיר מרע"ה בתורה שם י"י צבאות לפי שנבואתו בשם יהו"ה היתה ועד מקור המעין הניע וכל צבאות מעלה ומטה על פיו היו יוצאין ובאין. ודע כי כל הבאים להתפלל לפני י"י יתברך ושואלים בנים מאת יהו"ה יתברך אצל נצח והוד היו מתכוונים להמשיך הכח לשם אדנ"י אשר מהם כל צבאות שמים וארץ נמשכים למיניהם ובא השפע לכל המינים ולהצמיח ולהגדיל כל מין ומין כפי ענינו, ומהם נמשכין כח הצמיחה בצמחים ובאילנות ובכל עץ עושה פרי, ומהם נמשך כח התולדות (ומהם) בכל התולדות שבעולם

הסוד הוא בכלל הנבואות כמו שרמזתי למעלה בתחלת השער וכבר ידעת כי כה הוא כינוי לעשרת (א) שמות חו אשרו היו נביאים. פי' חש"פ ספיה עם הארץ: (ב) אבל לענין ראיית המלאכים לזכי העינים, כלומר לחוש מהם זכי נפש מכל נכחם חסד ועון הם שרואין לעין לך חמר הרב זכי העינים ונפישו הדמב"ן חמר בזה"ל יושגו לעין שר זכוי הנפשות, והסוד הנפלא הוא כי כאשר יראה חש"י לשלוח שלוחיו צאצ"ל ילכסם ממדת המלכות והמנחמים לבוש חיוני סהוד וזך כדמות גוף אדם להיות נורם האדם ודמותו היבשה מאל לפניו יתברך דוגמת נשמת הנדיקים צבואם לעולם שמתלבשין ב"כ בדרך זה ונקרא צפי המקובלים המלבוש ע"ש המלכות שנקראת מלכות למדות שעליה הנקראים בשם אדם שמתלבשים בה וכאשר המלאכים נקראים בשם אנשים הכוונה בהם על כבוד נכבד במלאכים כבוד זה המלכות שאז הם מושגים לעיני הנוף ממש לחוש מהם זכי הנפשות כחסידיס וצני נביאים. וכאשר נקראו מלאכים היו מלאכים ממש בלי מלבוש ולהלך חלל צעין הנפש ודמיונו מתדמים לו כפי כח דמיונו וזהו אמרו ז"ל הכה איתמר אנשים והכל איתמר מלאכים הכה איתמר אנשים כשהיה על גביהן ולהלך איתמר מלאכים כשהסתלקה שכינה מהם לבשו מלאכות הדא הוא דכתיב וילך ה' וכתיב בתריה ויצאו שני המלאכים סדומה ואף כי שם נקראו ב"כ הנשים כדכתיב וישלחו השמים את ידם ויחזיקו האנשים וכול לומר כמו שצריך בעל הציור כי הדברים המתלבשים חסר שירא ב"כ אפילו לעיני שר הנסיוס כי חמס המספיד מנסשם הסגת המלאכים וכול לדמות בהם לבוש נס ועצ כצני אדם ובאר הנבחים לכל לא כעין מלבושים הן והאזכירי ממש ואל תחמה בכל אלה שהרי הנער רואה (בשרי בהן ושרי מראה) מה שאין אחרים רואין ואם זה בפעולות ועניינים הבאים מרות העומה כל שכן שלוחי

שבעולם. (א) וספר תולדות אדם במקום זה תלוי. ומהם נמשך כח הנידול בכל הדברים הנדילים בעולם מכל בעלי חיים וכל זה בהתחבר נצח והוד אצל יסוד. ואצל מדה זו היו מתכוונים כל הבאים לשאול בנים לפני יי' יתברך ויכנסו בתפלתם בחיכל יי' צבאות תחילה לעלות למעלה עד הבינה שכן הגה בהתפללה לא נכנסה אלא לאותו היכל שהיתה צריכה מה כתיב (שמואל ב' 6) ותדיר נדיר ותאמר כי מה ענין נדר במקום זה אלא עלתה בתפלתה עד מקום הבינה הנקרא נדיר והיא המושכת את הבנים מן הכתר מן המקום הנקרא מול. ובאיוה היכל נכנסה להפיק ממנו בנים בחיכל הנקרא ה' צבאות וזהו סוד שאמרה (ש"ס) יהוה צבאות אם ראה תראה בעני אמתך. הזכירה בתפלתה מקום תולדות כל הנולדים ומשם עלתה עד הבינה המושכת הבנים ממול כתר שהוא המול העליון בסוד י"ג (ב) מדות רחמים הקבועים בכתר כי מאותו המול בנים חיים ומוזוגות תולים ואפילו ס"ת תלוי בו. וזהו שאמרו ז"ל הכל תלוי במול ואפילו ספר תורה שבחיכל. (ג) ואל יעלה בדעתך כי במולות של כוכבי שמים ס"ת תלוי שהרי כל העולם כולו בתורה נברא והיאך תהיה התורה תלויה במול אחר שהוא נברא ע"י התורה אלא סוד זה שאמר הכל תלוי במול אפילו ס"ת שבחיכל הוא המול העליון הידוע בכתר שממנו תלויות הספירות וכל הנבראים כולם. (ד) ואפילו התורה תלויה בו. ונקרא מול כי ממנו נזולים הכחות בכל הספירות ובכל בני העולם וגם ספר תורה מן המול הזה שואב כח וממנו הוא מקבל. וחנה בהתכוונה בתפלתה עלתה למעלה למעלה עד המקום הנקרא מול והוא סוד שבכתוב (שמואל ב' 6) והיא מרת נפש ותתפלל על יהוה לא אמר הכתוב ותתפלל אל יהוה אלא על יהוה. כבר ידעת כי נ' שמות הם. למטה אדני. באמצע יהוה. למעלה אחיה שהוא הכתר ובו תלוי המול שממנו נמשכים הבנים. וזהו סוד ותתפלל על יהוה על יהוה ממש שהוא אחיה העומד למעלה משם יהוה כי עלתה בתפלתה עד שם אחיה ומשם הפיקה רצונה בדבר זה. וזהו שאמרנו בני חיי ומוזוגי לאו בזכות תליא מילתא אלא במולא תליא מילתא. ומקום זכות הוא מקום ב"ד הגדול של מעלה הנקרא ב"ד של שבעים ואחד שואב

הס יסבך הבאים מרוח הסדרה וקדושה שגדלן למי שגלהו להם. וכבר ראינו ושמענו דוגמא בדבר כשהחלים עומדין סמוך למיתקן שרואין ומכירין המתיס הבאים לקראתן כענין פנו מקום לחזקיה מלך יהודה שגל. ואין בך כלל זאת שאמרנו מראה נבואה ואין הרואים או המדברים עמהם בכלל נביאים כענין דניאל רק מראה אשר סקרה גילוי עינים כענין ויגל ה' את עיני בלעם וירא את מלאך ה'. וכן ויפגל אלישע ויאמר ה' פקח נא את עיניי. חל מראה הנבואה ודיבורה אינה חלה מנלה והוד ומסה יונקיס ובמקום שמתנו נבואות על ידי מלאך על החיון והסכנה נאמר כמו שביאר הכ"ס המהר"ל. ובזו נבחר סודותיו ורמזותיו שיראה להשמיט עדיין וכבר הרמכתי בעיניי חלו בפי' לרקאנטי בפי' ויכל ופי' ואלה תמלא בציפור רחב ההבדל שבין נבואה משה לשאר נביאים: (א) וספר תולדות אדם במקום זה תלוי. פירוט היסוד דבוק בהם אשר בו כל תולדות האדם מנויירם ורשומים דמיון הספר שבו כותבים והוא סוד הזרע ועליו אמרו צדיק מחזרה אביא זרעך שמעם בא זרעם של ישראל זרע השלום ולכן בהתחבר אליו נל"ח והו"ד שהם סוד חרין ציעין דדכורא בסוד האביבים הפנימיים שבהבדל למעלה בהקדמה נמשכים הבנים ולכן חלל מדות חלו היו מתכוונים כל הבאים לפני יי' יסבך לשלול בנים וצריך להעלות מתחתנו ממש למעלה לחבר השלש שהיא המלכות אל היסוד שהוא סוד גרים מילה בסוד זכור ושומר וצחיבור חרין ציעין שהזכרתי לחוט השדרה שהוא קו האמצעי העולה למעלה דביבוק הזרועות עולם ומשם ללך ואם שם סוד החכמה והבינה צחיבור הדלון שהוא הכתר סוד המקור והמול העליון שממם ניזל ויורד כח הכל ואל"ח חזר וסוד חזר במחשבתו שפט המוח הכולל כל הג' עליונים בדרך חוט השדרה בחמשות הזרועות עד חרין ציעין וברית אחה דדכורא ומשם לבשרה סוד כמותא דנוקבה עשרת צללים וזוה האופן הוא סוד המשכת הבנים והחיים הכלולים בג' עליונות לען החיים ח"ה וממנו לאל חי ומשם לחרץ החיים וכן המונות בדרך זה: (ב) מדות רחמים הקבועים. מנזורים לקמן בתחלת שער ה' (ג) ואל יעלה בדעתך כי במולות. גם לעיל בשער ראשון הביא מזה הענין ילפנים בשער ה' (ד) ואפילו התורה תלויה בו. ויזמן ג"כ לתפלתה הנקרה תורה שבהם שהחורה תלויה בו: כח

שהוא הנקרא אלהים שהוא מדת הנבונה והפחד (א) כמו שנפרש במקומו בע"ה. אלא במזל תליא שהוא מקום המזל הידוע שנותן מצד ההון והרחמים למי שמוצא הן בעיניו בסוד י"ג מדות רחמים בספירות אהי"ה שהוא סוד הכתר. והרצוה להוליד בנים ע"י הגם עד המקום הזה ראוי לעלות. וכן הרצוה להשיג חיים נוספים על ימי חייו וכן הוא הרצוה להשיג מוונות יותר ממה שראוי לו לפי כח תולדתו. והיי בני ומווני שלשתן מפורשים בתורה שהם למעלה מכ"ד הגדול הנקרא זכות שהוא שמא"ל התפארת הנקרא יהו"ה. ומנין לך שאלו השלשה דברים למעלה משם זה הנקרא יהו"ה הם תלויות. חיים דכתיב בחזקיה מלך יהודה (יפס"ה נה) שמעתי את תפלתך ראיתי את דמעתך הגני יוסיף על ימיוך לא אמר הגני מוסיף אלא יוסיף כלומר כ"ד הגדול הגני דנתי את הדין אם ירצה האור הידוע יוסיף על ימיוך. בנים דכתיב בתפלת חנה כששאלה זרע אנשים ותתפלל על יהו"ה ממש שהוא אהיה שבו המזל קבוע. ולפיכך אמר הכתוב ותתפלל על יהו"ה. מוונות דכתיב (מסנ"ס) השלך על יהו"ה יהבך והוא יכלכלך על יהו"ה ולא אל יהו"ה והטעם לפי שכל הרצוה להשיג שלשה דברים הללו אינו יכול להשיג אותם בעולם הזה על פי הדין הנקרא זכות שהוא כ"ד הגדול של מעלה. ובאיה מקום יכול להשיג דבר זה ראוי להעלות כוונתו למעלה למעלה לפניו מן העולם הבא עד מקום הכתר שהוא אהי"ה שהוא אין סוף במקום י"ג מדות של רחמים שאחת מאותן י"ג מדות נקראת מז"ל. והוא שאמרו ז"ל בני חיי ומווני לא בזכותא תליא מילתא אלא במזל תליא מילתא. ולפי דברים אלו דע והבן שאע"פ שאנו אומרים שהרצוה להשיג חפצו מאת ה' יתברך יהיה מתכוין באותו השם הידוע משמותיו לאותו החפץ שהוא צריך אין כוונתי לומר שיתכוין לאותו שם לבד ויעמוד אלא כוונתי לומר שיתכוין באותו השם שהדבר שהוא צריך תלוי בו וימשיך כוונת אותו השם עד סוף י' ספירות שהוא המקור העליון הנקרא מקור הרצון וכשיגיע למקור הרצון אז יפיק רצונו ומשאלות לבו. והוא שכתוב (ס"ה קמ"ה) פותח את ידיו ומשביע לכל הי רצון אל תקרי ידיו אלא יודיו"ך כלומר שאתה פותח סוד יוד"ר של שם יהו"ה שהוא מקור הרצון אזי אתה משלים רצון כל שואל. נמצאת למד כשאדם צריך להפיק חפצו מלפני י"י יתברך ראוי לו להתבונן בעשרת הספירות ולהמשיך החפץ והרצון מלמעלה למטה עד סוף הרצון שהוא שם אדנ"י. ונמצאו הספירות מתברכות על ידו (פ"י) כפרדס סי' ב' מיני שפע האחד הוא לורך הספירות אותו השפע לא יחסר ולא יעדיף לעולם והשני הוא ללורך הספירות והוא כפי מעטת הספירות וזהו כוונתו (פ"ה) ונמצא הוא מתברך ע"י הספירות והוא סוד שכתוב (יפס"ה ס"ה) אשר המתברך בארץ יתברך באלהי אמן. (ב) וסוד אמן הוא סוד המשכת הברכות משם אהי"ה לשם יהו"ה ומשם יהו"ה לשם אדנ"י. נמצאת למד כי כל מתפלל שהוא מכוין על דרך זו שאמרנו שהוא מייחד הספירות ומקרב אותן זו לזו. ואם בן התבונן במה שאמר י"י יתברך לאברהם (בראשית ט"ו) כ"ה יהיה זרעך כלומר אתה צריך לעלות ממדת כ"ה שהיא התחתונה עד מעלת אהי"ה שהיא העליונה ואז תשיג זרע בנים. ולפי שאדם צריך להתבונן בתפלתו ולעלות מספירה לספירה ומחפץ לחפץ עד שיגיע בלבו למקור החפץ העליון הנקרא אין סוף אמר דוד (תהי"ס ק"ז) שיר המעלות ממעמקים קראתיך י"י. ופי' ממעמקים קראתיך י"י כלומר מאת המקור העליון הנקרא אין סוף שהוא עמוק שהוא סוד קוצו של יוד יהו"ה וזהו

(א) כמו שמפרש במקומו בע"ה. בשער ו' בכינוי זכות : (ב) וסוד אמן. פי' אל"ף הוא הדין הכתר עליון הכולל חכמה ובינה ומשם לחי"ם שהוא סוד התפארת הקו האמצעי וסודו"ן רמז להכפשות השפע ממנו למלכות ולכל העולם וכן תמצא בספר הזהר תינא גדול העונה אמן יוסר מן המבצר הא' חזקונא קמיה דר"ם בן יוחאי דאמן ממשיך ברכאן ממנועא (ב"ע) למלכא וממלכא למערכותיה ובאמון גליסין דר"ה מל' וממ' ל' כיון דמטי לנו"ן מתמן נפקין ונגדין ברכאן לישלמי

וזהו פי' ממעמקים קראתיך יי'. והיאך הוא מתכוין על דרך המעלות ממטה למעלה להבנם בה' אחרונה של שם לעלות ממדה למדה ומספירה לספירה עד שתתעלה מחשבתו בקיצו של יוד בכתר הנקרא אין סוף זהו סוד ממעמקים. ולפיכך אמר שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי'. ואל תחשוב כי לשון עומק הוא כל דבר שהוא שפל ועמוק למטה ואינו כולל דבר אחר אלא כל דבר שהוא נעלם ונסתר וקשה להשיגו נקרא עמוק כמו שאמר (קס"ה) רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מי ימצאנו. והסוד הגדול הכולל הכל (סכ"ה ז') מאד עמוק מחשבותיך הנה תלה לשון עומק במקום המחשבה וכבר ידעת כי סוד המחשבה הוא אות י' של שם ובספר יצירה אמר עומק רום ועומק תחת עומק ראשית ועומק אחרית עומק מורה ועומק מערב. ומה שתמצא בכתוב שמים לרום וארץ לעומק אין בזה קושיא לדברינו כי באמת כל הדברים אינם יוצאים מידי תכונתם כי ידוע הוא שהשמים רמים על הארץ ולפי שהשמים רמים על הארץ ומקיפים סביב הארץ שמא תאמר שהשמים שהם מקיפים למטה מן הארץ שהם יותר עמוקים והם יותר למטה מן הארץ. אינו אמת שאין דבר בעולם שהוא למטה יותר מן הארץ וצאצאיה כי השמים שהם למטה מן הארץ רמים הם כנגד הארץ. ואם תבין סוד תכונת הארץ באמצע השמים תדע שהארץ בתוך השמים היא כמו נקודה באמצע העגולה. וכשתבין בחכמת התכונה תמצא כי כל העגול בסבוב הוא רם מכל צד והנקודה היא למטה מכל צד. ולפי שהארץ היא באמצע השמים והיא כנקודה בתוך העגולה והשמים רמים עליה מכל צד והוא למטה מכל גלגלי שמים בחיותם מקיפים עליה מכל צד לפיכך נאמר שמים לרום וארץ לעומק. ודבר זה צריך בינה גדולה לאותן שאינם רגילים בחכמת התכונה כי אצל בעלי התכונה דבר קרוב הוא להבין.

ואחר שהודענוך זה נהזור לענין שהיינו בו כי המתכוין צריך להתכוין במחשבתו עד שיגיע בכוונה שלמה אל מקור החפץ שהוא קוצו של יוד שהוא עומק המחשבה וע"ז נאמר ממעמקים קראתיך ואומר מאד עמוק מחשבותיך. ועתה התבונן ודע כמה הוא עמוק כח התפלה ומאיוה מקום היא מתחלת ועד איוה מקום משתלשלת והולכת שע"י התפלה העשויה כהונן מתאחדות כל הספירות והשפע נמשך מלמעלה למטה ונמצאו עליונים ותחתונים מתברכים על ידו של זה המתפלל ונמצאת תפלתו מקובלת ונמצא אהוב למעלה ונחמד למטה מפיך צרכיו וכל משאלות לבו כולן נעשות בהיותו אהוב מכל הספירות ועליו נאמר (סכ"ה קמ"ג) קרוב יי' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת ואומר (ישעי' נ"ח) אז תקרא ויי' יענה ואומר (סכ"ה כ') יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא. ודע כי שתי אלו המדות שהם נצח והוד הם **מקום העצה** בב"ד של מעלה והסוד (ישעי' י"ד) כי יהוה צבאות יעץ ומי יפר. וכשהשם יתברך ויתברך נזור דבר בב"ד של מעלה בשתי אלו המדות מתיעץ וזהו שכתוב (ס"ג) זאת העצה היעוצה על כל הארץ ואומר כי יהוה צבאות יעץ ומי יפר. ואע"פ שתחלת העצה ממקום הבינה סוף העצה בנצח והוד (א) והסוד הגדול (ס"ג) את מי' נועץ ויבינהו וילמדוהו באורה משפט ואומר (מ"ה ה') לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה. והסוד הגדול על דרך הספירות (ישעי' ט') ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום ויקרא שמו פלא זו חכמה ובספר יצירה בראשו אומר פלא זו חכמה, יועץ זו בינה, אל זו גדול, גבור זו גבורה (ב) אבי ע"ד זו תפארת, שר שלום זה יסוד שבכללו נצ"ח והו"ה. ומה שאמר הכתוב לי

לעילוי ותהלי ומתפשטי לכלה : (א) והסוד הגדול הם מי' נועץ ויבינהו. כי מי' מספרו ל' רמז ל' שערי בינה : (ב) חני עד זו תפארת. שהוא חכ המלכות הנקראת עד מל' ועד הוא מקום הגבורה כמבואר במקומו בשער ו' : חני

לי עצה ותושיה (א) אני בינה לי גבורה זהו פי' דע כי סנהדרי גדולה של מעלה הנקרא ב"ד הגדול הוא מקום הגבורה וכשבאין לנזור דין על כל ברייות נמלכים ומתעצמים בבינה שהיא למעלה מן הגבורה ובנצח והוד שהם למטה וזהו סוד לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה. והסוד הגדול כי י"י צבאות יעץ ומי יפר. וסוד ומי יפר (ב) בסוד את מי נועץ ויבינהו כי הפרת נדרים הוא סוד הבינה ולפיכך אמר ומי יפר, ומי בודאי הוא מפר שהוא סוד מקום הנדר והכל תלוי בבינה, ולפי שהנביאים יודעים הסוד הגדול הזה היו מבטלים כל גזרות שהיו גוזרים בב"ד של מעלה וזהו סוד (שמואל ב כג) (ג) צדיק מושל וראת אלהים אמר הקב"ה אני מושל באדם ומי מושל בי צדיק שאני גוזר גזרה והוא מבטלה וזהו סוד (שמות לג) ויחל משה את פני י"י אלהיו שהעלה מחשבתו עד מקום בטול הגזרה וזהו שארז"ל שהפציר בו (ד) עד שהתיר לו נדרו כי בינה מקום הנדר שהוא מקום הבינה שהוא סוד תחלת שבע ספירות וזהו סוד ויחל, וזהו שאמר ז"ל מנין לגזר דין שהוא מתקרב שנאמר (דברים ד) מי כי' אלהינו בכל קראנו אליו. וזהו סוד כי י"י צבאות יעץ ומי יפר וידו הנמויה ומי ישיבנה ופירוש הפסוק כך הוא י"י צבאות יעץ עם סנהדרי גדולה של מעלה לנזור דין ולחתום אבל הבינה שהוא סוד התשובה יכולה להפר וזהו ומי יפר. וידו הנמויה שהוא סוד הגבורה מי ישיבנה כלומר הבינה שעומדת למעלה ממנה יכולה להחזירה ובודאי י"י צבאות יעץ ומי יפר כי הוא הנקרא מקום הת"ר נדרים כי במקום מ"י הנדר תלוי. וזהו סוד את מי נועץ ויבינהו בודאי עם מ"י נתייען הקב"ה והאציל הבינה וברא את העולם וזהו סוד ויבינהו וזהו סוד מקום התשובה. ולפיכך אע"פ שנחתם גזר דין למעלה יכולין ישראל לבטלו בכח התשובה הנקרא מ"י וזהו ומי יפר ומי ישיבנה כי בודאי יכול מ"י להפר בודאי יכול מ"י להשיב ידו הנמויה. והמעם כי ידו היא מקבלת שפע וכן מן המדה הנקראת מ"י והסוד (ישעיה מ) שאו מרים עיניכם וראו מ"י ברא אלה. מ"י בודאי ברא אלה כי אלהים של משה הנקרא י"ם ברא עולם בכח אלהים של מעלה (ה) שהוא סוד הבינה ונקרא מ"י ועל זה נאמר מ"י ברא אלה. ולפי שהצדיקים יודעים סוד מ"י יכולין לבטל גזרה. והכן בדבר הגדול הזה ובראה הסוד שנאמר שוב מחרון אפך כי מקום התשובה הוא מ"י (ו) והוא המושל על החרון והאף וכן הוא אומר (ויקרא כה) בשנת היובל הזאת (ז) תשובו איש אל אחוזתו. ולפיכך התבונן נפלאות שרמוז בספר יצירה (ח) שהעצה נגמרת בכליות וכן הוא אומר (סג ג) לעומת העצה יסירנה ואמר ז"ל מקום שהעצה נגמרת, ולפיכך התבונן כי כל גזרה שגוזרין בב"ד של מעלה מתחילין להתיעץ בבינה וגומרים העצה בנצ"ח והו"ד שהם סוד י"י צבאות ואע"פ שנגמרה גזרה יכולה המדה הנקראת מ"י הנקראת תשובה להפר ולבטל אותה גזרה וכן הוא אומר (ישעיה יד) י"י צבאות יעץ ומי יפר. והיודעים סודות הללו היו מתכוונים בתפלותיהם והיו מבטלים כל גזרות קשות ורעות שהיו בידיהם מפתחות הקבלה והיו נכנסין עד המקום הצריך

(א) אני בינה לי גבורה. כי העלה והגבורה הם כח הבינה וממלכתה לקיים או להפר לפי שהיא המקור שממנה הם שואבים וממנה התחלת הדין כמבואר במקומו במחלת שער ח' : (ב) בסוד את מי נועץ וגו'. כי בעלנו מפר עשר הנפשות וגזירותם : (ג) צדיק מושל וראת אלהים. והפחד נקרא יראה שהכל יראים מדינו : (ד) עד שהסיר לו נדרו. פי' שהגיע במחשבתו עד מקום הנדר והסיר לשון פתיחה ונדר לשון נד' כמו שפירשתי למעלה בסוף שער ד' : (ה) שהוא סוד הבינה ונקרא מ"י. כי העליון דפוס וזרע המחמיו והזרועות השקועות בחוץ כאשר יתחמו בו יתחו להיות מהופכות ובלבנות לעין הכוהל לכן פטולות המלכות יוסר גלויות ומ"י נכרך ל"ם : (ו) והוא המושל על החרון והאף. כל הענין מבואר יותר לקמן בשער ז' : (ז) תשובו איש אל אחוזתו. כי שם ישובו כל הדברים והיות לקדמותן כמציאותן כאשר יתבאר לקמן בשער ח' ולכן נקראת ג"כ תשובה : (ח) שהעצה נגמרת בכליות. כי אלו המדות הם

הצריך להם. ואחר שהודענוך זה (א) דע כי בהיכלי נצ"ה והו"ד הנקראים י"י צבאות יש מלאך ממונה על כל פסקי דינים היוצאים מב"ד הגדול על כל בני העולם ותחת ידו שני סופרים וקודם שיצאו אותם פסקי דינים בעולם יש בה ביד אותו ממונה לקרעו או לתקן בהן והכל כפי כח תשובת אותו שנגזר עליו גזר דין וכפי שיבא הרחמים ממקום מ"י שהוא מפר ונקרא תשובה כך נזמר זה הממונה באותו גזר דין בין לקרעו בין לתקן בו דבר. ודע כי בהיכלות הללו יש ממונה אחד תחת יד הש"י שיש תחת ידו גזנים ואוצרות וממונים לקבל כל הנשמות מכל אותם שהן הרוגי ב"ד וכן הרוגי מלכות ושאר הרוגי גוים במקומות אלו הן גזנים ושמורים. ובמקומות של היכלות הללו יש גזנים הנקראים כוס הנחומים שמחן משלח ה' נחמה לכל האבלים ובעלי צער ולכל הראויים לנחמה. ויש בהן גזנים הנקראים כוס התרעלה שבהן מתגסק י"י יתברך מאותן שאינן הגזנים וראוים לפניו. ובמקומות של היכלות הללו יש גזנים שבהן כמה מיני מלבושים יקרים שבהן מתלבשות הנשמות המהורות כשנכנסות להקביל פני י"י יתברך כל נשמה ונשמה: (ב) כפי המלבוש הראוי לה כך היא מתלבשת בהיכלות הללו להקביל פני י"י יתברך. ובמקומות של היכלות הללו יש גזנים שמחן יונקים כל בעלי חכמה להכנס ולהשיג פנימיות וסתרים עליונים ומראות והזיונות וחלומות. ודניאל איש המודות באותן הגזנים נקשר ועל זה נאמר (דניאל ה') ודניאל הבין בכל הזיון וחלומות. ובאלו ההיכלות היה מסתכל במראות ואספקלריאות ומחן השיג וחבין כל אותן הענינים הגדולים והפתרונים וכל אותן המראות שהשיג (ז) המפורשים בדניאל. וכמה ענינים גדולים ונוראים יש בגזנים של היכלות נצח והוד שעדיין נעורר עליהן בעה"י. ודע כי יהיה צבאות שהוא עמוד הימין הוא הנקרא **נצח** בפסוק (ז' א ט) לך י"י הגדולה והנכבדה והתפארת והנצ"ה וההוד שהוא הנצח שמעמיד חסדו לישראל כאומרו (תהלים עו) האפס לנצח חסדו. והוא מקום שגזר גזרות טובות על ישראל בהדבוק בכתר עליון ואינו חוזר בו לעולם והוא סוד שנאמר (מזלם א טו) וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם. ולפי שצריכין ישראל המיד להדבק ולהתחזק במדת נצח שהוא סוד הימין שעומדת להכריע את השמאל. ונקראת נצח לפי שהיא מנצחת

הם. הכליות היועלות כבוד האברים הפנימים אשר נהבחרו בהקדמת הספר: (א) דע כי בהיכלי נצ"ה והו"ד. פי' צהיכלות שהם מכוונים כנגד אלו המדות משבע היכלות שהם למטה מהמלכות שם אלו המלכים הממונים והאוצרות והגנים אשר מבאר והולך והפסד כי זה המלאך הממונה על פסקי דין שני וסופריו הם השלש שהזכרתי למעלה כענין נצח בשם רבי יצחק הכהן, ובספר המערכה בשער המרכבה פירש ענין כל ההיכלות צבאות רחצ: (ב) כפי המלבוש הראוי לה. ענין המלבוש והמראות כבר פירשתי למעלה בצדירות ויש נפשות ידוקים כענינות לנ"ע החקוקן לנשים מלכות ולומדים צבאות הדברים כל כוונות העלויות שם שיתעלו צבאות ההוד והחיים מראות אלהים והחיים לנשים מלכות ומתעלים ומתעשרים בעשרה של עה"צ כענין צבאות הרמב"ן בשער הגהלות ויש מלה תספיק הנפש לאלה מנוף השבר עד שהיא מתלבשת בגוף האוירי כענין שאמר צועק אבינו והוא שמופך עליו כל היום לא נשאר ערומה ויש מתלבשים לעמים מומנים כהנהו קלואי ומעשה דרבי כחונות או כאשר ישתלחו בשלימות הכס יתברך כענין שפירשתי למעלה ויש שהפילו בחייהם גופן מהעל ונשארם נפוחים באותו המלבוש קיימת לעד כענין ביהן וחליהו והצדיקים לעתיד לבא ביום הדין הגדול, ואולי כי מה שזו החסידים הראשונים ודקדקו במה יתלבשו כקצת כוונת לשיעמדו בלבוש הספירי דוגמתם כענין ב'י' היום שאמר אל הקבוצים אלה כלבים האולירין הבאים ממדינת הים ואחרים שזיו בלבוש אף מעשים יפים וליבוש ולרץ לתקן הנוף דוגמת הנפש ופעולה התחממה עתה רובם למעלה או אולי יזיו להלבושם דוגמת המלבוש שראו עומד לפניהם ובה לקראתם כי המלה שנהלש גוסס וגבר עליהם כח הנשמה שהיא רואה להתלבש ויראה הנשים עומדים לפניו במלבושים ספיריים כפי דביקותו והנשמה כענין שגמר והכינו כסא למלך חזקיהו שהיה רואה דוגמת הנשמה וכיוצא בו בדבוקים במקום אחד ויש מלקחה להם דרך היועלות ויש שהקטן נחמה בגדול ובספר אורחות חיים לר"א הגדול אמר ג"כ סוד התלבשות הנשמה באויר ויחמי בצורה הדורה לעלות וליראות מדי חדש בחדשו ומדי שנה בשנה: (א) שהשיג המפורשים בדניאל. פירוש כולם היו בהנהגה מאומה בהמים

מנצחת מלחמות ישראל לפיכך הוצרך דוד המלך ע"ה לומר בספר תהלות (א) למנצ"ה מזמור לדוד בכל מקום שהוא מזכיר למנצח הוא כנגד מדת נצ"ה ובכל מקום שהוא מזכיר הודו ל"י כי טוב הוא כנגד מדת הו"ד וסימן שבהם הנצ"ה וההו"ד, וצריך אני לעוררך על ענין גדול ועמוק דע כי שלשת גרות יאירו מלוכ"ן ההשגחה (ב) הנקראת עין הרחמים ונקראין חס"ד נצ"ה ותפארת"ה ובשאלו שלש גרות מאירין ומסתכלין בספירות או כל העולם בשמחה ובצחלה ובשלמות ואין צרה ואין פגע רע כי עין הטובה משגחת על כל היצורים וכל העולמות כולן עומדין במלוי ובשלמות, ולפעמים שהמדה הנקראת נצ"ה ונקראת י"י צבאות כשהיא עומדת במקומה למטה אפשר לגזור דין לטובה ולפעמים מתהפכת לעונש הכל לפי המעשה, אבל אם עלתה מדת נצ"ה דרך הצינורות ונדבקה בנצ"ה העליון אשר בעין (פי' כל אחד כלול מכל העשר) הרחמים ובנצח הרצון בראש הכתר וגורה גזירות טובות על ישראל אעפ"י שאח"כ חטאו ישראל ואינן ראויים לאותה הטובה אינה חוזרת בה, והטעם לפי שכבר עלתה מדת הנצ"ה למקום שאינו נקרא אדם והוא המקום הנקרא כתר"ד וזהו סוד וגם נצ"ה ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם הטעם שהרי המדה הזאת עומדת במקום שאינו נכלל בכלל אדם ולפיכך כי לא אדם הוא, אבל אם מדת נצח עומדת למטה בעיקרי תפארת אפשר להנחם שהרי במקום הנקרא דמות (ג) כמראה אדם עליו מלמעלה הדבר עומד אבל במקום הכתר כי לא אדם הוא להנחם, ולפי דרך זה התבונן כי הנצ"ה עומד להשיב ולעשות חסד עם ישראל, ולפי דרך זה התבונן בכל מקום שתמצא לשון נצח כתוב בו הוא המנצח אויבי ישראל והוא עומד לימין להשיב לישראל וכן הוא אומר (פסלס יו) נעִימוֹת בִּימִינִךָ נִצְיָה וְאוֹמֵר (שמואל טו) וגם נצ"ה ישראל, ודע כי כ"ד כתי דינים יש למעלה בסוד השם הנקרא נצ"ה וכולן נקראים **נצחים** והם המהפכים בזכות ישראל ומנציחים כל העומדים לצד שמאל וכל המקטרגין, ולפיכך אמר הכתוב כנגד הצד המקטרג של אדם (יפשה לו) מדור לדור תחרב לנצח נצחים אין עובר בה, כלומר כל עת שבתי דינים של נצ"ה נצחים בקיומם ומעלתם אין לצד המקטרג שום סיוע בכל צד קיום אלא חרבן, ודע כי לנגד המדה הזאת הנקראת נצ"ה ונקראת יהו"ה צבאות עשה שלמה המלך (ד) העמוד הימיני וקרא שמו **יכין** והיודע סוד שני העמודים שהם יכין ובעז ידע היאך פורחות (ה) הנשמות והרוחות והנפשות ע"י אל ה"י אדני בשפע אלו שני עמודים, וכח"א (דכ"ה) עמודים שנים והגלות והכותרות על ראש העמודים שנים והשכבות שנים לכסות את שתי גלות הכותרות אשר על ראש העמודים, והגני רומז עמודים שנים אלו הן נצ"ה והו"ד, והגלות

השמים שבהם ההיכלות וזהו שחמד למעלה שלא היה נציח מדבר עם המלך: (א) למנצח מזמור, שהוא מזמור וגלה כל מלחמות ישראל ומקטרגיהם העומדים מחוץ למחנה כאשר יתבאר בסמוך ולמנצח בגימטריא נ"ח ע' ממנו לפי שני המדות: (ב) הנקראת עין הרחמים, פי' כתר עליון הוא עין הרחמים שהוא עין הכל: (ג) כמראה אדם עליו מלמעלה הדבר עומד, פי' התפארת כמראה אדם כי המרכבה העליונה שהיא חסד פחד תפארת מלכות גרמזות ג"כ בצרע הפנים חסד פני אריה ופחד פני שור ותפארת פני אדם ומלכות פני נשר כמבואר בספר המערכות ספר המרכבה: (ד) העמוד הימיני וקרא שמו יכין, כי הוא מבין הטוב על ישראל כמו שחמד למעלה וכמו שחבול והולך: (ה) הנשמות והרוחות והנפשות, פי' בהקדמת הציאור ענין נפש רוח נשמה ובשער ה' צבינו צריכה ואמר כי פורחות בצד התפארת ולגורותם כי מתלב הנשמות הוא מהבינה ומסע יורדות דרך התמונה העליונה ובאופן ליסוד ויולדות מן המלכות וזהו סוד ונשמת שדי תבינס כלומר הנשמות היוצאות משדי הם נשפלות מהבינה שהיא השבבט שכל הכותרות ויורחתם בהשפלות הזה כולו כדי שיהיו רגילות בזיור הנופלי התחמוץ שהוא דוגמת הנומי שניברו משם כי הם הפכים לנופיות ואין להויתם מההיפך- אל היפך אלא בהדרגה מעט מעט וכן הענין ביולדתן מן הנוף אמרו כי חזירות קראם לג"כ של מסה ואח"כ עולה ממדרגה למדרגה עד למעלה שמואל בשער הגמול וצירקטי פרשם ברכות

והנלות והכותרות על ראש העמודים שתיים אלו הן גדולה גבורה, והשכבות שתיים לכסות את שתי גלות הכותרות אלו הן חכמה ובינה. ודע כי ע"י אלו שני העמודים וע"י אל ח"י הנשמות והרוחות והנפשות פורחות בסוד המשכתן ובצינורותן. ובעמוד זה הנקרא יכין תבנה ותכונן עיר ציון וירושלים וסימן (סהלס כח) תכין במכותך לעני אלהים אם תבין שלש מלות שהם תכין במכותך לעני תדע היאך י"י צבאות מכין ומשלה המוכה במדת אל ח"י להריק כל השפע והברכה במדת אדניי שהיא ריקנית כמו העני שאין לו כלום וסימן (א) (גדלשס ח) יקו. המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה. ודע והתבונן (ב) כי תכונת כל הצורות והגולמים ממקום זה מקבלים צורה ותבנית בהדבק האצילות בשם אדניי. וכל האברים אשר באדם ממקום זה מקבלין צורת תכונתם והסוד (דכסס ג) הוא עשך ויכוננך. ואחרי שהודענוך זה בשם הנקרא י"י צבאות הסתכל בשאר עניניו וסודותיו וסתריו שכבר רמזנו אותם בשער זה תמצא כמה מפתחות וכמה ענינים פנימיים עליונים שאין ראוי לאומרן בפירוש אלא ברמז וכבוד אלהים הסתר דב"ר ואומר (סהלס כה) סוד י"י ליריאיו ובריתו להודיעם. ואחר שהודענוך כללים אלו במדת י"י צבאות ראוי לנו לבאר עכשיו סוד ההתימה על דרך הקדושה בסוד קדוש קדוש קדוש י"י צבאות מלא כל הארץ כבודו. הנה אמר הנביא ע"ה (ישעיה ו) ואראה את אדניי יושב על כסא רם ונשא הנה באמת כי השם הנקרא אדניי שהוא סוד הספירה האחרונה הוא יושב על כסא (ג) וארבע היות הקדוש נשאות אותו. שרפים עומדים ממעל לו כלומר לשם אדניי שהם שני שרפים בעלי שש כנפים (ד) המשמשים ל"י צבאות שהוא סוד ג' ספירות תחתונות של ו של שם יהוה כמו שכבר כתבנו למעלה ומכאן יבא להם שש כנפים. וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש ראשון הוא סוד המשכת אצילות הקדש מן הכתר עליון עד ספירת גדולה. קדוש שני סוד המשכת אצילות הקדש מן החכמה עד ספירת גבורה. קדוש שלישי הוא המשכת אצילות הקדש מן הבינה ועד ספירת תפארת. הרי לך שש טפירות אמורות שלש כנגד שלש שלש משפיעות הקדושה על שלש, מה כתיב בתריה יהוה צבאות הרי שלש ספירות שלמטה מהם אמורות שהם נצ"ח והו"ד יסו"ד יבא להן השפע מאת גדולה גבורה תפארת מאת כתר חכמה בינה הרי תשע ספירות נאמרות. ובמה הן מריקות ברכותיהן ומשפיעות. כחותיהן בספירה העשירית הנקראת אדניי הנקרא ארץ. וזהו סוד שאמר בסוף הפסוק מלא כל הארץ כבודו. הנה הודענוך בסוד זה הפסוק בענין הקדושה התאחדות

עשרת

גדלשס: (א) יקו המים מתחת השמים אל מקום אחד. פ"י אל מקום אחד היסוד ואח"כ ותרשם היבשה פ"י הארץ ע"י היבשה מבלי מים תראה אז פעולת המריקים בה כי עד שם עדיין אין כל הדברים מוכנים ועומדין על חיקונם ולא הניחו פעולתם לפועל אלא כמו רשימה הנעשית במים שחוזרת ומתעלמת מן העין עד שגדלית היבשה אשר תשמור הסמוכות הנחקקות בה ותווצא לפועל. זהו אומרו (ב) כי תכונת כל הגולמים ממקום זה מקבלים צורה ותבנית בהדבק האצילות בשם אדניי. כי שם התחלת צורת האדם העליון ולכן כל האברים אשר באדם ממקום זה מקבלין צורת תכונתם הכל הנשמה שאין לה צורה ותכונה נאלצת ג"כ ממקום גבוה אשר לא נקרא אדם ולא נחשב בו שום צורה ומבנית: (ג) וארבע היות הקדוש. לאו דוקא היות כי כבר נתבאר למעלה בשער ז' צנינוי הרי כי הם עולם הכסא ונשאו הם הד' מהותם שכינה אלא שהציב תיאר אותם גם כן בשם היות ועיקר הדבר כי אלו עומדות בחלשות אלו כמו שנתבאר שם ג"כ בשם רבי יוסף גקטיליה ולכן פעם קוראם בספרים לאלו כסא ופעם לאלו כי הנושאים והנושאים מעורבים עד שלא הוצרך הנושא מהכחוש ושמעתי מפרשים וארבע היות הקדוש נשאים אותו שם אל הסם הנקרא אדניי שהחיות נשאות אותו אבל הלשון אינו מתיישב בחר לך איזה שתרצה משניהם: (ד) המשמשים לשם יהוה צבאות. ולכן אומר ממעל לו שעומדים לשרת אותם שהם ממעל לשם אדניי, או נוכל לומר עומדים לשרת ממעל למשקמים שלו ואולי כי הם מסתרון (נכרל) וסודלסון שהם הראשונים במדרגות המלאכים החר המלכות ואמריהם

שער ג ד

עשרת הספירות ודרך אצילות השפע משלש עליונות שהן כת"ר חכמ"ה בינ"ה לשלש אמצעיות שהן גדול"ה גבור"ה תפארת לשלש תחתונות שהן נצ"ח והו"ד יסו"ד, והנה כל שפע אלו תשע ספירות מריק בספירה עשירית שהיא אדני' ונקראת אר"ץ וזהו שאמר מלא כל הארץ כבודו. ודע והאמן כי העונה קדושה ומכויין בדרך זה ביהודי ה' ספירות חלקן לחיים ואמרי פיו לרצון והוא בן העולם הבא. וענין שנתיהדה הקדושה בפסוק זה כסדר זה זהו פירוש קדוש כתר. קדוש שני חכמ"ה. קדוש שלישי בינ"ה. מה כתיב בתרי"ה צבאות. וסוד צבאות"ה כולל נצ"ח הו"ד יסו"ד. מה כתיב בתרי"ה מלא כל הארץ כבודו שהוא סוד הספירה העשירית הנקראת אדני' שהיא אר"ץ החיים שהיא אור החיים. וכן הוא אומר (פסלים ק"ו) אתהלך לפני ה' בארצות החיים. ופסוק אחד אומר (ש"נ א) להתהלך לפני אלהים באור החיים ופירוש שני הפסוקים הללו והארץ האירה מכבודו. וכן הוא אומר קדוש קדוש קדוש יהו"ה צבאות מלא כל הארץ כבודו. וכמדומה לנו כי די שרמזנו לך עכשיו בענין זה. והשם ברחמינו יודנו דרך האמת אמן:

יהוה צבאות. אלהים צבאות. הוד. בועז. שחקים. עצם השמים. מקום העצה. נצח. נצחים. אל אמונה רגל ימין. ואין עול רגל שמאל. שוקים. וברכים. תרין ביעין. יכין. שברים. וא"ו של שם.

שער ה

שמעה תפילתי יהוה ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי:

השם החמישי משמות הקודש על דרך המעלות הוא השם הנקרא יהו"ה יתברך. דע והאמן כי שם יהו"ה הוא העמוד שכל הספירות עליונות ותחתונות נתאחזות בו, מתאחדות בו מלמטה למעלה וכו' הם נשפעות מלמעלה למטה. וזהו השם העומד כדמיון גוף האילן וכל שאר שמות הקדש הם כדמיון ענפי האילן וכולם מתאחדים בו למעלה ולמטה ולשאר כל הצדדים והוא המיוחד (ב) כל הספירות באותיותיו וכן כל הנבראים כולם קיימים וכל המרכבה שבעולם עליונות ותחתונות בו נסמכות ואליו צופות וכל סדרי עולם ויסודותיו ובניניו עליו תלויים ואין דבר בכל העולמות כולם שאינו תלוי ומשוכלל בשם יהו"ה יתברך. וקודם שנכנס בביאורו יש לנו להודיעך עיקר שבו תמצא נחת ומרגוע לכמה ענינים דע כי השם הנכבד והנורא הזה שהוא יהו"ה יתברך תמצאהו בתורה ככמה ענינים ובכמה שמושים. דע כי לפעמים תמצאהו בפני עצמו ברוך התורה כאמרו וידבר יהו"ה ויאמר יהו"ה ושאר כמה ענינים כאלו. ולפעמים תמצאהו שמתחבר לו שם אחר משמות הקודש כאמרו אחר מעשה בראשית (ג' אלה תגלדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות י"י אלהים אר"ץ ושמים ולא תמצא בכל מעשה בראשית כי אם שם אלהים לבד וכשהתחיל לדבר בשלמות הכריאה

בפרשת

הפסוק שמים ורוח פני המלכה שהזכרנו למעלה בשער ה' זכינו נכר בשם ר' יצחק כהן: (א) להתהלך לפני אלהים באור החיים. הנה פסוק זה כדי להביא חזקתו כי האור הוא הכבוד ואם כן מלא כל הארץ כבודו יכנה לומר כי כל הארץ מלא מאור החיים שהוא כבודו וכו' הנה ארץ החיים: (ב) כל הספירות באותיותיו. כמו שכתבנו לפנים:

בפרשת אלה תולדות השמים והארץ בהכראם התחיל להזכיר יהו"ה אלהים, וצריכים אנו להודיעך מעם זה, דע כי בהיות יהו"ה יתברך משובלל ומעומר ומלא כל המדות ובו מתאחדות כל הספירות ובו נשלמים ונגמרים כל הדברים וכל הנבראים כמו שהודענוך לא הוצרך להזכירו כמעשה בראשית לפי שעיין לא היה העולם ובראויו בשלימות ובגמר מעשה ולא היה העולם על מלאו אלא כל הדברים היו נעשים ובאים, וכשנגמרה בריאת העולם ונשתכללו כל הדברים ונגמרו כל הדברים בשלימות ובתיקון שלם אזי הזכיר יהו"ה אלהים שהם שני השמות מתאחדים זה עם זה, כי אלהים פעמים הרבה מתלבש בשם אדני ואז נקרא אדני אלהים (א) כמו שהודענוך. (ב) ובהתאחד יהו"ה אדני שהוא סוד יהו"ה אלהים אזי כל הדברים בשלימות גמורה. ואע"פ שיש אלהים שהוא סוד מדת הנבירה והדין (ג) כמו שאמרנו וכמו שאז"ל התחיל לבנות עולמו במדת הדין שנאמר (נבטשה ה) בראשית ברא אלהים ראה שאינו מתקיים עמד ושתף עמו מדת רחמים שנאמר (טז ג) ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים ואמת הדבר ויציב נכון. אבל בא וראה ענינים גדולים ונפלאים הנה אמר הכתוב (יגה ט) שאו מרום עיניכם וראו מ"י ברא אלה, בודאי הדבר הנקרא מ"י ברא אלה (ד) שהוא סוד יום אחד שהוא סוד הבינה וממנו עד יום השבת ששת ימים שבהם נעשו שמים וארץ וכל שאר הנבראים. וכיאת כי מלת מ"י למעלה (ה) ומלת ים למטה ומלת מ"י בראה היא תחלת התלבשות שם אלהים בסוד השם הנקרא יהו"ה (אדני) כי היא נכתבת במלת יהוה ונקראת בנקוד אלהים בסוד יהו"ה (ו) ושתיהן סוד מ"י וסודם (קבלה ה) כ"ל הנחלים הולכים אל הים, ומן המדה הזאת הנקראת מ"י והיא סוד התלבשות אלהים בשם יהו"ה (ז) ממנה ירשה מדת הנבירה הדין והפחד ונקראת מדת הנבירה אלהים ממש ובשתי אלו המדות ירשה המדה הנקראת אדני שם אלהים ונתלבשה מלבושיה ואז נברא העולם בסוד יהו"ה אדני. ואם תבין עיקר זה תמצא שם יהו"ה אלהים שניהם בסוד יהו"ה, בצורת אותיותיה יהו"ה, בצורת נקודות אלהים, נמצא שם זה מעיד סוד יהו"ה אלהים שם מלא, והסוד (מלכים ה יב) יהו"ה הוא האלהים באמת יהו"ה בצורת האותיות הוא האלהים בצורת הנקוד, ולפי שנאמר בפסוק יהו"ה הוא האלהים שתי פעמים כנגד צדק עליון (ח) וצדק תחתון, והסוד (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך כי יהו"ה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, בשמים ממעל זה צדק עליון, ועל הארץ מתחת זה צדק תחתון, וא"כ הכל רמזו בסוד יהו"ה אדני, נמצאת למד כי מדת אדני בבריאת עולם לבשה מדת מ"י שהוא סוד הבינה שהיא יהו"ה בכתובה ובנקוד ונברא העולם, והנה מדת הצדק העליון הנקרא בינה ומדת הנבירה ושאר הספירות השפיעו כחותם בשם אדני ונתלבשה משם אלהים וברא את העולם הה"ד

בראשית

(א) כמו שהודענוך. בשער ה' ולכך שם אלהים כנאן כחילו וכתב שם אדני: (ב) ובהתאחד חלו השם שמו ה' אדני שהוא סוד שם ה' אלהים, המוכר כנאן חיו מורים כי כל הדברים בשלימות גמורה ולכך עכשו פתח העולם מלא הזכירה שניהם ומה שהזכיר אלהים ולא הזכיר אדני בהדיא זהו מפני כי שם אלהים מורה שלימות וסוד כי שם אלהים מורה על הנבירה ועל הבינה המספעת בעולם ונשולה בסופה בשם אדני ועל שמה נקראו כולם אלהים שם מלא על עולם מלא כי רומז ג"כ שמהם כרחמים התלבשה עם יהו"ה וכל ה' פועלה פעולתם בשלימות וע"ז זה סודו וכוונת כל הענין בציבור למה נקרא זה השם שם מלא, ובספר הזוהר חתומן חתומי חתומי שם מלא ביומנה דכתיב ה' אלהים דכתיב הוא שם מלא עמוק דכולא (כ"ט) וזכיר חסין (מ): (ג) כמו שאמרנו. בסוף שער ה': (ד) שהוא סוד יום אחד, פי' כאשר ימנה שלשה עולמים לחד כמבואר למעלה בשער ז': (ה) ומלשם ים למטה, כי ה"ל מקבלת הכבינה ונתקפה בה לדמיון החושים שנמצאה האורה הפוכה על החושים כמו שפי' בשער הקודם: (ו) ופסוקו סוד מ"י, פי' מלכות ובינה שהם סוד מ"י וסוד ים כמו שפי' (ז) מתנה ירשה מדת הנבירה, כמבואר לקמן בדרג שער ח': (ח) וצדק תחתון, פי' מלכות ובינה לרמז לחבור עליון ותחתון כענין מ"י למעלה

בראשית ברא אלהים, ולפי ששם אלהים לפעמים (א) הוא חסד ולפעמים מלא הוצרך להזכירו בבריאת העולם כעוד שלא היה העולם במלואו ולא נגמרה כל צורת ברייתו אבל כשנגמרה בריאת העולם נזכר שם יהוה אלהים, אלהים בעוד שלא נגמרו כל הצורות יהוה נגמר כל הצורות, לפי שהשם הנקרא אלהים איננו מלא ושלם כי אם בשם יהוה והסוד (שמות ד) או מי ישום אלם הלא אנכי יהוה הוא סוד אלהים כשתסיר משם אלהים שתי אותיות של שם יהוה שהם י"ה נשאר אלם בסוד אלהים אלם י"ה, ולפיכך נברא העולם בשם אלהים וכשנשתכללו כל הדברים וכל היצורים בולם והיה העולם במלואו הוצרך להזכיר יהוה אלהים והו' שאמרו ז"ל הזכיר שם מלא על עולם מלא ולפיכך כשנגמרו מעשה בראשית התחיל להזכיר יהוה אלהים על מלואו של עולם, ודע והאמן (ב) כי סוד היהוד כולו הוא סוד יהוה אלהים וסימן (דכ"ה ו) שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד, ולפיכך יש לך לחבין בכל מקום שתמצא בתורה יהוה אלהים שהוא שם מלא וכל הדברים הנמצאים באותה פרשה שמוזכר בה יהוה אלהים הם נעשים בכל המדות הנגמרות במדת הדין ובמדת הרחמים כמו שתמצא בבריאת אדם הראשון ובדינו ובגירושיו ובכל אותן הענינים ותמצא שבאו כולן במדת הדין ובמדת הרחמים והכל בשלימות נמורה ברחמים ודין הכל כפי הראוי בדין אמת, ולפי עיקר זה אמרה תורה (דכ"ה ג) הצור תמים פעלו ופירוש הפסוק כך הוא הצור הנזר הדין, בחזקה אינו עושה, באכזריות אינו גוזר את הדין, אלא תמים פעלו אלא הדין שגזר קודם לכן נתעץ בשתי המדות חסד ודין, והוא תמים פעלו כי לשון תמים הוא סוד שני דברים והוא כאילו אמר תאומים אלא כי בלשון כבוד אמר על שני דברים של מעלה לשון תמים ולמטה לשון תאומים, וכן הוא אומר (שמות כ) והיו תאומים מלמטה ויחדו יהיו תמים על ראשו, למטה תאומים, למעלה תמים, לפי שלמטה הם נראים כשני דברים דבר והפכו כמסייע ומקטרג, אבל למעלה הכל (ג) כוונה אחת בין המסייע בין המקטרג שניהם כוונה אחת יש להם ואין שם שנאה או אהבה ואין שם משא פנים אלא משפט אמת, ולפיכך אמר תמים פעלו בדין וברחמים נתעץ וגזר הדין והוא סוד משפט אמת, ומה שאמר כי כל דרכיו משפט פי' הכ"ל לעין כל רואה (ד) כאומרו כי כל דרכיו משפט, ובכך ידעת כי המשפט הוא כלול בדין וברחמים כי המשפט כנגד יעקב שהוא חקן האמצעי שהוא המתיים בין שני אהלים שהם אברהם ויצחק, אברהם כנגד החסד, יצחק כנגד הדין, יעקב מביע ביניהם איש ת"ם יושב אהלים, והמשפט הוא כנגד יעקב שואב מן החסד מצד אברהם ומן הדין מצד יצחק, וכן הוא אומר (הכ"ה ט) משפט וצדקה ביעקב אתה עשית, והנביא אמר (ימ"ה ו) יסרגי יהוה אך במשפט אל באפך פן תמעיטני (ה) ופירוש הפסוק יסרגי יהוה אך במשפט מה שאמר אך חלק כלומר בחצי מדת המשפט שהוא החסד כי המשפט חציו דין

ויס למטה כמו שאמר יהוה לפני שרומם ג"כ לחיבור עליון ותחתון וכן מזה לפנים בציור אות ד' מהשם: (א) לפעמים הוא חסד, פירוש ששם חציו הנקרא בשם אלהים הוא לפעמים חסד מהשפעה עליונה כמו שזכר פעמים: (ב) כי סוד היחוד כולו הוא סוד י"ה אלהים, שהרי הוא כולל כל השמות למעלה ולמטה בינה ומלכות ושם האחרות וכן הוא רומם י"ה אלהיו הוא י"ה אחד: (ג) כוונה אחת, יש להם כי מלדינו ומעמלינו הוא הלוךס הדין והרחמים כפי הנראה במקבלים המושכים עליהם בהשפעתם ובסוד הזהיר כלל דכ"ה חקן דעתיקן וזעיר חלפין כולל חד כולל הוה כולל יהא לא שניה ולא ישחנה ולא משחנה ואיחזימא מאי בין האי לבאי כולל הוא בתחלת חדל חלל מחסרשים אורחיו ומיין אשכח דינא ומסכר דין הוה שניין דא מן דא ורזין חלפין לא אשכחיו בר למחזי חקל קרישא וקביא סוד י"ה ליראיו: (ד) כאומרו כי כל דרכיו משפט, פי' המשפט הוא דרך נגלה וגדלה כן למטה לפני כל ולא למעלה כעניין שאמר כי כל דרכיו משפט שהוא דרך נגלה לפני כל רואה ולא נחב נסתר כעניין שאמר חזב נחב לא ידעו עיני: (ה) ופי' הפסוק, כך הוא נלה הסוד אך חלק כי חלק הוא חן במלך

דין וחציו חסד . ולפיכך אמר אך במשפט ואמר אחר כך אל כאפך פן תמעטיני . ונילה הסוד למעט חצי המשפט מצד האף . ולפיכך המשפט תלוי ביעקב שהוא אב ה"ב שבטים ידע צער גדול בנים כשינזור עליהם הקב"ה שיבקש עליהם רחמים וצדקה . והסוד (יטעוס ס) וינכה יהו"ה צבאות במשפט מה כתיב בתריה והאל הקדוש נקדש בצדקה . ר"ל כשינבה המשפט מונה הדין ופונה למדת אל שהוא סוד שנאמר והאל הקדוש נקדש בצדקה כלומר כשנבה יהו"ה צבאות במשפט באה מדת אל שרוא למעלה ועשתה צדקה (א) ועוברת המשפט וזהו סוד שאמרו המשפט כלול בהסד ודין ואומר משפט וצדקה ביעקב אתה עשית . והסוד הנדול (תכלס יז) צדק ומשפט מבין כסאך כי צדק פעמים שהוא דין לפי קבלתו בשפע כאשר פירשנו כי צדק דין גדול בחזק . אבל בהשתתף עמו משפט אזי הכסא מתכונן ברחמים . ואם ינבה במשפט ויניע עד החסד והאמת יחד יקראו הפנים המאירים אזי נעשה הכל רחמים גדולים וזהו סוד יקדמו פניך מלשון (איכס כ) חדש ימינו כקדם ומלשון (ב) (מיכס י) אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם . וא"כ התבונן בכ"מ שתמצא בתורה יהו"ה אלהים . והבן כי מדת הרחמים מתלבשת עם מדת הדין וכל אחת מן המדות פועלת בשלמות הן לדין הן לרחמים . והתבונן עיקר זה ושמוד עיקר זה תמיד . (ג) והסוד **תקיעת שופר** פשוטה יהו"ה , תרועת שופר אלהים . תקיעה תרועה , רחמים ודין . וסימן (תכלס מז) עלה אלהים בתרועה יהו"ה בקול שופר . ואמר (נמדד י) ותקעתם תרועה ונסעו , ובהקהיל את הקהל לתקעו ולא תריעו . נמצאת למד כי סוד יהו"ה אלהים הוא סוד שלימות הספירות במדת הרחמים והדין (עיין לקמן) ונקראת שם מלא על עולם מלא . ולפעמים תמצא שם יהו"ה מתאחד עם אדנ"י בשני פנים . פעמים מקדים יהו"ה ואחר כך אדנ"י כמו שאמר הכתוב (תנח"ק ג) יהו"ה אדנ"י חילי וישם רגלי באילות . ואומר (תכלס סה) האל לנו אל למושעות וליהו"ה אדנ"י למות תוצאות . ואומר (סע קמח) כי אלוך יהו"ה אדנ"י עיני בב"ה חסיתי , ויש לך לדעת כי כשמוכיר שני שמות הללו כאחד נשתנה יהו"ה בקריאת נקודו ונקרא בנקוד אלהים ואע"פ שהוא כתוב יהו"ה נקרא בנקוד אלהים והוא רמז למדת בינה שהיא מתאחדת עם מדת מלכות הנקראת אדנ"י (ד) וע"י מי מתאחדת על ידי יהו"ה יתברך . (ה) ודע והבן כי בהוכיח יהו"ה אדנ"י בסדר זה השפע יורד על הספירות כולן מראש ועד סוף מלמעלה למטה עד שמגיע שפע הברכה והאצילות לשם אדנ"י ואז כל העולם כולו מתברך ברכה שלמה . וכשמוכיר אדנ"י בראשונה ואח"כ יהו"ה כאמרו (נכאכס טו) ויאמר אברהם אדנ"י יהו"ה מה תתן לי (דברים ג) אדנ"י יהו"ה אתה החילות (סע ט) אדנ"י יהו"ה אל תשחת עמך וכיוצא בזה דע והאמן כי הוא סוד עלייה מסמטה למעלה ובהיות השם הנזכר בסדר אדנ"י יהו"ה זהו סוד התעלות הספירות והתאחדם זו בזו עד עלות הכוונה (ו) למקום החפץ כמי שרוצה להתאחד ולהדבק במקום האור העליון כי תשובת שם אדנ"י היא להתעלות ולהתאחד בספירת בינה הנקראת יהו"ה בנקוד אלהים ובהיות כתוב יהו"ה אדנ"י הוא סוד שפע בינה היורד על

בחלוק חלפא ביחא דחא"ס צ"פ : (ב) ועוברת המשפט . לפי שמדת הדין כנופה חסד מדת חסד כמבואר לקמן צביאור כינוי אל : (ב) אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם . ר"ל כחר העליון הנקרא קדם וכן העיני לקמן צביאור יתברך צבינו אלהים : (ג) והסוד תקיעת שופר פשוטה יהו"ה . השופר רומז לתפארת כי הוא כולל התפארה והסקיפה הכוונת לרחמים ודין הכללים זה ולכן מזכר השם אלל תקיעה הפשוטה ברחמים ואלהים אלל תרועה וכן אלל ונסעו הפמנה היו מריעין התרועה כי הפיזור והכסוע נדון אלל בהקדיל והספיף הקהל מתקעו ולא מריעו כי צביאור הכוונה ובהתפארת יחד אין שם דין , ושופר מל' שופר ויפיו כמו תפארת : (ד) וע"י מי היא מתאחדת ע"י ה' . פי' פי' התפארת שהוא ממונע ציניס : (ה) ודע והבן כי בהוכיח . גם זה לפנים בתחלת שער ה' צביאור יתברך : (ו) למקום החסד . פי' חסד אל הצינה :

על הצינורות ומגיע לשם אדני ואז כל העולם מתברך, והנה הודענוך כי יהוה אדני בכל מקום שאתה מוצאם הם צדק (צניח) עליון, וצדק תחתון. שכינה עלאה ושכינה תתאה, וכשאלו שתי הספירות מתאחדות אזי כל העולם כולו במלוי ובברכה והוה (א) סוד (בזים הסוף) יהיה יהוה אחד ושמו אחד, ולפעמים תמצא שם יהוה מתאחד עם אל כאמרו (הזים ית) אל יהוה ויאר לנו והכוונה בו כשהוא מזכיר אל יהוה כל העולם נדון בחדש עליון וברחמים גדולים ואין שם דין כלל ולא מערער ולא משטין ולא מורא קטיגוריא. אלא הכל בחדש וברחמים (ב) ואז כל מאורי הספירות כולן בשלימות גדולה ושמים בטהרה וחארין בשמחת אורה, כי אל הוא סוד חסד עליון וממנו נשפע החסד לאברהם והסוד הוא שאמר באברהם (בשמים כז) ויקרא שם בשם יהוה אל עולם כי אז קנה לחלקן מדת החסד וההזיק בה, ולפיכך אנו אומרים בברכת מנן אברהם אל עליון גומל חסדים טובים, ואומר (סז ית) ברוך אברהם לא"ל עליון, וכששם יהוה מתאחד עם אל ואומר אל יהוה נמצא שם יהוה מתערבת בחדש וברחמים ואין שם דין כלל וגם יהוה הוא שם רחמים ואע"פ שיש בו קצת דין מ"מ כולו כלל ברחמים, וכששם יהוה מתאחד עם אלהים באמרו יהוה אלהים נמצא שם יהוה יושב לדין ודן את בריותיו במדת הרחמים והדין בסוד יהוה אלהים איש איש כפי הראוי, אבל בהתחבר החסד והרחמים בסוד אל יהוה אזי כל הספירות בשמחה ובשלימות וכולן מקבלות חסד ורחמים מלמעלה זהו שאמר (תכלס קיח) אל יהוה ויאר לנו, ותמצא בי"ג מדות של רחמים שהזכיר אלו שני השמות לכד והם יהוה יהוה אל רחום והנון, ולפי שאלו השני שמות הם כוללים חסד ורחמים הם נזכרים באלו י"ג מדות של רחמים התבונן זה מאד וכבר אצל ברית כרותה לי"ג מדות של רחמים שאינן חוזרות ריקם, א"כ התבונן כי אל יהוה הם כוללים החסד והרחמים, ועוד התבונן כי שם אל הוא כנגד אברהם שהוא סוד מדת החסד ושם יהוה הוא כנגד יעקב שהוא סוד הרחמים נמצא השם שהוא כנגד יצחק שהוא אלהים והוא הפחד אינו מצוי בזמן שמוכיר בתורה אל יהוה, ולפיכך התבונן בכל מקום שתמצא בתורה אלו שני השמות שהם א"ל יהוה שהם סוד החסד והרחמים, ולפעמים תמצא בתורה שם יהוה מתחבר עם אל ועם אלהים בסוד א"ל אלהים יהוה כמו שכתוב (סז י) מזמור לאסף אל אלהים יהוה דבר ויקרא ארץ מסורה שמש עד מבואו, וכמו שכתוב בענין בני ראובן וגד וחצי שבט מנשה (יחשע כז) א"ל אלהים יהוה הוא יודע, ודע כי בהתחבר שלשה שמות הללו אזי ב"ד של שלשה יושב על הכסא ודנין את העולם כפי הראוי הן לטוב הן לעונש אם לחיים אם למות, כי א"ל הוא סוד החסד לראוין, אלהים הוא סוד הנמול והעונש לראוין, יהוה הוא סוד משפט אמת לראוין א"כ נמצאו שלשת שמות הללו כוללות כל המשפט והרחמים והדין, והעד הגדול שהרי כשעשו בני ראובן ובני גד והצי שבט מנשה המזבח בעבר הירדן ורצו כל ישראל לעלות עליהם למלחמה וקודם שילחמו עליהם שלחו להם אחיהם את פנחס בן אלעזר ונשיאי ישראל לדיבר אתם על עסקי המזבח שבנו והם השיבו להם תשובה בענין זה ואמרו אל אלהים יהוה אל אלהים יהוה הוא יודע וישראל הוא ידע אם במרד ואם במעל ב"י אל תושיענו היום הזה לכנות לנו מזבח לשוב מאחרי יהוה, ודע כי הוצרכו שבט ראובן ושבט גד וחצי שבט מנשה להזכיר אלו שלשת

השמות

(א) בזים הסוף, ר"ל כי לעמיד לנפ שלל הספירות יספיעו אור וברכה זו לזו ככוונה הכריזה אז יהיה יהוה יתברך שהוא העיקר עם ספירת צניח ששמו גם כן יהוה נקוד אלהים וכן ספירת המלכות הנקראה ג"כ בשם ספירת צניח, הכל אחד ומיוחד מתאחדות כבוד והתפעל טובה ועוד יתבאר מזה לפנינו בסוף השער ונחלם שער ח' (ב) ואז כל הספירות כולם בשלמות גדול, כמבואר לקמן בסוף ביאור כינוי אלהים ובהתחלת שער ו' :

השמות באהר אל אלהים יהוה לענין מוכרה הזכירו שם אל שהוא שם החסד והזכירו שם אלהים שהוא שם הדין והעונש והזכירו שם יהוה שהוא דין האמת מכריע בין אל ובין אלהים. וכך אמרו אם עשינו מזבח זה לשם יהוה לזכרון לבד ולא לעולה ולא לזבח השם יתברך ישפיע עלינו ברכותיו וטובותיו וחסדיו במדת אל שהוא העד היודע כוונתינו במזבח הזה, ואם עשינו המזבח הזה מצד רשע למרוד ולמעול בידי ובכית משכנו ולהיות מזבח זה לנו לעולה ולזבח אלהים שהוא העד והדיין ובעל דין יפרע ממנו ויענישנו על העבירה הגדולה הזאת. ושם יהוה שהוא הקו האמצעי המכריע הוא יכריע הדין לפי הכוונה שעשינו מזבח זה, אם לגמול טוב, אם לעונש, ולפיכך הוצרכו להזכיר שלשת שמות הללו שהם אל אלהים יהוה שהם סוד הגדולה והנבירה והתפארת. וכן בברית העולם הזכיר אסף במזמור אל אלהים יהוה דבר ויקרא ארץ בהיות יהוה יתברך מתלבש בברית עולם ג' מיני מלבושים, מלבוש הרחמים הגדולים, (א) מלבוש הדין הנמור, ומלבוש האמצעי ברחמים ודין. והכל בסוד בריאת הנבראים כי יש מהן נבראים ברחמים, ומהן בדין נמור, ומהן בדין ורחמים. ולפי החכמה והחסד והרחמים והדין ביצירה כך הוא הדרך בענין הנהגתו לברואי עולם, פעמים מתנהג עמם ברחמים נמורים, ופעמים בדין נמור, ופעמים בדין ורחמים. והתבונן סוד שלשה ספרים נפתחים ברה"ל של צדיקים ורשעים ובינונים שהם כנגד אל אלהים יהוה. ולפיכך התבונן בכל מקום שתמצא בתורה השם המיוחד יתברך שהוא יהוה כשתמצאהו מחובר עם אל או עם אלהים או שלשתם כאחד התבונן לסדר הדברים על סדר היושר והנבונה. ולפעמים תמצא שם יהוה מחובר עם שם צבאות ואומר יהוה צבאות וזה לא תמצאהו בתורה אלא בנביאים וכתובים כאמרו בנביאים כה אמר יהוה צבאות. ובכתובים (תהלים מ) יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה. ודע כי כשהשם מתלבש עם השם הנקרא צבאות אזי הוא גומר משפט כ"ד של מעלה לטוב ולרע בנבראים. וכפי שיצא הדין בשלשת שמות שהם אל אלהים יהוה כך הוא גומר משפט כהתלבשו ביהוה צבאות והסוד (ישעיה כ) ויגבה יהוה צבאות במשפט. והגני רומז לך סוד גדול בפסוק זה, דע כי בהיות כ"ד של מעלה גזור משפט על הנבראים אזי יהוה צבאות גומר הדין ע"י אדני' והסוד (דברים טו) שופטים ושופרים תתן לך ככל שצריך (ב) ושפטו את העם משפט צדק ואומר (ג) (יחזקאל ח) ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם וסוד החיות אלו הם סוד שופטים. וסוד אופנים אלו הם סוד שופרים. והדין נגמר ע"י צדק שהוא אדני'. וכשהשם יתברך גזור הדין על ישראל והשם הנקרא יהוה צבאות רואה שאין ישראל יכולין לסבול אותו עונש דין אזי מתעלה שם יהוה צבאות להפיק רצון ורחמים מלמעלה להקל צרות ישראל ומניח הדין למדת א"ל שהוא מדת החסד ועושה צדקה עם ישראל וממעט הצרה והעונש ואעפ"י שאין ישראל ראויין

(א) מלבוש הדין. סוד המלבושים מנוהר לפנים בלבוש כסוד הכינויים בשער זה. והנבראים ברחמים גמורים הם עולם השכלים הנבדלים מלחיי רחמים, והנבראים בדין הם מלחיי דין, והנבראים בדין ורחמים הם עולם הגלגלים שיש מהן מורים ומותלים פעם ברחמים ופעם בדין כפי מציאותם וכן בעולם התחתון אשר עיקרו מן האדם שהם כנגד אל אלהים יהוה כי האדם שגם מחזק בה היה המושגת אליו ולכן הצדיקים ידועים בסוד אל חי והרשעים בסוד מה"ד והבינונים בסוד הרחמים והדין שהוא התפארת והדין זה הכתיבה למטה או למעלה אחר שימושו או יחיו בלכותו שיהיה רק למיטה חיי העו"כ נאמר כמו שיתבאר בשער ח' כינוי ע"כ: (ב) ותפסו את העם משפט דק. כי כאשר נגמר הפסק דין בדין של מעלה אז משליח את שפסן כסב הגור דין ביד מלחכים הנקראים שופטים ושופרים לבי"ד של מעלה הנקרא אלני לגמור את הדין במשפט דק כמו שיתבאר לקמן. וזהו אומרו (ג) ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם. כלומר בלכתם בשליחות והחיות והאופנים הם שופטים והשופרים שזכרנו ובהיות ידועים והאופנים ג"כ ד' מדריגות אורות שכליות למטה מהם ומלח אופן מגזרת דבר דבור על אפניו וכל

ראויין עושה זה מצד הצדקה. זהו שכתוב ויגבה יהוה צבאות כמשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה. ולפיכך הנביאים היו מוכיחים את ישראל בשם יהוה צבאות עניני עדים והתראה למוב ולרע. וכשנמר הדין על ישראל אלמלא שנבה יהוה צבאות באותו גזר דין ומסר אותו ביד אל שהוא מדת החסד העליון לא נשתיר משונאיהם של ישראל שריד ופליט ושה והאל הקדוש נקדש בצדקה והוא שנאמר (ויטל ט) לך יי הצדקה ולנו בושת הפנים. וא"כ התבונן בתורה בכל מקום שתמצא כתוב בו יהוה צבאות. ולפעמים תמצא שלשת שמות הללו כפסוק בפירוש כמו שכתוב (ספס ט) יהוה אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה ואומר (סז ט) יהוה אלהים צבאות שמעה תפילתי האזינה אלהי יעקב סלה. והכוונה בזה כי מדת החסד והרחמים ומדת הדין והפחד מתלבשים כל אחת ואחת במקומה (א) יהוה במדת הנצח אלהים במדת החו"ד צבאות לזה ולזה. וארבע מדות אלו מלבישות ד' מלבושים לאל ח"י כי צבאות שלשה שמות הוא כולל נצ"ח וחו"ד יסוד. וכשאמר הכתוב יהוה אלהים צבאות נכללו בו חמש ספירות. יהוה אלהים ב' ספירות. צבאות ג' ספירות נצ"ח וחו"ד יסוד ומכולן מתלבש אדני' בנדי' יש"ע או בנדי' נק"ם כפי הדין הראוי. ואתה בני פקח עיניך והתבונן בכל מקום שתמצא בתורה שני שמות או שלשה מחוברים זה אצל זה לאיזה כוונה הם מתחברים ואז תבין דרכי יי דרכי התורה ועמקי סודותיה ותהיה רצוי ומקובל לפני יי יתברך. ובדרך זה כשתהיה מתפלל ותתחנן לפני יי ותזכיר פסוק מן התורה בתפלתך או מלה אחת מהתפלות שהיא רומזת דברים עליונים יש לך להבין דרך הפסוק או המלה שאתה מזכיר ולתבונן בהם ולדעת לפני מי אתה עומד ולמי אתה מתחנן (ב) ובאיזה ספירה אתה מתכוון ובאיזה שם אתה קורא ואז תהיה רצוי ומקובל לפני יי יתברך ותמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם. ואחר שהודענוך אלו העקרין יש לנו למסור בידך כלל גדול והוא זה. **דע** כי השם המיוחד הנקרא **יהוה** יתברך הוא השורש והעיקר לכל שמותיו יתברך וכל השמות כולן בו נאחזין וכל הספירות העליונות (ג) כולן סודות בו וכל מעלות העולם למיניהם וכל המרכבות עליונות ותחתונות כולן נשואות בו. והאותיות והנקודות גם הם בשם זה תלויין. וכל היצור והדבור הכל עומד בו יתברך ויתברך לעדי עד ולנצח נצחים. ואל יעלה בדרעתך כי אלו הדברים שאמרנו לך עתה בעיקר זה הם דברים שראוי לקבל ולהאמינם ואין להם טעם. אבל אלו הדברים קבלה ומסורת וידיעה יש לנו בהם ויכולת בידינו לתת לכל אחד מהם טעם וראייה מצד תורתנו התמימה בדמיון מופת נראה לעין. ואחר שהודענוך זה יש לנו להכנס בביאור אותיות יהוה יתברך כפי כוונת הספר הזה בע"ה.

סוד אות ראשונה היא אות יו"ד (ד) והיא נקודה מחשבית ציורית אין לנבראים התבוננות בה כי נעלמה מעיני כל חי ואין לאדם רשות להרהר בה כי אם להאמין לכד אע"פ שלא יבין ולא ישיג עניינה ועצם אמתתה. וסוד אות י' של שם היא הנקראת פליאות חכמה. ועליה נאמר במופלא ממך אל תדרוש במכוסה ממך אל תחקור. וגם היא נקראת תעלומות חכמה

וכל הענין כבוד הסיכולות (פי' בעולם הכריזא) למטה הסם למדות עליונות : (א) ה' במדת הנלל. פי' יסוד' בחלק הסוד שבו הוא מתלבש במדה הנלל : (ב) ובאיזה ספירה חסד מתכוין. כ"ל הדרך שפירס לעיל בשער ד' וכמו שפי' בהקדמה : (ג) כולן סודות בו. כמו שמבאר והולך בהצרכות בזה השער : (ד) והיא נקודה מהשני' ציורית. מבואר לקמן בשער ט' שהוא סוד החסד וההפסדות החסן באצילות מהכתר תורה על החכמה נעלמה בדב קטנוה וסקוץ ממנה שהוא יותר דק רומז לתור כמו שאמר בסמוך ולזה רמזו רז"ל באמנם לא נזכר אלל לקוה על יוד כי היא המקיים הכל וממנה הוכל לעשות סוד' וכן מהו"ד כל האותיות לרמו שלל הספירות נאלו מהכתר וחכמה חסד' רומז לבניה כי תנועה קלה רומזת כי גם היא חיה נפסכת בשכל האדם לתעלומתה חלל ה' חכמה הרומזת להארכות היא במפיק להרעם תנועה כי היא מושגת יותר עם כי היא ג"כ נעלמת לביטח מן האצילות ג"כ וסוד' רומז ח

סוד שם יהוה יתברך על דרך כלל שמות הקדש

כתר
חכמה
בינה
גדולה
גבורה
תִּת
נצח
חוד
יָסוּד
מלכות

השמות הנותנים כאשר בואר הרב המהבד: (א) המלא כי שמה ממש נקראת הכמה, שהיא נשפעת מהאין שהוא הכתר הנקרא כך לרוב פעולותיו כמבואר בסמוך: (ב) הכלולה בשלשון ובפה. כי היא נקראת לשון ופה ובהם חמש מקורות הדיבור ולכן נרמזה בה"ל. כנזכר למעלה בשער ב' בבינוני בריה: (ג) נבאר אותה בע"ה בספירת ביה, היינו כבוד שער ח': (ד) והנה הוא"ו עומדת במקום כל השם. כמבואר לקמן בבינוני קו האמצעי: (ה) שהיא כוד יחוד בשם

הנקרא אין הגשלה מכל ההשגות אין מי שיוכל לדעת בו דבר זולתי אמונת מציאותו ומציאותו איננו מושג לזולתו ולפיכך נקרא אהי"ה בלשון מציאות ואותו המציאות (א) הוא לבדו יודע אותו ולפיכך אמר לשון אהי"ה עם אל"ף כמו אקום אדע אבין אעשה אבא שהוא הדבר העומד בעצם אמתתו. ולפיכך הוא אומר אהי"ה כלומר אני לבדו הוא היודע מציאותי וזהו קצו של יו"ד של שם, ומה שהוא נרמז בקיצו של יו"ד ואין לו אות מסוימת בפני עצמו לפי שאין מי שיוכל לשער אותו ולא לדמותו ולא לציירו אפילו בצורת הוראת אות ידועה, ולפי שנקרא אהי"ה בעומק ראשית ההוי"ה והוא הרהמים הגדולים (ב) הכופה כל בעלי דינים קשים נקרא א"ל ועליו נאמר (יפס"ט) ואל מי תדמיון א"ל כלומר אפילו בצורת האותיות המורות על עצם ההוי"ה אין לו דמיון. אות ידועה להורות עליו זולתי מצד אות הבינה שהיא מורה ומעידה עליו, וזהו ואל מ"י תדמיון א"ל בכח הבינה הנקראת מ"י יכולין אנו לדמות מציאותו לא ד"א. ודע כי זהו סוד קצו של יו"ד של שם המיוחד שהוא רמז למציאות עליון מאין גבול ושיעור. ומסוד קצו של י' יצאה אות י' שהיא נקראת חכמ"ה רצון באין גבול וזהו סוד (פ"ט כח) ותחכמה מאין תמצא, ומסוד החכמה היא ספירה שנייה. ואין הוא סוד ספירה ראשונה, ושתי אלו הספירות כלולות בסוד י' בקצו ובצורתו. נמצאת למד כי אות י' של שם המיוחד כוללת שני שמות משמות הקודש והם שתי ספירות העליונות הנקרא אהי"ה י"ה, אהי"ה סוד קצו של י', י"ה צורת האות. **סוד אות שניה** מאותיות השם שהיא ה' היא רמז לבינה אשר היא סוד קשר מ' ספירות וקשר י' הספירות. (ג) היא קושרת ג' ספירות עליונות שהם כתר חכמ"ה בינה, עם גדולה גבורה תפארת נצה חוד יסוד וגם העשירית שהיא מלכ"ה בהיותה נקשרת עם יסוד. נמצאת בינה קושרת ו' ספירות שהן שבע עם ספירת מלכ"ה עם ג' ספירות עליונות. וזו היא אות ה' שזו היא אות שנייה של שם יהו"ה יתברך שהיא סוד הבינה. ושמה המיוחד לה בתורה הוא יהו"ה, שצורת האותיות הן אותיות יהו"ה, ונקוד אותיות הוא נקוד אלהים כי מדת הגבורה הנקרא אלהים

השם. שהוא הכולל וקובץ הכל ומנהיג הכל כמו שצירתי בהקדמת הפירוש וכן עיקר השם הוא יח"ו נחמספה זו ה"א אחרונה לחור ולכלול ולקשר הראשונות כלומרם בשפת חלוקה: (א) הוא לבדו יודע אותו. כי זאת המדה (ב"ע) היא החלטה הודעת מציאותו והיינו אשר הכל היה כמות זה והיה החלטה השפספות חלולותו יתברך וזהו הראשון הכולל ודבק בעצמותו (א"ס יט"ה) כשהלכה הקפורה בחלטה ולכן כינהו המחבר בעצמות הגדולה יתברך ומציאותו אשר לא תושג לזולתו רק הוא לבדו היודע אותו ואין לפרש על עצמותו הש"י ממש שקורא המחבר כתר ומדה עשירית בי ל' ועלם ממנו לפון הבריתא (פ"ט) של ספר יצירה עשר ולא אחד עשר) אחד עשר שכלל להוציאו מלמ"ה הש"י בדרך מספר העשר ולא כללולו כלל בכמות המספר ואם לא היה דבר למעלה מהמספר למעלה הוצרך להוציאו ולומר י' ולא אחד עשר אלא בודאי בא להוציאו כדרך שצירתי ואם הוא קורא במקומות לכתר ג"כ אין סוף כגון למעלה בסוף שער ב' ובשער ג' בציור ענין שאלות בנים נוכל לבאר שקראו כן ע"ש מעלתו כדרך שצירתי כאן שביטוי בעצמות מציאותו יתברך ממש ולכן חתמתי ג"כ במקומות רבות וכן הספר מורה כי ה"א חינו הסתר כמו שחזר בחלטה עשר ראשון ומשם אהיה יתברך נאצלו כל מיני שפע חלולות מן המקור הנקרא אין סוף וכן לקמן בשער ט' בציור מחשבה וז"ל וזו היא אות ראשונה של שם יוד נקודה מחשבה פנימית סתומה בכתר עליון כלולה בחין סוף הכי גדול לפיכך כי גם הוא הושג ה"כ במעלה למעלה מהסתר וכן במקומות אחרים מן הספר: (ב) הכופה כל בע"ד. במחבר לזמן בציוריו הבינוניים ואל הוא כח וחוק כמו לדקדק ככרי חל וזה חילוי החכך לקח עמו כלומר כי בכחו וחוק ידו כופה מזה"ד וזהו העצם נרמזו חתמתי בחלוקה ע"ש שחוקו וגבורתו לזמן את השור משמאל ונקרא ג"כ בשם ח"ל: (ג) היא קושרת ג' ספירות העליונות שהם כתר חכמה בינה עם גדולה גבורה. כי היא כח התפארת כדוע כי שם בן ד' אותיות כולל שמהם ואין ביניהם חלל הגדל הנקודות וזכנה התפארת כוללת ה' קצוות הכי לך קשר הע' ספירות בזכנה שהיא כלל הג' עליונות ובתחתון העשירית עם היסוד דקד בלדיק שהיה ח' כוללת כולם והקשר שלה וכבר ידעת כי היא נחמספה ג"כ בה' אחרונה של שם שהיא אות אחת עם ה' החלוקה

אלהים היא מושבת מן הבינה ולפיכך בכ"מ שאתה מוצא בתורה יהו"ה אדני כנון (מקוץ ג) יהו"ה אדני חילי. או אדני יהו"ה כנון (בראשית טו) ויאמר אברהם אדני יהו"ה מה נתן לי יהו"ה העומד בפסוקים אלו וכיוצא בהם הוא סוד הבינה שהיא רחמים ודין וממנה ימשכו כחות הדין לפיכך נקראת שמה יהו"ה שהרי זה השם צורת אותיותיו רחמים וצורת נקודו דין. לפיכך דע כי (א) התחלת הדין בספירות הוא סוד כינה מהמשכת החכמה ומן הבינה שואבת כח הדין הנבורה. נמצאת למד כי סוד אות שנייה של שם שהוא סוד אות ה' הוא סוד כינה והוא סוד השם הנכתב יהו"ה באותיות ונקרא אלהים בנקודו בסוד יהו"ה שהוא סוד יהו"ה אלהים. ולפעמים נקראת הבינה בשם יה. לפי ששתי אותיות יה הם סוד שלש ספירות עליונות. קוצו של י' סוד אהי"ה. י' ממש חכמה הנקראת יה על סוד אות הוי"ו הראשונה של שם, ה' של שם יה הוא סוד הבינה שנקראת יה על סוד הה"א. הרי לך מפורש כי שתי אותיות ראשונות של שם שהם סוד יה כוללות ג' שמות משמות הקודש ואלו הם אהי"ה י"ה יהו"ה. ועתה התבונן הדבר והתכוין בכל אות ואות מאותיות השם שתדע לכיון ולחד כל שמותיו יתברך בסוד השם הנכבד והנורא יהו"ה יתברך. **סוד אות שלישית** מאותיות השם היא רמז לו' ספירות למטה מן הג' ספירות העליונות והיא אות ו'. והיא סוד קשר כל הספירות העליונות והתחתונות (ב) והיא עולה עד הכתר ויורדת עד המלכות ומתיימרת כל הספירות וכולן מתאחדות בה מהן למעלה ומהן למטה מהן לימין ומהן לשמאל והיא הנקראת קו האמצעי. וסוד האות הזה שהיא אות שלישית של שם שנקראת ו' היא מללת ו' שמות כנגד ו' ספירות שהם א"ל כנגד גדולה. אלהים כנגד נבורה. יהו"ה כנגד תפארת. יהו"ה צבאות כנגד נצח. אלהים צבאות כנגד הוד. אל ח"י כנגד יסוד. נמצאת למד כי סודו של ו' של שם הוא כלל ששה שמות משמותיו של שם יתברך. ולפי שתמצא שם א"ל שהוא ג"כ שם הכת"ר והוא שם הגדולה תמצא שם אחר לנגד מדת גדולה ונקרא אלהי"ה שהוא סוד הגדולה הנקרא ימ"י וכן הוא אומר (מקוץ ג) אלהי"ה מתימן יבא וקדשו מהר פארן סלד. ובעזרת האל במלת א"ל נבאר סוד אלהי"ה וסוד אלהים ותמצא נפלאות תמים דעות בסוד שלשת שמות כלשון אלהות שהם א"ל אלהים אלהי"ה. ותמצא א"ל סוד שם החס"ד, אלהים מדת הדין עם חצי שם יהו"ה שהוא שם י"ה, אלהי"ה עם חצי שם יהו"ה שהוא ו"ה. ותראה גדולות ונפלאות במזמור (הפסוק ק) הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו ותמצא בראש המזמור כולל סוד א"ל אלהים אלהי"ה והללו עם כולן, הללויה חצי שם המיוחד, הללו אל בקדשו סוד אל עולה לכאן ולכאן כמו שתראה עתה, הללוהו ברקיע עזו חצי השם האחרון ו"ה יתברך נמצא אל באמצע י"ה מכאן ו"ה מכאן, פעמים אל עם י"ה והוא סוד אלהים, ולפעמים אל עם ו"ה והוא סוד אלוה, ופעמים אל בפני עצמו ושלשתן כלולים בראש מזמור זה הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו וסוד מזמור זה שאמר מכאן ואילך הללוהו (ג) ועוד תראה נפלאות בו, נמצאת למד אל אלהים אלוה כולם מתלבשים בשם המיוחד. (ד) ולפעמים תמצא אלהי"ה בלי וא"ו באמרו (דברים ג) יזכרו לשדיים לא אלה, ועוד תראה

הראשונה. ולפי שהדין עיקר (א) החילוף מהבינה. כי היא מהתלהב הולדת הדין מחשבותי החכמה כלקמן ביחוד כינוי השם המיוחד. והנה עיקר עמידתו גם כן בשמאל כלקמן בראש שער ח' (ב) והיא העולה עד הכתר. פי' בקונו העליון של הו"ו כמנוח לקמן כינוי קו המעשי ולורס הו"ו כך ולכן היא מסיימת למעלה ולמטה ומתדלקת וכן ביצור: (ג) ועוד תראה נפלאות. כי יש בו ששה חילונים כנגד ה' ספירות והתחיל הללו אל בקדשו מן הקודש הנסתר וסיים בתרועה כד"ל ותרועת מלך בו דמהגמגמין ושיכנה מלכתו כינויו והוא בסוף הכינוי והתחיל וסיים בו כלליות לכלול בשם כחוד בשם י"ה שהוא כולל כל השם כלקמן בראש השער וגם הוא שם לחכמה עליונה ותאמרו נען סופן בתחילתן תחילתן בסופן: (ד) ולפעמים תמצא אלה בלא ו"ו וכו'. שהרמז בו לכמה

נראה כי נפלאות בע"ה, נמצאת למד כי בסוד ו' שהיא אות ג' מאותיות השם כלולים אלו השמות אל אלהים אלו"ה יהו"ה יהו"ה צבאות אלהים צבאות אל חי, ועכשיו התבונן בגדולת השם הקדוש שהוא סוד ושרש לכל השמות (א) זכ"ש לשאר כל הלשונות. הכנויים על הכנויים וכ"ש לשאר כל כנויי הכנויון וכ"ש לשאר משפחות האדמה הנשואות על הלשונות. **סוד אות רביעית** של שם יתברך הוא סוד אות ה' האחרונה שהיא סוד המלכות שהיא סוד השלמות שהיא סוד השכינה שהיא סוד חכמה אחרונה שהיא סוד השם הנקרא אדנ"י. כי השם הזה כמו שהודענוך הוא סוד שלמות היחוד, והוא אכן ישראל המושכת להם כל מיני מעדנים וטובה וגדולה והצלח וגאולה והיא הדרה עם ישראל תמיד ואפילו בגלותם כאמרו (פסוק ס) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ולמעלה מסנה לסוף שמנה ספירות יש אבן אחרת יקרה מפנינים והיא המקפת הסובבת על שבע ספירות שלמטה ממנה. ולפיכך נקראת סוחרת מלשון הקפה סביב כי תרגום סביב סחור סחור, ולפי שהאבן הזאת היא הספירה השמינית הנקראת בינ"ה יושבת למעלה למעלה והיא סובבת ומקפת על הכל נקראת סוחרת, והאבן השנית התחתונה שהיא סוד השכינה הדרה עם ישראל תמיד היא נקראת ד"ר והיא דירה נאה ולפיכך שתי אבנים הללו עליונה ותחתונה נקראת ד"ר וסוחרת העליונה סוחרת לפי שהיא מקפת על ז' ספירות והתחתונה ד"ר לפי שהיא דרה עם ישראל תמיד. ועל זה היו שתי אבני האפוד אבני זכרון לכני ישראל, וזהו (ס"ג) ולקחת את שתי אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל ששה משמותם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית כתולדותם, ששה משמותם הווכים לכבד השכינה בע"ה שהיא ד"ר והווכים לכבד השכינה שהיא סוד ד"ר יוכו לכבד האבן השנית השלמה הנקראת סוחרת שהיא סוד העה"ב, כתולדותם כפי התולדות שיוולדו אם מעשים טובים אם מעשים רעים אם טוב ואם רע אם מעט ואם הרבה והתולדות הם מעשי האדם, ולפי שאלו שתי המדות נקראות שתי אבנים בהשואה ג"כ הן סוד שתי ההי"ן של שם יהו"ה יתברך, האבן הנקראת סוחרת סוד ה' ראשונה של שם יהו"ה יתברך והאבן הנקראת ד"ר היא סוד ה"א אחרונה של שם יהו"ה יתברך, ולפיכך נקראות שתי אלו המדות בשם אחד פעמים הרבה ה' ראשונה של שם שהיא סוד האבן הנקראת סוחרת נקראת צדק עליון ה' אחרונה של שם שהיא סוד האבן הנקראת ד"ר נקראת צדק תחתון ועליהם אמרה תורה (דברים י) צדק צדק תרדוק כלומר הוי רודף צדק שהוא סוד שכינה כדי שתזכה לצדק עליון שהוא סוד חיי העוה"ב, (ב) והסוד (יג) רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד, וגם אלו ב' המדות נקראות אלהים ה' ראשונה של שם שהיא העליונה נכתבת יהו"ה ונקראת אלהים בסוד יהו"ה ה' אחרונה של שם נכתבת אלהים ונקראת אלהים ועל שתיהם אמרה תורה יהו"ה הוא האלהים יהו"ה הוא האלהים שתי פעמים ראשון כנגד ה' ראשונה ואחרון כנגד ה' אחרונה וסימן שתי אלו ההתי"ן אדנ"י יהו"ה חילי או אדני יהו"ה מה תתן לי וככל מקום שנוכח בתורה כגון אדנ"י יהו"ה וכמו שכתוב אדנ"י יהו"ה במה אדע כי אירשנה, נמצא למד כי סוד אות רביעית של שם שהיא אות ה"א היא הכוללת כל הספירות של מעלה הימנה, ונקראת אות ה' שהיא אחרונה של שם בשם אדנ"י לפי שהיא ארון כל הארץ.

מאמר

לכחות המומחה כחמרו על הלה השבו עיינו גם אלה תשכחה כמבואר ברקנ"שי פרשת כי תשא ולכך לא חתמו צו ה' הכרוזות לרחמים כחמרו יזכו לשדים לא הלה שפירבו שהיו אלה כלל כלומר שאינם אפילו כמלאכים הנקראים אלהים כמו שפירש הרמב"ן בפרשת יתרו ולקמן בשער ו' בצינו מה"ד הקשר: (א) וכ"ש לשאר כל השמות. ואומותיהן אדוקים בצינויים כדלקמן בהחילת ציבור הכנויים: (ב) והסוד רודף נדקא והסד ימלא הים. ר"ל היי עה"ב:

ואחר שהודענוך כל אלו העיקרים הגדולים התבונן ודע כי השם הגדול הנכבד והנורא שהוא יהוה יתברך הוא השם הכולל כל השמות כולן ככל שמות הקודש הנוכחים בתורה ואין לך שם מכל שמות הקדושים שאינו כלול בשם יהוה יתברך. ואחר שידעת הדבר הגדול הזה יש לך להבין כמה אתה צריך להתבונן ולחזור בעת שאתה מזכירו שתדע כי בעת שאתה מזכירו אתה נושא על פיך כל שמותיו הקדושים וכאילו אתה סובל על פיך ועל לשונך השם יתברך וכל שמותיו הקדושים והעולם ומלואו, וכשתדע זה תבין סוד (סמט כ) לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא. כי היאך בריה שפלה ונקלה תהיה נושאת על לשונה יי הגדול יתברך שכל צבאות מעלה ומטה נשואים בו וכ"ש לעשותו (א) גרזן לחתוך בו. אבל כשאתה מזכיר ה' יתברך ראוי לו לשבח ולרוממו כאמרו (דברים לב) כי שם יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו שתדע לך כי בשעה שאדם מזכיר יהוה יתברך ומניע אותיותיו בתנועת הלשון אז הוא מרעיש את העולמות למעלה למעלה ומתקוממים כל צבאות מלאכי מעלה ושואלים אלו לאלו ואומרים למה העולם מרעיש ואומרים לפי שפלוגי הרשע מזכיר את השם המפורש והניעו בשפתיו וכפי התנועה שהניע אותו כך מתנועעים כל השמות והכנויין התלויים עליו ולפיכך נתרעשו שמים וארץ. ואז אומרים מי הוא זה הרשע שהרעיש את העולם בזכרו את השם הגדול לריק הלא הוא זה הרשע שעבר עבירה פלוגית ביום פלוגי וחטא כך וכך ביום פלוגי ואז הוא סבה להזכיר כל עונותיו כולן. תדע לך כמו שתראה אילן כשאתה מניע הנוף האמצעי הלא יתרעשו כל הענפים וכל העליון אשר באילן כך כשאדם מזכיר יהוה יתברך יתרעשו כל צבאות מעלה ומטה לפי שכולן תלויין עליו. וכל זה שלא במקדש אבל כהן גדול היה מזכירו בכ"ה ואז היו כל צבאות עולם שמחים ומקבלים שפע לפי שהיה מסדר הצינורות ומריק ברכה לכל בני העולם.

ואחר שהודענוך כל אלו העיקרים יש לנו לחזור ולהודיעך כיצד השם הגדול והקדוש יהוה יתברך הוא המנהיג את כל העולם בכחו הגדול והיאך כל השמות הקדושים מתאחיין בו והיאך שאר הכנויין אשר בתורה כגון רחום וחנון ודומיהן הן כדמיון מלבושים שהמלך מתלבש בהן. ואותן המלבושים אינן חלק מעצם המלך ממש אבל הם כדמיון כלים ומלבושים שהמלך מתלבש ומזדיין בהם. פעם מתלבש בגדי פאר ומלכות בהיות המלך בנחת בחשקו ובבטחה וכל ארצות מלכותו בשלום אין שטן ואין פנע רע אז המלך שמח עם עבדיו ולובש בגדים נאים ומזדיין במיני תכשיטין ולובש בגדי עדי. ולפעמים המלך יש לו צער מלחמות מכמה צדן ושודדין ובוזזין ארצו שבאין להשחית מלכותו אז המלך לובש בגדים אחרים שריונות וכובעים מגינים חרבות וקשתות וכל עבדיו בתצפון עד יעבור זעם או עד שיקח המלך נקם מצורריו ואויביו ויגמור הפצו בהן. ולפעמים המלך יושב בכיתו ואין עמו מכל חילו ופרשיו כי אם אנשי ביתו לבד אחיו ובניו ואשתו הקרובים אליו ואז המלך מסיר מעליו קצת המלבושים שהיה לובש בעוד שהיו שריו ועבדיו עמו ונשאר המלך עם בני ביתו וכולן רואים אותו וצורתו יותר מגולה מכה שהיתה עם רוב המלבושים. וכמה ענינים הוא עושה עמהם ואינו מסתתר בפניהם כמו שהיה מתכסה במלבושיו בפני ההמון לפי שבני ביתו חשובים עליו כאבר מאבריו ואינו חושש להסיר בפניהם קצת מלבושיו וכליו. ולפעמים המלך מתייחד מכל בני הבית ולא נשאר עמו מכל אנשי ביתו כי עם המלכה לבד ואין המלך מתייחד להסיר בגדיו בפני המלכה כמו שהיה עושה בפני שאר בני ביתו. ואחר הקדמה

(א) גרזן לחתוך. סי' לפעול פעולות עמו לפי שכולם תלויין בו גם למעלה כשער ב' מחלל כל ענין השכונה כמינו שנוסע

הקדמה זו חנני מכבד . דע כי שם יהו"ה יתברך הוא מתלבש ומתפאר בשמות הקדש וכל שמות הקדש כולן מתאחזין באמתת זה השם ית' וכל אחד מהם מורה ענין מיוחד בפני עצמו כיצד כשהשם יתברך רוצה לרחם על עולמו ולחוס עליהן אזי הוא מתלבש מלבוש החסד והחמלה ואז השם הגדול שהוא יהו"ה מוציא דגל החסד והרחמים וחוקק באותו דגל שם א"ל וסימן (נמדד נ) איש על דגלו באותות . וכשהשם יתברך מוציא דגל זה אז ממיב ומרחם וחונן על בריותיו והוא שמח עמהם . וזהו סוד (סגלס סג) יתי כבוד יהו"ה לעולם ישמח יהו"ה במעשיו . והסוד (כסלס כס) ויקרא בשם יהו"ה אל עולם . ואז הוא לובש ומתפאר במלבושים החקוקים במדת אל והסוד אל מלך יושב על כסא רחמים וזהו סוד (סמס נד) י"י אל רחום וחנון . והסוד (דגיס ד) כי אל רחום י"י אלהיך וסימן (סגלס סג) כי אל גדול י"י ומלך גדול על כל אלהים אלהים מדת הדין כלומר מדת החסד גדולה ממדת הדין . ומכאן תבין סוד (כסלס כס) (א) והאלהים נסה את אברהם כי האלהים שהוא מדת הדין נתן הנ"ס והדג"ל ביד אברהם שהוא סוד מדת א"ל שהוא סוד מדת החסד וזהו לשון נס"ה את אברהם מלשון הרימו נ"ס על העמים . וזהו סוד אלהי אברהם אלהי יצחק ולא אמר ואלהי יצחק לפי שמדת הדין כבושה (ב) תחת מדת החסד לפי שהדג"ל של יצחק שהוא מדת אלהים מסוד ביד אברהם שהוא סוד מדת אל . וכשהשם יתברך כועס על בני העולם מצד מעשיהם הרעים אזי מוציא כלי זעמו וחוקק על דגל כלי הזעם צורת שם אלהים ואז משלם הדין ומקבל נקמה מבני העולם ומענישן על רוע מעשיהם כשתקוק בדגלו של יהו"ה צורת שם אלהים והסוד (סגלס כס) יקום אלהים יפוצו אויביו . וזהו סוד שאמר (נמדד נ) קומה י"י ויפוצו אויביו וינצו משנאיך מפניך . ואם תקשה ותאמר היאך אמר בפסוק זה יהו"ה ובפסוק זה אלהים , הלא ידעת כי כל השמות תלויים בשם יהו"ה והוא מתלבש בהם וכשאמר קומה י"י ויפוצו אויביו הוא כאילו אמר קומה יהו"ה והוצא כלי מלחמה והדגל שחקק בו שם אלהים וזהו סוד יקום אלהים יפוצו אויביו וינצו משנאיו מפניו . כי משה רבינו ע"ה סתם דבריו ובה דוד וכיארם ואמר יקום אלהים , וכשהשם יתברך מוציא דגל שחקק עליו אלהים אזי מתלבש בגדי נקם . והסוד (סגלס סג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה . ואומר (סג) וילבש בגדי נקם תלבושת ויעט כמעיל קנאה . וכשהשם יתברך מביא בני העולם במשפט מתלבש בכגדים ממוצעתין בדין ורחמים ומוציא דגל שחכל תלוי בו וחוקק עליו שם יהו"ה יתברך ואינו לובש לא בגדי רחמים גמורים ולא בגדי דין גמור . שאינו דן את בריותיו במדת הדין גמור ולא במדת רחמים גמורה אלא במדת הדין מעורבת עם מדת רחמים ועכ"ז מדת רחמים מרובה ממדת הדין והסוד (סמס נד) אך אפים ורב חסד ואז"ל רב חסד משה כלפי חסד ומאחר שאמר רב חסד משמע שיש בו קצת דין שאם כילו חסד מדוע צריך לומר רב חסד מה לנו לרב או למעט . אלא פירוש הפסוק כך הוא כשהארם חוטא אין השם נפרע ממנו מיד אלא מאריך אפים וממתין אולי יחזור בתשובה . לא חזר בתשובה דנין אותו כפי מעשיו ואע"פ שדנין אותו ברב חסד דנין אותו ומטה כלפי חסד אם ימצאו לו זכות מעט . ואם לא ימצאו לו זכות נזמרין דינו על חטאו וזהו סוד רב חסד ואמת כלומר ארץ אפים בתחילה , ורב חסד בשעה שדנין את האדם , ואמת כשנזמרין דינו אפילו לעונש כלומר באמת בא עליו העונש מצד הדין הישר . וזה שאמר ברוך דין האמת ואומר (דגיס דג) אל אמונה ואין עול . הנה הודענך מכל זה כי כשהשם יתברך דן את בריותיו הוא דן אותם במדת רחמים מעורבת עם מדת הדין

שנוטה : (א) וסגלס כס סג אלהים . וכן הוא לקמן בבואור כינוי אל : (ב) סתם מדת החסד . ויהיה פ"י אלהים

הדין . ורובו של משפט חסד ומיעוטו דין וזהו סוד (כמות לה) ורב חסד, וכשהוא יתברך שופט את העולם לפעמים נקרא משפט יהו"ה ולפעמים נקרא משפט אלהים והכל כפי הדין שיוצא . כיצד אמר הכתוב (יטעם ג) כי יי שופטינו ואומר (יטעם י) יסרני יי אך במשפט ואומר (יטעם ג) יהוה במשפט יבוא הרי המשפט סמוך ליהו"ה יתברך . ולפעמים נקרא המשפט בשם אלהים כאמר (תכלס עו) בקום למשפט אלהים . ואומר (תכלס עכ) כי אלהים שופט זה ישפיל זה ירים ואומר (תכלס יג) כל מעשה האלהים יבא במשפט . והסוד הזה כפי פסק הדין כך נקרא השם בגמר הדין והמשפט אם המשפט יוצא לרחמים נקרא יהו"ה ואם המשפט יוצא לדין נקרא אלהים . וכפי דרך זה התבונן בכל מקום שאתה מוצא בתורה שהשם הגדול שהוא יהו"ה יתברך נקרא באחד מן השמות או באחד מן הכנויים לאיזה צד אותו השם או אותו הכנוי נוטה אם לחסד אם לרחמים אם למשפט אם לעונש ובאיו מדה הוא בא עם ברותיו . וכשהוא נקרא באחד מן השמות או באחד מן הכנויים אז תבין כי שם יהו"ה הוא מתלבש בגדים ידועים כפי השעה הראויה . ושמור עיקר זה תמיד בכל התורה וממנו תבין כמה דברים סתומים וחתומים, ואחר שידעת זה דע מה שכבר אזל ששמות הקודש אסור למחקן אבל שאר הכנויים מותר למחקן כגון רחום וחנן סולח וכיוצא בהם . והגני מאיר עיניך בע"ה . דע כי שמות הקדש שאינם נמחקים כגון אהי"ה אלהים א"ל אליה שדי"י וכיוצא בהם הם אדוקים בשם יתברך והם קרובים לו . אותם השמות (א) כדמיון שלשלת שהשרים העליונים אדוקים בהם . ושאר הכנויים שהם נמחקים כגון רחום וחנן וחסיד וסולח ודומיהן הם כדמיון כלים לשמות הקודש ואלו הכנויים הם משענת לשבעים אומות אשר הם תחת ממשלת שבעים שרים . וכמו שהשרים אדוקים בשאר שמות הקדש מלבד אהי"ה יהו"ה כך האומות של אותם השרים אדוקים בכנויים הנמשכים אחר שמות הקודש . ואחר שידעת זה דע כי שאר הכנויים הנמחקין כגון רחום וחנן וכיוצא בהם הם כמו כלים לשמות הקודש שאסור למחקן ובהם פועלים שמות הקודש פעולתם . כיצד כגון **השם** הממונה על דגל החסד שהוא א"ל . הנה הכנויים שהן שמשי וחיליו וצבאותיו הם , גדול , רחום , חנון , חסין , אך אפים , רב חס"ד , קדוש , חסיד , סול"ח . ו**השם** הנושא כלי המלחמה שחקק על דגלו דין הוא אלהים והכנויים שהם שמשי וחיליו וצבאותיו הם , אדיר , שופט , דיין , חי"ק , כביר , כח , איש מלחמה , גבור , פוקד עון , משלם נמו"ל . ו**השם** שהוא ממונה על המשפט שהוא כלול ברחמים ודין חקק על דגלו יהו"ה יתברך שהוא כלול משניהם . והכנויים שהם צורת חיליו וצבאותיו הם , גור"א , נושא עון , עובר על פשע , אמת , מרום , רם , נוצר חס"ד , שוכן ע"ד , קדוש . ואחר שהודענוך זה צריכים אנו להודיעך המעם למה אלו הכנויים מיוחדים לשם אל . ולמה אלו מיוחדים לשם אלהים . ולמה אלו מיוחדים לשם יהו"ה יתברך . ומה היא פעולת כל כנוי וכנוי ומאיזה דבר אותו הכנוי נמשך . כבר הודענוך כי השם הגדול שהוא עיקר הכל הוא שם יהו"ה יתברך ובו כלולים עליונים ותחתונים ובו נקשרים כל שמות הקודש כמו שהודענוך בראש הספר וגם בו נקשרים ואחריו נמשכין כל שאר הכנויים כמו שהודענוך בראש הספר . וא"כ צריך אתה לדעת בזמן שהוא יתברך נקרא באחד מן השמות כגון אל אלהים אלוה שרי צבאות וכיוצא בהם באיו מדה הוא עומד או באיזה מלבוש הוא מתלבש . וכשהוא נקרא בשם אל צריך אתה לדעת מי הם מחנותיו וצבאותיו .

וכן

אברהם שהוא אלהי יצחק : (א) והם כדמיון שלשלת שהשרים העליונים אדוקים בהם . כי ל"ה שרים אדוקים בהם אל מסמין מחנן ול"ה שרים אדוקים בהם אלהים מהמחל מחנן שהם פ' כנגד פ' האומות כאשר יבחר לקמן בסמוך : סנין

וכן בשם אלהים, וכן בשאר כל שמות הקודש כל אחד ואחד על דגלו וצבאיו ופקדיו. ובדרך זה תבין כי כל השמות והכנויים כולן תלויין בשם יהוה יתברך. ואחר שתדע זה התבונן כי בשעה ששם יהוה יתברך נקרא רחום עם איזה שלטון משלטון הכנויים הוא עומד, וכן חנון, וכן שופט, וכן אהיה, או דיין. ואחר שידעת זה צריך אתה לדעת מה היא מדת רחום או מה היא מדת חנון או מה היא מדת שופט, ואחר שידעת זה צריך אתה לדעת מאיזה מקום ומאיזה מקור נמשכין כל הכנויים כל כנוי וכנוי לפי מינו. וכשתבין זה אז יראו עיניך וישמח לבך ותדע ותשכיל מאיזה מקור יוצא כנוי רחום או מאיזה מקור יוצא הכנוי הנקרא חנון או מאיזה מקור יוצא הכנוי הנקרא שופט, וכן כולם. ואחר שידעת זה הצטרך לדעת כיצד הכנויים קשורים בשם יהוה ובאיזה מקום מן השם קשור אותו הכנוי וכשתתבונן ענינים אלו (א) תבין מה היא המדה הנקראת א"ש ומאיזה מקום יצאה, ומה היא המדה הנקראת ארץ ושאר כל משפטיה. **ואחר** שתבין זה תדע מי הם הכנויים הנמשכים מן המדה הנקראת א"ש, ומי הם הכנויים הנמשכים מן המדה הנקראת מים וכן כל מדה ומדה, וכשתבין זה תבין פעולת כל מדה ומדה, וכמו כן צריך אתה לדעת ולהתבונן היאך אלו המדות מתערבות זו בזו, ואז תדע פעולת כל מדה ומדה, ויש לך להתבונן היאך הכנויים תלויין בשמות הקודש ושמות הקודש כלולים בשם יהוה. וכשתבין זה תבין כי כל התורה היא כמו פירוש לשם יהוה יתברך ותבין סוד תורת יהוה באמת תורת יהוה בודאי, ולפי דרך זה תמצא כי שם יהוה נקרא לפעמים בכינוי זה ולפעמים בכינוי זה וחבל כפי המדה שהוא מנהיג בה את עולמו כמו שתמצא כתוב חנון ורחום יהוה, וכשתבין זה תבין היאך העולם וכל ביותיו כולם תלויים בשם יהוה יתברך, ואין דבר בעולם יכול להתקיים כי אם בשם הנדול יתברך, ואז תדע ותבין קצת גדולתו ועוצמו וממשלתו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, ותבין שאתה בריה שפלה וקלה ובזויה לפי גדולת תמים דעות יתברך ויתברך שמו וזכרו. **דע** כי קשר כל המרכבות וכל המערכות וכל צבאות העולם תלויין בשלושה שמות, ואלו השלושה שמות השנים מהם תלויין בשם יהוה יתברך, והשנים שהם תלויים בשם יהוה יתברך נקראים א"ל אלהים, א"ל מימין, יהוה, אלהים משמאלו, נמצא כל העולם ובריותיו תלויים באלו השלושה שמות א"ל אלהים יהוה, א"ל מימין, אלהים משמאל, יהוה באמצע, והוא סוד (מלכים א' כג) ראיתי את יהוה יושב על כסאו וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו, וסוד השמים שופסוק הזה הם שני שמות אל אלהים הנקראים שמים והוא סוד (דניאל ד') מן די תנדע די שליטין שמיא (בבל ארעא), והוא סוד (מלכים כג) היושבי בשמים אלו שכימין הם צבאות השם הנקרא א"ל, ואלו שבשמאל הם צבאות השם הנקרא אלהים, ועל מי כולם נשואים על שם יהוה יתברך והוא שאמר וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו, מימינים לזכות בסוד שם אל, ומשמאילים לחובה בסוד שם אלהים, כי מדת א"ל לרחמים ולזכות ומדת אלהים לדין ולחובה, ולפיכך תמצא סדר שלשה שמות אלו שבהם קשר כל העולמות כולם בפסוק אחד באמדם (מלכים ב') חמור לאסף אל אלהים יהוה דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבוא, ובענין בני ראובן ובני גד כשבנו המזבח כתיב (יחזקאל כג) אל אלהים יהוה הוא יודע וישראל הוא ידע אם במדד ואם במעל ב"י אל תושיענו היום הזה, וסוד שהוצרכו לחזק את שלושה שמות הוא שאמרו חזי אנו מקבלים עלינו גזר דין של ב"ד של מעלה שהוא אל אלהים יהוה שבהם כל מדות השם כלולות לחסד ולדין לשוב ולרע, ואם כוונתינו היתה לשובה ישפטנו יהוה במדת אל.

ואם

(א) תבין מה היא המדה הנקראת א"ש, ואחר זה תדע כי גם סידורים במדות אלו וכינוייהן תלויין (בשם) שם הנקראים

(א) ואם לרעה ידינו ה' במדת אלהים יהו"ה הוא יודע ושמור זה העיקר הגדול. ואחר שהודענו זה צריכים אנו להכנס לפרש סוד שלשים כנויים הרמוזים בראש מרכבת יחזקאל (יחזקאל 6) ויהי בשלשים שנה (ב) שהם סוד שלשים כנויים שהם סומכי המרכבה ובהם ח' יתברך דן את כל בריותיו לטוב ולהפכו, לנמול טוב או לעונש, לחיים או למות, והכל כפי שהעולם ראוי. ואע"פ שמשפטיו יתברך כולם נומים לרחמים עכ"ז בנמר דין אינו מניח ואינו מוותר כלום. ואע"פ שהוא מאריך אפו וממתין בסוף הכל נומר הדין. וזהו שאחז"ל כל מאן דאמר רחמנא ווררין הוא ליוותרין מעוהי אלא מאריך אפיה וגבי דיליה. ולפיכך תצטרך לדעת כי כל אחד מאלו השלשה שמות שהם אל-אלהים יהו"ה הוא פועל פעולה המיוחדת לו. וכל אחד מהם נושא תשעה כנויים ועם כל אחד מהם נגמרים לעשרה נמצא הכל שלשים. וכולן תלויין בשם יהו"ה יתברך והוא כלול בהם. וכל אל-הכנויים נקראים כנפים. וכשהשם יתברך דן כל בריות העולם לפי הדין הראוי דן אותם באלו השלשים כנויים. ואלו נקראו שינויים לפי שהבריות משתנות בהם לטוב ולרע ותמצא הבריות נדונין בהן. כיצד זה הצדיק משונה הוא מן הרשע וכמו שזה משונה מזה כך דיניהם משונים זה מזה וכפי היות השינויים בבני האדם כך השינויים הם בדינים הראוי להם. כיצד כנוי רחום נומר דינו לטוב, כנוי הנקרא איש מלחמה נומר דינו לעונש (ג) כל אחד כפי המדה שמוצא באדם כך הוא נומר הדין בו. ולפי היות אלו הג' שמות שהם אל אלהים יהו"ה כל אחד מהם כולל עשרה שכלל כולם שלשים שבהם הדינים משתנים בבריות לפיכך כתוב ויהי בשלשים שנה שלשים שינויים בא יחזקאל הנביא ע"ה להודיע שישראל גמרו וחטאו עד שלא נשאר בב"ד של מעלה בכל שלשים השינויים מקום זכות לישראל להגין על ירושלים שלא תהרב. אבל מצד הדין הנמור ובהסכמת אל-אלהים יהו"ה ובשלשים הכנויים שלהם כולם מוסכמים במשפט אמת שתהרב ירושלים וזהו סוד (ועיין בספר ענודת סקודס) ויהי בשלשים שנה ואחר שנסתכמו שלשים כנויים אלו או חרבה ירושלים (ד) שהיא מדה רביעית של שם שהיא אות רביעית של שם שהיא אות ה' וזהו שאמר ברכיני בחמשה לחדש. ואז השכינה שהיא אות ה' של שם הנקרא אני י"י הלכה בגולה, וזהו סוד ואני בתוך הגולה, ואני סמש, המדה הרביעית אות רביעית של שם הנקרא אני י"י הלכה בגולה וזהו שאחז"ל חביבין ישראל שבכל מקום שגלו שכינה עמהם. א"כ הרי הודענו סוד ויהי בשלשים שנה שהוא סוד שלשים שינויים שהשם מתלבש בהם וצריכים אנו להכנס בביאור כל אחד ואחד מהם או מאיות משפחה הוא. וקודם שנכנס בביאורם צריכים אנו להודיעך כי השם הגדול שם יהו"ה יתברך הוא השם המיוחד ולמה נקרא שמו מיוחד שהוא מיוחד לישראל לבד ואין לשאר האומות חלק בו אבל השרים של שאר האומות דבקים בשאר שמות הקודש ובכנויים שהן כדמיון כנפים וכדמיון מלבוש לשם יהו"ה יתברך ובאותן הכינויים והמלבושים מתאחותו שרי האומות (ה) ומהם נזונים ע' שרים אבל אין אחד מכל שרי האומות נוגע בשם יהו"ה יתברך

הנקראים שמים כמו שאחז"ל שמים הם ומים ע"ל פסד ומסד : (א) ואם לרעה ידינו ה' במדת אלהים. נעשה זה בביאור זה השם ביאר זה הענין יותר : (ב) פסד סוד שלשים ענינים. ומה מלשון שמי כי אלו הכינויים הם לפי רוב הסמיכות כפי חלם כמו שמבאר בסמוך : (ג) כל אחד כפי שמואל חלם. כי כפי הסמורו כן מתעורר למעלה בסוד ההסתגלות כמו שביארנו כמה פעמים : (ד) שהיא מדה רביעית. שהוא רגל רביעי במרכבה וזה שאמר ברכיני בחמשה לחדש וחדש ע"ה שמתחדש כמו הלכתי : (ה) ומהם נזונים ע' שרים. הם ע' שרי האומות אשר הם תלוי

יתברך כי אם בשאר השמות ובכנויים ובמלבושים שלו . אבל שם יהו"ה יתברך לבדו מיוחד לישראל וזהו סוד (דברים יד) ובך בהר יהו"ה להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה וזהו סוד (דברים לב) כי חלק יהו"ה עמו וזהו יהו"ה נקרא על ישראל לבד ואין לעו"ג חלק בו . וזהו שאמר (יחזקאל י) כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם יהו"ה אלהינו לעולם ועד . וזהו שארז"ל (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך . והסוד הגדול והיושע ע"ה נלחו כשהרגו אנשי העי בישראל רבון העולמים הרי שמך יהו"ה מיוחד לישראל לבד ואם יכרתו האומות שם ישראל (ישעיהו י) מה תעשה לשמך הגדול וזהו סוד (זיכרון ט) כי שמך נקרא על עירך ועל עמך . ואם תשאל מהו זה שאמר על עירך ועל עמך . דע כי חשרים העליונים יש להם למטה ב' חלקים חלק אחד בארץ באותו מקום שאותו השר מושל וחלק אחד מן האומות אותה האומה השוכנת באותו המקום נמצא כל שר מע' שרים יש לו חלק ידוע בארץ וחלק ידוע באומות . וזהו סוד ע' משפחות בני נח שכתוב בסוף כל הפרשה (בראשית י) אלה משפחות בני נח לתולדותם בנויהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול . וסוד נפרדו הוא ענין הפלגה שבזמן הפלגה נפרדו כל הגוים ללשונותם בארצותם כאומרו (שם יא) ומשם הפיצם יהו"ה על פני כל הארץ . ובאותו הזמן של הפלגה נתיחדה כל אומה ואומה לשר שלה כאומרו (זיכרון י) עם שר פרס ואני יוצא והנה שר יון בא . ובאותו הזמן לקח כל שר חלקו מן הארץ ומן האומות והשם יתברך לקח חלקו מן הארץ וירושלים ומבני האדם את ישראל כאמרו (דברים לב) בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם ואומר כי חלק יהו"ה עמו . ולפי היות חלק שם יהו"ה מן הארץ וירושלים וחלקו מן האומות ישראל נקרא שם יהו"ה על ירושלים ועל ישראל וזהו סוד כי שמך נקרא על עירך ועל עמך . וא"ת והכתיב (תהלים קג) כי בחר יי' בציון בציון ולא בירושלים . דע כי ההתחלה שירדה שכינה לשכון לירושלים ע"י ציון היתה שנאמר (שם קלג) ברוך יי' מציון שוכן ירושלים ואומר מציון מכלל יופי אלהים הופיע כלומר מציון הופיע השם לשכון בירושלים . הרי לך ידוע סוד שם יהו"ה יתברך שהוא מיוחד לישראל וזהו סוד (שמואל א יג) כי לא ימוש יהויה את עמו בעבור שמו הגדול כלומר אע"פ שישאל אינם כל כך צדיקים לא ימוש יי' את עמו ומה טעם לפי שהם חלק שמו הגדול . (א) וכשם ששמו הגדול אינו יכול להשתנות כך ישראל אין להם כליה וזהו סוד (מלאכי ג) אני יהו"ה לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם . ואחר שידעת זה אודיעך בפירוש המשל שהזכרתי למעלה . דע כי כשהשם יתברך מתראה בפני

מנחם נקראו שרי ישמעאל וז"ל מנחם נקראו שרי עשו ועיקר המשכחם משכנים הכתרים סגנון היכל השם יתברך כמבואר לקמן בשער ו' וכאשר פירשתי בסוף שער ה' כי הכל זה לעומת זה שבעים כתרים מצפנים כנגד שבעים חסות מזקני ישראל היואלים משכנים נפש שירדו עם יעקב מזרימה ושבעים שרים לעומתם בסוד הסמורה מנחמן לשבעים האומות העולם היואלים משכנים משפחות בני נח, שנים עשר גבולים מצפנים לשנים עשר שבטים יעקב כמבואר לקמן ושנים עשר גבולים בארץ , ונגנזו כחות השמים מכל לז' י"ב חלו לז"ב נשיא ישמעאל ולז"ב לז"ב חלוט עשו שם כלל כל האומות , וכל הארצות נשפעות דרך יי"ב צינורות מיי"ב גבולי חזי יואלם לז"ב חלכסוני העולם עד סוף כמבואר לקמן וזהו סוד יי"ב גבולות עמים למספר בני ישראל ושנים עשרה עינות מים ושבעים חמרים . ומה שאמרתי יי"ב חלוט עשו ובפרטן בסוף הפרשה לא תמלא אלה יי"ה כשחולא מחלוט החורי קלמן שהים מעשו ומחלוט עשו אותן שהיו מהחורי כידעת כי נחשבו תולדות לזוניהם תמלא יי"ב : (א) וכשם ששמו הגדול אינו יכול להשתנות . כי בכל מה שחורפם ותגלגלם ישאר באמירת לעומת כולן הויה ולא ישמנה משמעותו כשאר השמות שבהלטרסס יפסדו משמעותם לשון הרשון וישמנה ללשון אחר ולכן נקרא שם המיוחד שהוא מיוחד לישראל ומיוחד ונבדל משאר השמות שהם להורות עליו יתברך שאין בשאר שמות שם שאינו נכלל בשם זה כמו

בפני האומות הוא כדמיון המלך העומד לפני השרים ולפני כל עבדיו שהוא עומד מלוכש לבושי מלכות או לבושי מלחמה כמו שהודיענוך למעלה ואינו נראה לפניהם זולתי במלבושיו ומכסיו. ולפיכך אין השם נראה כלל לעובדי כוכבים לפי שרוב הכנויין והמלבושים מכסין אותו (א) ומעלימין אותו מהם. וכשהשם יתברך עומד עם קהל ישראל הרי הוא עומד עמם כמלך עם בני ביתו ומסיר ממנו קצת הלבוש כמו שדרך המלך להסיר קצת מלבושיו בהיותו עומד עם בני ביתו וזהו סוד (דברים יו') שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני יי' אלהיך ואח"ל כשם שהוא בא לראות כך הוא בא ליראות. וסוד גדול רמזו בכאן וזהו סוד הכל חייבים בראייה, ואע"פ שהש"י כשהוא מתייחד עם ישראל במקדש מסיר קצת הכנויין שהם מלבושיו כאמרם בענין שם המפורש במקדש ככתבו ובמדינה בכנויין והרי ישראל רואין אמתת שם יהו"ה יתברך ויתברך משאר האומות אע"כ עדיין הוא לבוש קצת המלבושים והכנויין. והמעם לפי שאין כל ההמון ראויים להגיע לאמתתו של שם יהו"ה ואינם יכולין לדעת תכלית עצומו. אבל כשהשם יתברך מתייחד עם הצדיקים והחסידים אבות העולם והאיתנים אז הוא מסיר ממנו כל הכנויין וגשגב יהו"ה לבדו ונמצא שם יהו"ה יתברך עומד עם ישראל כמלך שפשט כל מלבושיו ומתייחד עם אשתו. וזהו סוד (ויכס' ג') שובו בנים שובכים נאם יי' כי אנכי בעלתי אתכם. ואומר (ישע' ג') וארשתך לי לעולם, וארשתך כמו שהמלך פושט מלבושיו ומתייחד עם אשתו כך שם יהו"ה פושט כל כינוייו ומלבושיו ומתייחד עם ישראל עם חסידיהם הפרושים והטהורים, וזהו סוד (ס' פ') פשטתי את כתנתי איככה אלכשנה ופירוש פסוק זה היה הקב"ה מתרעם על ישראל ואומר הרי פשטתי את כתנתי ממני כל אותם הכינויים הנקראים כתנתי כדי שלא יאחזו בשמי שרי עו"ג ונשארתי עם ישראל לבד מדוע אתם הוטאים ורוצים שאחזור ללבוש אותן הכינויין ויתאחזו שרי עו"ג בהן ויוליכו אתכם בגלות לפיכך אמר פשטתי את כתנתי. חזר ואמר רחצתי את רגלי איככה אמנפם כלומר רחצתי את השכינה הנקרא הדום רגלי ממנוף ארץ העמים כשהוצאתי אותה מן הגלות שגלתה עם ישראל, והיאך אתם נורמין שאוליך אותה בגלות עמכם בארצות העמים ויטנפו אותה בטומאתם, וזהו סוד רחצתי את רגלי איככה אמנפם. וא"כ התכונן כשהלכו ישראל בגלותם לבש יהו"ה שלשים הכינויין שהן הכתונות ואז נתאחזו בו האומות. וזהו סוד (תהלים ע"ב) אלהים באו גוים בנחלתך ואז גלו לבבל וזהו (ישע' ס') ויהי בשלשים שנה אר"י וי' כשהשם נתלבש כל הכינויין והמלבושים וירדה שכינה לבבל כאומרם ואנ"י בתוך הגולה על נהר כבר, נהר (ב) שכבר היה מאותם היוצאים מעדן כל זה בגלות. אבל לעתיד לבא בהיות השכינה חוזרת למקומה יפשוט השם כל אותן המלבושין והכינויין והכנפים ואז יראו ישראל את השם לעין. וזהו סוד (יכס' ג') ולא יכנף עוד מוריד והיו עיניך רואות את מוריד. כלומר לא יכנף עוד לא יתלבש עוד אותן הכינויים הנקראים כנפים שבהן היה הש"י מתכסה ומסתתר מישראל ולא היו זוכין לראותו. וזהו סוד ולא יכנף עוד מוריד מה כתיב בתריה והיו עיניך רואות את מוריד. וזהו סוד (ישע' נ"ב) כי עין בעין יראו בשוכ ה' ציון. וכתיב (ס' כ"ב) ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קיינו לו ויושיענו זה יי' קיינו לו, אימתי בזמן שיפשיט יי' המלבושים והכנויין ויסיר הכנפים וזהו פירוש

ולא

כמו שזכר פעמים והוא נושא אהם וכל הלשונות כולם והוא עיקר קיומן כמו שהוא יחזק נושא כל המלאים והוא עיקר קיומן וכן כל ה' ספרות נכללים ומיוחדים בלוחותיו כמו שכתבנו במהולת זה השער ולקמן בראש שער ט': (א) ומעלימין אותו מהם. ולכך אין כוונתם ולא סכנה בעו"ג: (ב) שכבר היה. ס' נכר שרת שהוא המלכות הנגר הרביעי שכבר היה השפעתו מעדן ופרס ורבה ועכשיו מגולה:

שער ה

ולא יכנף עוד מוריד. ומניין שהכנפים הם מסתירות ומכסות כתיב (יחזקאל ה) ותחת הרקיע כנפיהם ישות אשה אל אהותה לאיש שתיים מכסות להנה ולאיש שתיים מכסות להנה את ניוותיהם אמר בשתייהן לשון כיסוי וכתיב (יחזקאל ו) שש כנפים לאחד בשתיים יכסה פניו ובשתיים יכסה רגליו ובשתיים יעופף עפיפה וכיסוי באין כאחד. משנכתלקה שכינה ועשתה לה כנפים הלכה לה ולא ראו אותה ישראל וכתיב (תהלים יח) וירכב על כרוב ויעף. זאת היתה אחת מעשר מסעות שנסעה שכינה כדאיתא בראש השנה. נמצאת למד כי הכנפיים שהם סוד הכנפים והם סוד הכתנת שמתלבש בה שם יהוה יתברך וכשמתלבש בכתנת אוי הוא נסתר ונעלם. ולפיכך אמר כמוהיר את ישראל (שיר ב) פשמתי את כתנתי איככה אלבשנה בסוד ולא יכנף עוד מוריד. **ואם** תשאל ותאמר וכי מאחר שאמרת שהש"י יסיר לעתיד לבא הכתנת והכנפים וא"כ נמצאו השרים העליונים השכבים אובדין מן העולם (א) ונמצאת צורת המרכבה העליונה פנומה כנוף חסר אברים ונמצאת השורה חסרה. דע שאין הדבר כן והנני מבאר בע"ה. **דע** כי הש"י סדר המערכות העליונות וצורת המרכבה בסוד ע' שרים שבהן נראית מלכותו במעלתה הגדולה והשרים הם כעבדים העומדים מחוץ לבית המלך והם המזומנים לעשות הפציו וברוב השרים והשמשין והעבדים נראית גדולת המלך וממשלתו כאומרו (מל"י) ברוב עם הדרת מלך ובאפס לאום מוחתת רון. ולפיכך כל ע' שרים שעומדין מבחוץ לשורה הפנימית כולן הם כמו עדות לגדול מלכותו של שם יהוה יתברך וכולן הם כלולים בכוד צורת אדם (ב) ועליהם אמר דוד המלך ע"ה פרשה אחת (תהלים קיח) מן המצד קראתי יה ענני במרחב יה. יהוה לי לא אירא מה יעשה לי אדם. וכי השם הגדול הוא משתוה עם אדם שהוא בריה נקלה רמה ותולעה ומה שבח הוא לש"י שאמר טוב לחסות בה' מבטוח באדם וכי ראוי לומר דבר כזה והלא שומה שבשומים מבין דבר זה ומה שבח הוא למקום. דע שאין הדבר כן אבל הוא סוד עמוק מסתרי המרכבה והוא שיש לך לדעת כי במרכבה העליונה מסודרים סביב סביב ע' שרים והם כלולים ליודעין הסודות (ג) בכוד סדר הצורה הנקראת אדם וכשהן כולן מקובצים בשבעים כתיריהן כולם כאחד נקראין אדם וכולם עיניהם צפויים לשם יהוה יתברך לתת להם כח ומוזון וקיום ופרנסה במה שיתקיימו ויוכלו כל אחד מהם לפרנס אומה שלו וכולם אין להם כח ולא אור מעצמם כי אם משם יהוה יתברך שהוא המקור והמעיין שממנו כולם שואבים ומתפרנסים והוא נותן פרס לכל אחד ואחד מן השרים העליונים ומאותו הפרס שנותן לכל אחד מהם מפרנס כל שר וש"י אומה שלו ומשפיע טובה לאותו החלק שיש לו כארץ ובאומה שנפלה בהלקו. (ד) ובדרך זה כל ר"ה שבעולם נותן ה' יתברך חלק לכל שר וש"י מכל שרי האומות במה שיפרנס ארצו ואומתו וזהו סוד ועל המדינות בו יאמר, איזו לרעב, ואיזו לשובע, ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות בו. ואין לאומה בעולם כה להוסיף לה על החלק שנתנו לשר שלה ברה"ה. ואפילו התפלל אותה האומה בתוך השנה כדי שיוסיפו לה טובה ומוזון על מה שנגזר ברה"ה כל תפלותיהם לריק. אבל ישראל אינם כן שהם חלק יהוה יתברך ואע"פ שעמדו לדין ברה"ה כל יום שירצו יקראו אותו הדין ויחדשו עליהם טובה וזהו שאמר בתורה (דברים י) ומי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כיהוה אלהינו בכל קראינו אליו. התבונן מאוד גדולת פסוק זה

(א) ונמלאת צורת המרכבה העליונה פנומה. שרי הכל חלוי זה בזה והשרים הלויים ככתרים כמו שפירש למעלה במסוך והכתרים צ"ב שנים הסווה כמו שפירשתי בהקדמת הפירוש: (ב) ועליהם אמר דוד מן המלך קראתי. כמנהגה לקמן במחלת שער ו': (ג) בכוד סדר הצורה הנקראת אדם. והם פני אדם לעומת פני אדם במרכבה הפנימה כהרעב חיות הקודש כענין שיהפך במסוך כהרעב קליפות כהרעב מהות שכינה: (ד) ובדרך

זה. וכתוב (מלכים א' ח) לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו כלומר בכל יום ויום יכולין ישראל לקרוע הדין שנגזר עליהם בר"ה ולחדש אותו לטובה מה שאין אומה בעולם יכולה לעשות שאין שום אחד מכל שבעים שרים יכול להוסיף לאומתו יותר מאותו פרס והלק שנתנו לו בר"ה. ולפיכך תקנו בתפלה של ר"ה עלינו לשבת כו' ואם תבין היטב תמצא שהזכירו בתפלה זו סוד שבעים אומות שהם שבעים משפחות בני נח. ולפיכך הזכיר גווי הארצות ומשפחות האדמה, ומה שאמר שהם מתפללים אל א"ל לא יושיע, וכי אל הוא אלא שר הוא שכל שר מהם נקרא א"ל מצד גדולתו ומעלתו אבל אינו יכול להושיע שאין שר אחד מכל השרים העליונים יכול להוסיף או לגרוע בחלק הניתן לו בר"ה. שהרי גם השר של כל אומה ואומה צופה לחלק שנותנין לו מבית המלך הגדול יהו"ה יתברך כאחד מן החסרים שבעולם גם הוא מקבל חלק ולפיכך לא יושיע, לא יושיע בודאי שאין תשועה זולתי בשם יהו"ה יתברך, וזהו (שמים מס) ישראל נושע ביהו"ה תשועת עולמים. ולפיכך יש לך להתבונן היאך כל השרים העליונים גם הם חסרים מעצמן עד שהשי' נותן להם מזון ופרנסה. ודע כי מן אות ראשונה של שם יהו"ה יתברך מקבלין כל השרים וכל האומות פרנסה. (א) וזהו סוד (מלכים קמ"ב) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, פותח את יודיך בודאי. ולפיכך תמצא שאמר הכתוב (ס' ק"ח) טוב לחסות ביהו"ה מכל אדם כי אין לכמות בתשועת כל השרים הכוללים בשם אדם שהרי כל הנמצאים שבעולם עליונים ותחתונים אין להם שפע מעצמם זולתי מחסלך הגדול שהוא יהו"ה יתברך. ולפיכך אמר טוב לחסות ביהו"ה מכל אדם כי אין לכמות בתשועת כל השרים הכוללים בשם אדם שהרי כל הנמצאים שבעולם עליונים ותחתונים אין להם שפע מעצמם זולתי מחסלך הגדול שהוא יהו"ה יתברך. וחזר ואמר טוב לחסות ביהו"ה מכל אדם כי אין לכמות בתשועת כל השרים הכוללים בשם אדם שהרי כל הנמצאים שבעולם עליונים ותחתונים אין להם שפע מעצמם זולתי מחסלך הגדול שהוא יהו"ה יתברך. וראה כמה פ' כאן טעם הפסוק הנה אמר למעלה ביהו"ה באמצע והשרים סביביו ולמטה ישראל באמצע וכל הנוים סביביו, ומה טעם ישראל באמצע לפי שהם חלק של יהו"ה וירשו הארץ שהיא חלק יהו"ה למטה שהיא ירושלים. ולפיכך אמר (יהושע' ה) זאת ירושלים, חלק יהו"ה, בתוך הנוים שמתינה וסביבותיה ארצות. הלא תראה כי שלשה עומדים באמצע, יהו"ה למעלה וכל השרים סביביו כמו שנאמר (מלכים א' כב) ראיתי את יהו"ה יושב על כסאו וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו, וישראל למטה באמצע וכל הנוים סביבם וזהו שאמר (מלכים ק"ח) כל הנוים סביביו וגו', וירושלים שהיא נחלת יהו"ה והוא הארץ ישראל מקפת סביבותיה ארצות הנוים וזוהי זאת ירושלים בתוך הנוים וגו'. הרי לך מבואר כי שם יהו"ה וישראל וירושלים שלשתן באמצע וכל שאר השרים והממשלות הם סביבותיהם. לפיכך אמר דוד כל הנוים סביביו בשם יהו"ה

זה כל כ"ה שבעולם. גם זה לפנים בחריכות בשער ו' בצינו מה"ד הקשה: (א) וזהו פותח את ידך. כענין שדרכו ז"ל אל מיקרי ידך אלף יודיך: (ב) מהם לימין ומהם לשמאל. היינו כמו שצינרנו למעלה שיש מהם ל"ה מימין וז"ה משמאל

שער ה

יהו"ה כי אמילם, כלומר באים להצר אותי ולהרע אתי אבל איני מתירא מהם ולא מן השרים העליונים שלהם ומה טעם לפי שחלק יהו"ה עמו וחלק ישראל הוא יהו"ה שהוא ארון כולם ומפרנס כולם, ולפיכך אמר בשם יהו"ה כי אמילם, ומהו לשון אמילם הנני מגלה עיניך כסתרים עליונים בע"ה, (א) דע כי שבעים השרים נתנו להם ארבעה ראשים להצר לישראל ובשעה שהם חוטאים אותן ארבעה ראשים נכנסים באמצע ומכדילים בין יהו"ה ובין ישראל ובשעה שהם עומדים באמצע הרי ישראל לביזה ולקלס להרפה ולשממה ביד כל שאר האומות.

והנה כל הצינורות שהיו באים לישראל מכל המובות הנשפעות משם יהו"ה הרי כולם נשחתות ושופכות אל ארצות שרי האומות. ועל זה צעק שלמה המלך ע"ה ואמר (מ"ז ל) תחת שלש רגזו ארץ תחת עבר כי ימלך אלו הם השרים העליונים שלוקחים השפע מן הצינורות שבאים לישראל שנשתברו ושופכים להם והרי הם מלכים במקום ישראל. ונבל כי ישבע להם אלו הן העיני' של שבעים שרים שהם שבעים ודשנים מרוב הטובה הבאה להם מן השרים שלהם מן השפע הגדול שהיה בא לישראל ונשתברו הצינורות וקבלו השרים אותו השפע וכשהשרים של האומות מלאים משובתן של ישראל אז האומות שלהן עשירים ונשפעים מלאים כל טוב, ולפיכך תמצא ששרי האומות מצפים אימתי יחמאו ישראל ויכנסו שרי האומות בין יהו"ה ובין ישראל ויקבלו הם השפע שהיה בא לישראל מאת יהו"ה. ועל זה אמר הנביא (ישיע ט) הן לא קצרה יד י"י מהושיע ולא כבדה אזנו משמוע כי אם עונותיכם היו מכדילים ביניכם לבין אלהיכם, ולפיכך אמר כל הגוים סבבני בשם יהו"ה כי אמילם, ומהו לשון אמילם דע שאתן הארבעה ראשים שנתנו אל שבעים השרים להצר ולהרע לישראל ולהכנס בין ישראל ובין יהו"ה כשישראל חוטאים אותם הארבעה ראשים נקראים ארבע קליפות ונקראות ערלה בכל מקום. אלו הארבע קליפות השלש מהן קשות עד מאד והקליפה הרביעית הסמוכה לשם יהו"ה דקה. ולפיכך אמר יחזקאל במעשה מרכבה כשהיו ישראל בגולה דעו ישראל כי ה' הקליפות הקשות אני רואה אותן שמכדילות ביניכם ובין יהו"ה לפיכך אתם בגלות ככל. כיצד בתחילה אמר (יחזקאל ה) נפתחו השמים ואראה מראות אלהים. ואח"כ פירש ואמר כי מראות אלהים שראה לא ראה אותן מיד אבל ראה קודם לכן אלו הקליפות מפסיקות בינו ובין מראות אלהים ומשום הכי פירש ואמר וארא והנה (ב) רוח סערה באה מן הצפון הרי קליפה אחת, הור ואמר ענן גדול הרי קליפה שנייה, ואש מתלקחת הרי קליפה שלישית, ונונה לו סביב הרי קליפה רביעית הדקה שאמרנו ואח"כ התחיל לומר סוד ה' ואמר ומתוכה כעין ההשכל, ובסוף פירש ואמר הוא מראה דמות כבוד יהו"ה הרי לך אלו הארבע קליפות הן מפסיקות בין ישראל ובין יהו"ה. ואלו הן הנקראים ערלה ולפיכך אמר הכתוב (ישיע ט) כי כל הגוים ערלים. מה עשה י"י יתברך אמר לאברהם

אברהם

משמאל: (א) דע כי ע' שרים נתנו להם ד' ראשים. הם שרים הארבע מלכות בכל ופרס יון ואדום כדכתיב שר מלכות יון ושר מלכות פרס מקבלין כח הארבע המהנות שכינה כמבואר בספר המערכת בשער המרכבה ונעשו כנגד ה' קליפות כענין שגמר גם את זה לעומת זה עשה האלהים וגומר וכענין שפירס למעלה בשער ה' בכיווני גזר שבע ומאלו השרים נתגברו ד' קליפות בנחות העומה: (ב) ואמר וארלו והנה רוח סערה באה מן הצפון הרי קליפה אחת. ידוע מדע כל מה שצדק הקב"ה בצדק ברא ברוחם וכוונות שכליות למעלה כנגדן והמליץ הש"י מלאכי הכתר מאור השכל מהם מלאכי אש יקרות כל האשיות אלה בשמים ובאין מהם מים ומהם מלאכי רוח ואין האש כחם של מים ולא מים ורוח כאותם של מים אלא אלוים מ... המופלא והממונים על יסוד האש נקראים מלאכי אש וגוון אור שלהם כמראה אש והממונים על יסוד המים נקראים מלאכי מים וגוון אור שלהם כמראה מים וכן הענין במלאכי רוח וכמו שיש למטה רוח סערה ורגלים וכו' וזהו השם להחריב מדינה או להפיל מומה מוליך רוח סערה ומחריב או בשם שוקף וענין השך כך המליץ הקב"ה בנחות עליונות מלכים

אברהם בני (גלגלית יו) התהלך לפני והיה תמים אנר לפניו רבון העולמים והיאך אעמוד לפניך תמים אמר לו בשעה שתכרות הערלה שבנופך שהיא חלק הגוים הנקראים ערלים ולפיכך אמר (ע) כל ערל זכר אשר לא ימול את כשר ערלתו ונכרתה הנפש ההיא על מה נכרת על ברית מילה שלא כרת. וזהו (ע) המול ימול וליד ביתך. ולפי שהגוים כולם נקראים ערלים לפיכך אמר כל גוים סבבני בשם יהוה כי אמילם, כלומר כמו שבברית מילה אדם כורת הערלה כך בשם יהוה אכרות ערלת ארבע מחיצות העומדות ביני ובין יהוה וזהו סוד בשם יהוה כי אמילם, ותמצא בפרשה זו שהזכיר ארבע פעמים לשון סבבני והזכיר ג' פעמים לשון אמילם כמו שאמר כל גוים סבבני בשם יהוה כי אמילם, סבבני כדבורים דועכו כאש קוצים בשם יהוה כי אמילם, סבבני גם סבבני בשם יהוה כי אמילם, ומדוע אמר ד' פעמים לשון סבבני וסבבני לפי שארבע קליפות הן מן הגוים שמפסיקות בין ישראל ובין יהוה כמו שהודעתך, שהאחת רוח סערה שאמר יחזקאל, השנית ענן גדול, השלישית אש מתלקחת, הרביעית ונגה לו סביב, ולפי שאלו הן ארבע קליפות מן הגוים אמר ד' פעמים לשון סבבני וסבבני, ומה שאמר ג' פעמים לשון אמילם לפי שברית מילה כשאדם כורת הערלה שהיא סוד אלו הד' קליפות שנעשת המילה בשלושה דרכים, ברית הערלה והיא מילה, השנית פריעה, והשלישית מציצה ולפיכך אמר שלש, ועוד תשמע בזה בע"ה דברי אלהים חיים בסוד מילה פריעה מציצה, וכשקבל אברהם ברית מילה נבדל מכל וכל מן הגוים הנקראים ערלה, ואח"כ נולד יצחק, ואחר שהודעתך זה העיקר הגדול הנני מודיעך הטעם שאמר הכתוב בנטיעת אילנות ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פרוי שלש שנים יהיה לכם ערלים, שלש פעמים לשון ערלה כנגד שלש קליפות הקשות של ערלה, ובשנה הרביעית שצריך הלול בדמים וזהו קדש הלולים כלומר הלול בדמים כנגד קליפה רביעית הדקה הנקראת ונגה לו סביב, ובשנה החמישית תאכלו את פרוי שהרי מן הארבע קליפות ולפנים אנו נכנסים להדבק בשם יהוה בסוד ה' אחרונה של שם שהיא עומדת בשער ולפיכך אמר זה השער ליהוה וזו היא ה' הרמוזה בסוד ובשנה ה' החמישית תאכלו את פרוי בה' החמישית ודאי שכבר יצאו מן הערלה ונדבקו בשם יהוה יתברך:

ואחר שהודעתך אלה העיקרים הגדולים נחזור לכוונתנו ונאמר, דע כי כל ע' השרים הם דבקים בשמות הקודש שאינן נמחקים מלבד סוד אהיה יהוה יהיה שאין להם חלק באלו השלושה כמו שנודיעך בע"ה אבל כל השבעים שרים אדוקים בשאר שמות הקודש והכנויין, בשמות הקדש כנון א"ל אלהים, ולפיכך היאך אפשר לעתיד לבא כשיפשוט השם כל המלבושים והכנויין שיאבדו הע' שרים זה א"א שהרי הע' שרים (א) צורך גדול הם במרכבה וכבוד גדול הם לשם, **הנני** מאיר עיניך בע"ה בסוד כתום חתום, דע כי לעתיד לבא

מלאכים וכחות ממונים עליהם, יש ממונים על רוח סערה, ויש על רעש ועננים ונקראים רוח סערה ורעש וענן גדול כמו שהזכיר בלול הקליפות, והם ממונים ללמד טופשים ותחומים במלמד והנה סערת ה' חמה יולאה וספר מתחולל על ראש רשעים יהול, וממונים לנסות את הנדיקים להסגה בהם היסורין ומייסרין אותן כדי לזכותם וזהו יטען ה' את חיוב מן הסערה כלומר ענהו לדבר עמו ע"י המלצות כח המלאכים הממונים על רוח סערה אשר על ידה נמסה והם היו השטן והמטכרג וכן בליליהו אחר שעברו עליו כמה נרות ונסויות וזהו צדור והולך למערה כמו שאמר ויבטח הם נפשי לקחתה ומגלה לו מראה הננוחה כנגד שלשה כתום מקשרנים שנתססה בו הנקראים רוח סערה רעש ואש ועמד ככולן כענין במלמד והנה ה' עוזר ורוח גדולה וחזק מפרכ הכים וגו' ולא כדור ה' והלך הכור רעש לא ברעש ה' והלך הכרעש אש לא בלש ה' והכרעש יונתן בן עוזיאל והא' ה' מהגליל ומכרית מלאכי רומא מפרקין סוכיא ומסנדין, כיסוף וכו' הכי למדך כי יש מלאכים נקראים רוח סערה ורעש ואש כמו שפירשתי: (א) הם נורך גדול במרכבה וכבוד ל"י, כי כרוב עש כדחת מלך והם עוזר לגדול מלכותו כמו

שער ה

לבא בבא שם יהו"ה יתברך לנאול את ישראל ולקבל כנסת ישראל בזרועותיו יפשיט כל המלבושים וכל הכנויים ואז יקבל אליו כנסת ישראל. וכשיקבל כנסת ישראל ויתאחדו כאחד אזי יחזור וילבש כל המלבושים וכל הכנויים על שניהם עליו ועל כנסת ישראל והם כאחד מבפנים כדבר אחד שאינו נפרד זה מזה וכל שאר המלבושים והכנויים חופפין על שניהם מבחוץ כדמיון השמשים העובדים את אדוניהם וזהו סוד (כ"ט ג) ופרשת כנפיך על אמתך כי גואל אתה כלומר בשעה שתפרוש כנפיך ומלבושך על כנסת ישראל בשעת הגאולה וכל השרים חופפין מבחוץ אזי יקוים מקרא שכתוב (יחזקאל י"ז) והיה י"י למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה י"י אחד ושמו אחד ואז יתייחד השם עם ישראל לכד וכל שאר השרים והעו"ג יעמדו כולם מבחוץ משמשים ועומדים והשם הגדול יהו"ה יתברך דבק עם כנסת ישראל לעולם. וזהו (כ"ט ג) וארשתיך לי לעולם. ולא יהיה עוד פירוד והבדל אלא י"י בעצמו מאיר את כנסת ישראל ושניהם כשני חושקים אינם נפרדים זה מזה וזהו סוד (ישעיה כ') והיה לך י"י לאור עולם ואלהיך לתפארתך. ושם יהו"ה יתברך הוא בעצמו יהיה כחומה סביב לכנסת ישראל שלא יכנסו עוד ביניהם אותם הקליפות הקשות. וזהו סוד (יחזקאל ג') ואני אחי"ה לה נאם יהו"ה חומת אש סביב ולכבוד אחי"ה בתוכה. ואז יעמדו כל השרים העליונים מבחוץ עומדים ומשמשים לשם יהו"ה יתברך ולכנסת ישראל וכל העו"ג של ע' שרים שהם בארץ כולם ישמשו ג'כ את ישראל. וזהו סוד (ישעיה מט) והיו מלכית אומניך ושרותיהם מניקותיך אפים ארץ ישתחוו לך ועפר רגליך ילחבו. ומהו עפר רגליך ילחבו סוד מסודות האמונה הוא. דע כי כל הברכה היתה באה תחילה מאת יהו"ה יתברך אל כנסת ישראל ומכנסת ישראל היתה באה לישראל וע"י ישראל היו מתברכין ומתפרנסין כל ע' האומות עו"ג למטה שנאמר (בראשית יב) ונברכו כך כל משפחות האדמה וכשחמאו ישראל גשתברו הצינורות וירשו אומות העולם הברכה שהיתה באה לישראל ואותו השפע הנמשך מאותן הצינורות כמו שאמר (משלי ג') תחת עבד כי ימלוך לפי שנכנסו אותן הקליפות הקשות בין השם ובין ישראל. אבל בשוב ה' את שבות ציון וייתיהו השם וישראל ויוסרו כל האמצעיים מכיניהם אז לא יקבל אחד מכל שרי האומות לא שפע ולא ברכה ולא טובה וזולתי ע"י כנסת ישראל שהיא מתגברת על כולן ומושלטת על כולם והיא נותנת להם פרנסה. וכל השרים והעו"ג תהיה פרנסתם באותו הנשאר בסוף כל המדרגות האחרונות מתמצית כנסת ישראל. וזהו סוד ועפר רגליך ילחבו. ואז יהיו כל השרים משועבדים לישראל וכולם יקבלו פרנסה ע"י ישראל (א) וזהו סוד (יחזקאל ה') יחזיקו עשרה אנשים וגו' כנף איש יחודי לאמר נלכה עמכם כי שמענו אלהים עמכם. נמצאת א"כ למד כי בהתאחד השני עם כנסת ישראל וייתיהו זה בזה אז כל השרים העליונים יהיו כולם. נעשים אגורה אחת לעבוד את הש"י לשמש את כנסת ישראל. לפי שממנה תבא להם הפרנסה. וכמו שתהיה חפצם ורצונם ותשוקתם של שבעים שרים למעלה לשמש את כנסת ישראל כך תהיה תשוקת שבעים אומות שלהם לשמש את ישראל למטה ולהדבק בהם ויהיו כולם עובדים את השם. וזהו סוד (ישעיה ג') כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם יהו"ה לעברו שכם אחד. וזהו סוד (ישעיה ג') לכו ונעלה אל הר יהו"ה אל בית אלהי יעקב וגו' כי מציון תצא תורה ודבר יהו"ה מירושלים. המבין סוד שני דברים הללו שאמר בסוף הפסוק כי מציון תצא תורה ודבר יהו"ה מירושלים יבין כל מה שאמרנו. ויבין וידע שלא ימשך

שום

ספרים למעלה: (א) וזהו סוד יחזיקו עשרה אנשים. ר"ל ברמז על י' מדריגותם כחומת הסוממה: וכשתבין

שום ברכה ולא טובה משום צד בעולם לאחד מן השרים ולע"ג כי אם ע"י ציון וירושלים. ולפי שיבא לכולם ברכה ושפע ע"י ציון וירושלים ישתקקו כל השרים וכל העו"ג לעבדם לפי שמם תבא להם הפרנסה וזהו כי מציון תצא תורה ודבר יהוה מירושלים. וזהו סוד (הפסס קנ) הנה כעני עבדים אל יד אדוניהם כעני שפחה אל יד גבירתה כן ענינו אל י"י אלהינו עד שיתננו. וכשתבין זה תבין מה שאמרו הנביאים (ויקס יד) והיה י"י למלך על כל הארץ, אימתי ביום ההוא יהיה י"י אחד ושמו אחד בזמן שיתייחד השם עם כנסת ישראל ואז תהיה אמונת כל האומות על שם יהוה יתברך ומתוך רוב חפצם להדבק בשם יהוה יתברך יעבדו את ישראל. וזהו שתקנו בתפלות ר"ה ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וגו'. התבונן היאך הזכירו ציון וירושלים. עוד אמרו למעלה ובכן תן פחדך י"י אלהינו על כל מעשיך וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כולם אנודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם. הלא תראה היאך רמוז בכאן סוד כל מה שפירשנו. א"כ דע והבן כי השי' עתיד להסיר כל הכנויין בבואו לקבל את כנסת ישראל בהיותו מתאחד עמה אז יהיו כל הכנויים משמשים את השם והאומות מבחין ושם יהוה יתברך וכנסת ישראל עומדים מבפנים שמחים ושקטים ואז ישפיעו שבע צינורות מן ספירות בכנסת ישראל. וזהו סוד (תשס ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים ביום חבוש יהוה את שבר עמו ומחץ מכתו ירפא. (א) וכשתבין סוד שבעתים שאמר בפסוק זה תבין סוד חמשים שערי בינה שיתפתחו ויהיה היובל נוחגת והנאולה והחירות מצוין לישראל. ואז יריקו כל הצינורות ברכה על כנסת ישראל ויתרחקו כל אותן הקליפות הרעות והטמאות מכנסת ישראל. וזהו סוד ביום חבוש י"י את שבר עמו ומחץ מכתו ירפא הוא מחץ סמאל הרשע שהמיל וזהמא במקדש. (ב) והוא ענין פנימטה של לבנה ולפיכך הזכיר רפואת המכה בסוף הפסוק בו סוד הלבנה. נמצאת למד מכל הכללים האלו כי השם הגדול שם יהוה יתברך הוא לבדו העיקר והשרש ושאר כל השמות והכנויים כולם מתאחים בו מכאן ומכאן. ואע"פ ששם אח"ה הוא המקור לשם יהוה יתברך מ"מ הכל דבר אחד הוא. ונמצאת למד כי שמות הקודש שהם א"ל אלהים וכיוצא בהם הם סוד הדגלים ששם יהוה מתלבש ומזדיין בהם ומתפאר ולפיכך שמות הקודש אינם נמחקים. וכמו ששמות הקודש אינם נמחקים כך השרים התלויין בהם באור המרכבה העליונה אינם נאכדים. אבל שאר הכנויין הנמחקין כגון רחום וחנון ארך אפים וכיוצא בהם הם כולם כדמיון החיילות של השרים והסגנים ואינם כקדושת שמות הקודש (ג) ולפיכך הם נמחקים שהם מלבושי המלבושים. ואם תאמר מאחר ששמות הקודש הם כדמיון מלבושים ג"כ וכשהשם מתלבש בהם הוא נסתר ונעלם מישראל. א"כ מדוע אינם נמחקים שהרי זו היא מובתם של ישראל וגדולת השם כאמרו (זיכ פ) פשמתי את כתנתי איכבה אלבשנה. **דע** כי אע"פ שאנו אומרים ששמות הקודש השם מתלבש בהם ומתכסה. יש לדבר שתי פנים אם שם יהוה יתברך מתלבש בהם לבדו בהתרחקו מכנסת

(א) וכשתבין סוד שבעתים שאמר בפסוק זה. פי' שהם ז' פעמים שבעה שהם מ"ט עד ספר הל' שהוא עיקר הצינה: (ב) והוא ענין פנימטה של לבנה. פי' הפנס שהמיל כמאל בזמן הגלות נעטרה בנקרחה לבנה פ"ס שהוא פעמים תלילה ופעמים חכירה וכאשר היא מוכרחה להאיר פניה לכמות החיזונוס בעון גניה הרי זה כפנס וחסרון לה כאשר צילנו פעמים: (ג) ולפיכך הם עמידים. להמחק מהמונחם כדלקמן ולא תקשה ותאמר היאך ומחקו השמות לפעם זה ולא ימחק מהשמות קדושה יש להשיב כי עיקר הכינויים הם על שמות הפעולות הכולות לעולם הפוסד כגון רחום וחנון ודומיהם וכשהפעולה נפסדת עבר הכינוי ג"כ אבל השמות שאינם נמחקים הם מורות על עלמונו ויחבדך וספירמו הקדושים. לו יש לומר כי בזה הראה ההכלל הגדול שבין דגליו ומתחיותו לעלמונו יתברך:

שער ה

מכנסת ישראל, זו היא הרעה והגלות והצרה הגדולה שזו היא הסיבה בהפסיק הקליפות בין ישראל לאביהם שבשמים, אבל אם שם יהו"ה יתברך בחר בישראל ובירושלים וייתיהם עם כנסת ישראל ואין זו אתם בבית וכל אותם שמות הקודש והכנויין חופפין סביבותיהם והשרים מבחין ושם יהו"ה יתברך וכנסת ישראל מבפנים, (א) זו היא המעלה הגדולה והגבורה והתפארת, ובכל ענין תבין כי י"י יתברך מפשיט אותן הבגדים כדי להתאחד עם כנסת ישראל אבל אינו מאבד אותם המלבושים מן העולם (ב) שצורך גדול הם אותן המלבושים להשתמש בהן כאמרו (יו"ג) ופרשת כנפיך על אמתך כי גואל אתה ולפיכך אינן נמחקים, והסוד (ויקרא טו) ובא אהרן אל אהרן אל אהרן מועד (ג) ופשט את בגדי הכהן אשר לבש בבואו אל הקודש והניחם שם, וכשהשם יתברך פושט אותם המלבושים מניחם במקומם לפי ששרי האומות מתאחדים בהם, ושרי האומות צורך גדול הם לשמוש המרכבה, ולפיכך שמות הקודש אינם נמחקים, אבל הכנויים הנמחקים כגון רחום וחנון וכיוצא בהם הרי הם כדמיון שבעים אומות עתידים להמחק מאותה האמונה שהם מאמינים וכולם יתאחדו באמונת ישראל כמו שפירשנו, ולא משאר (ל"א יש"ר) אומה כופרת או מורדת בשם כאמרו (לע"נ) כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם יהו"ה לעבדו שכם אחד, ולפי דרך זה תמצא כי שמות הקודש ששבעים שרים מתאחדים בהן אינן נמחקים אבל שאר הכנויים ששבעים אומות מתאחדים בהם נמחקים שהרי אמונת שבעים אומות היא עתידה להמחק, ועל דרך זה התבונן סודות עמוקים וענינים נעלמים בענין שמות הקודש והכנויין ואז תראה דברי אלהים חיים נראים לעין, **ואת"ר** שהודיענוך אלו הכללים הגדולים בסוד שם יהו"ה יתברך ובסוד שמות הקודש שאינן נמחקים ובסוד הכנויים הנמחקים יש לנו לחזור ולהודיעך סוד אלו ה' שינויין שבהם ה' יתברך מנהיג הבריות כפי הדין הראוי ולבאר לך כל אחד מה' שינויין לאיזה צד הוא נוטה, או מה היא מדת כל שם או כנוי מהם, או כיצד השמות דבקים בשם יהו"ה יתברך וכיצד הכנויין הנמחקים אדוקים בשמות הקדש שאינם נמחקים, וסוד (נמסר ג') דגל מחנה יהודה וכתוב וצבאו ופקדיהם, תמצא דגל, (ד) ותמצא מחנה, ותמצא צבאותם, כך שם יהו"ה יתברך הוא העיקר, ושאר שמות הקודש הם צורת דגלים, ושאר הכנויים הם סוד צבאותיהם, וא"כ הוא פקח עיניך וראה מה שהקדמנו להודיעך בשער זה בענין שמו הגדול יתברך ובענין שאר שמות הקדש והכנויין, ואחר שהודיענוך זה יש לנו להכנס בביאור סוד אלו ה' שמות שהם **אל אלהים יהו"ה** היאך הכנויים נאחזים בהם והיאך שם יהו"ה יתברך מתלבש בכלן או במקצתן ומה היא הפעולה הפועל בכל מלבוש ומלבוש, ואחר שתדע זה תבין כי שם יהו"ה יתברך הוא התל שהכל צופין לו וכל הפרטים תלויים בכללו וכל השמות והכנויין תלויין בשם יהו"ה יתברך, ומה שתצטרך לדעת כי ג' שמות הם מלמעלה למטה, אהיה למעלה, אדני למטה, יהו"ה באמצע, וכמו כן הן ג' שמות מן הצדדין אל מימין, אלהים משמאל, יהו"ה באמצע, הלא תראה שם יהו"ה יתברך

באמצע

(א) זו היא המעלה הגדולה, כי ברוך ע"ס הדת מלך כדלעיל: (ב) כי נוצר גדול הם להשתמש בהם, כי עולם במהגו נוכל להיות עליהם ונמנעים ואין בין ימות המשיח לע"ז אלא שיעצור גיוס בלבד לכך אמר בספרו ושרי אומות נוצר גדול הם לשמש המרכבה כדי שיהיה עולם העליון על מעמדו וקיומו וממנו ישלשל גם הסחתון לעמוד על קיומו כמו שביארנו פעמים דהא בזה הלא וז"ל לרין שיעמוד כולו או שיבדל השם בדיקה חדשה וזה לא יהיה צומן המשיח ולא מזמן כחוב מן הכתובים שיהיה זה רק יורה על ציוסול אמונה ולא ציוסול עולם כי לא יהיה זה עד האלף הפנימי שהוא השבת הגדול ע"כ ששפנות הארץ בבהמות וישבתו ההווה כולה יהי כבוד י"י לעולם: (ג) ופשט את בגדי הכהן פ"י בגדי הוא קו האמצעי: (ד) ותמצא מהנה, ר"ל הכהן שם השם הוא הונה על דגלו ויואל מחקמו הראשון כחצוצר

באמצע מכיון לכל הצדדים . ולפיכך יש לך להתבונן כי בו הכל תלוי והוא הנושא את הכל יתברך ויתברך לעד ולנצח . וצריכים אנו לעוררך על עיקר גדול בפסוק אחד (מסכ ה) כי הנה יהו"ה יוצא ממקומו ואחז"ל יוצא ממדת רחמים ובא לו למדת הדין וכי איזה מקום יש לו והכתיב (יזכר ט) מי מדד בשעלו מים ושמים בורת תכן וכל בשליש עפר הארץ ושקל בפלם הרים . וכבר אחז"ל הוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו וכתוב (מלכס ח ה) הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלך . וכי איזה הוא מקומו והיאך אמר כי הנה יהו"ה יוצא ממקומו , אלא פירוש הפסוק כך הוא כי הנה יהו"ה יוצא ממקומו שהוא אחי"ה והוא מדת הרחמים הנמורה ובא לו למדת הדין שהוא אדנ"י . וכשתבין זה תבין סוד מערכות השם מלמעלה למטה ותדע כי מקומו של יהו"ה יתברך הוא אחי"ה ואז יתישב לך הפסוק ומה שדרשו בו ז"ל שאמרו יוצא ממקומו יוצא ממדת הרחמים ובא לו למדת הדין . ובדרך זה תבין זה הפסוק מן הצד יוצא ממקומו יוצא ממדה שחקק בדגלה א"ל שהיא אות הרחמים ובא לו למדה שחקק בדגלה אלהים שהוא אות הדין כמו שכתוב (כמנכ נ) איש על דגלו באותות . ואחר שתבין היאך שם יהו"ה יתברך אמצעי ממעלה כי כל שמותיו וכנוייו מתאווין בו מסביב וכולן אדוקים בו . ומה שראוי לך להתבונן כי כל השמות והכנויים מלבד אחי"ה י"ה אינן עולין משכמו (א) ומעלה . ואם שם א"ל הוא מכונה על הרחמים בשם אחי"ה הוא (ב) כדמיון צורת הדגל , אבל תצטרך לדעת כי כל הכנויין כולם עיקרם במלבוש המדות שעדיין נבאר אותם בע"ה . והנני מסדר לך כל סדר הכנויין התלויין בסדר אלו השלשה שמות שהן א"ל אלהים יהו"ה בסדר זה .

אל ימין	יהוה אמצע	אלהים שמאל
גדול	נורא	אדיר
רחום	נושא עון	שופט
חנון	עובר על פשע	דיין
חסין	אמת	חזק
ארך אפים	מרום	כביר כח
רב חסד	רם	איש מלחמה
קדוש	נוצר חסד	גבור
חסיד	שוכן עד	פוקד עון
סולח	קדוש (עיין לקמן)	משלם גמול

התבונן ותמצא סוד אלו הג' שמות כל אחד מהם נושא תשעה כנויין אל נושא מ' כנויין ועמו י' , וכן יהו"ה , וכן אלהים . הנה תמצא ככאן סוד שלשים שנה שאמרנו למעלה שהם רמזיים בסוד מרכבות יחזקאל כאמרו (יחזקאל ה) ויהי בשלשים שנה . ובאלו נמסר כל דין שדין בב"ד הגדול של שבעים ואחד למעלה . ובשאר בתי דינים ג"כ של מטה באלו שלשים עניינים

במנוח במנוח ויהודה על שם המיוחד שהכל תלוי בו כי בו הכל תלוי והוא הנושא את הכל פירוש כדמיון הנקודה שבאמצע העגולה שכל הקוים היוצאים אל עגול המקיף ממנה הם נמשכים ועליה נשואים : (א) משכמו ולמעלה . כי מורעווע עולם ולמעלה שהם נקראים שְׁמֵי עֲלֵינוּ בסוד נורת הדינים : (ב) כדמיון צורת הדגל . פי' כי כן חקק בדגלו

שער ה

ענינים דנין, ומה שתצטרך לדעת כי בסוד סדר זה כתוב (מלכים א' כג) ראיתי את יהוה יושב על כסאו וכל צבא השמים עומד עליו, צבא השמים הנזכרים הנה הם סוד שני השמות הנקראים שמים והם סוד אל אלהים, ומחם נקרא ה' השמים רוכב שמים, ואומר היושבי בשמים, ועל זה נאמר (מלכים א' כג) ואתה תשמע השמים מכון שבתך, לא אמר אתה תשמע מן השמים אלא אתה תשמע השמים השמים ממש שהן א"ל אלהים, וצבא של אל ושל אלהים עומד עליו מימינו ומשמאלו כמו שכתבנו בלוח זה שעברנו, שאלו הכנויין של א"ל שטוענין ומהפכין לזכות (א) וזהו סוד מימינו אש דת למו ואלו הכנויין של אלהים מלמדין חובה וזהו סוד משמאלו, וז"ש ז"ל וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו מימינים לזכות ומשמאלים לחובה, ואחר שטוענין מענותם אלו שתי הכתות של ימין ושמאל דנין את הנתבע בב"ד של ע"א במקום שהוא מכון בין השם הגדול יהוה ובין השם הנקרא אלהים ובין אלו שתי שמות (ב) מוכנת למעלה לשכת הנזית במקום שדנין את כל העולם, ואחר שטוענין אלו של ימין ושל שמאל מסכימים השם הגדול העומד באמצע שהוא שם יהוה יתברך למסור את הדין, אם לחיים, אם למות, אם לטוב, אם לרע, ואז גוזרין ופוסקין את הדין ואז הצד הנקרא אלהים גומר אותו הפסק דין, ושם עומדים העדים והשופטים והשוטרים, וכשרוצים לקיים הנזר דין שולחין הכתב ביד המלאכים הנקראים שומרים לב"ד של מטה הנקרא אדני' (ג) ואז נגמר הדין בעולם התחתון, ומה שתצטרך לדעת כי המקום שבו דנין הוא בין יהוה ובין אלהים ורוב אותו המקום בחלקו של אלהים ומלבד ב"ד של שבעים ואחד (ד) יש עוד שם ג' כתי דינים של עשרים ושלושה במקומות שבהן נדונין בני העולם, אבל יש הפרש בין ב"ד זה לב"ד זה כי במקומות ידועים דנין מות וחיים במקומות ידועים דנין עושר ועוני (ה) ועדיין תשמע בע"ה כל הדברים האלה על מתכונתם שאין דנין למעלה בב"ד כל הדינין כולם אלא מקומות יש למעלה מיוחדים שבהם דנין דינין ידועים, ובע"ה עוד נודיעך סוד המקומות שדנין בהם הב"ד ומהיכן יוצאים השליחות ופסקי הדינין בידיהם ומגיעים לצבא השמים התחתונים שבהם השמש והירח והכוכבים עם צבא המזלות והיאך אלו ואלו נוסרים הדין על הבריות כפי מה שנגזר הדין בב"ד של מעלה ואין בכולם מי שיוכל לשנות דבר מכל מה שפסק השם הגדול יהוה יתברך (ו) וזהו סוד (ישיע' כ) אף אורח משפטיך יהוה קייגוד, **ואחר** שהודיעך זה יש לנו לחזור ולהודיעך סוד אלו הכנויים של א"ל העומדים לימין מאיזה דבר הם נמשכים וכן סוד הכנויים של אלהים העומדים לשמאל מאיזה צד הם נמשכים, וכן הכנויים העומדים באמצע הסמוכים לשם יהוה יתברך והשם יורנו דרך האמת, **כנויים** של אל העומדים לצד ימין שהם מהפכים בזכות הבריות הם הנקראים כנויי החסד וזו היא המדה שירש אברהם אבינו ע"ה למעלה שזו היא מדת חסד וזכות הבריות והסוד רמוז בפסוק (בראשית יח) ויגש אברהם ויאמר האף תהפך

בדגלו לאות כרחמים שעדיין מרחם אותו בע"ה היינו כמו שמבאר והולך בחזירות לקמן (א) וזהו סוד מימינו שם פירוש שם הוא מקטריגים: (ב) מוכנת למעלה לפכת הנזים, וכנגדה היתה מכוננת לפכת הנזים של מטה כי כל מה שהיה בב"ה של מטה היה מכון כנגד ב"ה של מעלה ולפיכך נשער ו' ג"כ זה הענין: (ג) ואלו נגמר הדין בעולם התחתון, פירש למעלה במחלחל הסתר צבאוור כס יסוד' נצלות: (ד) יש עוד ג' כתי דינין של כ"ג, וכנגדם כסהדרי קטנה שהיו יושבים לפני כסהדרי גדולה ג"כ כ"ג וכן הוא לפני כסהדרי ז' כתינו ב"ד של מעלה: (ה) ועדיין תשמע כל הדברים על צוריהן, וסוד המקומות שדנין בהם כי כל הענין הסוד נשבעה בהיכלות שהם למטה מההפסוקים שבהם השמשים והמלוכים ובתי דינין עומדין צדה הסתירות שלמעלה מהם כמו שביארנו פעמים: (ו) וזהו סוד אף אורח, פירוש על הסדר ודקך ממה למדה כהפך צ"ה:

תספה צדיק עם רשע חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע וגו' אולי יש חמשים צדיקים וגו' כי כל הכנויים שהם מדתו של אברהם מהפכים בזכות אברהם כענין שעשה אברהם אבינו שאמר אולי יחסרון חמשים הצדיקים חמשה, ויאמר לא אשחית, חזורים כנויי החסד ואומרים זכות אולי ימצאון שם ארבעים, עוד מוסיפים ללמד זכות עד שמגיעים לסוף כל מדת החסד שהם עשרה כנויים אולי ימצאון שם עשרה, ואם ח'ו אין שם כרי מיעוט המענה שהיא מענה אחת לכל אחד מעשרה הכנויים של חסד או הדבר נענש וגומרים הדין כמו שנמרו הדין בסדום ועמורה כך גומרים כל הדינים למיניהם, ואז חזורים כל הכנויים מלמדי זכות למקום, והשם מסתלק מן הדיני והכנויים הנקראים אלהים גומרים הפסד דין, והו סוד (ס) וילך יהוה כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו ואז השם השלישי שהוא אלהים גומר הדין (ס יט) וזהו ויהי בשחת אלהים את ערי הכנר, בשחת אלהים אלהים הוא הגומר את הדין שהרי מדת אל שהוא לאברהם ומדת יהוה חזרו שתיהן למקומן ונשארו אלהים לנמור את הדין, ואם תשאל הרי כתיב ויהוה הממיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש והרי כתיב יהוה בזה המקום והרי הוא גומר את הדין, דע כי כל מקום שתמצא כתיב בתורה ויהוה הוא ובית דינו והוא פוסק הדין ובית דינו שהוא אלהים גומר הדין ויש בסוף ויהי בשחת אלהים את ערי הכנר, ואחר שהודענוך זה התבונן כי לא לחנם נכתבה פרשה זו בתורה אלא ללמד להודיע משפט סדום ועמורה ובאה לרמוז על כל הדינים שנוזרין בעולם בב"ד של מעלה כי אברהם וכנויו שהם א"ל עם כנויו עומדין שם תמיד ומלמדין זכות על באי העולם ואחר שנומרין תמיד ללמד זכות חזרין למקומם, ושמור עיקר זה תמיד לכל מקום בתורה וזהו שאמר (פס"ו) תתן אמת ליעקב חסד לאברהם מדת החסד מסורה לאברהם ללמד זכות על כל חבריו, וכבר הודענוך כי צורת דגל מדת החסד נקראת א"ל, ויש לך לדעת כי אברהם ירש מדת א"ל כאמרו (בראשית כ"א) וישע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם יהוה אל עולם, וכתיב (ס יד) ברוך אברהם לא"ל עליון, וכבר ידעת (א) כי אל עליון הוא הנזמל חסדים טובים ומדת חסד הוא של אברהם כמו שכתוב חס"ד לאברהם, ואחר שהודענוך אלו העיקרים הגדולים היאך הכנויו של א"ל הם מלמדים זכות על בני עולם והם מדת אברהם אבינו ע"ה יש לנו להודיעך כי כל הכנויו של חס"ד שהם הקוקין בדגל א"ל כולם משוכים מן מדת החסד הנקראת מים העליונים כי שם אל מושל על המים, והסוד (פס"ט) א"ל הכבוד הרעים ה' על מים רבים, ולפיכך תדע כי אברהם אבינו ע"ה בקש המים האלו וזהו סוד הבארים של אברהם אבינו ע"ה ובמים העליונים בנה אברהם אע"ה (ב) שבעים ושנים נשרים שבהם עברו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם הומה מימינם ומשמאלם, וזהו סוד ויס"ע ויב"א וי"ט שסימן כל פסוק מאלו ע"ב אותיות שיוצאין מהן ע"ב שמות שזהו חס"ד אברהם, וסוד חס"ד הוא ע"ב, ולפי שהמים הם תחת דגל אברהם עשה אברהם בהם ע"ב נשרים ובתוך אלו הגשרים נארגין הכנויו שהם כולם של חס"ד וחזק בדגלם א"ל שזהו סוד דגל אברהם שנאמר בו (בראשית י"ד) ברוך אברהם לאל עליון, ובתיב (פס"ט) המקרה במים עליוניו, עליוניו שם אל עליון ששם עליון הוא עולה על שם אלהים כמו שאמר למעלה (ס י"ט)

כי

(א) כי אל עליון הוא הנזמל חסדים טובים, פירוש כי אל עליון שהוא חסד עליון (כ"ט) והכנויים הגדולים נזמל ומשפיע חסדים טובים ונכבד וכה לחסד אברהם ללמד זכות ולקוף כל צעלי דיני הקשים כלעל צבאור סס אל ה' וצבאור סוד הוא ראשון כל שם ולקמן כחוף כנוי אלהים ועל זה נקראת הסוד ג"כ אל עליון כאשר יבאר במקומו בתחלת פס"ו: (ב) ע"ב נשרים, הם ע"ב שמות היוצאים מהלו ה' כמות כמבאר בתחלת סדר ה' :

שער ה

כי אל גדול יהוה ומלך גדול על כל אלהים באמת כי א"ל הוא שם גדול על שם אלהי
 כי זהו סוד רב חסד (א) רב חסד בודאי. וזהו סוד (בגלות נב) והאלהים נסה את אברהם
 ששם אלהים נתן הנס שלו ביד אברהם שמדתו א"ל. וזהו סוד ויקח בידו את האש וא
 המאכלת שאלמלא לקח אברהם בידו כחותיו של יצחק שהם האש והמאכלת אין כל ברי
 יכולה לעמוד לפני פחד יצחק וזהו סוד רב חסד של מדת אברהם שנרע מדת פחד יצח
 ולקח בידו האש והמאכלת ולפיכך נקראת מדת אברהם גדולה מפני שהוא גדולה מנבור
 וזהו סוד שאמר לאברהם (סג יג) ואנדרה שמך. וזהו סוד כי א"ל גדול יהוה ומלך גדול ע
 כל אלהים. ולפיכך אין דגלו של יצחק יוצא עד שנומר דגל אברהם ללמד זכות וזהו סו
 (סג יח) וילך י"י כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו מה כתיב בתריה ויה
 בשחת אלהים את ערי הככר. ואע"פ שהיה אלהים משהיה כשזכר את אברהם שהוא סוד מדר
 אל הציל את לוט וזהו שכתוב יהי בשחת אלהים את ערי הככר ויזכור אלהים את אברהם
 וישלח את לוט מתוך ההפכה מסש באמצע ההפכה הצילו. והטעם לפי שאברהם לקח ביד
 את האש ואת המאכלת ולפיכך אברהם מציל פעמים רבות ואע"פ שנומר הדין למיתה כי
 זהו סוד רב חסד וזהו סוד רחום וחנן של מדות הכנווין של אברהם. ואחר שלקח אברהם
 ברשותו את האש ואת המאכלת שהן כלי מלחמתו של יצחק שהוא מדת אלהים אין דגלו
 של אלהים יוצא לגמור את העונש שגזר הדין עד שנומר אברהם ללמד זכות על אותו הגזר
 וכשלא מצא לו זכות מתאספת מדת אברהם ואז נומר אלהים שהוא מדת יצחק את העונש
 ואת הדין כמו שאמר ואברהם שב למקומו ואח"כ יהי בשחת אלהים את ערי הככר. ודע
 כי מאחר שלקח אברהם בידו האש והמאכלת עד שאברהם מסכים בדין אין אלהים יכול
 לפעול או לעונש. וזהו סוד שאמר ויקח בידו את האש ואת המאכלת וילכו שניהם יחדיו וילכו
 שניהם יחדיו בודאי שאין מדת יצחק יכולה ללכת כי אם ברשות מדת אברהם ומצותו
 והסכמתו. וזהו סוד (שמו"ג) אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ולא אמר ואלהי יצחק
 כמו שאמר ואלהי יעקב כדי שלא תחלוק למדת יצחק גדולה ובידי שתהיה מדת פחד יצחק
 תחת חסד אברהם. וזהו סוד (בגלות נב) וילכו שניהם יחדיו שאין רשות למדת יצחק ללכת עד
 שמדת אברהם מלמדת זכות שאלמלא כך היתה מדת יצחק מחרבת העולם וזהו סוד והאלהים
 נסה את אברהם. ותדע לך כי אברהם עקד את יצחק כדי שתהיה מדת יצחק (א) עקודה
 יד ורגל וכבושה תחת מדת אברהם. ועתה אוריעך כיצד חסד אברהם מלמד זכות וזהו
 גדול והוא רב חסד. כשהאדם עומד לדין ושוקלים עונותיו אזי מוציא חסד אברהם דגלו
 חקוק בו שם א"ל וא"ל מעביר ראשון מן העונות שעלו בשקל בסוד א"ל רחום וחנן ואינו
 מונה זולתי מני ואילך וזהו (לוי' ג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר. ואע"פ
 ששוקלים העונות ממתינים לו במדת ארך אפים. ובסוף גמר דין אם נמצאו עונותיו
 וזכויותיו שקולין זה כנגד זה חסד אברהם מכריע את השקל לצד הזכויות וזהו סוד רב
 חסד אם יכול אברהם להצילו. ואם לאו יקוב הדין את החר. אזי מדת יעקב שהוא כ"ד
 בין אברהם ובין יצחק פוסק נמר דין ואומר חייב. ובשמדת יעקב שהוא סוד יהוה אוסר
 חייב אזי כתיב בסוף פסוק ואמת הוא סוד נמר דין של מדה שלישית שהוא סוד יהוה שהוא
 סוד יעקב שהוא סוד אמת. כאמרו (מ"ב י) תתן אמת ליעקב שזהו סוד ואמת שזהו סוד (ס"ב יט)
 משפטי

(א) רב חסד גדול. כי הוא רב גדול על מה"ד והוא כובשו מלפעול כפי חוק דינו. והוא (ב) עקודה יד ורגל.
 פירוש מה"ד הקסה שהוא ה"ד ומה"ד הר"ב שהוא לרגל :

משפטי יהו"ה אמת. באה לפסוק פסקה ואינה מוצאה זכות כלל בהגדון אזי מסתלקות שתי המדות שהם מדת אברהם ומדת יעקב שהם א"ל יהו"ה ונשאר הדין לגמור ביד אלהים"ם כאמרו (נחשית יח) וילך יהו"ה כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו וכתוב ויהי בשחת אלהים את ערי הכנע. וזהו סוד (דניס ב) כי המשפט לאלהים כלומר פסק הדין ביד אלהים נמסר להשלימו. וזהו סוד פחד יצחק שהכל מתפחדין ממדה זו וזהו שאמר (תסליס קט) סוד מפתח בשרי ומשפטיך יראתי. נמצאת למד סוף פסוק (שמות לו) אל רחום וחנן ארך אפים ורב חסד ואמת כי כל הכנענין של הפסוק מן אל רחום וחנן ואילך כולם כנענין של א"ל זולתי מלך האחרונה שהיא ואמת שהיא סוד כנוי שם יהו"ה שהיא מדת יעקב שנקראת אמת לפי שהיא פוסקת הדין וזהו סוד תתן אמת ליעקב וסוד משפטי יהו"ה אמת וסוד ברוך דיין האמת. ואחר שהודענוך אלה העיקרים הגדולים בענין מדת א"ל ומקצת הכנענין של מדה זו יש לנו לחזור ולהודיעך סוד מדת שם אלהים שהיא מדת הפחד והדין שהיא מדת יצחק ואע"פ שפירשנו בכאן הרבה ממדת הפחד בכלל מדת אברהם אעפ"כ יש לנו לחזור ולבאר סוד מדת אלהים"ם שהיא מדת יצחק לפני עצמה והשם למען רחמי הרבים וחסדיו ורגיו דרך האמת. כנעניים של אלהים העומדים לצד שמאל והם המלמדים והמזכירים חובתן של בריות הם הנקראים כנעני הדין וזהו היא שורש יצחק ע"ה שזו היא המדה שנומרת הדין על בריותיו. וצריכים אנו להודיעך העיקר הגדול הזה כבר הודענוך כי מדת אברהם היא המלמדת זכות על הבריות ומדת יצחק המלמדת חובה. וכן תמצא ביצחק כתיב (נחשית כח) ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו וכי ציד גדול כיצחק אבינו ע"ה שאין השכינה נפרדת ממנו אפילו שעה אחת יהיה אוהב רשע גמור כמו עשו והיאך אפשר. אלא סוד גדול מסודות התורה הוא. דע כי יצחק אבינו ע"ה היה צופה כל העתיד לבא וצפה וראה כי בני יעקב יהיו חוטאים ומכעיסין לפני י"י יתברך ויירשו דיני ניהנם. וכשראה יצחק שישראל בגלות עשו שמח ואמר גלות מכפרת עון ואמר כן אני אוהב מאד כל הצרות של עשו ללמד על ישראל חובה כדי לגמור עליהם הדין בגלות בעה"ז. וזהו ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ומהו כי ציד בפיו אלא ראה בני יעקב נצודים בדיני ניהנם וראה ונצטער וכשראה גלות אדם וראה הציד של ניהנם נתון בפיו של עשו שמח ואמר גלות מכפרת עון. וזהו (דניס ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה כל אוכליו יאשמו. הנה הודעתוך כי אע"פ שמדת יצחק היא הפחד כוננתה לזכות את ישראל וזהו סוד (שמות לג) זכור לאברהם ליצחק. ולישראל עבדיך כי הש"י יתברך מזכה את ישראל בגלות עשו. והנני מבאר עוד ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו כלומר יצחק הוא מדת הדין והפחד ואוהב כל כנעני הדין שיודעים לצוד הרשעים לגיהנם ואלמלא מדת הפחד מדיני ניהנם כמה אנשים צדיקים היו חוטאים ותועלת גדולה היא מדת פחד יצחק שמפחד את האדם מדין ניהנם ונזהרין מעשות עבירה וזהו סוד פחד יצחק. ועל זה נאמר (משלי כח) אשרי אדם מפחד תמיד. וא"כ פקח עיניך וראה כמה הוא הפחד מועיל שמונע האדם מן העבירה וזהו סוד אשרי אדם מפחד תמיד. וזהו שאמר מפחד תמיד כלומר אשרי אדם שרואה כמה גדולים הם עונשי דיני ניהנם והנקראים פחד כמו שאמרו רז"ל (סו"ט) איש חרבו על יריבו מפחד בלילות מפחדה של גיהנם הדומה ללילות וכשהאדם מפחד מדיני ניהנם מונע עצמו מכמה עבירות וזהו סוד אשרי אדם מפחד תמיד וסוד (ישעיה לג) פחדו בציון חטאים. וא"כ התבונן כי הפחד צריך גדול הוא לישראל להמלט

מדיני ניהנם, ואם אין ישראל נזהרין ואינן מפחרין לפני י"י יותר טוב הוא שיפלו בגלות עשו משיפלו בניהנם כי גלות מכפרת עון. ועל כן שמח יצחק שהוא מדת הפחד שיפלו ישראל בגלות עשו ויתכפרו עונותיהם משיפלו בניהנם שהוא דין קשה עד מאד, ולפיכך אמר ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, ואחר שהודיענו זה צריכים אנו להודיעך עוד אותם המטעמים שבקש יצחק מעשו ובא יעקב וגמר המטעמים ההם ליצחק אביו וירש ברכתו של עשו. כבר הודעתך כי יצחק אבינו ע"ה הוא העולה התמימה ואין השכינה נפרדת ממנו אפילו שעה אחת והיאך תבא תקלה על ידו, או היאך יאהב את עשו, או היאך ירצה לברך את הרשע ולהניח את הצדיק, או היאך תתקיים ברכה אחר המאכל והמשתה, והרי התפלה קודם המאכל, ואומר (ויקרא י') יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך והיאך יצחק אוכל ושותה ואחרי כן מברך את הרשע, בני אל תתפתה בדעתך ואל תקבל אונאה להאמין כי צדיק נמור כיצחק אבינו ע"ה יהיה נכשל בדבר קטן, אבל כל מעשיו פלם ומאזני משפט ליהוה יתברך. דע כי בראות יצחק אבינו ע"ה כי שני עולמות הם העולם הזה והעולם הבא וראה את ישראל דהפין ומצטערין בעולם הזה וראה מדרתו שהיא מדרת הדין מתווחה על ישראל נצטער ואמר מה יעשו בני בידי הגוים משבעים אומות והיאך יתנהגו ביניהם בגלותם אמר מוטב שאתן לעשו בני ברכת העולם הזה הבא ע"י מאכל ומשתה כדי שימשול על ישראל מאחר שיהטאו ישראל יפלו בגלות, יותר טוב הוא שיפלו בגלות עשו אחיהם משיפלו בגלות אחרים נכרים שהם שבעים אומות, ואמר יצחק מאחר שא"א שלא תגבה מדרת הדין החוב שלה מישראל יותר טוב הוא שתגבה החוב ע"י אחיהם משיגבה אותו ע"י נכרי, והוא סוד (דברים כג) לא תתעב אדומי כי אחיך הוא, ולפיכך אהב יצחק את עשו מפני שהוא תקון יעקב שלא יפלו בניו בניהנם, וכשראה שנפלטו בני יעקב מניהנם והם נצודים בגלות עשו שמח, והוא סוד כי ציד בפיו, ולפי שהענין כך אמר יצחק אין עשו ראוי לירש ברכה עליונה שכלית אבל הוא יורש ברכה תחתונה גופנית ראוי לברכו על דבר גופני שהיא דבר שהגוף נהנה בו והוא המאכל והמשתה, ולפיכך אמר יצחק לעשן ועשה לי מטעמים ואוכלה (א) בעבור תברכך נפשי, נפשי בודאי שהיא הנפש המקבלת מזון ולא הגשמה, ולפי דרך זה נתכוין יצחק אבינו ע"ה להקל עונשם של ישראל בגלות, ושלא יירשו דיני ניהנם ואעפ"כ שכינה אומרת אפילו בגלות צריכים ישראל להקל מעליהם עול קשה של עשו והוא סוד (נחלת שבעה) ורכבה אוהבת את יעקב, כי השכינה בזמן אברהם אבינו ע"ה נקראת שרה, (ב) ובזמן יצחק אבינו ע"ה נקראת רבקה, ובזמן יעקב אבינו ע"ה נקראת רחל, כי לאה היא סוד היובל, ושתי השפחות הן סוד שתי נערות של שכינה.

ומשם

(א) נצטרך הכרחך נפשי, והולך למאכל ומשתה לעורר על אותו הכה אשר ממנו זאת הברכה כי כל הדברים העליונים צריכים בהתעוררת דבר יס למטה בדומתם כמו שצירחתי פעמים: (ב) וזמון יצחק נקראת דרכה, כענין שנאמר ויביאה יצחק האלהה שרה אמו שהפירוש כי הביאה אל אברהם שהיה העברה במקום שרה אמו וכן רחל שהיה עקרה הביא ואלהו של יעקב שנאכלה, ולמה הוא כזה הוציא ר"ל הביא כי היא חס השפה בנים וגם אחת, ושתי השפחות הם כזה לאח והוא שם (ובפרשם כזה שם היגלות דבריהם ע"כ) הנערות המשתנות להכנייה משפיעות לה בליטותיהם מה שמקבלים מולמעלה ולכן נקראו נקבות וגשמה השכינה ברמז רחל כי היא אשת יעקב שהוא קו האמצעי וגם היחס גדול פחותין אלו ולכן ויאהב יעקב את רחל ואמר יס לי כל אצל אברהם ויצחק לא נזדווגו עמה כמוהו כדומים עומדים מהדדקין זה לימין וזה לשמאל ולכן נחלפה ברמז משרה לרבקה ומרבקה לרחל וגם עמדה ולכן קראה יעקב בית אל כי היחס בינו ממש אצל אברהם קראה הר ויצחק שדה וכן לרבקה נאמר וירא את המקום מרחוק ויעקב נאמן ויפגע במקום ממש וילן שם, וז"ל הרב

ומשם

(א) ומשם נתקן הכל . ולפיכך (כס כו) ורבה שומעת בדבר יצחק אל עשו בנו . אז צותה רבה על יעקב לתקן את המטעמים (ב) ולקבל ברכתו של עשו . ואלמלא כן אין אחד מישראל נמלט מגלות חרבו של אדם . התבונן מאד . הנה הודעתך סוד ברכתו של יצחק ואהבתו אל עשו . ואחר שידעת זה צריך אני להודיעך שאלמלא שנעקד יצחק על גבי המזבח ולקח אברהם את האש ואת המאכלת בידו אין אחד מישראל יכול להתקיים מפני דינו של יצחק . ולא מפני שיצחק שנה את בנו ישראל הלילה חלילה . אלא מפני חסידותו שכל כך היתה פחדו ודינו מתורה ליראם ולפחדם מלחמא לפני יי' יתברך וראה שעתידים להטוא . אלא ראה שאין ישראל נצולים או מעונש גיהנם או מעונש גלות שמח לגמור דינם של ישראל בגלות . וכשראתה מדת החסד שהיא מדת אברהם שאל יגמר דינם של ישראל בגלות יהיו כולם כלים ונשתתים ולא ימלט אחד מעיר ושנים ממשפחה . לקחה מדת א"ל בידה את האש ואת המאכלת שלא יכלו ושלא יאבדו ישראל בגלות . וזהו סוד (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם . ואחר שידעת זה צריך אני להודיעך מהו הטעם שכה ענינו של יצחק מראות . דע כי יי' יתברך מיעט מדת הדין שלא תדקדק בכל העבירות וזהו סוד (בראשית כו) ותכחינה עיניו מראות . ומח הוא זה שאמר כי זקן יצחק ואחר כך ותכחינה עיניו מראות . הגני מאיר עיניך בע"ה . דע כי יש למעלה מדת רחמים גמורה ונקראת אח"ה זקן היא המרחמת בלי תערובת דין . וכשבני אדם חוטאים מדת הדין מתוחה כנגדם . וכשעומדים לדין והשם יתברך שחוא יהו"ה וראה שאם יגמר הדין תהיה כליה בכל העולמות מה הוא עושה מסלק הדין משם ומעלה אותו למדת רחמים (ג) הנקראת זקן . וכשמדת הדין מסתלקת לאותו מקום אין בה כח לא לדבר ולא לראות . וזהו סוד (ישעיה כ) וינבה יהו"ה צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה . ועל זה נאמר (בראשית כו) ויהי כי זקן יצחק ותכחינה כלומר גם עליו גם על מדתו מדבר . ולפיכך יי' יתברך בשעת הדין הקשה מרחם על עולמו ואומר (ישעיה מה) למעני למעני אעשה כי איך יחל . וזהו שאמ"ל אין בן דוד בא אלא בדור שכולו חייב וכו' (ד) וזהו סוד (ויקרא יג) כולו חפץ לבן מהור הוא . ועל דרך זה התבונן שאין לפחד יצחק כח וממשלה בשעת שחכת העליון מאור פניו למטה לפי שאורו הגדול מכסה מאור עיניו של פחד יצחק וזהו סוד (מדרש ו) יאר ה' פניו אליך ויהונך . מהו ויהונך שאם אי אתה ראוי לרחמים בשעה שיאיר פניו העליונים יתן לך מתנת חנם . וזה סוד יאר יהו"ה פניו אליך ויהונך . והגני מאיר עיניך בע"ה . דע כי בכל מקום שאתה מוצא אור פניו מלמעלה הוא סוד גדול (ה) והוא כי יש שלש מאות ועשרה פנים של זעם וכולם אדוקים בפחד יצחק וכשמדת הכתר מאירה פניה ומוציאה דגל של רחמים שחקק בו מדת א"ל שהוא סוד המעשרות של פנים של זעם . אזי

(א) ומשם נתקן הכל . וגם נזכר לומר כי בהם תקון סוד כל המלכות כי בכלל הדיכיים הודעות והסוד בכלל הדינה כסוד שניות למטה שניות למעלה כדלעיל בשער ב' בתינו שנה זלכך המלא צפירים רומזים להם ביסוד מעשה מ"ם ורבה ארבעת אלף יעקב כי הוא חסד ומשקוקת לבטלה חמיד אף בשפת הזעם לייסר בניה ברחמים ובנחם כח המיסרת בניה שלא כנגד רצון בעלה : (ב) ולקבל ברכתו של עשו כי כוונתה לעשות מה"ד . רפה ושלא יהיה לו כל הכרחה הגופנית שאלמלא כן היו ישראלי נסדדים מהעולם הזה לגמרי שלא יהיה להם ברכה גופנית כלל : (ג) כנקרחת זקן . פירוש לפי שהוא כזקן מלא רחמים וכמו שנאמר ועזיק וימין ימיני : (ד) וזהו סוד כולו חפץ לבן מהור . כלומר בזמן שהנע על כל צדו מלאכו ועד רגליו אין בו חסד ולא שום הקנה אז נהפך על כולו לזמן הרחמים וטהור הוא : (ה) והוא כי יש שלם מאות ועשרה כנגד מספרים י"ם עולמים שהם מדת יש שעליהם נאמר להנחיל ארבעי ים . ואמ"ל מספר המעשר שלהם זקן הוא בשער לפנים בשער ז' ובשער ט' וצרכי ים :

אזי כל פני הזעם חוזרות להאיר ונהפכות כולן לרחמים . וזהו סוד א"ל יהו"ה ויאר לנו . וזהו (א) (פסלס ט) אשרי העם יודעי תרועה יהו"ה באור פניך יהלכון . וא"כ התבונן סוד ויהי כי זקן יצחק ותכחינה עיניו מראות . ואז תשיג סוד (פסלס ט) (ב) תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו ומורד אשרי העם יודעי תרועה יהו"ה באור פניך יהלכון . (ג) ותראה מה הוא שופר של אילו של יצחק . וכשתתבונן ענינים האלו אזי תבנם לסוד שאנו אומרים יוצר המאורות זבורא מאורי האש . ואז תבין מה יש בין יוצר המאורות ובורא מאורי האש . כי יצירת המאורות נמשכות מן הרחמים הגדולים של מעלה בסוד א"ל יהו"ה ויאר לנו . ומאורי האש הם נמשכים ממדת אלהים ממדת החשך שנאמר בו (נבאשית ה) וחשך על פני תהום (ישעיה טז) יוצר אור ובורא חשך ולפיכך מדת א"ל מאירה לחשך הכלול במדת אלהים (ד) שהיא סוד אש . וזהו סוד יאר יהו"ה פניו אליך ויחונך . ואחר שהודענוך זה בשתי אלו המדות יש לנו להודיעך סוד מדת שם יהו"ה יתברך המכריע באמצע והיאך מנהיג את עולמו . **כנויים** של יהו"ה יתברך העומדים באמצע השורה מימינם חסד משמאלם דין והם כלולים באמצע בן החסד והדין . ואלו הכנויים אשר באמצע נקראים כנויי הרחמים ועליהם נאמר (דניאל ט) ליהו"ה אלהינו הרחמים והסליחות . והנני מבאר בע"ה דע כי כל שמות הקדש והכנויים והמדות , בין שנקראים חסד , בין שנקראים רחמים , בין שנקראים דין , אין לך אחד מכולן שיהיה חסד גמור או דין גמור או רחמים גמורים . שלא יהיה בהם תערובות . וכל זה משם אהי"ה ולמטה . (ה) אבל ממנו ולמעלה הכל רחמים וחסד גמורים פשוטים בלי תערובות בעולם . ועתה פקח עיניך ותן לבבך לראות ענינים עמוקים שהם כמו כללים לסדרי המרכבות והשרים וקשר הספירות . ובראותך זה אז תבין קצת הספירות והשמות והמדות קשורים זה בזה מקבלים זה מזה והיאך כולם נעשים חבורה אחת וכוונה אחת בלי פירוד בעולם . וכשתבין זה תבין סוד יחוד הבורא הכל יתברך ויתברך . דע כי שמות הכתר העליון הם כולן שמות פשוטים בלי תערובות דבר . כיצד רחמים הידועים (ו) הסמוכים לשם אהי"ה או חסד הסמוך לשם אהי"ה כולם (כ"א חסד ורחמים) גמורים פשוטים אין בהם תערובות ד"א וזהו סוד שנאמר (ישעיה נד) וברחמים גדולים אקבצך . וכי מה הם רחמים גדולים אלא מפני שהרחמים הכלולים בקו האמצעי אינם רחמים גמורים שהרי דין מעורב בהם שהם כלולים מן החסד ומן הדין אבל רחמים של שם אהי"ה הם הנקראים רחמים גדולים שאין בהם תערובות . וכן חסד עליון כאמרו (פסלס ט) ובחסד עליון כל ימוט שזוהו החסד הפשוט הגמור של שם עליון שהוא אהי"ה . אבל חסד של אברהם תערובות דין יש בו ונקרא חסד עולם ואינו נקרא חסד עליון . זה הכלל משם אהי"ה ולמטה נולדו ההפכים כולם (ז) פנים ואחור , ימין ושמאל , ולפיכך אין לך שם או מדה משם אהי"ה ולמטה שהיא פשוטה בלי הרכבה .

ואחרי

(א) אשרי העם יודעי תרועה . מ"ל וידע בהם את חגשי סכות וי"מ מ"ל ידיעה והיבור כלומר היודעים לנחות מה"ד ולהכרה ברחמים : (ב) תקעו בחסד שופר בכסה ליום חגינו . כלומר תקעו ברחמים בחסד שופר הכלול בדין ורחמים כדי לכסות את עיני הדין ביום חגינו : (ג) ותראה מהו השופר של אילו של יצחק . כי האיל שנעקד ונעשה מה"ד דפה מתעבר ברחמים ונעשה שופר ממנו שהוא כולל דין ורחמים כללעיל בתהלה השער : (ד) שהיו סוד אש . כי יבד אש בתקומו למעלה הוא חושך בלי מראה שם היה לו מראה אש היה מאיר כל האור שמתח קוטר כנגלל בליה ואומר כי מדה אל מאירה לאותו חושך וזהו שאלמו בסוד בורא מאורי האש כי הוא מאור האש ההשך : (ה) אבל ממנו ולמעלה הכל רחמים . פי' למעלה בכל מיני תר"ך מאורות הדבוקות במדת הכהר שביצרנו בסוף שער ח' אז יראה לרפוז חף לנ' מעלות גנוזות שם למעלה ממכסה לדעת קצת המקובלים כאלה אלה לקמן במהלת שער י' : (ו) הסמוכים לשם אהי"ה . כלומר הדבקים בשם זה : (ז) פנים ואחור ימין ושמאל . כי הימין ושמאל אז פנים ואחור כולם שמות נאמרים בהפך אל דבר אחר כי לא יובן שאלה בדב"ר שהוא ימין או אחור אלא בשנים לכן אהיה

ואחר שידעת זה דע כי כל שמות הקודש והכנויין שהם מן הכתר ולמטה אין לך מדה פשוטה שאינה מתערבת עם חבירתה. כיצד חסד אברהם אינו חסד נמור שהרי (א) מדת הדין של יצחק מתערבת עמו ואין לך מדת רחמים שאין בה קצת דין ואין לך מדת דין שאין בה קצת רחמים (עיין צ"ע ופנדרס). ואם תקשה א"כ למה אתה קורא מדת דין מאהר שיש בה רחמים וכן למה אתה קורא מדת רחמים מאהר שיש בה דין, דע כי המדה שעיקרה רחמים ורובה מתלבשת ברחמים אע"פ שיש בה קצת דין אנו קורין אותה מדה רחמים וכל מדה. שעיקרה דין ורובה מתלבשת בדין אע"פ שיש בה קצת רחמים אנו קורין אותה מה"ד, אבל אין שם לא מדה ולא כנוי מאה"ה ולמטה שיהיה כולו דין נמור או כולו רחמים נמורים. שאם אתה דן כן נמצאת אתה קוצין בנטיעות ומפריד ביחוד, שאם תאמר שמדת רחמים היא רחמים נמורים לעולם לא תתחבר עם מה"ד הגמורה. נמצאו (ב) כשני הפנים שאינם מתקרבים זה לזה לעולם ואם לא יתחברו הרי היחוד נפרד פרקים פרקים מדת רחמים בפני עצמה ומה"ד בפני עצמה. וע"ז נאמר (משלי יו) ונרגן מפריד אלוף. **אבל מוד** קשר הספירות והשמות והכנויין והמדות אלו באלו הם כמו שאומר לך. דע כי מדת הכתר העליון שכולה רחמים מתאחדת תחת בצד החכמה הפונה למעלה שהיא ג"כ רחמים. ומן הצד השני של חכמה הפונה למטה ונקראת אחר גולד מה"ד. ומצד הדין של חכמה הפונה למטה מול הבינה הור אותו צד הנקראת דין להיותו נקרא רחמים אצל מערכת הבינה כי יותר שמתרחקים מן הכתר נולדות הדין בהם. וא"כ האחרונים של חכמה נקראים דין אצל הכתר ונקראים רחמים אצל הבינה. ומכ' הספירות האלו הנקראות חכמה ובינה נאצלים כל שאר השמות והכנויין. נמצאת למד כי כל ימין הוא מצד החכמה (ג) וכל שמאל הוא מצד הבינה ואע"פ שהימין היא מצד החכמה אין החכמה רחמים נמורים כמו שאמרנו שאפילו

היה שהיה הראשונה בראש פניה שאין בה לא ימין ולא שמאל או פנים ואחור כי היא נאלצת ממי שאינו נגד לא צד ולא במקום ולא בתואר אבל הבאש אחריה צדוהא אליה יאמר בהם ימין ושמאל פנים ואחור שזו לימניה וזו לשמאלה וזו אחריה זו פניה פנים לזו פעליה ואחרים לאחרים כמו שכתבנו והולך ואף כי כולם נזהרים אשר אין בהם לא גבול ולא מקום כל זה נאמר עד"מ להפצתם ופעולתם זה צד בשמיעו ומקבל ועד"ז אחר שאין לך שם זה מדה משם אלה"ה ולמטה שהיא פשוטה עלי הרכבה כדרך שכתבנו בסמוך כי בפניה הפונה למעלה למשפיע היא רחמים ובפניה הפונה למטה למקבל ממנה היא דין כי לעולם המשפיע הוא הנותן ברחמים והמקבל הוא החר וממנו וא"כ אינו כ"כ רחמים כמותו והוא דין בעיקר גליו והפכו עד שהתחמון יותר הוא דין יותר וכדי להנין ענין ההשתלשלות וקבלתם זו מזה העמדות לפעך ליור עמידתם והכרח כי הפחד הוא היסוד רחוק מהכרח ולכן הוא דין גולד יקשה ולולא כי נמנעו גם החדש להשפיע בתפארת ולהעמידו בלמטה ולהכריע ביניהם היה הדבר משתלב והולך עד עד שהתחמון היסוד דין שאין כל צדיה יכולה לעמוד בה לכן גדרה חכמתו להשתלב הדברים בדרך זה ולהחזיר ולהחיות הדין ג"כ כיצד עד שהיה הדין רפס בדרך שנתבאר הענין באריכות בספר המערכת במערכת הנועם והדברים עיוקים ועמוקים ודברנו בהם בהם ע"ד ההעברה והקבל למחולין בעיון עד שיתבאר צד זה כל דברי הרב המהרש"ה שכתב והולך. בענין זה ועמקי הדברים ליודשי מן מסורים הם :

(א) מדת הדין של יצחק. ע"ש עירוב הדין שבו בדרך שכתבנו בסמוך קוראו מה"ד של יצחק ולפי האמת הרי הוא מעורב עם מה"ל של יצחק משם כמו שכתבנו בנזק הענין כי כולם מעורבים אלו באלו ומכיוון אלו עם אלו :

(ב) כנוי הכדים שאינם מתקרבים זה לזה לעולם. והמשל בעניניו הטבע הנמצא להנו צד' היסודות שאם לא היה החומר היולי מיוחד הוזה ומשתבש זה עם זה לא היו יכולים להשתבש יחד ולהתבסס האם מים והמים אם זה לזו כמבואר בפני הכתב : (ג) וכל שאלה הוא מלך הבינה. בענין שהיה למעלה צדו כי מעלת הימין על השמאל מעלת

שער ה

שאפילו האתוריים של חכמה דין הם נקראים כנגד הכתר כ"ש הימין הנמשך מן החכמה שיש בו דין ורחמים, אבל זה הכלל כל הספירות האצולות מצד החכמה כולם נקראות מדות רחמים, לפי שהספירות האצולות מן הבינה כולם דין, ולפי מערכת אלו אצל אלו נקראות אלו רחמים ואלו דין, לא מפני שאלו של צד ימין הם רחמים גמורים אלא שרובם ועיקרם רחמים אבל קצת דין יש בהם, ולא מפני שאלו של צד שמאל הם דין גמור אלא שרובם ועיקרם דין אבל קצת רחמים יש בהם, וזהו סוד קשר הספירות והמרכבה שאלמלא העירוב שבמדות לעולם לא היו מתקרבות ונקשרות אלו באלו, **נמצאת** למד כי מדת א"ל שהוא מדת חסד אברהם אע"פ שנקראת חסד ויש בה רחמים הרבה קצת דין מעורב בה, ומדת אלה"ם שהיא מדת פחד יצחק אע"פ שנקראת דין ויש בה מיני עונש הרבה קצת רחמים מעורב בה, אבל מדת שם יהו"ה שהוא קו האמצעי והוא עומד באמצע כל השמות כמו שהודענו ממינו חסד ומשמאלו דין כלי ספק שם זה כלול בדין וברחמים מכאן ומכאן ולפיכך הוא פוסק אם לחיים אם למות, אם לעונג אם לגע, ולפיכך תמצא שם יהו"ה שהוא סוד קו האמצעי והוא עומד באמצע (א) זו היא מדת יעקב אבינו ע"ה ולפיכך נאמר בו (בראשית כג) ויעקב איש תם יושב אהלים כלומר יעקב הוא סוד המדה האמצעית כמו התיזות שבלולב שמתיים שני הצדדים באמצע כך יעקב מתיים שני האהלים שהם אהל אברהם שהוא חסד, ואהל יצחק שהוא דין, וזהו סוד (בראשית כג) ויעקב איש תם יושב אהלים כי מה צורך לומר יושב אהלים היה לו לומר יושב אהל אלא מדת יעקב עומדת בין שני אהלים ומתייזת ומאחות ימין ושמאל במדה האמצעית עד שנמצאו אברהם ויצחק נאחזים ביעקב, אברהם ימין יעקב יצחק שמאל יעקב, וזהו סוד הכתוב השלישי מכריע ביניהם בין מדת א"ל שהוא חסד ובין מדת אלהים שהיא דין, נמצאת למד כי השם הגדול יהו"ה יתברך שהוא עומד באמצע הוא כלול בחסד ודין וזהו שאמרו בפירקי היכלות ממינו היום משמאלו מות, ואחר שידעת זה יש לנו להודיעך כי מכאן תבין היאך כל השמות וכל הכנויים וכל המדות הם נאחזים בשם יהו"ה יתברך, וזהו שאמרו בספר יצירה היכל הקדש מכון באמצע וזהו סוד שם יהו"ה שהוא באמצע כל השמות בין מלמעלה בין מלמטה בין מן הצד, וזהו סוד (מלכים ב' כג) ראיתי את יהו"ה יושב על כסאו בכל השמות והכנויים ופועל פעולותיו, וכפי הפעולה שצריך לפעול כך מתלבש בשם או בכנוי הראוי לאותה פעולה, ושמור עיקר זה תמיד כי הנה תמצא יהו"ה נקרא לפעמים רחום ולפעמים קנוא ונוקם ובעל סימה ואיש מלחמה כאמרו (יחזקאל ב' ח) אל קנוא ונוקם יהו"ה נוקם ה' ובעל סימה ואומר (שמות יט) יהו"ה איש מלחמה ואם הוא כולו של רחמים היאך אפשר לומר בו אלו הכנויים של דין קשה, אלא באותו הצד של דין שאמרנו שהוא מעורב עם מדת רחמים מתאחזין אלו הכנויים של דין וכפי המדה הראויה כך הכנויים מתאחזים בו ומתלבש בהן, ונמצא שם יהו"ה כלול ומשוכלל בכלן בהתלבשו במלבוש הראוי לכל דבר, ושמור זה העיקר וממנו תראה שהש"י אינו משתנה כלום כאמרו (מלכים ב' ח) אני יהו"ה לא שנית, אבל השינוי הוא כפי הדין הראוי להתלבש בכנויים הראויין לגמור הדין אם לטוב אם לרע, ושמור זה העיקר הגדול מאד מאד והראה גדולתו יתברך ועוצם מלכותו, ואחר שהודענוך אלה הכללים הגדולים יש לנו לחזור ולהודיעך בפירוש מה שהתהלנו לבאר בשער זה ולומר, כבר ביארנו שמן הכתר ולמטה אין שם מדה פשוטה שאינה מעורבת עם הכיורתה כי אצילות

החכמה

הנכון כל המה: (א) זו היא מדת יעקב, כמובאר לפנים בספר ו' בכינוי חסד:

החכמה שנמשכה מן הכתר חייבה כל ההפכים וכל התערובות וכל דרך האצילות וקשר המרכבות, שהרי החכמה סמוכה לכתר ולכינה ומאחר שהיא סמוכה בין שתי ספירות הרי יש לה פנים ואחור הפנים מביטות נגד הכתר והאחורים נגד הכינה ומאחר שיש בה פנים ואחור הרי היא סבת כל ההפכים והשינויים וכל התערובות שבעולם. ומכאן נולדו כל פנים ואחור, כל לבן ושחור, ימין ושמאל, ומעלה ומטה. והוא אחד מן הסודות העמוקים בקשרי מרכבה ואצילות ההויות, והמבין סוד זה יבין כל המרכבות וכל המעלות האצילות שהם בצורת. מקבל ומשפיע (א) והוא סוד אנדרוניגוס, ולא שיש שם צורת אנדרוניגוס חלילה חלילה לשם יתברך להאמין דבר כזה ולהוציא דבה ושם רע, אבל כמו שאמרנו למעלה בסוד כל פירקי מרכבה והשרים העליונים שכלם כולם ביחד נקראים אדם לא שהם בצורה שלנו או כמונו חלילה חלילה, אבל יש מעלות גדולות נעלמות מלאים זיו וזהר ומיני מאורות וכולם כאחד נקראים בשם מוח לא שהם כצורת מוח שלנו או כמוה שלנו אלא שהם רמוזים בסוד המוח, וכן יש כמה עולמות מלאים כל מיני דשן וכל טוב ונקראים ימין, וכן יש כמה עולמות מלאים חשך שאינו כתאחו והוא בלי גבול ונקראים שמאל, וכן יש כמה עולמות בצד שמאל מלאים עושר וכבוד ונכסים (ב) ונקראים צפון, וכן כל כיוצא בזה, ובדרך זה כל צורת המרכבות העליונות והמחנות והצבאות, מהן יש כתות נקראים בשם עין, מהן יש כתות נקראים בשם און, ומהם יש כתות נקראים שפתים, ומהן יש כתות נקראים פה, ומהן יש כתות נקראים ידים, ומהן יש כתות נקראים רגלים, וכל המחנות והמרכבות (ג) כאחד נקראים אדם, וכל אלו המרכבות וכל הצבאות וכל המחנות כולם נקשרים אלו באלו ומקבלים שפע וקיום אלו מאלו ונמצאו כולם מקבלים כח מאור מן הכתר וממנו כולם מתפרנסים בהתאחדם בשם יהוה יתברך כי סוד יהוה הוא סוד בורא הכל יתברך וקוצו של יו"ד הוא סוד הכתר ובשם יהוה הוא העיקר וממנו יקבלו כל המרכבות וכל המעלות כח שפע וקיום אלו מאלו ונמצאו כולם צופים לשם יהוה מקבלים כח מאור הכתר. נמצאו כל המעלות מקוצו של יו"ד ולמטה כולם מקבלים כח אצילות אלו מאלו, וכן כל מעלות העולם עליונים ותחתונים, בעולם המלאכים, ובעולם הגלגלים השמים והכיבושים והמזלות, ובעולם התחתון, כולם נקשרים אלו באלו ומתפרנסים אלו מאלו. נמצא כל המעלות מקבלות כח וקיום מקוצו של יו"ד של שם יהוה יתברך ונמצאת כל מעלה מכל מעלות יהוה יתברך שיש לה שתי פנים. הפן האחד שמקבלת ממי שלמעלה ממנה, והפן השני שבו משפעת טובה במי שלמטה ממנה (ד) עד הגיע לטבור הארץ. נמצאת כל מעלה ומעלה שיש בה שני ענינים כח קיבול לקבל השפע ממי שלמעלה הימנה וכח השפע להשפיע טובה במי שלמטה הימנה, ובדרך זה נקראות המרכבות אנדרוניגוס מצד מקבל ומשפיע, והוא סוד גדול מסתרי האמונה. (ה) והמבין זה יבין סוד הכרובים וסוד תבנית המרכבה שעשה שלמה המלך בב"ה (ו) ויבין היאך מן הכתר ולמעלה כל המדות של הסוד ורחמים וכל

(א) והוא סוד אנדרוניגוס. כלומר סוד מלאכות אנדרוניגוס למטה בסוד הדמות והדונגה למעלה כשאר כל אדם שהוא בצורת המרכבה: (ב) ונקראים לפון. כחומר לפניו כשער ו' כמיו לפון: (ג) כחומר נקראים בשם אדם. והוא המזכר כספרי המקובלים אדם העליון והתפלה הוא עיקרו כמו ביאר למעלה כשער ג' בכינוי נח כי הוא הראש והדונגה למעלה ראש כחמד ופחד והנחשים והחיות והמזכר וברית היסוד ופריעת העטרה המלכות ונקשרו לג' עליונות מוח ומחשבה ולבון יסוד הכל שלנו מדמים אותם לחזק על דרך דמיון כתיבת ראוון בן יעקב לראוון כמו שיער בהקדמת הספר: (ד) עד הגיע לטבור הארץ. ועד הסוד כ"ל למלכות: (ה) והמבין זה יבין סוד הכרובים. פירוש ססיו כמקבל ומשפיע כמער אש ולויות: (ו) ויבין היאך מן הכתר ולמעלה כל המדות וכו'. כלומר כל הכ"ף מזהירות שחמנו אור השלם גוורם כמו שיער למעלה בתחלה ביאור כינוי שם זה:

שער ה

וכל בוב כולן שלמות ופשוטות ואין בהן תערובת דין לא מעט ולא הרבה. ויבין שאין מן הפחד ולמעלה צד דין ולא דבר קושי כלל אבל הכל שמחה וצהלה וששון וכל טוב וכל זיו וכל מאור שאין דין בו כלל כי אם מצד האחרים, והאחרים מתחילין מן החכמה ולמטה, וכמה אחרים יש שנקראים פנים וכמה פנים יש שנקראים אחרים, והסוד כולו כלול במקבל ומשפיע, וכשתבין הסוד הגדול הזה תבין מה שאמרנו מן הכתר ולמטה אין שם שם פשוט שיהיה כולו חסד גמור או רחמים גמורים אלא קצת דין מעורב בו, ואין לך שם שיהיה כולו דין גמור אלא קצת רחמים מעורבים בו, וזהו סוד קשר המרכבות ואצילות המעלות וסוד הצינורות וההמשכות, וסוד כל מה שזכרנו בבאן יש כלל גדול בתורה והוא סוד (במדבר ד')

(א) ולא יבאו לראות כבלע את הקודש ומתו ואין לי רשות לפרש בכתב יותר מזה, נמצאת למד כי כל שמות הקודש וכנויין הנאגדים בשם יהו"ה יתברך כולם מעורבים אלו באלו וכולם מתפרנסים אלו מאלו וכולם בין של ימין בין של שמאל כולם כוונה אחת להם והיא הדבוק בשם יהו"ה יתברך כי ממנו יבא השפע והחיים והקיום, ולא תהשוב בדעתך כי כתות של ימין ושמאל למעלה חולקין אלו עם אלו או שונאים אלו לאלו או מכחישים אלו לאלו הלילה והם (ב) אלא כשתראה אותם כחולקים אינם אלא בנושאים ונותנים בדין להוציא משפט בני העולם לאור בדין אמת, וזהו כלל למדת חסד ודין והסוד (בראשית כג) וילכו שניהם יחדיו וכו' (פסלים יט) משפטי ה' אמת צדק יחדיו כלומר הכל כוונה אחת כי כולם מוסכמים בהסכמה אחת והיא הדבוק בשם יהו"ה יתברך, וזהו שאמרנו חו"ל אין למעלה לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, וא"כ מהו זה שאלו עומדים לימין ומזבין ואלו עומדים לשמאל ומחייבין, דע כי כל זה להוציא המשפט לאור ולקבל כל נברא הדין הראוי לו, אבל של ימין ושל שמאל למעלה אחת היא להדבק בשם יהו"ה יתברך וכל הכתות האלו בין של ימין בין של שמאל אוהבין זה לזה, וזהו שתקנו בברכת יוצר המאורות כולם אוהבים כולם ברוכים כולם גבורים כולם עושים באיבה ובראה רצון קוניהם, והתבונן זה עד מאד ותראה מה שפירשנו הלא הראה כי הקדושה כולם מתכוונין לגמרה ביה (ג) כי זהו אחד מדרכי היהוד הגדול, ולפיכך אמרו בברכת היוצר וכולם כיבולים עליהם עול מלכות שמים זה מזה ונותנים באהבה רשות זה לזה להקדיש ליוצרים בנהת רוח וכולם כאחד עונים באימה, וכיצד עונים כתות של ימין אומרים קדוש ושל שמאל אומרים ברוך ואלו ואלו כאחד אומרים ימלוך, הווכים להבין סוד זה ויבינו כיצד הוא הסכמת כולם ביחוד השם יתברך, וכל זה שאמרנו מן השורה ולפנים שיהיו סוד חומות המקדש העליון, אבל מן החומות ולחוץ (ד) יש כתות רעות לצד שמאל ואינם למעלה כי אם למטה, וראש כל הכתות הרעות הוא **סמאל** ואלו כולם בעלי קטטה ומשטמה ואינם מכלל בני הצד המלך אלא חוץ לשלש מחיצות וחוץ לחומות המקיפות את המחנה (פסלים ט) כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש שלש מהנות הזכיר ב' זו (ה) ואיני בפירושו הדבר הזה עכשיו, ואומר עוד (ו) ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם, ואלו הן הכפירים

(א) ולא יבאו לראות כבלע את הקדש, כבר ידעת כי כלי הקדש נעשו כדמות רמזים וכמות פלימות לכן היה צריך שלא יבאו לראות אותם כאשר יבאו ללפול ממקומם ולהפנים כל אחד למד נדחקו בפני עמנו מן יסודם להשוו במקום רמזיהם ג"כ איזה פירוד וקניאן אך כאשר הם בחיבור לקשר אחד הדוקים זה בזה אז הנה יכול לראות בהם: (ב) הלא כשתראה אותם כחולקים, פירוש כאשר תראה מן הפסוקים רמזים כי ללו הסמות ומדות חולקים: (ג) כי זהו אחד מדרכי יהוד הגדול, כמו שכתבנו בסוף שער ד' ענין הקדושה: (ד) יש כתות רעות לצד שמאל, כבר ביארתי ענין זה כולו בשער ה' כתינו נכר נכר ובשער ז' כתינו טוב וביארתי שם ג"כ כי כמאל הוא כנגד ההפסדה: (ה) ואיני צרי' הדבר הזה עכשיו, כוונה הענין כולו כמ"ל מן לכל מדרכות הקדש שמן החלומות ולמטה כגון היות הקדש ולרבע מהות שמים וכל ההיכלות כמו שביארתי למעלה בשער ז' כתינו טוב ואלו

הכפירים שואנים לטרף. ועל מי אמר הכתוב שלא יטמאו ודאי שהוא מדבר על אותם בלומר אלו שחזו לשורה מצפין מתי יכשלו בני אדם בחטא ובטומאה ויקטרגו עליהם למעלה ויצא מן הדין שיתנום בידיהם של אלו המקטרגים והיודעים דבר זה יודעים כמה ראוי להזהר מן העבירות (א) וזהו שארז"ל יודר ומשטין עולה ומקטרג נוטל רשות ונוטל נשמה זו"ש (פ' ט"ז קד) הכפירים שואנים לטרף ולבקש מאל אכלם, אם תתבונן בזה תבין שאמר בבאן לשון א"ל ולא אלהים והטעם הוא כי האל יתברך שהוא מרת החסד והרחמים מעבב שלא יתנו לטרף הכפירים כי מרת אל כמו שהודיענוך מלמדת זכות על בני העולם שלא יפלו ביד הכפירים, והמבין סוד זה (ב) יבין פרשת אויב בתחילה, ויבין כי אויב (ג) אע"פ שהיה צדיק גמור מהחייב היה לאותו העונש וזהו סוד (אויב ה) ויבאו בני האלהים להתיצב על יהוה ויבא גם השטן בתוכם, ואין לירשות לילות עכשיו יותר, והנה הכפירים משמינים למטה את האדם ועולים למעלה ואומרים עבירה זו עשה פלוני תנחמו בדינו כי אלינו הוא והרי מדת אלהים משמאל אינה מעכבת שהרי היא מלמדת עליהם חובה ומי מעבב מדת אל שמלמדת זכות כמו שאמרנו למעלה ולפיכך הכפירים מסדרים טענות ושואנים לטרף ולבקש מאל אכלם לפי שהוא מעבב על הכפירים, ואחר שהודיענוך אלו הכללים הגדולים ראוי לנו לבאר ביאור הכנויין שהן תלויין בנ' שמות הנזכרים למעלה להודיעך היאך הכנויין של מדת אל מעורבת מדת הדין עם החסד שלהם וכיצד הכנויין של אלהים מעורבת מדת הרחמים עם הדין שלהם, ובמו כן ראוי להודיע כמה הוא שיעור התערובות בכל כנוי וכנוי מהם, או היאך מתערבים אלו עם אלו והיאך נקשרים אלו באלו, וקודם שנבא בביאור זה יש לנו להודיעך כי (ד) כמו שאמרנו באברי המרכבה שהם נקראים עי"ן, או או"ן, או י"ד, או רנ"ל, ואינם לא עין ולא און ולא יד ולא רגל ממש אלא כנויין ורמזין כך יש לך לרעת כי יש למעלה במרכבה ענינים שנקראים מים (ג') ואש (ג') ורוח (ס') וארץ (ע') וחלילה חלילה שיהיו מים או אש או רוח או ארץ כמו אלו שלנו, אבל הם דרכים עליונים גוראים ונקראים לפי מדותיהם בשמות הללו אבל אינם כמו אלו כמו שאמר רבי עקיבא לתלמידיו כשאתם מגיעים אצל אבני שיש מהור אל תאמרו מים מים שנאמר (פ' ט"ז קד) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, ובפרקי היבולות פירשו יותר דבר זה ואמרו כי יש היכל ידוע למעלה ובשמיים שם אותם העולים למרכבה שאינם הנזנים ונראה להם בתוך אותו היכל ענינים גדולים והוא מדמה בדעתו שהם מים והוא שואל ואומר מה טיבן של אלו המים מיד קול יוצא מלמעלה ומכריז על זה האיש שהוא ממנשקים הענל ומיד נענש, וא"כ התבונן היאך נלו למקום זה שאין מים ממש ומה

תבין

ואלו המקטרגים עומדים לארוב מהי וכנבו לפניו לחטוף השפע הטוב צעון בני אדם בהתעוררות עליהם כמו שפירש בספר ח' כבינו באל שבע : (א) וזהו שארז"ל יודר ומשטין, פירוש משטין אם האדם מדרך הסוכה כי הוא השטן הוא הילך הרע ועולה ומקטרג ואומר פלוני עבד עבירה פלוני חטא וכו' עד שנוטל נשמתו : (ב) יבין סוד פירוש ח'יו"ב בתחלת, פ' מה שאמר בתחלת אותה הפרשה מציאת השטן בתוך בני האלהים וקטרגו שהענין כולו כמו שהמר בסוד הכפירים שואנים לטרף : (ג) ואף כי היה צדיק גמור, הקדוש ב"ה לא עבד דיוגל בלא דיוגל יובן ג"כ לוחה פרשה כי מחייב היה לאותו עונש כסוד הילגול שהרי אמר ה"ס ה"ס בלדן עון שכבר היה וזהו שאמר רז"ל אויב בן יבמה היה ח"כ חפשי בהיה צדיק בן רשע כי נענשה בשכר חפזתה בהיותה בנחף הלאשן שסור סוד הדיוק וזע לו בלדיק בן רשע וזהו ששקל כאשר השיב לו אליהוא הן כל אלה יפעל אל פעמים ושלש עם גבר שרמו לו זה הסוד והוא לא ידע להשיב לו עוד הסוכה נילתה כמו שפירש לחיוריו ובספר הוא עמוז אמר תם חכמי לא חזק גשפי כלומר לא חזק חס נפשי כבר חפזת חס לא ויש מקובלים אומרים כי נשמתו היתה נשמת יעקב והיה מחייב לאותו עונש כעבור האמות נשאל ואם קבלה נקבל וברוך הודע כי הכנה של להשיב על זה חפשי כי לך אמר הרב ואין לי רשות לגלות עכשיו יותר : (ד) כמו שאמרנו בפרקי המרכבה, היינו למעלה בסוף

ובספר

שער ה

תבין לשאר הדברים לאש ולרוח. וכן הוא אומר עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לודם. ואל יעלה בדעתך שהן אש או רוח כמו אלו אלא שמותם על כוד מדותם. ואדר שהודענוך זה יש לנו לחזור ולהודיעך כוד כל הכנויים דנמשכים בכוד אלו הג' שמות שהם א"ל אלהים יהו"ה ולהודיעך כי יסוד מים כלול במדת אל ויסוד האש כלול במדת אלהים ויסוד הרוח כלול בשם יהו"ה יתברך ויסוד הארץ כלול במדה הנקרא אדנ"י. והנני מודיעך סוד גדול. היסודות הם ארבעה וההילוקים הם שלשה כיצד א"ש רוח מים כלולים במדת אלהים א"ל יהו"ה ותמצא אש מכאן ומים מכאן ורוח באמצע (א) וזהו סוד (בראשית ה) והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרהפת על פני המים ותמצא דרוח מרהפת בין אש למים. כן תמצא שם יהו"ה יתברך בין אלהים ובין אל. ובית קיבול של ג' אלו מי הוא הארץ כמו שכתוב והארץ היתה תהו ובהו וגו' כן בית קיבול של ג' שמות אלו שהם א"ל אלהים יהו"ה הוא אדנ"י כי כל הדינין שדינין בב"ד של א"ל אלהים יהו"ה כולן מוכרים אותם ביד אדנ"י לגמור אותן ולפיכך תמצא כי אדנ"י גומר כל הדינים שדינין למעלה בעולם היתהתן (ב) והמבין זה ויבין סוד (כס נג) דבר האיש אדנ"י הארץ קשות. ויבין סוד (יבסע ג) חנה ארון הברית אדון כל דארץ. ויבין דברים אלו על מתכונתם.

(זהו סדר קבלת הכנויים על כס לוחם היודעים חמשה שמו הגדול יתברך)
(ועיין מכודות אלו זוכר בראשית דף י"ב עמוד ד' ומכס וליך ועיין לעיל)

י	ו	ה
הכמה	כתר	בינה
חסד	רחמים	דין
אברהם	יעקב	יצחק
אל	יהוה	אלהים
מים	רוח	אש
גדול	גורא	אדיר
רהם והנן	נושא עון ועובר על פשע	שופט, דיין
חסין	אמת	חוק
ארץ אפים. רב חסד	מרום, רם	כביר כח. איש מלחמה
קדוש	נוצר חסד	גבור
חסיד. סולה	שוכן עד, קדוש	פוקד עון, משלם גמול
מים רעים	רוח צימוי	א"ש גדולס
אש חלוטס	מים צימוי	רוח חזקס
רוח (צימוי) [חלוטס]	אש צימוי	מים מעמיס

וצדקתם הספר: (א) וזהו סוד והלך ביתם תהו ובהו וחשך על פני תהום. כלומר ר"ל יסוד האש שהוא השך שם בלא מראה כמו שפירש למעלה ותהום הוא המים והמר כי הרוח מרהפת צימוי: (ג) וכמבין זה ויבין סוד

המבין סוד סתרי המרכבה בענין השמות והכנויין יבין סוד ב"ד של מעלה

ומה היא המדה המלמדת זכות או המלמדת חובה או המכרעת ביניהם, ויבין סוד מה שאמרנו שאין לך מדה מן הכתר ולמטה שאינה מעורבת במדה אחרת, ויבין היאך המרכבות כולן מרוקנות זו בזו, ויבין מדוע חילוק השמות והיסודות הוא לשלשה חלקים, ומדוע הם ארבעה, וכן חילוק אותיות השם הגדול (א) שהן ג' וכללן ד'. דע כי חילוק אותיות הש"י שלש שהן ארבע וכן חילוק היסודות שלשה שהן ארבעה והמעם כי חילוק היסודות שלשה הם, מים כנגד אש, ורוח מכרעת ביניהם, והארץ בית קיבול לשלשתן. וכפי שיתגבר אחד מאלו השלשה יסודות בארץ כך הפעולה נעשית בארץ, וכמו כן שלשת אותיות יהיו יתברך כנגד א"ל יהו"ה אלהי"ם, אל כנגד אלהים, יהו"ה מכריע ביניהם, ואדנ"י שהוא מדה אחרונה היא בית קיבול לשלשת אלו השמות, וכפי שיתגבר אחד משלשה שמות אלו כך הפעולה נעשית ע"י אדנ"י. כיצד אם נברה מדת החסד שהוא א"ל על אחד מבני העולם או כולן כך נומרת מדת אדנ"י אותה והיא מטיבה למי שהדין נותן כמו שאמרנו למעלה. ואם נברה מדת הדין שהוא אלהים כך היא נומרת ומענישה את הראוי להענישן כפי שיצא מן הדין. וזהו סוד (נחלתי מנ) דבר האיש אדנ"י האר"ץ. וכשתבין זה תבין סוד הכתר עליון הנקרא אחי"ה שכולו רחמים והוא המשפיע ואינו מקבל. ותבין סוד אדנ"י שהוא הספירה האחרונה שכולה דין והיא מקבלת ואינה משפעת, וצריך אני להאיר עיניך בדברים הללו כי סתומים וחתומים הם והנני רומז בכתב אבל אנמור לך כל הדברים בקבלה על פה בע"ה. סוד הספירה האחרונה מקבלת ואינה משפעת במינה (פי' בחלילות) אבל בכל מה שלמטה הימנה היא משפעת (ב) ולפיכך נקראת אדנ"י, ומה שאמרתי לך שכולה דין מצד עצם אמתה אבל כשהיא מתמלאת מן הספירות שעליה הכל כפי המלוי, אם חסד חסד, ואם דין דין, ואם רחמים רחמים, והכן זה מאד. הנה הודעתוך בראשי פרקים כיצד מדת אדנ"י מתמלאת משלשה שמות וכיצד פועלת בנבראים כפי הדין. ובדרך זה תבין בחיות המים או האש או הרוח מהפכין בארץ (ג) כי כפי גבורתם בארץ תהיה הארץ פועלת. ואחר שהודענך זה הכלל הגדול מכאן תוכל להבין מדוע אדנ"י הוא בית שער לתפלות, ומדוע הוא ב"ד של מטה, ומדוע הוא מוחין ורופא ממית ומחיה. וראוי אתה לעיין ולהבין מאת כל מה שביארנו בשער הראשון שהוא שער אדנ"י וכשתחבר אותן הדברים שביארנו שם עם הדברים שפירשנו עתה במקום זה או יראו עיניך וישמח לבך ותראה כי כל הדברים באין על סדר חכמת י"י יתברך. תבין מדוע נקרא אותה המדה אדנ"י שהוא כמו אדנ"י העמודים שהן בית קיבול לזו העמודים (ד) בסוד ו"ה (ה). ותבין מדוע נקראת בא"ר או י"ם או אר"ץ או שאר השמות שכתבנו בשער הראשון, ובכאן נשלם ענין זה בפירוש הכנויין. ועתה בע"ה נבאר שאר השמות שנקרא בהם שם יהו"ה יתברך בענין שתשיג בהן חכמה ותזכה להדבק בשמו

סוד דבר האיש אדנ"י הארץ קסום. פירוש כמו שגברה מה"ד שעליו כך הוא. גומר להעניש ולדבר קסום בחלץ ולכן נקרא אדנ"י הארץ כי הוא הממונה לגמור ולדון בחלץ כפי הדינים שדין עליו מלמעלה ולכן אמר גם כן הנה ארון הכהנים ארון כל הארץ כי נוכל לומר גם כן שמלות ארון כל הארץ חוזרים ג"כ למלות ארון הכהנים וז"ל הנה ארון הכהנים שוכן בו הוא ארון כל הארץ: (א) שהם ג' וכללן ד'. כי עיקרו של שם הם אותיות יה"ו וה"ה אחרונה שהיא אות הכדושי ממנה לינו אות מחולק בשני ענפים שהרי כבר הוא נרשם בו קודם: (ב) ולפיכך נקראת אדנ"י. שהוא לשון אדני העמודים: (ג) כי כפי גבורתם בחלץ היותם הארץ פועלת. פי' כגון במחלצים ומחיים וכל פעולתה כי הארץ לעולם עומדת ואינה פועלת רק עיקר פעולתה כפי ההקפדות והסודות שעליה זה: (ד) בסוד ו"ה. פירוש בסוד ו"ה" המספעת לה: (ה) ומבין מדוע נקראת בא"ר ים. מפני שהם גם כן בית קיבול וארץ שהיא גם כן מקבלת כל היסודות: ומתחלה

שער ה

בשמו הגדול יתברך ויתברך לעדי עד אמן. **ואתח** שהודענוך אלה העיקרים הגדולים בשם הגדול יהו"ה יתברך צריכין אנו לבאר לך מקצת מן הכנויין מלבד אלו שזכרנו. ואינם כנויים בדמיון אלו האחרים שהזכרנו אבל הם כדמיון רגלים מודיעין אותנו גדולת מעלתו יתברך ומורים אותנו הדרכים שבהן נלך דרך ישר לעלויו של שם יהו"ה יתברך. דע כי זה השם יהו"ה הגדול קורין אותו המקובלים קו האמצעי והטעם לפי שהשם הזה הוא הדגל הגדול שבו יתאחזו כל סדרי המרכבה וכל שמות הקודש בין מלמעלה בין מלמטה בין מן הצדדין כמו שהודענוך כבר. ובו יתאחזו כל הספירות כולן לפי שהוא עומד באמצע ונוטה לכל

הצדדים ומתאחד בהם וכולן מתאחדים בו. וזהו שאמר בספר יצירה היכל הקדש מכון באמצע. ופירוש קו האמצעי הוא סוד אות ו' של שם יהו"ה יתברך שהיא עומדת במקום השם והיא כדמיון קו בתוך כך זה השם מתפשט למעלה למעלה עד אין סוף בסוד הכתר (א) ומתאחד בשם אה"ה בסוד קו העליון והזור ומתאחד למטה בשם אדנ"י ואחר כך חוזר ומתפשט לצדדין וכל הצדדין מתאחזין בו מכל צד סביב. נמצאת למד כי ו' של יהו"ה יתברך היא עומדת במקום כל השם שלם ובה מתאחזין כל השמות כולן. ולאותן הודיעין סוד המרכבה מתברר כי בהיות אות ו' של שם מתפשט מכל צד (ב) עליו נאמר (יג) פשמתי את כתנתי ואז היא מתייחדת עם ה' אחרונה של שם. וזהו סוד קו האמצעי בכל מקום. והרי אות ו' ראשה של מעלה סובלת סוד הכתר והחב"מ והבינ"ה. אמצעה סובלת סוד הגדולה והגבורה והתפארת. תחתיה סובלת הנצ"ה וההו"ד והיסוד וסימן (נדפס) תחתים שנים ושלישים תעשה. נשאר ה' אחרונה של שם מתאחדת עם אות ו' כמו שאמרנו וזהו סוד שנקראת אות ו' של שם קו האמצעי ועומדת במקום יהו"ה. וזהו סוד אות ו' של יעקב וסוד ואלהי יעקב. וזו היא הספירה הנקראת **עין החיים** כלומר העין שספירת הבינה הנקראת חיים מתאחדת בו. כי זהו סוד היחוד העליון (ג) בשלש הספירות העליונות. ולפיכך הוא עומד בתוך הן (ד) ותרגם אונקלוס ע"ה במציעות גינתא שהוא קו אמצעי כמו שביארנו ועל ידי העין הזה מתאחדת הבינה עם מלכות כי שתי ההי"ן של שם המיוחד מתאחדות בקו האמצעי זו למעלה וזו למטה. העליונה נקראת חיים והיא סוד חיי העה"ב והיא סוד (היכל) וישבע בחי העולם. אבל חי העולמים היא מדת יסוד החיים שמושך עין החיים מן הבינה וכולן נמשכין מן האמצעי שהוא גוף האילן עד שמיגיעים למדת יסוד (ה) ואז נקראת חי העולמים. וא"כ התבונן כי הש"י לא הוזהר אדם הראשון שלא יאכל מעין החיים ולא מנעו ממנו ומי יתן ויאכל. אבל מנעו שלא יאכל מעין הדעת לפי שזממה קליפות היצונות מתאחוות בו (ו) ויהיה גורם קיצוץ ופירוד אבל עין החיים לא מנע מאדם הראשון תחלה. אבל לאחר שחטא אדם הראשון וקצין בנטיעות והפריד אלוף לא נתנוהו להתקרב לעין החיים

(א) ומתאחד בשם אה"ה בסוד קו העליון. כמבואר מציורה כמו שפירש למעלה בציור סוד אות ג' של שם ונס השם במספר הקדמי עולה קו ולכך אמר כי הוא כדמיון קו : (ב) עליו נאמר פשמתי את כתנתי. מבואר למעלה : (ג) בשלש ספירות עליונות. כי ההפלה נריך להסתחד בבינה שהיא הקופרת השלש ספירות עליונות לאחד וזהו היחוד העליון שאמר ולריך מתאחד ג"כ עם המלכות בסוד הו' ספירות המרות כמבואר לקמן בסוף השער ובהמשך שער ח' שאלו הם שני פרקי היחוד והיחוד שמתחברים ומתייחדים פ"י ההפלה שהוא גוף האילן המיוחד את הכל למעלה ולמטה : (ד) ותרגם אונקלוס במציעות גינתא. פירוש בלמנע כל הספירות הנקראים נן וסדרם בכל מקום ושתי ההי"ן שמוכרז האלה רומזת לבינה כמו שכתבנו במקומו בסוף שער ח' והשניה למלכות כמו שכתבנו בסוף שער ח' וזו"ו שכתבנו השם שרומז להפלה הוא הקו האמצעי המתחבר יחד : (ה) וזו נקראת חי העולמים. כי הוא מקבל מעולם העליון שהוא העולם הבא ומשפיע במלכות שנקראת ג"כ עולם על שם הנהגת העולם הזה והיסוד מחיה אותה על כן נקראת חי העולמים : (ו) ויהיה גורם קיצוץ ופירוד. פירכה העינין כולו בשער ח' בצינו עין הדעת : לפי

החיים (א) לפי שהטא וחשוד היה ואין עין החיים מושג אלא ע"י עין הדעת. כי עין הדעת הוא בית שער שבו נכנסים לעין החיים. כי עין הדעת (ב) סודו עין של ספירת דעת שהיא הקו האמצעי. כמו שעין החיים הוא עין של בינה כך מלכות הוא עין של דעת. וסימן ה' ו' ה' סוד ה' ראשונה חיים, סוד ו' עין החיים, סוד ה' אחרונה עין הדעת. (ג) וסוד זה הוא קשר היהוד לאותם היודעים סתרי האצילות. וא"כ שמור דבר זה מאד ושמטא שאחר שהטא אדם הראשון בעין הדעת נעשה חשוד ונמנע ממנו עין החיים, והוא סוד **שומר** (נלשתי ג) הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעין החיים ולפיכך וישלחו ידיו מן עין. ודע כי הספירה הזאת נקראת **תורה שבכתב** לפי שמשנה רבינו עליו השלום לבדו זכה להתקרב לשם הגדול הנקרא יהוה והוא סוד (נמנע כד) ונגש משה לבדו אל יהוה והוא (דברים נג) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו יהוה פנים אל פנים ולפיכך נאמר בו (נמנע יג) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות. ולפי שמשנה רבינו עליו השלום נסתכל באספקלריאה המאירה שנכנס לפנים מן ה' אחרונה להשיג קו האמצעי והוא ומראה ולא בחידות. אבל כל שאר הנביאים לא נתנבאו אלא על ידי נצח והוד וה"א אחרונה של שם מעכבת להם ושומרת הפתח שלא יכנסו. ואחריה היו מביטים. ולפיכך כל נבואתם על ידי דמיון. (ד) והוא (סוד יג) וביד הנביאים אדמ"ה. כי ה"א אחרונה של שם כבר הודענו שנקראת אספקלריאה שאינה מצוהצחת שאין לה מאור מעצמה וסוד ו' של שם נקראת אספקלריאה מצוהצחת. והוא שאז"ל כל הנביאים כולם נתנבאו על ידי אספקלריאה שאינה מצוהצחת שנאמר וביד הנביאים אדמ"ה. אבל משה רבינו ע"ה נכנס לאהל ע"י אספקלריאה מצוהצחת הה"ד (נמנע יג) ותמונת יחיה יביט. והסוד הזה כי משה רבינו ע"ה נכנס לאהל (ה) וישמע את הקול מדבר אליו. והוא

(א) לפי שהטא וחשוד היה. פירוש חשוד לשיאמר שתי תשוקות הם ולכן נמנע ממנו ההשגה מדה כנגד מדה וגזר שלא יוכל לחזור ולהשיג בו ולאכול ממנו בעיניו שיועילו עד שימיה לעולם אע"פ שיחזור בחשודה והוא חומרו קן ישלח ידו ואלו וחי לעולם מלה פן שבה על וחי לעולם ולא על שליחות יד בו ודמי כי לא יוכל האדם עוד להמשיך עליו החיים ממנו ולהדבק בו עד לעמוד לבד בזמן החיים כמבואר במערכת השעם: (ב) סודו עין של ספירת דעת. כמבואר בשער ה' בכתובי עין הדעת: (ג) וסוד זה הוא קשר היחוד. כי בשתי ההכו"ן סוד היחוד והקישור כמו שפירש בסמוך והוא"ל היה המהצבת אותם וכן מזה לקמן בסוף שער ח': (ד) והוא וביד הנביאים אדמ"ה. ככלן דמי קלת מעיניי מראות הנבואה וסיועיה כי עיקרה היתה מתוך המלכות שבצע היכולות שגרשו ונשתלשלו ממנה. היכל אחד לכל מדה משבע מדות התחטויות כמו שזכרתי פעמים ובפירושי למערכת בשער המהצבת הארבעה בציאורן וזהם כי הנביאים לא השיגו למעלה מכלל אלו ההיכלות אלא שכל נביא ונביא כפי כח השגתו וזכרם עיני שכלו או חלושם היתה בשגמו בכן במראה נבואתו מתוך מחשבותיו כחות ודמיונות שלמות הימנה כי יזי מי שרואה אותה מתוך מחשבה אחת ויש מתוך שנים או שלשה מחשבות או יותר כפי קיוצור יד המשיג וכפי ריבוי המחשבות לנביא רבו דמיונותיו במראה נבואתו ורכו המשלים והחידות בסגנון נבואתו והוא חומרו וביד הנביאים אדמ"ה שיראה בו כפי יד וכן כל נביא מו"ל ואם לא מלאה ידו או חלי ימנו למלכות הקדושה יד שבה כל הדמיונות והוא חומרו גם כן שזיו עומדים על הפתח דהיינו באלו ההיכלות והיא מערכת ושומרת להם לבלתי יכנסו לתוכה למעלה מכל שצע היכולות לקוצר כח השגתם רק ע"י מצייתים מחשבתיו הקול נשמע להם מלחם וסוד שמשם יציקה הנביאים והוא חומרו אחרם ז"ל שכל הנביאים נהגו כ"ו אספקלריא שחיה מזהצחת אצל מרע"ה לזכות עין שכלו וטוב מזנו לא נעלה לו מכל היכלים הרב ועלה בהבטתו לעליון שבהם עד הכניסו לתוך המלכות ולכן לא היתה נבואתו ע"י דמיונות ומשלים וחידות רק ע"י אספקלריא. מזהצחת וישמע את הקול מדבר אליו מהתפארת אצל גם הוא לא עלה למעלה מהמלכות כמו שביארתי בשער ה' בכתובי אהל מועד ובספר המערכת בשער אדם ובמהצבת נבאר כל העניין בציאור יותר דק ושמע כי הנה דברתי בו ע"ד היותה הקל נמהחלים בעיון: (ה) וישמע את הקול מדבר אליו. ר"ל הקול הידוע שהוא התפארת הנקרא קול גדול בספרים ע"ש עיקר קבלתה שהיא הגדולה וגם המלכות נקראת בת קול על שמה וממנה הבת קול

וזהו שנקרא נאמן ביתו (א) מה שלא שמר אדם הראשון שלא עמד בנאמנות (ב) אבל שאר הנביאים לא זכו להכנס לאהל, ודי למבין (ג) וי"ש פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, ואף על פי שאמרו ששמואל היה שקול כמשה ואהרן ונקרא נאמן לא נכנס לאהל, אבל כמו שמש היה נאמן לפניו של יהו"ה הנקרא בית אל כך שמואל נאמן במדתן של נביאים (ד) וזהו שאמרו כמו שמש רבינו נאמן במדת הגדולה והגבורה והתפארות כך שמואל הנביא ע"ה נאמן במדת נצ"ח והו"ד שהם מקום יניקת הנביאים, ואחר שהודעתך זה דע כי תורה שבכתב היא סוד השם הזה הנקראת יהו"ה יתברך ולפיכך כתיב תורת יהו"ה תמימה, והנני מבאר, דע כי כל התורה היא (ה) כמו סוד צורתו של יהו"ה יתברך ואם ח"ו יחסר בה אות אחת או נוסף בה אות אחת תורת יהו"ה לפי שאחת צורת סוד זה השם, וכבר ידעת מה שהודעתך בשער הזה כי השם הגדול יהו"ה יתברך הוא העיקר והשורש והוא גוף האילן ושאר כל שמות הקודש הם ענפים נמשכים באילן מכל צד סביב ושאר כל הכנויין הם נאורים על שמות הקודש הנקראים ענפים וא"כ היה התורה כולה כמו מרת סוד שם יהו"ה יתברך, וא"כ שמור זה סוד כי עיקר גדול הוא ותבין תורה שבכתב שהיא סוד שמו הגדול ולפיכך נקראת התורה עץ חיים כאומרו (מל"ג) עץ חיים הוא למחיוקים בה, והלא תראה כי נקראת עץ החיים כמו שפירשנו למעלה כי קו האמצעי נקרא עץ החיים, אבל מה שאומר בסוף פסוק זה (ס) ותומכיה מאושר תומכי התורה הם שני עמודים שהם נצ"ח והו"ד, ואתה פקח עיניך והבן, ויש לי לעורר עוד שהתורה כלולה ביסודן ושמואל כמו ששם יהו"ה יתברך שהוא באמצע וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו כך התורה כולה כלולה מימין ומשמאל וזהו סוד מצות עשה ומצות לא תעשה (ז) שאלו לימין ואלו לשמאל (ז) והתורה באמצע, ולפי שהתורה כלולה מכל ז' הספירות אמרו ז"ל שנתנה בשבעה קולות אבל האומרים שנתנה (עין צפנע טל בסוד מנלפך) בה קולות נתכוונו אל המקום שמשם יצאה ממקור העדן והמקום אשר משם יצאתה נקראת ראשונה של שם וזהו סוד ה' קולות והמשה חומשי תורה, ודע כי הספירה הזאת נקראת בכל התורה **אמת**, ופירוש הדבר כי כמו שהשם המיוחד יהו"ה יתברך הוא מכוון באמצע וכל הצדדים פונים לו ובו כולם מתאחדים מלמעלה ומלמטה ומן הצדדין כך מדת אמת כלולה מכל

קול בה להכמים ותסידים: (א) מה שלא שמר אדם הראשון שלא עמד בנאמנות, כי להיותו מעשה ידי השם יתברך עליו מן הראוי היה ליכנס על ידי הספקריות מלוחות ויהי ממשה רבינו ע"ה והיה הוא לא עמד בנאמנות רק מיד בכניסתו לאהל מועד שם הבדילו מן העליונים ושלל ממנו גם כן ההשגה העליונה כמו שפירש בסמוך מדה כנגד מדה: (ב) ושאר הנביאים לא זכו כלל ליכנס אל תוך האהל, רק עמדו על הפתח מלוחות כהם לעמוד בתכלית המלך כמו שפירש ושמואל ככנס יוחר מכל שאר הנביאים מן המשה עד שהיה נאמן בית אל שקול כמשה ואהרן, וזהו יסוד כמו שהשיג משה מגדולה וגבורה ע"י התפארת להיותו נכנס לפני לפניו ביום המלכות וזהו אמרו, כמו שמשם היה נאמן לפניו ביום ה' הנקרא בית אל שהוא המלכות כך היה שמואל נאמן במדתן של נביאים, כלומר נאמן ביום המקום ממנו שהוא כנגד מדתן של נביאים ולכך נקרא גם כן בלשון חזק, כמו שאלר הכהוב כי נאמן שמואל לנביא: (ג) ושם פני משה כפני חמה, פירוש שהיה השגה בתפארת הנרמות בחמה מה שהיו שאר הנביאים כמו יוסע משיגים במלכות הנרמות בלבנה: (ד) וזהו שאלר כמו שמש וכו', פירוש המקובלים אמרו כן ובספר הזוהר ועל דא הוא שקול שמואל כמשה ואהרן מה ששה ואהרן כמשה ספרין דלעילא לוף הכי שמואל לתת כנוונה דליון חרין ספרין ומאן חיוני נאח וזהו וכבר ידעת כי משה הלוי ואהרן הכהן מדתם חסד וחסד: (ה) כמו כוד אור שם יו"ה, כי כל ההורה כולה נאכנת על הבגדים כח"ס בהקדמה: (ו) שאלו לימין ואלו לשמאל, כי מלוא עכס מלך החסד כדי שיהיה כח החסד והרחמים במקומי מלואו להביאם להי"ו ומלוא ע"ה מלך החסד להזכירו בלא נמשך אחר הכחות הנשפטים משה כי הם נעלמים ויפגשו צו בדבר וזהו וירשנו עד חרמה: (ז) והתורה באמצע, ר"ל כלל ההורה וסיפוריה שהוא בלמנע מלוא עכס

מכל האותיות כולן ראשן וסופן ואמצעיתן. ולפיכך אמרו ז"ל כי אמת הותמו של הקב"ה ומה טעם אמרו כי אמת הוא. כבר ידעת כי שם יהו"ה הוא באמצע ושם אל' מימין ושם אלהי'ם משמאל וכשהשם יתברך דן את בריותיו כתות הימין פלמדים זכות וכתות השמאל פלמדים חובה כמו שהודענוך (א) וכשנגמר הדין נגמר בשלשתן של ימין ושל שמאל טוענים והוא יתברך פוסק הדין והוא באמצע ולפיכך כתוב בחותמו אמת להודיעך כי כל צבאות האותיות שהם מאלף ועד מ"ם שהוא באמצע הפכו לזכותו בימין וכתות האותיות שהן מן המ"ם ועד התי"ו הפכו לחובתו מן השמאל וכשנמרו אלו ואלו ללמד עליו עליו זכות או חובה נגמר הדין בתכלית הדקדוק והשלמות. וכמו שאמרתי לך, אל' מימין, יהו"ה באמצע, אלהי'ם משמאל, כך תמצא אליף עם כל צבאותיו מימין מ"ם באמצע וממנה עד תי"ו וכו' תי"ו עם כל צבאותיו משמאל וכל צבאות ב"ד שלמעלה הכלולים בסוד האותיות נשאו ונתנו בדיו וכשנגמר הדין נגמר בשלש כתות הנקראים אמת ולפיכך אמרו הותמו של הקב"ה יתברך ויתברך אמת וזהו (סגסו י) משפטי יהו"ה אמת. ולפי שאמת הוא סוד הקו האמצעי ניתן ליעקב שהוא באמצע והסוד (מיסו י) תתן אמת ליעקב. כיצד אברהם שהוא חסד לימין, יצחק שהוא פחד לשמאל, יעקב שהוא אמת באמצע. ועי' נאמר משפט אמת שפטו כלומר שיהיו שלשה כתעסקין בדיו כי ב"ד של שנים הצוף הוא. הרי לך סבואר ככ"מ שאתה מוצא אמת הכוונה למדה המטוענת הכלולה מכל הפנים ומכל הצדדין. וכן תמצא תורה שבכתב שהיא סוד קו האמצעי והיא כלולה (ב) מימין ומשמאל כמו שהודענוך נקראת גם היא אמת, וזהו (מלכסו י) תורת אמת היתה בפיהו. נמצאת למד כי מדת אמת היא המדה האמצעית והיא כלולה מן הכל ולפיכך נקרא בשם זה יהו"ה יתברך. וזו היא הספירה הנקראת גם היא **תפארת** וצריך אתה לדעת מהו ענין תפארת. כבר הודענוך כי שם יהו"ה יתברך הוא גוף האילן וכו' העיקר וכו' הכל מתייחד והענפים מכאן ומכאן מתאחים בו והוא יתברך פועל בכל ומושל בכל. וכשהוא דן את בריותיו ופועל בהם כפי ידשר משפטו כבר הודענוך שהוא מתלבש מלבוש הראוי לאותה הפעולה. ואם מתלבש מלבוש של חסד יוצא הדין להטיב את הבריות כמו שהודענוך בשער זה. לפיכך נקרא בכל שם ושם ובכל בנוי וכנוי כפי שהשעה ראויה. וכל אותן המלבושים והכנויין נקראים תפארת. הלא תראה כתוב (שמות כה) ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת וכתוב (זכריה סה) כי הלבישני בגדי ישע מעיל צדקה יעטני כחתן יכהן פא"ר. וכתוב (סז) לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר. וכתוב (מחלל נד) פארך חבוש עליך ואלו הן תפילין. ועל דרך זה פקח עיניך וראה למה נקראת ד' קו האמצעי שהוא שם יהו"ה יתברך תפארת לפי שהוא כלל הכל והוא המושל בכל והוא המתלבש בכל השמות כפי שרואה שהשעה ראויה ואותם המלבושים (ג) נקראים תפארת מה שאין אחת משאר הספירות יכולה לתקרא כן לפי שאין לך ספירה מתלבשת בכל השמות ובכל הכנויין כמו שם יהו"ה יתברך. ואם המקובלים קורין לספירת בינה פאר אין קורין לה תפארת לפי שהבינה הוא סוד המלבושים המפוארים שמתפאר בהם שם יהו"ה יתברך (ד) וכמו שקורין לתפילין פא"ר כך קורין לבינה פא"ר אבל שם יהו"ה יתברך שהוא

ול"ה : (א) וכשנגמר הדיו נגמר ב"ד כמות. הנקראות אמת עטריקון אש מים תפארת שם ה' כמות עליונות חסד ופחד ותפארת שכול מדת הספירות ביניהם : (ב) מימין ומשמאל. כי הוא כוד מ"ט ומל"ח כמו שצוה בסוף כינוי גלגלי זה בסוף : (ג) נקראים. המדע הולח תפארת כי היא תפארת בהתלבשות כל אותן הכחות בין חסד בין דין ורחמים וגם היא תפארת וסדרם של אותן הכחות ויפיים נראה על ידע בעבור שהיא תלמדות ותפארתה ככולה : (ד) וכמו שקורין לתפילין פאר כך קורין לבינה פא"ר כי הפילין כל ראש הם הנקראים פאר כמו שאמר בסוף הכתוב פלךך

שהוא קו אמצעי נקרא תפארת כאמרו (ד"ס א ט) לך יהוה הגדולה והנבירה והתפארת . גדולה מימין , נבירה משמאל , תפארת באמצע . וכן אברהם יצחק ויעקב . אברהם מימין , יצחק משמאל , יעקב באמצע . וכן א"ל אלהים יהוה א"ל מימין , אלהים משמאל , יהוה באמצע . (א) וכן כהן בימין , לוי בשמאל , ישראל באמצע . וזהו סוד (יפסיה מט) ישראל אשר בך אתפאר . (ב) וא"ת והרי המלבושים עשויים לבחן לכבוד ולתפארת ולא לישראל . דע (ג) כי הבחן הוא המבחן את השם הגדול יהוה יתברך ומפאר את י"י עם קהל עדת בני ישראל . כי קהל ישראל הם התבשיטין שהש"י מתפאר בהן . ואחר שהורענוך זה דע כי לכן נקרא תפארת לפי שהוא יתברך מתלבש בכל מיני שמות הקדש והכנויין למיניהם כל אחד בשעתו כמו שהבחן מתלבש בבגדי כהונה לשעה ידועה ונקראת תפארת וכמו שהחתן מתלבש בגדי עדי כחתן יכהן פאר , והתבונן זה מאד כי צורך גדול הוא להבין אותו (ד) כי תפארת פירוש הוא לשם יהוה יתברך ולפיכך אמר לך יהוה הגדולה והנבירה והתפארת כלומר לך שם יהוה יתברך כל צבאות ימין וכל מיניהם ותבשיטיהם הנקראין בשם גדולה ולך ג"כ כל צבאות שמאל ותבשיטיהם הנקראין בשם נבירה . ובאלו של ימין ובאלו של שמאל אתה מתפאר ומתלבש כפי שאתה רואה שהשעה צריכה . והתבונן זה עד מאד ותדע למה נקרא שמו יתברך תפארת . עוד יש לנו לעוררך על סוד גדול והוא , (ה) כי סוד התיקונים העליונים הנקראים זקן הם סוד תפארת וזה הענין סוד גדול מסודות המרכבה אבל הכל הולך אל מקום אחד כענין שפירשנו בתפארת . וסוד (שני כ) תפארת בתורים כחם באמת כי הבחות כולם כלולים בספירת התפארת ולפיכך הוא מנצח את הכל

פאריך הכוס עליך והם הרומזים לבינה ונקראים פאריך ע"ש שם מפארים הם האדם כך הבינה נקראת פאריך ע"ש שמפארת סוד יהוה יתברך . (א) כהן בימין לוי בשמאל . כי הכהן הוא המכפר והאומר כי בחדש יבואר עון והלוי ממונה על השיר שהיו לריבין להרים קול בכם שהוא מלך הנבירה ולכן נפסל בשנים בהפסד שלשבת הכחות מהם : (ב) וא"ת והרי המלבושים עשויין לבחן לכבוד ולהפארת ולא לישראל . כלומר וא"כ היה לו לקרות מדת המסד תפארת : ומשי (ג) כי הכהן הוא המכסך . ועובד למדת התפארת ומפאיר את השם עם קהל עדת ישראל ששם שאר המדות ובינויות ששם מתפאר בהם והנה הכהן מביאה לו הכשיות ומלבושיו וזהו פאריך העבד ג"כ בהבואו עליו תכשיתו לדונו מלבושיו וגווינו לאדונו : (ד) כי תפארת פירוש הוא לשם י"י . פירוש כי שם התפארת אינה שם העם לאותה מדה כמו גדולה ונבירה ששם שמוה לעומת הגדולה והנבירה חלה הוא שם על חיקון הדבר ותפארתו בדבר אחר במלבושים או תכשיתין וא"כ שם זה הוא פירוש לשם הגדול והנבירה גדולתו ותפארתו שהוא מתקן ומתקם בכל השמות וכמות אחרות וזהו אמרו בסוף הענין ג"כ כי תפארת ממש כדמיון פירוש הוא וכלל למעשה מרכבה כי אלו התכשיתין והפארות הם כלל כל המרכבה וכן הוא פירוש הפסוק לך י"י הגדולה והנבירה וזהו הוא התפארת : (ה) כי סוד התיקונים העליונים הנקראים זקן הם סוד תפארת . סוד התיקונים ושערות הזקן ארוך מאד ועגלם מאד ואנו אין לנו חלל הכלל כי כל זה רמז ומשל להשפעת הרחמים הגמורים מתמללה בזקן מלא רחמים בדיקת חורא ושער רישיה כחלם חורב בעתיק יומין וכבר הזכיר מזה למעלה בבינוי אלהים כי מדת הרחמים גמורים של מעלה נקרא זקן ע"ש חיקוי הזקן שהזכירו בספר הזוהר בפרשת נשא בחלק האידרא שהאריך שם בענין אלו התיקונים ושערות הזקן ויאל להם זה מן הכבוד כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וגו' . כשהשם מתעלה ומתלבן בלובן הרחמים ומתקן ב"ג מביאין דרמתי עילאין אשר עוד יתבארו לפנים בפרש שער י' ומתקשטת מכל הדדין זקן הזה אשר שערותיו מתפשטים ויורדין מכל לך עד סגמיו כן שפט השמן הטוב הידור הזקן יורד מתמללה רשע דבר סגמיו עד אמת לבו שיהא מדת התפארת וממנו מתקנים ראש האשה (ועיין בסודות אלו בבספר מעיני החכמה ובספר עמק המלך וכתבתי האר"י ז"ל) וכן אומר שם בבאי אדם שרי ומקן כלל דבר יתקבץ כד התקין דיקנא בתקוני שרי מחזו מבין תרי זרועי באחרת דתלויין שערי דדיקנא דאתקין תפארת דתפשט היא תפארת ומקין תרין תרין ואשליף לאחוריי ועבד נוגלתא לנוקבא בולה סתומה מכל סגמיו בשער א' בפרופא דרישא ובכללל מלא אמתעבד בבאי תפארת אדם דכר ונוקבא דכללייהו אתקרי אדם ה"ד כתפארת אדם לשם ביה מ"י ביה דא דכנא דנוקבא דכתיב ונות בית חתלק כלל . וע"ז העניין כולו סובב מ"ס הרב כאן ונאמת

הכל. והיודע כוד שערות הזקן ידע סוד התפארת, ומסוד זה נולדו (א) כל פרקי המרכבה
 כי מן התפארת נתפשטו לבאן ולבאן, וכוד זה סתום וחתום במה שאמר הכתוב (ב) (שפי
 מד) כתפארת אדם לשבת בית וסוד מה שאמר שלמה (משל יט) ותפארתו (ג) עבור על פשע.
 זהו סוד היותו יתברך ויתעלה לעד מתפאר בנבראים אחר שחטאו בהיותם הזורים בתשובה
 ודי למבין. עוד יש למעלה בסוד הכתר מיני זוהר וחסד ורחמים וכולן לבנים ובהם משגיח
 בעין הרחמים ומקשט את שם יהוה יתברך כהן בבגדי לבן ונקראים תפארת והם כלים של
 זוהר ונקראים נצ"ח חס"ד ותפארת, ובהם מתפאר שם יהוה יתברך ומרחם על עולמו וכל
 אלו הענינים העמוקים עדיין תשיג בהם השנה גדולה בע"ה. וא"כ שמור עד מאד עיקרים
 אלו שהודענוך בענין תפארת כי צורך גדול הוא להבין המלה כי תפארת ממש בדמיון פירוש
 הוא וכלל למעשה מרכבה ולכל שמות הקודש והכנויין שהשם הנדול יהוה יתברך מתלבש
 ומתפאר בהן. והספירה הזאת נקראת בתורה **דעת** והסוד (משל ג) יהוה בחכמה יסד ארץ
 כונן שמים בתבונה. בדעתו תהומות נבקעו. דע כי הזכיר בבאן שלש ספירות הנמשכות
 מן הכתר מקוצו של יו"ד והם חכמה ובינה ודעת וסוד דעת הוא קו האמצעי והוא וי"ו
 על שם שהוא נושא שתי ודעות. אל מימין, אלהים משמאל, והוא באמצע. וזהו בדעתו
 תהומות נבקעו. הלא תראה כי הבקיעה בין שני דברים הוא. כי דעת שהוא קו האמצעי
 עומד בין ימין לשמאל והוא הבוקע ביניהם ומתיים את שניהם ומשלים ביניהם. זה הכלל
 בכל מקום שאתה מוצא דעת שלישי הוא ומכריע ביניהם, ומה שאמר בחכמה ובתבונה
 ובדעת כאמרו אברהם יצחק ויעקב הרי יעקב שלישי ומכריע בן הדעת שלישי ומכריע.
 ואם תקשה ותאמר היאך הדעת שלישי להכמה ולבינה כי אינו שלישי וולתי לגדולה וגבורה
 כענין אל אלהים יהוה או אברהם יצחק ויעקב או גדולה וגבורה ותפארת, דע כי סוד גדול
 הוא. והנני מאיר עיניך בקצת דרכיו בכך הודעתוך כי קו האמצעי אף ע"פ שמתאחד עד
 הימין ועד השמאל הקו האמצעי לבדו עולה למעלה ומתאחד בכתר בסוד אות וי"ו שהוא
 במקום כל השם ונשארים למטה במקומם גדולה וגבורה ואינם עולים יותר ממקומם. אבל קו
 האמצעי שהוא סוד וי"ו עולה עד אין סוף. והנה חסצא כל השבעים שרים מקיפים לגדולה
 ולגבורה. וכמו שגדולה וגבורה אינם עולים ממקומם למעלה כך ע' שרים של העו"ג אינם
 יכולים לעלות מן המקום שגאזהיים בו אבל ישראל הם נאזהיים בקו האמצעי כמו שהודענוך.
 וכמו שקו האמצעי עולה עד אין סוף כך ישראל הדבקים בו עולים עד אין סוף. וזהו סוד
 ירכיבוהו

ובאמת סוד התקונים הם סוד התפארת והכל הולך אל מקום אחד כמו שפירש בתפארת כי בהתחלק ראש העליון
 בתקונים ומדותיו הנה זה ג"כ סיבת התפארת ותקונים במדותיו וכוהותיה כמו שפירש חלל כי זה כינוי לזקן מלא
 תמים בזהרם זקנו זה לבחור נאם ומקושם בלבושיו מזויין בכל כוחותיו כענין שאמר הפסוק בזהרם חסם וזהבה
 חלל וכו' מד תיקונו כלל מרכבה. וזהו לומר ומשם נולדו (א) כל פרקי המרכבה כי מן התפארת נראה
 יפיים והדרם והתפשטות כחומם כמו שפירש בסמוך. והסוד התקום (ב) כתפארת חסם לשבת בית. ויוצן ממה
 שכתבתי מן הזוהר כי כשהמלך בניתו עם המלכה ויחזרו המלכותים על שניהם אז הוא ההיזור והקשוע והתפארת
 השלמה וכל העולם בזהרם וזכיר הרב לתקום הענין ברמז מפואר כי סוד ההיזור הזה חלוי בהתעוררות
 התהומות בהתקשטו גם הם בעשייתם יחזרו מדרגת הדעת כמו שאמר. ותפארתו היותו (ג) עבור על פשע. כי
 הוא מתפאר בנבראים בהיותם חוזרים משובה ועוזבים הטעם ואם לא אט"פ לא משניה שפטים בעין הרחמים
 הגדולים העומדים למעלה בשר"ך מיני מאורות למעלה אשר בהם מהלך ומרחם הף לשאית ראויים וזהו ברמז במזרח
 ואומר עוד יש למעלה בסוד הכתר מיני זוהר וכו'. ונחזור בהזכרה לבלתי יתרום המעיין צעיונו ומחשבתו
 להסוב כי יש גם שערות וזקן ומלכותים ממש כי כינוי ענין הרחמים באלו השמות על הדרך שבארתי ועם זה כבר
 ידעת כי באלו העניינים הכל הולך אחר סוד אורם האזכרים שאינם בארץ אצדים שלנו רק בדמיון הכתיבה לכוד
 רחובן בן יעקב כמו שפירש בתחלת הספר ולמעלה בזה השער וכבר הארכתי באלו התקונים במדותיו לרקנטי בפרשת
 תולד

שער ה

(דברים ל) ירכיבוהו על כמותי ארץ ומרע"ה מבשר לישראל ואומר (ע"ל) ויכחשו אויביו לך ואתה על כמותימו תדרוך כלומר אעפ"י שהאומות כולם יעלו למעלה גבול וקץ יש לעלייתם שאינם יכולים לעלות יותר מן המקומות שהם דבקים בהם שהם גדולה וגבורה, אבל ישראל שהם דבקים בקו האמצעי שהוא התפארת והוא הדעת' כמו שהקו האמצעי עולה עד אין סוף כך הדבקים בו עולים עמו עד אין סוף וזהו סוד ואתה על כמותימו תדרוך, וסוד ישראל אשר כן אתפא"ר, כלומר כמו שהתפארת עולה למעלה עד אין סוף ומתלבש בבגדי הכתר ומתפאר בהם כך ישראל הדבקים בתפארת עולים עמו, זהו סוד (יפס"ט כט) ישראל אשר כן אתפאר, ואם ה"ו חטאו ישראל ונתרחקו מן הדעת שהוא קו האמצעי כשהוטאין אין להם עלייה ונמסרין ביד שבעים שרים וביד אומות העולם בנלות, וזהו סוד (ע"ל) לכן גלה עמי מבלי דעת' כלומר כשנתפרדו מן הדעת' שהוא עולה עד אין סוף נפלו ביד שרי האומות וזהו סוד (סופ"ד) כי אתה הדעת' מאת ואמאסך מכהן לי ותשכח תורת אלהיך אשכח בניך גם אני, הא לך פשר הדברים על הקושיא שהקשתי כי כיצד יהיה הדעת שלישי בין חכמ"ה ובינה והרי אינו אלא בין גדול"ה וגבור"ה אנכי אתרץ הקושיא בע"ה דע שאילו היה הדעת עולה עד גבול הגדולה והגבורה ולא יותר היה לנו לומר שהוא מכריע ביניהם לבד ולא היה שלישי לחכמ"ה ובינה"ה אבל טאחר שהדעת שהוא קו האמצעי והוא"ו עולים מלמטה עד סוף המעלות עד אין סוף הרי הדעת' שלישי ומכריע בין כל הספירות עליונות ותחתונות, כיצד הרי קו האמצעי שהוא דעת עולה עד אין סוף שהוא הכתר (א) ואם כן נמצא שהוא אמצעי בין חכמ"ה ובינה"ה הקרובים לכת"ר, וכשהקו האמצעי בין גדולה וגבורה הרי הוא אמצעי ביניהם, וכן קו האמצעי שהוא הדעת מכריע בין נצ"ח והוד לפי שהוא האמצעי שהוא הדעת העולה בין נצ"ח והוד"ה והולך ועובר בין גדול"ה וגבור"ה והולך ועובר בין חכמ"ה ובינה"ה עד שמגיע לכתר ומתאחה בו והוא סוד ו' בסוד שם יהו"ה יתברך שהוא אמצעי בין כל השמות והכנויין מלמעלה ולמטה לכל הצדדין וכולם נאחזים בו, והפירוש הוא במלת הדעת שהוא שלישי לחכמה ובינה והוא שלישי לגדולה וגבורה והוא שלישי לנצח והוד לפי שהקו האמצעי שהוא סוד הדעת עובר באמצע כולו בגוף האילן עד שהוא מגיע עד אין סוף והוא המחבר כל הספירות מלמעלה למטה ומן הצדדין, והנני מצייר לפניך צורה שטמנה תבין הענין וכמו כן שם יהו"ה שהוא קו האמצעי והוא הדעת הוא אמצעי בין אהי"ה ובין אדנ"י מלמעלה למטה והוא אמצעי בין אל ובין אלהים מן הצדדין והו הענין במלת דעת שהוא קו האמצעי שהוא סוד יהו"ה יתברך וזו היא הצורה.

ואדר

חלום בענין ח' בגדי אהרן ופ' קדושים בענין הפירות: (א) וא"כ נמצא שהוא מלמדי בין החכמה ובינה הקרובים לכתר, וי"ח כי הדעת הוא מלמדי ממש בין החכמה ובינה ולכן הדעת משפיע ומורה לכל הנדדים בזה החכמה והבינה בענין שגאמר בחכמה ובבינה ודעתם בחכמה יסד ארץ כונן שמים בחכמה דעתו חסומות נקטו במשמעותו כי הדעת הוא כסמך אחר הבינה ממש ובחכמה כאשר תראה ציורי האילנות שציירו בעלי הקבלה חמאל כי התפארת קרובה יותר לכתר מקרובה החכמה והפחד אליו במידות הקיים שצויתם כאשר תראה בהציון שלפניך חף כי הוא עומדת להכריע בחלמ"ה בין החכמה והפחד ומעט למטה מהם כי הקו הישר והצלול ההולך אליה קרוב מקוים וצויותם ההולכות אל החכמה והפחד כי הם הולכין צעוות ואלכסון וא"כ הוא קרוב יותר מהם בקבלה שפעתו מהכתר וא"כ הרי הוא כלי' עומד ממוצע בין החכמה ובינה ממש וקרוב להם יותר ולחיתן המציינן חכמה זו ע"ג זו חכמה הכתר צופר הזה הדבר פשוט יותר שהוא קרובה להם יותר מהפחד והפחד וכן משמע מן הציור שהוצא הקאלגרי פסחם חרומה בפסוק לעומת המסגרת שהיון הפעשות גם האצטרי ונפרשת פניה מביא ג"כ מן הצורה וכלל דל"ה ואם וכן חכמה בינה

כתר

בינה

חכמה

פחד

חסד

תפארת

ודע צנין דהאי (ת') כן נעל סמיט

שער ה

בית

בית
גבורה

חכמה
גדולה

הדעת

שהוא התפארת שהוא יהו"ה יתברך שהוא הקו האמצעי.

מן הגדולה נאחזים ביוני החדר בשם א"ל.

מן הגבורה נאחזים ביוני הדין בשם אלהים :

פלאות ערותך על כן נצרתם נפשי :

פליאה דעת ממני נשוכה לא אוכל לה :

(פלי"א אומרים אל"ף וכוונתו על כ"ע וכן קדש מולך עד הכתר ומסדעת מולך עד הכתר עיני לקמן)

הוד

נצח

יסוד

מלכות

ואחר שהודענוך אלו העיקרים הגדולים יש לנו לחזור ולהודיעך מה טעם שבעים שרים נאחזין באברהם ויצחק שהם א"ל אלהים ולא ביעקב שהוא סוד יהו"ה יתברך. דע כי כשהטא אדם הראשון הוטלה בו פנימה ונעשה עיסה לכל השרים וגם אפילו לבחות הטומאה החיצונות (א) וכולן הטילו בו חמוצין וזו היא זוהמא שהטיל הנחש בחוה. (ב) ואע"פ שהדברים עמוקים

סימנים דאביו ואומיה כי הוא בעלמו רשימת השפעות וסימנים ונגין כך הקרי דעת דהוא סהדוה דמרוויחו כי הוא היוצא מותם ומודיע כהם בעליון כדמיון העד שמעיד על ענין ידוע אללו הארכתי ועיין שם : (א) וכולן הטילו בו חמוצין. כי בהשעורכחו נחטאו הנביר והמשיכם כולם עליו ועל כל העולם כמו שפירש בלריוכות בשער ה' בכוני עץ הדעת : (ב) ומ"ם ואע"פ שהדברים עמוקים יוסר. ירמו להמדיקוים הכחות מהקליפות בחוה עליונה בהשעורכחו נ"כ

עמוקים יותר. וכשנעשה גופו של אדם הראשון עיסה לחמוצן של השרים וכחות הטומאה אותה הוזהמא לא נפרדה מגופו של אדם (א) עד שנודקקה מעט מעט בצדיקים שבדורות כמו הכסף שמצופין אותו בתוך הכור כיצד בא שת ווקק מעט שנאמר (ויצא) ויולד בדמותו בצלמו ויקרא את שמו שת. בא חנוך ווקק מעט מאותה וזהמא שנאמר ויתהלך חנוך את האלהים. בא נח ווקק יותר שנאמר את האלהים התהלך נח. בא שם ווקק יותר שנאמר וישכון באהלי שם. בא אברהם ווקק יותר (פי' נכנסן הלש) אעפ"כ יצאה ממנו קצת וזהמא בישמעאל. בא יצחק ווקק יותר (פי' נפסע לוואלו ע"ג המזבח) ואף ממנו יצא קצת וזהמא בעשו אבל יעקב נמצא מווקק כולו טהור אין בו פסולת. (ב) נמצא יעקב צורת אדם הראשון התמימה קודם שחטא אדם ולפיכך ישראל נקראים ראשית תבואתה של יהו"ה יתברך ונקראים בכור שהם תהלת הבריאה. נמצא יעקב ע"ה הוא הצורה השלמה שאין פסולת בו כלל ונמצא אברהם ויצחק שהיה בהם קצת פסולת כמו באברהם שיצא ממנו ישמעאל יצחק יצא ממנו עשו. ולפיכך אמר יעקב לבניו כשבא ליפטר מן העולם שמא יש בכם פסולת כמו באברהם ויצחק ענו כולם ואמרו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו אלא אחד נמצאת למד כי יעקב ובניו כולם היו זרע כשר אין בהם פסולת אבל אברהם ויצחק היה בהם פסולת ולפיכך יצא ישמעאל ועשו. ובאותו קצת הפסולת שהיה באברהם ויצחק נאחזים השרים סביב שאלמלא לא היה באברהם ויצחק קצת פסולת לא היו השרים העליונים יכולים להתאחו בהם כלל. (ג) אבל כמו שהודענוך מענין השמות והכנויין שאין בהם שם שיהיה כולו פשוט שלא יהיה בו תערובות מכלל אגל קצת תערובות יש בהם ולפיכך הם מתאחזים ומתאחדים זה בזה. וכן בענין אברהם ויצחק צורך גדול לתקן המרכבה והשרים היתה קצת הוזהמא שבהם כדי שיהיה מקום לשרים העליונים באותו קצת הוזהמא להתאחו בה שאלמלא היו אברהם ויצחק מווקקים מכל וכל לא יחיו שבעים שרים יכולין להתאחו בהם כלל ונמצאת המרכבה חסרה והשרים נפרדים (ד) ואין להם מקום הכור לשרים. והנה קצת הוזהמא של אברהם ויצחק נתנה מקום לשרים העליונים להתאחו בהם ולפיכך נמצא אברהם ויצחק שניהם משני צדדין מול השרים זה מימין וזה משמאל זה בכנויין של א"ל לימין וזה בכנויין של אלהי"ם לשמאל אבל יעקב ע"ה שהוא מווקק ואין בו פסולת הוא באמצע בין אברהם ויצחק והוא ביוחד לשם יהו"ה העומד באמצע ואין לאחד מן השרים הלך כשם יהו"ה כמו שהודענוך כבר לפי שהוא באמצע ומי הוא הנחל שם יהו"ה יעקב ובניו שהם באמצע. ואחר שבאנו בעיקר זה הגני מאיר עיניך במדרש שארז"ל בענין יעקב ע"ה שאמר לו י"י יתברך (כ) והיה זרעך בעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ומהו ל' ופרצת לא באברהם שנאמר לו (י) שא נא עיניך וראת מן המקום אשר אתה שם צפונה ונגבה וקדמה וימה הרי סיים לאברהם צפונה ונגבה וקדמה וימה וכן ליצחק אבל ביעקב מה

ג"כ נחלקו ענין להם מהו מוזהמא ופנים לה כמו שביארתו ג"כ שם וביחר מקומות : (א) עד שנוקדה מעט מעט בצדיקים. פירוש שאותן הצדיקים מהיו לתקן מקום המרכבות והכנויות שהיה הכשפה לעולם מזה המרכבה ולא יכלו לתקן מכל וכל מפני ההסח כגדס הקלקול ובני דורם שטמנו במדס : (ב) נמצא יעקב צורת אדם הראשון התמימה קודם שחטא אדם. והנה ארז"ל סוגרים דיעקב מעין שופרים דלדס ובסדר הוזהר ועל דא כמה (ל' דמנע) (יזמנא) כמאל ברכין מחלינא קדמיה ה"ל חנע ויעקב דלויכו חילנא דוגמא דלדס כדכחן מכמל מטייל לחתא ויעקב דידע נקט כמל דלדס לחברך לטייל ועבו לחתא וע"ד וילכך חנע עמו : (ג) חלל כמו שבוועטער מענין הכמות והכנויין. לשלל צבאוד כיוני הסם : (ד) ואין מקום היצור לכדים. לכך הוצרכו לימן חלק קטן לה"ם והארים לכחותיהם כעשו וישמעאל וכבר ידעת כי העליונים צריכים ההעוררות ומקום ההיוס מן הסתוטים דל"ל יכונו הדברים כולן לכדס

מה כתיב ופרצת ימה וקרמה וצפונה ונגבה כלומר לנחלה שלך אין לה מצרים. והנני מאיר עיניך בזה הסוד נחלת אברהם ויצחק יש לה מצרים שהרי שבעים שרים מקיפים סביבותיהם (א) והם מצרים ומצרים להם אבל יעקב שהוא קן האמצעי עולה לבדו עד הכתר מקום שאין השרים עולים. הרי אין לנחלת יעקב מצרים והוא פורין כל המצרים שהרי כל השרים עולים עד הימין והשמאל כנגד אברהם ויצחק אבל יעקב שהוא באמצע עולה לבדו עד הכתר עד אין סוף שהוא נחלה שאין לה מצרים ונשארים כל השרים וממשלות למטה מנחלת יעקב. והסוד הגדול הזה פ"י אותו הנביא ואמר (יבשים נח) אז תתענג על יהו"ה והרכבתך על כמותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך וגו' ופירושו הפסוק כך הוא עתידין אתם בית ישראל לרשת עדן העליון שהוא הבינה ומשם ולמעלה שהוא המקום שאין שם מצרים (ב) ונקרא רחובות. והרכבתך על כמותי ארץ אלו הן שרי האומות שעולין עד כמותי ארץ עד מקום גדולה וגבורה אשר שם אברהם ויצחק ותרבו עליהן שתהיו עולין למעלה מגדולה וגבורה עד מקום הבינה להרבך בכתר. והאכלתיך נחלת יעקב אביך נחלת יעקב ולא נחלת אברהם ויצחק כי נחלת יעקב היא העולה למעלה מכל שרי האומות כמו שאמרנו והיא נחלת שאין לה מצרים. וא"כ התבונן סוד נחלת אברהם ויצחק וסוד נחלת יעקב מה הוא ואז תשיג נפלאות י"י יתברך ויתברך. וא"כ מתוך העיקרים האלה שהודענוך יש לך להתבונן סוד דעת שהיא הספירה הכוללת כל הספירות שהיא השורש והמעין שאין לה סוף ותכלית. (ג) ולפי שספירת דעת מתחלת מן המלכות ומגעת עד אין סוף יש לה ב' כתובים בתורה, הכתוב המתהיל מן המלכות שסודו אדני' (ד) הוא סוד עין הדעת כי מדת מלכות היא סוד העין שהדעת מפרנס אותו, הכתוב השני המגיע עד אין סוף הוא סוד שנאמר (פסלים קל"ט) פליאה דעת ממני נשגבה לא אוכל לה כלומר ספירת הדעת אע"פ שנמצאת בכל הספירות כולן של מעלה ושל מטה כל כך היא מתעלית עד אין סוף שהוא סוד הכתר שאין לו סוף ותכלית שאין כל נברא יכול להמשיך עד סוף עומקו לפי שאין לו סוף וקץ למעלה. וזהו שאמר נשגבה לא אוכל לה. וא"כ התבונן סוד ספירת הדעת. ומאחר שנבנסת לאלו החרדים יש לנו להודיעך כי כמו שאברהם ויצחק היו פרקי המרכבה מכוונים כנגד ימין ושמאל גם יעקב הוא מכוון כנגד הקן האמצעי שהוא סוד שם יהו"ה יתברך העומד באמצע. וכמו ששם יהו"ה יתברך הוא מכוון באמצע כנגד כל הצדדין ושמות הקודש כולן וכל הכנויין מתאחיין ומתאחדים בו בין מלמטה בין מלמעלה בין מן הצדדין כך יעקב שהוא י"ב שבטים (ה) שהם סוד י"ב גבולי אלכסון מתאחים בשם יהו"ה יתברך. (ו) והסוד כתוב בתורה (דברים ל"ג) יצב גבולות עמים למספר בני ישראל. ולפיכך תמצא בישראל סוד כל המרכבה כמו ששם יהו"ה הוא נושא כל המרכבה. כיצד שם יהו"ה עומד בין שם אל לשם אלהים ובשלושתן הכל מתאחד סבאן ומכאן כן ביעקב שלש מדות כנגד אלו כהן לוי וישראל כהן כנגד אל לוי כנגד אלהים ישראל

לפרשן ופועלי הדין ישבחו כאשר היה קודם השטח ויהיה צ"ה בלף הז': (א) והם מזרים ומזריז. כה' לשון מור וכו' ל' זרה שהם המזרים סביב ומזריזים לישראל בקצרות: (ב) ונקרא רחובות. פירוש הכינוי נקראת כך וכן הענין מנאחר לקמן בשער ח': (ג) ולפי שספירה דעת מתחלת מן המלכות. כי המלכות היא עץ עליו וזהו עץ הכדש הנה העץ שורשו למטה ועולה עד למעלה דאם בקו ישר בלמטה כמו שאמר למעלה ובתחתיו נקראים בשם דעת כמו שמבאר והולך: (ד) הוא סוד עין הדעת. ר"ל הפסוק עין הדעת טוב ודע וגו': (ה) שהם סוד י"ב גבולי אלכסון. נקרא גבולי אלכסון מפני כי כל העולם הוא כדורי ועגול מתחלק בלכסונו מן האמצעי ל"ב גבולי הארץ והסוד ידוע כי ח"י היא הנקודה האמצעית לעולם וממנה נחשפט השפע אל כל הארצות מ"ב גבולים המסבבים י"ב הגבולים שהם במרכבה עליונה דהיינו כמות י"ב נורופי השם שביצ הספירה וכן המלה מזה בש"ל וזהו השיק, מלחתי בפי' סיר הכורים לרבי' ספרים נאון בפסוק ששם המה מלכות וגו': (ו) וזהו סוד יצב גבולות למספר

ישראל מיוחד ליהו'ה באמצע. הלא תראה צורת מרכבת יעקב עשויה בצורת מרכבה עליונה וכמו שכל השמות והכנויים אדוקים בשם יהו'ה כך כל צורת האבות כלולה ביעקב וכניו (א) כהן במקום אברהם לוי במקום יצחק ישראל במקום יעקב' הלא תראה הדברים מכוונים כי הש' סדר את יעקב ואת בניו בסדר המרכבה תמימה המיוחדת לאמיתת שמו יתברך, והנני מודיעך סתרים. כבר ידעת כי המזלות הם י"ב ומהם יבא הכה ל"ב חדשים (עיין בפירוש סקדוק) בשנה. (ב) כל מזל ומזל מיוחד לצורך חדשו. והמזלות והחדשים (ג) יבא לכולם הכה והקיום והמזון משם יהו'ה יתברך בדרך זה. דע כי הי"ב מזלות שהן בשמים שבהן מתפרנסים ברואים של מטה מקבלין כח מ"ב הותמות שהשם הגדול יהו'ה יתברך מתעצם ומתיוחד בהם, ואלו י"ב הותמות תמצאם בד' דגלים כן תמצא בשנה ד' תקופות, ובצורת אלו תמצא בישראל י"ב שבטים וארבע דגלים בצורת י"ב הותמות של שם ובארבע דגלים שלהן. כיצד אות יו"ד נושא שלשה הותמות וכן אות ה' וכן אות ו' וכן אות ה' אחרונה כולן נושאות שלשה הותמות. והנני מצייר לוח זה בסה שתראה ענינים גדולים לעין:

(ד) אלו הם י"ב הותמות של השם הגדול יהו'ה וארבעת דגליהם.

דגל א' יהוה יהוה יוהה	דגל ב' הוהי הויה ההיו
דגל ג' והיה וההי ויהה	דגל ד' היהו הויה ההיו

אלו הם י"ב שבטי בני יעקב נחלקים לארבעת דגלים

דגל א' יהודה יששכר זבולן :	דגל ב' ראובן שמעון גר :
דגל ג' אפרים מנשה בנימין :	דגל ד' דן אשר נפתלי :

אלו הם י"ב חדשים לי"ב מזלות לי"ב נבולי אלכסון לד' תקופות

תקופה א' ניסן אייר סיון :	תקופה ב' תמוז אב אלול :
תקופה ג' תשרי מרחשון כסליו :	תקופה ד' טבת שבט אדר :

כשתתבונן בלוח זה ומעיין בו היטיב תמצא י"ב הותמות של השם המיוחד וארבעת דגליו שבהם כל היצורים מתפרנסין. וכוד ארבע דגלים שאנו אומרים בשם המיוחד הוא כי אות יו"ד יש לה נ' הותמות ואות יו"ד בראשם, וכן

בני ישראל, ולעיל ציחור הכינויים האדומים צום : (א) כהן במקום אברהם וכו'. כמזכיר לעיל כינוי הפלגת : (ב) כל מזל מיוחד לצורך חדשו. כי הפסע נחלק בכל מזל להשפיע כחו בכל חדש שלו : (ג) יבא לכולם הכה והקיום והמזון משם ה' ית' בדרך זה. כי כל הדברים משתלבים בדוגמאם ובזה אחר זה : (ד) אלו הם י"ב הותמות של שם הגדול יהו'ה וד' דגליהם. וכמוכס מהם כדי יחזה כי נרופם י"ב כמספר "זה", ולחזותיהם מ"ה וכוכב עולה במספר מ"ה כי מהם מ"ה כחות ולכן תמצא הכתוב ההפוך דומים מ"ה לזכות בלוי המזלות ומספר אלו הליכונים עולה ש"ב כמנין חדש, ועוד תמצא כי כל שם מאלו הקמות עולה כ"ו ועם הד' לוחות הוא ל' והם י"ב כנגד י"ב חודש

וכן ה"א ראשונה יש לה ג' חותמות ואות ה"א בראשם, וכן כל אחת מארבע אותיות של שם יש לה ג' חותמות. והלא תראה כי כל אות של שם יש לה ג' חותמות וכל דגל מארבעת דגלים יש לו ג' שבטים וכל תקופה מד' תקופות יש לה ג' חדשים, הנך רואה בעיניך כי הכל תלוי בשם יהו"ה יתברך וצורת י"ב שבטי ישראל וארבעת הגליות הם מכח צורת י"ב חותמות של שם וארבעת דגליו. וזהו סוד (דגל ט) כי שמך נקרא על עירך ועל עמך. שם יהו"ה ותכסיכו ודגלו כולם נקראים על ישראל. ולפיכך תמצא כי יעקב הוליד י"ב בנים כנגד שם יהו"ה שהוא דבק בו כנגד כל הותם מחותמות השם הוליד בן אחד ושמו זה העיקר הגדול. ואחר שהודיעך זה ראוי לנו להודיעך בכאן כי י"ב מזלות שבשמים אינן יכולין לעשות דבר בארץ כי אם לפי הכח שמקבל כל מזל ומזל מהם מאת השם המיוחד, כי כל מזל מי"ב מזלות מקבל כח מהותו של שם יהו"ה יתברך כל מזל מהם מקבל כח מהותם ידוע. כי הן מזלות המושלים בתקופת ניסן שהם טל"ה שו"ר תאומים מקבלים כח מג' שמות של שם יהו"ה יתברך שהם ידוה ידוה ידוה לפי שאות יו"ד ראש דגל אלו הן חותמות לכך קורין לג' המזלות ושלשת החדשים תקופה אחת, כלומר התקופה מקבלת שפע מאות יו"ד של שם המיוחד שיש לה ג' חותמות, ג' מזלות המושלים בתקופת תמוז שהם סרט"ן אר"ה בתול"ה מקבלים כח מג' חותמות של יהו"ה יתברך שהם הוהי הוהי הוהי, וכן ג' המזלות המושלים בתקופת תשרי שהם מאזני"ם עק"ב קש"ת מקבלים כח מג' חותמות של שם שאות וא"ו ראש הדגל שלו שהם ווהי ווהי ווהי, וכן המזלות המושלים בתקופת טבת שהם גד"י דלי"ג דגים מקבלים כח מג' חותמות של שם שאות ה' ראש הדגל שלו שהם הוהי הוהי הוהי הלא תראה כי המזלות העליונים אין להם כח מעצמן וזולתי כפי הרשות שנוטלין משם יהו"ה יתברך כל אחד ואחד מחותמו וע"ז נאמר (במדכ ט) על פי יהו"ה יחנו ועל פי יהו"ה יסעו, וא"כ פקה עיניך וראה היאך שם יהו"ה מושל על כל צבאות מעלה ומטה והכל משועבדים תחת שמו יתברך. ועתה התבונן בהיות שם יהו"ה יתברך מוכר הותם שמו לישראל כנגד י"ב חותמות שבו נולדו י"ב שבטי ישראל כל אחד בחותמו הידוע וזאת היא ברכת יעקב שבירך את בניו סמוך למיתתו כלומר כל אחד מי"ב שבטי ישראל בירך אותו בברכת חותמו הידוע לו בחותמות י"י יתברך, וזהו (נבאית מט) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וכי אין אנו רואים שהם שנים עשר אלא ר"ל כולם ע"ד שנים עשר חותמות הידועים, וכשבירך אותם יעקב אבינו בירך אותם בחותמות הידועים לו לכל אחד וזהו שנאמר וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם איש אשר כברכתו כרך אותם מהו איש אשר כברכתו ברך אותם כלומר לכל אחד מהם נתן לו הכרכה הראויה לו מעין חותמו בשם יהו"ה יתברך. ולכוד זה היו י"ב אבני האפוד זכרון לבני ישראל והיו ארבעה מורים אבן ג' אבנים בכל טור וטור כמו שהשם נחלק לד' דגלים ג' חותמות בכל אות ואות כנגד ד' דגלים של

חדש שכל אחד לי יום ואילו השנים עשר לירופים חש"י בהם משתנים ומתהפכים הינם מורים חלף שלמות הכוונות ומתחלפות לה היפוך וזכו ח"י ה' לא שיהיו ולכן נקרא זה הכח חמס ומהם כי תמיד נשאר באמיתת לבנו בכל לירופיו וגלגוליו מה שאין כן בשאר הכחות כגלגליותם מפסידים משתנים לנשון כרהבון כמו שפירש לעמלה צביונו סוד ה' כוונות ונקרא לכך הו"ה על הוראתו תמיד לענין מציאות והויה והוא השם שגמיה"ד לקרואו יסבך כן תמיד לכוונתו הוא יסבך אמיתת המציאות והויה ולא דבר חסר וזכו שאלמר ר"ל בפרכיו קודם שנברא העולם היה הוא עצמו בלבד ומה נעים לומר כי הוא, שהוא (ג' שדי) הוא אמיתת שמו שא"ל לא תאלמר ה"ה מה תוכל לומר כי הוא עיקר המציאות והויה, ואלמר היה הוא בזמן לחזור ולברכות על זה כי שמו חינו מעיד רק אמיתת המציאות והויה תמיד ואלמר שהוא יסבך בלבד היה נמצא קודם שנברא העולם באמיתת המציאות והויה הידועים מה שאין דומה לו ולא לומר בהם שני דברים הוא ושמו וכבר העיד זה הכניא שהוא יסבך ושמו יסבך, דבר אחד שאלמר ח"י ה' הוא שמי

של ישראל נ' שבטים בכל דגל ודגל. סוף דבר ד' דגלים של ישראל כל דגל מהם נושא אות אחת מד' אותיות של שם ובכל אות נ' הותמות כנגד נ' שבטים של דגל. הרי לך פשר הדברים הכבושים מפורש לעין, וכבר ביארנו היאך יעקב הוא הקו האמצעי ועולה עד אין סוף ונחלתו בלי מצרים כמו שכתבנו לעיל. ולפעמים נקרא הספירה הזאת שהוא הקו האמצעי **נורא** והסוד לפי שהוא כלול מן החסד ומן הדין (א) לפיכך הוא נקרא נורא. ויעקב כמו שהוא מכון כנגד הקו האמצעי הוא גלה הסוד וזהו שאמר (נפלאות נה) ויירא יעקב ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים, כלומר חלקו ראה ואמר מה נורא המקום הזה שהרי באותה המראה הודיעוהו חלקו ועניינו במרכבה שנאמר (ס) ופרצת ימה וקדמת וגו'. וחלק אברהם נקרא גדול, חלק יצחק נקרא גבור, חלק יעקב נקרא נורא. (ב) וזהו סוד האל הגדול הגבור והנורא הלא תראה היאך תקנו בתפלה אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא. אחר שהזכיר האבות הזכיר מדותיהם, וסימן גדול לאמצעות נורא בפירקי המרכבה הוא שנאמר (שמו טו) מי כמוכה נאדר בקודש נורא תהלות עושה פלא. (ג) כי הקדושה מסורה ליעקב כלומר יעקב הנאדר בקודש אשר למעלה כאומרו (ישעיה נט) והקדישו את קדוש יעקב. והספירה הזאת נקראת **משפט** וצריך אני לעורר על דברים גדולים כלולים בענין (ד) כבר הודענוך בשער זה כי השם הגדול יהוה יתברך הוא שופט את בני העולם ומימינו ומשמאלו עומדים כתות החסד והדין והוא יתברך באמצע במדת הרחמים הכלולה מן החסד ומן הדין. (ה) וכבר הודענוך ב"מ שתמצא משפט סמוך ליהוה כאמרו (סג נ) יהוה במשפ"ט יבוא, או בכל מקום שתמצא משפט סמוך לאלהים כאמרו (דניאל א) כי המשפט לאלהים הוא הכל הולך אחר גמור דין, אבל מה שאנו צריכים לכאר עכשיו כי בכל מקום שאתה מוצא משפט הוא כלול מן החסד ומן הדין (ו) שאינו דין גמור, ושמוד עיקר זה מאד במקומות רבים תצטרך ממנו בתורה, והמעט כי בכל זמן ששם יהוה יתברך דן את העולם דן את כל בריותיו ברחמים הנקראים משפט ואינו דן בקיושי, אבל אם שם יהוה (כ"א לדין) שהוא ב"ד של מטה דן את הבריות לבדו אז הוא סכלה את הבריות ודן אותם בדין גמור בלי תערובת רחמים, וצריך אתה לדעת דבר זה. דע כי בית דינו של יהוה יתברך נקרא משפט, ובית דינו של אדני נקרא צדק וכל זמן ששם יהוה דן את הבריות דן אותם ברחמים כפי מדתו שהיא כלולה בחסד ודין אבל בזמן ששם אדני דן את הבריות הוא דן אותם בדין גמור לפי ששם אדני דין גמור הוא ואין בו רחמים וזולתי בחיותם נשפעים אליו משם יהוה יתברך וזהו שאין לו מאור מעצמו אלא אם יבא לו משם יהוה יתברך, וא"ת אימתי דן שם יהוה את הבריות, ואימתי שם אדני. **הנני** מאיר עיניך בע"ה ואתה תן לבך למצוא דברי חפץ, כבר הודענוך בראש זה הספר כי ג' שמות הן. למעלה אח"ה וכולו רחמים, באמצע יהוה והוא חסד ודין ורחמים מעורבים, ולמטה אדני

וכולו

שמי ונאמר ג"כ וידעו כי חסד ה' שמך לבדך וגו' (א) לפיכך הוא נקרא נורא. כי הוא יראוי לגדולתו ומעלתו שהוא כלול מכולם כללך נורא בגדודיו לגדולתו ולא ליראת דינו בלבד ולקמן בשער ט' צביוני יראש צבט אחר שנקרא נורא מפני שהוא עולה למעלה רוס עד המקום שנקרא יראש (ב) וזהו סוד האל הגדול הגבור והנורא. והסוף בו וז"ל הרומוז לקו האמצעי כמו שמוסרם בזה לפי ששם יעקב שמוזז למדת יעקב כי אחר שהזכיר האבות צברכה הזכיר מדותיהם: (ג) כי הקדושה ליעקב מסורה. פ' שאין שום כח חיצוני יכול להסתחו בו להיותו באמצע המרכבה ובכך קרא לנורא קודש ח"כ ע"כ הוא באמצע במקום שאין שם חסידים עומדים כלל: (ד) כבר הודענוך בשער זה. היינו למעלה צבטאור הכנויים: (ה) וכבר הודענוך. היינו למעלה ג"כ בשער זה צבטאור הסוד המלבושים: (ו) שאינו דין גמור. וזאתה זה מאמר אברהם אבינו ע"ה המופט כל הארץ לא יעשה משפט כי הוא לא ביקש אז שיהיה במה"ד וגם לא היה חוסד עמם במדת הרחמים כמו שהזכיר צבט בעל הרקנטי צבט על הפסוק פרשת וירא

ובלוי דין גמור. וכבר הודענו כי כל השפע והטוב הבא לשם אדני הוא בא אליו משם יהוה ואז מתמלא שם אדני מכל טוב וברכה ושפע וחיים ורצון. ובהיותם הבריות חוטאים מעט ואינם גורמים שיפסקו הצינורות הבאות משם יהוה לשם אדני הנה אדני דבק ברחמים ואינו דן את הבריות כלום אבל שם יהוה לכד הוא דן את הבריות במשפט ובחסד וברחמים. אבל אם בני העולם עוברים עבירות גדולות ומטמאין עצמן בטומאות חמורות או בטומאתם גורמים שיפסקו כל צינורות השפע הבאים משם יהוה לשם אדני ואז נשאת המדה הנקראת אדני (פי' משפט ששני שסוף לאורך הסגראים עיין בפרדס ונשפט עול) יבשה וחסרה מן הרחמים. כי הרי נסתלק שם יהוה לגמרי ונשאת מדת אדני לראות בעסקה ולתקן הקלקול שקלקלו ובהיותה לבדה נפרדת ממדת הרחמים היא מקבלת מצד שמאל והרי היא לבדה דנה את הבריות בדיון גמור ובקושי ומעוררת בעולם מלהמות גדולות והלאים רעים משונים ומיתות רעות ודבר וחרב ורעב ושבי וביזה עד שיגמור הדיון. או להם לבריות הפוגעות בו באותו הדיון שאין שם רחמים כלל עד שיגבה שם אדני כל החובות שהייבים לו. והוא במהר העונש כדי לתקן הקלקול שקלקלו הבריות כדי שימחר שם יהוה הנפרד ממנו (א) לחזור ולהדבק בו. ושמור זה העיקר כי ממנו תכנס לכמה חדרים בסוד משפט ובסוד צדק. ותבין ותדע כי ב"ד של יהוה יתברך נקרא משפט ובית דינו של אדני נקרא צדק. וכששניהם עומדים כאחד לדיון אז יבא המשפט לבריות בנחת וברחמים. וזה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים ט) צדק ומשפט מכון כסאך. כמה הוא הדיון בא בנחת וברחמים בהיות צדק ומשפט מחוברים כאחד לדיון. ובהיות ירושלים על מלואה וצדקתה היתה מדת צדק מלאה משפט לפיכך היתה שופטת אותם ברחמים וזהו שאמר (ישעיה ה) מלאתי משפט צדק ילין בה. פקח עיניך וראה נפלאות. וכשהיתה מדת צדק מלאה משפט היתה מלאה כל שפע וכל טוב וכל מיני ברכה וחיים והיתה שופטת בענין זה קצתו ברחמים וקצתו בסליחה. וזהו סוד (דניאל ט) לאדני אלהינו הרחמים והסליחות כי מרדנו בו. הודיע זה ישיג תעלומות חכמה. ועדיין תזכה לדעת בע"ה. וא"כ התבונן וראה נפלאות עצומות ותראה כי מדת משפט היא רחמים ומדת צדק היא דין גמור אלא אם יתערב עמה משפט. וזהו שהזכיר הכתוב בפרשת שופטים (דברים יז) צדק צדק תרדוף ואמר ושפטו את העם משפט צדק. וצריך אני לעוררך על ענין גדול ששאל דוד ע"ה בשני פסוקים בשתי מדות הללו שהם צדק ומשפט. דע כי קודם שחטא לא היה מתירא להתראות עם צדק בפ"ע והיה אומר (תהלים יז) אני בצדק אחזה בגיך אבל אחר שחטא אפילו במשפט שהוא רחמים (ב) היה מתירא והיה אומר (שם קמ) אל תבוא במשפט את עבדך והבן זה מאד. ומה שתצטרך לדעת כי משה רבינו ע"ה אמר (שמות לה) ילך נא אדני בקרבנו כי עם קשה עורף הוא וסלחת. ומהו זה לפי מה שאמרנו שמדת אדני כשהיא דנה לבדה דנה בקושי גדול ואיך שאל משה רבינו ע"ה ואמר ילך נא אדני בקרבנו. דע כי כל שרי העולם גדונים בדינים קשים בבתי דינים של שרים עליונים ואינם מניחים להם כלום כפי שגזורים על שריהם בב"ד הגדול. ודע כי כל דין שנמסרים לשליה לגמרי אין בה רחמים כלל לפי שאין השליח יכול לשנות ולא למחול אבל המלך הוא יכול למחול ולסלוח

אע"פ

רק העניין שניקש סינה הקצ"ה דינו שלו ביושר: (א) לחזור ולהדבק בו. זה העניין מצוהר היטיב בספר המערכה הלאות בסוף מערכת הסעם על הדרך שיוכלתי כמה פעמים כי מלמטה מעוררים למעלה שמקלקלים הצינורות שלא חלק ההפעה כפי חיקון החלק הבריאה והנה היא חפיה ציחוד ובחיקון הראשון לכך מכה בם מכה דבס כדי שישובו מדרכם הרעם ויחזרו להמשיך בטובה ולתקן מה שקלקלו: (ב) הים מהיירא ואמר אל תבא במשפט את עבדך והבן זה מאד. כלומר הן מהל להיום נזהר מלמחול מפני כי המשפט נריך לדון כפי המלוא והינו

אנחנו

ועז

אני, ושם יהוה בלשון אתה, ושם אהיה בלשון הוא. דע כי אדני מכוה בלשון אני
 שהיא כנסת ישראל והולכת עמהם ומוזהרת אותם תמיד שלא יחטאו לשם יהוה ואומרת להם
 אם תחטאו לפני אני אעניש אתכם ואכה אתכם ואקח מכם נקמה כאומרו (ויקרא כו) והלכתם עמי
 קרי והלכתי אף אני עמכם בקרי והכתי אתכם גם אני. ואמר בכמה מקומות (ס"ט) ויראת
 מאלהיך אני יהוה, והטעם שהיא אומרת אני ואין אנו מזמנים אותה לפי שהיא יודעת רוע
 יצרנו והיא מזמנת אותנו ומקדמת היא ומזמנת עצמה להזהירנו ומכרות ואומרת הזהרו בפני
 כי אני הוא העומד להחיות ולהמית למחויץ ולרפא ככתוב (דניאל ג) ראו עתה כי אני אני הוא
 אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא. התבונן כי זהו בנין אב לכל התורה בכל מקום
 שאומר אני שזו היא מדת אדני המזמנת עצמה ומקדמת ואומרת ראו עתה. ראו עתה
 בודאי השמרו לכם ודעו כי אני אני הוא אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא. כמו שאמר
 אדם לחבירו ראת דבר זה מדוע אינך מתעורר לראותו ראה והתבונן בו. וכן מדת (ל'
 ח"י לו חל"י) היא אומרת ומכרות ראו עתה כי אני אני הוא. ובדרך זה תמצא בכל התורה
 מצות עשה כמו שכתוב (ויקרא כג) ושמרתם מצותי ועשיתם אותם אני יהוה. ובמצות לית
 (ס"ט) לא תקום ולא תמור את בני עמך וגו' ולבסוף כתיב אני יהוה כלומר אני היא המדת
 המשלמת שכר טוב לצדיקים ונפרעת מן הרשעים כאומרו אני אמית ואחיה מחצתי ואני
 ארפא. וא"כ התבונן כי המדת הזאת עומדת לשער כאומרו (ספלים קס) זה השער ליהוה. אדני היא
 המכרות ואומרת ראו עתה כי אני אני הוא וגו' ומודעת עצמה וממשלתה וגמול טובה
 ועונשה לבריות כדי שידעו להזהר ולא יחטאו לפני יהוה יתברך עד שתהא צריכה היא
 להענישם ולהפרע מהם וזהו סוד אני האומר על מדת אדני. אבל מה שיהיה יתברך מכוה
 בלשון אתה לפי שהוא מבפנים ואינו נמצא לבריות כמו מדת אדני לפי שהשם הגדול
 יהוה יתברך שוכן בשם אדני כמלך בהיכלו ואינו נמצא עד שמבקשים אותו. וזהו שאמר
 (דניאל ז) ובקשתם משם את יהוה אלהיך ומצאת. ודוד המלך ע"ה היודע סודות העולם
 העליון הזהיר שלמה בנו על דבר זה ואמר (ד"ב ט"ז) ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך
 ועבדהו וגו' אם תדרשנו ימצא לך ואם תעזבנו יוניחך לעד, וזהו המלך הגדול שצריך כל אדם
 ללכת לערוך ולסדר תהלותיו ושבחיו וטובותיו ולומר לפניו אתה הוא המושל בעליונים
 ובתחתונים אתה הוא ואין דומה לך. וזהו סוד כל התפלות שאדם צריך לסדר שבחיו של
 יהוה יתברך ואח"כ יבקש צרכיו כענין מרע"ה שאמר (דניאל ג) אתה החילות להראות את
 עבדך את גדלך ואת ירך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותך
 ואחר שסדר שבחיו של השם בלשון אתה חור ושא"ל צרכיו ואמר אעברה נא ואראה את
 הארץ הטובה. ועל דרך זה הוא סדר כל התפלות והברכות שאנו מתחננים לפניו הלא תראה
 ראש כל הברכות האמצעיות של תפלה באתה הוא מתחיל כאומרו אתה חונן לאדם דעת,
 ובימים טובים ובר"ה וביום הכפורים אתה בחרתנו וכשכתב בערבית אתה קדשת וכמנחת
 אתה אחד. אבל יוצר של שבת שהוא מתחיל ישמח משה ובמוסף למשה צוית עדיין
 תשיג בהם דברי אלהים חיים שהתפלות האלו שתיהן הן על יסוד מדת אל ח"י שהוא
 סוד שבת והוא סוד נקודה שביעית סוף הוא"ו למטה, ובצינעת נמסור לך כזה קבלה עמוקה.
 ולפיכך התבונן כי בראש התפלות אנו נכנסים באדני שהוא בית שער ואנו אומרים אדני
 שפתי

וע"ז נקרא הכתמה ובה נעון סוף בהחילתן ותחילתן בסופן ולכן נקראו בשם אחד שלשון : (א) שסוף סוד שבת.
 ולכן לא נלח להחיל בסדר כל הברכות אלא עושים בהם כדי להורות כי רמזותם בסוד ח' בסוד חל מי זהו שהזכיר
 בשם מה כליל הפה"ס בראש נחת מל' מליון מכלל יופי וכבר ידעת מהמלך ז"ל כי משם בחר ביום השבת במלכים
 ולכן

שפתי תפתח ואח"כ אנו אומרים ברוך אתה יי אליהנו ובסוף כל הברכות אנו גומרים ואומרים ברוך אתה יי התבונן עד מאד , וכן דוד המלך ע"ה בשבחוהו (ד"ס כ"ט ע"ו) ויברך דוד את יהוה לעיני כל הקהל ומה אמר דוד ברוך אתה יהוה אלהי ישראל אבינו מעולם ועד עולם לך יח"ה הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד , חזר עוד ואמר והעושר והכבוד מלפניך ואתה מושל בכל , בודאי אתה מושל בכל , והתבונן כי השם יתברך שהוא יהוה שהוא סוד קו האמצעי ונקרא אתה הוא סוד כל דגלי השם וכל הכנויין . (א) כי הוא מתלבש ומתפאר בכולן כמו שהודענוך (ב) בסוד אתה שזה סוד כל צבאות העולם וכל המרכבות שנבראו בצירוף האותיות כאשר באה הקבלה בסוד ספר יצירה בצירוף האותיות וגלגולן , ותדע ותשכיל (ג) כי בצירוף כ"ב אלפא ביתות נבראו שמים וארץ צבאנת מעלה ומטה וכל המרכבות העליונות והתחתונות בכח צירופן נבראו ויצאו כל דבר ודבר למינו כמו שהייב הצירוף יצאו כל המרכבות וזכר ונקבה בסוד הצירוף והגלגול (ד) כמו שאמר בספר יצירה וזכר באמ"ש ונקבה באש"ם והוה סוד צירוף האותיות וגלגולן , והנכנס לעומק צירוף האותיות מהם יתברר עומק החכמה והפליאה בבריאת היצורים כולם כל אחד למינו ותבנית כל מרכבה ומרכבה וסוד כל זכר ונקבה , וכל הצירופים וגלגול כ"ב אותיות הכל כולם בסוד אתה כי זהו חותם ראש וסוף של כל האותיות והמרכבות , וז"ש בספר יצירה נעוץ כופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלחבת קשורה בנחלת (ה) והכל בסוד כ"ב אותיותיו וחמש צינורות הבינה שבהם נצטיירו כל צורות המרכבות וכל צבאות עליונים ותחתונים , והוה סוד התורה שהיא כ"ב אותיות והיא חמשה חומשים שכלל הכל אתה , והסוד הגדול וחתום (מס"ס כ"ב) נכון כסאך מאז מעולם אתה , וכבר ידעת כי סוד הקו האמצעי נקרא נור"א והוא סוד שם יהוה יתברך שהיא מדת יעקב והוא חתום משני צדדים בסוד אתה וכן הוא אומר (כ"ט ע"ו) אתה נור"א אתה , התבונן מאד ותראה כי סוד כ"ב אלפא ביתות שבצירופן נבראו כל המרכבות וכל צבאות העולם במצרף הבינה שהיא סוד ה' ראשונה של שם המיוחד והיא ציירה האותיות כולן בחמש צינורות ויצאו כל האותיות כולן בחמש מקורות (ו) שהם אלו אחה"ע בומ"ף ניכ"ק דטלג"ת וסשר"ץ , ואלו הן צינורות ההכפ"ה והבינ"ה שבהם יצאו כל צורת האותיות מעומק רום הנקרא אין סוף ומתוך צורת האותיות נעשה כל צורת המרכבות למיניהם עליונים ותחתונים , ומה שתצטרך לדעת (ז) כי כ"ב אותיות הן יסוד והן נחלקו לשלושה מחלקות . אב"ש שמם יצאו ג' יסודות א"ש ר"ח מ"ם , בנ"ד כפ"ת שבהם נבראו כל השביעיות למעלה ולמטה ובהם מציירים השבעה כוכבי לכת וכל השביעיות שלמעלה מהם ולמטה

ולכן נאמר ישמע מהם במחנות חלקו ובמסוף למשה לזית על הר סיני מלפני שבת זכור ושמוח רומז ג"כ ללל חי ושדי שהוא יסוד שבת : (א) כי הוא מתלבש ומתפאר בכולן כמו שהודענוך , למעלה בצינוי דעת ואמת שהוא מתלבש בכולן : (ב) בסוד אלה , כי אלה הוא כולל כל האותיות רשטן וכופן וחמש מקורותיהם אשר בהם נבראו כל המרכבות כולן וכל צבאות עולם כמו שכתבתי בסמוך : (ג) כי בצירוף כ"ב אלפ"א בית"א נבראו שמים וארץ , לידוך כ"ב אלפ"א בית"א הוא שהל"ף מפרט עם כולם וכולם עם ה' , וגמל"א כ"ב אלפ"א בית"א מתחילות בהל"ף כמבואר בספר יצירה : (ד) כמו שאמר בסי' זכר באמ"ש נקבה בחשם , כי כל עוד שהינה מתגלגלת ומתפרטת ומתרחבת היא יותר דוים , וזכר ונקבה כבוד משפיע ומקבל ואמ"ש הוא החלק הראשון ממחלוקת הא"ב כמבואר בסמוך : (ה) והכל כבוד כ"ב אותיותיו וה' לינורות הבינה , שהם ה' מקורות ה' הנזכר בסמוך וכבר ידעת כי מהבינה יול לאור העולמות החכמה נל"ב מצינורות שהם הכ"ב אותיות בנה ' ספרות והבינה היא הפס והגלגול : (ו) ואלו הם אחה"ע בומ"ף וכו' , מבוארים למעלה בעשר ג' בצינוי ברים : (ז) כי כ"ב אותיות נחלקו לשלש מחלקות , אלהם הוא סוד ג' אמות הנזכר בספר יצירה כי מהם יולו אמות כל הכנפאים שהם ג' היסודות לויר מ"ם אש , והנה הם ג"כ אף בכמות עליונות כנזכר למעלה

ולמטה מהם (א) בסוד שבע כפולות. עוד יש י"ב פשוטות (ב) שבהן נחקקו י"ב נבול
אלכסון במרכבה עליונה וי"ב סולות שמים ואלו הן ה' ז"ח ט"י ל"ן ס"ע צ"ק, ובאלו נכללו
כל המרכבות עליונות ותחתונות, ובע"ה עדיין נמסור לך קבלות עצומות היאך כל המרכבות
עליונות ותחתונות נשואות באלו ג' מהלקות של כ"ב אותיות ואז תראה סוד את"ה היאך
הוא סוד קשר כל העולמות והיאך הוא סובל סוד כ"ב אלפא ביתא שבהם נוצר כל היצור
וכל הדבור, וזהו סוד עומק קבלת ספר יצירה שאין כל אדם זוכה להן, ולפיכך תדע כי סוד
חותם את"ה הוא התפארת שהוא סוד הקו האמצעי שהוא סוד יהו"ה (צבאות) שהוא השם
המכון באמצע הנושא כל השמות והכנויין וכל העולמות בו אדוקים ומתאחדים עליונים
ותחתונים. (ג) ולפי שהשם הנקרא יהו"ה הוא מצוי לנבראים בפעולותיו ובנוראותיו אנו
קורין לו בלשון את"ה כמו שעומד לנוכח ומדבר עמו. אבל הכתר העליון הנקרא אין סוף
הנקרא אהי"ה איננו מושג לא לשר ולא למלאך ולא לנביא בעולם כי אפילו משה רבינו ע"ה
אדון כל הנביאים לא דבר כי אם עם שם יהו"ה יתברך שהוא הקו האמצעי (ד) ולא נכנס
מן הבינה ולפנים ואפילו לסוף כל שערי בינה לא הגיע כ"ש לפנים, שהרי א"ל חמשים
שערי בינה נבראו בעולם וכולן נתנו למשה חוץ מאחד וא"כ התבונן כי אפילו משה רבינו
ע"ה לא נכנס מן הבינה ולפנים, ואין מי שיגיע לעין הכתר העליון הנקרא אין סוף, ולפי
שאין בנו כח להשיגו אין אנו מספרים עמו לנכח כמי שמספר עם אחד לנוכח ואומר לו
בלשון אתה, אבל כמו שאהי"ה אינו מושג לנוכח והוא נסתר למעלה למעלה אין אנו קורין
אותו בלשון את"ה שהרי אינו עומד לנוכח אלא בלשון הו"א אנו קורין אותו כמי שאינו עומד
לנוכח ואדם מספר ענינו ואומר ענין פלוני כך הוא וסימן (שמות יו) ויראו בני ישראל ויאמרו
איש אל אחיו מן הוא (ה) כי לא ידעו מה הוא, ודע כי המן מן הכתר העליון ירד ובע"ה
עדיין תשיג בזה סודות נעלמים, אבל שמור זה הכלל כי לא ידעו מה הו"א אין לך בעולם
מי שיודע מהות הכתר הנקרא הוא, ושמור זה מאד, וא"כ הרי לך פשר הדברים כי ג'
השמות שהם אהי"ה יהו"ה אדנ"י יש להם ג' כנויין בתורה הו"א את"ה אנ"י, וכשתבין סוד
אהי"ה וכנויו הו"א תבין סוד (פסלים עח) הו"א רחום יכפר עון ולא ישחית כי הוא בעל
הרחמים גמורים שאין בהם תעורבת דין לפיכך והוא רחום יכפר עון בודאי, (ו) ותבין סוד
(זאיו נג) והוא באחד ומי ישיבנו וסוד (דברים לג) צדיק יושר הוא, ואחר שהודיענוך זה התבונן
ותראה כי מדת אדנ"י שהוא סוד המלכות נקשרת בתפארת שהוא סוד יהו"ה ויהו"ה יתברך
סתאחד עם הכתר שהוא סוד אהי"ה שהוא הנקרא אין סוף ושלשת אלו המעלות הם סוד
כלל היהוד והאמונה, ועליהן אנו אומרים בתפלת ר"ה ותמלוצ' עלינו את"ה הו"א יהו"ה
אלהינו על כל מעשיך, והמבין סוד ותמלוצ' וסוד את"ה וסיד הו"א הנאמר הנה יבין סוד
היהוד

למעלה בשער זה בסוף בילוך צבינו השם: (א) בסוד ז' כפולות, שהם כפולות צבצוא מתהפכות מדגש לרפה
וסענין מתהפכות מדין לרמזים: (ב) שבהם נחקקו י"ב נבול אלכסון במרכבה עליונה, מבוארים למעלה צבינו
דעת: (ג) ולפי שזה השם הוא מלוי לנבראים בפעולותיו ובנוראותיו, פ"י אף כי הוא נסתר מעיני כל חי הנה הוא
מתגלה להם בפעולותיו ובנוראותיו עד שמכירין אותו על ידם ויכולים לדבר עמו אהה הוא הפועל: (ד) ולא נכנס מן
הבינה, הכל צבינו קצת כי גם הוא נסתר ד' תוהות נקראת בהשמות הנקודות כדלעיל בתחילת השער ומ"מ
השער כי ממנו לא הגיע כמו שא"ל וכולם נמסרו למרע"ה מן מהלך וכ"ש שלא הירד ונשיג בזה כי הוא אינו
מתגלה אפילו בפעולותיו רק לשמע חוץ שמענוהו ע"כ אומרים עליו הוא: (ה) כי לא ידעו מה הוא ודע כי המן מן
הכתר עליון ירד, כי המן הוא מתולדות האור ההוא העליון שנתגשם בלעזן הבורא יתברך כמו שיתבאר לך לקמן
בשע"י צבינו הוא: (ו) ותבין סוד וסוד באחד ומי ישיבנו, פ"י שהוא בקישור ובאחדות אחד עם מ"י שהיא

שער ה

היחוד וסוד (זכ"ס יד) כיום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד. (א) ומרוע אמר אחד שתי פעמים לפי שהמלכות צריך להתאחד בתפארת בסוד ו' ספירות ותתפאר'ת צריך להתאחד בבניה שהוא סוד ג' ספירות עליונות והוא סוד יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד וסוד ותמלוך את'ה הו"א יהו"ה אלהינו מהרה וכו'. ואחר שהודענוך זה במלת את'ה די לנו בסוד זה השם וראוי עתה לעמוד בשער זה. הרי לך חמשה שמות מכוארים לפניך משמות יי' יתברך בספר הזה, נשארו חמשה שמות אחרים ובע"ה נסדר אותם לפניך איש איש על מתכונתו בע"ה וח' ברחמיו וחסדיו יאיר עינינו ויראונו נפלאות מתורתו אמן :

אלו הן כנויי של שם החמישי

יהוה : קו האמצעי . עץ החיים . תורה שבכתב . אמת . תפארת . דעת . נורא . משפט . אתה . יעקב . ישראל . מדת יום . הבריה התיכון . אב ישראל . ענוה . אדיר . שלום . שלמה . שלישי . שמים . יום שבת . איש תם . הקב"ה . זעיר אפין . יי' יי' . רחמים . זכר . משה . חלב . דבש . צור . יום . מנורה . ירח . שבת . אנכי . אדם . מזבח הזהב . טוב רואי . וא"ו של שם . תפילין של ראש . ס"ת . חן . דבור . רקיע . חוט השדרה . בן . שופר פשוטה . קול גדול .

אמר המחבר השם יתברך למען רחמיו וחסדיו יאיר נתיב שכל לפנינו ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו ואל נאמר דבר שלא כרצונו ויודיענו הדרך נעלה בה והקבלות אין בהם נדגוד למען נוכל ללכת בדרכים הטובים והישרים ולא נטה ימין ושמאל מעשות הטוב והישר בעינינו ובבן יהי רצון אמן :

שער ו

בבר הודעתך ידיד נפשי בחמשה שערים שקדמו, קצת מהנפלאות התוריות כמו שהאדם יכול לברור דרך ישר ללכת לחצרות יי' יתברך בלי מכשול. עתה יש לנו להודיעך גם הח' שערים הנשארים מן החבור הזה בע"ה יתברך ואתה פקח עיניך ללמוד ולעשות ולקיים בו :

אלה"ם שמע תפילתי האזינה לאמרי פי :

השם הששי משמות הקודש על דרך המעלות הוא השם הנקרא **אלהים** וצריך אני למסור בידך כללים ועיקרים לכל מקום שתמצא בתורה אלה"ם שתוכל לרעת לאיזה צד הוא נוטה. (ב) כבר הודעתך ידיד נפשי כי השם הגדול הנקרא יהו"ה יתברך הוא לבדו העיקר והוא גוף האילן נוטה למעלה ולמטה ולצדדין מתלבש בשאר כל שמות הקודש ושאר הכנויין כמו שהודעתך, וכפי הפעולה שהוא יתברך מחדש בעולמן כך

הצינה וממנה עס עולם כי היא הצינה הזוהר ומשיבה אליו כל הדברים : (א) ומדוע אמר ב"ס אחד . פי' ולא כלל ואמר כ' ופשוט אחד לדעת לפני פירקי היסוד והחיבור כמבואר לקמן במחלם בער ח' :

שער הששי (ב) כבר הודעתך ידיד נפשי . היינו בשער החמישי נביאך בו כל זה העניין בלתיבות :

כך הוא נקרא באותו השם שממונה על הפעולה ההיא ולפיכך נקרא לפעמים אהיה, ונקרא יה נקרא ארבי, ונקרא יהוה צבאות, ונקרא אלהים צבאות, א"ל ה', אלהים חיים, הכל כפי הפעולה שמהדרש בעולם כך ילוכש מלוכוש השם הנקרא על הפעולה. והנה זה השם הנקרא אלהים הוא השם הממונה על הדין ודין (א) (דברים ה) כי המשפט לאלהים הוא. וכשהוא יתברך פועל פעולה מצד הדין נקרא על אותה פעולה אלהים. ועתה דע וראה כי הצד (פי' כי בלתי אין ימין ושמאל למעלה ולא לשכר האזן ועיין בפירוש) המכוונה לפניו צד שמאל כינויו בתורה אלהים לפי שאותו הצד הוא מקום הדין ובו דין כל באי העולם כל הדין הראויין בין לטוב בין לרע בין לחיים בין למות. ובו כמה בתי דינין קבועין וכל אחד גומר מלאכתו ומשפטיה באמת ובאמונה והכל בדין ישר. והוא הנקרא ב"ד של מעלה שם דין את הבריות לשלום או לחרב, או לרעב או לשווע, לחיים או למות, זהו השם הנקרא אלהים והכל נדון בבית דינו ועל זה ארו"ל חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה ואנו מבקשין ראייה לדבר מניין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן דאמר קרא (ספרי ו) ב"י אהלל דבר באלהים אהלל דבר, ביהוה אהלל דבר, ביהוה אהלל דבר, באלהים אהלל דבר, באלהים אהלל דבר, ועתה יש לנו לומר לך כי הכל נדון בב"י הנקרא אלהים ואם יצא הדין להיטיב נקרא השם או יהוה או א"ל. ואם יצא הדין להעניש נקרא אלהים, ושמו זה מאוד, ויש לך להתבונן כי בכל מקום שאתה מוצא בתורה אלהים היא המדה המונומנת לשפוט ולדון את כל העולם וכבר הודיענוך בשער שעבר קודם זה היאך סנהדרי גדולה של מעלה עומדת בין השם הנקרא יהוה ובין השם הנקרא אלהים. והיאך מדת הרחמים מתערבת עם מדת הדין כדי שלא לכלות את הבריות בשעת הדין, ולפיכך סנהדרי גדולה של מעלה קבוע לצד שמאל בין יהוה ובין אלהים והוא נוטה לשמאל ועל זה נאמר (יז:ו) שררך אגן הסחר אל יחסר המזג וארו"ל זו סנהדרי גדולה, ולפי שכתוב פני שור מהשמאל נקראת סנהדרי גדולה בלשון שררך. ותורת יי מתקנת רפואה להיטא בשעה שדין אותו על חטאתיו בב"ד של שררך כשהוא בתשובה שנאמר רפואת תהי לשרך. והנביא מכריז ואומר שהתשובה היא הרפואה שנאמר (ישעי ו) ושב ורפא לו. ועתה פקח עיניך וראה כי בב"ד הגדול הנקרא אלהים נדונין כל בני עולם עליונים ותחתונים, וצריכין אנו להודיעך עיקרים גדולים שעליהן העולם עומד והוא סוד מעשה בראשית, ולהאיר עיניך בסוד מה מעם הזכיר בכל מעשה בראשית שם אלהים, והוא הסוד לפי שכל הנבראים כולן עליונים ותחתונים כולן נבראו בקו הדין והמשפט. ואין לך בריה מכל הבריות שלא נסתבם עליה ב"ד הנקרא אלהים קודם שנבראת ויצא מן הדין בריה זו כך ראויה להיות כשיעורה בגובהה בצורת אבריה וחייה ומונותיה. ומן הדין יצא שתהיה בריה זו משועבדת לבריה פלוגית בין לשעבוד הנוף בין לשעבוד מוון. וכך היה הדין בכל מעשה בראשית ובכל בריה נסתבמו ב"ד של מעלה על שיעורה גופה וחייה ומונותיה ושעבודתה וממשלתה. וכל בריה ובריה מכל הבריות עמדה לפני ב"ד הנקרא אלהים והתרו בה והודיעה דעי כי שיעור גופה יהיה כך ואבריה ומונותיה וחייך ושעבודך וממשלתך יהיה כך והשיבה כל בריה ואמרה הנני עם כל זה בשמחה ובטוב לבב. והוא שארו"ל כל מעשה בראשית בדעתך נבראו בקומתך נבראו ובצביון נבראו כלומר בדעתך להבין כל מה שיקראו להן, בקומתן להבין שיעור גופן ותבנית איברייהם, בצביון שהם רצו

בכפיץ

(א) כי המשפט לאלהים. ואלהים הוא לשון דין שר וסופר כמו וקרב בעל הצית אל האלהים עד האלהים יצא דבר שניהם חסן נאמר ג"כ ה' במשפט יצא להורות כי אף בקבלו מן הגבורה נעם שופכו כינוי בדין גמור כי גם הוא ברחמים מן המסד ולא יפרד ממנו לעולם :

בחפץ וצבו לקבל הכל עליהן. ומעם הסוד הגדול הזה הוא שאין חבין דבר שלא בפניו כלומר שלא בפניו שאינו מבין העיקר והמעם ולפיכך אמר קטן אין חבין לו. ולפיכך הוצרכו לומר במעשה בראשית בדעתן ובקומתן ובצביונן להודיע שאין שום בריה יכולה לומר קטן הייתי וכמו שאינו הייתי ואין חבין לאדם שלא בפניו. ולפיכך הוצרכו לומר שנבראו בדעתן ובקומתן ובצביונן שאין בהן דבר שלא היה בדעת ובקומה ובחפץ:

ואחר שהודיענוך זה העיקר הגדול יש לנו לחזור ולהודיעך שזה היה המעם שכתב בכל מעשה בראשית אלהים להודיעך כי כל הנבראים כולן נבראו בקו הדין והיושר אין בהם נפתל ועקש. ולפי שתמצא כמה בריות משונות זו מזו וכמה בריות נאות וכמה בריות מכוערות שמא תאמר שלא מן הדין יצאה זאת הבריה מכוערת וזו נאה מי גרם לזאת להיות נאה ולזאת להיות מכוערת ומה ראה יי' יתברך שברא זו מכוערת וזו נאה או מה חטאה לו המכוערת, משיבין לו דע כי יי' יתברך כל הבריות שברא ברא אותן בדעת ובקומה ובחפץ וכל בריה ובריה שברא העמידה לפניו ואמר לה דעי שאתה בצורה זו כאברים אלו בשעבוד זה ובמשלה זו ועתה אם תתפצי כזה אמרי ואם לאו הרי את כמי שלא נבראת והשיבה כל בריה ובריה ואמרה (א) בזה אני חפצה ושמהה בענין הגדול הזה. וזהו סוד שנאמר במעשה בראשית (בראשית ה) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, ופירשו בו והנה טוב זה יצר טוב מאד זה המות. וכשברא יי' יתברך כל הבריות בצורה זו ובתבונה זו לא נשארה מענה כעולם לשום בריה לומר שלא כדיון נבראתי. ולפי שנבראים כל מעשה בראשית בדין היושר והמשפט נזכר בכל מעשה בראשית אלהים לומר שנבראו כל הנבראים בדין ישר ובמשפט אמת ויצא מן הדין הישר שתהיה בריה זו גדולה מזו, וזו קטנה מזו, זו מתקיימת הרבה, וזו מתקיימת מעט, זו גופה גדול, וזו גופה קטן, זו עופפה וזו חולכת, זו קופצת על ידיה וזו על רגליה, וזו שמה על פני המים, זו ענולה וזו מרובעת, זו ארוכה וזו קצרה. ושמא תאמר עלבון או חסם קבלו הבריות המשונות זו מזו בכריאתם ת"ל בראשית ברא אלהים בקו הדין ובמשקולת ובמשפט נבראו כל הבריות וזהו שאנו אומרים באי"א אלהים אשר יצר אתכם בדין והחיה אתכם בדין ועתיד להקימכם להי עולם בדין. ולפי דרך זה התבונן כי כל מעשה בראשית עמדו שורות שורות לפני ב"ד של מעלה והתרו בהם כמו שאמרנו והשיבו טוב. וזהו וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. ואחר שהודיענוך זה יש לך להאמין כי ב"ד של מעלה הנקרא אלהים נסתכמו על כל בריה ובריה ועל כל אבר ואבר שהוא ראוי להיות כך והושיבוהו על כנו והעמידו כל בריה ובריה וכל אבר ואבר מאיברי הגוף על מתכונתם בענין שאינו ראוי בענין אחר להיות יותר טוב מזה. וזהו סוד בראשית ברא אלהים, אלהים בודאי כי כל בני העולם עליונים ותחתונים בקו הדין ובמשפט ישר נבראו ולא קיבל דבר מכל הבריות עלבון וחמס, וזהו שהתורה מברכות ואומרת (ויקרא יג) הצור תמים פעלו וגו' ומהו כי כל דרכיו משפט כלומר במשפט נברא העולם. ולפיכך נקרא יי' ית' בכריאת העולם אלהים ובסוף מעשה בראשית מהו אומר (בראשית ה) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ודרז"ל אפילו המות טוב ומדת הדין כך חייבה מצד הדין הישר. והגני פותח לך מפתח גדול מה ראה יי' יתברך לצוות בתורה לשהוט בעלי חיים

(א) בזה אני חפצה. כי כל אחד צדק בצורה היותה נאותה להסתוות בלחותו חומר אחר נסתווה ממנו וקף כסופו להסביד כמו שיתבאר בכמוך שזכו שאמר טוב מאד זה המות והחל'ל מאד זה המות כי אף המות בקו הדין והיושר הוא כמו שפירס כי אין בעצב חסדו לקבל צדק יומר נאותה מזו ועל היותה טוב שיוכל להיות כמותה זה נתקן וז"ל לנוף מקבל מעשה שלא יקבל מעשה כלומר לנוף המסתווה ומסתפל שלא יסתפל ויוסכד עד שימות כמבואר בס' המורה

היום לאכילת אדם והלא כתיב (פ'לס קסג) טוב י"י לכל ורחמיו על כל מעשיו ואם הוא מרחם היאך צוה לשחוט בהמה זו לאכילת אדם ואיה רחמיו. אלא הסוד הוא ראש הפסוק שאמר טוב י"י לכל טוב בודאי ולפיכך ורחמיו על כל מעשיו, וזהו הפירוש, במעשה בראשית נסתכמו עם בהמה זו לשחיטה ואמרה היא טוב ומה מעם לפי שהבהמה אין לה נשמה עליונה להשיג מעשה השם וגבורותיו ואמר י"י יתברך בבריות העולם להעמיד לפניו הבהמות ואמר להם רצונכם להשחט ויאכל אתכם האדם ותעלו ממדרגת בהמה שאינה יודעת כלום לסדרת האדם שיוודע ומכיר את י"י יתברך. ואמרו הבהמות טוב ורחמים הוא עלינו שהרי כשהאדם אוכל חלק מחלקי הבהמה חוזרת חלק מחלקי האדם והרי חזרה הבהמה אדם ושחיטתה רחמים היא לה שיצאה מתורת בהמה ונכנסת בתורת אדם. וברוך זה מיתתו של האדם חיים היא לו שעולה למעלה המלאכים וזהו סוד (כ"ו) אדם ובהמה תושיע י"י. א"כ התבונן ותתבונן סוד השהיטה של בעלי חיים והכל מצד רחמיו וחסדיו הרבים על כל בריותיו. ומה המעם תתבונן מה שארז"ל במסכת פסחים עם הארץ אסור לאכול בשר. לפי שלא צוה בתורה לשחוט בהמה אלא למי שיוודע תורת הבהמה ויהי והעוף וכל העוסק בתורה כותר לאכול בשר ומי שאינו עוסק בתורה אסור לאכול בשר ולפיכך עם הארץ אינו אוכל בשר מפני שהוא כבהמה ואין לו נשמה ולא צוה לשחוט בהמה כדי שתאכל אותה בהמה אחרת אלא א"כ נתנבלה או נטרפה. ואחר שהודענוך זה דע כי המקובלים הנכנסים לסודות סתרי התורה אומרים כי תחלת הבריאה והתפין הראשון נמשכו משלשים ושתים נתיבות החכמה (א) והם סוד התחלת הבריאה הנכללת בשם אלהים. וספר יצירה פתח בספרו בל"ב פליאות נתיבות חכמה חקק י"ה יהו"ה צבאות את עולמו ולפי שהיו כל הנתיבות בקו הדין ובמשפט אמת תמצא כנגד כל נתיב ונתיב מהל"ב נתיבות חותם אלהים בכל נתיב מהם. ולפי זה הסוד תמצא שאינו מזכיר בכל מעשה בראשית כי אם שם אלהים. ותמצא במעשה בראשית ל"ב פעמים כתוב שם אלהים כנגד ל"ב פלאות חכמה, ואלו הן לפי הסדר שכתובים במעשה בראשית, א' בראשית ברא אלהים, ב' ורוח אלהים, ג' ויאמר אלהים יהי אור, ד' וירא אלהים את האור, ה' ויבדל אלהים, ו' ויקרא אלהים לאור, ז' ויאמר אלהים יהי רקיע, ח' ויעש אלהים, ט' ויקרא אלהים, י' ויאמר אלהים יקו המים, י"א ויקרא אלהים, י"ב וירא אלהים כי טוב, י"ג ויאמר אלהים תרשא, י"ד וירא אלהים כי טוב, ט"ו ויאמר אלהים יהי, ט"ז ויעש אלהים את שני, י"ז ויתן אותן אלהים, י"ח וירא אלהים כי טוב, י"ט ויאמר אלהים ישרצו, כ' ויברא אלהים, כ"א וירא אלהים כי טוב, כ"ב ויברך אותם אלהים, כ"ג ויאמר אלהים, כ"ד ויעש אלהים את חית, כ"ה וירא אלהים כי טוב, כ"ו ויאמר אלהים, כ"ז ויברא אלהים את, כ"ח בצלם אלהים ברא, כ"ט ויברך אותם אלהים, ל' ויאמר להם אלהים, ל"א ויאמר להם אלהים הנה, ל"ב וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד:

ועתה בני פקח עיניך וראה היאך כל נתיב ונתיב מל"ב נתיבות החכמה חותם כחותם אלהים להודיע כי כל מה שנברא במעשה בראשית בסוד כל נתיב נברא והכל בדין ובמשפט אמת וזהו שארז"ל על (דברים לז) הוא עשך ויבוננך ובמדרש קהלת מלמד שהוא ובית דינו נמנו על כל אבר ואבר שכן הוא והושיבוהו על כנו. והנה כל היצורים ותבונתם ושיעורם

המורה כפ' י"א וגם הוא טוב לו שכן נשמתו תעלה למעלה האלוקים כמו שזכר בפסוק: (א) והם סוד התחלת הבריאה, כי כל ה"ב נתיבות חכמה הם חכמה הסתומה שבה נכלל העולם ע"י ה' ספירות וכ"ב חסדיות נכלולות והם נתיבות ודרכים לא ידועים כ"ה חכמה האלהית ה"ך נכלל בהם כל נברא כפי טעמו כפי חומרו, וי"מ ל"ב נתיבות

ושיעורם וכל מעשיהם ועניניהם כולם בקו הדין נבראו ועל כל אחד ואחד מהם נכתבם סנהדרי של מעלה הנקראת אלהים בדין ישר ומשפט אמת. והנה אין לך נתיב מכל ל"ב נתיבות שאינו חתום בהותם אלהים, ושלמה המלך מכריו ואומר כי כל מעשה בראשית שהם נבראים בשם אלהים כולם ראויים להתקיים לעולם לפי שכולם נבראו ביושר ובמשפט ובדין נמור ואין כל בריה מכל הבריות צריכה תוספת או גרעון כדי לתקנה יותר ממה שנתקנה במעשה בראשית. והוא שאמר שלמה (ז"ל י) כי כל מעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע. וא"כ פקח עיניך וראה כי השם הנקרא אלהים הוא השם הממונה על הדין והמשפט והוא הבורא הכל במשפט והוא המביא את כל הבריות במשפט ושלמה ע"ה צווח ואומר כי כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל נעלם :

ולפיכך יש לך להתבונן כי שם י"י יתברך כשבא לברוא העולם בדין וביושר ומשפט בשם אלהים עמד ושתף עמו שם הרחמים שהוא יהו"ה יתברך כדי שיוכלו הבריות להתנהג לאט במשפטו של אלהים לפי שאין הבריות יכולות להתקיים אם לא יתנהג עמהם ברחמים מפני הדין הקשה של סנהדרי גדולה הנקראת אלהים ולפיכך שתף עמו שם הרחמים וזהו סוד (ג'ל"ט יג) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים. ונקראת אלהים מדת הדין הקשה כלומר שגור הדין בלי שיסתכל לענין בעולם (א) אלא על פי אמתו של דין חותך הדין ויקוב הדין את ההר. וזהו (ב) סוד לשכת הגזית. ולפיכך אילו היו הבריות נדונות בכ"ד של מעלה בלי שיתוף שם הרחמים היה העולם כלה ונשתת לפי התוך הדין אבל שם הרחמים והחסד מהפך בזכות הבריות ואם אינו מוצא להם זכות מאריך הזמן קודם שיגברו הדין למעלה וזהו סוד ארך אפים. וכל זמן וזמן מדת החסד מהפכת בזכות הבריות בזמן שעובדין בדין לפני האלהים וזהו סוד (ס"ג י) ויגש אברהם (ידוע מדתו החסד) ויאמר האף תספה צדיק עם רשע הלילה לך מעשות כדבר הזה. והנני פותח לך שערי אורה בפסוק זה ובי מה נעם אמר הלילה לך מעשות כדבר הזה ובי בבית דין של מעלה צדיק עם רשע ממייתין א"כ אינו דין יושר והבתיב (דנ"ח יג) אל אמונה ואין עול, אלא סוד זה הפסוק עמוק. והנני רומז, דע כי מדת החסד מהפכת בזכות כל בריה ובריה ואם אדם אחד עשה זכיות ועשה עבירות מדת הדין באה להעניש את האדם על העבירה ומדת החסד אומרת ובי אם ידו של אדם הטאה וראויה להעניש הרי עינו צדקת ואינה חוטאת שעשתה מצוה זו. ואם את מעגשת לזה הנוף בעבור הטא היד הרי גם העין לוקה והיא נעגשת שלא כדן. וזהו (ג'ל"ט יח) להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע. ולפי דרך זה מעכבת מדת החסד כמה פורעניות מלבא לעולם. ובדרך זה בעבור צדיק אחד שיש במקום מתעכבת הפורעניות מלבא למקום כדי שלא יקבל אותו הצדיק צער בפורענות המקום כמו האבר שאמרנו בגוף כך הצדיק במקום הוא כמו האבר בגוף ומצד הזה מנין הצדיק על מקומו. כיצד מנין כשרגליו אנשי מקומו למעלה ויוצא מן הדין הייבוס כליה או עונש. מתקרבת מדת החסד ואמרה (ס"ג) האף תספה צדיק עם רשע. כלומר אומרת מדת החסד למדת הדין אם את מעגשת לאלו הרשעים של מקום פלוני. נמצא יגיע הנוף לצדיק. (ג) ויקבל צער כעבורם בשיענשו הם או תשהת ארצם וזה הצדיק לא הטא שניע לו צער

או

הם כ"כ לוחות וי' נקודות עם החסדים נכנס נכנס העולם נכנס י' כפירות : (א) אלא ע"פ אמתו של דין ויקוב הדין את ההר. וע"ז נקראה קשה האדם המלכות מפני שמקבלה גם מהתפארת נקראה מכ"ד רפה כי היא מייסרת כלם המייסרת נשים נרחמים : (ב) סוד לשכת הגזית. מל' חכמי גזים שהיו כורמים סדין בדין ומשפט אמת : (ג) ויקבל צער בעבורם. פירוש בלעדי לסיסו נע ונד מאותו המקום לו לא יהיה פסוקו עוד ל"ב בריה ובינא

או נזק. נמצא הצדיק מנין על אנשי המקום מטעם שלא יגיע לו נזק וצער. ושמור עיקר זה מאד. וזהו (ע) אם אמצא בסדום חמישים צדיקים ונשאתי לכל המקום בעבורם. וכן עד שהגיע לעשרה (א) אצל ה' עיירות שהיה כפי שיצא הדין העליון, וזהו סוד שאמר ללוט (ס) הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי את העיר. אבל לא היה כח בלוט שתנצל סדום בזכותו אע"פ שהיה דר בתוכה שאפילו לוט לא ניצל אלא בזכות אברהם כמו שדרשו בפסוק (ס) אל תבט אחריו כלומר אל תדקדק לומר שראויה העיר להמלט בזכותך שאינך ראוי, וזהו אמרו (ע) כהוציאם אותם ההוצה. ושמור זה העיקר הגדול לכל התורה כי ממנו תוצאות חיים. וכמו כן שמור עיקר אחר והוא סוד הפרשה הזאת. ואע"פ שהדבר נאמר בשמו של אברהם כמו שכתוב שם ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע. ג"כ הוא סוד מדת החסד של מעלה שמתקרבת תמיד לב"ד של אלהים בשעה שדן את הבריות ומהפכת בזכותן ומעכבת כמה פורעניות בדרך זה. ובאה פרשה זו להודיע סתרים גדולים היאך מדת החסד מהפכת בזכותו של בריות תמיד ומדת הרחמים משתתפת עמה ומונעת כמה פורעניות מן העולם. וזהו שאז"ל התהיל לברוא העולם במדת הדין ראה שאינו מתקיים עמד ושתף עמה מדת רחמים הה"ד (ס ג) ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים. והנני מגלה לך סוד בפסוק זה. יהו"ה אלהים כנגד ארץ ושמים כנגד אלהים ארץ, אלהים כנגד שמים. לומר שהשם יתברך שהוא יהו"ה מתנהג במדת רחמים עם בני הארץ שהם חוטאים יותר, אלהים מתנהג בדין עם השמים וצבאותם שאין חוטאים וזהו שתקנו ז"ל המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים. ואחר שידעת זה יש לנו להודיעך עיקרים גדולים. ככ"מ שאתה מוצא בתורה כתוב שם אלהים הוא סוד ב"ד של מעלה כמו שנפרש. וצריכים אנו להודיעך כי למעלה הם שתי ב"ד (ג) מלבד בתי דינים אחרים שיש ביניהם. ב"ד של מעלה מאלו הבתי דינים הוא ב"ד העליון שהוא מדת הנבונה צד שמאל (ד) הנקרא אלהים אמת בכל מקום אשר שם יושבת סנהדרי גדולה של מעלה ודין את בני העולם וזו היא הנקרא מדת הדין הקשה. וב"ד התחתון הוא סוד השם הנקרא אדני, ונקרא ג"כ ב"ד של מטה, ונקרא ג"כ מדת הדין הרפה. ובו הכל נגמר לעשות ולגמור בכל הנבראים כפי שגזרו בב"ד העליון, ולפיכך נקרא ג"כ אדני לפעמים הרבה בשם אלהים. ונקרא אלהים בשעת נמר דין שפסקו ב"ד של מעלה הנקרא אלהים אמת. ובדרך זה תמצא כי מדת מלכות שהוא אדני נקראת גם היא אלהים פעמים הרבה כשגומרת הדין שפסקו בסנהדרין של מעלה, והבן זה מאד, ולפיכך יש לך להתבונן כי כל מי שהוא דיין בין שיהיה מלאך או אדם נקרא אלהים בשעת הדין או כשהוא ממונה פרנס על הדין וזהו שאמרה תורה (עמ"ס יג) עד האלהים יבא דבר שניהם אשר ירשיעון אלהים וישלם ואומר אלהים לא תקלל ואומר כי המשפט לאלהים הוא. ויש לנו לגלות לך סוד סתום והתום אמרה תורה (ע יג) אלהים לא תקלל ואע"פ שמשמעות הכתוב שלא לקלל את הדיין עכ"ז ענין אחר רמז בו והוא שאם יבא על האדם מכה או נגע או מהלה או מיתה או חסרון לא יעיו פניו כלפי ב"ד של מעלה הנקרא אלהים שהוא מקום המשפט האמתי ואל ידבר נאצות והרופים לומר אלהים דן כל זה למעלה ועל פיו באו

אלי

וכיוצא באלה: (א) חלל ה' עיירות כפי שאל הדין העליון. כי אמר שלא נמצא שם עברה כדי מיעוט הטענה אז יא' הדין עליהם כמו שנתבאר למעלה בשער ה' צבינו אל: (ב) ה' כנגד ארץ אלהים כנגד שמים. שהי קדם ארץ לשמים בפסוק כנגד ה' אלהים: (ג) מלבד ב"ד אחרים שיש בדינים. היינו כג' בני דיין של כ"ג שימצאו לקמן צבינו ב"ד של מעלה, וב"ד של נח וכו' שנתבאר במקומה בשער ג' צבינו נח וכו': (ד) הנקרא אלהים אמת בכל מקום. כי הוא הכ"ד של יו"ה כמו שנתבאר בסמוך כי הכ"ד עומד בדינים כמו שנתבאר למעלה בשער ה' צבינו

אלי אלו הצרות ושמה יפער אדם פיו לבלי חוק כמו שאמר לו אשתו לאיוב (איוב ג) עודך מחזיק בתומתך בך אלהים ומות אלא כמו שאמר איוב (יב) גם את המזב נקבל מאת האלהים ואת הרע לא נקבל. והוה שהיוב אדם לברך על הרעה כמו שמברך על הטובה. וכמו שאמר דוד (תהלים נ) ביהוה אהלל דבר באלהים אהלל דבר, וזו היא אמונת ישראל לקבל משפטי אלהים בשמחה ולשמוח ביסוריו ותוכחותיו ומשפטיו ולהודות לפניו על הכל ולברך שמו כמו שאמר (ס' קל) חסד ומשפט אשירה, אם חסד אשירה, ואם משפט אשירה, ולא יהיה אדם מבעט ביסורין ומוציא דברים קשים מפיו כל זה נרמז בפסוק אלהים לא תקלל. זה הכלל כל דיין שבעולם וכל בתי דינים עליונים ותחתונים נכללים בפסוק זה. **ואחר** שהודענוך זה יש לנו למסור בידך כלל גדול ושמור אותו מאד לכל מקום שכבר נכשלו ולא הבינו כמה אנשים שהם חכמים בעיניהם והוא סוד מהו אלהים אחרים.

ויש לנו להודיעך כי הש"י רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו הוא לבדו מלך על כל הנמצאים והיכל הקדש שלו מכוון באמצע וסכיבות היכל הקדוש (א) יש שבעה כתרים ומחם נמשכים שבעים שרים ושבעים אומות כמו שכבר פירשנו. וכל שבעים שרים נחלקו כדור הפלגה ללשונותם בארצותם נחלקו שבעים שרים לשבעים אומות להיות כל שר ושר מושל על אומתו ועל ארצו. וי"י יתברך עמד ובהר באברהם באותו הדור ובהר בישראל אחריו שהם זרע אברהם ומסר להם שמו הגדול להיותם חלקו וחבלו. ונקרא בכל ישראל שמו הגדול שהוא יהו"ה יתברך ואין לאומה אחרת חלק בו כמו שכתוב (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך. ואומר (ס' נב) כי חלק יהו"ה עמו. וי"י יתברך לפי שמסר שאר כל אומות העולם ביד השרים כל אומה ואומה לשר ידוע כמו שאמר הכתוב (דברים יב) והנה שר יון בא (ס' כ) ושר מלכות פרס עומד לגנדי, ומיכאל הכהן הגדול שהוא נושא דגל יהו"ה יתברך מסר אותו לישראל. וישר שבעים שרים שהם בחוץ ואין להם חלק בהיכל הפנימי כל אחד מהם נתיחד לאומה ידועה והוא מושל על אותה האומה ועל ארצה. ואותו השר הממונה על אותה האומה רצה ה' יתברך שיהיה דיין את אומתו כפי הרשות שנתן לו י"י יתברך בתוך השנה ולפי שהוא דיין על אותה אומה נקרא גם הוא אלהים ואם המאה אומתו של אותו השר הש"י דן את השר ומלקה אותו ומעניש אותו. ולפי דרך זה התבונן שהאומות והשרים שלהם נדונים בכ"ד של יהו"ה יתברך שהוא אלהים אמ"ת. והוה סוד (דברים י) כי יהו"ה אלהיכם הוא אלהי האלהים. ודע והאמן כי כל האומות והשרים שלהם הנקראים אלהים כולם באים בר"ה להיותם נדונים לפני ה' יתברך ואם לא נהנו האומות כהונן אזי לוקין השרים שלהם ונורעים להם השפע והטובה שהיה ה' יתברך נותן להם ובשלוקה השר של האומה נופלת האומה, והוה שאמר הנביא (ישעיה כד) יפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה, והוה שאז"ל אין אומה נופלת אלא א"כ נופל שרת תחלה והטעם כי כפי הדין שיפסקו על שר של איתה האומה כך מקבלת אומתו לטוב ולרע, והוה שאז"ל פושעי ישראל כגופן וכן פושעי אימות העולם כגופן, וענין גופן הוא השר שלהם לאותם היודעים סודות הנסתרים. וכל מה שאז"ל פושעים לוקין על פשעם השרים שלהם. והוה שאמר שר של אבימלך מלך פלשתים (שופטים כ) ואחשך גם אנכי אותך מחטו לי. מחטו לי חסר א' כלומר שאמר לו השר דע כי משעה שחטאת שלקחת שרה אשת אברהם דנו אותי בכ"ד

בנימור הכינויים: (א) יש שבעים כהנים וכו'. כנגד הכתובים נפש שבו עם יעקב. ולעיל בסוף שער ה' ובסוף ה' בנימור הכינויים פירוש הענין נחב:

בב"ד של מעלה ומכניסים בי מחטים וקוצים ואני בצער גדול. כי אלהים זה שדבר עם אבימלך שרו של אבימלך היה כי לא היה ראוי לנבואה או לדבור שאר מלאכים אלא לשר שלו והבן זה מאד. ומה שאמרו פושעי ישראל בנופן הוא סוד כנסת ישראל ליודעי סתרים וכשישראל חומאים כנסת ישראל נענשה (א) וכן הוא אומר (ישעי' נ) ובפשעיהם שלחה אתכם. ואל תתפוס עלינו על מה שכתבנו בשערים הקודמים שהשרים של אומות העולם אינם מטיבים ולא מרעים (ב) כמו שאמרנו במה שתקנו חכמים לומר על העו"ג שהם משתחווים להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושיע. כי כוונתנו לומר שאין להם מעצמם יכולת ולא רשות לדון להרע או להטיב אבל אם נתן להם ה' רשות הם גומרים לפי שמסר ה' בידם לנמור. ולפיכך נקראים שרי האומות על זה אלהים. ועתה התבונן כי כל אומה ואומה משבעים אומות נידונות כל השנה בב"ד שלה והוא השר של אותה אומה ונקרא אותו השר על זה אלהים, ובר"ה נדונים כל השרים הנקראים אלהים וכל האומות שלהם בב"ד של יהו"ה יתברך שהוא אלהים אמת. נמצאו אלהי האומות גם הם נדונים ואע"פ שהם דנין את האומות. וזהו סוד שאמר הכתוב כי יהו"ה אלהים הוא אלהי האלהים. כלומר הוא דיין שדן את אלהי האומות ושומר זה העיקר הגדול והזוהר בו ותבין סתרים נעלמים ותרע ש"י יתברך הזוהר את ישראל ואמר להם בני אני אלהיכם ואתם עמי ואין לכם לקבל אחד מאלהי העמים לאלוה שהרי אותם האלהים נתונים לעו"ג ולא לכם ושל אחרים הם ולא שלכם כי אני ה' אלהיכם לבד. ולפיכך התחיל י"י בעשרת הדברות ואמר שתי הדברות הראשונות בלי אמצעי ואמר אנכי יהו"ה אלהיך, אלהיך בודאי, וא"כ לא יהיה לך אלהים אחרים וזהו שאמרו חז"ל אנכי ולא יהיה לך מפי הנבורה שמענום. ואלו שתי הדברות הן עיקר כל התורה ולפיכך שמענום מפיו ושאר כל מצות התורה שמענום מפי משה. ומנין תורה שמעו מפי משה שהן תרי"א מצות והן סוד התורה ועו"ג נאמר (דברים לג) תור"ה צוה לנו משה שע"י משה נתנו לישראל תרי"א מצות אבל אנכי ולא יהיה לך לא קבלום ע"י משה אלא מפי הנבורה שמענום (ג) כמו שאמר (ספרי טז) אחת דבר אלהים שתיים זו שמעתי נמצא תרי"ג מצות שתיים מהם שמענו מפי הנבורה ונשאר מהם תרי"א שהם סוד תור"ה שמענו מפי משה וזהו שדקדק הכתוב ואמר תור"ה צוה לנו משה שהן תרי"א מצות. ולפי העיקר הזה אמר ה' יתברך לישראל בני לא יהיה לך אלהים אחרים שאין להם חלק בך ואין לך חלק בהם כי חלק יהו"ה עמו. ואחר שידעת זה התבונן שאמר הנביא (משה ד) כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם יהו"ה אלהינו לעולם ועד. ואין לך להאמין דברי ריקות של כמה ריקים שאומרים שאין כח באלהי העמים ואינם נקראים אלהים. אבל יש לך לדעת כי ה' יתברך נתן כח וממשלה ושכח ביד כל שר ושר משרי האומות

לדון

(א) וכן הוא אומר ובפשעיהם שולחם חמס. ענין עונשה ופולחנה ככר ציארנו פעמים שהוא כאשר לא חרד ההשפעה כפי תיקון מחילת הבריה כאשר ציארנו בעשר ח' בענין סילוק הכנינה כאשר חלק ההשפעה שלא כדרכה הכה הוא שולח מנעלה להאיר פנים לכחות הדין וטובתה לזרים והכי היא בעצמנו וטובת לה כי חסדה ורעותה חמיד ביחוד הרחמים ובהיקון הראשון להמשך ולהשפיע בטובה משוב בעלה וכאלו נר לה בתהלה לחתרים חילה וכחה לנכרים ועו"ג נאמר עמו אנכי בצרה ובכל צרתי לו צר וכל זה ציארנו יותר רחב בציוריו לספר המערכת במערכת הסעס ולספר הרכנטי בפרשת בראשית וזה: (ב) כמו שאמרנו בו במה שתקנו לומר על האומות עו"ג ומתפללים אל אל לא יושיע כו'. היינו למעלה בשער ה' בציור השלשים כוויים: (ג) כמו שאמר חמס

לדון ולשפוט את עמו ואת ארצו ונקרא שם השר אלהים לפי שהוא שר ושופט את בני ארצו. אבל סוף כל השרים וכל האומות שלהן באין להיות נדונים ב"ד של יהו"ה הנקרא אלהים אמת ואם חמאה או כרחק אומתו של שר אזי לוקח השר על אומתו שבארצו. ודע והאמן כי אין כח באלהים אחרים שהם אלהי העמים אלא אותו הכח שנתן ה' להם לשפוט ולפרנס את אומותם אבל אינן יכולין למהוץ ולרפא להמית ולהחיות חוץ מהכח הידוע הנתון להם לבני ארצם וממשלתם. וזהו כי כל אלהי העמים אילולים ופירושו אליל הוא כמו בשר אדם מת לפי מחלוקת החכמים במסכת חולין מכל צד הוא לשון אליל דבר מת וזהו (אוי"ג) רופאי אליל כולכם שהוא בשר מת שאין לו רפואה. כך אלהי העמים אין בהם כח להיטיב ולהרע וזלתי אותם הכח הקצוב שמוטר להם השם. ואינן יכולין לצאת מאותה השורה והם כמו כן נדונים כמו שבני ארצם נדונים וכל כחם וממשלתם אינו אלא אותו הפרס שהם מקבלים משם יהו"ה יתברך שהוא אדון ודיין על כולם. ועתה שמור עיקר זה לכל התורה כולה ותוכל לדעת מהו שם אלהים ב"מ או שם אלהים אחרים כמו שאמר (יחזקאל כד) בעבר הנחר ישבו אבותיכם וגו' ויעבדו אלהים אחרים (שמות כ) לא יהיה לך אלהים אחרים. ואחר שהודענוך אלו העיקרים הגדולים יש לנו להודיעך עיקר גדול והוא שיש לך לדעת ולהתכונן כי מקור החיים הנקראים הי"י עולם הוא סוד (צני"ה) השם הנכתב בתורה יהו"ה ונקרא אלהים (א) והמעם לפי שהוא המקור שממנו שואבת מדת הנבירה הנקראת ב"ד של מעלה ונקראת אלהים. ולפי שאינה דין גמור נכתבת באותיות יהו"ה, ולפי שהיא השרש שממנה שואבת מדת הדין נקראת אלהים אף ע"פ שאינה כתובה אלא באותיות יהו"ה, ושמור עיקר זה חגדול לכל מקום שתמצא בתורה שנכתב יהו"ה ונקרא אלהים, ואחר שידעת זה דע כי שתי המדות הנקראות נצ"ה והו"ד, נצ"ה נקרא יהו"ה צבאות לפי שהוא לימין, והו"ד נקרא אלהים צבאות לפי שהוא לשמאל. ולפי שהיא מתלבשת מלבושי הדין מן הב"ד הנקרא אלהים נקראת גם היא אלהים צבאות. סוף דבר כפי המקום אשר ממנו שואבת כל מדה ומדה כך היא נקראת. ובכל מקום שתמצא בתורה שקורא לדבר בעולם בשם אלהים דע כי היא מושבת כח ממדת סנהורי גדולה של מעלה הנקראת אלהים באמת עד שאפילו בני האדם נקראים אלהים בהיותם דנין דין אמת. ואחר שהודענוך עיקרים אלו בשם הנקרא אלהים יש לנו להוור ולהודיעך שאר השמות ששם אלהים נקרא בהם לפעמים, דע שהמדה הזאת הנקראת אלהים נקראת לפעמים **גבורה** והמעם לפי שהיא מתגברת לעשות דין בפושעים ובוזאים והיא הנוקמת מיד הרשעים והמתקוממים אל ה' יתברך. ולפי שהיא ב"ד של מעלה והיא המשלמת גמול לכל הראוין לגמול נקראת גבורה על כחה וממשלתה שיש לה יכולת לדון ולהתפרע ולהתגבר על הכל ואין דבר שיעמוד לפניה וזהו שאמר הנביא (ב) (יחזקאל נה) עורי עורי לבשי עוז וזרע ה'. ואמר (ג) הלא את היא המחצבת רהב מחוללת תנין ואלמלא גבורתיה לא היו הדינים נגמרים ולא היו החוקים נענשים אבל לפי שהגבורה היא חזקה ומושלטת על הכל לכן נגמרים הדינים הנדונים בבתי דינים שלה. הלא תראה כשחוטאים ישראל

נחלשה

דבר אלהים נשים זו שמעתי. כי בדבור ההשון וכלל גם הכני כי מהרע שבמעטו הכני ה' אליהם ששמעו שלם יהיה לנו הל אחר: (א) והמעם לפי שהוא המקור. כי הוא רומז אל הכניע ששמעו שואבת הפחד מכוחו על זרע בשמאל כמו שהפיר במקומו בראש שער ה': (ב) עורי עורי לבשי עוז. וכבר ידעת כי הפחד הזה מזרועות עולם: (ג) הלא את היא המחצבת. דבר על הגבורה בלשון נקבה כי היא פועלת דניה ע"י פמלכות מה"ד של

(א) נחלשה הנבורה ע"י המאמץ וכמו שהנביא אמר (ס"א) איה קנאתך וגבורתי"ך והנבורה משיבה (ב) ואמרה (דניס לב) צור ילדך תשי ותשכח אל מחוללך. וכפי החומאים נחלשה הנבורה וזהו הימין לאחור וכן הוא אומר (ג) (א"ס ג) השיב אחור ימינו מפני אויב. ודע כי למעלה מצד הנבורה הוא המקור והשפע שהנבורה שואבת ממנו ומן המקור שהוא העליון על הנבורה ונקרא כינ"ה נובעים כמה מיני כוחות של נבורה ונקראים נבורות וזהו שאמר (הה"ס קו) מ"י ימלל נבורות ה'. וכשישראל צדיקים אזי אותן הנבורות משפיעים כחותיהם למדה הנקראת נבורה ואזי ישראל מתגברים על האומות ולפי שהנבורה היא בחזקתה לוחמת עם האומות ונקמת נקמות ישראל מן האויב. ואם ח"ו המאו ישראל אזי נשאת מדת הנבורה הלוישה ואינה פועלת הנקמה בעו"ג, וזהו סוד צור ילדך תשי ואומר איה קנאתך וגבורתי"ך והבן זה מאד. והמדה הזאת היא נקראת **בית דין של מערה** ועל ידי המדה הזאת נידונים כל בני העולם כמו שאמרנו למעלה ולרע. וזה המקום נקרא **זכות** לפי שבו נוברים כל הזכיות וכל החמאים, והרע הניתן משם ג"כ זכות הוא (ד) לפי שבו האדם נטהר מן החמא. ומכא סנהדרי גדולה זו יצאו (ה) ג' בתי דינים אחרים שדינים בני העולם לעושר ולעוני לבריות ולחולי, וכל דינים שבעולם נידונים בסנהדרי גדולה ובאלו שלשה בתי דינים שלה, חוץ מן דברים שאינם נידונים בב"ד של אלהים מכל וכל אבל הם נמשכים ממקום שכולו רחמים ואלו הם חיים ובנים ומוזנות, ואף ע"פ שגזרו בב"ד של סנהדרי גדולה של מעלה על אלו ג' דברים אם עמד אדם ונתכוון בתפלתו עד מקור החפץ יפיק שאלתו וזהו שאחז"ל בני חיי ומוזני לא בזכותא תליא מילתא אלא במולא תליא מילתא. וענין זכות הנזכר במקום זה הוא סוד סנהדרי גדולה וענין מזל שהזכירו במקום זה הוא סוד המקור העליון שהוא מקור החפץ הנקרא אהי"ה אשר משם נולד מימי החפץ והרצון וזהו המזל שכל הדברים תלויין אפילו ס"ת. ועל כן אמרו הכל תלוי במזל (ו) ואפילו ס"ת שבהיכל. ואל יעלה בדעתך כי במזלות הכוכבים דברו ז"ל במקום הזה שלא דברו אלא במקור החפץ ודי למבין. וכבר ביארנו דברים אלו בשערים הקודמים. ודע כי המדה הזאת נקראת **צפון** וצריך אתה לדעת העיקר. כבר הודענו כי מדת החסד שהיא בימין תמיד פתוחה ומוזנת להפיק לכל שואל וכשהאדם שואל חפציו מאת השם אזי מתעוררת מדת החסד ומושכת ממקור הרצון כל מיני העושר וכל מיני טובות לתת לשואל די מחסרו. וכשמגיעין אותן המתנות והטובות מצד מדת שמאל אזי עומדת מצד הדין שהיא מצד צפון ומעכבת אל הימין לגמור הפצי השואל ואומרת נשב לדין וגראה אם זה השואל ראוי לתת לו שאלה זו ששאל או לאו. ואז נדון השואל בסנהדרי גדולה העומדת בצפון ואם הוא ראוי נותנים לו שאלתו ואם אינו ראוי מונעים ממנו כל אותו העושר וכל אותו הטוב שהמשיכה מדת החסד ואז מקבלת מטה"ד ההיא בצפון כל אותו העושר וכל אותו הטוב ומכנסת אותו

באוצרותיה

מטה : (א) נחלשה הנבורה. פ"י החלשה בעונם האומות שאינם מעניסם עכשיו : (ב) ואמרה צור ילדך תשי. כח וזור כ"ל מטה"ד הקשה כחלע : (ג) כמו שהמר השיב אחור ימינו מפני אויב. ר"ל החסד שב אחור מללמד זכות מפני האויב החוטא וטוב אינה מחזק המושל לעשות נקמה בנשים : (ד) לפי שבו האדם נטהר מן החמא. וכספר הוזהר פירש סנהדרי זכות כי לעולם מתחילין שם זכיות היקר כח הטומאה שבהן שלעולם מחמלת חכמה (ה) ג' ב"ד. אחרים. וכנגדן ג' בתי סנהדרין של קטנה של כ"ג שיטבו לפני סנהדרי גדולה כי זו דוגמת זו נעשה העליונים ותחתונים וכן הוה למעלה בשער ה' בציבור הכינויין : (ו) ואפילו ס"ת שבהיכל. פ"י הח"ת שבהיכל

באוצרותיה ובבתי גנויה אשר בצפון ונשאר כל אותו העושר וכל אותו הטוב באוצרות צפון לפי שמאחר שמשכה מדת ההסד אותם למטה שוב (א) אינן חוזרים למקומן אלא מקבלת אותם סנהדרי גדולה אשר בצפון ולפיכך נקראת צפון לפי ששם צפונים כל מיני עושר וכל הנגזים וכל המצפונים וכל החובב וכן הוא אומר (וי' 6) מצפון זהביאתה. ולפי שהמקום ההוא הנקרא צפון הוא מקום הטמנות והמצפונות כל מיני העושר אר"ל הרוצה להעשיר יצפין. כלומר יכוין למדת צפון להשלים עם מדת הדין העומדת בצפון שלא תעכב שאלתו כששואל מאת ה' יתברך עושר ונבסים. ועל זה הדרך היה השולחן בצפון לפי שמשם נמשך העושר וצרכי הבריות. ולפי שהצפון הוא לשמאל אמר הכתוב (מש' ג) אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד. ודע כי כל העושר הזה וכל אלו המצפונות אשר בצפון כולן גנוזים ושמורים ומוכנים לצדיקים לעתיד לבא וכן הוא אומר (תהי' 6) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך (ב) ואומר (מש' ג) יצפון לישרים תושיה. ואחר שהודענוך זה דע כי בצד הצפון (פירוש נכון) יש מקומות והדרים גדולים אשר המה מלאים כמה מלאכי הבלה וכמה מיני פורעניות ושם כמה בארות מים עכורים מיט ורפש ומיט היון יורדים עד התהום ושם כמה מיני שחת ושם כמה מיני נחשים ועקרכים (ג) ושאר כל מיני חיות רעות וכל אלה שזכרנו כולם עומדים וצופים מתי יצא מן הדין אשר בצפון לחרוב ארצות ולעקור מלכיות ולהכות בני אדם בכל מיני מכה ובכל מיני משחית ואז יוצאין כל אחד מאלו מיני פורעניות אשר בצפון ושומטין בעולם וגומרים הדין בכל אותן שנתחייבו ב"ד שלמעלה ועל אלו כולן נאמר (ויח' 6) מצפון תפתח הרעה. ודע שיש במקום זה כמה מלשינים וכמה קטרוגים וכמה מקטרגין על הבריות. ולפי שהשם יתברך נתן תורה ומצות לפי רוב חמלתו על ישראל צוה להקריב לפניו קרבנות לכפר על העונות כדי לתתם אלו המקטריגים בצפון ולכל בעלי משחית. יצוה בתורה כי כל קרבן שהוא בא על חטא יהיה אותו קרבן נשחט בצפון וכן הוא אומר (ויקרא 6) ושחט אותו על ירך המזבח צפונה. והקרבן הנשחט בצפון בא על החטאים שאדם חוטא בין שיהיה יחיד או צבור כגון פר ושעיר של יום הכפורים, וכגון פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים, וכגון זבחי שלמי צבור ואשמות, וכגון חטאת הצבור והיחיד כל אלו נשחטין בצפון. וא"ת הרי שלמי צבור ואינם על חטא ולא אשם, דע שהוקשו לחטאת זהו שאמר הכתוב (ש' 33) שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים. אבל שלמי יחיד והתורה ואיל גזיר והבכור והמעשר והפסח כל אלו אינן מוכרחים להשחט בצפון אלא שהיטתן בכל מקום בעזרה ומעם כל זה מבואר. ולפי שהקרבנות הם כופר לאדם מן הפגיעה כמו שכתוב (שמות 6) ונזבחה לה' אלהינו פן יפגענו בדבר או בהרב ואלו המינים של פורענות הם בצפון לפיכך צוה י"י יתברך כל קרבן שהוא

בא

חל"י: (א) אינן חוזרין למקומן. דמן שמיט מיהב יחזי ולא הדר ושקלי: (ב) ואומר יצפון לישרים תושיה. פי' אותם שמיטו כחם מליד למטה ונתעכבו בצפון: (ג) ושאר כל מיני חיות. ואין להבין שיש למעלה חיות רעות ועקרכים ממש ואשם כחם שליו אלא כולם כמות רוחניות נשפעות ויוצאות מכות הדין כמו שזכרנו פעמים וע"פ כמותם חלשים ובכל מיני משחית כגון נחשים ועקרכים וחיות רעות נקראו כן כי כל הדברים משחלשים וכפי הדבר למטה כן בדונמתו עניינו וכמו ברוחניות מלמעלה וכמו שלפעמים כששילחם ה"י להעניש בני אדם יצא חסד חיות רעות וכן בהמות או אש מתלקחת נשרוף מדינות ולהחריב ארצות כך המליט בדונמת זה למעלה בכמות עליונים דברים רוחיים רעים ומלאכי מות ממונים להשחית ולאכל הפושעים וחטאים כמו

שנתחבר

בא על הא ישחט בצפון. (א) ובע"ה כאלו הדברים עדיין נודיעך עיקרים גדולים בטעמי הקרבנות ולפי שמדת שם אלהים הוא סוד הדין עומדת בצפון נשחטין הקרבנות הבאים על החטא בצפון והסוד (סג'ס) זכתי אלהים והבן זה מאוד. ואחר שהודענוך אלו העיקרים הגדולים צריך אתה לדעת לפי שב"ד העליון הנקרא אלהים יושב לצד צפון והקרבנות הבאים על הא נשחטים בצפון להיות כפרה בפני ב"ד של מעלה. דע כי לצד צפון של מעלה חוץ לפרגוד יש נחש גדול עקלתון והוא גרם מיתה לאדם הראשון והטיל זוהמא אצל חוה והוא ראש לפורענות לכן אמר ה' יתברך והבטיח את ישראל להעבירו ולהרחיקו ולהדיחו למקום שלא יוכל לקטרג לעולם ואמר הנביא (יואל ג) ואת הצפוני ארחיק מעליכם והרחתיו אל ארץ ציה ושוממה (ב) וזה קשור בדבר הנקרא קץ כל בשר כי הוא מכלה מנפש ועד בשר, וזה נכנס לקטרג על דור המבול וגמסרו בידו וזהו שאמר (נח'ס'ט ו) קץ כל בשר בא לפני כלומר מדת הפורענות שהיא מקטרגת על הבריות בא לפני וקטרגה עליהם (ס) כי מלאה הארץ חמס. ונגמר הדין ומסרם ביד קץ כל בשר להשחיתם, ועל זה נאמר (ס) והנני משחיתם את הארץ, ולפי שהמדה הזאת המוכנת לפורענות קבועה בצפון צוה י"י יתברך שישחטו הקרבנות הבאים על הא בצפון. אבל לעתיד לבא שהקרבנות עתידין להבטל ירחיק השם מדת הפורענות מעלינו ומצד הצפון ויוליכנה למקום שאינה יכולה לקטרג עוד, וכמו שתהיה נעקרת מדת הפורענות מצד צפון כך (ג) יתבטלו הקרבנות שהיו נשחטים בצפון. לפי שכבר בטלה מדת הפורענות המקטרגת שהיתה עומדת בצפון ואין צורך להשחט קרבן בצפון על הא שלא (ד) יחטאו עוד והבן זה מאוד. ודע כי המדה הזאת הנקראת אלהים העומדת לשמאל נקראת לפעמים י"ד כה"ה ומעם שנקראת יד כהה לפי שהיא השמאל והיא מונעת (ה) ומעכבת את הימין להשפיע בעולם זולתי מה שיצא מן הדין. ולפי שמעכבת על צד ימין לתת הטובות בעולם הרי המדה הזאת הנקראת שמאל לוקחת ומקבלת כל העושר מיד הימין ומחביאה אותו בבתי נגזיה כמו שאמרנו (ו) וזהו סוד וקרנים מידו לו ושם הבין עוזו והבן זה מאוד. ואחר שהודענוך זה יש לנו להודיעך כי מדת הגבורה הזאת נקראת **פחד** והטעם כי מדת הגבורה והממשלה אשר שם סנהדרי גדולה ושם כמה בתי דינים ושם כמה בתי שלהבות אש להבה ושם כמה גרדינים (פ' צעלי דין) נמוסים ממונים להכות ולהעניש וליסר בכל מיני מכה ופצע וכל מיני חלאים וכולן אש שלהבת. ובמקום הזה יש כמה מיני אש אשר אוכלים כל מיני אשיות שבעולם ולחכים אותן בהיות האש אוכלת את הקש. ולפיכך נקראת **האש הגדולה** לפי ששאר כל מיני אש אשר בעולם הם קטנים אצל האש הזאת. ולפי שהאש הזאת שורפת כל שאר מיני האש יפחדו מטנה עליונים ותחתונים (ז) ואפילו המלאכים העליונים נרתעים ונבהלים ונשרפים מן האש הזאת ואינן יכולין להתקרב אליה

סנהדרא למעלה שער ה' עניין הארבע קליפות בציבור רוח סערה וענן וכו' : (א) ובע"ה נודיעך באלו הדברים עיקרים גדולים בטעמי הקרבנות. גם אני בדרכיו דרכתי ולבארךך בזהן עליוני הקרבנות לסמימה סוד המקטרינים לא תפתי כי באתם אין כלן מקומן למתחילין עניין כי בשאר ספרים על המורה מחוברים ימלא סוד ענייני הקרבנות מבהארים ובע"ה צירופי לפירוש הרקנטי בפרשת הקרבנות אז נעוררך גם כן באלו הדברים כפי אשר יעור עלי אשר לו כל ספרים נגלו : (ב) וזה קשור בדבר הנקרא קץ כל בשר. מלאך המות נקרא קץ על שם שחור ויורד ומסטיץ עולה ומקטרג ומציא כל בשר לקיוו וסופו שיטול נשמתו ורוחו כחצוצר בשער ה' בצינוי השם המיוחד : (ג) יתבטלו הקרבנות. וזה אומנם ז"ל כל הקרבנות עתידין ליבטל מן מקרבן מורה : (ד) שלא יחטאו עוד והבן זה. אז כי יוסר לב האבן והמסטיץ מקרבנו ומלאה הארץ דעה נמלא הלפני מרוחק וקץ כל בשר נעשב ונרחק : (ה) ומעכבת. וככה לשון מניעה כמו ולא כהה גם : (ו) וזהו סוד וקרנים מידו לו. לשון קירון ואור הבא לו מידו הימנית ומתחבא שם צנוח : (א) ואפילו המלאכים נרתעים ונבהלים ומשרפים מן האש הזאת ככר ביארנו

אליה אך שם פחדו פחד מרוב חזקה ובה ממשלתה, ולפי זה הדרך נקראת המדה הזאת פחד אשר ממנה פחדים המוני מעלה ומטה, וז"ה (יטעם ב) מפני פחד י"י ומהדר גאווה, וכן האש הזאת שהיא שורפת ומכלה את הכל והוא מקום הפחד והוא בית מצרף לרשעים ופושעים ומכה שלהבת שלה נשרפין כמה חיילות אמר הכתוב (יטעם ג) פחדו בציון הטאים אחזה רעדה חנפים מי יגור לנו אש אוכלת מי יגור לנו מוקדי עולם.

ודע שנקראת **א"ש אוכלת** מפני שהיא אוכלת כל שאר מיני אש שבועולם, ובדרך זה נקרא ה' יתברך מצד המדה הזאת אש אוכלת באומרו (דברים ט) כי י"י אלהיך אש אוכלת הוא יכניעם, ולפי שהוא יתברך אש אוכלת יכול להכניע ולהשפיל ולכלות כי כמדה הזאת הוא יתברך עושה מלחמות ולפיכך נקראת המדה הזאת פחד, והמדה הזאת החזיק בה יצחק אבינו ע"ה שהיא לצד שמאל ולצד-הדין הגדול ונקראת **פחד יצחק** וכן הוא אומר (בראשית נב) וישבע יעקב בפחד אביו יצחק, ודע כי כשרדף לבן הארמי אחר יעקב ובקש לעקור את הכל באה מדה הזאת לעקור את לבן וללחום עמו, כי בכה גדול ועליון היה (א) בא לבן הארמי, ואל יהיה בעיניך דבר נקל שאמרת תורה (דברים יז) ארמי אובר אבי כי לבן בקש (ב) לעקור את הכל שורש וענף, וכשראה יעקב (ג) שבאה מדת הפחד לסייעו נתגבר והתחיל להראות גבורתו ותקפו אצל לבן וזהו שאמר הכתוב (בראשית נב) ויחר ליעקב וירב בלבן, ואם יעקב היה חלוש היאך עושה מריבה עם לבן, אלא דע כי מדת הפחד באה לסייע את יעקב, ומניין לנו ראייה שאמר יעקב ללבן לולי אלהי אבי אברהם ופחד יצחק היה לי כי-עתה ריקם שלחתי, פחד יצחק בוראי היה לי ובה לסייעני, ולפי זה הדרך התכונן כי מדת הפחד היא מקום סנהדרי גדולה ושאר בתי דינים שלה ובה כל מיני אש הזקה ובה כל מיני כלל מלחמה וכלי משחית להשמיד להרוג ולאבד לעקור לשלול ולאבד, כל אלו לגמור הדינים הנגזרים בסנהדרי-גדולה הנקראת אלהים, ועל המקום הוצרך שלמה לגלות כי אפילו הנבזרים והחסידים והצדיקים פחדים מן המקום הזה ואמר (ד) הנה מטתו שלשלמה ששים נבזרים סביב לה מנבזרי ישראל כולם אחווי חרב מלומדי מלחמה וגו' מפחד בלילות וארו"ל מפחדה של גיהנם שהיא דומה ללילה, ודע כי אפילו הצדיקים העליונים יראים ונבהלים ממדת הפחד והרי דוד צוה ואמר (תהלים קט) סמך מפחדך בשרי ומה מעם וממשפטך יראתי כלומר מקום המשפט הוא מקום שבו שוכנת מדת הפחד, ואחר שביארנו לך זה דע כי במקום הנקרא פחד יש למטה (פ') כחון) כמה מיני שוחות ובזרות עמוקים עד מאוד ונקראים מדורי גיהנם ושם כמה מיני משחית ומיני פורעניות ומרוב עמקם הם כולן חשך ותמיד הם חשוכים ואפלים ונקראים על מעם זה לילה לפי שאין

מאיר

ביארנו פעמים שאין להבין שם למעלה אש ושריפה מעם וכיוצא באלה דברים רק שהם נקראים כן ע"ש השפעתם כחם באש ובכל דבר וכדוגמתו למטה, וכן ג"כ בענין שריפה המלאכים כדוגמת החסידים הטבעיים כשמרגישים בעצמם האם היסודי אינו יכולים לסבול ונשרפים כך מלאכי מעלה אינם יכולין לסבול הוזהר הגדול והכח החזק הזה עד שמלאכותם מתבטלות וזהו שריפתם כי כל העליונים נשתלשו בדוגמתם, וכל מין נמשך למינו: (א) בא לבן הארמי, וכן הוא לקמן שער י' מבואר שם כי בא צדק המדה העליונה שנמדות חילונות שנקראם לבן הארמי מעט' בשער ה' בכינוי פחד שבע ולכן אמר בכה גדול ועליון כענין צדקתם שאמרו כי קם צדקא לחומות העולם כמשה שיראה לומר כי הגיע בהשגתו למעלה צדקות חילונות כמשה בפנימיות והמקובלים חומרים כי לבן וצלעם ונבל אחד הם כבוד הגלגול והחיות ככל לבן וידיעון זה: (ב) לעקור את הכל שורש וענף, פ' לגלגול ולחטוף כל השפע ולהחילו לחן: (ג) שבא מדה הפחד לסייע, כי אף שהיה הוזהר ערך לפיכך חילונות מ"מ היא חפלה ביחוד וטכורה ולהפסיע כחה דרך הפנימית שאף גבורתה וכהא לטוב לנו כמו שנתבאר בשער ז' בכינוי טוב: (ד) והם מעטו שלשלמה, מבואר לשלם בשער ה' בכינוי נדק:

מאיר שם לעולם אלא תמיד כולו לילה כאותו מקום . ולפיכך פוחדים עד מאד ממנו עליונים ותחתונים והו' *מפחד בלילות ודרשו ר"ל מפחדה של גיהנם שהיא דומה ללילה . וכמה צדיקים בקשו רחמים בחייהם שלא יראו אותו המקום הבטיחם ה' יתברך לעשות בקשתם ושאלתם ואמר לא תירא מפחד לילה . ועתה התבונן כמה היא כה בעלי תשובה שנצולין מזה המקום הקשה . ואוי להם לרשעים שנדונין במקום זה שלא הופיע בו אור לעולם . והו' שנאמר (איוב י') ארץ עפתה כמו אופל צלמות ולא סדרים ותפע כמו אופל . ודע כי כל אדם שאינו אומר בכל יום ויום סדר קדושת היום שהוא ובא לציון עם קדושתו והלכתו עתיד לטעום טעם במקום פחד הזה שכולו חשך אם לא יתקן מה שקלקל קודם שיצא מן העולם וכן הוא אומר (איוב י') ארץ עפתה כמו אופל צלמות ולא סדרים ומה טעם רואה צלמות לפי שלא אמר סדר קדושת היום וז"ש צלמות ולא סדרים . ודע כי המדה הזאת הנקראת פחד ואש אוכלת נתנה י"י יתברך לישראל לעבור לפניו לכבוש את הארץ וללחום המלחמות שנאמר (דברים י"א) לא יתיצב איש בפניכם פחדכם ומוראכם יתן י"י אלהיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה . ולמה אמר הכתוב פחדכם בשבחן של ישראל הפליג ואמר השם אע"פ שמדת הפחד שלי הוא , ישראל לקחו אותה בירושה , שהרי יצחק ירש מרת הפחד ושלו היתה . שנאמר (בראשית ל"א) וישבע בפחד אביו יצחק וירשו ישראל כל נכסי אברהם יצחק ויעקב והרי מדת פחד נמסרה ביד ישראל לירושה עד שתמאו ואבדו הכל . ואחר שידעת זה דע כי כל הממשלה והשלטנות של מעלה הם בכוד נבורה מרת הפחד שהיא סוד הממשלה וכן הוא אומר (איוב כ"ב) המשל ופחד עמו עושה שלום במדומיו . ואחר שהודיענו ומסרנו בידך אלו העיקרים והכללים הגדולים יש לנו לחזור ולמסור בידך עוד עיקרים אשר מהם תכנס לכמה שערי אורה והשגת כמה סתרי תורה . ואחר אשר ביארנו לך קצת הסתרים הנכללים בשם אלהים יש לנו לחתום שער הזה ולהודיעך כי אלהים הוא ידוע לקצת בעלי הקבלה שהוא סוד אש אוכלת כמו שאמרנו אבל המדה הזאת פועלת כל ההפכים בכח אחד פשוט (א) והכח הזה הוא ממית ומחיה במדה אחת והוא מכלה ומקיים ומוחין ורופא והכל במדה אחת ובקצב אחד . ומן הכח הזה נוטלין רשות כל השליחים השלוחים מלמעלה לגמור הדין הנגזר על בני העולם אם למות אם לחיים , אם לכלות אם לקיים , אם למחוחן אם לרפא , והכל במדה הזאת . ולפי דרך זה התבונן כי כשמשלחין מלמעלה שליח לגמור שליחות כאלו הדברים וכיוצא בהן נקרא השליח אלהים על פי הכח שמסרו בידו מאלו הדברים הנזכרים . ושמור זה העיקר הגדול בידך שעדיין תצטרך אותו לכמה מקומות . ועתה אם יש לך עינים פקח עיניך בכללים אלו הגדולים שמסרו לך בשער הזה בעיני שם אלהים ותוכל להבין שם אלהים בכל מקום שאתה מוצא בתורה . ותבין למה נקראו השרים העליונים אלהים אחרים . ותבין למה נקראו הדיינים כולם אפילו בני אדם בשם אלהים . ותבין למה נקראו המלאכים בני האלהים . וכשתבין כל העניינים האלו תבין ג"כ שאר הכחות והפעולות אשר הן כולן כלולין בשם אלהים . והשם יתברך יורנו הדרך לדעת אמתת דרכו ולשמור מצותיו חקיו ומשפטיו . וכן י"הי רצון :

(* מפחד בלילות גי' כחלל לילות ע"ס .

ואלו השמות מבוארים בשער זה

אלהים . נבורה . ב"ד של מעלה . צפון . יד כחה . מרת הדין הקשה . ב"ד העליון .

(א) וכמה כזה כזה ממה ומחיה במד : חסד . לדמיון גלגל שהוא ממך ומקשה משמך ומלגין והכל בכח ה' בכח החסד שבו חלל שמיני פעולותיו מזה המקבלים כפי הכנסת לקבל הספלות ממנו :

שער ז

זכות . פחד יצחק . האש הגדולה . אש אוכלה . ממשלה . דין . שמאל . זהב . לחם . מלח . נחש . יין . חשך . לילה . ענן . ערפל . בשר . דבורה . סלת . שלחן . שמש . אש . סיני . משפט . אבן . יד . מזבח הנחשת . אדמה . אלהים אמת . שמים . אדמוני . זרוע . וא"ו של שם . בן . שור . צור . לשכת חגיות . פחד . תרועה . יראה .

שער ז

ואתה אדני אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת .

השם השביעי משמות הקודש הוא שם הנקרא **א"ל** . וצריכין אנו להודיעך סוד השם הזה על דרך העיקר וכשתבין העיקר אז תבין כל מקום שאתה מוצא בו לשון אל . כבר הודענוך בשערים הקודמים כי שם אל אמונה (א) על החסד והרחמים והוא סוד המדה אשר ירש אברהם אבינו ע"ה כאמרו (בראשית כה) ויקרא שם בשם ה' אל עולם . ועתה צריך אתה לדעת (ב) כי בסנהדרי גדולה הנקראים אלהים יש ג' מאות ועשרה מחנות של מו"ד משוטטות בעולם וכל מחנה ומחנה מהן גומר הדין בכל הדברים שהוא ממונה בין לטוב בין לרע . ואלו המדות כולן שואבות ומושכות להן כל מיני העושר והטובה שמונעין על פי הדין מן הרשעים וכל אוצרותיהן מלאים כל טוב וכל מיני עושר ונכסים וכבוד ונקראים כולן יש . וכל אלו האוצרות גנוזים ומוכנים לצדיקים לעתיד לבא ועל זה נאמר (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא . וכשאלו השלש מאות ועשרה מחנות יוצאין מו"ד הגדול ומושוטטות בעולם לגמור הדין בחוטאים מהם שוללים מהם בוזים מהם פוצעים מהם עוקרים מהם מנגעים ומהם מביאין כמה מיני חלאים כל מחנה ומחנה מהם גומר הדין שפסקו על כל בריה ובריה והכל באמת ובאמונה ולא מוסיפין ולא גורעין על פה שנגזר בב"ד הנקרא אלהים שהוא אלהים אמת . **ודע** כי למעלה מכל אלו המחנות (ג) ולמעלה מו"ד הגדול הנקרא אלהים יושבת מדת הרחמים הגמורה שאין בה תערובת דין בעולם אלא כולה רחמים וחסד וחמלה וחנונה מבלי צד דין שבעולם . והמדה הזאת מרחמת אע"פ שאין הבריות ראויות לרחמים ונותנת מתנת חנם . ועל זה הדרך היו

שער השביעי (א) על החסד ועל הרחמים . והעד אלי אלי למה עזבתי כי בודאי לא היה דוד מבקש שיחזר עמו מדת הדין רק החסד והרחמים : (ב) ודע כי בסנהדרי גדולה הנקראים אלהים יש ג' מאות וי' מחנות של מו"ד . הם כחות שומרי שערי ב"ד של הסנהדרה כנגד ה"ש עולמות שהם ג' מאות וי' כחות ומאורות שפע וזכרה שהם צמדת י"ש כמבואר לקמן בשער ט' ומה' ג"כ למעלה בשער ה' סוף ביאור כינוי אלהים ובמדת אל מסוד ההוה שהם צמדת י"ש אל עולה במספר המעשר של י"ש ולכך היה הכופה אותם ומגרשם מפניה כמו שאמר בסמוך : (ג) ולמעלה מו"ד הגדול הנקרא אלהים יושבת מדת הרחמים הגמורה וכו' . ר"ל מדת החסד כי אלל ה"ת הוא נקראת רחמים גמורים אלל מ"מ צפיה הפונים מול הציוה היא קצת דין כמבואר למעלה בשער ה' בצינוי השם ועיקר הדבר שצריך אלה לדעת כי זאת המדה לא נקראת אלל אלא בזה שיפיע עליה האור העליון והרחמים הגמורים ונתן לה כח לכופו כל בעלי הדין ולהצריחם מפניה כי זה השם הוא דמיון אות הדגל ממש שמו"ח אז ממדת הרחמים הגמורים העליונים כמבואר בשער ה' בציאור הכנויים וכן תמצא שם מזה בציאורו שם בציאור שם אל ה' וציאור אות הראשון של השם ובסוף ביאור כינוי אלהים וע"כ כינה למדה הזאת ג"כ ברחמים גמורים בלי תערובת דין ובאל עליון כמו שאמר בסמוך אע"פ שאלו הם כינוי המדה הראשונה שהיא

היו (א) הצדיקים והחסידים יודעים דרך המדה הזאת ובעת הצרה היו מתכוונים אליה והיו מצילין את העולם מכמה מיני צרות. ודע כי המדה הזאת העליונה שהיא רחמים גמורים נקראת **א"ל** והוא המעשר של המחנות הנקראים י"ש, וכשיצאו הג' מאות ועשרה מחנות להשחית את בני העולם ע"פ הדין שדנו בכ"ד של מעלה אם יש בעולם צדיק שיוכל להתכין אל המדה הזאת הנקראת אל אז היא יוצאת מהיכלה ונגלית וכשרואים אותה י"ש מחנות אז כולם מתפזרים ובורחים ומסתתרים מפני כבודה ואינם פועלים דבר מכל מיני משחית שהיה להם לפעול לפי שמדת הרחמים הגדולים יצאה ונגלית עליהם וכשהיא נגלית יודעים כולם שאין להם כח להשחית ולהשמיד ולא להזיק ולא להרע לשום בריה שבעולם כי כבר הופיע המדה הנקראת אל, ועתה דע והבן כי בעת הצרות היו הקדושים והחסידים ממערים להתפלל ולהתכין למדת אל וזהו שאנו אומרים אל מלך יושב על כסא רחמים ונקראת ג"כ אל עליון, והנה אברהם אבינו ע"ה השתדל כל ימיו אחרי המדה הזאת שכולה חסד ורחמים וחנינה וקבל עליו כמה מיני יסורים וכמה מיני צער כדי שיהיה זוכה לה, ובכבוד השתדלותו ואהבתו אותה זכה שהיתה לו ירושת עולם וזהו סוד (נבאשים יד) ברוך אברהם לא"ל עליון ואמר (נבאשים כה) ויטע אשל בכאר שבע ויקרא שם בשם ה' אל עולם, והנה אברהם אבינו ע"ה ירש המדה הזאת, ולפיכך נתברך בכל שלא היה לו למעלה מקטרג ומערער אלא היו מזומנין לחפצו לפי שמדת אל היתה מתגלת עליו תמיד ואז היה כל בעלי דינים בורחין מפניו וזהו סוד חסד לאברהם, ולפי שמדת אל היא המזומנת לרחמים הגדולים התקינו רז"ל לומר אל מלך יושב על כסא רחמים, ועתה צריכין אנו לערוך על עיקר גדול והוא כי ב"ג מידות של רחמים הזכיר ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת ואע"פ שכבר פירשנו לך זה הפסוק בשער שעבר קודם לכן, צריכין אנו לפרש לך עדיין על יסוד מדת אל שהרי דוד המלך ע"ה לקח גם המדות האלו וכלל אותם בשם אל ואמר (תהלים כ) ואתה אדני אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת, ועתה שים לבך ושמע פירוש הפסוק הזה, אל הוא סוד מדה עליונה אשר כולה רחמים גמורים ומפניה נכנעים כל מחנות הדין ואין אחד מהן עומד לפניו, ולפי שירש אברהם מדת אל ואהב אותה זכה לנחול כל נחלות של ש"י מחנות הנקראים י"ש, וזהו סוד (משלי ה) להנחיל אוהבי י"ש, ואומר (ישעיה מה) זרע אברהם אוהבי והבן זה מאוד, ואומר אחריו רחום וסוד רחום הוא מדת אל כשהיא רואה שיצא מן הדין בסנהדרין גדולה להשמיד או להחרים אדם או מקום או שאר כיוצא בזה שאם ישמד יבא לעולם הפסד גדול אז יוצאת המדה הנקראת אל כדי לרחם על הבריות שלא ישחת העולם ומרחמת על אותה חכמיה שנגזר עליה הדין לבלותה, וכשיוצאת מדת אל בורחים ומסתתרים כל מחנות הדין ואז נצלת אותה חכמיה מן הדין והעונש וזהו סוד רחום אשר במדת אל, ואומר אחריו חנון וסוד חנון כי פעמים רבות כצאת מחנות המשחית להשחית בני העולם ע"פ הדין יוצאת מדת אל ומתגלגלת להצילם ואע"פ שאינם חנונים ולא ראויים נותנת מתנת חנם כדי להציל את הבריות מן העונש הגדול, ואומר אחריו ארך אפים דע שיש מן הבריות מי שאינו ראוי לא לרחום ולא לחנון אלא ראוי להענש כפי הדין שנגזר עליו מלמעלה ואע"פ"כ מדת אל שכולה רחמים יוצאת ואומרת המתנינו לפלוני ואל תענישהו מיד

שהוא הכתר: וזהו אמרו ג"כ (א) הצדיקים והחסידים היו יודעין דרך המדה הזאת וכו'. כלומר בדרך שהיא מקבלת האור העליון שהיא כולה רחמים גמורים בני שום דין ובכנסת מה"ד ונכנסת מפני כבודה כל חילומיה ומתנוניה, וכולל לומר ג"כ שנקראת אל עליון הלא ה"ח נקראת הלא הנאמן כמבואר ב"קנע"י פרשה לך לך בפסוק ויעתק מכם ההרה מקדם לבית אל ובפרשת וישלח בפסוק ויקרא לו אל אלכי ישראל כי אלכי ישראל הכוונת לשכינה קבא

שער ז

מיד ואע"פ שאיננו ראוי לא לרחום ולא להגון המתנינו לו אולי יעשה תשובה זהו סוד ארך אפים כלומר שמאריכין לו הזמן אולי יעשה תשובה. (א) ואע"פ שהאף תלוי עליו מאריכין לו האף. וצריך אני להאיר עיניך בסוד הגדול הזה מהו סוד ארך אפים. דע כי ב"ד של מעלה כשפוסקין דין אינן ממתנינן לאדם זולתי בשעת שיוצאים השלוחים מן האף ומיד שיוצאים מן האף פוגעין באותן הראוי לעונש. והמדה הזאת הנקראת אל כשהיא רוצה לרחם על הבריות שאינם ראויים לא לרחום ולא להגון מה היא עושה (ב) מארכת החוטאים (ג' הכוונת ועיין בפ') שהוא האף אורך גדול ואע"פ ששלוחי בית דין הולכים לגמור הדין אינן יכולים להעניש אותו הראוי להענש שהרי עדיין הם הולכים בחוטם שהוא האף ובעוד שהם הולכים באף אינם יכולים להעניש לאותו הראוי לעונש ואפשר כי בין כך ובין כך יחזור בתשובה וינצל וזהו סוד ארך אפים. והבן זה מאד. ומניין שהמדה הזאת מארכת אפים כדי שלא יכרת הראוי להענש וכדי לרחם על הבריות. וזרי הוא אומר (יפיעה מה) למען שמי אאריך אפי' ותהלתי אחט"ם לך לבלתי הכריתך. וא"כ שמור הכלל הגדול הזה. ואם תבין אותו תזכה לכמה עיקרים. ודע כי הרחמים הקדושים חכמי המשנה והתלמוד היו מהם אנשים שהיה בהם כח להאריך האף בבח קדושתם ותפלתם והיו מנינים על ישראל בדורם ומונעים מהם כמה צרות. כמו רבן גמליאל שגלה ליבנה ובכה קדושתו ותפלתו היה מאריך האף למעלה ולא היו מחנות המשהות יכולים לגמור שליחותן ולהיזק את ישראל כפי הדין הגזר. ולפיכך היה רבן גמליאל נקרא בעל החוט"ם בסוד שנאמר למען שמי אאריך אפי' ותהלתי אחט"ם לך לבלתי הכריתך. והיודע סוד ספירת בינ"ה הנקראת תהל"ה ידע סוד ארך אפים (ג) כי הבינה היא המדה אחת משתי קדושת' המדות הקשורות ברחמים הגמורים. והנה ספירת בינה הנקראת תהל"ה היא הנותנת כח בב"ד של מעלה הנקרא אלהים. וכשזופעת מדת הרחמים הגמורים על מדת בינ"ה אוי הבינ"ה משפעת הרחמים במדת הדין. וכל עוד שהיא משפעת הרחמים אוי האף הולך ומאריך וכל עוד שהאף מאריך אוי השלוחים מתעכבים לצאת לגמור את הדין. ודע כי קוצר אפי"ם רוב העונש וארך אפי"ם הוא מיעוט העונש. (ד) ואם תבין סוד זה תבין כי אפילו באדם קצ"ר אפי"ם יעשה אולת. ואל תהרום להשיב עלי בענין אדם קצר אפים כי עמוק הוא. ובע"ה עדיין תשיג עוד הענין. ואחר שהודענוך אלה העיקרים הגדולים במדת א"ל בענין זה צריכים אנו לחזור ולגמור הפסוק הזה. הרי פירשנו לך בסוד זה הפסוק של (הא"ס טו) א"ל רחום וחנון ארך אפים. ונשאר לפרש לך מהו רב חסד במקום זה. דע שיש מן הבריות מי שאיננו ראוי לא לרחום ולא להגון ולא לארך אפי"ם אבל הוא ראוי ליענש מיד מה עושה מדת א"ל שהוא מדת הרחמים כששוקלים עונות של אותה הבריה כשהיא נדונת בב"ד של מעלה מסלקת

עין

קצת ליעקב אל הרומו למדת הרחמים : (א) ואע"פ שהאף תלוי עליו. פירוש אע"פ שראוי להף מאריכין לו הזמן : (ב) מארכת החוטם. אריכות חוטם וקצרו שהזכיר הכל ע"ד המשל כשאר איברי המרכבה שצריך למעלה כשע"ה בציבור כינוי של ה' ובהקדמת הכפר : (ג) כי הבינה היא המדה אחת משתי המדות הקשורות ברחמים הגמורים. כי השתי מדות הם החכמה והבינה שהם נקשרות בחד ענין שהוא הרחמים הגמורים המארכה שיש ומכסה עיני הדין כדלעיל כשע"ה בסוף ביאור כינוי אלהים. והבינה היא מקור החלום הדין וכוונתו כמבואר שם גם בבינוי שם י"ו ולקחן במקומו בחלום שער ח' : (ד) ואם תבין סוד זה תבין כי אפילו בלדס קצר אפים יעשה אולת. פי' אפילו בלדס החסון שחוטמו קצרה סימנו שהוא אדם קצר אפים ונמסה לשפוך החמץ ולנקוט נקמתו נזקק. כי יעשה מעשים בלולים וחסילים. וכבר ידעת כי כל הדברים שמתגלים בדוגמת עליונים צ"ה נורם אכריס אשר נתבאר עממים והנה מדת קצר אפים של מעלה ג"כ ממהרת להשיב כל חטאתם ולדון והכל בספר הושרת סוף הא' חוטמת זעירא הוא וכד שחרי חננל לשפוקי נפיק בנהילו ולחטביו דינא ומאן מעכב להאי חוטמת דלא

יפיק

בשער שבו ביארנו שם יהו"ה יתברך, הכנויין הסמוכים לשם אלהים, אע"פ שזכרנו כל כנויין מהם לאיזה שם הוא סמוך הרבה פעמים מתערכים כנויי החסד עם כנויי הרהמים, ואחר שהודיענוך זה צריכים אנו להכנס בשאר הענינים הנכללים בשם אל כמו שהודיענוך בשאר השמות, דע כי לפעמים הרבה נקראת מדת א"ל בתורה בלשון חסד וצריך אתה לדעת כיצד דע כי לשון **חסד** הוא כל העושה דבר שאינו מוכרח לעשותו מצד הדין אלא שעושה אותו בחפצו ובכצונו מאין מכריח ועושה אותו הדבר בטובתו זה נקרא חס"ד, הוא הדין הדבר הנעשה בהכרח, (א) ולפי שמדת א"ל קדמה לעולם והש"י ברא את העולם בחסד ולא מצד שהיה חסד כלום אלא ברא את העולם מצד החסד הנמור לחיטיב עם בראויו ולתת להם חלק ונחלה כרוב רחמיו וחסדיו, וע"ז נאמר (מלים טז) אמרתי עולם חסד יבנה ואע"ג שהפסוק הזה של עולם חסד יבנה יש לו סודות נפלאים ועמוקים (ב) בענין סוד היבום ובסוד (ד) הבנים הנולדים מצד החסד הידוע כבדית בשר הנקרא חסד והוא סוד חסדי דוד, וצריך אתה לדעת כי בחסד עליון נברא העולם, וסוד חסד עליון, וסוד חסד אברהם, וסוד חסדי דוד (ד) כבר רמזנו בהם בשערים הקודמים, סוף דבר ה' ברא את העולם מצד החסד וסוד חסד עליון בסוד ל"ב נתיבות שהסוד שלהם (ה) (ס ס) כל ארחות י"י חסד, וכשברא העולם במדת החסד חזר וגמל עם היצורים שברא חסד, (ו) גמל חסד לאדם הראשון גמל חסד למושה רבינו ע"ה כמו שמפורש סוף פ"ק דסוטה, וכל אלו החסדים נכללים כולם בשם א"ל, וכשברא אברהם אבינו ע"ה וצפה והביט וחקר והבין סוד ה' הגדול יתברך והיאך ברא העולם מצד החסד עמד גם הוא ואחז המדה הזאת בידו וראה כל בני העולם להוטים אחר ע"ז וכל אחד ואחד נדבק בע"ז מיוחדת לו, עמד אברהם אבינו ע"ה והעמיד והכריז לכל באי עולם ואמר להם (סו) כל אלהי העמים אלילים וה' שמים עשה, דעו כל העמים כי יש בורא שברא העולמות כולן והוא לבדו מושל על הכל והוא ממית ומחיה מוריד שאל ויעל משפיל ומרים עד שעמדו עליו ובזו כל נכסיו ואסרוהו בבית האסורין והשליכוהו בכבשן האש, ואחר שניצול מכבשן האש נתגרש מארצו ומסר ממונו ואשתו וקרוביו וכל אשר לו לעבדות ה' יתברך, ומדת החסד מכרות על אברהם ואומרת מלמעלה אני קדמתי לעולם במדת חסד והייתי יחידה בעולם והנה אברהם יחיד בעולם ומקדים אותי במדת חסד וראוי הוא לאברהם לחחויק בי ואני בו, ואז שב אברהם למדת החסד בנחלת ונתנה לו, והו' שאמר הכתוב (יחזקאל י) תתן אמת ליעקב חסד לאברהם, ופירוש הפסוק כך הוא, דע שאברהם אבינו ע"ה עבד עבודת י"י יתברך מצד החסד מכלי שלמד אותו רב או אב או תבא אליו שליחות

נביא

(א) ולפי שמדת אל קדמה לבדיקה עולם, ר"ל שהי קודם התגולה הכה הנעוה והתפשטותו היה הכל כחוס בלין סוף שכולו רהמים גמורים וחסדים טובים הנרמזים בשם אל ג"כ כמו שפירש זה בתחלת הכער: (ב) בענין סוד הייבום, פירוש כי אחריו כי מה שהורה-אם האל ליבמה אף כי היא ערוה היה זה מחסדי הש"י על בראויו לבלתי ידח ממנו נדח כי לולי זה היטה נשמת המה נערכה אחר שלל הניח דוגמא צעולם בסוד דוגמא עליונה כענין שנחבאר זה בלתיכות בספר הרקאהטי בפרשת וישב בענין בני יהודה וע"ז נאמר עולם חסד יבנה וכלהם אחר לא יבנה אם בית אחיו והוא כענין שדרשו בו ג"כ כי נבנה במסד שבוחר לקון והכל והסבטים לישא אחותם כי לולא זה לא היה העולם נבנה ועל כן אמר הכתוב צערות אחותו חסד הוא כלומר כי מה שבוחר קודם לכן היה מלד החסד, ומה שחבר ובסוד (ג) הבנים הנולדים מלד החסד הידוע כבדית בשר, ר"ל סוד הבנים הנולדים ממדת היכוד שהוא הזרע השלם וכדית בשר וחסד התמון כמבואר במקומו בשער ז' ובשער ג' בציאור ענין חילת בנים נרמזו גם כן בפסוק זה כי בהסדו יתנרך נולדים כחמסר ז"ל בני היו ומחולל לאו בזכותא חילת מילחא וכו', ומהם העולם נבנה: (ד) כבר רמזנו בהם בשערים הקודמים, עיקר רמז זה בשער ז' בציאור חזיר יעקב: (ה) כל ארחות י"י, שהוא ג"כ מלשון נתיבות: (ו) גמל חסד לאדם הראשון ולמשה רבינו ע"ה, כי אדם היה בריחה

נביא מאת הבורא להוכיחו ולהזהירו, אלא הוא מעצמו צפה והביט וחקר והבין עד שנכנסם לידעת מלכותו של יי' יתברך. וכמו שהשם ברא העולם מצד החסד כך אברהם הכיר את בוראו מצד החסד אבל יעקב אבינו ע"ה לא הכיר את הבורא מצד החסד אלא הכיר אותו מצד האמת. אברהם הודיע מדת החסד כיצד בא אברהם תחלה והודיע לבריות רוב חסד ורחמיו על כל מעשיו היאך הוא בראם ומפרנסם והכל מצד חסדו ומצד הזה ראויין כל בני אדם לעבדו ולהתחנן לפניו ולקבל עול מלכותו וכל זה חובה עלינו לעשות. אחד כך בא יצחק והוסיף להודיע מדת הפחד שאם לא יעבדו אותו יענישוהו כעבד המורד באדוניו (א) והטיל אימה ופחד על הברואים והכניסם תחת כנפי השכינה כשהודיע אותם פחד עונש המורדים בבורא יתברך וזהו סוד פחד יצחק כי יצחק ירש מדת הפחד. ולפיכך הזהיר את בני האדם והוכיחן שישמרו מבי"ד הגדול שהוא דן את הרשעים במדת הפחד הנקראת עונשי גיהנם. ואומר (יטעם לג) פחדו בציון חמאים וגו'. א"כ נמצא אברהם מוכיח את הבריות מצד החסד ובמדת החסד, ונמצא יצחק מוכיח הבריות מצד הפחד, כל אחד הוכיח במדתו, זה במדת החסד והנמול, וזה במדת הפחד והעונש, זה במצות עשה (רמ"ח גני' אכרס), וזה במצות לא תעשה. וכשבא יעקב אבינו ע"ה לא היתה לו מדת שלישית להחזיק בה אבל החזיק בשתי המדות של אברהם ושל יצחק במדת החסד ובמדת הפחד. (ב) והודיע לכל באי העולם גודל אמיתתם וגם הוא החזיק בשתיים באמת ובלב שלם ולא נטה ימין ושמאל. ולפיכך נקרא אברהם חסד לפי מדתו, ונקרא יצחק פחד לפי מדתו, ויעקב אמת לפי מדתו. והנני מאיר עיניך בסוד חתום וסתום, יעקב היה קו האמצעי והוא סוד התימות והחזיק בין שתי מדות (ג) ונכנס באמצע ולקח מדת אברהם שהיא מצות עשה והיא חסד ולקח מדת יצחק שהיא מצות לא תעשה והיא פחד יצחק והחזיק בשתי מדות בשוה לא נטה ימין ושמאל ונקרא על זה איש אמת לפי שהתנהג בשתי מדות אבותיו באמת והסוד (כחשית סג) ויעקב איש רם יושב אהלים לא אמר יושב אהל אלא אהלים, והם סוד אהל אברהם שהוא החסד ואהל יצחק שהוא הפחד. וזהו שאמר (סג לה) לולי אלהי אבי אברהם ופחד יצחק היה לי שהחזיק בשתי המדות בשוה ולא נטה ימין ושמאל נתנה לו מדת אמת כמו לשון המשקל כשהוא עומד בין שתי המאזנים בשוה ואינו נוטה ימין ושמאל כך יעקב עמד ואחז בידו מדת הפחד ומדת החסד בשוה והתנהג בשתיהן באמת, וכשראה יי' יתברך כך נתן ליעקב חותמו שהוא אמת כמלך שמצא עבד נאמן וא"ל הרי חותמי מסור בידך, כך מסר יי' ליעקב חותמו שהוא אמת כלומר חותם החסד והפחד כאחד, ראית לדבר מנין שנאמר (יטעם י) ויי' אלהים אמת, הרי (ד) הזכיר מדת אברהם שהיא יהו"ה ומדת יצחק שהיא אלהים ומדת יעקב שהיא אמת לכן אמר אח"כ אמת. א"כ נמצא שיעקב אבינו ירש ירושת חותם יהו"ה אלהים שבו נברא העולם ובו מתקיימים כל היצורים ובו נדונים כל בני העולם במשפט אמת. נמצא יעקב אבינו שאחז בידו שתי מדות הנקראות ימין ושמאל ואחז בידו

בראה ראשונה ומשה ע"ה החזרה וניגולו והכן: (א) והטיל אימה ויראה ופחד על הכריות. כי ראה שלם היה העולם מתקיים בחדל לבד כי רבים יהיו החוטאים מבני יראה: (ב) והודיע לבריות גודל אמיחתם. ולכן נקרא יעקב איש חלק שהיה לו חלק מהו וחלק מזה כי ראה שגין העולם מתקיים לא בחדל כפי כמו ולא בדיון כפי כמו כי כאשר יחטאו ונתן הדין להכריז הכל כי כל העולם כליש אחד ורובו ככולו ורוב האדם גסוה טבעו וחומריו מכרישו אל הפחזה וההנאה וע"כ נחר הוא להחזיק בעמים כאלה ולהשפיעם ולהנהיג העולם בהם על דרך המנוחה צדק הישר והאמת: (ג) ונכנס בלמעט. פירושו כמו חיומת הלולב שהיא חמטני בין העלין לימין ולשמאל ולכן נקרא יעקב איש חס: (ד) הזכיר מדת אברהם שהיא ה'. כי בכל מקום שנאמר ה' אלהים הוא שם מלא ורומז כי מדת הדין והחסד מתלבשים יחד לפעול פעולותיהם בשלימות כמוכלר למעלה בחסידות שער ה' וא"כ ע"כ כדן רומז למדת

שער ז

בירו מדת החדס ומדת העונש ואחו בירו מצות עשה ומצות לא תעשה. נמצאת למד שאחו בירו (א) מדת ה' שהוא אמת בסוד ויהו"ה אלהים אמת, הותם המשפט דכתיב (הסניס יט) משפטי י"י אמת, והתורה שהיא אמת דכתיב (מלאכי ג) תורת אמת היתה בפיך. שיעקב עומד במקום כל האבות והחזיק במדת שלשתן, ואעפ"כ אינו דומה מי שהוציא והוליד את המדה תחלה למי שהחזיק בה אחרונה, ועכ"ז נמצא יעקב קושר כל המדות והוא קו האמצעי. וכמו ששם יהו"ה יתברך עומד באמצע כך יעקב אבינו עומד באמצע, ולפי שזכה יעקב להיות שם יהו"ה נקרא עליו זכה לצאת ממנו י"ב שבטים צדיקים (ב) כנגד י"ב צירופים של שם יהו"ה יתברך, וכמו שנקרא שם יהו"ה אמת כך נקראו בני יעקב זרע אמת כלומר זרע שיצאו משם אמת ממי שנחצבו והוא יעקב אבינו ע"ה. ועל זה נאמר (יחזקאל ג) ואנכי נמעתך שורק כולו זרע אמת. וא"כ התכוונן זה העיקר הגדול ותמצא כי שלשת האבות (ג) בכוונה שלימה באו לעולם וכל אחד החזיק במדתו, אברהם במדת החדס, יצחק במדת הפחד, יעקב במדת אמת. (ד) ובדרשתן מקרא אחד דרשו יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, זה החזיק בשלו, וזה החזיק בשלו, ואחר שהודענוך אלו העיקרים הגדולים הכלולים בשלשת האבות יש לנו לחזור ולהודיעך סוד חסד אברהם וסוד אמת יעקב הכתוב בפסוק (מכ"ה י) תתן אמת ליעקב חסד לאברהם, והיאך י"י יתברך מתנהג עם ישראל בשתי אלו המדות, לפעמים מתנהג עם ישראל בחסד אברהם, ולפעמים מתנהג עם אמת של יעקב, וצריך אתה לדעת כיצד. דעו כי לפעמים נמצאו ישראל חסרים ואינן ראויין לטובה ולא לרחמים לפי שאינן עוסקים לא בתורה ולא במצות. וכשהן נדונין בב"ד של מעלה ויצא מן הדין שיהיו נענשים בכל מיני מכה באותה שעה ממחרת מדת אברהם שהיא מדת החדס ועומדת בב"ד ואומרת מהו משפט בני. אומרים לה מן הדין יצא שיהיו נענשים בכל מיני מכה. באותה שעה אומרת מדת החדס אם אין מוצאים זכות לבני הרי אני ירושתן שהרי אני אביהם והם יורשים אותי ואם אינן ראויים להיטיב להם מצד הדין הטיבו להן מצד החדס כי מצד החדס הוא להיטיב למי שאינו ראוי. וכמו שאברהם עבד ה' יתברך מצד החדס כך ה' ראוי לגמול לבניו מצד חסד אביתן ובדרך זה נצולין ישראל מכמה פורעניות, ואם ישראל עוסקים בתורה ובמצות ממחרת מדת הדין של יעקב ואומרת לב"ד תנו לבני על פי הדין שהוא אמת כל צרכם כי צדיקים הם וראויים להיטיב להם. וזהו סוד תתן אמת ליעקב חסד לאברהם, והבן זה מאד. ואחר שהודענוך זה צריכים אנו להודיעך מה טעם חקדים בפסוק זה מדת יעקב. דע כי דרך העולם לקח לו בפסוק זה כלומר אם ישראל צדיקים ובעלי תורה ומצות וחרי הם ראויין להיטיב להם מצד הדין שהוא אמת של יעקב מוטב. ואם לאו יקבלו טובה בצד החדס של אברהם אעפ"כ שאינן ראויין וזהו סוד (מכ"ה י) תתן אמת ליעקב ואח"כ חסד לאברהם, ושמור אלו העיקרים הגדולים שביארנו לך בשער זה. ונשאר לנו להודיעך מה טעם הזכיר בפסוק זה מדת יעקב שהיא אמת ומדת אברהם שהיא חסד ולא הזכיר מדת יצחק שהיא פחד. דע שמדת אברהם שהיא החדס ומדת יעקב שהיא סוד הרחמים שהיא האמת הוצרך להזכיר בפסוק זה, אבל מדת יצחק שהיא מדת הפחד לא הוצרך להזכירה

מן

למדת חכמה כהיום אלהים מה"ד. ואמר וכללות שניהם שהוא ההפארה שורם יעקב (א) מדת ה' שהוא אמת. וז"ל הוסיפו אמת כי הוא כולל כל האמות במספרו שהוא חלק ח"ס כי כן עולין כל האמות במספר הקדמי ועוד מספרו במספר אלהים כריבוע הכולל: (ב) כנגד י"ב צירופים של שם. מבווא"ס למעלה בשער ה' כתיב דעת: (ג) בכוונה שלימה באו לעולם. כי לורך גדול היה בהם לתקן המרכבה והסרים כמו שנתבאר בשער ה' כתיב דעת: (ד) ובדרשתן מקרא אחד דרשו. כלומר שלא תבין כי לקחו כל אחד מדתו בלבד רק כל אחד המצוי

מן המעם שהזכרנו למעלה. ואם תקשה ותאמר והכתיב (ויקרא כו) וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור הרי זכר בפסוק הזה שלשתן. דע כי בפסוק זה לא הזכיר מדותיהן אלא הזכיר חברית שכרת עמהם להיטיב לבניהם. ראייה לדבר כמו כן (עמוד ג) זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת וגו' הלא תראה כי השבועה בפסוק זה לא באה על ג' אבות אלא להטיב לישראל כמ"ש (ע"ה) ותדבר אליהם ארכה את זרעכם וכן הדבר בפסוק וזכרתי את בריתי יעקב וגו' (א) כי חברית והשבועה אחת היא. אבל כשהזכיר ברית יעקב, וברית יצחק, וברית אברהם, ר"ל שראוי להיטיב לישראל בסבת חברית והשבועה מצד הדין כפי שיש לו פקדון אצל חבריו ותובעו ממנו בדין כן ברית אברהם יצחק ויעקב אנו מבקשין אותו מלפני י"י יתברך מצד הדין. והוא הסוד של שני ענינים האלו שרמז בפסוק אחד ואמר אם אין ישראל ראויין ליתן להם מצד הדין תן להם מצד החסד, והוא תתן אמת ליעקב חסד לאברהם. ואם אינן ראויין מצד החסד תן להם מצד הדין ומצד השבועה שנשבעת לאברהם ליצחק ויעקב. ולפיכך אמר בסוף פסוק זה אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. אבל כשהזכיר מדת אברהם ומדת יעקב בפסוק אחד המעם כדפירשנו לעיל. וה' יורנו דרכו הנכונה אמן:

אל. אל עליון. חסד אברהם. ימין. קדוש. מים עליונים. אדיר. חסד עולם. שמים. גדולה. זרוע. אריה. בן. וא"ו. אלו"ה. אל"ה.

שער ח

יהו"ה אדנ"י חילי וישם רגלי כאילות ועל במותי ידריכני למנצח בנגינותי.

אמר המחבר ראינו לבאר בשער זה סוד השם השמיני הנכתב בענין אחד ונקרא בענין אחר. נכתב יהו"ה ונקרא אלהים וגם הוא נקוד בנקוד אלהים וזו היא הספירה הנקראת **בינה**. צריך אתה לדעת כי זהו השם הקושר כל הספירות בקשר חיבור האצילות והחשכה, לפי שזהו השם השלישי מן השלושה שמות העליונים המתאחדים והאדוקים במדת הכתר ומן השם הזה ילך שפע האור והאצילות והכרחה בכל הצינורות עד שיתברכו ז' ספירות של מטה מנ' ספירות של מעלה. ומה שתצטרך לדעת כי מה שנכתב באותיות יהו"ה ונקרא בשם אלהים הוא סוד היותו נאחז לכאן ולכאן לפי שהוא מתאחז בעולם הרחמים הנמורים שהוא סוד הכתר ובכתר נאחזים (א) שני שמות אחד לימין ואחד לשמאל לימין שם י"ה ולשמאל השם הנכתב יהו"ה ונקרא אלהים והוא סוד הבינה.

ומן

החזיק בשלו להיות כל אחד עיקר הנהגתו בזהם המדע ובחבור הכל כי כל אחד יודע לדרוש סוד פסוק היותו שהוא ה' אלהינו ה' אחד. אך כוונתם במדעם כענין שתבאר פעמים בכוונת התפלה למדע מן המדות בשערים הקודמים:

(א) כי הכרית והשבועה אחת היא. פי' כי סתים נרמזים במדת יסוד כמבואר במקומו בשער ב'.

שער שמיני (א) בני שמונה אחד לימין ואחד לשמאל. מכלל נראה שהוא מצייר ימין ושמאל גם כן עליונות כאשר יצריח בהקדמת פירושי אף כי קצת מהמקובלים משתייכים חוץ זה על גב ז' ובכל המערכת אחד מ"ס ביאר הסעם כי לגודל מעלתו רוב העלמתן אין כח בלדס להתבונן בעניין עד שיחכן לומר כן ימין ושמאל כלל כי הימין ושמאל רמז לכה הנהגה במחשבות ואין לנו יודעים מוכן הנהגתם ולכן ראוי לייחד

(א) ומן השם הזה מתחלת מה"ד להמשך בספירות אבל אינה מה"ד נמורה שהוא נאמן בעולם הרחמים, ולפיכך נכתב במכתב הרחמים ונקרא בקריאת הדין, נכתב יהו"ה ונקרא אלהים, וזהו (ב) סוד קשר מדת הדין במדת הרחמים למעמיקים בסתרי המרכבה. ודע והאמן כי השם הזה יתברך הוא המוליך מה"ד בכל הספירות, והכסא שלו הוא הנקרא אלהים שהוא מדת הנבונה והפחד. ומן השם הזה יבא השפע לצד שמאל הנקרא אלהים, וצריכין אנו לעורר על עיקר גדול כי בכל מקום שאתה מוצא בתורה שם אלהים שלפעמים הוא רומז על הספירה הזאת הנכתבת יהו"ה ונקרא אלהים שהיא הנקראת בינה, כגון בראשית ברא אלהים שהוא סוד הספירה הזאת ליודעי שכל ומעמיקים להכנס בסתרי הקבלה. (ג) ודבר זה הוא קשה מאד להבינו וזולתי בקבלה אמיתית מפה אל פה, והנני רומז בראשית ברא אלהים. (ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים (מקוץ ג) יהו"ה אדני חילי (ה) (משלי ג) יהו"ה בהכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה

ביתו זה ופשוט ואני כפי דעת הרב המחבר לייסד: (א) ומן השם הזה מתחלת מדת הדין. כלומר ולכן נקרא אלהים כמו שאמר בסמוך כי מפני עמידתו בשמאל מתחיל ממנו מה"ד וגם זו בעלמנו התחלת תולדות הדין בקבלתו מחבורי ההכמה כדלעיל בשער ה' בכניו השם המיוחד. ומה שאמר וזהו (ב) סוד קשר מה"ד במדת הרחמים למעמיקים בסתרי המרכבה. וזה לפי שהוא ג"כ עיקר הרחמים וכן התפארת ומהו הוא מתקשרים יחד כי לא היה שם זה עירוב אלו הכחות וממנה נשפטים לעולם לא היו מה"ד ומה"ר מתקשרים ומתחדשים יחד להיוחס שני הפכים כמו שנתבאר ג"כ בשער ה' בתחילת ביהוד כינוי בשם המיוחד: (ג) ודבר זה קשה מאד להבינו. דבר הקשה כי ככהן רוצה לרמוז בענין האלילות וכל הנביאה אשר עדיין לא הזכיר ממנו דבר וקשה לו לגלותו וכדי שלא יאמר מכוונתו נרמוז בו ג"כ ברמז מועט כי יראה בבראשית שהוא ההכמה הנקרא ראשית להיות ראשית כח האל מנה אל (כ"ע) שהוא ברא והאילול הבינה הנקרא אלהים אשר זה כח כל השבע שהחריה וזהו מה שהוסף הכתוב ואמר את השמים ואת הארץ שר"ל השמים העליונים שהם הרקיע ומים ואש והארץ העליונה שהיא ארץ החיים עם האנשים והאלהים רבויים הם. וזהו טעם נכון לקריאת אלהים וזכירה זו כח שלהם (פ') של אלהים) והמלה מורכבת אל הם והיו"ד נוספת לרבים או הרמז לכל העשרה כמו יו"ד וזכור צוראריך אלהי העבריים ומפני שבכת הבינה נכלל הכל דרשו בפסוק והארץ (ע) היתה הוה כלומר שכבר היתה בזהו שהיא הבינה הנקראת קו חור קו ירוק שנעשית לבשר כאשר האלילות בהדרגה זו מזו לפני הבהו שהם השבע אחרות שהם נתגלה הענין הכמוס יותר והוא ענין כל הפרשה שאמר בו ויאמר אלהים יהי כן ויהי כן ותחילה יהי אור כי כל אלקים שבתורה פשוט הוא רומז לבניה והימים רומזים לשבע שהחיתה עד שאמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים שחור וכלל בו כל היצירה כי בשמים וצדק הראשון רמז לשמים (ת) והארץ (ע) העליונים הנאלצים ולכן הזכירה שחור לשון והשם מלא על עולם מלא וזכור וידע כי ישמחו הכהובים (פ') הנם שמדבר באילות) בלתי בריאה על ההרואות והתחדשות דבר דק ביותר והוא מל' ברירת דבר מתוך דבר כמו וברא אותם בחרצותם כי פחה דבר הכהוס וצורר זה מזה כענין האלילות ואין להקשות מל' ויברא אלהים את האדם שירא בו על הענין צה שהוא אדם אשר הוא רוחו ושפמו, ולשון ויברא אלהים את התנונים מלא ויברא הוצת על מלא למיניהם שאומר אח"כ שר"ל לטעויהם הנבדלים כטבע על מין ומין שהוא צורחו הרוחני, וכן יולד הרים ובורא רוח. אך להניינו המקובלים בל' אלילות מפני כי העם לא ידעו לליר מלא בריאה בתחילת דברו כי יבינוהו בריאה מתוך דבר דבר על כל פנים אך בנאמר יולד הור ובורא חשך לא ידעו ולא יבינו כי חשך הוא העדר האור בתשיכה והטלות לכך הפסוק בדבריהם אלילות מל' ויאלל מן הרוח ומתוך דברינו אלו יתבררו לך דברי הרב המחבר ורמיוותיו בחמרו והנני רומז בראשית ברא אלקים. ומ"ש (ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם וגו' ובאמרו ה' אדני חילי. רמז כי ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים נתלבשה מדת אדני במדת הבינה בדרך היתירות והשפעות כל הספירות ובה נברא העולם והיה השם מלא על עולם מלא והכל מתבאר ומתברר זהו כולו נרמז ביהו"ה אדני חילי כמבואר למעלה בתחלת שער ה' ולקמן בשער זה. וחזור ומרמז והולך על האלילות והימים מסבוק (ה) א"י בחמתי יסד ארץ. שמדבר בחמתי ראשונה וירמזו לאחורונה (ע) ובדרך זה ירמזו לאלילות וגם ליצירה כי ב"ה בחמתי יסד האחורונה שנקראת ארץ דהא ברא מלא חממה בראשית התחלת ההשפעות האלילות וחממה בסוף התחלת ההשפעות יצירת הנפרדים וענין הסוף בתחילתו, וכונן שמים בתצוה כי מהבינה התחלת המבנה הדין בפחד הנקרא שמים. או יאמר בחממה אחרונה יסד ארץ ממש ובצינה השמים

בתבונה, (א) וסימן הכולל הענין שאמרו רז"ל חמשים שערי בינה נבראו בעולם. (ב) כשלשים ושתים נתיבות פליאות חכמה חקק יה יהו"ה. והיודע לכונן אלו הפסוקים ואלו הסימנים יוכל להבין העיקר (ג) ואין זה מסור להבינו אלא בקבלה מפה אל פה. (ד) וסוד העיקר הזה הוא כולל סדר כל העולמות הנעלמות ובו נכללים, בראשית ברא אלהים מדת הגבורה, בראשית ברא אלהים מדת המלכות כי כל אחת מאלו הספירות הולידה סדרי עולם ובכל אחת ואחת מהן נכלל סוד הפסוק בראשית ברא אלהים. והדברים עמוקים אין הכל יכולין להכנס לעומקם. (ה) והמבין עקרים הללו יוכל להבין סוד אמרם שבעים פנים לתורה. וא"כ פקח עיניך להתבונן כי במקומות תמצא כתוב אלהים והוא רומז על ספירת בינה כפי הרמזים שכתבנו הנה. ולפעמים הוא רומז על מדת הגבורה ולה יאתה. (ו) ולפעמים הוא רומז על מדת המלכות בהיותה מתלבשת מלבוש הגבורה. כל זה במוצאך אלהים סתם אבל במוצאך אלהים טמוך למלת צבאות כגון (השם) אלהים צבאות השיבנו הוא בחתאחו עמוד דן"ך השמאלי במדת הגבורה ולוקח כלי מלחמה ולבוש בנדי קנאה (שש) קנאת י"י צבאות תעשה זאת. (ז) וכבר רמזנו זה במה שקדם. ובכל מקום שתמצא אלהים חיים הוא סוד מדת יסוד שהיא מושכת מספירת בינ"ה את החיים לפי שספירת בינ"ה היא נקראת חיי עולם כמו שאנו עתידין לבאר. ולפיכך נקראת מדת יסוד כשהיא מושכת מספירת בינ"ה את החיים על שמה אלהים חיים וגם מדת מלכות כשהיא מקבלת שפע ברצה וחיים ממדת יסוד (ח) נקראת אלהים חיים בלשון (שמות) כי שמי בקרבנו. אבל כל מקום שתמצא כתוב אלהים אחרים (ט) כבר פירשנו ענינו פירוש מרווח ואין צורך לכפול הדברים. והספירה הזאת שהיא נכתבת יהו"ה ונקראת אלהים דע שהיא סופרת וקושרת מ' הספירות העליונות בקשר אחד וגם היא הסבה להתאחד העשירות בתשיעיות ובא ממנה השפע והכרבה לתשיעיות. והנה הספירה הזאת הנקראת בינ"ה (י) הוא סוד גלוי השם הנעלם בבריאת עולם ועליה נתיסרו כל השביעיות ממנה ועליה המשבת אצילותם ואלוה תשוקתם. וממנה ועד מדת יסוד יש חשבון שבע ספירות לפי שהיא הקושרת ג' העליונות וז'.

השמים כלומר כמה הדינה שכלכות : (א) וסימן הכולל. כי הדינה והחכמה הם יסוד הכל הוא מה שארז"ל חמשים שערי בינה נבראו בעולם. כמו שפירש בשער ז' בכינוי כל : (ב) ומ"ס בל"ב נתיבות פליאות חכמה חקק יה יהו"ה. כמו שפירש בחמלת השער ו' : (ג) ואין זה מסור להבינו אלא בקבלה מפה אל פה. ר"ל סוד האצילות והגבורה. וכבר דברנו ממנו מעט בהקדמת הפירוש : ואמרו (ד) וסוד העיקר הזה כולל סדר כל העולמות. ר"ל סוד כוונת אלו הכתובים והמאמרים שבהם כיללים סדר כל העולמות ומרמז והולך שהרי בבראשית ברא אלהים עם מה פרמז לבינה רומז גם כן לגבורה ולמלכות אשר כל אחת הולידה סדרי עולם ככהה בהתלבשות זו מזו וכאשר נתלבשה המלכות משחיתם נברא גם העולם ההתחנן בנה"ד כאשר עלה בחמלת ההתשנה וזה כולו נרמז בפסוק בראשית ברא אלהים כמו שאמר זה ג"כ בשער ה' בחתאחו : ואמרו (ה) והמבין זה יבין סוד מהו ע' פנים לתורה. פשוטו ידוע ומלא אלהים לרביה שבה"ה למה פנים וסודו הוא כי ירמזו גם להתשענות מע' כהרים מהתפארת אשר ביצרתם ביום שער א' ובשער ה' ביצור סוד ה' כינויים ובשער ו' ביצור מה"ד הקשה כי ההשתלשלות מהסוד והפחד כלולים בתפארת והוא ממשכן וכן התורה נדרש פנים ואחור חיסור וזיתר ואלו דברי אלהים חיים. וכבר ידעת כי כללות התורה שכתב נרמזת בתפארת וזהו עש"ט פנים לתורה וסבן : (ו) ולפעמים הוא רומז על מדת המלכות בהיותה מתלבשת מלבוש הגבורה. כמוצאך ביום שער"ט : (ז) וכבר רמזנו זה במה שקדם. היינו בחמלת שער"ט : (ח) נקראת גם היא אלהים. כמוצאך בחמלת שער ז' : (ט) כבר פירשנו ענינו. היינו בשער ו' בכינוי מה"ד הקשה : (י) הוא סוד גלוי השם הנעלם בבריאת עולם. פי' כי קודם בריאת עולם היו כל הכחות כחוסים ונעלמים בבה"ה"ם כדלקמן בשער העשירי בכינוי קדם ומלא גם השם היה ועלם כי כולם כלולין זו וכאשר היה הדין הקדום רוצה לברוא העולם נתגלו האצילות ונתגלו כל הכחות בדינה כי היא הייתה העיקר בבריאה ומלא כי ממנה נתגלה כל הכס בבריאת העולם ועליה נתיסדו כל השמימות וכל העשירות

שער ח

ו' התחתונות והיא סוד השלישית לעליונות והראשונה או השביעית מלמעלה למטה או מלמטה למעלה ל' התחתונות עד מדת יסוד מלבד מדת המלכות שהיא האחרונה, והנה סוד קשר תש"ע ספירות העליונות הוא כשנתחיל למנות מספירת בינ"ה בדרך זה בינ"ה גדול"ה גבור"ה תפארת נצ"ה הוד יסוד, והנה בכל מקום שאתה מוצא בתורה ספירת יסוד"ה שהיא שביעית הוא בדרך זה, יסוד"ה שביעית למטה בינ"ה שביעית למעלה, והבינ"ה קושרת שש הספירות בשלש ויסוד קושר ספירה עשירית בתשע עליונות, והבן זה עד מאד כי אלו הן שני פירקי המרכבה והחיבור והיחוד ועל זה נאמר (ויקרא יד) ביום ההוא יהיה יחוד"ה אחד ושמו אחד, כשוכר כזה שתי פעמים אחד הוא סוד שני פירקי החיבור והיחוד לעשר ספירות (א) כסוד אחד בשלש ואחד בשבע, ואחר שידעת זה דע כי בכל מקום שתמצא בתורה ספירת שביעיות כמו שבע שנים שבע פעמים הוא סוד הספירות מן היסוד ועד הבינה ובמקומות מן הבינה ועד היסוד כמו שנאמר (ב) (שמות נ"ב) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ ששת ולא בששת, (ג) ומלבד ששת אלו יש ששת ימי החול שהם מקיפים בעגולה למדת יסוד והם מבחין כדמיון קליפות ולפיכך נקראים ששת ימי חול, אבל שש הספירות שהן מתחילות מספירת בינ"ה ובאות ונמשכות עד השביעית שהיא יסוד"ה כולן קדש ואינן בכלל החול ודבר זה נ"ב עמוק עמוק וצריך קבלה מפה אל פה, והנני רומז מלמעלה למטה ומלמטה למעלה כל הספירות קדש וכל מה שבעגולה מבפנים קדש ומבחוץ לעגולה חול, וסוד זה רמזו חז"ל בסדר ההבדלה כמה שאמרו בין יום השביעי לששת ימי המעשה (ד) ברוך המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך ובין ישראל לגוים, המבין זה יבין סוד העגולה מה שבהיין ומה שבפנים (ה) (ויקרא י) ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא, (ו) (משלי ה) עד לא עשה ארץ וחוצית, שבעים שרים מבחוץ וישראל מבפנים (ז) (דברים ג) יסובבנהו יבוננהו, יצב גבולות עמים למספר בני ישראל, (ויקרא כג) וכל זר

לא

השביעיות שבעה רקיעים ושבעה כוכבים ושבעה ארצות ושאר כל השביעיות : (א) כסוד אחד, פירוש הבינה ב'ג' עליונות והמלכות שבע המזכרות ו"ש ב' פעמים אחד לרמז על בני הקיבורים כי שיהם אחד וכבר ידעת כי שמו' רומז לבס הנכבד שהוא בל"ף זל"ת : (ב) וסוד הכולל כי ששת ימים עשה ה', כלומר וסוד הכולל כפסוק מכל מה שחמרו בענין האילנות הוא שאמר כי ששת ימים עשה ה' ולא אמר בששת לרמז על הששת שהללו מן הבינה וביים השביעי שהוא השבת שבת כי קרא לשבעה הספירות שממנה ולמטה ימים על שם פעולתם שפעלו ונהרצו בשבעת ימי בראשית כל אחת ביומו כדלמחר בספר הצהיר כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו' מלמד שכל יום יום יש לו מאמר שהוא הדון לו לא מפני שצדקה כל הלא מפני שהוא פועל לא פעולה המבורה : (ג) והלך שש אלו יש ששה ימים החול שש מקיפין בעגולה למדת יסוד, כבר ביארנו ענין הקליפות וכתוב הכותמה ומקום מעמדן מבין שבעת ח' ביומו נצח שבע ושבע ב' ביומו טוב ועל הששה מהם שמכנגד הפסד ולמטה אמר בכתב ענין שש ימי החול כנגד ששת ימי הקדש שמצפנים ואלו מקיפים להם קליפות מבחוץ כביד היסוד והעברה וכדרך כרמז למעלה מענין אילנות הקדש בה לרמז עשה ענין אילנות שהוא הכותמה אשר לעומתו עשה האלהים כדרך שביארנו ששער ח' שזכרנו וזהו חומרו ודבר זה נ"ב הוא עמוק וצריך קבלה מפה אל פה והולך ומרמז עניינים נ"ב מן הכתובים ומציא והולך כתוב אחד הדומה לכחות הספירה ולעומתו כתוב אחד הדומה לכחות הכותמה : (ד) ברוך המבדיל בין קדש לחול, כלומר בין יום השביעי שהוא היסוד לששת ימי החול מהם כבינו בעגולה ברוך המקום שהבדיל בין הקדש ובין החול ובין אור לחשך ולא נשתמו בערבות רק החול והחשך לעו"ל והקודש והאור לישראל כי גיזה האור במלכות והיא נותנת לישראל ואין לעו"ל חלק בה כי החלושים אינם נכנין מחזור אור ורמז בזה כי ביום השני שהוא סוד ההבדלות היה הבדלות אלו הכחות וישיבה לפועל כי בו ביום נצח הנהיג ולכן לא נאמר בו כי טוב : (ה) ידע מה בחשוכא, פי' מה החשך שמבחוץ והאור שבחוץ עמו יתבאר מצפנים כלומר הכחות הפנימיות והולך ומבאר : (ו) עד לא עשה ארץ וחולות, שהרמז בו כי הם ה' שרים של האומות הם מבחוץ נהנינים וזהו אמרו חז"ל אכל ישראל הם מצפנים כי חלקם הארץ העליונה הפנימית וזהו אמרו ארץ : (ז) יסובבנהו, כי האומות הסובבים סביב הארץ העליונה והאיב

נבולס

לא יאכל קדש. כי חלק יי' עמו. (שמות יח) ואתם תהיו לי (א) ממלכת כהנים וגוי קדוש. (נמצא ט) ויעשו בני ישראל את הפסח (ב) במועדו. (ג) מאלה נפרדו איי הגוים בארץ. (כאמיה ט) ויאמר יהוה אל אברהם לך מארצך אל הארץ וגו'. (ד) וחבלל מעשה מרכבה דיוחזקאל וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת וגנה לו סביב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש. (ה) (ה'ס' יח) ישת חשך סתרו, מנונה נגדו, ברד ונחלי אש. (ו) (ה'ס' יג) וגנה באור תהיה קרנים מידו לו ושם הביון עוזו. (ז) (ה'ס' י) כי יש יתרון לחכם מן הכסיל כיתרון האור מן החשך. (ח) (ישעיה יט) העם החולכים בהשך ראו אור גדול. (י'ס' י) כי אשב בחשך (ט) יהוה אור לי. (י'ס' י) כי הנה (י) החשך יכסה ארץ וערפל לאומים ועליך יורה יי'. היודע לבוין כוד אלה הפסוקים ורמזיהם יכול להתבונן סוד עומק אלו הדברים שאמרנו ואם תזכה עדיין תשמע קבלתם פה אל פה. (יא) (י'ס' י) אשר הלך חשכים ואין נוגה לו יבטח בשם יהוה. (יב) שמור סדר ההבדלות שרמזו חכמים במוצאי שבת ותמצא ששת ימי החול שהם חוין לעגולה וכן הגוים. וכן השך המבדיל בין קודש לחול היצון ופנימי. ובין ישראל לגוים היצון ופנימי. ובין אור לחשך חיוון ופנימי. ובין יום השביעי לששת ימי המעשה היצון ופנימי (יג) בצנעה נתנה שבת ואין לעי' חלק בה. (שמות י"ז) בני ובין בני ישראל אות היא לעולם ואין לעי' חלק בה וזהו שהתקינו בתפלת שבת (יד) ולא נתתו ה' אלהינו לגוים הארצות ולא הנחלתו מלכנו לעובדי פסילים וגם במנוחתו לא ישכנו ערלים כי לעמך ישראל נתתו. (טז) (דברים ד) ופן תשא עיניך השמימה וראית

גבול למטה סביב הסחמנה למספר בני ישראל ששת ימי החול וי' צבולי חלכסון וכמו שנים לישראל ששת ימי הקדש וי' צבולי הארץ למספר בני ישראל חלל כל זה לא יאכל קדש לא יכנס מצפנים במקום הקדש. כי חלק לישראל הוא. כי הם ג' (ב) ממלכת כהנים וגוי קדש. כי אז נבחרו בשמות אלה הפסח במועדו: (ג) במועדו. ל'ל' שפאלה שבעת ימים כנגד שבעת ימים המיוחדים ומיוחדים מצפנים וע"כ היתה זאת המלה ראשונה להם בעת שנבחרו לעם קדוש ונתנו להם אלו הכוחות. חלל (ג) מהלל שהוא רמז לכוחות השומע כמו שפי' למעלה שפי' כבוד ביחוד אות ג' מהשם נפרדו איי הגוים. ועל זה נאמר לאברהם לך מארצך אל הארץ חלק הקדושה אשר ארחי: (ד) והכלל. אשר בו נבחרו אלו הכוחות הוא הזכר במעשה מרכבה דיוחזקאל וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו' שהזכיר בו ד' ראשי מדריגות כמו שנבחר למעלה בשער ה' ציבור עיני ה' קליפות כדרך שהזכיר ד' ראשי המדריגות הקודש צד' חיות. ומתוכה כעין ההשמל. ר"ל העצמם והכחות שצפנים חוץ אלו הקליפות שסביבה. כי (ה) ישת השך זה סתרו ומחלק הנוגה שכנגדו שהיה הקליפה הרביעית הסמוכה חלל השם הדקדק צוערים ומקבלים כח אלו הנחלים שהם כולם אש ודין, אז יראה מנוגה שכנגדו על מה"ד שאלו הנחלים מקבלים כח ממנה וקורא לה נוגה כי חיות אור זהיר עשה בגלות. ולפיך אומר יחזקאל זה (ו) ונוגה כאור תהיה לעמך קרנים מידו של הקדש כדור הוא לו לישראל כרהוים לכך: (ז) כי יש יחזקאל (ח) מן הכסיל כיחזקאל האור מן השמש. כי ילכס האור ולכסיל ההלך בתוך החשך: (ח) השם ההולכים בתוך ראו. האור הגדול של ישראל ולא לעצמם. ואף כי עשה אהבתו נשך חתם בתוך (ט) וי' אור לנו. כי עוד יבא יוס' (י) כי החשך יכסה הארץ וערפל להם לאומות ועלינו יורה יי' מאורו הגנוז: (יא) אשר הלך חשכים ואין נוגה לו. כלומר אלו ההולכים בתוך הגלות אל יתיאשו מן הגלות ויבטחו ביי' כי עוד מי' יהיה אור גדול כמו שרמזו בפסוקים שזכרנו, אז יאמר זה ע"ד נחום הלשון כי אשר הולך חשכים בגלות העניינים העמוקים ואין ידו משגת להשיג צדוקם יבטח בהם"י דיו שיהא לבו לשמים לשם ה' ומיוחד: (יב) שמור סדר הבדלות שרמזו חכמים במוצאי שבת שירות העינין בסדר הבדלות שחקנו חכמים לומר במ"ש חמא כי רמזו בהם כל אלו העניינים שאמרנו כי נוסח צין ישראל לגוים ובין אור לחושך ובין יום השביעי לששת ימי המעשה הכל רמז אחד הוא על העינין שאמרנו שסגונים והחושך במחון ולישראל יחיר מצפנים וזהו אומרנו תמיד חיוון ופנימי כלומר שהאחד במחון והאחד מצפנים: (יג) צנעה נחמה שבת. היינו היסוד שהוא מצפנים מכוסה ומונע מאלו הכחות. וזהו שחקנו בתפלת שבת (יד) ולא נתתו ה' אלהינו לגוים הארצות וכו'. להורות כי לא להם חלק בשבת העליון רק שאר כחות השמימיים והשרים חלק להם הש"י בזה הפלגה וישראל לבד לקח לחלקו והוויאיו מתחת בגלות השרים כמבואר למעלה בשער ה' ציבור השלשים בינונים. וזהו שביטא היה הפסוק (טז) ופן תשא עיניך וגו'. וסימן דור הפלגה שרמז בו

שער ה

וראית את השמש וגו' אשר חלק יי' אלהיך אותם וגו' ואתכם לקח יי', וסימן דור הפלגה (ס) (ב) בהנחל עליון וגו' כי חלק יי' עמו. **ואחר** שרמונו לך אלו הרמוזים העמוקים נחזור לכוונת השער, דע כי בכל מקום שתמצא בתורה ספירת שביעיות כמו (ויקרא כג) שבע שבתות תמימות תהינה. תספרו חמשים יום. (כס כג) וספרת לך שבע שבתות שנים, הכל הוא שבע ספירות שהן מספירה בינ"ה עד ספירת יסו"ד ואנו מתחילים מספירת יסו"ד עד שאנו עולים לספירה בינ"ה. לפיכך יש חמשים יום מספירת העומר עד מתן תורה, שנת חמשים שנה, שנת היוכל, (א) חמשים שערי בינה נבראו בעולם (ב) (שמות יג) וחמשים עלו בני ישראל, נאולת מצרים חמשים פעמים נזכר בתורה. (דברים יו) למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך. (ג) אלו הם ימי היינו (ד) ספירת שבע שביעיות חמשים יום. (ויקרא כג) בשנת היוכל הוצאת תשובו איש אל אחוזתו. (כס כג) נאולה תהיה לו וביובל יצא והנה במדת בינה שהוא סוד היוכל יצאנו ממצרים כמו שאנו עתידין לבאר בע"ה. (שמות יט) ובחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים נתנה תורה, כיצד בבינ"ה יצאו ממצרים כמו שנאמר (שמות יג) וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים, בגדול"ה נקדע הים כמו שנאמר (ס"ד) וירא ישראל את הים הגדולה. וסימן חס"ד לאברהם (ח) (שמות טו) ויסע ויב"א וי"ט וגדול חס"ד, בגבורה נתנה תורה כמו שנאמר. (ס"ג) וידבר אלהים את כל הדברים האלה

זה העניין: (א) חמשים שערי בינה נבראו בעולם. ענין ה' שערי בינה פירש למעלה בשער ב' בזינו כל כי סוף הבינה הוא שער ה' והנה חמ"ג כסמך כי פעולותיה באלו העניינים שמזכיר והולך היו כולם בדבוק המלכות בזינה או בתשעית וח"כ היא כוללת זפ"ז שס"מ מ"ט והיא עולה שער ה' ולכן מזכיר אלו העניינים כולם שהם ב' שכולם רומזים אליה: (ב) וחמשים עלו בני ישראל בקרי אכל וחמשים קצו כי זה היה גאולה מלכים, ובאמרו (ג) אלו הם ימי חיינו וכו'. רמז למה שאמרו המקובלים כי העולם יתקיים ויקיף שבע היקפות שהם שבע שיטות שהלו השבע ספירות ישמחו כל אחת שמטה אחת שהיא ז' אלפי שנה ונקרא עולם אחד כן יקפו ז' עולמות שהם מ"ט אלף שנה עד האלף שהם כנגד היוכל הגדול שהוא הבינה שהיא ישיבה הפועלת וישובו ויתקיימו הראשון כאשר בדיוקם קודם הנביאה אית אל אחוזתו ואל מקומו ישובו והשפעות יומיו מנוחה עולמים והארץ תחזור לתוכו כי יוכל קודם היא אכל בכל אלף השביעי מן היקפות האלה יהיה קודם בקדושת השמים שששבות הארץ (ע) העליונה ותהיה עם (ת) השם לשמש בכה"ל אחד עמו כענין השבת שיש בו זכור ושמור בחבור אחד ולכן נאמר בשמיטה שמיטה לה' ושבת לה' כמו בשבת בראשית כי בהלף שהוא תחודת עשרה בתפארת ויתלקטו רוחות ושמות חדשות ואחר כך יחדש העולם בהם ותחזור העשרה לראש פינה ובכל אחד ואחד מן העולמות האלו יהיה תוספת הטובה בחידושו יותר בתחרון מעולם אשר היה לפניו שיחמטנו כה שרי האומות מעולם ועד עולם ויתעלה כהן של ישראל למעלה וזהו השם שפיר ההם מתחמטין והולכין שהם באים כנגד האומות ובעולם השביעי שהוא כנגד השבת הגדול יכלה כל כולם ויהיו ישראל בעולם העליונה עד שידבקו נשמתן וישובו למקום מהלכן בשנת החמשים אלף שנה אל היוכל הגדול כמו שפירשנו וזהו שאמר אלו הם ימי חיינו: (ד) ספירת שבעה שבעות שבהורח חמשים יום. שר"ל חמשים אלף שנה כי יומיו של הקב"ה אלף שנה כענין שנאמר אלף שנים בעיניך כיום אחמול כי יעבור, והנה כל אחת מהספירות כלולה מעולם והם עשרה ובכל אחד כל העשרה זה הרי הם ק' וכל אחת כלולה מכל הק' הרי הם אלף נמצא שחזר גלגל המספר לה' הרומזת לכתר כי ה' שפוטם מן מחות והוצרם ה' לאלף כי אין עוד אות בזה"ב חזרה על מספר יותר גדול וכל אחת כלולה מכל אלף הרי' א' אלפים כל אחד כלולה מעולם הרי כל אחת עשרה אלפים נמצא שכל המספר ליו"ד הרומזת לעשרת והוא רבוא ואין כאן מספר נחשב בשם יותר גדול והנה שבעת ימי הביניים כאשר נמצא האחת אח כולם בדרוך זה יהיה כל אחת שבעה אלפים עד שיהיו בין כולם מ"ט אלף חזורים לבינה שהיא שנת החמשים אלף שנה שזהו עולם שלם ועליו נאמר דבר אור לאלף דור כי הדור חמשים שנה הרי חמשים אלפים שנה שיהיו ימי חיינו ובספר המערכת בשביעיות האריך בענין אלו היקפים והשימוש וכן ברקנטי פרשת בהר: (ה) ויסע ויבא ויט, פירוש כי חס"ד בגי' ע"ב כמספר שנות היואלים מאלו הג' פסוקים ויסע ויבא ויט שפירש בשער ה' בדיבור שם אדני והם שנות לכתות כשפעות ממדת המסד שהוא סוד המים העליונים וכנגדן נקדע הים ל"ב קרעים וכל חלק כולל ששה כחות מאלו הנשרים עליונים בשם קלותיו הרי כי במדת הגדולה נקדע הים. ומציא לשון הפסוק וגדול חסד לרמוז כי הגדולה היינו

האלה לאמר. (דברים כ) ועתה למה נמות כי תאכלנו הא"ש הגדול'ה הזאת (א) הוי אומר (פסוק יט) בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני. לומר בבונה שהיא ספירה שלישית לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום ההוא באו מדבר סיני. הודיע סוד עיקרים הללו יוכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו (ב) כי זה כל האדם. (ג) הרי המש ספירות ובהן זכו למתן תורה חמשה חומשים חמש כנגד חמש (ד) ומשם והלאה תורה נביאים וכתובים (ה) תורה אחת, נביאים (ו) (מבני כב) הלא כתבתי לך שלישים. כתובים (ז) (ש"ו) אחת היא יונתי תמתי מקבלת תשע אספקלריאות. והנני רומז איזו ספירה היתה סבת יציאתם ממצרים (ח) (פסוק ג) אה"ה אשר אה"ה, באיזו ספירה עלתה צעקתם (פסוק קנ) מן המצר קראתי י"ה (פסוק ב) ויועקן ותעל שועתם (ט) (דברים י) מי לא ייראך מלך הגוים, באיזו ספירה נענו ויצאו (י) (פסוק קיב) ענני במרחב יה (פסוק קכ) ויוצא למרחב אותי יהלצני כי חפץ בי (פסוק כ) ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה (כס יג) וחמשים עלו בני ישראל עלתה מדת המלכות ונתאחדה בספירת הבינה, באיזו ספירה נקרע חים (פסוק יד) ויס"ע ויב"א ויט"ו (יא) חס"ד לאברהם, באיזו ספירה נתנה התורה (כס יד) וידבר אליהם. (דברים כ) והחר בווער באש, איזו היא הספירה הנקראת תורה שבכתב (מלכ"ג) תורת אמת היתה בפיהו (פסוק יט) משפטי יי אמת (מכ"ז) תתן אמת ליעקב. נמצאת למד תורה שבכתב ומשפטי אמת יועקב (יב) כולן עולין בקנה אחד קו האמצעי (יכ"ט) ישראל אשר כך אתפאר (דברים כו) ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת, באיזו ספירה נשתמשו נביאים (יכ"ט) כי את המלך יהו"ה צבאות ראו עיני (מכ"ז כב) הלא כתבתי לך שלישים, כתובים אחת היא יונתי אוצר חיים גנזי ברכה נחלתם של ישראל. התבונן באלו הרמזים העמוקים ותמצא כמה טובים נחלי ישראל בכל ספירה וספירה מ' הספירות וסבת נחלי כל הטובות הללו היא ספירת בינה, לפיכך תספרו חמשים יום והכל שבת דבוק ספירת המלכות בספירת הבינה (יג) (פסוק ו) למנצה בנגינות על השמינית. והסוד (יד) (פסוק כט) ביום השמיני עצרת תהיה לכם (טו) (דברים יו) וביום השביעי

היינו הכסד: (א) הוי אומר בחדש השלישי. כי הגבורה היא השלישית מן הבינה הנרמזת בשם חלקים וצדא הגדולה: (ב) כי זה כל האדם. פירוש כי זהו חלית כל אדם להשכיל ולדע סוד פעולת השם עד שיזכה לחזות בנועם י"י ולבקר בהיכלו כמו שנאמר יקראני וזעננו כי ידע שמי וגו' עמו אנכי יי: (ג) הרי חמש ספירות. ר"ל מכתר עליון עד הגבורה שבה נחמה הסורה הם חמש ספירות: (ד) ומשם והלאה תורה נביאים וכתובים. פירוש שהסורה בכללה בהפלתה ומקום יקרא הנוביאים צלח הוד יסוד וכתובים אחת היא בהלמה כדור הקודש שהוא מן המלכות כמבואר למעלה בתחילת שער ג' ומעתה הולך ומבאר ע"ד הרמז הפסוקים כי (ה) תורה אחת. מפסוק תורה אחת יהיה לכם. ונביאים מהלכת מפסוק (ו) הלא כתבתי לך שלישים. וכן כתובים מפסוק (ז) הלא היא יונתי וכו' כחשך מבשר כסמך, וזה"ל חזר ומרמז כל העניין כדמיון יותר מבוחר במבינה היסוד ויולת מרמז כדמיון יולתן היסוד משם (ח) אה"ה חבד אה"ה הרומז לכתר מפני נעקשה בעלמה עד החכמה. הנרמזת בשם יה ושועתם אל הבינה הנרמזת באלהים ומכללותם בכללו שלשם צביה נענו ויולת ממוצרים. ועיקר הסוד כי המלכות שנקראת שועתם של ישראל לקבלת נעקשה עלתה אז אל הבינה והבינה עד החכמה ואז (ט) מי לא ייראך מלך הגוים. כלומר מ' מכל מלכי הגוים שהם הפרים שעליהם שלח יורא ממ" שהיה הבינה הפוקדת את כולם ונוחנת בה מלכותו לנקום ולהוציא ולקח היא היסוד המוילדת את ישראל ממוצרים והפוקד על שרה תהלה במזמור: (י) עניי נמרצתי ב. ר"ל צביה שהיא המרחב של החכמה שהרי נקראת רחובות דללקמן: (יא) חסד להצדקה. פירוש שהם מכת חס"ד אברהם שג' שלו עולה ע"ב: (יב) כולם עולים בקנה אחד קו האמצעי. כי כל אלו השמות נרמזים בהפלתם והיא המהפלת בישראל צומן שהם מקיימים החזרה ונוחנת אז חזות לעליון על כל הגוים: (יג) למנצה בנגינות על השמינית. ר"ל יולת כל הטובה בהמשך המלכות מן הבינה שהיא השמינית לה וגם המלכות שהיא לנו היא ג"כ שמינית לה ולכן בהדבקה בה יגיעו לנו נחלת כל הטובות. וזהו אמרו והסוד (יד) ביום השמיני עולת תהיה לכם (טו) וביום השביעי וגו'. כלומר היסוד שהוא החשביי להפירות והשביעי מהבינה הוא ל"ו כלומר מכל העליונות ונדבק בהם אצל העשירית (מלכות) שהוא השמיני לה (לבינה) היא שלנו נתן לנו חלקנו להנהיגנו ולהשפיענו וכאשר תתדבק בו תתאחד ג"כ עם השמיני בעליון אז יגיע לנו נחלת כל הטובות כי ידה הנהיגו דבוק

השביעי עצרת לוי אלהיך. התשיעית שלו העשירית שלנו לפי שהיא נחלתנו וחלקנו. וכשהעשירית מתאחדת ומתדבקת בתשיעית הרי כל ישראל כא' דבקים בשם יתברך כמו שנאמר (דברים ז) ואתם הדבקים ב'י' אלהיכם אין המקרא יוצא מידי פשוטו. (ס"ו) את יי' אלהיך תירא אותו תעבוד ובו תדבק. ואותו תעבדו ובו תדבקון, תדבקון בלי ספק. ומ'י ר"ל וכי אפשר לאדם להדבק בשכינה אפשר (א) ואפשר והכל גלוי כמה שאמרו שיתדבק אדם בתלמידי חכמים (ב) וידוע הוא מי הם תלמידי חכמים למודי יי', וזהו סוד דבוק ספירה עשירית בתשיעית בלי ספק כי כל הגורם להתאחד כנסת ישראל בספירת יסוד הרי הוא נדבק בה והיא נדבקת ביסוד ושניהן כאחד נדבקים ביהו"ה ואין מקרא יוצא מידי פשוטו.

ואחר שביארנו יש לנו להאיר ענין בעיקרים גדולים בעזרת המאיר לארץ ולדרים עליה. דע כי ספירת בינ"ה נכתבת יהו"ה ונקראת אלהים הוא סוד גלוי שלש ספירות עליונות אשר על ידיהם מתגלה אור הכתר והרצון עד שמגיע האצילות והשפע והברכה למדת יסוד שהוא סוד ז' ספירות אז מדת יסוד חזרת ומריקה כל מיני השפע ואצילות הברכות במדת המלכות הנקראת אדני'. ולפיכך נקראת ב"ת שבע כלומר ספירה המתפרנסת משבע ספירות אשר עליה שהם בינ"ה גדולה נבור"ה תפאר"ה נצ"ה הוד"ה יסוד"ה וזהו בת שבע ובאר שבע כלומר באר המתמלאת מו' ספירות, וכן סוד באר שבע נקרא ספירת בינ"ה בדרך השפע והאצילות בהיותה נובעת כל מיני שפע לז' ספירות אשר תחתיה. זה הכלל בא"ר שבע הוא סוד הבינה להריק ברכה לז' ספירות של מטה. ב"ת שבע"ה היא המלכות בהיותה מתמלאת ברכה מו' ספירות אשר עליה ואז היא משפעת ברכות על כל הנמצאים למעלה ולמטה. נמצאת למד כי אלו שתי הספירות שהם בינ"ה ומלכות הם סבת התגלות כתר עליון וסבת השפע וברכה והקיום לכל הנמצאים, ספירת בינ"ה מושכת השפע העליון מן המקור לז' ספירות שתחתיה עד שמתמלאת מדת המלכות מכל מיני שפע וברכה, וספירת המלכות מושכת מכל מיני ברכה ושפע ואצילות מן הספירות שעליה ואז היא מפרנסת את כל הנמצאים למעלה ולמטה לפי שספירת מלכות היא סוד הפרנס הגדול המפרנס את כל הנבראים כמו שביארנו בשער הראשון. א"כ אלו שתי הספירות שהם בינ"ה ומלכות הן מכוונות זו אצל זו. וממדת הבינה בשער הראשון. והבינה היא ונהר יוצא מערן הוא סוד בינ"ה היוצא ממקום הכתר ע"י החכמה הנקרא רצון. והבינה היא הנקראת רחובות הנהר להשקות את הגן (ג) וזהו ספירת המלכות המקבלת כל מיני שפע וברכה הנובעים ע"י ספירת הבינה, ומשם יפרד כלומר מספירת המלכות ולמטה יתפרדו מיני השפע לפרנס כל הנבראים כפי הדין הראוי כי עד ספירת המלכות הוא סוד היחוד האמתי השלם. וממדת מלכות ולמטה הוא סוד עולם הפירוד, והיה לארבעה ראשים הוא סוד ארבע טהנות אשר מהם נתפרדו כל החבילות בכל בראוי מעלה ומטה בעולם המלאכים, (ד) וכנגדם בשמים וכנגדם (ה) בארץ (ו) והכל בסוד ארבעה ראשים ועדיין נבאר זה בע"ה יתברך. א"כ דע והאמן כי ספירת הבינה וספירת המלכות שתיהן מכוונות זו אצל זו וכשמת המלכות כתוקנת בתקן ישראל בקיום התורה והמצוות אז ספירת בינה הופיעה להריק מכל מיני שפע וברכה דרך הספירות עד שספירת מלכות מתברכת ומתמלאת. ואז נמצאים בני העולם בהשקט ובבטחה. והברכה משתלחת בכל מיני מוונות ונמצאת הברכה דבוקה לארץ. וזהו

אם

דבקים כה"ו וע"י הענין טובב כל מה שמבאר והלך: (א) ואפשר. מבואר הוא למעלה בשער ה' בכינוי חזן החיים: (ב) וידוע הוא מי הם תלמידי חכמים. פי' מדת ח"ת כמבואר למעלה בשער ג' (ג) זו היא ספירת המלכות. כי שמה נפועים כל הנסיעות למיניהם מספירות עליונות: (ד) וכנגדם בשמים. פי' שם עולם הגלגלים ד' תקופות: (ה) נאמן. שהוא עולם הטעם והרצון יכודות: (ו) והכל בסוד ד' ראשים. שהם ד' מתנות המקבלות מד' אותיות השם

אם בחוקותי תלכו וסדר כל הברכות. ואם ח"ו קלקלו ישראל את השורה ועברו תירות וחלפו חק הפרו ברית או ספירת בינה אינה משפעת ברכה. וכביכול נמצאו הספירות בחסרון שהרי המקור נפסק. לפיכך חוזרת ספירת יסוד להתאסף לעלות אל מקום תשוקתה אל הבינה ונשארת ספירת המלכות לבדה יבשה אין כל ואז נמצא העולם בכל מיני קללה. וזהו עניין הקללות האמורות בתורה (א) שע"י ישראל לוקח ספירת המלכות כאמרו (משלי י) (ב) בן כסיל תוגת אמו ואומר (ישעיה נ) ובפשעיכם שלחה אמצם. נמצאת ספירת התפארת שדודה מן הנחל שעליה הנקרא בינה ואז כנסת ישראל משולחת ונפרדת כאמרו (משלי יט) משדד אב יבריה אם בן מביש ומחפיר. ואומר (ישעיה נ) כי מפני חרעה נאסף הצדיק וכוונתו פ"י בשערים הקודמים, ואומר (משלי יט) ונרגן מפריד אלוף. א"כ נמצאת ספירת מלכות כל תשוקתה ותאותה והפצה בספירת הבינה ושתייהן מכוונות זו כנגד זו. ובשנת היובל מתאחדות בייחוד שלם. ונמצאת נאולה באה בספירת המלכות אשר היא סוד הארץ וז"ש הכתוב (ויקרא כה) ובכל ארץ אחותכם נאולה תתנו לארץ. ואחר שידעת זה התבונן בכל מקום בתורה שתמצא כתוב יהו"ה אדני שניהם סמוכים זה לזה ותדע ותשכיל כי אלו שתי הספירות האחת ספירת בינה הנכתבת יהו"ה ונקראת אלהים. והשני ספירת מלכות הנקראת אדני שזהו סוד (מקור ג) יהו"ה אדני חילי. ועתה צריכין אנו להודיעך כי בהתאחד שתי הספירות הללו זו עם זו אז נמצא העולם בתקון ומלוי ובשלימות שהרי כל הצינורות מתוקנים והספירות מתאחדות והכרכה משתלחת בספירת מלכות הנקראת אדני. אבל הוא בשתי דרכים. במקומות תמצא כתוב אדני יהו"ה כאמרו (בראשית טו) אדני יהו"ה מה תתן לי. ובמקומות תמצא כתוב יהו"ה אדני כאמרו (מקור ג) יהו"ה אדני חילי והסוד כל מקום שספירת מלכות מתקשטת ומתקנת בשלמות התורה למטה אזי אנו קורין אדני יהו"ה אדני בתחלה לעלות משם למעלה בינה הנכתבת יהו"ה ונקראת אלהים. כענין אברהם שהיה מתקן ומקשט את כנסת ישראל במצות ובמעשים טובים כדי להריק עליה הברכות משפע הבינה כאמרו אדני יהו"ה מה תתן לי. ומנין שתיקן הדרך וקשט מדת המלכות שנא' (בראשית יט) עקב אשר שמע אברהם בקולי (ז) וישמור משמירי מצותי חקותי ותורותי וכתוב (ס"ב) וישע אשל בבאר שבע. הוא התחיל לנטוע הנטיעות שקצין אדם הראשון והיכן נטען בבאר שבע. ועל זה כתיב (ד) (ס"ו) ויעל אלהים מעל אברהם וכתוב (ח) (ס"ז) ויבן שם מזבחה ליהו"ה. ולפי שהתחיל אברהם לתקן הקלקולים ולנטוע קצוצי הנטיעות הוא התחיל לומר אדני יהו"ה תיקן ספירת מלכות להריק

הם המיוחד כלקמן בשער י' בתינו עדן וגם לעיל בחלק שער ח' בזה הענין: (א) שע"י ישראל לוקח ספירת המלכות. ולקחו העשרה ושלוחה כנר פ"י כמה פעמים והזכרתי שלל יובן מאלו השלושה שהיו בה ליהם חסרון או דרייה ח"ו רק החסרון מלך המקבלים המעתיקים דרכם ומעוררים שפע מה"ד הקשה על המלה עד שחמיר פנים להגביר כחות הדין ודוחים השפע והרחמים והטוב ומסלקים אותן ממנה עד שאין ההשפעה יורדת בה כפי כוונת מחילת הגביה רק המבילה מתעצרת זה לה כליקוי ודיוי כי הוא חסילה. ביחוד והערה וההפעה הטובה כי צדק נראה כאלו קצרה ידה מהזיע עם רבות הטובה אשר בקרבה וכאלו לר לה על ענין זה שהתחזקו ושלטו עם נשות אחר וזהו בכל נרמס לו רז ועל אלה חרנו הלחץ וני'. וע"ז נאמר (ב) בן כסיל מונח לחו, וכן מביט ומחפיר, ונרגן מפריד חלוק כי מקלקל השורה ומפריד המבילה בין חלוק לאלוף ולא שיהיה עם חיוז פירוד ח"ו רק הצינורות מתקלקלות ואין מקלחות כדרכן וגמלא כאלו משולחים ונעדרים מן הקלות היסוד. וכבר הזכרתי מזה גם בשער ח' בתינו שביסוד ובשער ו' בתינו מה"ד הקשה: (ג) וישמור משמירי מצותי חקותי. כמו למדע שמור והוקס. (ד) וע"ז כתיב ויעל אלהים מעל אברהם. שהוא חיקו העשרה הנקראת אלהים וחרז והורידה על גביו כמו שכתב וסוף וכמו שכתבאר בחריכות יוסר בשער ח' בתינו שביסוד: (ה) ויבן שם מזבחה לה. העשרה נקראת מזבחה כי הוא המזבח שנעקד עליו יצחק להיוטו נשע מה"ד רפה והוא המזבח שהקריבו עליו הראשונים אדם והבל ונח והאבות

שער ה

להריק ולהביא אליה ההמשכות דרך הצינורות מספירת בינה וזהו סוד שאז"ל (דניאל ט) למען אדני למען אב שקראך אדון. והנני רומז והאר פניך על מקדשך השמש למען אדני ר"ל האר פניך על מקדשך השמש כלומר דבר מועט אני שואל מעמך שהרי כשהוא אדם הראשון נסתלקה שכינה מכל וכל. בא אברהם אבינו וקבלה על גביו ונעשה כסא למרכבה כד"א (בראשית יז) ויעל אלהים מעל אברהם. עד שבא משה רבינו וקבע לה מקום במשכן שנאמר (שמות כב) ונועדתי לך שם. בא שלמה המלך וקבעה בבית הועד שנאמר (מלכים ה ה) בנה בניתי בית זבול לך וגו'. הטאו ישראל ונסעה עשר מסעות. בא דניאל ואמר אין מסעות הללו במסעות של אדם הראשון שבזמן אדם הראשון לא היה לשכינה מקום קבוע חטא אדם נסתלקה שכינה. משנקבע מקום לשכינה בארץ משבנה שלמה בית המקדש אעפ"י שהיא מסתלקת לפעמים אינה זוה ממקום קדושתה לעולם שנאמר (תהלים קלג) זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה ואומר (ס) כי בהר י"י בציון אוה למושב לו מאי אוה כמי שמתרחק מאנשי ביתו ומתאוה להם וכן אמר שלמה (מלכים ה ה) מכון לשבתך עולמים כלומר אע"פ שמסתלק לפעמים לכאן הוא חוזר כאמרו (זכריה ה) כה אמר ה' שבתי אל ציון ושכנתי בתוך ירושלים (א) ונקראה ירושלים עיר האמת והר ה' צבאות הר הקודש ואומר (זכריה ג) וארשתוך לי לעולם וגו'. ולפיכך אמר דניאל שאלה קמנה אני שואל מכך שתשוב למקומך המקודש לך וא"א להפך ממנו שאע"פ שנסתלקת ממנו הוא מקודש (הוא) לך כאמרו (דניאל ט) והאר פניך על מקדשך השמש מקדשך כודאי ואע"פ שהוא הרב מקדשך הוא והיינו דאמר על מקדשך השמש כאמרו (ויקרא טו) והשמותי את מקדשיכם אע"פ שהן שכמה בקדושתן עומדים וז"ש והאר פניך על מקדשך השמש וזה מה טעם שהרי כשנסתלקה שכינתך כשהוא אדם הראשון לא היה לה מקום קבוע ואברהם אבינו קבע לה מקום על גביו וזהו שאמר למען אדני למען אב שקראך אדון דהיינו אברהם. ולפיכך אברהם אבינו היה יכול לקטף ספירת המלכות ולייחד השם יתברך בעולם, והסוד אחד היה אברהם וירש את הארץ ע"י שהיה אחד בכל איבריו לייחד את השם והכריזו את שמו בעולם וקבע מדרש לפרסם מלכותו לפיכך היה יכול לייחד את השם (ב) והסוד (בראשית יג) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל. ולפי עתיקין אברהם אבינו הדרך וייחד ספירת המלכות בספירת הבינה התחיל ואמר אדני יהוה. וזהו בנין אב בכל מקום שתמצא כתוב אדני יהוה שהוא כוד תקון השכינה והתקשמה להתאחד בספירת הבינה. אבל כל מקום שתמצא כתוב יהוה אדני הוא סוד השפע והאצילות כלמעלה למטה שספירת בינה שופעת על כל הספירות. עד שספירת מלכות מתמלאת כל מיני שפע ואצילות וברכה כאמרו (תהלים ק) יהוה אדני חילי. זה הכלל כל מקום שאתה מוצא אדני יהוה הוא סוד התקשמות השכינה למטה להתאחד בבינה ולקבל ממנה שפע ואצילות, ובכל מקום שאתה מוצא יהוה אדני הוא סוד השפע הנמשך מלמעלה למטה (ג) והסוד (תהלים כ) אמ"ת בארץ תצמח וצד"ק משמים נשקף מה כתיב בתריה גם יהוה יתן הטוב וארצנו תתן יבולה, ועתה התבונן באלו המפתחות שמסרנו בידך בשער זה כי בהם תוכל לפתוח כמה שערים שנעלו בכמה מנעולים שאין הכל זוכים להכנס בהן.

והספירה

כי כולם נהפכו צננינו ותיקנו והוא המוצא המקבל תהלה מן הכרצונו וכן פי' בספר המערכה בשער המערכה: (א) ונקראה ירושלים עיר האמת. ר"ל עיר התפלה הנקראת אמת: (ב) והסוד וילך למסעיו מנגב ועד בית אל. פירושו להמשיך מן ההסד שהיה מדבר בדבוס עד העכרה הנקראת בית אל שהוא בית הכל הנלמך שהוא התפלה: (ג) והסוד אמת מהלך תלמה וכו'. פי' אמת שהוא התפלה מהלך תלמינה שהוא הבינה תלמה לוי דקס שהוא העכרה מכני הסד ופחד נקפך מה כתיב בתריה גם יהוה יתן הטוב והסוד שהוא התפלה יתן הטוב שהוא היצור הנדבק עם כנסת ישרא

והספירה הזאת נקראת במקומות הרבה **בינה** (א) והטעם כי הוא סוד **המקריין** **העליון** עומד בין הספירות העליונות ובין הספירות התחתונות, היא המאצלת על כל שאר הספירות אצילות שפע וברכה מן הכתר העליון. וע"י הספירה הזאת יתבונן האדם עיקר העיקרים ויסוד כל היסודות שאלמלא היא אין דרך ליכנס לידעת קדמותו

יתברך והרי היא כדמיון המליין הנאמן (ב) כאמרו (זכריה ה) אנכי עומד בין יהוה וביניכם (ג) ובשבת שהוא סוד המליין התחתון אומר (שמות נא) ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם. וכבר רמזו בעלי הקבלה שספירת הבינה כמו הלשון בפה. באמת כמו הלשון בפה מכמה צדדים. האחד (ד) שהיא סוד (הסמוך) הכתר השלישי. השני שהיא סוד הקשר שלש

ספירות עליונות ואצילות ברכתם על ז' הספירות התחתונות. השלישי שאלמלא הבינה לא נכנס אדם לדעת קדמונו של עולם. והנה כישה רבינו עליו השלום שהוא המליין הנאמן השיג בבינה מ"ט שערים כאושרם ז"ל המשים שערי בינה נבראו בעולם (ה) וכולם נמסרו למשה הו"ן מאחד וכו'. ועוד הטעם שנקראת בינה לפי שהיא סוד תולדות בנים

ובנות (ו) בסוד בינה ותבונה. ולפיכך בעון נדרים בנים מתים בעון נדרים אשתו של אדם מתה. (ז) וכל זה מדה במדה לפי שהתבונה היא מקום הנדר כמו שהוא ידוע למקובלים. והיוודע תכונת האיברים ידע מה שאמרו רז"ל (ח) מזה הבן נמשך ממזה האב. וכל זה

בסוד הבינה והדעת כי ממקום הבינה נמשך מן המוח דרך הדעות במעברות הוט השדרה עד הניעו למקום המוכן. (ט) והסוד אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך. וכבר רמזו בספר יצירה כרת לו ברית בין עשר אצבעות הידים והוא (י) ברית הפה. כרת לו ברית בין עשר אצבעות הרגלים והוא ברית מילה והרמז כולו מלת הלשון ומלת המעור. והמבין סוד

העיקר

ישראל ואז ארצנו תקן יבולה: (א) והטעם כי הוא סוד המליין העליון. פי' כמו שהמליך מטעים דבריו כדי שיבינו ענינו כך ע"י ספירה זו יתבונן האדם עיקר העיקרים: (ב) כאמרו אנכי עומד. ר"ל ככה הבינה הנקראת

אנכי כמו שהמלכות נקראת הני: (ג) שהוא סוד המליך התחתון. פי' יסוד שהוא המליך המשפיע למלכות והממנה לז' העליונים כמו שאמר למעלה שאלו ב' פרקי המרכבה ולכך נקראו שניהם מלכים: (ד) שהיא סוד הכתוב השלישי. פי' הכתוב השלישי המבשר את שני כתובים הנעלמים בדמיון הלבון שהיו בהמשך בין המוח ורלג ומבשרת מעלומותיהם ומשפעת ומאללת מבינותם וחכמתם להמרים ע"י הכרתם: (ה) וכולם נמסרו למשה הו"ן מאחד. כלומר

ולכך הוא אומר אנכי עומד בשם הבינה ובשם שהיה בו שנקראת אנכי כמו שפרש בסמוך: (ו) בסוד הבינה ותבונה. פי' זה בספר היושר אמר כי לא הבינה הקרה לתבונה חסן קולך כיון דלחיי לבינה אחרי אמר לתבונה חלל כולה כמה דלמינה הומייהו עילאה בינה עילאה מתבונה בינה עילאה חלל וז"ל וכן כי בינה בן י"ה

כשתחברו אותיות י"ה שרומזים לתכמה ובינה אז יולידו בן שהוא הדעת שהוא התפארת הנקרא בן חלל בתבונה חיה חלל כלל הבין כי תבונה בן ובת ו"ה הרומזים לתפארת ועשרת שהם עיקר הבין הנכלל בלוחיות ו"ה מהםם ולא שחקת ביה אב ואם חלל שהם רובות עליהם ואיה נגליה כי לא נמצאה רק בלשון תבונה חלל לשון בינה עדיף

בדמיון לעילוי כי הוא דומה שהם מתעלה ויושב בין אביו ואמו בסוד חכמה בינה וזעה כמו שהבאר למעלה בשער ה' בבינו דעת וזהו אומר. בסמוך. מי חכם ויבן חלל נכון וידעם מלוא ויבין נכון עומדות בן חכם ודעת לרמז כי הבינה הוא סוד הממנה ומאלף הליהם סדקה שהוא הן בסוד חכמה ובתבונה ובדעת כח"ס: (ז) וכו' מזה במדה.

כבר ידעת שהבינה היא חס הבנים והבנים הם הו' ספירות והבן או ירצה הו' המלכות והוא גרם המלכות האל מעל הבנים מלשפיע לבנים ולתקן יסתלקו בניו ונשמו מזה כנגד מדה כי היא מקום הסוד בסוד ה' ד"ר שזה דרים ה' שערי בינה כמו שפרש בשער בבינו שבוטה ובסופו ובשער' בביאור ענין שחילת בנים: (ח) ומ"ס

כי מוח הבן נמשך ממוח האב. ר"ל כי השפע היסוד ועובר דרך התפארת בקו האמצעי נמשך מהחכמה המשופעת בו בלוחיות הבינה וכן הוא דוגמא בעולם התחתון בסוד ליבוי האדם שם בדמיון סיון למעלה כמו שהבאר בהקדמת הספר שמונה האב נמשך מוח הבן. ואמרו (ט) והסוד אדני שפתי (י) הפתח. כלומר

כי שם הוא היסוד הכל. ופי' יגיד תהלתך כלומר פי' האמר שהיה העשרה יושך מהתהלה שהיא הבינה הנקראת כן כלקמן ויעיד מלשון נהר דיור נגיד ונפיק. ורמזו והלך בתוספת ביאור בשני (י) ברית הפה וברית המילה

וברים

העיקר הוה יכנס לדעת סוד המעס שנקראת בינה . והנני מבאר (פסע יד) מי חכ"ס ויב' אלה נבון וידע"ם בי ישרים , הבינ"ה עומדת בין החכמ"ה והדע"ת ומתאחדים להתאחו זו בזו והסוד בחכמ"ה ובתבונ"ה ובדע"ת הכל רמוז . והו סוד הקשר הספירות העליונות בתחתונות ולפעמים נקראת הספירה הזאת **יוכל** וכבר הודענוך כי כל מיני חירות וגאולה תלויה בספירה זו . והמעס כי כל שבע הספירות התחתונות לפעמים נמצאה בהם לפי קלקו התחתונים הלילה וחם דמיון הפסקת השפע כמו שאמר בפסוק (א) (שעס כג) ויקרא י"י אלהים צבאות ביום ההוא לבני ולמספד וגו' ולפיכך כשבני אדם חוטאים למטה וספירת הבינ"ה ממעטת מיני ברכותיה בביכול (ב) נמצא בשאר הספירות כמה דרכים עד שמתאספות ומתעלות לספירת הבינ"ה ונשאר ההרבן למטה אבל כשמתאחות הספירות התחתונות בספירת היוכל וממשיכות שפע ברכותיה למטה אזי כל מיני חירות וגאולה נמצאים בכל הספירות ובכל המתפרנסים ע"י ספירת המלכות המקבלת שפע הברכה מהם , ודע כי יש זמן שעתיד להיות שהעדיקים יתעלו עד שיתאחו בספירת הבינ"ה שהיא סוד העולם הבא , ואז יצאו לחירות ויהיו נגאלין מכל מיני משתית ומכל מיני פורעניות בסוד (פסלס קג) הגואל משהת חייכי , וכנגד המדה הזאת וההכמה הזאת שאנו מוזהמים להכנס לחיי העולם הבא נצטוונו בתורה כמה מצות עשה ולא תעשה שמתן שכרן איננו זולתי בספירת בינ"ה הנקראת עולם הבא ונקראת יוכל לפי שבה יוצאין משיעבוד לגאולה ומאכל ליום טוב ומאפילה לאור גדול , וכזה הדרך הנני מוסר בדרך רמזים שאם תזכה תתבונן עקריהם סוד הבינ"ה הנקראת יוכל לפי שבה יצאו הכל לחירות , המעס כי כל הזוכה להדבק בה לעולם לא יראה דאגה ולא שום חסרון לפי שהוא דבקה בספירות העליונות בבתי גואי שאין שם דאגה ולא מחסור כל דבר והנדרבך ביוכל הרי הוא נגאל לפי שאין סביב היוכל שום דבר שיוכל להזיק לא שר ולא מלאך ולא דבר בעולם אלא עולם הרחמים לבדו , לפי שעד ספירת הנדול"ה והגבור"ה הן המערערין והמעכבין להביא טובה לעולם , והנה בהיות ספירת היוכל עולם הרחמים נקראת נחלה בלא מצרים , והיא נחלת יעקב אבינו ע"ה לא נחלת אברהם שהיו לה מצרים ולא נחלת יצחק שהיו לה מצרים , ולפיכך כל הזוכה להדבק בספירת היוכל גאולה תהיה לו לפי שאין שום דבר מעכב מונע ומקטרי . (ג) וזהו סוד (ישיס) והרכבתך על במותי ארין והאכלתך נחלת יעקב אביך נחלת קר האמצעי שהיא עולה ומתאחות בעולם הרחמים ונשארו למטה במותי ארין שהן נחלת אברהם ויצחק , ואם תתבונן מה שאמרנו ברמזים הללו יפתחו לך כמה שערים , ועוד לפי שהוא כך נקרא **רחובות הנהר** שהוא מקום שאין לו מצרים ואין שום משטין ומעכב מונע להטיב , וכל הזוכה בעולם הזה להיות נמוע באותן המקומות (יחלל מ) פריז לא יתום ועליו לא יכול מה מעס (יחסיס יו) והיה כעין שתול על פלגי מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראה כי יבא חום ובשנת בצורת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרי . והמעס שאינו רואה כי יבא חום וכיוצא בו לפי שאין

במקום

זכרים השלש זכרים המעור שהלכו בהם לבינה ועשרת שהם זכרים העליון וזכרים התחתון המסתפרים יחד כמו שנבאר בשער ב' כמיוני זכרים (עין בפסדס הקדום) : (א) ויקרא י"י אלהים צבאות ביום ההוא לבני ולמספד , י"י אלהים צבאות היינו בתי גדלי התמסס התחתונות : (ב) נמלל בשאר הספירות כמה דרכים , פירוש שהן מספיעות בדרכם להצטרף אל דרך הנימוס הסדוקות וטובות שחוליות מן הסדדים והם שלש מתאספות ועולות למעלה בזכיה וכמסוס זה כאשר היו נחלים כי אין שפע אל גילוי הכמות ואילנות ואז הדפס יש לה עסק כי כחוס הדין והמערכים עומדים על מעמדס לפעול כפי כחם ולעשות שליחות כמבאר בס' מערכות האלסות בסוף מערכת השעס : (ג) וזהו והרכבתך על במותי ארין וכו' , וכן הוא מנוגד לעיל בשער ה' כמיוני דעס : והשעס

במקום זה מעבב ומשטין ומונע כי מקום זה למעלה משבעים שרים הוא ולפיכך נקרא רחובות. וע"ז נאמר (שמואל ב כג) ויוצא למרחב אותי והבן זה מאד. והספירה הזאת נקראת בלשון רז"ל **תשובה** (א) והטעם לפי שהנשמות נאצלות ממקום זה, והרוחות ממקום התפארת, והנפשות מספירת המלכות והן נקשרות אלו באלו עד שזוכות להתאחד בספירת הבינה. כיצד הנפש קשורה ברוח, והרוח בנשמה, והנשמה בספירת הבינה. ואם ח"ו חטאה הנפש ונתחייבה עונש כרת הרי היא נכרתה מן הרוח שהיתה נאחזת בה והספירה הנמול המיב ואין לה דרך לעלות לעולם הבא שהרי נכרתה מן האילן העליון שהיתה נאחזת בו וזהו סוד כרת האמור בתורה (בראשית יז) ונכרתה הנפש ההיא מעמיה. ואם אחר שסרחה חורה והמיכה דרכיה ותקנה נתיבותיה אזי היא חוזרת להתאחד במקום שנכרתה מתחלה ואז היא זוכה לעלות לספירת בינה הנקראת עה"ב ואז היא שבה אל המקום שנאבדה ממנו. (ב) וזהו סוד תשובה כאמרו (שמואל ב י) ותשובתו הרמטה כי שם ביתו. ולפי שהנפשות נקשרות ברוחות והרוחות נקשרות בנשמות והנשמות נקשרות בעולם החיים לפיכך אמר הכתוב (שם ב כג) והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים. אבל הנפשות שנכרתו ממקומן ולא שבו נידונות בכמה עונשים רעים אחר שנכרתו ונעקרו ממקום מטען והרי הן מטולטלות ונעות מעונש לעונש ומננע לננע. וזהו שאמר הכתוב (שם) ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע. וענין כף הקלע דמיון האבן שזורקין אותה בכף הקלע ממקום למקום כך הנפש משנכרתה ממקומה (ב) הרי היא נזרקת ממקום למקום במיני עונשים רעים הנקראים כף הקלע. ולפי דרך זה יש לך להתבונן מהו סוד התשובה הנאמרת בתורה שזהו סוד תשובת הנפש למקום שנעקרה ממנו וחוזרת למנוחתה כאמרו (פסוק קי) שובי נפשי למנוחתי. ובמה היא חוזרת למנוחתה, ברפואות הטובות שתקנה התורה לכל מיני חטא ועון כדאיאת (ג) בתורת כהנים וזהו שאמר (שם יט) תורת יי' תמימה משיבת נפש משיבת נפש באמת שאלמלא הויעת התורה דרכי התשובה לא היה שום דרך להורה אבל הנביא צווח ואומר (ירמיה ג) שובו בנים שובבים ארפא משוכותיכם. ומנין לנו כי סוד ספירת הבינה הוא סוד תשובה, בנין אב לכל התורה כולה שנאמר (ישעיה ו) וכלכבו יבין' וש"ב ורפא לו. וא"כ התבונן בהיות התשובה סוד העולם הבא. ואחר שביארנו לך הסוד הנדול הזה יש לנו להזהר ולהודיעך סדר מעלות התשובה כי כל אחר מישראל אחר שנמכר יש לו דרך לשוב (ירמיה כ) גאולה תהיה לו וביובל יצא ואומר (שם) בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו. בסוד ספירת הבינה יכולה הנפש לשוב ולהתאחד במקום שנכרתה ממנו וזהו שאמר תשובו איש אל אחוזתו לשון אחיזה. והספירה הזאת גם כן נקראת למקבילים **צד"ק עליין** כלומר הספירה אשר מונח מתחתלת מדת הדין אע"פ שהיא נאחזת בעולם הרחמים. וזהו סוד צדק עליון המכוון כנגד צדק תחתון כי ספירת המלכות גם היא נקראת צדק תחתון ושתיהן מכוונות זו כנגד זו שערי

צדק

(א) והטעם לפי שהנשמות נאצלות ממקום זה וכו'. סוד נפש רוח ונשמה ביארתי בשע"א בכניו ברכה ובסקדמתי לפי: (ב) וזהו סוד התשובה. כלומר שלכך נקראת תשובה שאלים תשובנה נפשות החסידות וכן לעמיד בשנת היובל הנדול חושבנה אליה כל הדברים והיה שהם גם כן בסוד נפש רוח ונשמה שהם מלכות מפארת בינה שיתקשרו זו בזו עד הנשמה העליונה נשמה לנשמה ותשוב האצילות לכמיסחו כמו שפירשתי למעלה בענין המשים שערי בינה: (ג) הרי הוא נזרקת ממקום למקום. כי הכרתה איה חלל הספקה כענף הכרת מפורש אשר הוא חי ממנו כי הנשמה אשר נופחה מפי השם לא הורכבה **שמחור** להפסיד ולא יאמר שהאבד והפסד לגמרי חלל שהפסק ותכרת מהמעלה אשר היסד בה דבורה ומיה ממנה וכות השם מפוצתה וזורקת ממקום למקום וזהו חלל נפש אויבך יקלענה כף הקלע במיני עונשים רעים: (ד) כלומר בתורת כהנים. פירוש בספר ויקרא שמואל ב דרכי המכונן בקרבנות

צדק מכוונים כנגד שערי בינה בסוד אדנ"י יהו"ה. ולפי שאלו שתי הספירות מכוונות זו כנגד זו ושתיהן נקראות בשם צד"ק אמר הכתוב (דניס 10) צדק צדק תדרוך כלומר רדוף להשיג שערי צדק להכנס מתוכן להי העולם הבא שהוא סוד צד"ק עריון ולפיכך אמר צד"ק תדרוך. וחור ופירש למען תהי' כנגד צדק עליון.

וירש"ה את האר"ן כנגד צדק תחתון שהוא סוד ארין ישראל (א) כאמרו משפ"ט צד"ק ילין בה (ב) והבן זה מאד. ודע והאמן כי כל העתידים לזכות ולהכנס לעה"ב לא יכנסו לו אלא מתוך הדין והוה שאז"ל שלש כחות ליום הדין ובאותו מקום הוא מתן שכרן של צדיקים שאין לו ערך ולא קצבה ולא שיעור והוה שאז"ל א"ר הייב בר אבא א"ר יוחנן כל הנביאים לא נתנבאו אלא לימות המשיח אבל לעולם הבא (ישיש 10) עין לא ראתה אלהים וזולתך. והספירה הזאת נקראת גם כן למקובלים **שכינה עיראה** לפי שהיא סוד קבלת השפע והאצילות מעולם העליון שהוא עולם הרחמים והיא משפעת כמה מיני שפע ואצילות בשאר הספירות שלמטה הימנה. וכשהבריות מקיימות התורה והמצוות או היא שוכנת ומתגלת בשאר כל הספירות ומשפעת כמה מיני שפע ברבה וטובה בכל הספירות ואז יתמלאו כל העולמות טובה וברכה. ואז ספירת המלכות הנקראת שכינה תתאה גם היא חוזרת להריק ברכותיה על התחתונים והיא שוכנת ביניהם כאמרו (ג) (שמים 10) ושכנתי בתוכם (ויקרא 10) ונתתי משכני בתוכם. ואז כל העולמות כולן בתיקון שלם ובמלוי מתוקן לא יחסר כל בו. ואם היו קלקלו התחתונים שורת התורה והמצוות אז השכינה העליונה מסתלקת ובהסתלקה נמנעו הצינורות ונחשכו המאורות ונאסף הצדיק ואז שכינה תתאה מסתלקת מן התחתונים ונסתלקה העליונה מן העליונים ואז הוא הרבן העולם. ולפיכך היודעים לרצות את קונם יודעים לתקן דרך השכינה להחזירה למקומה ולתקן קלקול הצינורות ואז חוזרת שכינה עליונה להאציל ברכותיה לספירות ואז הכפירות משפיעות הברכה לשכינה תתאה ואז גם היא חוזרת למקומה להריק ברכה לעולם. סוף דבר בהסתלק העליונה תסתלק התחתונה ובשוב העליונה תשוב התחתונה. והסוד הידוע לשתיהן (דניס 7) וידעת היום והשבות אל לבבך כי יהו"ה הוא האלהים בשמים ממעל זו שכינה עליונה. (ד) ועל הארין מתחת זו שכינה תתאה. ושמה תאמר שתי רשויות חלילה וחס, אינן אלא אחד לבדו כי יהו"ה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארין מתחת אין עוד. והיודע הסוד הגדול הזה ידע סוד (דניס 1) ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לגעמי. לפי שאותו הנולד במקומות אלו היה עיקרו. (ה) והוא היורש נהלה מיוחדת בין שתי השכנות. והסוד (הניס 10) הר ציון ירכתי צפון (הניס 10) כמל חרמון שיורד על הררי ציון. כי שם צוה ה' את הברכה היים עד העולם. ואומר (שמואל ב' 5) ציון היא עיר דוד והבן זה מאד. והספירה הזאת גם כן נקראת למקובלים

מקור

נקצצות חסדו וחסדו וידיהם: (א) כאמרו מלחמי משפט נדק ילין זה: (ב) והבן זה. שרמו לנדק התחמון שהיה חמדי צדושים וצדק הדניס כמבואר למעלה בשפ"א ובכינוי נדק. וזהו ונתתי משכני בתוכם (ג) ושכנתי בתוכם. כלומר חמדי ונתתי משכני בתוכם בזמן ששכינתי העליונה בהוכס כלומר בחור שחר ספירות ומשפעת להם: (ד) ועל הדרך נחמתי זו שכינה תתאה. וזהו סוד תאמר רז"ל כשם שיש שכינה למטה כך יש שכינה למעלה: (ה) והוא היורש נהלה מיוחדת בין שתי השכנות. אף כי המקובלים פירשו סוד פסוק זה על הנפשות הנקראו שכנות ע"פ השכינה אשר המה קוראות לנפש המה שם ע"פ השכינה ג"כ הנקראת שם שחלה לינהל ולהחזיר בעולם תחתין ליה כמו שנתבאר בספר הרקאנטי פסוק וישב ונשאר מקומות הנה לפי דעת המהמר כאן נראה כי השכנות ר"ל השכינה שכינה שחזיר שם קראו לחזרו הנולד שהיה שם מקורו כי הנפשות החוזרות בעולם שם בית קיבול ביסוד ועפרה ושם מקומן המיוחד להם עד שיגיע זמנם לחזור ולהתגלגל בעולם וגם אותו הנולד ממש היה מקורו ונהלחו ביסוד שהוא עמוד בין שתי השכינות כי ליון היא עיר דוד ונהלחו אלל לפון יען היותו. בעל מחמתי

חזירתי

מקור החיים לפי שהיא המושכת מעולם הרחמים שפע החיים בכל הנמצאות. ולפי שהיא מקור החיים נקראת ספירת התפארת עין החיים כלומר עין המושך החיים מן המקור העליון. והנה עין החיים בתוך הנק קו האמצעי המריק היים בספירת היסוד ונקראת אל חי ונקראת (א) ג"כ אלהים היים כמו שביארנו. ולפי שהספירה הנקראת מלכות מקבלת שפע החיים ממקור החיים ע"י עין החיים באמצעות אל חי (ב) נקראת גם היא ארץ החיים כמו שנאמר (הק"ס ז"ל) אתהלך לפניי בארצות החיים, והבן זה מאד. וסימן (דב"ס ז"ל) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב. ואם ח"ו היפך זה את המות ואת הרע. וכבר ביארנו כמה ענינים בסוד זה בשער הראשון. והספירה הזאת גם היא מלבנת עונותם של ישראל ונקראת כפורים לפי שהיא סוד הלבנון הנאחות בעולם הרחמים שכולו לבן היא מלבנת עונותן של ישראל. והנני מבאר, כבר הודענוך כי כל זמן שישראל צדיקים אז ספירת מלכות מקושטת ומתאחדת בספירות העליונות וככלה תעדה כליה. ואם ח"ו קלקלו ישראל שורת התורה והמצות הרי כרחוק תלוי בה כאמרו (נביא ז') ובפשעיהם שלחה אומכם. י"י יתברך למען רחמי וחסדיו תיקן לישראל יום אחד בשנה לטהרם מטומאות ולרחץ אותם וקרא אותו יום הכפורים. וטעם שנקרא יום הכפורים בלשון רבים לפי ששתי אלו הספירות מתאחדות באותו היום ספירת הבינה וספירת המלכות, והנה ספירת הבינה מטהרת ורוחצת (ג) כל מיני טיגוף ולכלוך שנתנו ישראל בספירת המלכות. וכששתי אלו הספירות מתאחדות להפך בזכותן של ישראל ולטהר לכלוכן (ד) נקראות על זה יום הכפורים. והנני רומז (ס"ה) אם יהיו המאכים כשנים כשלג ילבינו העליונות נקראת לבנון (ה) והתחתונה בלובשה לבוש שנים צדיקים ישראל להפוך לבוש השני ללבן ולפיכך נקראו יום הכפורים. וזהו סוד לשון זהירות שהיה מלבין מפני טעם כפורים שהרי ספירת בינה הופיעה לאחיר על ספירת מלכות ולטהר אותה מכל מיני טומאה. (ו) וזהו סוד השעיר המשתלח בזה היום. ולפי ששתי הספירות האלו מכוונות זו כנגד זו בסוד אימא עילאה ואימא תתאה מתעסקות בזה היום במהרתן של ישראל (ז) נאסר תשמיש המטה ביום הכפורים והותר בשבתות וימים טובים, והסוד הידוע לידועי הן (כ"ה"ס ז') וגם אמנה אחותי בת אבי (חכמה) היא אך לא בת אמי (בינה) ותהי לי לאשה (עיין צוהר) וזהו סוד שנקרא יום הכפורים והבן זה מאוד. והספירה הזאת נקראת בלשון ר"ל

העולם

באזכור ונטל לישראל שורד על הכרי לזון וכבר ידעת כי עיקר זה העולד היה לתכלית דוד המלך שילך ממנו וזוין שכול עיניו הוא היסוד: (א) ג"כ אלהים חיים כמו שביארנו. היינו נחלתה שער ז': (ב) נקראת גם היא ארץ החיים והבן זה. כלומר כי נקבלתה שפע בדרכך קו האמצעי (ה') ע"י יסוד כפי כוונה תחילת הכרייה אז החיים והשוב יורד בעולם ואם ההשפעה מזל הדין לגמיר אז הוא רעה חולי ומות כמו שנתבאר בסוף שער א' וזהו שמיצא לסימן ראה נחתי לפניך ונ': (ג) כל מיני ליכלוך וטיגוף שנתנו ישראל בספירת המלכות. פירוש כל מיני ליכלוך וטיגוף כחות הטומאה שנטפלו אליה לקבל ההשפעה הגדלה אליה ממה"ד הקשה בהשגחם של ישראל והשתדלותם כמו שנתבאר בשער ז' בצינוי טוב, והנה בהשפעת ספירת הבינה נכח הרחמים הגאונים זה הנק הוא נכשט ומסלקת אותו הדין הקשה אשר בקרבנו ומאירה פניה בצור הרחמים וזהו ליבונה וטהרה: (ד) נקראים ע"י יום הכפורים. שני כפורים במשפט: (ה) והתחתונה בלובשה לבוש שנים. פירוש מהשתחם של ישראל כענין שנאמר אם יהיו חפאיכם כשנים צדיקים להפוך זה הלבנון השני ללבן כענין שנאמר כשלג ילבינו: (ו) וזהו סוד השעיר המשתלח בזה היום. כי היה צד לסלק כחות הטומאה ממקום הקודש ולהעמידם במקומם על מחכונתם הרגשון מחוק למהנה כמבואר בראשונים פרשה אחרי מות וסם הארכי: (ז) נאסר תשמיש המטה צ"ל. כי נחלתה אז אל בית אמה ואין בעלה וזנה לה כמו בשאר שנתות וימים טובים ואז יתבטל כח התורה ואין זמן ציונו התפארה בעשרת כי אם בהתדבקם בחסד אשר משם וכלה: הוראות שנתות וימים טובים והוא צד אל לשניהם תפארת ידוע כי הוא רובו חסד ועל העשרה

העולם הבא ולפי שנקראת כפורים כמו שביארנו והיא סוד החיים כמו שכתבנו **אנו** מתפללים ביום הכפורים כתבנו לחיים בספר החיים באותה הספירה ממש (כוד ג' ספרים שנפתחים ב"כ). ובמה מגדולי חכמי הדורות הללו נשתבשו בפירוש ידיעת החיים שאנו שואלים מר"ה ועד יוה"כ ולא מצאו ידיהם ורגליהם והוצרכו לכמה פירושים רחוקים, והעיקר הוא שאנו מתפללין מר"ה ועד יוה"כ שנוכה להיותנו מהורים מטומאות המאתינו ונוכה להכתב בספר הצדיקים בעולם החיים שהוא העולם הבא בין שנחיה כל אותה השנה בין שנמות באותה השנה (א) שנהיה כתובים בספר הצדיקים שהוא ספר החיים (ב) כאמרו (יטעם ד) כל הכתוב לחיים בירושלים. ובכלל זה אנו שואלין בשאר התפלה כגון ביעלה ויבא ובשאר מקומות שנתקיים כל השנה כהיים טובים ונחיה ולא נמות. וכן אנו עושין בשאר מועדים וראשי חדשים. אבל זכרנו לחיים וכתבנו בספר החיים שאנו אומרים ב"ה ויוה"כ אינו כי אם שנהיה מגויים עם כתות הצדיקים הראויים להי העה"כ בין שנחיה באותה שנה בין שנמות. וזהו שאמרו ז"ל (ג) שלשה ספרים נפתחים ב"ה אחד של צדיקים גמורים ואחד של רשעים גמורים ואחד של בינונים. ואם תתבונן היטב בהלכה זו יראו עיניך וישמח לבך ותצא מכמה ספיקות ותתיישב דעתך על שיטת התלמוד בפירוש מה שאמרנו, ודיוק התלמוד כן שלקח צדיקים ורשעים ובינונים. שאם אתה אומר שכוונת רבותינו ז"ל במקום זה היתה לשאילת חיי העולם הזה או חיים טובים אין לך אדם מת שיהיה מגוי עם הצדיקים ואין לך אדם חי באותה שנה שיהיה מגוי עם הרשעים ונמצאו כמה עיקרי תורה נעקרים ממקומן. אבל האמת והישר כי כוונת מה שתקנו ב"ה וביום הכפורים בזכרנו לחיים וכתבנו-בספר החיים שיכפר עונותינו ויסלה לחמאתינו ויכתבנו עם הצדיקים והראויים לחיי העוה"כ שהם נכתבים בספר החיים בין שנחיה בין שנמות. ושמור עיקר זה מאד ואל תסתכל בפירוש אחר שכנגדו בענין זה. ולפי שהספירה הזאת היא עולם החיים היא נקראת עוה"כ והמעם שנקראת עוה"כ שהיא מושכת תמיד ברכותיה וכאה בכל יום ובכל עת ובכל שעה ומשפעת ברכות לעולם כד"א (בראשית ג) ונהר יוצא מעדן (ד) יוצא כלומר שאינו פוסק לעולם כאמרו (יטעם נה) וכמוצא מים אשר לא יבזבו מימיו ונקרא עוה"כ שהוא חולך ובא תמיד. ואם תאמר והלא אמרנו שפעמים פוסק ברכותיו אם יחטאו בני העולם. דע שאין כוונתנו לומר שיפסקו ברכותיו לגמרי אבל כוונתנו לומר שאם בני אדם מיישרים דרכיהם למטה אז העולם העליון משפיע ברכות עד אין קץ ועד אין סוף ואז כל ציגורות הספירות מתמלאים כל מיני שפע וברכה עד שספירת המלכות מריקה ברכותיה עד בלי די. ואם ח"ו קלקלו בני אדם דרכיהם ומעשיהם אז מדת הכינה שהיא עולם הבא מונעת שפע ברכותיה ואינה מריקה

אלא

העטרת נאמר כנה אשר נטעה ועיניך ונת היתה לאברהם אבינו ובכל שמה ואברהם. ככהן הוא מדת החסד וזהו שמונו ונס אמה אחותו בת אבי הוה כך לא בת אמי ר"ל הבינה שהיא השם העליונה אז ומהי לי לנשוא זמן ויוגם עמם ואברהם בפסוק זה רומז לתפארת שרבו חסד ושרבו לעשרת וקורא לה אחותו בהיותם יונקים ממקום אחד ממקור החסד ובהיותם שהוא משפיע זה קורא לה אחתי וכן בתי אמנם בהיותה נקשרת באימא עילאה שאין לו אף ממשתל ושלמות עליה קורא לה אז גם כן אימא על שמה כמו שאלמר ולאמי אלי האזני כמו שנדרש במדרש חפ"ס בפסוק בעשרה ששפדה לו אמו ומציאו הרקאנטי בפירוש בראשית: (א) שנהיה כתובים בספר הצדיקים. ר"ל דק עליון דק מחמון: (ב) כענין שכתוב כל הכתוב לחיים בירושלים. שהרי אותן שהיו נכתבים בירושלים לא היו חיינ לעולם בעולם הזה, הכל כלל זה שנהיה באותו מה הוה שמתקיים אותו בשאר הספירות ובשאר מועדים, וענין הכתוב לחיים בירושלים ראה לומר שנהיה בירושלים עליונה כמזכר בשער הראשון בכינוי ספר החיים. וכן הספין (ג) בשלשה ספרים הנפתחים ב"ה שמיצא שאלו נכתבים לאלתר לחיים ואלו למטה הכל לחיי העולם הבא. ואומרת (ד) יולא היינו שאינו פוסק. פי' ולכך אמר ויטה יולא מעדן להשקות את הן פועל עומד ונכלל בפי"ב כל ה' ספירות

אלא בצמצום בענין שאין הברכה מצויה בו אלא כדי שיעור מועט בענין שלא יחרב העולם מכל וכל. והרי היא כאילו אין שם ברכה כלל. ועוד שאותו המועט המטפסף מספירת בינה (א) אינו בא דרך הצינורות לספירת המלכות שהרי נתקלקלו כל הצינורות ונמצאת ספירת המלכות יבשה ואותו הטפסף המועט מטפסף לכאן ולכאן דרך השברים בענין שלא תמצא שם ברכה כלל. משל לצינורות המים שנתקלקלו ונשתברו והרי אותן המים הבאים באותם הצינורות נשפכים דרך השברים והסדקים לכאן ולכאן בענין שלא תבא מהן תועלת ובשמיניעים המים הנשארים בצינורות למקום ההפץ כל כך נתמעטו כקלקל הסדקים והשברים עד שלא נשאר בהן שיעור להשקות האדמה לשתות ולהסתפק בשאר הצרכים ונמצאת הקללה בעולם. ועוד שאותן המים הנשפכים דרך הסדקים והשברים הולכים למקומות שלא היו ראויים ללכת בהן עד שנמצאו מקבלים אותם מקומות תועלת בשעת הקלקול וע"ז נאמר (ב) (משלי ל) תחת שנואה כי תבעל ושפחה כי תירש גבירתה. תחת עבד כי ימלך ונבל כי ישבע לחם. ואם תבין העיקרים הגדולים שאנו מבארים במקום זה תכנס לכמה הדדים ותבין ותשיג הטעם מדוע ארץ ישראל שוממה מכל וכל וארצות הגוים לא נחרבו לגמרי. ואם תקשה ותאמר הלא ארץ ישראל עיקר הברכות. ושאר ארצות הגוים מתברכות על ידיה כאמרו (נחמ"ס יב) ונברכו כך כל משפחות האדמה ואומר (ג) (איוב ה) הנותן מטר על פני ארץ ואח"כ ושולח מים על פני היצות. ומן הדין היה שאחר שנפסקה ההמשכה מארץ ישראל שיחרבו מאד שאר הארצות שברכותיהן תלויה בברכותיה לגמרי. דע שאילו לא נתקלקלו הצינורות ונעשו בהם סדקים ושברים אכת אתה אומר. אבל מאחר שנתקלקלו ונסדקו ונשברו מטפספים המים לכאן ולכאן ובאותו הטפסף מתקיימים שאר הארצות ועם כל זה אין ברכה מצויה באותו הטפסף שאין הברכה מצויה בכל הארצות אלא כשהן (ד) שותות ע"י ארץ ישראל שנאמר (נחמ"ס יב) ונברכו כך כל משפחות האדמה והבן זה מאד. הרי לך מבואר ענין גדול ונכבד בסוד המשכת השפע ע"י ספירת הבינה בעת הרצון או בשעת הכעס והקלקול ותראה דברים נסתרים נגלים לפניך. ואמנם שאר עניני העולם הבא עדיין תשמע בהם כמה פלאים וכמה מרגליות בע"ה יתברך, אבל למה שאנו צריכים לבאר בחבורנו זה די במה שזכרנו. ודע שהספירה הזאת נקראת **שופר גדול** (ה) והטעם לפי שהספירה הזאת נקראת יובל וזהו שופר גדול שבו יצאו עבדים לחירות וסימן לדבר יום הכפורים של יובל

אם

ספירות העליונות כי ה' מהב"ח רומז לבינה, והב' להכמה שהיא השניה ונקראת חכמה כדאמר בחכמה יבנה בית, והא' לבשר שהוא הראשון : (א) אינו זה דרך הצינורות לספירת המלכות. לאו דוקא לספירת המלכות רק להיכלות של מלכות אשר משם הספסף יולא לכהן האומות כי לעולם השפע יורד דרך המלכות אבל ממנה ולמטה בצינורות שכנגד הצינורות הוא הקלקול כאשר יתבאר בסמוך. וזהו (ב) חתם שנואה כי תבעל. ריבא דקרא חתם שלט רבזה ארץ כו' : (ג) הנותן מטר על פני ארץ. כלומר אימתו ושולח מים על פני הונום בזמן שנותן מטר על פני ארץ שר"ל ארץ ישראל : (ד) רק כשהם שותות ע"י ארץ ישראל. כי אותו הספסף והמים מ"מ יורד דרך המלכות ומשם תספסף על פני הונום אבל לא בדרך ישר רק ללדדים ג"כ להיכלות המשפיעות אלפרי האומות כענין שביארתי בלריכוב בשער ב' בכוני טוב ע"ס : (ה) והטעם לפי שהיא נקראת יובל. וזהו הסוד שמקטין יובל ונקרא שופר מפני כי מהבינה מתפשטות התקיעות וההרעות והעברים שם רחמים ודין וכלל שהיהם התקיעות לרחמים שהם חסד והפחד והתנועות לדין שהם פחד ומלכות והעברים לנחם והוד ויכוד הרי לך כלל השפעה מתפשטת מן השופר הגדול ולכן נקרא גדול לגבי התפארת שנקרא שופר כסו כמו שפירש למעלה בתחילת שער ה' ושם פירש כי שופר מל' שופר והנה הבינה נקראת ג"כ שופר כלעיל בשער ה' בכוני התפארת וכבר ידעת כי היא הגולה העליון והיוכל שיאלו בו העבדים לחירות ולכן ביום ההוא בזמן הגולה יתקע בשופר גדול ובאו האנשים בלחץ אשור והנדיחים ונו'. ואפשר כי גם ירמוז לנשמות הנדחות שישובו לעו"ב והם העבדים שיאלו בו לחירות לחיי עד. וזהו חומד

(א) אם תתכונן היטב כמה שפירשנו למעלה בשער זה בענין הספירה הזאת הנקראת גאולה ונקראת כפוריים ונקראת יוב"ל ונקראת חיי"ם תבין סוד שופר גדול, (ב) וכבר הודענוך כי במדה הזאת יצאנו ממצרים ובמדה הזאת אנו עתידין ליגאל והנני מכבד, כבר הודענוך כי המדה הזאת היא למעלה מכל שרי האומות ונקראת במתי ארץ כי כל שרי האומות אינן עולים ונאחזים אלא עד ספירת גדולה וגבורה שהן למטה מספירת בינה, וכשנלו ישראל

נתפזרו בכל הארצות ודרו בהם כל האומות כאמרו (דברים כח) והפיצך יי בכל העמים מקצה הארץ ועד קצה הארץ, וא"כ בהיות הש"י מתעורר לקבץ נדחי ישראל צריך לעורר עליהם המדה שהיא למעלה מכל האומות והיא ספירת חבינה, וכשיעורר הש"י אותה הספירה העולה על כל האומות (ג) אז ירגזו השרים העליונים ויפלו ואין מקום להם לעמוד כאמרו (ישעיה כד) יפקוד יי על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה, ולפיכך (ישעיה כו) יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדהים בארץ מצרים ואומר (זכריה ט) וה' אלהים בשופר יתקע והלך בסערות תימן וסמך ליה (ד) (ס) יי צבאות יגן עליהם בודאי, וא"ת במצרים כיון שנגאלו במדה זאת מדוע לא נתקע בה שופר, לפי שאותה הגלות היתה תחת מצרים

לבד אבל גלות זו שהיא תחת כל השרים העליונים ותחת יד כל משפחות האדמה צריך לעורר עליהם כחו הגדול ברעם וברעש גדול ובקול שופר כנאמר (יחזקאל לה) והתגדלתי והתקדשתי וגודעתי לעיני גוים רבים, וא"ת מדוע הוצרך למצרים כחו הגדול הואיל ואינה אלא משפחה אחת דע שאין בכל שרי מעלה גדול משר של מצרים זהו שאמרו חכמים ארץ

מצרים שנייה לארץ ישראל ולפיכך הוצרך לו לעשות אותות ומופתים ולהוציאם בכחו הגדול ולהראות גדולתו, והבן זה מאד, והנני רומז (מכ"ה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות יראו גוים ויבושו מכל גבורתם ישימו יד על פה אזניהם תחרשנה וילכו עפר כנחש (ח) בכאן רמז קציצת השרים העליונים ונפילת האומות שתחת ממשלתם, ואחר שמסרנו לך אלו הכללים נחזור לשאר, והספירה הזאת נקראת לפעמים **גבורות** והסוד (פסלים קו) מ"י ימלל גבורות ה', דע כי

מדת הדין הנקראת גבורה והיא פח"ד יצחק נקראת גבורה יחידית ואינה נקראת גבורות לפי שהורכה מצרים יש סביבותיה וכשישראל הומאים בביכול אינה מתגברת לפי שהשרים שמסביבותיה יש להן פתחון פה ואז היא נחלשת (ו) והסוד (דברים לד) צור ילדך תשי ואומר (ישעיה נא) עורי עורי לבשי עוז זרועי' ואומר (ישעיה סג) איה קנאתך וגבורתך וכל זה לפי ששרי אומות העולם כנגד מדת הגבורה שהם בעלי המצר והנביא צועק ואומר על מדת הגבורה (ישעיה ב) גלתה יהודה מעוני היא ישבה בגוים כל רודפיה השיגוה בין המצרים, בין המצרים בודאי, כל זה

במדת גדולה וגבורה שיש להם מצרים כמו שכבר ביארנו, אבל ספירת חבינה שהיא למעלה מכל שרי האומות ואין לה מצרים היא הנקראת גבורות כובשת הכל תחתיה, (ז) וזהו סוד שופר גדול ושם נאולה וחירות, ולפי שהיא מתגברת על כל הגבורות ואין מי שיובל

אומרו (א) אם תתכונן כמה שביארנו, למד נקרא הספירה הזאת גאולה וכיפורים יובל ומינס סוד שופר גדול כי ככולם צריך השופר ואפילו הכהמים הגדולים, וס' לדבר יוס הכיפורים של יובל כי בשנת היובל תעצרו השופר בעשור לחם ולא ב"ה לרמזו אל מקומו: (ב) וכבר הודענוך כי בספירה הזאת יאלצו ממלכים וכו', היינו למעלה בתחלת השער ובכינוי יובל: (ג) אז ירגזו השרים העליונים ויפלו, כי יחדרו ויעשו מקול רעם השופר הגדול: (ד) יהיה נצבאות יגן עליהם בודאי, כי הוא הגוף המגלה להוויי ישראל כמבואר לעיל בשער ד' בכינוי נח: (ה) ככלן רמז קליטת השרים, פירוש שהרי כימי אחר מחר מחרים שר"ל כמו שהשפיל שם פני מלכים, ומהר יובשו מכל גבורתם ר"ל שריהם שהם גבורתם ילכו עפר כנחש ר"ל הנחש הקדמוני: (ו) והסוד לור ילדך חסי, לשון תשום כח כמו שתנבא למעלה בשער ו' בכינוי גבורה: (ז) וזהו סוד שופר גדול, כי הוא גדול ככחו אשר לא יעלו אליו

שיוכל להודונו לה מכל השרים העליונים הפסוק מכריו ואומר (פ"ט קו) מ"י ימלל גבורות י"י, וזש"ה (י"ט ט"ז) והתברכו בו גוים ובו יתהללו והכן זה מאד כי צורך גדול הוא לכמה מקומות ותדע ותבין מה שקבעו בתפלה מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך (א) דבר גדול רמזו כאן, והספירה הזאת היא נקראת **תהלה** וצריכים אנו להודיעך עקרים תלוים בזה הענין, צריך אתה לדעת כי שתי הספירות שהן יהו"ה אדנ"י מכוונות זו כנגד זו, והעליונה נקראת תהלה והתחתונה נקראת תפלה, והטעם לפי שהעליונה דבקה בראש המעלות וממנה יבאו כל מיני אצילות ושפע וברכה והיים ולפיכך נקראת תהלה כלומר שעלינו לשבח ולהלל למ"י שעשה עמנו ועם אבותינו את כל הניסים האלה והוציאנו מעבדות לחירות וע"ז נקראת תהלה, והתחתונה נקראת תפלה, והטעם לפי שהתחתונה דבקה בסוד התפלות והתחנונים לפי רוב החטאים והכלוכין שהוטאים ומלכלכים הבנים הדבקים בה, ולפיכך ספירת המלכות היא סוד התפלה, וס' (ב) (תהלים קט) ואני תפלה וזהו סוד (ג) (ס"ג) אלהים אל דמי לך ולפי שהתפלה דבקה במדה זו נקבעו שערי כל התפלות בשם המיוחד לה שהוא אדני וסדרוהו בראש כל התפלות אדנ"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך שזהו שער כל התפלות כמו שכתבנו בשער הראשון, אבל ספירת בינה שהיא דבקה בראש המעלות וממנה יבאו החיים והברכות וכל מיני אצילות קיום ועמידה היא סוד התהלה כלומר להלל ולשבח לפאר ולרומם על כל הטובות הניסים והנפלאות שעשה עמנו תמיד לפי שהיא סוד החירות והגאולה כמו שכתבנו, ובחופיעה יופיעו הניסים והנפלאות לישראל, והנה סוד (ע) התפלה הוא ענין התחנונים ובקשת רחמים לרחם עלינו וסלוח חטאתינו ולהושיענו מצרינו ולהשלים די מחסורנו ולהחיות אותנו ולשמרנו מכל מיני משחית ופורענות וכל כיוצא באלו הבקשות התלויות בתפלה וכל אלה הדברים הם דבקים בספירת המלכות, אבל סוד התהלה הוא אחר שקיבל י"י יתברך תפלותינו ואחר ששמע קולנו וקיבל תחנונינו וסלח חטאתינו והושיע אותנו מצרינו והשלים די מחסורנו ושמר אותנו מכל מיני משחית ופורענות אז הובא מוטלת עלינו להלל ולשבח לפניו על רוב הטובות שנמלנו, ועתה ראה ההפך שבין תהלה לתפלה, הרי לך כי התפלה דבקה בספירת המלכות והתהלה דבקה בספירת הבינה שהיא סוד הגאולה והחירות וכל מיני הישועות ולפיכך הכל ראוי לתפלה וזאת הנהגה, כי התפלה כל אחד כפי צערו מתפלל על צרתו, אבל התהלה מיוחדת להודות ולהלל לשם על גודל טובותיו שעשה ומי הוא שיעריך שבהו (ד) לפיכך נאמר (ס"ג) לישרים נאווה תהלה, וצריכים אנו לעורר על עיקרים גדולים רמזו אותם רבותינו בענין התהלה להודיע שאין כל אדם ראוי להלל ואין כל שעה ראויה להלל, לפי שהמעלה הזאת גדולה היא עד מאד אמרו בברכות פ"ק אר"ש בן פזי מאה ושלוש פרשיות אמר דוד בספר תהלים ולא אמר הללויה עד שראה מפלתו של רשעים שנאמר (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם הללויה, עתה התבונן שני דברים גדולים שרמזו האחד שאין ראוי להזכיר ענין התהלה זולתי במקום שהיא מוזמנת כלומר לעשות הניסים והנפלאות ולהשמיד הרשעים כמו שעשה במצרים ששם נאמר הלל הראשון כמו שנאמר (י"ט ט"ז) השיר יהיה לכם כליל התקדש ה' והשני

אליו מצרים י"ט בו מוקף הרחמים ולכן נקרא ג"כ גבורות בשם רבים כי כל הגבורה נכחו להגביר וגם להחליט ולכבוש קום מהם: (א) דבר גדול רמזו כאן, כי רומז לגבורה הנייה כמו כדמז ג"כ במ"י שאומר מי כמוך ומי דומה לך: (ב) ואני תפלה, כלומר מדא אני שהיא המלכות כמבואר במקומו בשער ה' היא תפלה, ועליה נאמר (ג) אלהים אל דמי לך, להפלת ישראל: (ד) לפיכך נאמר לישרים נאווה תהלה, כי השרים יודעים את הכח והאור שבהם וכלל ואת הכח והאור שבהם שבהם והכל לו יתבדק ואינו כן לפי שהם שבהם שבהם

והשני שאע"פ שראה דוד כמה נפלאות ה' לא מלאו לבו להזכיר הלל אלא באותו דבר הראוי להלל, משל במי שלובש בגדי מלכות ועוסק במלאכה פחותה היש בזוי גדול מזה לפיכך ארז"ל האומר הלל הגדול בכל יום הרי זה מחרף ומגדף. ולפי נודל מעלת הבינה אין ראוי להזכיר שבהיה אלא במקומות ובשעות הראויות להזכיר. והנה הנביא מכריז ואומר כי אין כל אדם ראוי לתהלה, (יטעם עכ) אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לאהר לא אתן ותהלתי לפסילים וכי תעלה על דעתך שתהלתו אפשר לתת לפסילים, אלא דבר ידוע למקובלים כי כל תפלה שאינה הגונה נקראת פסולה (א) וקבלה היתה להם כך וכן הוא פי' הפסוק מי שלא נכנס לשמש בספירת המלכות שהיא תחתונה בעת התפלה איך אפשר לו ליכנס לפני רום המעלות לפני ספירת הבינה, לישרים נאזה תהלה אבל לא לפסילים הבן זה מאוד. ועתה צריך אתה להתבונן כי כבר ביארנו למעלה בשער זה כי הנשמה דבקה בספירת התהלה, והרוח בספירת התפארת, והנפש בספירת המלכות. והנה דוד פירש הדבר בסוד ואמר (סג' יז) כל הנשמה תהלה י"ה הללויה, וכבר ידוע הוא למקובלים כי (ב) שם י"ה רמו לשלש ספירות עליונות ולפיכך תלה בהן הנשמה וההלל ואמר כל הנשמה תהלה י"ה, וא"ת והבתיב (סג' קט) הללי נפשי את יהו"ה הרי ההלל תלוי בנפש. דע כי הלל הנשמה תלוי בשם י"ה והלל הנפש תלוי בשם יהו"ה כי בו נכללת ספירת המלכות שהיא סוד היא אחרונה של שם, ושני מיני הלל הם הלל גמור והלל שאינו גמור. הלל גמור תלוי בספירת הבינה מקום שאין בו הסרון כל דבר ולא נדבק בה פגם לעולם לפי שהיא למעלה מכל השרים והיא דבקה בעולם הרחמים. והלל שאינו גמור תלוי בספירת המלכות ולפי שלפעמים הרבה היא נפרצת ופגם דבק לה בשישראל חוטאים ומכעיסים כך הלל שאינו גמור והוא בדילוגין נקרא בנגדה. והו סוד הלל גמור והלל שאינו גמור והבן זה מאוד. והלל של ראש הדש שאמרו שהוא מנהג לפי שזמן כפרה הוא (ג) והלבנה פנוטה היתה וחזרה להתחדש, אבל הלל הניסים והנפלאות והלל השמחות והטובות כהלל הפסח שבועות וסוכות באותן הזמנים הופיעה ספירת הבינה, בפסח (כ"ט יג) וחמשים עלו בני ישראל ובה, נלאו, בעצרת (ויקרא יג) תספרו חמשים יום (ד) והיא גרמה למתן תורה, בסוכות שמנה ימים עם חג העצרת, וכבר הודענוך שהם שמונה ספירות שמתחילות להמנות מספירת הבינה ושבע תחתיה הן הלק לשבעה וגם לשמנה. והנה רמזו (ה) הוא חמשים הוא שמנה והמבין יתבונן, אבל שמונת ימי חנוכה שתקנו השמן בא מן הרצון לספירת הבינה והבינה סוד המנורה ונרותיה (נמנ"ה) אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. המנורה והנרות לפקוח עינים עורות פקח עיניך וראה, כי שמונת ימי חנוכה הם סוד הענין והגם הגדול והיודעים עקרי הדברים יודעים כי הגם הנעשה בשמן ע"י ספירת הבינה הוא כי משם תולדת השמן

חליוי אבל צערכו וצדקך הם גנאי גמור וחסרון גדול צחוקו כמבואר בספרים המדעיים בחארי השם ונצחיו איך ידבר ויחנהג זהם האדם: (א) וקבלה היתה להם כך. כמבואר למעלה בסוף שער"ב: (ב) שם י"ה ידוע כי הוא רומז לג' עליונות. כמבואר למעלה בשער ה' צביוור אות שניה של שם ולקמן בראש שער ט': (ג) והלבנה פנוטה היתה וחזרה להתחדש, כלומר ולכן חומרים בו הלל על הכפרה ועל התחדשות שפע הכנה העליונה אז כי כל הדברים משתלשלים ובאים מלמעלה וכמו שהתחדשות כלבנה למטה כך הוא למעלה לכל אין גומרים בו ההלל מפני פנימיותה ופריצותה פעמים: (ד) והיא גרמה למתן תורה, כי היא התחלת הדין שממנה ירדה הסורה שנתנה בגבורה והיא גם כן כח התפארת שהוא הורה שצדק וכן היא סבת הגאולה ונחלת כל הטובות כמבואר למעלה בחמלה זה השער: (ה) הוא חמשים הוא שמונה והמבין יבין, כי הבינה השמימית במספר הפסוק והיא שער החמשים בכלל השבע שחתיה שכל אחת כלולה מכולם (פי' מכל ז') וא"כ הם מ"ט פעמים והיא השער החמשים

השמן מן הרצון (א) ולפיכך המנורה והנרות והשמן כוד כל הספירות, והמגלה כוד זה מנורת זכריה (זכיה ד) שני צנתרות הוהב המריקים מעליהם הוהב (ב) שאינם צריכים להביא שמן ממקום אחר אלא שני הצנתרות מריקים בשנים זיתים עליה. (ג) המבין זה יבין כוד י"ה וסוד כל הנשמה תהלה י"ה וסוד הלל גמור בשמנה ימי חנוכה. הרי רמוזנו לך רמזים גדולים והזקים ועמוקים כמה שתוכל להתבונן בסוד ההלל ובסוד כל מקום שנאמר בו תהלה, ולא להגם אמרו כל האומר תהלה לדוד בכל יום מוכט לו שהוא בן העולם הבא. דברים גדולים רמזו הנה כי כוד תהלה הוא כוד העולם הבא כמו שפירשנו בשער זה. ואל תקשה ותאמר והלא אמרנו כל האומר ההלל גמור בכל יום הרי זה מחרף ומגרף. הלל גמור לחוד תהלה לחוד, (ד) הלל גמור אינו נאמר אלא על טעם ידוע, תהלה הוא כוד ערך תקון הספירה ותכסיסה ומעלותיה אבל אינו גוף ההלל. ולפיכך אמרו כל האומר תהלה לדוד וגו' כלומר כל האומר המזמור הזה בכל יום שהוא מתחיל בלשון תהלה שהוא כוד ספירת הבינה ויש בו כמה תכסיסים ומעלות משתי הספירות המכוונות זו לזו שהן בינה ומלכות מוכט לו שהוא בן העולם הבא. ואם תזכה ליכנס בחדרי המעלות שבמזמור הזה תראה ותשמח. ואחר שידעת זה התבונן בסוד המלכות שהיא אדני"ה שהוא כוד התפלה כמו שפירשנו בשער הראשון הוא השער שבו נכנסים להגיע לספירת התהלה שהיא שמינית לה ולפיכך בללם כאחד בזה הפסוק ואמר בתהלה אדני"ה שפתי תפתח שהוא כוד התפלה ואחר כך ופי יגיד תהלתך, כלומר בחיותי זוכה לסדר התפלה כהונן אזכה להיות ראוי להעריך תהלה. כמו שביארנו (הליס ג) לישרים נאווה תהלה, ובמו שפירשנו בפסוק ובכודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים ושמור העיקרים הללו בענין תהלה ותפלה. והספירה הזאת היא אות שניה מאותיות השם (ה) והיא כוד ה' ראשונה של שם יהו"ה יתברך. (ו) וכבר הודענוך בשער הזה היאך אלו שתי הספירות שהם בינה ומלכות מכוונות זו לזו בשמונה הספירות ואלו הן הנקראות בכל התורה יהו"ה אדני"ה בבואם כאחד כמו שביארנו. והנה כוד הבינה"ה היא שער הספירות העליונות וממנה יקבלו שפע ברכה שבע הספירות התחתונות, כמו כן ספירת המלכות היא שער כל עשר הספירות וממנה יקבלו שפע ברכה וקיום ועמידה כל הנמצאים שבעולם עליונים ותחתונים. והנה ספירת המלכות היא בית קבול לכל הברכות הבאות מספירת הבינה"ה. ולפיכך זו דוגמת זו ושתייהן בינה ומלכות"ה הן כוד שתי ההי"ן אשר בשם יהו"ה יתברך. ה"ה ראשונה בינה"ה, ה"ה אחרונה מלכות"ה

החמשים כמו שפירש למעלה בתחילת השער: (א) ולפיכך המנורה והנרות וכו'. פירוש שבעת הנרות שם ז' ספירות והמנורה רמז לבינה שהיא יסודם כמו גוף המנורה לשבעת הנרות. והשמן ר"ל השפע הבא מן הכתר עליון ומחממה לבינה והמבינה לשבעת הנרות, ומנורת זכריה ושני הנצתרות ושנים זיתים רמוזים גם כן אליה כי השני הנצתרות המריקים מעליהם משני הזיתים על גולת המנורה וז' נרותיה רמוזים לשמן היורד משני צינורות הכתר והחממה על הבינה וז' הספירות. וזה שאמר (ב) שאינם צריכים להביא שמן ממקום אחר. כי משם מולדות השמן היורד: (ג) המבין זה יבין כוד י"ה. ר"ל שהמבין כל זה שאמרנו בזה הכינוי מתחילה: (ד) הלל גמור אינו נאמר רק על טעם ידוע. היינו כפירוש להזכיר שצני המדה הזאת על הנשים והנפלות של זה אינו ראוי בכל זמן ובכל מקום כמו שנתבאר למעלה אבל תהלה לדוד אינו חלל כוד הזכרת חסיקה של הספירה ותכסיסה להשפיע לכל חי רצון מזונו ופרנסתו ע"י המלכות וזהו הנריך לאדם בכל יום לך רמזי להזכירו ולעורר עליו מדי עלותו לבקש ולהתפלל על לרכיו לפי הש"י: (ה) והיא כוד ה' ראשונה של שם הש"י. כי הבינה נרמזה בפה ולשון אשר בזה ה' מקורות הדיבור לך נרמזה בזה' כמבואר למעלה בשער ז' בכוני בריה ולשון בתחילת שער ה' בציאור אותיות השם כמו שביאר בתחילת שער זה: (ו) וכבר ביארנו. למעלה בתחילת זה השער:

שער ה

מלכו"ת. והנה המלכו"ת מקבל כוד שפע הברכות הנמשכות מן הבינו"ה כמו שפירשנו .
 ולפיכך זו שמינו"ה וזו יוב"ל . זו שכינה עילאה וזו שכינה תתאה . זו אם עילאה וזו אם
 תתאה . זו בית שער לספירות עליונות וזו בית שער לספירות התחתונות . על ידי ה'
 ראשונה מקבלות ברכות שאר כל הספירות , ועל ידי ה' אחרונה מקבלים ברכות וקיום
 כל הנמצאים הנבראים . זו נקראת תהלה וזו נקראת תפלה . זו נקראת כפור וזו נקראת
 כפורים . זו נקראת שמינית וזו נקראת שמינית . למעלה למטה מלכות שמינית , מלמטה
 למעלה בינה שמינית לפי ששתי הספירות העליונות כלולות בבינו"ה כמו שפירשנו וזהו
 סוד (מצודות נ"י) ביום השמיני עצרת תהיה לכם . ובכך ביארנו למעלה , ותפוש בידך עיקר
 גדול בשתי אלו הספירות שהן בינו"ה ומלכו"ת כבר הודענוך ששתיהן מכוונות זו לזו
 ומקבלת שפע ברכה זו מזו . ועתה תצטרך לדעת ששתיהן סוד הפרנסים אשר הותם כל
 שם יהו"ה יתברך מסיר בידיהם ה' העליונה שהיא הבינו"ה היא סוד הפרנס העליון ששמנה
 יקבלו כל הספירות שפע וברכה . ולפיכך תמצא שהותם כל השם מסור בידה שהרי השם
 הנכתב יהו"ה והוא נקוד בנקוד אלהים והוא נקרא בשמו בדרך זה יהו"ה ונקרא אלהים
 הרי השם הנקרא בנקודה לפי שהיא נושאת כל החותם . ה' אחרונה שהיא המלכות היא
 סוד הפרנס הגדול האחרון שממנה יקבלו עולם המלאכים נציבותם ומחנותם שפע קיום
 פרנסה והיום , וכן עולם השמים המה ולבנה וכוכבים . וכן צבא הארץ מיני מתכות צמחים
 ובעלי חיים למיניהם כולם יקבלו כה קיום ועמידה והיום כפי הראוי מספירת המלכות
 שהיא סוד ה' אחרונה של שם . ולפיכך תמצא שהותם כל השם מסור בידה והיא נקראת
 בשמו בדרך זה נכתב יהו"ה ונקרא אדנ"י הרי השם הנקרא בנקודה . נמצאת למד כי שם
 יהו"ה יתברך שני נקודים יש לו בתורה האחד נקוד אלהים שהוא סוד הבינו"ה בדרך זה
 יהו"ה בפסוק יהו"ה אדנ"י חילי ובפסוק (מצודות נ"י) אדנ"י יהו"ה במה אדע כי אירשנה וכן
 כיוצא בהן . השני נקוד אדנ"י שהוא סוד המלכות בדרך זה יהו"ה בכל התורה . ואם
 תתבין העיקר הגדול הזה שמסרנו בידך במקום זה תבין סוד שתי ההי"ן שבשם היאך
 הן מכוונות זו כנגד זו ומפתחות השם בידיהן זו למעלה וזו למטה בנקוד עתיהן השם
 נקרא בכל התורה לא בנקוד אחר ומכאן תבין סוד שכינה ביהוד ב' תהי"ן ושתייהן כוונה
 אחת זו שואבת מזו והכל יהוד שלם לשם יתברך . והודיע לבוין סוד שתי אלו ההי"ן שבשם
 (א) צריך לבוין בשעת היהוד כי בשתייהן הוא סוד היהוד השלם ועל שתייהן נאמר יהיה
 יהו"ה אחד ושמו"י אחד לבוין זו כנגד זו ולייחד הספירות זו לזו . וזהו עיקר ליוודעים עיקר
 קבלת יהוד י"י יתברך . והנה הודענוך בשתי אלו ההי"ן שהם סוד כל מקום שאתה מוצא
 בתורה כתוב בפסוק אחד אדנ"י יהו"ה או יהו"ה אדנ"י . ואחר שמסרנו בידך אלו העיקרים
 בשער זה יש לנו להכנס בשאר השערים שכוונתנו בהבור זה בהם . והשם למען רחמיו
 והסדיו יורנו דרך האמת :

יהו"ה . בינה . יובל . תשובה . צדק עליון . באר שבע . מליץ עליון . רחובות
 הנהר . לבנון . גאולה . ה' ראשונה של שם . סוחרת . מי . נדר . שכינה עילאה .

(א) לריך לבוין בשעת היהוד . פי' בשעת קריאת שם כהזכרת שם יכחל י"י אלהינו י"י אחד כי נשמין סוד
 היהוד הנמור כמו שפירשנו למעלה בסתם זה הענין ובסוף :

מקור חיים . כפורים . לאה . עולם הבא . שופר גדול . גבורות . תהלה . אם
עילאה . תבונה . אבן גדולה . יועץ . לשון . פה . פאר . חוטמא . אנכי . חיים .
במתי ארץ . ים עילאה :

שער ט

מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה :

השם התשיעי משמות הקודש הוא הנקרא י"ה . צריך אתה לדעת כי
השם הגדול שהוא יהו"ה יתברך הוא
הנקרא שם המיוחד (א) כלומר סוד יהוד כל י' ספירות כאחת . (ב) וכבר ביארנו כי שתי
הספירות הראשונות כלולות באות יו"ד של שם המיוחד , קוצו של יו"ד סוד הכתר , ועיקר
היו"ד סוד החכמה . והספירה השלישית מתאחדת בשתייהן היא סוד הבינה הכלולה בסוד ה'
ראשונה של שם . נמצאו שתי אותיות של שם שתייהן כלולות בג' ספירות עליונות . ואות
ואו"ו של שם היא כוללת שש ספירות , ג' מהציו אות ווא"ו ולמעלה ואלו הן גדול"ה גבור"ה
תפאר"ת , וג' מהציו אות ווא"ו ולמטה ואלו הן נצ"ח הו"ד ויסו"ד . והספירה האחרונה של
שם שהיא עשירית כלולה באות אחרונה של שם שהיא אות ה' . ועתה צריכים אנו להודיעך
מה טעם שתי אותיות הראשונות של שם נקראו בפני עצמן ושתי אותיות האחרונות של
שם אינן נקראות בפני עצמן . כבר ידעת מה שפירשנו בשתי ההי"ן של שם . ה' ראשונה
שהיא הבינה מיוחדת ה' ספירות תחתונות . ה' אחרונה שהיא מלכות היא מתיחדת עם ט'
ספירות עליונות ע"י יסוד . סוף דבר עיקר כל עשר הספירות הוא ג' ספירות עליונות
אשר מהן נשפעות כל שבע התחתונות ואם ח"ו יפסקו המשמות השלש או נמצאת חרבן
הבית ושריפת ההיכל וגלות הבנים בין האומות . ולפיכך חצי השם הראשון שהוא י"ה
אפשר לו להקראות בפני עצמו וחצי שם האחרון שהוא ו"ה א"א לו להקראות בפני עצמו
לפי שהוא קציצה בנטיעות . כי אין העליונות תלויות בתחתונות , וגם במניינו אינו עולה
בכל השם . וכשאתה קורא י"ה הרי גם חצי השם האחרון נכלל בו ואין זה שום קציצה
(ג) וכן מניינו במילואו בסוד יו"ד ה"א עולה כ"ו וחציו ככולו . וזה בחצי השם הראשון
אבל חצי השם האחרון עמידתו וקיומו בסוד י"ה הוא . וצריכין אנו לעוררך על מקומות
הרבה בתורה שנאמר בהן שם י"ה כגון (שמות י') כי יד על כס י"ה מלחמה ליהו"ה בעמלק .
מהו מדור דור , וזהו פי' הפסוק עמלק הרשע בא מכה נחש הקדמוני (ד) ושם הוא דבוקו
וכחו , ומעת המיל נחש הקדמוני וזהמא כחוה קיצין אדם נטיעות למעלה והפריד אלוף וזהו
סוד

שער ט (א) כלומר סוד יהוד כל י' ספירות כאחת . פי' כל ה' ספירות נרמזות כה' בשם זה ומבאר והלך :
(ב) וכבר ביארנו . היינו בתחלת שער ה' ביאור אותיות השם ושם כל הענין שזכיר וכולך מה' אותיות
מבאר בלתיכח בשער ה' : (ג) וכן מניינו במילואו בסוד יו"ד ה"א וכו' . פי' וכן אותיות י"ה במילואם עולים
במספרם כ"ו כמנין השם כולו ומחציו מתמלא חיבתו : (ד) כי שם דבוקו וכו' . פי' דבוקו וכו' של עמלק בנתח
הקדמוני והנחש עלמנו דבוקו וכו' דוד שהוא יסוד ומלכות הנקראים כן כמבאר למעלה בשער ג' בכניו הר :
* בפיזו ז' ש"פ בסוף השירה המתחלת שם וקרא

סוד כולל שכינה (א) שעיקרה בתחתונים היתה (גלושית ה) ולא מצאה היונה מנוח לך רגלה. אע"פ שעמדו ישראל בסיני ופסקה וזהמתן עם כל זאת פגם הלבנה לא הוסר מעולם כי אם לפעמים בדלוגים בכוא קרבנות ידועים (ב) שעירים ידועים שבהן נדבק שיער ראשית כחו של עמלק וסימן (כמדיני כז) ראשית גוים עמלק. (ג) וכשבא עמלק הוסיף פשע על פגם הלבנה ונגע בכף ירך יעקב (ד) ולפיכך נפרצה מלכות בית דוד. והנה בשנקצצו הנמיעות בזמן אדם הראשון ונגע עמלק בכף ירך יעקב (ה) נקבעה פרשת זכור. והרי שתי אותיות אחרונות של שם כביכול פנומות ע"י עמלק (ו) והמעם כי יד יהוה נגעה בם כאמרו והיתה יד יהוה בכם ואומר (ז) (מגיל ז) דרך נחש עלי צור וסימן ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים ברפיון ידים. (ח) ולפיכך הוצרך לומר כי נחש הקדמוני ועמלק שניהם נגעו בשתי אותיות אחרונות שהם ו"ה ולא נשאר מן השם שלא פשמו יד בו כי אם אותיות י"ה לפי שאין בהם מקום אחיזה לשרים העליונים לפי שהן למעלה כמו שביארנו. (ט) ולפיכך אמר כי יד על כס י"ה נגעו בכסא ונתנו בו פגם ונשאר כ"ם נגעו בשתי אותיות אחרונות ונשאר י"ה ולפיכך על כ"ם י"ה. (י) והמבין זה יבין סוד פרשת זכור ופרשת (יא) מעבר יבק כי הכל כלול במקומות הללו. והנני רומז (הגלות ק"ה) כל גוים סבבוני במקום שיש להם לשרי האומות מקום אחיזה וזהו סוד וא"ו של שם הכוללת שש הספירות כי סוד וא"ו של שם נקרא יהו"ה בכל התורה וסימן (י"ה א ה י"ה) לך יהו"ה הגדולה והגבורה והתפארת והנצח והחוד, יסוד עוקן תחתון ועל זה נאמר כל גוים סבבוני כי סביב אות וא"ו של שם מקיפין כל שרי האומות, ומאות וא"ו ולמעלה שהוא סוד י"ה אין להם עלייה (דברים לז) ואתה על

במותרומו

(א) שעיקרה בתחתונים היתה. כמבאר למעלה בשער ח' כמני שכינה: (ב) שעירים ידועים. הם שעירי ר"ח ושעירי יוה"כ קרבן החטאות שהם באים להסיר קטרוג המוקדשנים שנקראים שעירים וראשיה כחו של עמלק שהוא סמל והוא ראש כל השעירים מתדבק ומתעסק בלחות השעירים ליטול חלקו מהפרט הגדל לו מלכות הקרבנות ולא היה לו פגם לקטרג ולפגום בזמן ההוא ועולתה קפלה פיה ונתהפך למלך טוב כמבאר בספר הרקאנטי"י בפרשת הקרבנות ובפרשת אחרי מות בענין העזאזל ושם הארכתי: (ג) וכשבא עמלק הוסיף פשע על פגם הלבנה. פירוש הוסיף קטרוג על פגם אדם הראשון והפריש יומר העברה שהיא כף ירך יעקב משראל וזהו סוד ויזכר כך כל הנחשלים אחריו: (ד) ולפיכך נפרצה מלכות בית דוד. פירוש נפרצה היתה העברה שהיא נקראת מלכות בית דוד כי שם מלכותו תלו כמו שכתבנו בפנים: (ה) ומפני הקדוה והפירוד הזה נקבעה פרשת זכור. כלומר נקטנו ישראל זהו לחזור ולקבוע הזכר בנקיבה וזכור זכר לשון נופל על הלשון (ו) והעצם כי יד ה' נגעה בם. פי' ה' השמלית יד כשה היתה אז בישראל על פשעם ברכידים וגסותם ה' ה' בקרבם אס חין ולכן הועיל אז קיטרוג עמלק עליהם: (ז) כי כן דרך נחש עלי לור. כלומר בשעה שמה"ד הקשה כלור מתעוררת מולא הכחש דרך לבא ולקטרג וזהו ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים בזמן שהיה רפיון ידים שהיו השמליות נעשית רפה כנגד האומות והדרכה חזרה לחיוב לישראל והשיב החור ה' השמלית גס כן: (ח) ולפיכך הולך לומר. כי הנחש הקדמוני בזמן אדם ושרו של עמלק שהיה נגעו בשתי אותיות אחרונות של שם שהם"ל אחרונה היא אות היתה מקום נגיעתו כמבאר מהו"ו הוא היסוד כי עד שם מקום אחיזה: (ט) ולפיכך אחר כי יד כס י"ה. כי היה מקום נגיעתו כמבאר שהוא העברה וסילק האל"ף ממנו שהוא אחדות והיבדק עם העליונות הפריד ממנו ולכן נשאר כס ומשאר י"ה (י) והמבין זה יבין סוד פרשת זכור. כמו שפירשתי בסמוך לחזור ולחבר הזכר בנקיבה: (יא) ויבין גם סוד מעבר יבק. כי שם התחבק שרו של עשו עמו לראות אס יוכל להתאחז במדח יעקב קו האמצעי ולא יכול לו כי הוא למעלה במקום שהין לו אחיזה וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו שהוא העברה ששם היה לו מקום אחיזה וקיעקע אותו מתקומו מחמת חזק קיטרוגו של אדם הראשון כמו שכתב בסמוך כי פגמו לא הוסר לעולם אעפ"י שיעקב ראה לחקו במעבר זה כמו שכתבנו במעבר יבק כי יב"ל כמספר השלשה שמות הכוללים הכל אה"ה יהוה"ה אה"ה ששה לשקנס ולחברם יהי בחיבור שלם וגם לא יכול להסיר הפגם לגמרי וזה היה סימן ההתאבקות ונגיעת היסוד ומלת ויעבור אס מעבר יבק כמלת ויעבור בארץ ויעבור י"י על פניו מרמז למספר ע"ב שמות ורי"ו אותיותיהם ששה לשקן

במותימו תדרוך (שפיס נח) והרכבתיך על במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך. ולפי
 שאמר כל גוים סבבני נאמר (במדבר כד) ראשית גוים עמלק. ולפיכך (א) הוא נכנס תהלה
 לגלות סתריהם של ישראל ופשט יד בשתי אותיות אהרונות של שם ו"ה. לפיכך (ב) הוא
 כי יד על כס יה מלחמה ל"י בעמלק כשהוא אומר מלחמה ל"י בעמלק איני יודע מי במי
 (ב) כשהוא אומר מדור דור גילה הדבר וגילה המקום שפשט בו יד עמלק (ג) וסימן (האס) (ה)
 דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת. (ד) (במות ג) זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור.
 לפיכך (האס קט) זכור יתו"ה לבני אדם את יום ירושלים האזורים ערו עד היסוד
 בה. ואחר שידעת זה תוכל להתבונן מה שקבעו הנביאים בשני מקומות עובדיה גר
 אדומי אומר בנבואת אדום (עובדיה ה) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו
 (ה) והיתה ליהו"ה המלוכה. זכריה אומר (זכריה יד) ואספתי את כל הגוים אל ירושלים למלחמה
 וגו' ויצא ה' ונלחם בגוים ההם ביום הלחמו ביום קרב, ואז והיה י"י למלך על כל הארץ
 ביום ההוא יהיה י"י אחד ושמו אחד ואומר ראשית גוים עמלק. זהו סוד כי יד על כס
 יה מלחמה ליהו"ה בעמלק מדור דור. ורבותינו ז"ל תקנו בפסוקי דזמרה שני אלו הפסוקים
 בסוף ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה ליהו"ה המלוכה. והיה יהו"ה
 למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד. במקום זה הקריבו שתי
 הנבואות זו לזו. ובהתאחד אלו שתי נבואות יתייחד השם יתברך ב"ה. והמבין עומק
 מה שתקנו בדבר זה יבין סוד כל גוים סבבני בשם יהו"ה כי אמילם וסוד ראשית גוים
 עמלק וסוד פרשת זכור ופרשת מעבר יבן. לפיכך יש לך להתבונן מה שכתוב בתורה כי
 יד על כס יה ע"י יבאו התשועות והנאולות והטובות לישראל כי בשעה שישראל בגלות
 כביכול נוגעת הצרה לאברהם יצחק ויעקב ודוד הכלולים בסוד ו"ה. ולפיכך שם י"ה
 צריך להושיע ולנאול וסימן (שמות טו) עזי וזמרת י"ה ויהי לי לישועה. ואומר (תהלים קיח) מן
 המצר קראתי יה מן המצר שהוא סוד ו"ה שיש לה מצרים שבעים שרי האומות סביב.
 (אס) כל רודפיה השיגה בין המצרים. לפיכך מן המצר קראתי י"ה שאין לו מצרים
 לפי שהוא מקום הרחובות הנחר ועולם הרחמים שאין בהן מקום אחיזה לשרים העליונים
 ולא לנוייהם אלא ליעקב שהוא קו האמצעי ועולה למעלה מאברהם ויצחק לפיכך (שפיס נח)
 והרכבתיך על במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך. ולפיכך מן המצר קראתי י"ה.
 ומה שאמר ענני במרחב י"ה כלומר שלש הספירות העליונות השתים מהן אינן נגלות
 לעולם

למקן מדתו בכל הסיקונים וכן אלו השלשה שמות הנכללים במלת יב"ק אומותיות י"ב כנגד י"ב היות. הנה לך כל
 הסוד הגדול בפרשנו ז"ל מכלל הולך הכס ומבצר כל מה שאומר ממנו הפסוקים והם מנצחיים ממה שפירשנו:
 (א) ומה שאמר כי הוא נכנס תהלה לגלות סתריהם של ישראל. ר"ל כמה שהיו תהלה נסתרים ונכנסו בל שד"י
 והוא גילה סודם וגילה מקומם להושיע הפנימים לחון ולהכניס החיות: (ב) כשהוא אומר מדור דור גילה הדבר
 וגילה המקום שפשט בו יד עמלק. סודו כי אחר מלחמה לה' בעמלק מפני שפשט ידו מדור דור נהא' יסוד
 ומלכות הנקראים דור דור כמו שפירש למעלה בשער ב' בכוני הר: (ג) וסימן דור הולך ודור בא. כי לפעמים
 השפע מסתלק ממנה ומסתלק מישראל ולפעמים בא ויהיה ה"כ עיקר שם דור על העפרה. והסוד לעולם עומדת
 כלומר כי הארץ לעולם עומדת לקבל וגם ירמון דור הולך ודור בא על הנשמות היוצאות ממנה לעולם והיא עומדת
 תמיד לקבל: (ד) זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור. כלומר זה שמי אלהי אברהם ויחזק שם תהלה העולם
 והשם הננין שנאמר עולם חסד יצנה וזה זכרי שהוא אלהי אברהם ויהי נזכר עם דור ודור שהיא העפרה
 שהיא דרכו והיא דרכו צנינו כמדוייר כי דייקו כענין שנאמר השכן אחס עומתהם: (ה) והיתה ל"י
 המלוכה. ס' שאל וחזר המלכה בדיבורה כשיעלו המושעים שהם ה' אלהים נבואה לשפוט את עמלק שהוא בנו
 של

לעולם והשלישית שהיא הבינה נגלית מקצתה לא כולה כמו שארז"ל חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה חוץ מאחד והוא שיקולה כנגד כל המ"ט שערים שעמה . ולפי שהבינה היא ספירה שלישית ועל ידיה פועלות שתי הספירות העליונות שאינן נראות כלל . והבינה נקראת רחובות הנחר ועל ידיה באות התשועות והנאולות כמו שביארנו לפיכך ענני במרחב י"ה באותה הספירה השלישית הנקראת רחובות . ויצחק אמר (בראשית כו) כי עתה ארחיב יהו"ה לנו . והפסוק הזה צורך גדול הוא . והנה על ידי הבינה שהיא רחובות והיא סוד חמשים יצאנו ממצרים והיא סוד התשועות והנאולות כמו שביארנו ולפיכך (במות טו) עזי וזמרת י"ה ויהי לי לישועה . התורה אמרה ברמו והנביא נילה יותר ואמר (ישעיה יב) הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת י"ה ויהי לי לישועה . אין שם מקום פחד שאין שם מצרים . התורה אמרה עזי וזמרת יה וגו' והנביא פירש כלומר עזי וזמרת י"ה כלומר בהתאחה שפע י"ה בשתי אותיות אחרונות כי עתה הוא י"ה וכשתייחד ויהיה יהו"ה אחד זו היא התשועה השלימה . והמבין זה יבין סוד (במות יו) כי יד על כס ית מלחמה ליהו"ה וכור (שנדיה ה) והיתה ליהו"ה המלוכה וסוד (זכריה יד) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד בשם שלם י"ה עם ו"ה . ואחר שהודיענוך אלו הכללים העליונים צריכים אנו לומר סוד מה שאמר חזקיה בתפלתו (ישעיה לח) אמרתי לא אראה י"ה י"ה בארץ החיים . מהו לא אראה י"ה כלומר מאחר שנאמר לו אתה ולא תחיה אמר חזקיה הרי אני רואה עולם הבא שהוא עולם החיים (א) שהוא י"ה כמו שביארנו למעלה ואילו אומר שאהיה זוכה לראות אפילו ספירת מלכות שהיא אחרונה גם היא אמרתי שלא היה לי זכות לראות מה מעם כי שם יופיעו הספירות הבאות משם י"ה ומלכות נקראת ארץ החיים כלומר המקבלת שפע מעולם החיים שהוא סוד י"ה שהבינה נכללת בו . (ס) ולא אביט אדם עוד עם יושבי חלד (ב) שזהו סוד אדם הראשון שחזר בתשובה וחדל מעשות עון ועדיין תשמע זה בע"ה . וא"כ התבונן בכל מקום שאתה מוצא י"ה אע"פ שהוא סוד ספירת החכמה הוא רומז על עולם הרחמים שהוא סוד ג' ספירות עליונות ואם יש בהן קצת דין הוא בחכמה ובינה אבל הכתר כולו רחמים גמורים . ואף על פי שהוא עולם הרחמים (ג) אעפ"כ קצת דין מעורב בשם יה שהרי חכמה ובינה הן ראשית מדת הדין . ואע"פ שאינו דין גמור שהרי הדין הגמור מתחיל מגדולה וגבורה שסביבותן השרים גאווים ושם קבועים כמה סנהדראות ובתי דינים כמו שביארנו עכ"ז קצת דין יש בשם י"ה אבל בנחת ולא בפסק דין שאין פסק דין אלא מגדול"ה וגבור"ה ולמטה . ולפיכך אמר (פסלים ה) אם עונות תשמר י"ה אדני מי יעמוד ופירוש הפסוק אם י"ה שהוא עולם הרחמים שומר העונות כשאנו באים בדין לפגוע בדין הגבורה כשנמסר ביד המלכות שהוא אדני לגמרו מי יעמוד ומי יתקיים , וכבר ביארנו

בשער

של עשו כמבואר למעלה בשער ז' בכינוי הר וכן נרמז צנצנא זכריה שכלשך ילחם י"י בגוים שזהו עמלק שרשעים גוים עמלק אז יהיה הכל בדיבור אחד כדכתיב בתריה ביום הבוא יהיה י"י אחד ושמו אחד : (א) שהוא י"ה כמו שביארנו . היינו בשער ח' בכינוי עה"צ ובכינוי חלה בואר שגם הבינה נקראת י"ה וכן נחמלם שער ז' : (ב) שזהו סוד האדם הראשון שחזר בתשובה . כענין שאל"כ כי הקריב זור שלל היה לו חלל קרן אחת במלמו שכלומר ומיטב לה' מעור פר מקרן מפרים מקרן כהיב חסד יו"ד כי חזר לתקן עוונתו כי הקרן רומז למלכות כענין שנאמר וירם קרן משיחו שם אלמתי קרן לדוד ולכך לא היה חלל אחד כי מה שמילק חזר להכריז ביהודה אחד ולכך חזר במלמו שהוא באלמתיים של ראש לממו כי לא הפה הקרן הרומז לעשרה שהיא המלכות מקו האלמתי שהוא התפלתה וזהו שאלמר הכר ועדיין השמע זה בע"ה : (ג) אעפ"כ קלם דין מעורב בשם י"ה . מפני האמוריים

בשער הראשון כי כשמת המלכות מתעוררת לגמור הדין בנבראים הרי היא מכלה מנפש ועד בשר כמו שביארנו בפסוק (פסלס ט) צדק ומשפט. מכן כסאך והרבה הרחבנו המאמר בפירוש דבר זה. ולפיכך אם עונות תשמר י"ה שהוא עולם הרחמים אדני שהוא עולם הדין מי יעמוד לפניך ומי יוכל להתקיים. ועתה הנה מסרנו בידך כמה מפתחות לכל מקום שאתה מוצא בתורה שם י"ה וממה שמסרנו בידך תוכל להתבונן בשאר מקומות ותבין דבר מתוך דבר. וצריך אתה לדעת הדרך שפתח בספר יצירה בשלשים ושתים נתיבות פליאות חכמה חקק י"ה שם י"י צבאות וגו' מה טעם הוצרך להזכיר י"ה במקום זה והטעם כי י"ה הוא סוד שלש ספירות עליונות עולם הרחמים, יהו"ה הוא סוד התפארת מקום דבוק משה רבינו ע"ה ומקום יניקת האבות, צבאות הוא סוד יניקת הנביאים ודרך המעלות בספירות מנה כאן ועדיין תשמע זה אם ירצה ה' יתברך. ואחר שמסרנו בידך אלו הכללים בשם י"ה נכנס לבאר שאר השמות שהספירה הזאת נקראת בתורה למען תבין ותדע ותשכיל בע"ה. דע כי הספירה הזאת נקראת בתורה יי"ץ וצריך אתה לדעת הטעם כי הספירה הראשונה שהיא הכתר לפי שנעלמה מעיני כל חי ואין מי שיוכל להתבונן בה נקראת יי"ץ כמו שאנו עתידין לבאר בע"ה. ואם בא אדם לשאול בה דבר תשובת שאלתו היא איין כלומר אין מי שיוכל להתבונן בסוד עומקה ומעלתה. ולפיכך אינה מסויימת באות ידועה אלא ברמיוה בקוצה של יו"ד, אבל תחלת התפשטות המחשבה וראשית התגלות הסדר הוא הספירה השנייה הנקראת חכמה ובמקום זה אפשר לשאול אע"פ שאינה נגלית איננה נסתרת מכל וכל (א) כמו הראשונה. ובספירה השנייה שהיא החכמה היא סוד התחלת השאלה. ולפי שהראשונה מרוב התעלמותה נקראת אין השנייה לפי שיש בה קצת שאלה לפי התפשטות אצילות הספירות מן הכתר לפיכך נקראת יש. וכבר נילה יעקב אבינו מסתרי הספירה הזאת כי לו יאתה יותר מאברהם ויצחק לפי שנהלתו עולה בקו האמצעי שהוא הדעת עד עולם הרחמים. ולפיכך (ג'אס'ס כח) ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וגו'. והנה יהו"ה נצב עליו ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן י"ש יהו"ה במקום הזה ולו יאתה לרמוז דבר זה כי עליו נאמר. (יב'ס'ס כח) והרכבתך וגו'. והנני רומז במראות חלום זה נאמר (ב) (ג'אס'ס כח) ופרצת ימה וקדמה וגו' מה שאין כן בשאר האבות ולפיכך עלה על במותי ארץ ואמר אכן יש יהו"ה במקום הזה. ופירוש פרשה זו ארוך ואין אנו עכשיו כביאורו. והו"ו י"ש שישראל לבדם דבקים בו שיכנסו לחיי העולם הבא ואז יהיו יונקים מכל מיני שפע וטובה וברכה שאין להם שיעור וקצבה מוזאת הספירה הנקראת י"ש. ולפי שהבטיח י"י יתברך את יעקב במקום זה על שתן שבר שאין לו שיעור בסוד ופרצת ימה וקדמה ולפיכך אמר אכן י"ש יהו"ה במקום הזה. וע"ז נאמר (ג) (מס'ס ה) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא. ואומר (ד'ס'ס כ טו) ואתם חזקו ואל ירפו ידיכם כי יש שכר לפעולתכם כי י"ש הוא השכר להשפיע הברכה והטובה ולחכמים אתכם לעולם הבא בשביל מעלותיכם הטובות. והו"ו סוד שלש מאות ועשר עולמות שהן לפי גדולת עליון אין כל בני אדם לנגדן כדאי ואע"פ כן מסר ה' יתברך חותמן ביד אברהם במדת א"ל כי סוד (ד) אל הוא חותם י"ש עולמות כמו שכבר ביארנו. וכל אותן העולמות

האחרונים שלו כמבואר בשער ה' צביאור כינוי סס המיוחד: (א) כמו הראשונה. כי יש בה קצת גילוי וידיעה על ידי הכנים כלקמן בכינוי מתפשט: (ב) ופרצת ימה וקדמה וגו'. מרומז למדתו שמתפשט לכל הגדלק מעלה ומטה ימין ושמאל כמו שנתאר פעמים בשער ה'. והו"ו (ג) להנחיל אוהבי י"ש. ר"ח יש שכר ומסו השכר י"ש עולמות שבו: (ד) אל הוא חותם יש עולמות. סי' כי עשרית יש עולמות כחשבון אל ומסר ג"כ לשל בשער ה' וצביאור כינוי

העולמות מלאים שפע וברכה שאין סוף וקץ לשיעורם, ובשנכנסים ליטול מאותם האוצרות של אלו העולמות עומדים לקטרג י"ש כתות של שומרי השערים העומדים בב"ד של גבורה כנגד י"ש עולמות ולפיכך אמר (הפסוק) קרנים מידו לו ושם הביון עוו, כמה פעמים נמשכים כמה מיני שפע מאלו י"ש עולמות ע"י גדולה שהיא סוד אל ובשמיניעים למדת הנכורה נדונים אם ראויים אותם מיני שפע לדרת למטה, ואם יצא מן הדין שאינם ראויים לדרת למטה נשארים שם באוצרות הנכורה (א) הנקראים אוצרות צפון ועל זה נאמר (פסלם לא) מה רב טובך אשר צפנת ליריאתך וע"ז נאמר להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, וקצת המקובלים אומרים שהוא היש הצפון לצדיקים, ומה שאמר (שמות יו) היש יהו"ה בקרבנו אם אין, בכאן נרמזו שתי ספירות עליונות כלומר צריכים אנו לדעת באיזו ספירה מתנהג עבנו במדבר אם בספירה ראשונה שכולה רחמים ואין בה דין כלל והיא ספירת אי"ן, או בספירה שיש בה תערובת דין והיא יש, ויש לה י"ש כתות מערערים ומעכבים, וא"ת למה נענשו שהרי כהונן שאלו, דע שאילו לא שאלו ע"י מס"ה ומריב"ה אלא ע"י גת רוח היתה שאלתם הגונה (ב) אבל שאלתם היתה באמצעות דברים קשים (ג) ולפיכך פגע בהם הכלב השומר בראש המקטרגים והמערערים כד"א (במדבר כד) ראשית גוים עמלק שהרי דרך נחש עלי צור, (ד) ולמעלה מן הענין מה הוא אומר (סס) הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב ובמקום קשה נתאחזו ע"י שאלת דבר קשה נכנסו לומר היש יהו"ה בקרבנו אם אין, (ה) והנני רומז לא נכנסו בדרך הנקרא אהבה אלא בדרך הנקרא צור והיה הנחש שומר שהוא עיקר הכלב ולפיכך מסה ומריבה, והנני מבאר יותר רצו להעמיק בשאלה (ו) לדעת מה בין ספירת אי"ן לספירת י"ש על דרך עיקר, ולפי ששאלו ע"י המקום שיש בו כמה מקטרגים ונקראו מסה ומריבה נענשו להתאחזו בהן הנח"ש והכלב (ז) על ידי שור וחמור, ואחר שהודענוך אלה הכללים בענין שתי הספירות הראשונות שהן אי"ן וי"ש יש לנו להודיעך עיקר גדול, והוא כי יעקב אבינו ע"ה לפי שהוא קו

האמצעי

כינוי שם אלהים בראש שער ו' : (א) הנקראים חלוצות לפון, כמבואר לעיל בשער ו' בכינוי לפון ובתחילת אומה השער : (ב) חלל שאלתם היתה ע"י דברים קשים, פירוש שהיהוה ח"ך שתיסה הרחמים וסדין מתפשטין מהשפוט המיוחד השלם ובא לכלל הכבוד שאין כח יחוד וזו למסוך עליהם כח אחד לבד כעין קיוצן של מסה בעמרת ולהפירד במקום שאין פירוד, בהם ומריבה : (ג) ולפיכך פגע בהם הכלב השומר בראש התקטרגים, שהוא כח אחד בכתות העומהם במשמרה ראשונה החת ממשתל סמאל ראש התקטרגים שהוא העומד לשמור המסה מדקן לבד ולשבו כי כן דרך נחש עלי צור כמו שפירס למעלה בתחילת השער, והזכיר כלב ע"ד המדעש שהניחו משל לאדם שסרכיב על גל כהפס וכו' כענין זה שרמזו בו ג"כ לכלל הזה וחלו לה הכח היה עיקר עובדו העמלקים כי עוד היום עושים דמות כלב בבית עשותם להיות מהג אבותם בידם והוא שפעו להם העים וקדלנו ונבחן, ומה שאמר (ד) ולמעלה מן הענין אמר הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב, כלומר הנני עומד להזכירך על דבר הצור שלא יקללו בצור ישראל להם שום קטרגו וחורבן והם לא חששו להם ונתאחזו במקום קשה במסה ומריבה וע"י שאלת דבר קשה נכנסו לומר היש ה' בקרבנו אם אין כמו שפירסנו : (ה) והנני רומז לא נכנסו בדרך הנקרא אהבה, פי' חסד נקרא כן על שם אהבה אהבה וגם הוא בני' אחד (פי' אהבה גי' י"ג) ר"ל אחדות שלימה, וזו הוא מה"ד קשה כלור, ומסה ומריבה ע"ש שמנסים ומסטינים האדם ואח"כ מריבים ומקטרגים עליו כד"ל יורד ומססין עולה ומקטרג זה היה הסנה שעמלק היה יכול להטיל וזהמא ולפגוס בהשעורדותם כמו שזכר למעלה כי ישראל כבר התחילו לנפות בדרך זה והרועה ליעמא פותחין לו : (ו) לדעת מה בין ספירת אי"ן לספירת יש על דרך העיקר, כמו שפירסתי שיהי לדעת עיקרו של דבר ח"ך שתיסה מתפשטים מהאחד השפוט ואם הם צריכים לשתיסה ואילו שאלו לדעת במה השם מתנהג עמהם באותו זמן רק כדי לידע הנהגתם ולא בדרך מסה ומריבה לא היו נענשין כמו שאמר הרב בסמוך : (ז) ע"י שור וחמור, כי השור רומז למדת הדין שלמעלה כמו שאמר ופני השור משמאל וכשמדווג עמו החמור הבא מכת נחש הקדמוני אז הוא מדת הדין הקשה להכנס

האמצעי (א) אע"פ שהוא משתעבד עם אברהם ויצחק הנאחזים בין שרי האומות סוף סוף יעקב עולה למעלה ונאחז בספירת הכתר ע"י החכמה והבינה וזהו (גלגלים כה) ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה. ואומר (יבשים נח) והרכבתך על כמותי ארץ. ולפי שזכה יעקב להתאחז בראש הספירות למעלה הנה אברהם נמצא לו ימין ויצחק שמאל ודוד שהוא רגל רביעי הוא סוף עשר ספירות והוא נאחז בקוצו של וא"ו התחתון שהוא נקרא יסוד והרי הן כפי כל המקובלים שתי יודין יוד עליונה חכמה יוד (ב) תחתונה יסוד, לפיכך ישי אבי דוד יש שיעקב נאחז בו למעלה (ג) גם דוד נאחז בו למטה לפיכך ישי אבי דוד יוד למעלה יוד למטה שלשה אבות באמצע שין של שלשה ראשין הגדולה והגבורה והתפארת נצח וחור יסוד. והמבין זה יבין מה שאמר בישי בפרק הרואה (שמואל א' י) והאיש בימי שאול זקן בא באנשים זה ישי (ד) שנכנס באוכלוסא ויוצא באוכלוסא. ואחר שהודענוך זה התבונן מה שנאמר (ה) (דברים י) רק באכותיך חשק ה' לאהבה אותם. האבות הם הם המרכבה חשק כד"א (פסוקים כז) וחשוקיהם כסף (דברים כט) ויבחר בזרעם אחריהם זה דוד. זרעם ממש כד"א (פסוקים כז) אור זרוע לצדיק זרוע ממש ויסוד הוא עיקר הזרע, והסימן (יבשים יא) ויצא חומר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה ונהח עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'. כללים גדולים כלל הנה. ואחר שהודענוך אלו העיקרים הנכללים במלת יש נכנס בע"ה לשאר הענינים הנכללים בספירה זו. (ו) והספירה הזאת נקראת במקומות ידועים **חכמה** וצריך אתה לדעת כי הספירה הזאת הנקראת חכמה היא סוד יוד של שם המיוחד ומה שאמרנו שנקראת במקומות ידועים חכמה לא בכל מקום לפי שיש מקומות שהספירה העשירית הנקראת מלכות נקראת לפעמים חכמה גם היא כד"א וי"י נתן חכמה לשלמה. אבל חכמה עליונה שהיא סוד יוד של שם אפי' למשה רבינו ע"ה נתעלמה ואין כל בריה יכולה להכנס בה שהרי לא השיג כל שערי בינה והחכמה לפנים מן הבינה. ועל החכמה הזאת שהיא סוד יו"ד של שם אמרו המקובלים חכמה ברא"ש. ועל החכמה האחרונה שהיא סוד המלכות אמרו חכמה בסוף כלומר אות ראשונה של שם שהיא אות יו"ד וזאת אחרונה שהיא אות ה"א שתיהן מיוחדות בשם חכמה וע"ז אמרו חכמה בראש וחכמה בסוף. ולפי שהחכמה הראשונה היא סוד התפשטות המחשבה מן הכתר אין לה שיעור וגבול אצל דבר מכל מה שאחריה ועליה נאמר (איוב כה) והחכמה מאין (ז) תמצא מאין שהיא סוד התפשטות המחשבה מן הכתר (ס) אלהים הבין דרכה אבל לא מקומה. והתבונן כי אלהים הבין דרכה בבינה נכנסים להשיג החכמה העליונה והוא ידע את מקומה והוא סוד הכתר אשר ממנו נמשכת החכמה בודאי הוא ידע את מקומה. וזו היא החכמה שהיא תחלת התפשטות המחשבה ראש האצילות ועליה נאמר (מלך ג) י"י בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תחומות נבקעו (ח) ואין אנו בפירוש אלו הפסוקים עכשיו ומה

כמות הסומאם שהיכלי קדש : (א) אע"פ שהוא משתעבד עם אברהם. פי' בזמן הגלות : (ב) תחומות יסוד. שהיו קוץ הסחמון מהו"ו : (ג) גם דוד נאחז בו למטה. כי בישי יו"ד מכלן ויו"ד מכלן י"ש כסדרו וי"ש למפרע וכסדרו ירמוז הסיף לנדולה וגבורה ותפארת ולמפרע יסוד דוד ונצח : (ד) שנכנס באוכלוסא ויוצא באוכלוסא. כי ירמוז שידע לחצר כל המדות כסודו מלמטה למעלה ומלמעלה למטה כסודו בשמו ולכן זכה ויצא ממנו דוד שהיה נאחז בזה ש"ס והספירה קשר המרכבה. וזהו שמרמוז והולך (ה) רק באכותיך חשק. שבהם היה חשק וקשר המרכבה עם דוד שהוא הצדיק וזרעם אחריהם ועליו ועל המשיח שהוא דוד בעצמו נאמר ויצא חומר מגזע ישי וכו' : (ו) והספירה הזאת נקראת חכמה וכו'. על שם והחכמה מאין (ז) תמצא. והוא, חן מה, שהחך חומר כאן מה משא"כ בראשונה שנתעלה לגמרי ואין רשות לישראל עליה ולכן נקראת אין, או ע"ש וצלב כל חכם לב נתתי חכמה כי כלולה מליב נתיבות ועיקר החכמה בלב : (ח) ואין אנו בפי' הפסוקים הללו עכשיו. ולעיל בפער ה' תמצא מבורכים קדש ביעיני

ומה שיש לך לדעת ולהתבונן כי בכל מקום שתמצא חכמה תדע ותשכיל אם הוא רמו לחכמה עליונה או חכמה אחרונה . ודע כי זו היא החכמה שאינה נפרדת מן הכינה^ה עולמית לפי ששתיהן אדוקות בספירת חכמה שהוא עולם הרחמים , המקום שאין שם לא עצב ולא רוגז ולא פירוד אלא הוד והדר עוז וחזקה . ולפי ששתי אלו הספירות מתאחדות לעולם הכינה^ה ובינה^ה לפיכך שם י"ה אינו משתנה לעולם . ואם ח"ו הומאים ישראל וגורמים פירוד לחכמה אחרונה מפירים אותה מן הדעת בד"א (משלי טו) וגרנן מפירוד אלוף לפיכך לפעמים נפרדת ה' אחרונה מן הו"ו וכשהיא נפרדת מן הו"ו אז הו"ו מתאספת למעלה ואינה נראית מאחר שבת זוגו שהיא ה' אחרונה נפרדת ממנה וזהו המסתיר פניו מבית יעקב כיון שגלתה שכינה שהיא ה' אז אות ו"ו אינה נראית אלא י"ה לבדו המקום שאין שם פירוד וזהו כי מפני הרעה (א) נאסף הצדיק , כי בחסתלק ו"ו שהיא התפארת נאסף הצדיק שהוא קוצו של ו"ו התחתון . ומה שאמרנו שחכמה ראשונה היא מיוחדת במקומות הרבה בתורה בפסוקים ידועים אין כוונתנו (שאע"פ) שאותו הפסוק מיוחד לדבר מה שגם חכמה אחרונה אינה נרמזת בה , שלפעמים הרבה ידבר הפסוק בחכמה ראשונה ויהיה רומז בחכמה אחרונה כמו שאמר י"ו בחכמה יסוד ארץ כונן שמים בתבונה . וכי אינו משתי ספירות הללו יותר גדולה אלא ודאי היא חכמה וא"כ היאך בחכמה יסוד ארץ והשמים שהם למעלה בתבונה . אלא הדבר מדבר בחכמה ראשונה ורומז בחכמה אחרונה . בחכמה יסוד ארץ כוד חכמה שהוא רחמים יותר מן הכינה (ב) והוא צורך לבני אדם . אבל שמים שאין שם זולתי יושר וטהרה תקנם במדה שהיא יותר דין מן החכמה . וכן י"י בחכמה יסוד ארץ מדבר בחכמה אחרונה (ג) שהיא עיקר הארץ . כונן שמים בתבונה (ד) היא סוד מדת הדין קצת כנגד שמים . הרי הדבר מדבר בחכמה ראשונה ורומז בחכמה אחרונה . ואחר שמסרנו בידך אלו העיקרים הגדולים במלת חכמה יש לנו להוירעך שאר הדברים הכלולים בספירה זו בעיה . וספירה זו נקראת למקובלים רצון כלומר אהר המשכת החפץ באצילות הספירות והתגלותם מכח עליון זהו המקום שאין כח להתבונן בו כלל לפי שאין כל נברא למעלה ולמטה יכול לדעת כיצד דרך התפשטות החפץ באצילות הספירות ומרע"ה שאל (שמו"ג) הוריעני נא את דרכיך . והיתה התשובה וקראתי בשם יהו"ה לפניך כלומר יש דרך שהוא לפני ולפנים מהשתגך ואין לך דרך להכנס בה וזהו סוד וקראתי בשם יהו"ה לפניך (ח) ולפיכך אומר (ט) וחנתי את אשר אהון ורחמתי את אשר ארחם . שאין דרך וענין לבל נברא להתבונן בהתפשטות הרצון לא מעט ולא הרבה (ו) ולפיכך נקרא רצון באין גבול . ובמו (ז) שאין אנו משיגים דרך הספירה הראשונה לפי שאין קץ וסוף לה כך הרצון הדבק בה אין לו גבול . ובמדת הרצון מרחם הקב"ה על הדבקים במדת היראה (ח) כלומר מראש החפץ והמחשבה אשרי הזוכה לכה . ועל זה נאמר (סנהדרין קמו) רוצה י"י את יריאיו .

ואומר

זכינו דעת וכן צהחילת שער ח' פי' : (א) נאסף הצדיק . שהוא קוצו של ו' המסתון זהו שחל"ל כי בזמן הגלות אין השם שלם ואין הכח שלם : (ב) והוא צורך לבני אדם . כלומר ולכן בה יסוד . ארץ ולפי זה ידבר בחכמה ראשונה : (ג) שהוא עיקר הארץ . פי' כי עיקר הכנסת הארץ ובריאתה על ידה : (ד) היא סוד מדת הדין . פי' זכינו שמינה אלה קצת דין ולכן היא כנגד השמים שאין בהם זולתי יושר וטהרה ואינם לריכים לדון והוא היסוד הפירוש הראשון ובכך ירמו הפסוק גם לאחרונה : (ה) ולפיכך אמר וחסותי את אשר אהון . כלומר בצדו ואין מי יודע לדבר בו : (ו) ולפיכך נקרא רצון עליו גבול . פירוש עליו גבול שמצבילוה בהשגה כלל , כי מלך עולם לכולם אין גבול ויעבור הך המהשבה הופכת קצת בהשגה בחסדות : (ז) שאין אנו משיגים דרך הספירה ראשונה . כמבואר צהחילת שער ה' צביאור אות הראשון מהפ"י : (ח) כלומר מראש החפץ והמחשבה . ר"ל מהכח שנקרא כך שמשם מתפשט זאת המדה אשר בה מרחם על יריאיו היראים ממדה דינו של הקדוש ברוך הוא הנקרא יראה ויראים לגשת אל המקום הנורא הזה בשלום מחשבתם בו יוסר מן הראוי אשר על זה נקרא ג"כ יראה כדלקמן בסמוך

ואומר (הג' קמ"ה) רצון יריאיו יעשה וגו'. ועתה צריכים אנו להודיעך סוד שני מקראות שקבעו חכמים אחד בראש התפלה, והוא אדני שפתי תפתח, והשני בסוף יהיו לרצון אמרי פי, וצריך אתה לדעת כי הראשון הקבוע בראש התפלה הוא השער שבו נכנסים בני עולם לבקש רחמים לפני יי' יתברך, והוא אדני שפתי תפתח, ועל זה נאמר (== זית) פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יי', וסוף התפלה ההגונה שהיא מתנברת ועולה מספירה לספירה עד שמגיעת עד הרצון שהוא דבוק בכתר, ולפיכך אמר בסוף יהיו לרצון אמרי פי, וכשהתפלה מנעת למקום הרצון אז כל השערים למעלה ולמטה נפתחים לפניו ואין שם מעכב ומונע על בקשתו, שהרי בעולם הרחמים הוא ואז יפיק כל צרכיו ושאלותיו ואין דבר עומד לפניו שהרי ממקום הרצון הוא שואב ויכול לחדש אותות ומופתים חדשים כאילו באותה שעה נברא העולם ואין דבר עומד לפניו, וז"ש בני היי ומוזני לא בזכותא תליא מילתא אלא כמולא תליא מילתא לפי שחכל תלוי בעולם הרחמים שהוא המקור, כמקום הנקרא מול, (א) ואם תתבונן בענין זה תבין סוד חנה עד איזה מקום עלתה תפלתה כשאמרה (שמואל ב' 6) ותדר נדר ותאמר יהו"ה צבאות אם ראה תראה בעיני אמתך, וכן תבין מכאן סוד תפלות כל הצדיקים שהתפללו והפיקו כל צרכיהם בדרך נסים ונפלאות הוא שנכנסו בתפלתם עד עולם הרחמים שהוא המקום אשר משם נתחדש העולם, וכמו שנתחדש העולם וכל בראיו מאותו המקום כך הצדיקים המתכוונים בתפלתם לאותו המקום יכולים לחדש בעולם אותות ומופתים ולשנות מנהגו של עולם, והוא מקום הבטחון הגמור והוא סוד הרצון כי המגיע למקום הרצון הרי הכל בידו לעשות כפי רצונו וחפצו כמו שאמר רצון יריאיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם, והמבין זה יוכל להתבונן כל מקום שנאמר בתורה אותות ומופתים ונאולות ותשועות ושינוי מנהגו של עולם, ולפיכך קבעו בסוף התפלה יהיו לרצון אמרי והוא סוד שאנו מתפללים יהיו לרצון כלומר שיתחדש הדבר שאנו מתפללים עליו ממקור הרצון והמחשבה כמו שנתחדש העולם מאותו המקור, והמבין זה עליו נאמר (איוב י') וטהר ידים יוסיף אומין, ודע כי כל הניסים והנפלאות שנעשו בזמן הנביאים או התנאים והאמוראים כולם היו אפשריים כשהיו מגיעים בתפלתם עד מקור הרצון ואותם חכמי הדורות שעברו שהיו חוששים לשינוי הרצון אם היו יודעים מהו המקור הנקרא רצון לא היו חוששים לשינוי רצון (ב) לפי שהיודע מהו רצון יודע שאין בו שינוי, אבל כל הזוכה להגיע תפלתו עד המקור הזה יכול להפיק צרכיו מאין גבול והוא (שלי"ה) ויפק רצון מי"י כלומר ממציא וממשיך חפצו ממקור הרצון מאין סוף, והמבין זה לא יקשה בעיניו שינוי הטבע וחיודוש אותות ומופתים בעולם (ג) משל כשיש בחדר כל מינים שבעולם כל מי שזוכה להיות המפתח בידו מפיך ממנו צרכיו ומה שינוי רצון יש בזה, והספירה הזאת נקראת **עומק** (ד) כלומר עומק מחשבה ואל תטעה שתחשוב כי דבר עומק במקום זה הוא דבר שפל ונמוך, כי הכוונה בלשון עומק הוא מופלא ורחוק להשיגו כמו שנאמר (קמ"ט) רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מי ומצאנו, והוא סוד (הג' קל) ממעמקים קראתיך יי' כלומר מעומק המחשבה שהוא הרצון באין סוף וגבול ועל

במקור: (א) ואם תתבונן תבין סוד הנה, מובחר לעיל בשער ד' צבאור ענין שחילת צנים: (ב) לפי שהיודע מה הוא רצון יודע שאין בו שינוי, כי כל ההוה בו היה זה תמיד ברצון הקדוש רק שפעל הצדיק המסתלל והנחיל משם בהתעוררותו כי כל הדברים צריכים בהתעוררותם התחמוסים לשימולו עליהם ויאלו ממקורם כלומר צבאור פתחים וא"כ אין כאן שום שינוי רצון ולא שינוי טבע וחיודוש כי מה שהיה כמות מקדש ברצון זה הוא שהיה בבא זמנו להשגתו, פי' אין הדבר אלא (ג) כמסל המדר מלא כל מינים שבעולם וכו' שמציא הרב: (ד) כלומר עומק מחשבה

ועל דרך זה נאמר בספר יצירה עומ"ק רום עומ"ק תחת הרי גילה כי לשון עומק הוא בדבר שאין לו סוף וגבול ואינו לשון שפל לבד אלא כי כל דבר שהוא גבוה ונאמר בו לשון עומק הוא לשון מסייעו לגבוה ואומר שהוא גבוה בלא שיעור לרוב גבוהו. וכן כשאמר בעניין שהוא למטה מסייעו לומר שהוא יורד למטה הרבה. סוף דבר לשון עומק בכל מקום שתמצאנו הוא מסייעו ללשון שהוא מוצא שנאמר עליו אם למעלה למעלה אם למטה למטה אם לצדדים לצדדים ועל זה נאמר בס"י עומק רום עומקתחת עומק מורה עומק מערב. וא"כ התבונן מה שאמר ממעמקים קראתיך י"י כלומר מעומק הרצון שהיא אות ראשונה של שם והיא הנקראת אות המחשבה כמו שאנו עתידין לבאר בע"ה. ולפיכך אמר (תהלים נב) מאד עסקי מחשבותיך אמר לשון עומק במחשבה, והמבין זה יבין מה שאמר (איוב יג) מגלה עמוקות מני השך. ואמר (תהלים נ) הוא גלא עמיקת"א ומסתרתא, והספירה הזאת נקראת **מחשבה**

כלומר נקודה מחשבתית (א) שהוא סוד התהלת התפשטות החפץ באצילות הבריאה וההמשכה. וזו היא **י"ד ראשונה** של שם שהיא יו"ד (ב) נקודה מחשבתית פנימית בתומה בכתר עליון כלולה באין סוף. לפי שמן הנקודה הזאת ולמעלה הוא עולם הרחמים הנמורים שאין לו סוף וקין וגבול ושיעור והיא מתפשטת בסוד רחבם ועמקם בדבוק הכתר ועליה נאמר מאד עסקי מחשבותיך. ואומר מחשבותיך לשון רבים הם סוד ל"ב נתיבות המחשבה ואין מי שיוכל להתבונן בהם לפי שנקראים עומק רום כלומר מתפשטים מן הכתר שהוא רום עליון. ואין מי שיוכל להתבונן בהם זולתי כמי ששואב מים בדלי מבאר עמוק שאין לו סוף והדולה אינו נכנס בעצמו בבאר לדלות אלא בדלי שואב מים מן הבאר. כך אין כל כריה יכולה להתבונן בסוד עומק המחשבה אלא על ידי הבינה שהיא כדמיון הדלי שהיא נכנסת לשאוב מעומק באר המחשבה והדולה עומד מחוץ וסימן (משיכ) מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידלגה. שאין דרך לדלות מים מעומק המחשבה אלא על ידי תבונה. והמבין זה יתבונן מה שאמרנו למעלה שלא נכנס אדם לעולם לפנים מן הבינה ואפילו מרע"ה ואם השיג כלום ב' הספירות העליונות חוצה להם עמד ושואב מהן על ידי ספירת בינה. ומה שאמר (תהלים ז) רחוק מה שהיה עמוק עמוק מי ימצאנו מלת מ"י ביארנו בשערים הקדומים. עמוק עמוק הן ב' ספירות עליונות הכתר והמחשבה שהיא דבקה בו לפי שאין סוף וקין וגבול ושיעור לעולם הרחמים ואם ישיג המשיג בהם דבר לא ימצאנו אלא ע"י הספירה הנקראת מ"י שהיא הבינה וזהו עמוק עמוק מ"י ימצאנו. ולשון מ"י הנני רומז (איוב לה) מבטן מ"י יצא הקרח (ג) הקרח סוד ה' אחרונה דאקרישו מימיו (ד) מ"י נתן לשאלתא עד כאן שאלתא מכאן ואילך כנותן אצבע בעין. (ה) (תהלים ק) מי ימלא גבורות י"י. (ושעיה מ) מ"י ברא אלה (ו) למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ אתה שואל (ס"ט) את מ"י נועץ ויבינהו. וסימן

מחשבה. פי' שאלו השכל יכול להשיגו מרוב עומקו: (א) שהוא סוד התהלת התפשטות החפץ. כמו הנקודה שהיא התהלת הקו: (ב) נקודה מחשבתית פנימית. פי' לא כמו שהיא חלל כנקודה במחשבת הדמיון וכן הוא גבול הנקודה בכל מקום שהוא דבר שאינו מתחלק כלל ואפילו במחשבה לא מפני קדוה וקטנותו בלבד חלל שאינו שואב ראויה לכך הוזהר ואין שם מדה וגבול ושיעור ולא שום התפשטות ולא ממשות אפילו בכדי חלק א' מחלף אפילו מכדי פי מחץ כי המדה הזאת לפי קיצור השגתנו בה נקראת נקודה מחשבתית וכל שכן בכתר שהוא למעלה ממנה לכך דימוה לעוקן נקודה זאת וקראו עוקלה של יו"ד והשכמה דימוה ליו"ד עננה שהיא כנקודה: (ג) הקרח סוד ה' אחרונה דאקרישו מימיו (במ"ס אין זה). ופי' כי בזה"ל אחרונה נחשק ממי הבינה ונחשוו לדון רפה כי מבטן חומה עילאה יאלה חומה תחתה בסוד ה' רחשונה וה' אחרונה ומביא והולך מן הפסוקים המזכירים לשון מי המורה על הבינה. ואומר כי (ד) במ"י נתן לשאלתא (ה) ובמי ימלא גבורות השם ולא משם והשאלה: (ו) למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ. אלהים זה הבינה שנראה כל הדברים ודמו כי חליה השכלה:

(א) וסימן (שמות טו) אז ישיר משה ובני ישראל. (הכלים נג) נכון כסאך מא"ז. והגני רומז (ב) אחת ואחת. אחת ושנים. אחת ושלש. אחת וארבע. אחת והמש. אחת ושש. אחת ושבע. יצא והניחו על כן הזבח. (ג) כי יום כפורים הוא. הוא יום כפורים ממש א"ז מלמעלה למטה וא"ז מלמטה למעלה. ובהזאת יום הכפורים לא היה מתכוין להזות לא למעלה ולא למטה (ד) אלא כמצליף. ושלמה צווה ואמר ביום שנקבעה שכינה בדבור ונקבעת במקומה למטה (מלכים א ה) אז אמר שלמה יי אמר לשכון בערפל בנה בניתי בית זבול לך. וסימן (ז) (ז: ד) כרחל וכלאה אשר בנו שתיים את בית ישראל. רחל ולאח. שמטה ויובל. ה"א עילאה וה"א תתאה. וצריכין אנו לעוררך על אשר אמרו רבותינו עלה במחשבה ולא אמרו ירד. דע כי סוד מה שאמר עלה במחשבה כלומר שהמחשבה העליונה הנקראת רצון באין גבול והיא ספירה שנייה אינה מתנודדת לצאת חוץ לעולם הביני"ה אלא המחשבה הזאת מתנודדת והיא נאחזת בכת"ר עליון תמיד. ואם יצטרך המצטרך להפיק בה דבר עולה אליה על ידי הביני"ה הנכנסת להפיק ממנה אבל אין המחשבה יורדת למטה. וכל הדברים וכל הנבראים שנבראו בעולם (ח) הם כפי שעלו במחשבה כמו שאומר בתלמוד כך עלה במחשבה. ולפעמים שספירת מלכות מתרוממת ומתעלת עד שתעלה עד הבינה ונמצאת דבקה במחשבה וגם כן אומרים עליה כך עלה במחשבה. (ו) אבל לצפיית המרכבה אומרים לשון ירידה כד"א ירד למרכבה ולשון ירד כי הצופה במרכבה נכנס למעלה רום עד מקום האור שממנו מקבל שפע הצפייה (ז) וחוזר ויורד וצופה במרכבה ודברים אלו עמוקים עד מאד. ואם תזכה עדיין בע"ה תשיג בהם עיקרים גדולים. סוף דבר לעולם אין המחשבה מתפרדת מן הכתר והסוד כי אות אחת כוללת שתייהן היו"ד וקוצה והבן זה עד מאד. ואם זוכה הזוכה לעלות עולה ע"י הבינה. וסוף דבר עלה במחשבה ולא עלה על המחשבה כי כל הדברים שנבראו בעולם עלו במחשבה ולא עלו על המחשבה לפי שאין מי שיוכל להכנס בה וזוהי מ"י (בינה). ועתה הט אונך ושמע מה שאפשר לך לשמוע בדבר זה. כל מקום שנאמר בו עלה

(א) וסי' אז ישיר משה. אז רמז לבונה עם ה'ז' שלמה ממנה ואומר כי עד הבינה הגיע משה פסירתו ולא למעלה ממנה והולך ומרמז זה הסוד במספר הזאת של יוה"כ. שהבינה (ב) אחת בשני עננה מחקרת עם ה'ז' שעליה לחת. וזהו אחת ואחת ואח"כ מחקרת עם ה'ז' שמתים וזהו אחת ושנים עם החסד ואחת ושלש עם הפחד וכן כולם. וזהו סוד א"ז ח' ו' מלמעלה למטה וכן א"ז מלמטה למעלה מלכות וקשרת ביסוד וזהו אחת ואחת ואח"כ עד האחרון עד שמתהדרת עם הבינה הכוללת השמים שעליה. ואמר (ג) כי יום כפורים הוא. כולם כי מספר ההזאות היו בזה האופן ביום מעשים כי יו"כ הוא שהיום עמנו רומז לכפורים ממש שהוא הבינה כמכר במקומו בשער ח'. ומ"ם יאל והניחו על כן הזהב לא מלחמיו כדבר הספרים ואולי טעות סופר הוא לרגילותו בל' הפינים שאמר כן מיד אחר הזכרתו זה המספר. ונוכל לפרשו כי בזה המעשה ראה לחזור ולרמוז על המלכות בשני עננה כי אף אם נרמזה דרך כלל לרמזה ג"כ לעננה כדינה כמבואר בספר המערכות בסוף שער ההכנסה וכן הזהב רומז אליה כי היא הכנה אשר נעשה ימינו וזכה נועה ללדמיונות ממנה"ד: (ד) אלא כמלויף. פי' שלא היה מתכוין שהיה אחת למעלה בחודש של פרכת העליון והשבע למטה מאמלעוהא הלא רחשונה נמן חתלה כלפי מעלה והשבע התמים זו למטה מזה כל שמונה הזאות כמצליף כמנגד. פי' כפליה ב"ד המכה בצלופה זו למטה מזה שתינו מכה במקום אחד וכן הוא סדר הספירות: (ה) הם כפי שעלו במחשבה. פירוש כפי שעלו אליה הפועלים שהם הבינה והמלכות להפיק רצון ממנה לפעול הפעולה או הכריאה הנרכה: (ו) אבל צפיית המרכבה. פי' הרואה להשיג ולידע בענייני מעשה המרכבה אשר לשון ירידה: (ז) וחוזר ויורד וצופה במרכבה. פירוש בחזר ויורד בצפייתו מלמעלה למטה כדימיון הרואה לראות כל ענייני עיר גדולה שצריך לעלות למגדל גבוה ולנפות ממנה ולמטה אבל למעלה מן המעשה אין אדם יכול לעלות לקבל שפע אורו עד שיראה למטה עומה כי חפילו מרמ"ה לא הגיע לקבל שפע צפייתו אלא עד הבינה ומאורה האיר עיניו לנפות במרכבה לשער דבר שאין לו גבול דאף ששם הספירות האחרות אין שם גבול ושיעור מ"מ יש קצת בהם חסידים הדעת משא"כ בזה שאין בה גבול כלל להחפסם הכלל שהוא דבר

עלה במחשבה הוא לשון שתוק כי השערים ננעלו לפניך בדבר זה שהרי סתם וחתום בחדר העליון שאין כל בריה יכולה ליכנס בה והוא הדר המחשבה העמוקה הנקראת רצון באין גבול לכן כלום פוך מלדבר, והוא שאמר בענין רבי עקיבא בענין מראית משה רבינו עליו השלום כשראתה שהיו סירקין את בשרו ואמר זו תורה וזו שכרה אמר לו שתוק שכך עלה במחשבה כלומר שאלתך אינה במקום שתוכל להשיג בה דבר אלא שתוק ומה מעם שהרי כך עלה במחשבה, הרי היא במקום שאיך יכול לעלות לה וגם היא אין דרבה לדרת ממקומה ולצאת אליך לפי שהיא דבקה בעולם הרחמים בכתר עליון ואם כן שתוק, עתה מסרנו בדרך כלל גדול לכל מקום שתמצא כך עלה במחשבה כי הדברים סתומים ואין כל בריה יכולה להתבונן בהם לפי שהמחשבה אין בה צפיית כלל, ולפי שאין דרך להכנס אליה ואין לה תכלית וסוף וא"כ היאך יכול מי שיש לו גבול לשער דבר שאין לו גבול על כיוצא בזה נאמר (תהלים נג) מאד עמקן מחשבותיך, ובדבר זה נאחו ענין רשע וטוב לו צדיק ורע לו, ישתבח בעל הרצון אשר לא יושג תכלית כוונתו וחכמתו וכמו שאמרנו בענין רבי עקיבא שתוק כך עלה במחשבה, וסימן הדבר בזה המומור מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקן מחשבותיך, איש בער לא ידע וגו', בפרוה רשעים וגו', ומה מעם ואתה מרום לעולם יי, כלומר ברום המחשבה דבר זה ואין מי שיוכל להגיע לדבר שהרי כך עלה במחשבה, ואע"פ שאין כח באדם להשיג בדבר צפיית המחשבה הצדיקים יש להם קבלה לשמע און, לפיכך אמר בקמים עלי מדעים תשמענה אזני צדיק כתמר יפרה הרי הכל מבוחר ברמזים, (א) והוא מה ששאל מרע"ה להשיג הדבר בצפיית המחשבה ונעלם ממנו והיתה התשובה אליו (ב) (שמות לג) והננתי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם, ואין דבר זה ידוע לשום נברא, ואל זה רמז הכתוב (תהלים מ) רבות עשית אתה יי אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אניה ואדבריה עצמו מספר, ובכל מקום שאתה מוצא לשון נפלאות הוא דבר מוכסה מן הבריות ואין ידוע לזולתו יתברך, ועל זה כתיב (סג קלו) לעושה נפלאות גדולות לבדו בודאי ועל זה כתיב (איוב נג) נפלאות ממני ולא אדע והמלאך אמר למנוח (שופטים יג) למה זה תשאל לשמי והוא פלאי (ג) כלומר אין לי שם קבוע אלא במחשבה (שמות טו) נורא תהלות עושה פלא, (ישיה נב) פלא עצות מרחוק ואפילו במה שיש כח באדם להשיגו בזמן שהיא נעלם ממנו נקרא בלשון פלא, (דברים יו) כי יפלא ממך דבר למשפט, (ישיה נט) הנני יוכיח להפליא את העם הזה הפלא ופלא ואבדה חכמ"ת חכמ"ת ובינ"ת נבונ"ת תסתתר (הפלא ופלא), ועל כיוצא בזה נאמר (תהלים נג) מאד עמקן מחשבותיך בפסוק זה רמז לחכמ"ה ובינ"ה הכל אמור כבר ובפסוק זה נאחו סוד צדיק ורע לו רשע וטוב לו, והספירה הזאת נקראת **יראה** כלומר המגיע לחשוב במקום העליון והעמוק הזה הרי יש לו ליראה ולפחד פן יתבהלו מחשבותיו לריון ולהרהר יותר מן השיעור הראוי, ועל זה נאמר בספר יצירה כלום פוך מלדבר ולכך מלהרהר אם רין לכך שוב למקום החזירהו למקומו כי המקום הזה מקום היראה והפחד לחשב ענינו ועומקו ויעקב כשהגיע למקום זה הנקרא י"ש נתיירא ונתפחד ואמר (בראשית כח) אכן יש יי במקום הזה ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה, ואע"פ שספירת תפארת נקראת נורא הוא מפני שהיא עולה למעלה רום ונאחות בכתר בסוד הרצון שהוא סוד היראה, ומשה

ג"כ

שם לו גבול כמו שפירשתי למעלה גם כן בבינוי רלון: (א) והוא מה ששאל מרע"ה להשיג הדבר בצפיית המחשבה, כלומר הרצון נא את כבודך: (ב) והננתי את אשר אחון, כלומר ברלונ"י הפשוט שאין דרך ענין לשום נברא לדבר בו דבר: (ג) כלומר אין לי שם קבוע אלא במחשבה, כלומר כפי רלון המחשבה כפולתו:

וגם

ג"כ נאמר בו (עמ' ג) כי ירא מהביט בעומק מחשבתו ונתן גבול למחשבתו. ואשרי מי שהגיע למעלת היראה כמרע"ה, וכשבא י"י לגלות לישראל סתרי מצפוניו כשערי בינ"ה במתן תורה הזוהרים שלא יביטו אל העומק ההוא ר"ל שלא ישתו מחשבותם להרהר בעומק המחשבה שאין לה גבול ושייראו מנשת אליו וכן עשו שנאמר (עמ' ג) ויעמוד העם מרחוק ומשה נגש אל הערפל. ודע כי כל ישראל שעמדו בסיני מעלות ושיעורים היו לחשונותיהם כפי שנרמז בפסוק (ע' ד) ואל משה אמר עלה אל י"י (א) ונגש משה לבדו אל י"י והם לא יגשו. ולפי שיש כמה מעלות בהתפשטות המחשבה בספירת הרצון אמר להם שיגיע כל אחד לגבול הראוי לו וז"ש להם מרע"ה (ע' ג) כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו. הנני מפרש שני הפסוקים ברמזים. לבעבור נסות אתכם, בא לנסותם בכח מה שסובלים כמו שאמר כי לבעבור נסית אתכם בא האלהים כאדם המנסה חרב כמה כחו לחתוך, כך נסה אתכם האלהים כשנתגלה עליכם כדי שתנסו עצמכם לראות כמה כחכם להסתכל בגדולתו ובעוצם השגתו. וכשבאתם לנסיון ברחתם ואמרתם שאין בכם כח לעמוד במראה הגדול הזה כאמרו (עמ' ג) ותקרבון אלי בולכם וגו' ועתה למה נמות (ב) כי תאכלנו האש הגדולה וגו'. וא"כ מאחר שבא לנסות אתכם שתיראו כמה אתם יכולים לסבול מזה חשגתו ולא יכולתם לסבול מראה כבודו. מכאן ואילך יש לכם להתלבש יראה ופחד מלהרהר ולחשוב במה שאינכם יכולים להסתכל בו שהרי באתם לידי נסיון באותו דבר וברחתם ממנו לגדול תקפו וגדולתו. ולפיכך לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו מכאן ואילך שתהיו יראים להרהר בגדול השגתו ולהכנס לפנים ממחיצה שלכם פן תחטאו לשמים ותתחייבו כליות. וזהו פ' ובעבור תהיה יראתו על פניכם ומאחר שעמדתם בנסיון ויראתם מפני האש ואמרתם לי ועתה למה נמות לפיכך מכאן ולהבא תהיה יראתו על פניכם שלא תסתכלו חוץ לגבול הראוי להשגתכם, וא"כ התבונן בכל מקום שתמצא לשון יראה רומז בספירה הזאת שהוא מקום היראה כלומר שאין כח להתבונן במחשבה בו (ג) לפי שאין לו גבול ושיעור. והנני רומז (עמ' ד) ויאמר לאדם הן יראת אדני היא חכמה וסוד מרע בינ"ה, ואחרים רבים, כי חכמ"ה ובינ"ה רמזים בפסוק הזה, וכן (עמ' ד) עקב ענוה יראת י"י הענוה היא סוד חכמה שהוא קוצו של י' ועקב הקוין הוא אות הו"ד, ונאמר בפסוק אחר (ד) (עמ' ד) ראשית חכמה יראת י"י (עין צפרדס הקדוש) מה שעשתה חכמה עמרת לראשה עשתה ענוה עקב לסוליתה, כל זה בסוד אלו שתי הספירות הכתר והחכמה ושתיהן בסוד יו"ד שהרי בה נכללין הענוה והחכמה, והיראה נאחזת בין שתיהן הוא מקום החיבור והדבוק הרי אלו שני פסוקים מבוארים היטב. והפסוק השלישי הן יראת אדני היא חכמה כי היראה היא המעלה הגדולה במעלות, וא"ת והרי העובד מאהבה גדול מהעובד מיראה, דע כי האהבה והיראה הדבקים בעבודה הן ענין אחד כי היראה יש לה שתי פנים, יש יראה חיצונית ויש יראה פנימית, יראה חיצונית בעוד אשר לא השיג האדם גדולת י"י יתברך והוא

(א) ונגש משה לבדו אל י"י והם לא יגשו. הרי שהיה להם שיעורים אע"פ שנאמר להם עלה אל י"י אלה ואלהן קרב וגו'. (ב) כי תאכלנו האש הגדולה. פ' יצאו יראים מפני מה"ד לבלות מחשבתם ממש ולהלכה שלא היו יכולים לסבול הכח החזק והאור הגדול והע' נרמזים לחסודיות משני שריפת אש חולבת: (ג) לפי שאין לה גבול ושיעור. פירוש אין לה גבול ושיעור לפיכך מחשבת האדם זה כמו שפירשתי למעלה צדקו רצון ולכך יש לו לירא משגות עם מחשבתו. ונאמר (ד) ראשית חכמה יראת י"י. פירוש ראשית חכמה התחמנה היא יראת י"י אל י"י ראשית חכמה העלוהה כי היראה בין שניהם כמו שאמר כמחן מקום הדבוק והחיבור בין שניהם: וגדולה

שער מ

והוא עובד מיראת העונש והיסורים והיא יראה היצונית והרי הוא כמי שמונע עצמו מלהרוג או לגנוב מיראתו שמא יהרגו אותו והנה היראה הזאת איננה ודאית מ"מ היא כוונה טובה, אעפ"כ יש יראה פנימית גדולה מזו והיא היראה הבאה על דרך ההשגה כיצד אם זכה אדם להשיג מגדולת הבורא יתברך ועוצם נוראותיו והטובות והמעלות ומיני שפע והברכות האדוקות בעוצם השגתו ומעלתו, כששכיר מעלתו יכיר גרעון גופו שהוא רמה ותולעה אז יפחד האדם וירא מלמרוד במלך גדול כמוהו ויאמר מי הביאני עד הלום להכיר ולהביט מלך גדול ונורא מלך מלכי המלכים הקב"ה בהיותי בריה שפלה ונקלה ונבזה, מה אני, מה היי, להיותי ראוי לגדול מעלת מקום זה ונמצא שהוא ירא שמא לא יהיה הנון להתקבל בהיכל מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ונמצא בסבה זו משתדל ומתקן עצמו ומורז נשכתו ומייפה אותה אולי ימצא הן בעיני יי יתברך ויקבלהו לשמש בהיכל המלך, והנה בחיות האדם דבק ביראה זו נמצאת עצמו קשורה למעלתו שומר גופו ונשמתו שלא יפול בהם מום ונמצא שיתקן גופו ויטחר נשמתו ויוקק מוחותיו כדי שימצא הן בעיני אלהים חיים, וזו היא היראה שנאמר באברהם אחר עשר נסיונות שנתנסה בהן וכולן קבלם מאהבה, שנאמר (בראשית כג) עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה וזו היא המעלה שאין למעלה הימנה (א) וגדולה היא מאהבה וזו היא מדת היראה הדבקה בספירת אות י' שהיא סוד הרצון והמחשבה, ואחר שהודענוך זה יש לך להתבונן סוד היראה ההיצונית וסוד היראה הפנימית, יראה היצונית היא המונע עצמו מן העבירות ליראת תוקף העונש אבל לא יהיה דבק במצות עשה אותן שאין בהן עונש, ויראה פנימית היא אשר חושק לקיים מצות עשה כדי לקיים מאמר בוראו, אבל להרחיק עצמו מן העבירות הוא נקל בעיניו, ולפיכך ימסור עצמו וממונו ואשתו ובניו לעבודתו של מלך וכל זה מרוב התדבקותו בשם יתברך, והנה הוא סוד (דברים נח) והלכת בדרכיו ומה שדרשו בו מה הוא חנון אף אתה היה חנון מה הוא רחום אף אתה היה רחום כלומר הרגל עצמך להתקשט בתכשיטין הנחוגים בבית המלך כדי שתהיה ראוי להכנס בהיכלו ולשמש לפניו, שאילו לא תלבש אותן המלבושים ואותן התכשיטין לא יקבלוך בבית המלך, ומה הן התכשיטין הן כל מצות עשה למיניהן, וזהו סוד והלכת בדרכיו, וסוד (ויקרא יט) קדושים תהיו, וזהו סוד יראה פנימית, ואותה ירש אברהם בעקדה שהיא למעלה מן האהבה שהרי עבודתו של אברהם ע"י אהבה היתה תמיד כאומרו (ישעיה נח) אברהם אוהבי אהובי לא נאמר אלא אוהבי (ב) ואומר (מנחם ה) להנחיל אוהבי יש, וזהו העולם שהיה חזקה מתירה שלא יזכה לו כמו שאמר (ישעיה נח) אמרתי לא אראה יח יח בארץ החיים, וא"כ שמור הכללים הגדולים שאמרנו לך, בדרך זה יראה היצונית אהבה למעלה ממנה, יראה פנימית עולה למעלה מן האהבה, לפיכך אלהי אברהם הוא סוד יראה פנימית שהיא סוד חכמה אשר משם יניקת מדרתו שהיא הגדולה ובשעת העקדה בא להדבק בה כמו שנאמר (בראשית כג) כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה וזהו שאמר אלהים לפי שאין נכנסים למדה זו כי אם (ג) על ידי נסיון שהוא על ידי אלהים ולפיכך נקראת יראה שמא לא יצא מן הדין להכנס לה וחסיון על ידי אלהים וז"ל באברהם (בראשית כג) והאלהים נסה את אברהם, וכמעמד הר סיני (שמות י) לבעבור נסות אתכם בא האלהים, עתה פקח עיניך והתבונן בכל מקום שתמצא בתורה יראה לאיזה צד

(א) וגדולה היא מהנכנס, כי ההפך היא דבוקה בספירת החסד: (ב) ואומר להנחיל אוהבי יש, פירוש ש"י זה זכך לנחול כל מחמתו יש כמבואר לעיל בכינוי יש ובתחלת שער י': (ג) חלף ע"י נסיון שסוף ע"י אלהים, כי הוא

צד הוא נומה . אם לצד יראה היצונית שבה נקשרים כל מיני עונשים ומכות ונגעים , אם לצד יראה פנימית שבה נקשרים כל מיני שפע ואצילות ברכה-והיים , והמבין עיקר זה יבין מעלת אברהם אבינו ע"ה וסוד (הנסו יז) יראה י"י מהורה עומדת לעד , וכוד (צ זיג) אשרי איש ירא את ה' במצותיו הפין מאד , וכוד (צ קמ) אשרי כל ירא י"י ההולך בדרכיו כי פ' הפסוק מאחר שאמר אשרי כל ירא י"י מאי ההולך בדרכיו כלומר יראה שאנו אומרים במקום זה היא סוד יראה פנימית שהוא ההולך בדרכיו שהוא סוד במצותיו הפין מאד וכוד והלכת בדרכיו , ולפיכך פתח בשני פסוקים אלו באשרי לפי שהוא פרשה חביבה וכמה עיקרים גדולים תלוין במקום זה והתבונן בכל הפסוקים שנאמר בהן יראה , והספירה הזאת נקראת בתורה **עדרן** כלומר התחלת התפשטות המחשבה והמקור אשר משם נתגלו כל הספירות מכתר עליון , וזהו המעיין והמקור אשר ממנו נמצאים כל הנמצאים בהתגלות הספירות מכתר עליון . (א) ולשון עדן הוא לשון מקור אשר ממנו נמשך הדבר , והסוד (נחמיה ג) ונהר יוצא מעדן כלומר נהר יוצא מן המקור והמעיין שזהו לשון עדן כענין שרה כשנפסק ממנה המקור והורה לה אמרה אחרי בלותי היתה לי עדנה שנתחדש לי המקור . (ב) וכבר ביארנו ונהר יוצא מעדן זה בינ"ה , יוצא מעדן יוצא מן החכמה שהוא סוד המקור הנמשך מכתר עליון , להשקות את הגן להשקות ספירת מלכות , והבינ"ה שהוא סוד הנהר משקה המלכות שהוא הגן באמצעות ו' ספירות גדולה גבורה תפארת נצח חוד יסוד שהוא סוד ו' שבין אות ה' ראשונה של שם לה' אחרונה , וממלכות ולמטה הוא עולם הפירוד (טיין כהמניד דף יא) והיה לה' ראשים סוד ד' מהנות שכינה המתפרדות מסוד עולם הייחוד שהוא סוד (ג) ארבע אותיות ביחוד וד' ראשים בפירוד , ועתה צריכים אנו להודיעך מה שנאמר בתורה (עז) ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם , וכי היאך אפשר זה (ד) והרי אנו אומרים שהוא סוד עולם הכתר שהוא סוד עולם המחשבה שלא ראהו עין מעולם והיאך תאמר שהגן נטוע בעדן , (ה) ועוד הרי רבותינו ז"ל גלו הדבר בפרק אין עומדין (ו) א"ר יהושע בן לוי מאי עין לא ראתה זה יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית , רשב"ל אומר זה עדן שלא ראתה עין מעולם , וא"ת אדם היכן היה דר בגן וא"ת גן זה עדן ת"ל ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן עכ"ל , התבונן כמה גלו ז"ל במקום זה לומר כי עדן לחוד וגן לחוד , וא"כ היאך יתיישב פשוטו של מקרא שהרי לא נמרו לפרש בתלמוד , והנני רומז ויטע ה' אלהים גן בעדן נטע שרשי הגן שהוא סוד ספירת המלכות בעדן , שהוא סוד ראשית המחשבה שהוא סוד הכמה בראש והכמה בסוף שהכל יהוד אחר (ז) וזהו סוד הנטיעה , כיצד ה' אחרונה של שם נטיעותיה הולכות באות וא"ו ומשם מתפשטות והולכות עד אות ה' ראשונה ומשם יונקות מאות יו"ד (כודע שבזיך הסגלס

ד')

הוא האומר נשכ ונדון הם זה האיש ראו למעלה וטובה זו כמבואר למעלה בשער ו' בכינוי לשון מתוך כך בא לדין נסיון : (א) ולבון עדן הוא לשון מקור , בלשון יין מקור הוא עין : (ב) וכבר ביארנו , היינו לעיל בתחלת שער : (ג) ד' חוקיות ביחוד כו' , פי' ד' חוקיות שפי' שם רומזים ליחוד הספירות כנגדן יאלו אלו הד' רשמים בעולם הפירוד כנגד ד' רוחות העולם כאשר נתבאר בתחלת שער : (ד) והלא עדן אנו אומרים שהוא סוד עולם הכתר , כי הוא מהג' עליונות שם עולם הכתר : (ה) ועוד הכי רז"ל גלו הדבר , פי' גלו כי העדן והגן הם שני מעלה גן לחוד ועדן לחוד : (ו) אמר ר' יהושע ב"ל זה יין המשומר בענביו , פי' שביה נקרא כך כי הוא משומר מענביו כתר והכמה אשר נמשכה משם ומשומר מלשון משמרת ועין לא ראתה להשיגה כולה כי היא משומרת מששת ימי בראשית שלפניה ואין בהשגתה רק נטע על ידי הסביעות שהיא שבה דונמחה ויוצת ג"כ משומר מלשון משמרת ממש ונקרא יין מפני היותה קלה דין וגם הפחד והעפרות נקדוהו יין לטעם זה ועוד מפני כי ע"י מתפשטו ומתגלו כל הדברים שהיו כמוסין בסוד והספי' למעלה כמו שהיו משמח וכוה סבה להקפצות הקול והדבור ועליו אמר ישיה נוחה על היין וטענין שח"ל כנס יין יאל סוד ר"ל סוד הכמוס למעלה : (ז) וזהו סוד הנטיעה , ששרשו במקום חזק

ו'ד וסוף ת"ע) שהיא אות ראשונה של שם, וזהו סוד ויטע י"י אלהים נן בעדן שזהו סוד גדול כמסד וחתום בד' אותיות של שם, וכל זה מאיזה מקום נמשך, מקדם, זהו סוד קיצו עול יו"ד, אשרי היודע לבין הדרך בסדר מטע הנן מסוד ספירת המלכות עד ספירת החכמה שזהו סוד היחוד השלם האמתי (א) (יטעס ס) נצר מטעי מעשה ידי להתפאר אם תבין מה שרמוזנו תבין שהפסוק מתיישב על פשוטו ומה שדרשו ז"ל עליו מתיישב על עדן לא ראתה עין והנהר יוצא ממנו להשקות את הגן האמת כי כן הוא ואדם היה דר בגן לא בעדן. (ב) והטעם עין לא ראתה עכב כמה דברים בבריאה, ואם תזכה תקבל מפה אל פה קבלות עמוקות וסתומות בהם שרמוזנו במלת עדן כי הדברים שכתבנו בדמיון רמזים הם, וכבר רמזו ז"ל בב"ר עקרים גדולים בדבר זה, וצריך אתה להתבונן כי יש פסוק אחד מוקשה עוד והוא מה שאמר (יחזקאל כח) בעדן נן אלהים היית שמורה שעדן הוא הגן חגני מתיר קשרי הספיקות, (ג) חיר"ם מלך צור עלה בתחילת המחשבה שהוא עדן והוא ענ"ב (כ' כ"ס כי שם יין המסומר בענביו) (ד) וזהו ענין נסתר בכמה דברים בבריאה (ה) (בראשית ו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדם וזהו (ו) סוד בעדן נן אלהים היית משעלית במחשבה שהוא עדן יצאת דרך שרשי נטיעות הגן (ז) ונקבעת במקום שנקבעת, ואם תזכה תשמע קבלות עצומות בדבר זה מפה אל פה דברים שהם כבשונו של עולם, והגני רומולך (ח) דרך נטיעות הגן בעדן (ט) (סהלס ו) יריוון מדשן ביתך ונחיל עדניך תשקם, דע והאמן כי יש עדן לפנינו מעדן שהוא מקור כל המקורות וזהו סוד סתר הכתר אין סוף לעמקו והכל בדבוק אחד שלם וביחוד, והספירה הזאת (י) היא אות יו"ד אות ראשונה

אחד וטופו נוסה במקום אחד כן היא העטרת היא בתחילת המחשבה ובסוף המעשה דוגמת הולד שראשו למעלה וזבולו מהפך ראשו למטה וזהו חכמה בראש חכמה בסוף: (א) נצר מטעי מעשה ידי להתפאר, פ"ה הנוצר והיודע לבין דרך הנטיעה דרך הספירה שהוא סוד הו"ו הנה זה מתפאר למעלה ומתפאר למטה: (ב) והטעם עין לא ראתה, פ"ה ולכן אין לומר שהגן הוא בעדן ממנו ושהאדם דר בו כי עין לא ראתה אותו: (ג) חיר"ם מלך צור עלה בתחילת המחשבה שהוא עדן, כי פרשה זו נלמד עליו על שפשה עצמו אלוה ואמר אל אני מושב אלהים ישבתי כי עשה לו בתחבולה רמזות ד' (ו' ז') רקיעים וכמה כמו שדרז"ל צ"ל חלק יושב עליהם כאשר ראה חיר"ם ממעלה ומתקונם על ישראל ירא פן ישאר להם אלוה ויהיו השמים ואומותיהם נכנעים חמוד תחתם חשב בתחמתו לקטרג עליהם ולהטעות אותם כדי להוסיף מחמת מחשבת העטרת ועלה במחשבתו ככה עד תחילת המחשבה שהוא עדן מקום שרשי הגן עד תחילת הנביעה היורדת בעטרת לישראל וביקש לעקור את הכל ולנוסעו במחשבה חיונה אשר לו להגביר בכחות העומאה ולסלקה מכל השבעה שעליה ולהעמידה צ"ה היכולות העומאה כדי שיהיו הם המושלים וישראל תחתם, והיינו ז' רקיעים שחיקן וטעמה אלוה בעצמו שחפס אומות אלוה להמשיך דרך השפע למקום אחר וללקח ליצירות שבע הבנינים ממקור נביעתם שהוא העדן כמו שאמר ובהר יונת מעדן וכל זה עשה ויכול להקטרגו כי היו ישראל אז עמ"ז ודרך נחש עלי צור כמו שפירס למעלה בתחלת השער וגם הטעה אותם אחריו בתחמתו כענין מה שנתפתה לנחש ואדם לתוה וזוהו הוסיף לעכב כמה דברים טובים שהיו מוכנים בבריאה לנא עדיין בעולם כמו שעכבו ג"כ אדם וחוו: (ד) וזהו סוד נסתר בכמה דברים בבריאה, שיכולים אלו הכחות לעכב ולגזול אותם, בסוד (ה) ואלה המלכים אשר מלכו באלדוס, כי כזוונת תחילת הנביעה היסדה להיות אלו המלכים עומדים אחורי אצילות העטרה לפני מלך מלך לבני ישראל כאשר עלה בתחילת המחשבה לבדוא את העולם צדין העומדו לארוב במסתרים ומשתאפו בניו שיוכלו לחסוף ולגזול הטובה שהיתה מוכנת להיטיב להם כמו שהארכתי בשער א' בכניו בשר שבע, ועו"ז (ו) הסוד אחר בעדן נן אלהים היית, שהיה מחשבתו בעדן ובגן כאשר שכיין לנאח דרך שרשיו ולקובעם במקום אחר ויכול להם, וזהו אומרו (ז) ונקבעת במקום שנקבעת, כלומר בדרך לא נכון, וחזר ורמז זה בדרך כלל באומרו (ח) דרך נטיעות הגן בעדן, כלומר דרך נטעי שרשי הגן שהיה ספירת המלכות בעדן שהוא סוד ראשית המחשבה שהיא החכמה כיון שניצר למעלה וא"כ מלך זה הנה הגן מעדן ולכן אין להקשות אף אם נראה פעמים פסוקים יורו לנו שהעדן הוא הגן או הגן הוא העדן או ששם צ' דברים, ומרמז עוד כזה (ט) יריוון מדשן ביתך, שהיה העטרת כי נחל עדניך שהיא ממקור החכמה תשקם כלומר משקם שרשם: (י) היא סוד הו"ו אות ראשונה של שם, והחכמה היא ג"כ הראשונה להיות נאלל מנאלל ודקוה

ראשונה של שם והוא המקור אשר עדיו יגיעו כל הנחלים וכל מיני החפץ ומשם ולמעלה עולם הרחמים הנגמרים הכל כתום וחתום אין לחשב ואין להרהר לא מעט ולא חרבה. כי בחבורנו זה יש לנו ראיות ברורות מכל מה שנודיעך הן ברמו הן בפירוש. וכשאנו מתכוונים ביהוד השלם עד שאנו מגיעים לסוד אות יו"ד וכשהגיעה המחשבה עד יו"ה שם אנו מייחדים הכל בקוצו של יו"ד. מכאן ואילך אין לך רשות להרהר עד פה תבא ולא תוסיף. וכל המעביר על מהשבתו מן המקום הזה כאילו (א) לא הם על כבוד קונו וראוי לו שלא בא לעולם. ודע והאמן כי המכין סוד אות יו"ד של שם יתבונן סוד הפסוק שנאמר (תהלים קמו) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון אל תקרי ידך אלא יו"דיך (ב) בשעה שהאדם מכין ביהוד יתבונן בפתח היו"ד ויבין היאך הרצון נמשך לעולם החיים שהיא הבינה (ג) ומשם והלאה לך יהו"ה הגדולה והנבירה והתפארת והנצה וההוד. ואז יסוד ומלכות מתאחדים כאחד ונמצא העולם ביהוד שלם. ואז חכמה מצוייה בעולם. (ד) ואז שבעת ימי המלואים נמצאים על מתכונתם וכבוד יהו"ה יתברך נראה בשמיני ואז הכל בתיקון שלם אשרי עין שיכולה להסתכל בעומק הדבר הזה שעליו נאמר (יבשה מז) ויאמר לי עבדי אתה (ה) ישראל אשר כך אתפאר. והיודע סוד אות יו"ד בשלימות ג' אותיות יבין היאך שלש ספרות עליונות מתאחדות בנקודת אות יו"ד וגם היא מושבת מבפנים ברכות לאות וא"ו ומאות וא"ו מקבלת שפע ברכות אות דל"ת שהיא סוד יהוד ה' אהרונה (ו) ברביעי בחמשה לחדש. וכמדרומה לנו כי די לך בזה המועט שרמזנו לך בשער זה בסוד יו"ה יתברך ובשאר כנוייו שהוא נקרא בתורה. ומתוך מה שכתבנו בעניניו יתבאר לך שאר עומקיו ומסתרייו בענין שתבין דבר מתוך דבר. וה' יתברך למען רחמי והסדיו יורנו הדרך אשר בה נתקרב אל אמתתו בן יהי רצון אמן :

יה. יש. חכמה. רצון. עומק המחשבה. עומק רום. יראה. יוד ראשונה של שם. מהשבה. עדן. אבא. פלא. פליאות חכמה. תעלויות חכמה. חכמה עילאה.

ודעוקה לראשונה בזה זה בלא פירוד בסוד האות וקונו : (א) לא הם על כבוד קונו. פירוש כי הרוצה לבא ולראות בסתרי המלך הכי הוא מעיו פניו כנגדו ואינו הם על כבודו וא"כ הוא חייב מיסה כמורד במלכות. ולכן אמר רח"ו לו שלא נברא : (ב) בשעה שהאדם מכין ביהוד יתבונן בפתח היו"ד. וע"ז ארז"ל אל תקרי ידך אלא יו"דיך כי ממנו פותח להמשיך הדאון וההיחס עד סוף כל הספירות כדיבוק אחד. וזהו אומרו (ג) ומשם והלאה לך ה' הגדולה והנבירה וכו'. כי בפסוק זה נרמז ג"כ כל הספירות ביהוד כי יו"ה האמור כאן רמז לשלש עליונות אשר להם הגדולה והנבירה כו' וכי כל רומז לסוד פתח בני' כי כל ונקרא כל ולהם הממלכה ר"ל המלכות שהיחס בהחלת הניחשבה והבן כי בסוד אורח י' גם כן שלשון בקונו העליון וגופו ועוקיו התחתון מתחבר לעוקן העליון שנזכרו וזהו שהעיד הרב להבין בסוד אות יו"ד, ומה שהזכר בסמוך. והיודע סוד הוא יו"ד בשלימות שלש אותיות. ר"ל ג' אותיות של יו"ד במילולו שפיר כי ג' עליונות מתאחדות בנקודת אות יו"ד והיא מושבת ברכות לאות ו' כי היא מתדבקת בעוקף לעוקן שלה כמו שביארנו ומאות ו' לד' : (ד) ואז ז' ימי המלואים וכו'. פירוש ז' הימים העליונים מהבנין ולמטה המלאים משפע וברכה והשמיני היא המלכות : (ה) ישראל אשר כך חספאר. כי הוא חספאר אז חספאר בכל מלבושים כמבואר בשער ה' בכינוי חספאר : (ו) ברביעי בחמשה לחדש. פירוש שהיא מדה רביעית ואות רביעית של שם שהיא הה' והיינו בחמשה והיא הידועה של לבנה כמו שנבאר זה כולו בשער ה' בביאור ה' כנויים :

ביארנו בשער הראשון היאך שם יהו"ה הוא עומד באמצע שני השמות שהם אחי"ה אדנ"י ושם אדנ"י הוא אוצר לקבל כל מיני השפע הבאים משניהם. והנני מבאר דע כי בהיות שם אחי"ה למעלה בעולם הרחמים ובהיות שם יהו"ה באמצע בעולם המשפט ובהיות שם אדנ"י למטה בעולם גמר דין צריך אתה לדעת היאך פועלים בהתחבר אלו לאלו (א) או בהיות כל אחד מהם פועל בפני עצמו. דע כי פעולת השם העליון שהוא אחי"ה הוא פעולת הרחמים הגמורים והוא השם המטיב והנותן מתנת הנם ומרחם שלא מצד הדין אלא מצד הרחמים הגמורים כמו שאמר (שמות לג) וקראתי בשם יהו"ה לפניך והנחתי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם. את אשר אחון ואת אשר ארחם הכל כפי הרצון שאין בו ידיעה לכל נברא. ובמדת השם הזה שכולו רחמים שהוא אחי"ה יצאו ממצרים. וצריכים אנו לפתוח לפניך שערים אשר בהם תכנס לכמה עניינים גדולים נאמר בתורה בדרך סתם ואין בני אדם חוששים לפקוד עיניהם ולראות כמה כרגליות ננוזים באותן המקומות. ואלמלי נפתחו עיניהם היו מוסיפים אומין בטחון בשם יתברך שהודיענו כמה דרכים אשר בהם נכנסים לכמה חדרים שנסגרו עליהם השערים וכולם מלאים מיני נחמות ושפע ברכה וגמול טוב וכמה מיני שמחות. והנני מבאר. דע כי השם יתברך תיקן במרכבה כמה בתי דינים קבועים לדון בהן הבריות וכל אותן הדינים אמת ומשפט ישר אין בהם נפתל ועקש. (ב) וכבר ביארנו בשער הששי בשער יהו"ה שכל בני העולם נדונים בב"ד הגדול העומד בין שם יהו"ה ובין שם אלהים, והיאך דנים את האדם על כל מעשיו, וסוד מעביר ראשון ראשון, וסוד מטה כלפי חסד, וסוד ארך אפים קודם הדין, ורב חסד בשעת הדין, ואמת אחר גמר דין וגלינו בהם כמה סתרים עליונים. וסוף סוף אם האדם חוזר בתשובה קודם שיגיע לו עונש הדין מקבלים אותו ואם לאו הדין פוגע בו ע"י ב"ד התחרון הנקרא אדנ"י. וצריכים אנו להודיעך גדולת רחמי השם יתברך על הבריות שהודיענו סתרים עליונים שאע"פ שכני העולם נדונים בב"ד של מעלה וראויים לכל מיני עונשים יכולין להתחתונים להפוך כל אותו הדין והעונש לטובה וזהו שאמר (שמות לג) צדיק מושל יראת אלהים, ופירשו בו מי מושל כי צדיק שאני גזור נזירה והוא מבטלה. כיצד דע בשעה שיש צדיק בעולם שהוא ראוי להתבונן בתפלתו ולהתבונן עד עולם הרצון והרחמים אע"פ שנגזרה נזירה בב"ד של מעלה כשאותה תפלה של אותו צדיק עולה עד הכת"ר אזי נפתחים שערי עולם הרחמים, וכשיפתחו כל אותם הדינים שנגזרו מתבטלים לפי שמאורות הרחמים הופיעו ונתמלאו כל הספירות רחמים ומיני שפע ברכה ואצילות ואין בכל הספירות באותה שעה מקום שיהיה מחזיק דין ואין שם מדה מחזקת כעם ורוגז לפי שהאל עומד בשמחה וברצון (ג) ועברו כל פני זעם ונתחפכו כל בעלי הדין לרחמים. וכל המדה הזאת שופעת הרחמים הגדולים המשפיעים דרך י"ג צינורות העליונים (פי' ס"ג י"ג) תקוני דיקנא קדישא כ"ג) ב"ג מדות אשר בעולם המשפט. וכל זה איננו מצד גזר דין אלא מצד רצון ורחמים ואע"פ שאין בני העולם ראויים לכך מאחר שאותו צדיק גרם להיות שערי רחמים פתוחים האל מתנהג במדת רחמים שלא מצד הדין וזהו והנחתי את אשר אחון אע"פ שאינו מצד הדין ורחמתי את אשר ארחם אע"פ שלא יצא מן הדין. שהרי כשיזופיע פני הרחמים מהבשר כולם נהפכים לרחמים. וזה הענין יהיה מצד התפלה וגם מצד עשיית קצת מצות

בשער הא'. היינו נחלתה השער בציבור אדני: (א) לו בהיות כל אחד מהם פועל בפני עצמו. פירוש פועל דין לפי שם אחי"ה הינו נחלתה עליהם ברחמים גמורים כמו שמבאר והלך: (ב) וכבר ביארנו בשער הששי. היינו נחלתה השער ושאר העניינים בשער החמישי בציבור כנוי שם אלקים ונחלתה שער ז': (ג) ועברו כל פני הזעם ונסכסכו

מצות שהן גורמות להיות שערי עולם הרחמים נפתחים (א) כגון נשיאות כפים וסוד הקמורת ושאר מצות כיוצא בהן. ובעת שנפתחים שערי עולם הרחמים אז נקרא עת רצון כלומר באותו העת כל העולמות למעלה ולמטה מלאים חסד ורחמים ורצון ואין שם דין ועונש לא מעט ולא הרבה. והשם יתברך בשעה שנתרצה למשה לבקר על עונותיהם של ישראל מכר לו מתנה לפתוח עולם הרחמים בעת הכעס ולהפך כל מדת הדין לרחמים גמורים ומכר לו י"ג מדות של רחמים וז"ש רז"ל ברית כרותה ליו"ג מדות שאינן חוזרות ריקם ובזמן שמזכירים אותן לפניו חוזרת מדת הדין לרחמים וסולה עונותיהם כמו שארז"ל מלמד שנתעטף הקב"ה בשליח צבור והראה למשה בסיני ואמר לו כל זמן שישראל חוטאים יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם עונותיהם. והמבין מה שאמרנו (ב) יבין עומק מה שגלו בהלכה זאת. ואחר שמסרנו בידך זה העיקר הגדול יש לנו להודיעך כי בשהגיע הזמן שאמר הקב"ה לאברהם לגאול את ישראל ממצרים לא היינו ראויים לגאולה כמו שגילה הסוד הזה יחזקאל (יחזקאל כ) ביום בהרי בישראל ואשא ידי לזרע בית יעקב ואודע להם בארץ מצרים וגו' ואומר אליהם איש שקוצי עיניו וגו' וימרו בי ולא אבו לשמוע וגו' ואומר לשפוך חמתי וגו' ואעש למען שמי וגו'. מה עשה הקב"ה ראה שהגיע הקץ וראה שלא היו ישראל ראויים לגאולה אז נתגלו פני הכתר הוא עולם הרחמים הגמורים ואז נתמלאו כל הספירות וכל הציגורות חסד ורחמים ועברו פני הזעם שהרי כל הספירות היו עומדות בשמחה ובהודיה שהרי נתגלו פני הרחמים הגמורים והיו שאמר הקב"ה למשה (שם ג) כה תאמר לבני ישראל אחי"ה שלחני אליכם כלומר עולם הרחמים הגמורים נתגלה על כל הספירות והופיע שם אחי"ה ונהפכה מדת הדין לרחמים ובסכה זו אתם נגאלים כי לא הייתם ראויים לגאול מצד מעשיכם הרעים אלא שהגיע הקץ ונתגלו פני הרחמים וכשם הרחמים שהוא אחי"ה אתם נגאלין אע"פ שאינכם ראויים לכך לפי שזה השם שהוא אחי"ה שהוא עולם הרחמים עושה חסד ומטיב ומרחם והונן שלא מצד הדין כמו שנאמר והננתי את אשר אחון. והיו סוד שמסר הקב"ה למשה כגאולת מצרים. והמבין מה שביארנו בשער זה יוסיף בטחון ושמחה וידע כמה הם רחמים של השם יתברך על בריותיו ויותר על ישראל שהוא מטיב להם והונן ומרחם עליהם בהתגלות עולם הרחמים אע"פ שאינם ראויים לאותם הרחמים והיו ענין יציאת מצרים והמעם שהזכיר בה אחי"ה. ואחר שביארנו ויש יהו"ה יתברך דן את בריותיו אנו להודיעך כי בהיות שם אחי"ה מסתתר בהביונו ויש יהו"ה יתברך דן את בריותיו כפי הדרך שביארנו בשער הששי אז הדין נגמר בטוב וברע. ואם ה"ו נרמו ישראל ונפסק הדין בבית דינו של יהו"ה יתברך ויצא מן הדין שספירת יסוד ראוייה להסתלק ממדת המלכות אז היא עת ההרבין והגלות ונקראת עת רעה. והו שאמר הכתוב (שם ו) מפני הרעה נאסף הצדיק ואז נשארת ספירת מלכות הנקרא אדני"י יבשה (משפט שהוא לאורך הגבולאים ולא משפט שהוא לאורך עומקם לא יחסר לעולם שנין בלתי נכס משפט טל) מכל טוב עליון ומתמלאת מכל מיני דין ועונש ומיני טשחות. אוי לבריות שפונעת בהן באותה שעה שאין מי שימלט מידה וגומרת הדין באף ובהימה ובקצף גדול. אבל בהופיע שם אחי"ה יתברך וירדו הרחמים דרך הציגורות לשם יהו"ה אז כל הספירות מתוקנות וכל הציגורות מתישרים והולכים בהם מיני שפע ורחמים וברכות לשם אדני אז היא עת רצון. ואז ספירת המלכות מקבלת כל מיני שפע וברכה

משם

והפכו כל בעלי דין לרחמים. כתבנו לעיל בשער ה' שביארנו כינוי שם אלסים: (א) כגון נשיאות כפים. כמו שכתבנו בסמוך. וסוד העניין במגפת עדה קרה שערס אהרן בקמרת: (ב) יצין מונח הסלכה זו. כי כוונתו בעיון השם שהם המיוחד מעוטף ומסובב ב"ג מדות והכלה לו שיעשו כסדר הזה כלומר שיחזרו לעורר עליהם מלמטה

כסדר

משם אהי"ה ומשם יהו"ה ואז כל ברואי עולם עליונים ותחתונים בשמחה ובששון ובכל מיני נחת רוח ונמצא כל העולם מלא שלום ורעות. (א) והיודעים לסדר שלשת המערכות האלו בזמן הנביאים והתנאים והאמוראים היו דוחין כל גזירות וכל מיני פורעניות והיו עומדים לישראל מן הצנה וסוחרה, והיו מכוונים ומתקנים צינורות יהו"ה יתברך להיות נמשכים לשם אדני והיו עולים בתפלתם עד מקור הרצון (כ"ט) והיו פותחים שערי עולם הרחמים והיו הספירות מתמלאות שפע ורחמים ואור שאין לו סוף ושיעור ז"ש (הכלל ז"ה) אל י"י ויאר לנו. וצריך אתה לדעת ענינים גדולים נרמזו במקרא ואין בני אדם מתעוררים לשית לב עליהם. דע כי בהופיע אור עולם הרחמים כמו שכתבנו יופיעו עמו כל מיני טובה ורחמים והיים. אימתי בזמן שפני הכת"ר מסתכלין את פני עולם המשפט וז"ש הכתוב (מל"ו) באור פני מלך חיים. ובכל מקום שאתה מוצא בתורה אור פנים למעלה הוא הסוד בהיות שערי עולם הרחמים הגדולים נפתחים וכל הספירות מתמלאות רחמים וחיים ואז כל העולמות נחמד ורחמים ואין כה בכל בעלי דינים לפגוע בשום בריה בעולם מצד הדין ועונש כלל. וזהו הסוד שאמר (הכלל ז) רבים אומרים מ"י יראנו טוב נסה עלינו אור פניך יהו"ה (כ"ט) אל יהו"ה ויאר לנו. (הכלל ז"ה) האירה פניך על עבדך (כ"ט) כי צדיק י"י צדקות אהב ישר יחוו פנימו פניו מיבעי ליה אלא בהיות עולם הרחמים ועולם הדין מסתכלין פנים אל פנים אז הכל ברחמים ובשלימות. הנני מבאר, ברוב רחמי השם יתברך על ישראל צוה לכהניו המקודשים לכרכם ולפי שאפשר שלא יהיו ישראל הגונים לקבל אותה ברכה שמא יהיו מלוכלכים בכל מיני חטא ועון שמא ח"ו יקטרגו עליהם בעלי הדין הקשה ויאמרו שאין ישראל ראויין לאותה ברכה מאחר שיש בהן חטא ועון המעכב את הברכה. מה עשה הש"י מסר ביד כהני המקודשים מפתחות עולם הרחמים ואמר להם כל זמן שאתם באים לברך את ישראל פתחו שערי הרצון והכתר כדי שיתעוררו רחמים העליונים ויפתחו שערי ההסוד והרצון והרחמים הגדולים ויהיו כל העולמות בשעה שאתם מכרכים את ישראל כולן כהפין וברצון ובחסד וברחמים ולא יהיה שם מעכב ומקטרג על הברכה, שהרי בשערי הרחמים נפתחים ופנים עליונים מאירים בפנים התחתונים באותה השעה אין כה במקטרג ולא כבעל דין למעלה לעורר דין ולא עונש ולא לקטרג שהרי כל העולמות אהדים וכולם בברכה ובשלמות וברחמים והלכו פנים של זעם ואז כל הפנים מאירים. וזהו סוד שצוה בברכת כהנים ואמר (נמנ"ג ו) כ"ה תברכו את בני ישראל כ"ה בשם המפורש הפותח שערי העליונים ואז כל הפנים מאירין. ומה אתם אומרים יברכך י"י וישמרך, ולקיים הברכה יאר י"י פניו אליך ויהנך מהו יאר י"י פניו אליך ויהנך כלומר בשעה שיופיעו הרחמים הגדולים מן הכתר העליון שהם הפנים הכאירים לכל הספירות באותה השעה יגמור רצונך וימלא חפצך מכל צד. ואם הוא אינו מן הדין שאין אתה ראוי לרחמים יתן לך מתנת חנם ואע"פ שאינך ראוי כי זו היא דרך הרחמים העליונים והפנים המאירים לתת מתנת חנם לנבראים כמו שנאמר והנחתי את אשר אחון (ב) וזהו סוד יאר י"י פניו אליך ויהנך והבן זה מאד. והנה זה מפתח שבו תכנס לכמה חדרים בתורה אשר ננעלו עליהם השערים ואשרי הזוכה והעם אשר יתן להם י"י יתברך מתנה גדולה כזאת. והמבין זה יבין מה שאמר ברו"ה בענין גזר דין דצבתי או דיחיד שהוא נקדע. ומה שאמר בתורה (דברים ז) ומי נוי גדול אשר לו אלהים קרובים

כסדר הזה: (א) והיודעים לסדר ג' המערכות הללו. פירוש משם אהי"ה לשם יהו"ה ומשם יהו"ה לשם אדני: (ב) וזהו סוד יאר י"י פניו אליך ואח"כ ויהנך. פירוש לשון מתנת חנם:

קרובים וגו'. והנני רומז (יבשים נה) דרשו ה' בהמצאו הרוצה להשיג חפצו ולקרוע גזר דינו ידרוש י"י יתברך בהמצאו בסוד הכתר העליון שהוא עיקר מציאות קדמון אשר מאמתתו נגלו הספירות וזהו דבר עמוק. ועדיין תבין בו עיקרים גדולים בע"ה יתברך. ובמלת קדם נבאר בשער זה בע"ה יתברך דברים מגלים כמה סתרים בענין זה, עתה פקח עיניך וראה מה שמסרנו בידך בשער זה ותוסיף במחון גדול ותוחלת ותקוה, ותדע ותשכיל כמה היא תועלת התפלה והתחנונים, וכמה הוא גדול כח המצות שיכולין לפתוח שערי עולם הרחמים ולקרוע גזר דין לדחות כמה מיני עונשים וגזקים. וכשתהיה בוטח בשם יתברך במחון בלב שלם (סג נה) או תקרא וי"י יענה, והבן מה שאמר (סגס סג) יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה וגו', ופירוש הפסוק יקראני במדת הרחמים הגדולים ואז אענהו עמו אנכי בצרה אהלצו ואכבדוהו. שחרי בשעה שאדם נענש למטה כביכול יש לקולו בצינורות למעלה. (א) והנני רומז (דברים לב) צור ילדך תשי. (אכ"ב ב) השיב אחור ימינו. (יבשים סג) ככל צרתם לו צר. וזהו סוד עמו אנכי בצרה. ואומר בסוף הפסוק אהלצו ואכבדוהו מהו ואכבדוהו במקום זה אלא ענין גדול מפרש לא די לו לצדיק הקורא שאהלצו מצרתו אלא מאחר שיופיע עולם הרחמים הגדולים ואז כל הספירות העליונות והתחתונות מלאים כל מיני שמחה וברכה וכל מיני אצילות כל זה היה סבת זה הצדיק שפתח שערי עולם הרחמים. ומאחר שגמר להיות כל הספירות מתברכות בשבילו ראוי הוא לנהוג בו כבוד מלמעלה ולמטה בסוד (סג נה) נגד זקניו כבוד (מכ"ג ג) כבוד חכמים ינחלו. והנני רומז ואכבדוהו אדבקוהו (ב) באור הנקרא כבוד והבן זה. אמנם יש לך להתבונן בכל מה שביארנו בשער זה כי שם אהי"ה הוא סוד עולם הרחמים הוא סוד הכתר העליון והוא הרמז בקיצו של יו"ד של שם יהוה יתברך וממנו ישאבו כל הספירות עד הגיעם לספירת המלכות שהוא סוד אדנ"י, ובע"ה אם תזכה עדיין תשמע בשם אהי"ה קבלות עמוקות ונסתרות ואין כוונתנו להאריך בענין זה יותר משיעור זה עכשיו. והספירה הזאת נקראת בתורה במקומות הרבה בדרך רמז **הו"א**. והנני נבאר. דע כי בהיות ספירת הכתר נסתרת ונעלמת (ג) אין מי שיוכל להתבונן בה דבר כי אם ע"י שמיעת האזן ולא ע"י ידיעה (ד) כדמיון מה שאמר (אכ"ב סג) אברון ומות אמרו באזנינו שמענו שמעה אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה. ולפי רוב התעלמותה נקראת בתורה בלשון הוא כמי שאינו עומד לנכח הפנים. (ה) כיצד כבר ביארנו כי הכתר עליון הוא אהי"ה, וכן האמצעי הוא יהוה יתברך, וסוד המלכות הוא אדנ"י כל אלו הג' ספירות הן סוף וראש ואמצע. לכל אחת מהן יש בתורה לשון ידוע שרומז על אותה ספירה. כיצד שם אהי"ה נרמז בתורה בלשון הו"א כמי שאינו עומד פנים בפנים לפי רוב התעלמותו. ואל

(א) והנני רומז לזר ילדך משי השיב אחור ימינו. כל זה מבוחר למעלה בשער ו' בכינוי נצורה. וענין ככל נרחס לו זר ועמו אנכי בצרה יובן כמה שפירשתי לעיל בענין ליקוי ספירת המלכות וסולוהו וענין סג : (ב) באור הנקרא כבוד. היא השכינה שנקראת כן ע"כ שהיא כלולה מל"ב נתיבות חכמה עליונה ונקראת גם כן כבוד"י יהוה בכל מקום : (ג) חין מי שיוכל להתבונן בה דבר כי אם על ידי שמיעת חוץ. כלומר על דרך הקבלה והשמיעה חוץ מפי חוץ עד הנביאים ששמעו מהשם יתברך וגם הם שמעו עניינים מפי חלל לא הציגו וידעו מהותם ועומותם שהרי אפילו מרע"ה לא הציג חלל עד שער החמשים מהביות. ומה שאמר (ד) כדמיון מה שנאמר אברון ומות אמרו באזנינו שמענו שמעה וגו'. רישא דעניינא וההכמה מחין המלא ומחין חבוא כלומר היתעלמות החין (כ) שאין לדעת מקומה ועלמותה בשם ידיעה והכנה כלל ואף אברון ומות שהם הממס הקדמונים אמרו לנו כי גם הם שמעו שמעה מאחריהם ולא יוכלו להאזין להבין בה כי אם אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה כמו שנכתב זה למעלה בשער ט' בכינוי חכמה ולא בחכמה כן נכתב למעלה הימנה לא כל שכן : (ה) כיצד כבר ביארנו. היינו נשער

ואל זה רמז בכמה מקומות בתורה לפי שזהו עולם הרחמים וממנו יבאו כל מיני סליחה וכפרה כמו שביארנו בשער זה, והוא מעביר כל מיני דינין קשים ומבטלן בהתגלותו, ולפיכך אמר (מלכים טו) והו"א רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו, ואם תתבונן בפסוק זה תראה כמה דברים שפירשנו בשער זה שכולן נכללים בזה הפסוק. ואל זה רמז (דברים לג) צדיק וישר הו"א, וכן בשאר כל המקומות שתמצא לשון הו"א מדבר בשם יתברך יש לך להתבונן בעומק רמזיו כיצד הוא ראוי להתבונן, וכן (י) הו"א תהלתך והו"א אלהיך, (מלכים ג) כי הו"א אלהינו ואנחנו עם מרעיתו, (מלכים יח) יי' הו"א האלהים, וצריך להתבונן בכל התורה בביצא באלו המקומות ולדעת כיצד ספירת הכתר מתגלית בשאר הספירות בכל פסוק כפי שהוא רמזו ולדעת מה טעם קשר הו"א עם תהלה והו"א עם אלהים כשאמר הו"א תהלתך והו"א אלהיך אשרי און שומעת להבין דבר זה, וכבר הוא ידוע למקובלים מהו תהלתך ומהו אלהיך (א) כי במקום זה רמזו על צדק עליון ועל צדק תחתון שהן סוד שתי ההי"ן של שם המיוחד שבהן כל הספירות נקשרות, ולפיכך אמר לשון הו"א עם כל אחת מהם (ב) כלומר שבעולם הרחמים נתגלה לישראל בצאתם ממצרים ובה מתנהג עמם במדבר כאומרו (במדבר יד) אשר עין בעין נראה אתה יי', וזהו סוד (יחזקאל כ) ותחם עיני עליהם משחתם ולא עשיתי אותם כלה במדבר, וזהו טעם המן, והבאר, והשלו, וענני הכבוד, ושאר ניסים ונפלאות שבמדבר, לפיכך נאמר הוא תהלתך והוא אלהיך, (ג) שאלמלא שספירת הרחמים הנקראת הו"א היתה נגלית תמיד במדבר על ספירת אדנ"י והיתה משפעת לה ברמותיה ואור הפנים והרחמים כמה פעמים עשתה ספירת אדנ"י לישראל כלה במדבר, (ד) וזהו סוד (במדבר יד) ועתה יגדל נא כח אדנ"י כאשר דברת לאמר, ואומר (ט) יהו"ה ארך אפים ורב חסד, כמה עמוקים כלולים במקומות הללו, וזהו סוד שאמר (דברים י) הו"א תהלתך והו"א אלהיך, ולפיכך אמר לחלן בפסוק זה אשר עשה אתך את הגדולות ואת הנוראות האלה אשר ראו עיניך, ובדרך זה צריך אדם להתבונן בכל מקום שנאמר בתורה בענין זה לשון הו"א כי הדבר רמזו בקשר ספירת עולם הרחמים עם שאר הספירות (ה) ודבר זה עמוק עד מאד צריך אדם למסרו בקבלה פה אל פה לדעת הדרך אשר ילך בה להתבונן כיצד ספירת הרחמים נגלית על שאר ספירות וכיצד הוא מהפך מדת הדין למדת רחמים, וכל זה ברמזים שבאו בתורה בלשון הוא, וכן מה שאמר (סג ג) ראו עתה כי אני הוא וכמה ביוצא בזה, ואחר שביארנו לך קצת הרמזים בספירת הכתר הנקראת הוא צריכים אנו לומר לך כי

ספירת

בשער ה' בכתובי חסד: (א) כי במקום הזה רמזו על זקק עליון וזקק תחתון, כי זקק עליון (ציה) נקראת ההלה כמבואר במקומה בשער ח' וזקק תחתון (עטרת) נקראת ג"כ אלהים ע"ש קבלתה מן הגבורה כמבואר בסוף שער ח': (ב) כלומר שבעולם הרחמים נתגלה לישראל בנאחם ממזרים, כלומר שספיר ציה הכתוב גי בעולם הרחמים שהוא הכתר ונתגלה להם בנאחם ממזרים ולכן עשה להם חס הנפלאות הגדולות והנוראות במדבר כי התנהג עמם אז עין בעין שהופיע עליהם צינן הרחמים הגדולים ולפיכך הוריד להם המן כי המן הוא מתולדות האור הזה העליון שנתחשם בלשון הגבורה ויסבך כמבואר לעיל בסוף שער"ה וכד"א בדרת הטל על ההמה ידו המן עליו כי כפל הו"ה לישראל ש"ל מדת הוא הו"ה כעל ומשם הורד המן וכן עשה להם כל שער הנסים אע"פ שלפעמים לא היו כהוי"ס לכך, וזהו אמרו (ג) שאלמלא שספירת הרחמים נתגלית תמיד במדבר על ספירת אדנ"י שהיא המלכות כמה פעמים היקף עושה כליו כפי דינה על חסאחם, ומה שאמר (ד) וזהו סוד ועשה יגדל נא כח יי' כו', כי שם נרמז שמרע"ה הוריד להם מיד"ה ולהמשין עליה מידה"ר וגדולה ההסד וכח ההפלת צינן מדות הרחמים העליונים שחוקים שאל המלכות נמקנה בכח אותה אור העליון שירד עליה וזהו אמרו שם יי' חך חפים וגו' שהזכיר מ"ג מדות הרחמים ולא הזכיר בהם אמה כי במדת אמת יסיו חייבים כמו שנתבאר בספר הרקנטי במקומו פרשם בשלח: (ה) ודבר זה עמוק מאד, כי הדבר תלוי בתקונו הכתר (ע"ל תחילת השער ב"ג מדות הרחמים

ספירת התפארת הנקראת יהו"ה יתברך גם היא הרמוז המורה עליה בתורה הוא לשון את"ה וסימן (תכלס טו) את"ה נורא את"ה, וכבר כתבנו זה בשער הששי ורמזנו בשער א', ולפי שספירת התפארת הנקראת יהו"ה פעולותיה גלויות יותר מספירת הכתר נקראת בתורה ברמז בלשון את"ה כמו שאומר לנכת, וזהו סוד התהלת התפלות, את"ה הונן לאדם דעת, את"ה קדשת את יום השביעי, את"ה בהרתנו מכל העמים, ולשון קביוות הברכות בלשון אתה כאומרו (כס דיי) באי למדני חקך (א) וכבר ביארנו זה בשער ה', וכן הספירה האחרונה הנקראת אדני הלשון הרמז עליה בתורה הוא לשון אני (דכס לנ) ראו עתה כי אני אני הוא מהו אני אני הודיע סוד יניקתה דרך גדולה וגבורה ודרך נצה וחור, פעמים יונקת מצד הרחמים וכל העולם כטוב ושלמות ופעמים יונקת מצד הדין וכל העולם במיני צער ועונש, ושה ראו עתה כי אני אני הוא וחור ופירש אני אמית ואהיה מחצתי ואני ארפא הרי הכל מבואר, והנני רומז עין הדעת טוב ורע (מכילי נא) גמלתו טוב ולא רע (ב) כל ימי חייה כי הוא רומז אל ההיים הנצחיים, המבין זה יבין למה כפל הלשון כי אני אני הוא, והסוד (גמלכר טו) אני יי אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יי אלהיכם, המבין בפסוק זה ראש וסוף (ג) יבין סוד כי אני אני הוא, וסוד אני אמית ואהיה וזהו סוד שרמזו בתורה בכמה מקומות במוצות עשה ובמוצות לא תעשה אני יי (ויקרא ט) לעני ולגרת עזוב אותם אני יי (סס) לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשול ויראת מאלהיך אני יי (ד) ושתי המדות כאחד (סס) לא תקום ולא תמוד את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני יי, הכל מבואר היטב, וכמה הלכות ומדרשות בתלמוד שאין להם סוף תלויות באלו הרמזים שכתבנו הנה בכל מקום שדרשו אני יי פעמים דרשוהו דין להפרע פעמים דרשוהו ראוי לשלם שכר, המבין מה שביארנו יבין מאיזה מעם דרשוהו חכמים דברים אלו, וכשני אלו הדברים שאמרנו נכללים כל הדרשות שפירשו חכמים בכל מקום שאמר אני יי (ה) ואף על פי שנשתנו הלשונות בדרשות (ו) וכבר הרחבנו הביאור במלת אני יי בשער ה' וכתבנו שם דברים המאירים עיניך ואתה התבונן בהם וכמה שכתבנו כאן והיו לאחדים בידך ואז תראה כמה נפלאות רמוזות בתורה ותשמה באורך ותראה כתריהם גלויים לעיניך, וכסודומה לנו שדי לך כמה שרמזנו לך בשער זה במלת הו"א הנאמר בשם יתברך, ובע"ה אם תזכה עוד תקבל סתרים ונעלמות בענינים הללו מפה אל פה, והספירה הזאת נקראת בתורה בלשון איין צריך אתה לדעת כי לפי רוב התעלמות ספירת הכתר והיותה נכתרת מכל הנבראים ואין מי שיוכל להתבונן בה זולתי לשמע און (ז) כמו שכתבנו למעלה לפיכך נקראת בלשון איין (שמות יו) הו"ש ה' (תכנס) בקרבנו אם איין (כ"ע) שהם סוד שתי הספירות העליונות המתאחדות באות יו"ד של שם יתברך, וצריך אתה לדעת נ"כ סוד מה שרמז (ליו כה) והחלמ"ה מאין תמצא, באמת הסוד יו"ד של שם (ה) מסוד (כ"ע) הקיץ העליון נתגלית וזהו והתכמת מאין תמצא וסימן אות יו"ד ונקודה שעליה, ודע כי

בהיות

הרחמים העליונים שהם גם התפארת והמלכות מתקנים בצורו כמו שנתבאר בשער ה' כנינו תפארת (א) וכבר רמזנו זה וכתבנו בשער ה', כנינו אלה: (ב) כל ימי חייה נודלי, פירוש בזמן שהיא יונקת מן החיים העליונים לא תנמול רע נודלי: (ג) יבין סוד כי אני אני הוא, כי אחד הוא לדון ואחד הוא לרחמים כמבואר בשער ה' כנינו אלה: (ד) ובשמי"ה המנוח כאלה, פירוש מזה לא תעשה ועשה כפסוק אחד שנאמר עליהם כאלה אני יי לרמוז שהכל אחד: (ה) והש"פ ששתנו הלשונות בדרשות, פירוש שלפעמים דורשים אומרו אני יי נאמן ליפרע ופעמים נאמן לשלם שכן כי הוא פעמים נדין ופעמים מתהפך לרחמים כפי יניקתו שיונק מלמעלה: (ו) וכבר הרחבנו הביאור במלת אני יי בשער ה', היינו כנינו אלה ובעשר ה' כנינו אני: (ז) כמה שכתבנו למעלה, היינו בשער ט' כנינו יש: (ח) מבוד הקץ העליון נתגלית, שהוא כנקודה מחשבת כמו שפירש למעלה בשער ט' כנינו מחשבה וסרי הוא כאן:

וזכו

* בדפוס ישן שלפני, הגירסא בפנים, ושתי המדות, והנחתיו

בהיות העולם נדון בכמה דינים קשים לפי רוב פשעיהם והמאתם צריכים בני העולם למדוד ולהתאחדו בספירה זאת למען ימצאו רפואה לכל נגע ולכל מחלה וזש"ה (פסלם קמא) שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי. המבין פסוק זה יתבונן כמה דברים שרמזנו בשער זה כי בהתגלות עולם הרחמים ונמצאו פנים מאירים אז מדת הדין נהפכת למדת רחמים וזהו מאין יבא עזרי ועזרי מעם יי ולא אמר מאת יי או מי' אלא מעם יי שזהו קוין יו"ד של שם המיוחד (ב) וזהו מעם יי. ואם תתבונן תתפלא ותשמע ותבין כי אין כח בכל אדם לחבין דבר זה על עיקרו לפי שישתבשו בבמה מקומות שמוציאים כתוב בדמיון זה כאמרו (שמות נד) ויהי שם עם יי ויחשבו שזה שזה לזה וכמה גבולים יש ביניהם ואין אנו בכיאות זה עכשיו. עוד צריך אני לעוררך ברמזים במקום זה בסוד מלת איין שהיא הספירה הראשונה ובסוד ספירת אני' שהיא הספירה האחרונה. א' סוד קוצו של יו"ד עולם הרחמים אחי"ה. ו' סוד עצם החכמה והתפשטות המחשבה אות ראשונה של שם. נו"ן פשוטה סוד המשכת שפע הברכה והרחמים מספירה לספירה עד הגיעם לספירת המלכות. והנני מבאר ו' פשוטה נ' כפופה ו' פשוטה עולם הרחמים אשר הם נמשכים דרך קו התפארת' (ב) נ' כפופה היא סוד המלכות המקבלת שפע הברכות ומיני האצילות הנשפעים מספירת איין דרך הצינורות ע"י הספירות עד הגיעם לספירת אני'. (ג) וזהו סוד עולם המשפיע ואינו מקבל וסוד המקבל ואינו משפיע לכיוצא בדבר שהוא מתאחד בו (ד) אלא לדברים שחין לו ממנו. ורמזו הדבר שהרי אותיות אני' הן באותיות איין ומה שהמיר הלשון פעם הנ"ן קודם ליו"ד ופעם היו"ד קודם לנו"ן התבונן כמה שפירשנו לעילא בנו"ן כפופה נו"ן פשוטה ויתנלה לך האמת. ובשלשה דרכים מקבלת ספירת אני' מספירת איין. (ה) האחד רמזו (פסלם נ) וישם כתר מלכות בראשה. (ו) השני (פסלם ג) יהו"ה אדני' חילי (ו) והשלישי (פסלם קמא) ברוך יהו"ה מוציון שוכן ירושלים היודע לבוין דרך שלשה דרכים הללו ויודע לבוין הצינורות לספירות עליו נאמר (סס נ) אשגבהו כי ידע שמי. והספירה הזאת נקראת **קדם** והנני מבאר. דע כי קודם כריאתו של עולם אין בשום בריה כח לדרוש ולחקור לפי שהפגוד נגעל לפניו (ח) וכאילו לא הם על כבוד קונו וכבר אמרו בפרק אין דורשין (ט) (דברים ד) למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ יכול ישאל אדם קודם שנברא העולם ת"ל למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ אתה ראוי לשאול אבל קודם לכן לא. ולפי שספירת זכת"ר הנקראת אחי"ה קדמה לכל ובה היו כל הספירות

(א) וזהו מעם יי. כי מלת מעם מורה על דבר שעמו לא בו כלומר ממה שהוא עם יי ומשני שמעליו בקדש ולא מורידין בקדש לר"ך להצינו ממה שהוא למעלה ממנו ביותר, אבל מי' ר"ל ממנו ממש ומאח יי יורה לדבר הנשפל לו למטה ממנו והעד כי ירד רע מאח יי שנחבאר למעלה בשער ב' בבינו טוב. ומלת ויהי שם עם ה' אינו דומה כלל למלת מעם כי לא אמר שמעם היה עם יי רק אמר שהוא היה עמו שם ויכול להיות גם כן למטה ממנו מאד כענין שאמר ואל מעם אמר עלה אל יי ולא אמר עלה אלי שם שפירסם שהסם הגדול אמר למטה שיעלה אל מקום הכבוד אשר שם השכינה שנקראת בשם רבה ולא סיבא אל הסם הגדול כי לא ירחיק האדם וחי כמבואר בפרקאנטי פרשת משפטים ע"ס וזהו שאמר וכמה גבולים צדיקים (ב) עוד כפופה היא סוד המלכות המקבלת שפע הברכות. ולכן נרמזת בזמן כפופה שם לה ביה קיבול: (ג) וזהו סוד עולם המשפיע ואינו מקבל. פ' שמונו מקבל מדבר אחר אלמעי רק מהש"י עמו אשר הוא קבור בו כשלהבת קפורה נגמלת: (ד) אלא לדברים שהוא מוח ממנה. כי המלכות אינה משפעת רק לעולם הכפדים שממנה ולמטה: (ה) הא' רמזו וישם כתר מלכות בראשה כו'. כלומר שהכתר בעלמנו משפיע עליה כמו שביאר כהן שנשפעת מספירת היין: (ו) והשני. שהוא מקבלת מהבינה כנרמז ביהו"ה אדני' חילי כמו שנחבאר למעלה בהחילת שער ה' ובהחילת שער ה' (ז) והשלישי. כשלהבת שהתפארת השוכן בקדש ע"י היסוד כנרמז בבדוק יי מליון שוכן ירושלים כמו שנחבאר בשער ב' בכנינו קוין: (ח) וכאילו לא הם על כבוד קונו. כי יעזו ממנו לרחוק כמה שנגעל והספור לפניו והמלאה עמונו הם על כבודו וראוי לו שלא נכבדו כמו שנחבאר למעלה בסוף שער ט': (ט) למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ. ריבא דקרא

ספירת התפארת הנקראת יהו"ה יתברך גם היא הרמו המורה עליה בתורה הוא לשון את"ה וסימן (סג"ס טו) את"ה נורא את"ה. זכר כתבנו זה בשער הששי ורמזנו בשער א'. ולפי שספירת התפארת הנקראת יהו"ה פעולותיה נלוות יותר מספירת הכתר נקראת בתורה ברמז בלשון את"ה כמו שאומר לנכה. וזהו סוד התהלת התפלות. את"ה חונן לאדם דעת. את"ה קדשת את יום השביעי. את"ה בהרתנו מכל העמים. ולשון קביעות הברכות בלשון אתה כאומרו (סג"ס ז"ה) בא"י למדני חקך (א) וכבר ביארנו זה בשער ה'. וכן הספירה האחרונה הנקראת אדנ"י הלשון הרומז עליה בתורה הוא לשון אנ"י (דג"ס נג) ראו עתה כי אנ"י אנ"י הוא מהו אנ"י אנ"י הודיע סוד יניקתה דרך גדולה וגבורה ודרך נצה והוד. פעמים יונקת מצד הרחמים וכל העולם בטוב ושלמות ופעמים יונקת מצד הדין וכל העולם במיני צער ועונש. וז"ה ראו עתה כי אנ"י אנ"י הוא וחזר ופירש אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא הרי הכל מבואר. והנני רומז עין הדעת טוב ורע (סג"ס נה) גמלתהו טוב ולא רע (ב) כל ימי חייה כי הוא רומז אל החיים הנצחיים. המבין זה יבין למה כפל הלשון כי אנ"י אנ"י הוא. והסוד (מג"ס טו) אנ"י י"י אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אנ"י י"י אלהיכם. המבין בפסוק זה ראש וסוף (ג) יבין סוד כי אנ"י אנ"י הוא. וסוד אני אמית ואחיה וזהו סוד שרמזו בתורה בכמה מקומות במצות עשה ובמצות לא תעשה אנ"י י"י (ויק"א ט) לעני ולגור תעזוב אותם אני י"י (סג"ס) לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשול ויראת מאלהיך אני י"י (ד) ושתי המדות כאחד (סג"ס) לא תקום ולא תמור את בני עמך ואהבת לדעך כמור אני י"י. הכל מבואר היטב. וכמה הלכות ומדרשות בתלמוד שאין להם סוף תלויות באלו הרמזים שכתבנו הנגה בכל מקום שדרשו אנ"י פעמים דרשוהו דיון להפרע פעמים דרשוהו ראוי לשלם שכר. המבין מה שביארנו יבין מאיזה טעם דרשוהו חכמים דברים אלו. ובשני אלו הדברים שאמרנו בכללים כל הדרשות שפירשו חכמים בכל מקום שאמר אנ"י י"י (ה) ואף על פי שנשתנו הלשונות בדרשות (ו) וכבר הרחבנו הביאור במלת אנ"י י"י בשער ה' וכתבנו שם דברים המאירים עיניך ואתה התבונן בהם וכמה שכתבנו כאן והיו לאחדים בידך ואז תראה כמה נפלאות רמוזות בתורה ותשמח באורך ותראה סתריהם נלוים לעיניך. וכמדומה לנו שדי לך כמה שרמזנו לך בשער זה במלת הו"א הנאמר בשם יתברך. ובע"ה אם תזכה עוד תקבל סתרים ונעלמות בענינים הללו מפה אל פה. והספירה הזאת נקראת בתורה בלשון א"י צריך אתה לדעת כי לפי רוב התעלמות ספירת הכתר והיותה נסתרת מכל הנבראים ואין מי שיוכל להתבונן בה וזלתי לשמע און (ו) כמו שכתבנו למעלה לפיכך נקראת בלשון א"י (סג"ס יו) הו"ש ה' (הכמה) בקרבנו אם א"י (כ"ט) שהם סוד שתי הספירות העליונות המתאחדות באות יו"ד של שם יתברך. וצריך אתה לדעת ג"כ סוד מה שרמז (איו"ב כה) והחכמ"ה מא"י תמצא. באמת הסוד יו"ד של שם (ה) מסוד (כ"ט) הקוץ העליון נתגלית וזהו והחכמה מאין תמצא וסימן אות יו"ד ונקודה שעליה. ודע כי

בהיות

הרחמים העליונים שה' גם התפארת והמלכות מהקנים באורו כמו שנתבאר בשער ה' זכינו תפארת: (א) וכבר רמזנו זה וכתבנו בשער ה'. זכינו אלה: (ב) כל ימי חייה בודאי. פירוש בזמן שהיא יונקת מן החיים העליונים לא תנמול רע בודאי: (ג) יבין סוד כי אני אני הוא. כי אחד הוא לדין ואחד הוא לרחמים כמדובר בשער ה' זכנו אני: (ד) ובשתי המלות כאלה. פירוש מזה לא תעשה ועשה בפסוק אחד שנאמר עליהם כאלה אני י"י לרמוז שהכל אחד: (ה) ולש"ס שכתבנו הלבושות בדרשות. פירוש שלפעמים דורשים אותו אני י"י נאמן ליפרע ופעמים נאמן לשלם שכן כי הוא פעמים בדין ופעמים מתחפף לרחמים כפי יניקתו שיונק מלמעלה: (ו) וכבר הרחבנו הביאור במלת אני י"י בשער ה'. היינו זכנו אלה ובשער ה' זכנו אני: (ז) כמה שכתבנו למעלה. היינו בשער ט' זכינו יש: (ח) מסוד הקוץ העליון נתגלית. שהיא כנקודה מחשבת כמו שפירש למעלה בשער ט' זכנו מחשבה וסרי הוא כלן:

בהיות העולם נדון בכמה דינים קשים לפי רוב פשעיהם והטאתם צריכים בני העולם למדוד ולהתאחז בספירה זאת למען ימצאו רפואה לכל ננע ולכל מחלה וזש"ה (הכלל קהל) שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי. המבין פסוק זה יתבונן כמה דברים שרמזנו בשער זה כי בהתנלות עולם הרחמים ונמצאו פנים מאירים אז מדת הדין נהפכת למדת רחמים וזהו מאין יבא עזרי ועזרי מעם יי' ולא אמר מאת יי' או מי' אלא מעם יי' שזהו קוין יי'ד של שם המיוחד (ב) וזהו מעם יי'. ואם תתבונן תתפלא ותשמע ותבין כי אין כח בכל אדם לתבין דבר זה על עיקרו לפי שישתכשו בכמה מקומות שמוצאים כתוב בדמיון זה כאמרו (שמות לד) ויהי שם עם יי' ויחשבו שזה שזה לזה וכמה נבולים יש ביניהם ואין אנו בכיבור זה עכשיו. עוד צריך אני לעורר ברמזים במקום זה בסוד מלת איין שהיא הספירה הראשונה ובסוד ספירת אנ"י שהיא הספירה האחרונה. א' סוד קצו של יי'ד עולם הרחמים אחי"ה. י' סוד עצם החכמה והתפשטות המחשבה אות ראשונה של שם. נו"ן פשוטה סוד המשכת שפע הברכה והרחמים מספירה לספירה עד הגיעם לספירת המלכות. והנני מבאר י' פשוטה ג' כפופה י' פשוטה. עולם הרחמים אשר הם נמשכים דרך קו התפארת (ב) ג' כפופה היא סוד המלכות המקבלת שפע הברכות ומיני האצילות הנשפעים מספירת איין דרך הצינורות ע"י הספירות עד הגיעם לספירת אנ"י. (ג) וזהו סוד 'עולם המשפיע ואינו מקבל וסוד המקבל ואינו משפיע לכיוצא בדבר שהוא מתאחד בו (ד) אלא לדברים שחוץ לו ממנו. ורמז הדבר שהרי אותיות אנ"י הן כאותיות איין ומה שהמיר הלשון פעם הנו"ן קודם ליו"ד ופעם היו"ד קודם לנו"ן התבונן כמה שפירשנו לעילא בנו"ן כפופה נו"ן פשוטה ויתגלה לך האמת. ובשלשה דרכים מקבלת ספירת אנ"י מספירת איין. (ה) האחד רמזו (הכלל ג) וישם כתר מלכות בראשה, (ו) השני (הגזק ג) יהו"ה אדנ"י חילי (ז) והשלישי (הכלל קהל) ברוך יהו"ה מציון שוכן ירושלים הוידע לבוין דרך שלשה דרכים הללו ויודע לבוין הצינורות לספירות עליו נאמר (ס"ה) אשגברו כי ידע שמי. והספירה הזאת נקראת **קדם** והנני מבאר. דע כי קודם בריאתו של עולם אין בשום בריה כח לדרוש ולחקור לפי שהפרגוד ננעל לפניו (ח) וכאילו לא חס על כבוד קונו וכבר אמרו בפרק אין דורשין (ט) (דברים ד) למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ יכול ישאל אדם קודם שנברא העולם ת"ל למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ אתה ראוי לשאול אבל קודם לכן לא, ולפי שספירת הבת"ר הנקראת אחי"ה קדמה לכל ובה היו כל הספירות

(א) וזהו מעם יי'. כי מלת מעם מורה על דבר שעמו לא בו כלומר ממה שהוא עם יי' ומשני שמעלין בקדם ולא מורדיין בקדם לר"ך להבינו ממה שהוא למעלה ממנו ביושר, אבל מי' ר"ל ממנו מעם ומתח יי' יועל לדבר הספיל לו למטה ממנו והעד כי ירד רע מאלו יי' שנחבול למעלה בעשר ב' בכינוי טוב. ומלת ויהי שם עם ה' אינו דומה כלל למלת מעם כי לא אמר שמשה היה עם יי' רק אמר שהוא היה עמו שם ויכול להיות גם כן למטה ממנו מאלו כענין שאמר ואל משה אמר עלה אל יי' ולא אמר עלה אלי שיש שיערבו ששם הגדול אמר למטה שיעלה אל מקום הכבוד אשר שם השכינה שנקראת בשם רבה ולא שיבא אל השם הגדול כי לא ירחיק ההדס וחי כמבואר בקראנטי פרשת משפטים ע"ש וזהו שאמר וכמה נבולים ביניהם: (ב) מן כפופה היא סוד המלכות המקבלת שפע הברכות. ולכן נרמזה בנות כפופה שיש לה בית קיבול: (ג) וזהו סוד עולם המשפיע ואינו מקבל. פי' שאינו מקבל מדבר אחר אלא ע"י רמזי' עמו אשר הוא קצור בו כשלהבת קבורה בנהלת: (ד) אלא לדברים שהוא חוץ ממנה. כי המלכות אינה משפעה רק לעולם הנפרדים ממנה ולמטה: (ה) הא' רמזו וישם כתר מלכות בראשה כו'. כלומר שהכתר בעצמו משפיע עליה כמו שביאר כאן שנשפעת מספירת איין: (ו) והשני. שהיא מקבלת מהבינה כתרמו ביהו"ה חל"י חילי כמו שנחבול למעלה בהחילת שער ה' ובהחילת שער ה': (ז) ושלשום. קבלת מהתפארת השוכן בקדש ע"י היסוד כתרמו בבנין יי' מיוון שוכן ירושלים כמו שנחבול בעשר ב' בכינוי יוין: (ח) וכאילו לא חס על כבוד קונו. כי יעזי מעיז לראות כמה שנעל והסתיר לפניו הרי מראה עצמו שאינו חס על כבודו וראוי לו שלא נכרה כמו שנחבול למעלה בסוף שער ט': (ט) למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ. ריבא דקרא

הספירות נכללות ונסתרות קודם שנברא העולם וכשעלה במחשבה לברוא העולם נתגלו הספירות מסת"ר הכת"ר לפיכך נקראת קדם שהיא קודמת לכל (א) לפי שהיא הספירה אשר ממנה נתגלו סתרי הספירות והנני מבאר (בהשג"ח ז) וישע"י אלהים נן בעדן מקד"ם סוד נטיעות הג' ערובות בעדן נטיעות בנ', פי' (ב) הנטיעות נטיעות בנ' והג' נטוע בעדן והוא סוד היחוד השלם האמתי, והנטיעות והג' והעדן מהיכן נתגלו, מקד"ם, מן הכת"ר העליון וישע"י אלהים נן בעדן מהיכן נטעו מקד"ם והכל מבואר. והנני רומז (פסוק ה) ומוצאותיו מקדם מימי עולם, מוצאותיו בודאי הם מקדם כי מקדם יצאתה התפשטות המחשבה וסוד התגלות הספירות, ובעוד שספירת קד"ם מאירה פניה ומתגלית אז כל הספירות בחדוה ובהשקט ובשמחה וכל העולמות ברצון. (ג) ודע כי דור הפלגה תחלה היתה ישיבתם בחבור אחד שנאמר (בהשג"ח יא) שפה אחת ודברים אחדים ועל זה רמז (ס"י) ויהי מושבם ממשא (אוסיוס למש' וכדו כס') ועיין בזה נח עמוד ר"ך שורס מ"ו) בואבה ספרה הר הקדם וכשרצו לקצץ בנטיעות כתיב (ס"י) ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער אותה הבקעה מקום התקלה מוכנת לפורענות וראויה היתה (ד) להיותה סבה למרוד ביחידו של עולם (ה) ואלמלא שנתפלגו ונתפזרו יכולין היו לקצץ בנטיעות הנן והעדן (ו) ואע"פ שלא נגמרה מחשבת דור הפלגה באותה בקעה לאחר זמנם נתגלה פורענותם הם אמרו (ס"ז) ונעשה לנו שם (ז) ובא נבוכד נצר אחר שהחריב ארצות ועקר מלכיות ופשט ידו בבה"ט וירא כי יבול

כי שאל נח לימים רחשונים אשר היו לפניך: (א) לפי שהיא הספירה אשר ממנה נתגלו סתרי הספירות, כי כולם היו כמוסים בחוכה והיא אינה נחקרת ונגלית לפיכך כמה שהיא קודם בריאת עולם חין כל בריה יכולה לחקור כי הסגוד אשר היו בו הוא נעלם לפניו: (ב) הנטיעות נטיעות בנ', פירות שאר הספירות משלמים נטיעותיהם והשפעותיהם במלכות שלכך נקראים נן והוא מחובר בחכמה עילאה ע"י. לומא עילאה כי סופן נעון בחיולתן והחילתן בסופן וההכמה שהיא העדן מוצאה מקדם: (ג) ודע כי דור הפלגה תחילה הייתה ישיבתם בחבור אחד, פירות בחבור הכל שאל שחבו שם קולן וסידור בספירות כמו שאמר רבי מושבם ממשא בזה ספרה פי' שהיה מושבם אחד עם הספירות להכניס כולם ביחד אחד אל הר הקדם שהוא הכתר הכל כשרצו לקצץ כענין אשר יתחבר נטעו מקדם (ענין בזה פי' נח עמוד ר"ח) מאותו קדמונו עם עולם שהוא כה כולם וחיוברם וימלאו בקעה היא העפרת שנקראה כן ע"ש שהיא למטה מכולם כבקעה זו העומדת למטה בין ההרים ובה תלוי קולוכם כי אותה בקעה היא הימה מקום חקלה לרבים מוכנת לפורענות כי בה מקצצים רוב המקצצים והיא נוקמת נקמתה מהם, ואומר כי ראוי להיות (ד) היא סבה למרוד ביחודו של עולם, להיות כי נחמה לראש פניה להיות נהגת העולם על ידה לכך נעו בה רוב העוין כי שחבו היות לה לבדה השלטנות והמלוכה בתחתיות ואינה מכלל אחדות ההשגה שעליה רק היא המקבלת מהם להשפיע בהעוררותם לקצץ נטיעות מהם ועליונים חין להם השגתם בתחתיות כענין שפירס למעלה בחטא אדם כשער ה' בטינו ען הדעת כי יהיה גם המהשג דור הפלגה בה ובנו עיר לחורבן וסחמה: (ו) ואל"פ שלא נגמרה קטנה כד"א ושם הקטנה רחל והמגדול הוא מגדול עוז שם ה' שבהם ורששו בשמים רמז לשמים עליונים ויחינו לעשות בנין דוגמת בנין העליון לעורר ולהוציא מחשבתם במעשה לפועל חזק שישיעו בו השפעתה כענין שביארנו פעמים בשער א' כי כל הדברים מתפעלים ומהעוררים בפועל הנעשה למטה כי יחולו על דבר יש וחשבו כי חל"כ קיהם היא להם לבדה בתמשלתם כענין שאמר ונעשה לנו שם ושם רומז לעשרת שנקראה כן כי בת"ק שם עם המלה בגימטריא שדי אמרו כי יעשה להם לבדה וישרדו מאחרים ונפחדו הם מדה כנגד מדה: (ה) ואלמלא שנתפלגו ונפרדו היו יכולים בהעוררותם לקצץ נטיעות הנן ממקום שרשם שהוא העדן להשליטם בכחות הדיו והעומתה כי כולם כחד היו מורדים ואין בהן גם אחד עושה טוב והיה העולם חוזר לחורבן וסחמה: (ו) ואל"פ שלא נגמרה מחשבת דור הפלגה בזהה בקעה לאחר זמנם בזמן נבוכד נצר נתגלה פורענותם, רואה לומר חקלתם וקלקולם שרצו לגרום כי בה זה וגילה על זה הם אמרו ונעשה להם שם להיות כולם כחד מושלים על כל העולם כולו בבה מתשלת העפרת לבדה ולא יתפזרו בלרעות חק מתשלת העפרים והנבוכים: (ז) ובה נבוכד נצר אחר שהחריב ארצות וכבש מלכיות ופשט ידו ביה המקדש וירא כי יכול לו חזר להוציא מחשבת דור הפלגה לפועל, למחוק העפרת בלבדה אליו כפי רצונו ולעשות לו שם כדי שימחק הממשלה הזאת בידו ולא יאלו ישראל מנלוחם אחר שבעים שנה כמו שאמר הניצח ירמיה ואחר חללה על נחמי עב אדמה לעליון בהמשכת הכפע כפי רצונו ונפשה

יכול לו חזר להוציא לפועל המחשבה הרעה אשר יזמו דור הפלגה לעשות וזהו סוד שאמר (דניאל ג) נבוכד נצר מלכא עבד צלם די דהב רומה אמין שתין פתיה אמין שת אקומה בבקעת דורא במדינת כבל . וזהו (א) וימצאו בקעה בארץ שנער על כן קרא שמה כבל ואותו הרשע רצה לנמור כוונת דור הפלגה שלא יכלו לה . ומה עשה צוה לקבץ כל האומות להשתחוות לאותר צלם ורצה לקיים בה מה שאמרו ונעשה לנו שם . ובאותו היום קבץ כל עממיא אומיא ולשניא לחנוכת צלמא והכנים בפיו כלי מכלי בה"מ שהיה שם חקוק בו כדי לנמור מחשבת דור הפלגה . והברזו קורא למעלה (יחזקאל נא) ופקדתי על כל בכבל והוצאתי את (ב) בלעז מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים . ובא דניאל ונזר לצאת בלעז של צלם מפיו ואז נפל הצלם ונשבר . (נבאחא נא) על כן קרא שמה בבל כי שם בבל ה' שפת כל הארץ (ג) ומשם הפיצם ה' וגו' . המבין זה יבין סוד כל מה שנאמר בפרשת דור הפלגה ופרשת צלם נבוכד נצר וידע היאך הדברים אחרים , וידע עד היכן הגיעה כוונתו של אותו הרשע באותו צלם , (ד) וידע מה שאמרו ז"ל בפרק חלק בפסוק (דברים נא) רפאנו את בבל ולא נרפתה לפי שכל האומות יש להן אהיה במרכבה בסוד גרי הצדק מלבד אותו הרשע . וכל זה רמזו בסוד הפלגה באומרים ויהי כנסעם מקדם וימצאו בקעה ונאמר בלעז (נבאחא נא) ויסע לזמ מקדם (ה) מה כתיב בתריה ויפרדו איש מעל אחיו כל הדברים אמורים ברמז . (ו) ומה שתמצא כתוב (נבאחא נא) מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם , הרים המסתירים הדרך הישר להגיע לקדם ומ"ש הנביא (יחזקאל ג) כי נמשחת עמך בית יעקב כי מלאו מקדם ועוננים כפלשתים הנביא מתרעם עליהם ואמר מדוע נמשח ה' את בית יעקב לפי שהוא לבדו מרום וקדוש בחר את ישראל להיות לו לעם סגולה ומלא אותם מאורו הגדול השופע מספירת קדם ונתן לישראל נביאים מלאים מרוח הקדש וממקור האצילות העליונה ואמר להם (דברים יח) כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעוננים ואל קוסמים ישמעו ואתה לא כן נתן לך יי אלהיך נביא מקרבך מאחריך כמוני וזהו כי מלאו מקדם והם לא רצו משפע התורה והנבואה שבאה להם מספירת קדם רק הם עוננים כפלשתים והכל מבואר . ואחר שביארנו זה דע כי עולם הרחמים הנקרא קדם בהיותו מאיר פנים על כל הספירות אז כל העולמים ברצון ובמילוי ועליו נאמר (משה ו) במה אקדם ה' וגו' האקדמנו בעולות , (הפסוק י) נקדמה פניו בתורה . וכי יש מי שהוא מקדים לשם יתברך והכתוב

ועשה ללם נבזה דונמת המגדל שעשו דור הפלגה והיה של זהב נבזה חמין שיחין ורחב חמין שיח דונמת העצרת בשם הכחות שעליהם שם שם קצוות כעניין הכנין שעשו הם דונמת הכנין העליון והעמידה גם כן בבקעת דורא במדינת כבל שהוא עממו המקום שקלקלו שם דור הפלגה שנאמר בהם (א) וימלאו בקעה בחרץ שנער . וחרץ שנער הוא מדינת כבל שהזכיר כאן כי שנער שמה לראשונה שנעצרו שם מחי מבול ואחר כך סבבו שמה כבל על שם גלילה לשום כענין שנאמר שם על כן קרא שמה כבל כי שם בבל ה' שפת כל הארץ , וכן חזרע גם כן בלם ההוא שהוציא דניאל (ב) בלעז מפיו . ובלל לשונו ושיברו עד שנתפזרו ממנו כל האומות שכלו לשם כענין בדור הפלגה שנאמר על כן קרא שמה כבל כי שם בבל ה' שפת כל הארץ : (ג) ומשם הפיצם ה' . ורמזו נ"ב לביבול ופיזור זה של נבוכד נצר : (ד) וידע מ"ש חז"ל בפ' חלק רפאנו את בבל ולא נרפתה . כי מונה שם גירי הלקד שאלו מן האומות נבחרו אליו ובניו של סיסרא ושל סנהריב והמן וגם מצני בבניו של נבוכד נצר ביקש להכניסן תחת כנפי השכינה והיתה לו אחיהם במרכבה כי כל האומות יש להם אחיהם במרכבה עם ע' שריהם ע"י גירי הלקד היוצאים מהם ואחיהם רשע בסבת רוב חטאיו ומחשבתו הרעה קטרגו עליו מלאכי השתה לפני הקב"ה עד שלא הכניס מבניו תחת כנפי השכינה ולכן מיוס כלום הע' שם נאבד מלכותו ושבתה זכרו לעד : (ה) מה כתיב תהריס ויפרדו יום מעל חמין . שם הוא עשה קצת סיפור בפירדו מן הקדש במחשבתו הרעה : (ו) ומה שתמצא כתוב מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם . משמע שהיה מקומו בקדם והוא זר שנאמר שזה הרשע היה עומד בעומקו של ספירת קדם והרי הוא היה קולן ואוחז יותר מכולם לכך מבואר ואומר שרמזו הרים המסתירים

והכתוב (איו מ"ה) מי הקדימני ואשלים, אלא כמה אקדם באיוז תפלה ותחנונים ומעשים טובים אעשה בענין שיתגלה פני הרהמים הנקראים קדם בשאר הספירות והיו כמה אקדם ה'. והסבין זה העיקר יבין כמה עניינים וסודות נאמרו בתורה בדמיון רמזים (איוס ה) חדש ימינו כקדם, (דניס לג) מעונה אלהי קדם ומתחת זרועות עולם למטה מג' ספירות הנקשרות כאחד בספירת קדם (א) הם זרועות עולם והכל רמזו. עתה התבונן כיצד ביארנו לך עניינים עמוקים ופקח עיניך אולי תתבונן נפלאות אל בעניינים שאין הכל זוכים להשיגם, והספירה הזאת נקראת ג"כ **בת"ר** והמעם כמו שהכתר סובב על הראש כך הספירה הזאת סובבת ומקפת כל הספירות (ב) לפי שהיא עולם הרהמים הכובדים והמקיפים בכל, ועדיין בע"ה תשמע בספירה הזאת כמה סתרים וכמה סודות וכמה תעלומות חכמה. (ג) ודע כי הכתר הזה מלא סביב כמה משכיות ועולמות וכמה מיני רחמים וכמה מיני חסדים, ואל הכתר הזאת מתכוונים שרי המרכבה להכתיר ואינם יודעים לו מקום אלא שמקבצים כל מיני מהלל ושבה וזמרה (ד) ומשלחין אותן ע"י השם הגדול והקדוש ומאליהן יעלו וידבקו בכתר. ודע כי הימים שיש בהם תפלת מוסף צריכים להזכיר בקדושה תפלת כתר וזהו שאמר כתר יתנו לך ה' אלהינו המוני מעלה עם המוני מטה, ואותו הכתר הוא מקבץ כל התפלות והמהללים שנעשו בתפלת יוצר (ה) וכל המוני מעלה ומטה מתאחדים כאחד בשליחות הכת"ר אל עומק מציאות ראשונה ומסתנים אלו לאלו כדי שיתאחדו כולם ותהייה התפלות עולות כאחד בעולם הרצון כדי שתהיה פרנסת כל העולמות נמשכת מעומק המציאות, כי כל המוני מעלה מוצפים ומחבים מתי תבא אליהם מנת הכתר כמה שיתקיימו. וסימן (הגליס קמס) עיני כל אליך ישכרו והנני רומז (ו) פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. ודע כי ע"י הרצון יפיק כל ה"י צרכיו מאת הכת"ר, ואם ירצה הש"י עדיין נחבר ונסדר חבור בענייני עולם הכת"ר ומוציאו ומוכאיו במה שהשיגנו כי הדברים עתיקים. והספירה הזאת נקראת **ראש הדבן** והמעם לפי שהספירה הזאת היא סוד עולם הרהמים הגדולים והרצון והחפץ והיא מלכנת עונותיהם של ישראל בהתגלות פני הרצון והרחמים. והנני רומז (ז) ראשית כל המראות לובן תכלית כל המראות שהרות. הספירה הזאת בתכליתה לובן ויש מקום אחד מוחץ למחנה בתכלית השחרות וסימן (ח) המבדיל בין קודש לחול ובין אור לחושך והכל רמזו (ישיה מו) עד זקנ"ה אנ"י הוא ועד שיבה אני אסבול (ט) (ויקרא יט) מפני שוב"ה תקום והדרת פני

הדרך הישר להגיע לקדם שהם הכי חשך כמות העומה אשר שם תחנותו ומקומו תמיד: (א) הם זרועות עולם. פי' הכד וכד: נקראו זרועות עולם: (ב) לפי שהוא העולם הרהמים הסובבין ומקיפין בכל. ומפני זה גם הכסד והספד נקראים כהרים להיוסם בראש הבניין וסובבים אותו: (ג) ודע כי הכתר הזה מלא סביב כמה משכיות ועולמות. וסם חר"ך מיני מחזות שהזכירו המקובלים וקראום חר"ך עמודי אור שמהפסטים מאור הכתר כמניין כתר כמו שהזכרתי בסוף שער ה' וכנגדם נמצא חר"ך אחריות ב' הדברות ראשונות וכן פסוק ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד במספרם כמנין כתר: (ד) ומשלחין אותו ע"י שם הגדול והקדוש. פי' שם הסויה בת"ם כי הוא המכחיר עליו הכתר ולזה רמזו באתרם ז"ל כי מיכאל קושר כתר מהפלתם של ישראל וכו': (ה) וכל המוני מעלה ומטה מהחלדים כאחד בשליחות הכתר. פירוש קיבוצן הספלות שנקבצו עם תפלת כתר יתנו לך שמשלחם אורם להסתפק בכתר עליון שנקרא עומק מציאות ראשונה להיוות התהלה התגלות והודעת מציאות הש"י כמו שפירש בשער ה' צביאור אור ראשון של שם: (ו) פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. ה"ל חקקא ידיך אלף יודיך רמז אל הכתר והרצון הנכללים ביוד של שם שהם מסיקים לכל חי לרכיו: (ז) ראשית כל המראות לובן. שהוא הנותן כח קבלת כל המראות (פי' לפירושו על מראה לבן חוכל אחר לזכיר כל נבע שחרות) אחריו אלף השחרות אינו ליתן כח לקבל שום מראה אחריו: (ח) המבדיל בין קודש לחול ובין אור לחושך. מבואר במחלת שער ה' בסוד גס אה זה ליומם זה וגו'. שהם העשרה עומאות שמאלות ולבן הארתי הוא ההדיוט קובץ בראש כולם: (ט) מפני שיבה תקום וסדרת פני זקן. הכל רמזו ומבואר בשער ה' צביאור כינוי אלהים וצבינוי הת"ם כי הזקנה והשיבה הוא הלבוש ומראה הרחמים: **הסוד**

פני זקן. ודע (א) כי יש לבן הארמי (ב) המרמה את הבריות וצד אותם למדורי החשך (מגיל יד) יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות (ספ"ה) כי נופת תמופנה שפתי זרה ואחריתה מרה כלענה. מה לבן הארמי בקש להזדווג ליעקב ולעקור את הכל שרש וענף כי כן דרכו לכל מי שהוא פוגע בו לולי אלהי אברהם ופחד יצחק ויעקב בכח עליון שהיה בו הציל כל ממונו של לבן הארמי בכח המקלות אשר פצל (ג) מחשוק הלבן אשר על המקלות. ולפיכך (ישעיה ה) אם יהיו חמאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו. ואם תתבונן בעקרים אלו (ד) תבין סוד (סג"ס קד) ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע, מהיכן היו הנמיעות מקד'ם. המבין יתבונן סוד לשון של זהירות מלבין (ה) והטעם כי יום כפורים הוא. (ו) ובעקרים אלו נכללת ספירת הלבנה. (ז) והיודע סוד כמס וחתום בסוד ראש הלבן יתבונן בסוד הלבנה (ח) ראש וסוף. והנה נחש הקדמוני הנמשך מכה לבן הארמי הטיל פנס בלבנה ע"י אדם הראשון (ט) שלא היה יכול להמתין שעה אחת ע"י ערלה ואכל מן העץ בהיותו טוב ורע ולא המתין לו עד שלקח חלקו במקומו הדבר הנקראת ערלה ואז היה העץ הנקרא טוב ולא רע והיה יכול לאכול ממנו כל חפצו ואכל וחי לעולם בסוד עץ החיים שהיה דבק בעץ הדעת להזדווג טוב לבד. וסימן (יג"ס ג) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת המוות ואת החות ואת הרע והכל מבואר היטיב (י) (משלי לא) נמלתו טוב ולא רע כל ימי חייה בודאי ואילו המתין אדם הראשון להתוך הערלה לא היה עץ הדעת טוב ורע אלא טוב לבד אבל בשעה שאכל ממנו היה טוב ורע. אשרי המבין הסוד הגדול הזה כי ממנו יבין סוד לבן ולבנה ראש וסוף, וממנו יבין סוד לבן הארמי אשר ממנו נולד פגימת הלבנה (יא) והוא הגורם להסגיר עולם הרחמים וזה מבואר לעין. ולפיכך הצרעת בסוד לבן הארמי

(א) כי יש לבן הארמי וכו'. פי' לפי שמראה עצמו לבן ומהור ואינו אלא שחור וסמך שנקטת בגרסת לבנה כדלקמן בסמך: (ב) והוא מרמה את הבריות. כענין יורד ומסמין כי מראה לפני האדם כאילו הוא דרך הישר וטוט תמופנה שפמוחיו ואחריתה דרכי מות ולענה כי עולה ומקטרג וטוטל רשע וטוטל נשמה, וזה לבן הארמי מבואר למעלה בשער ו' בזיוני פחד יצחק: (ג) מחשוק הלבן אשר על המקלות. לרמז כי הוא עולה דרך קץ האמשי עד מחשוק הלבן אשר הוא סכור: (ד) תבין סוד ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע. כי נטיעות הספירות קודם ארזי לבנון ע"ש המקום שילא משם: (ה) והטעם כי יום כפורים. פי' ב' כפורים במשמע רומז לפני הדין של שם המיוחד שמתחברות התחברות זה עם העליונה והעליונה זה וזההו לבן הרחמים וזה הכל ביחוד אחד ולפיכך מלבין עונותיהם של ישראל כמבואר לעיל בשער ח' בזיוני כפורים: (ו) ובעקרים הללו נכללת ספירת הלבנה. ר"ל מלכות שהיא מסתמלת בהתגלות לבן ומתחברת בהסכרה פנים למאירים לבן הרחמים. וזהו אמרו (ז) ויודע סוד כמות חסוד וכו'. ומה שאלם (ח) ראש וסוף. ר"ל שזה המעלה במדרגה זה למטה ועשן ופאמן בראשן. וראשן בסופן: (ט) שלא היה יכול להמתין שעה א' ע"י הערלה. פי' כי מה שנעשה אדם שלא לאכול מן העץ היה משום ערלה כמו שנעשו ישראל שלם שנים משום ערלה כמבואר בסמך וכוונת הענין כידוע בתחלת הבריאה ואלו כל הדברים כאחד ואח"כ הועמדו על מעמדם ונראה בפועל מדי ויס כל השש ימים כל א' ביומו לפעולתו והנה ביום הששי עזיין לא הובדלו כמות אופו היום כמות בהמות מכחות האדם וחיותם ופנימיות עמדתו בתאונים כבוד להמתין אל מי מהלדדין ויטה להכריע לעורר והאדם ישר נצרך לתכלית שימשוך ויבחרו בטוב ואילו היה עומד כך ביסורו ומדו היה הלא הפנימי מוכרעת עליו ופועל פעולתו והלא החיצון שהוא הערלה היה בעל כרחו לוקח חלקו ומקומו מבחון והרעה לא יהיה לה עסק אך בחון תעמוד לארוב במסתרים כפי תחולתו כוונת בריאתו ולבטחו שפעמו ואימיתו על החיות ובמקום החרבן וסממה והוא לא כן ידמה ויחשוב אך הכריע אז המאזנים לכך חובה ומיד נמן מקום לערלה ועסק לרעה בעולם במחשבה עליו וזהו אמרם אדם"ר מושך בערלתו היה ואף כי הוצרך על זה ונעקס שלא לאכול מן העץ עם הלק הרע שם כלומר שלם כמותו הערלה אך יבדלים ממנו כמו שביארו לא מרר ולקחו עם כמות הרע הכומדים סביב העץ הוא העקרה וגרם מיחה ורעה לו ולאחרים בזהומו הוא שרש כולם כמו שביארו בשער א' בזיוני עץ הדעת: (י) נמלתו טוב ולא רע כל ימי חייה בודאי. פי' בחן שהיא דבוקה לחיים העליונים לא תגמול רע כמו שנתבאר למעלה בזיוני הוא: (יא) והוא הגורם להסגיר שערי עולם הרחמים. כי הוא המסמין והוא עולה ומקטרג

הארמי הוא באה (שמות ב) והנה ידו מצורעת כשלג. המבין זה יבין סוד הצרעת שהיא סימן הסגר עולם הרחמים ולפיכך תרגום צרעת סגורו. מצורע מוסגר אפשר שיבא לידי מצורע מוחלט (א) ואפשר שימחר, וזהו הסוד הגדול (ב) והצרעת בא ע"י לשון הרע והכל מבואר כי הכל נמשך ממקום נחש הקדמוני והיא הגורם להסגר שערי רחמים. ואם יש מלאך מליץ אחד מני אלף גורם להפתח עולם הרחמים שנסגר ואז מצורע מוסגר אפשר שלא יבא לידי החלט. ואם אין עליו מליץ נעשה מצורע מוחלט. המבין הרמזים הגדולים שרמזנו הנה בענין אכילת אדם הראשון מעץ הדעת בימי ערלה ידע מדוע נקראת עץ הדעת ומדוע נקראת טוב רוע. ואפשר שיהיה נקרא טוב ולא רע כל זה בהתחבר אליו עץ החיים ולא הדבר הנקראת ערלה וזהו גמלתו טוב ולא רע כל ימי חייה. ועתה ראה כמה כחן של ישראל גדול במצות השי"ת צוה לאדם הראשון שיהיה ממתינ שעה א' באכילת הערלה ולא יכול וצוה את ישראל להמתין ג' שנים וממתינים הה"ד (ויקרא יט) שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל. והנני רומז כי טוב העץ למאכל, ונטעתם כל עץ מאכל. וערלתם ערלתו את פריו, ותקח מפריו, שלש שנים יהיה לכם ערלים, ג' מחיצות ערלה, ובשנה הרביעית קדש הלולים, מחיצה רביעית דקה. ובשנה החמישית תאכלו את פריו אילו היה אדם הראשון אוכל את הפרי כשהיה עומד (ג) בסוד הדבר הנקרא חמישית לא הביא שוחה לעולם והכל מבואר. ודע כי המבין סוד שנה רביעית ושנה חמישית הנזכרים כפרשת ערלה יבין סוד דבוק הערלה בעץ הדעת טוב רוע וסוד הבדלו ממנו בחמישית (ד) (ויקרא ה) ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה לחדש. וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון. ומתוכה כעין החשמל והכל מבואר לבעלי עינים. המבין זה (ה) יבין זה שארז"ל אדם הראשון מושך בערלתו היה ומה שאמרו אה"ר מין היה ושאר מה שאמרו בסנהדרין כל אותן החלכות מתבארות מתוך אלו המפתחות. ואח"כ התבונן הכללים הגדולים שמסרגו בידך ברמזים בסוד ראש הלב"ן בכל מקום שתמצא בתורה לשון לובן והתבונן אם הוא מן הלובן הבא מאת לבן הארמי או אם הוא מן הלבן המהור הנקי שהוא עולם הרחמים כי הכל מבואר לפניך. ואח"כ שמסרגו בידך אלו הכללים יש לנו להוריעך על דבר שהוא חתימת הספר. כבר הודענוך בכמה מקומות כי הכתר העליון אין כל בריה יכולה להתבונן בו אלא ע"י שמיעת האזן ולא תאמר הכתר העליון לבד אלא בספירת החכמה הנאצלת ממנו תחלה אין מי שיוכל להתבונן באומרו (אויב כח) והחכמה מאין תמצא וגו' באזנינו שמענו שמעה אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה (ו) כמו שביארנו בשער ט'. א"כ התבונן כי אין לכתר אות מסוימת בשם המיוחד אלא (ז) קוצו של יו"ד לבד

כרמיון

ומקטרג: (א) ואפשר שיסתר. כשיסב מדרכו הרעה ומוזר לעורר על עולם הרחמים: (ב) והצרעת בא ע"י לשון הרע. כמו שפירש שהוא המספיק והמקטרג בלשון הרע כחש הקדמוני ולא"כ היא באה במדה כנגד מדה על האדם שחטא בלשון הרע: (ג) כבוד הדבר הנקרא חמישית. היא העשרת שהיא ה' אחרונה של שס שהיא בתוך קליפות הערלה כעין החשמל והשנה הרביעית היא הקליפה הדקה הסמוכה אליה הנקראת נונה ולכן כל פרי קדש וזריך פדיון ואלו הקליפות נרמזים בפסוק ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה לחדש וגו' שמיאזן הרב כמו שנתבאר בשער ח' בענין הכתמים. ושאר הפסוקים שהביא מענין הערלה ומענין חטא אדם פסוק מזה ושכח מזה מוזנים מענינים כי בא לרמז גדול כחן של ישראל כנגד אדם הראשון ולסודות בלוי הפסוקים כי אלו נזונים על כוונה ח' יחיה: (ד) ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה. רומז על העשרת המסובבת ומדובקת באלו הערלות והקליפות והיא בחוכם בחמישי כעין חשמל וקראת לה בראש הפסוק ג"כ חמשה וזהו אחרון ברביעי בחמשה שהוא ביה"א אות רביעית של שס והוא מהחדש פעמים כלבנה בחדש כמו שנתבאר למעלה בסוף שער ט' ובשער ט' צביאור השלשים כינויים: (ה) יבין מ"ם דו"ל איך אדם הראשון מושך בערלתו היה וכו'. פי' כיון שנתן כח לערלה והמשיכה עליו והשליטה בעולם כמו שפירש שהוא שיקר המינות ורע"ז: (ו) כמו שביארנו בשער ט'. היינו כנוני חכמה וכן הוא לעיל בשער זה בדיקוני הו"ו: (ז) אלא בקונו של יו"ד לבד כדמיון רמז לדבר שאין צנו כח להשיגו. כדמיון עוקן ונקודות מחשבת שאין לה

כדמיון רמז לדבר שאין בנו כח להשיגו. ודע כי הנ"ספירות העליונות הכלולות בשם י"ה יתברך שלשתן נעלמות ואע"פ שנתגלה קצת הכינה למרע"ה, וא"ת רובם השיג המשים שערי בינה חסר א', (א) אותו השער מכריע את כולו. וכל אלו ההשגות שאנו אומרים בענין הש"י הם בעולם הזה (ע') אבל בהיותנו זוכים להי"ה העה"ב (בינה"ה) באותה שעה נשיג השגה גדולה כנ"ספירות העליונות. (ב) והנני רומז המקום גורם הרי המפתח מסור בידך. ועתה בני שמע בקולי הנה מסרנו בידך עשרה מפתחות בחבור אשר מתוכן תוכל להכנס לכמה שערים הנסגרות אשר אין הכל זוכין להכנס אליהם. וצריך אתה להתבונן על כל שער ושער ולהעמיד הדברים על כוונתם ולדעת כיצד התורה נאנת על הכנויין והכנויין על שלשה שמות הקדש ושמות הקודש כולן נארגים על שם יהו"ה יתברך שהוא המיוחד את כולו למעלה ולמטה ולצדדין. ומה שתצטרך לשמור בענין הכנויין לדעת מאיזה שם הוא אותו הכנוי ולדעת על איזו ספירה רומז אותו השם. (ג) ולדעת כיצד הספירות מתאחדות עם שמות הקדש באותיות שם יהו"ה יתברך, וכשתזכה לייחד את השם בדרך זה תכנס לכמה חדרים בתורה ואז תקרא וי"י יענה ותהיה מן הזוכים שנאמר בהם (מסלס ח) אשגבחו כי ידע שמי יקראני ואענהו. וכשתכנס לחדרים הללו בעה"ז תזכה לדעת תעלומותיהם להי"ה העה"ב כי כמה חדרים לפניו מחדרים ותעלומות לפניו מתעלומות יש בכל אות ואת מאותיות התורה וחז"ל אמרו עתיד הקב"ה לגלות סתרי תורה לישראל. ואע"פ שנתחכם שלמה על כל אדם (ד) לא היה יכול להגיע לאחד מן התעלומות ואמר (קהלס ו) כל זה נסיתי בהכמה אמרתי אהבמה והיא רחוקה ממני. ואם אמרו חז"ל כי זה בסוד פרה אדומה (ה) דע כי פרה אדומה היא בית שער להכנס לשאר תעלומות וזהו שאמר שלמה כי בבית שער אינו יכול להכנס כ"ש לשאר חדרי חדרים התעלומות שבפנים. וכל זה רמזו בפסוק זאת חקת התורה והכל מבואר. ועתה בני התבונן בחבור זה ואם יזכנו השם יתברך הנה הוא כבית שער להכנס לכמה חדרים שתרצה ולבארם בע"ה למען רחמיו יזכנו להיות מן התלמידים לשמוע הלכה מפיו ויקיים בנו מקרא שכתוב (שעיה נד) וכל בניך למודי י"י ורב שלום בניך וגו' :

אהיה. אין. כתר. מזרח העליון. מזל עליון. מקור עליון. חסד העליון. מקור הרצון. אל"ף גדולה. חסדים טובים. קדם. מל הרמון. י"ג מדות הרחמים. עין הרחמים. הוא. עונה. זקן. עתיקא קדישא. דיקנא עילאה קדישא. עתיק יומין. ראש. ראש הלבן. שערות הזקן. נו"ן פשוטה. קוצו של יו"ד של שם :

שם שיעור ונבול במחשבת האדם כמו ספירה למעלה בשער ט' כיוני מהשגה בתחילתו : (א) אותו השער מכריע את כולם. כי חולי אותו השער היה ידועה הנורה יתברך כמו שהנבחי למעלה בשער ב' כיוני כל מפי' הכמבין : (ב) והנני רומז המקום גורם. פ"י שהוא הכינה סנקרסת ע"כ"ב כמבואר במקומו בשער ח' והמבין דרכו ובה יוכל כל ההרץ דעה את השם בזמן הנאלה שיהא על ידה כמבואר שם בכני יוצל וזכנוי שופר גדול : (ג) ולדעת כיצד הספירות מתאחדות עם שמות הקדש. בכל אחד יש לו שם משמנה הקדש שניין נמחקים וכולן מחמשים בשם ה' כמבואר בשער ה' בתחלתו באריות : (ד) לא היה יכול להגיע לאחד מן התעלומות. כלומר לא היה יכול להשיג אפילו צלילות שיהא הראשונה ונקרסת הכמה מחסא : (ה) דע כי כרה הדומה היא בית שער להכנס לשאר תעלומות. כי פרה אדומה רומזת ליספרה שיהא מקבלה והפחד הנקרא כור כדחמר ופי' הסוד מהשמלל והיא אדומה מן הדין והיא בית שער הסמוך להכנס על ידה לשאר תעלומות כהכר נחשלת חר"ס והעד י' נרמות הפכה בזהה בתחלת פרכת זאת חקת התורה וכבר נחשלת בשער ח' ובשער ב' כי נן נקרת כיוני זאת חקת. כפי' יולר עיינו במאור הורמו ויזילנו מדין עלוקה. אמן :